

Taiscéal

Dréacht-phlean
Forbartha Chontae
Átha Cliath Theas
2022 – 2028

Shape | Explore | Experience

Clár Ábhair

Réamhrá, Fís Straitéiseach agus Gníomhú Aeráide

1.0	Réamhrá	10
1.1	Próifíl an Chontae	10
1.2	Comhthéacs Reachtúil	12
1.3	Ullmhú Phlean Forbartha Chontae Átha Cliath Theas	14
1.4	Structúr an Phlean	15
1.5	Comhthéacs Físe	17
1.6	Fís Straitéiseach	18
1.7	An Fhís a Fhíorú	18
1.8	Gníomhú ar son na hAeráide	20
1.9	Gníomhú ar son na hAeráide agus Ról an Phlean Forbartha	22

Croí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta

2.0	Réamhrá	28
2.1	Gníomhú ar son na hAeráide	28
2.2	Achoimre Fheidhmeach	28
2.3	Comhthéacs Reachtúil	29
2.4	Comhthéacs Straitéiseach	30
2.5	Sonraí Daonra agus Tithíochta	37
2.6	Croí-Straitéis	45
2.7	Straitéis Lonnaíochta	62
2.8	Iníúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	75

Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha

3.0	Réamhrá	78
3.1	Oidhreacht i gContae Átha Cliath Theas	78
3.2	Oidhreacht agus Gníomhú ar son na hAeráide	79
3.3	Oidhreacht Nádurtha	80
3.4	Oidhreacht Chultúrtha	101
3.5	Oidhreacht Thógtha	114

3.6 Caomhantas Ailtireachta, Inoiriúnaitheacht agus Comhfhorbairt Áite 124

3.7 Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide 131

Bonneagar Glas

4.0	Réamhrá	134
4.1	Modheolaíocht	136
4.2	Téamaí Straitéiseacha	138
4.3	An Chreatlach Spásúil a mhíniú	154
4.4	Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	171

Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Sláintiúil

5.0	Réamhrá	174
5.1	Comhthéacs Polasaithe	175
5.2	Comharsanachtaí Rathúla agus Inbhuanaithe	176
5.3	Comharsanachtaí Inbhuanaithe Tuaithe	202
5.4	Pleananna/ Creatlacha	204
5.5	Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	208

Tithíocht

6.0	Réamhrá	212
6.1	Straitéis Tithíochta agus Measúnú Éilimh ar Riachtanais Eatramhacha Tithíochta	214
6.2	Soláthar Tithíochta	217
6.3	Tithíocht do Chách	220
6.4	Cóiríocht do Thaistealaithe	223
6.5	Soláthar Eile Tithíochta	
6.6	Iostas Mac Léinn	224
6.7	Cáilíocht na Forbartha Cónaithe	225
6.8	Comhdhlúthú Cónaithe i Limistéir Uirbeacha	230
6.9	Straitéis Tithíochta Tuaithe	232
6.10	Iniúchadh Athraithe Aeráide	239

Gluaiseacht Inbhuanaithe

7.0	Réamhrá	242
7.1	Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Gníomhú ar son na hAeráide	243
7.2	Comhthéacs Beartais Pleanála	243
7.3	Polasaithe agus Cuspóirí Uileghabhálacha	244
7.4	Sciar Mhodh Taistil	246
7.5	Siúl agus Rothaíocht	248
7.6	Iompar Poiblí	257
7.7	Gréasán Bóithre	265
7.8	Dearadh Bóithre agus Sráide	272

7.9	Staidéir Iompair agus Bainistíocht Tráchtá	274
7.10	Páirceáil	276
7.11	Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	280

Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

8.0	Réamhrá	284
8.1	Bonneagar Pobail agus Gníomhú ar son na hAeráide	284
8.2	Comhthéacs Beartais Pleanála	285
8.3	Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail	285
8.4	Bonneagar Sóisialta/Pobail	288
8.5	Ionaid Pobail	292
8.6	Áiseanna agus Ionaid Spóirt	294
8.7	Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí	297
8.8	Áiseanna Sláinte	310
8.9	Áiseanna Cúraim agus Oideachas na Luath-Óige	312
8.10	Bunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna	314
8.11	Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais	319
8.12	Leabharlanna	320
8.13	Áiseanna Ealaíon agus Cultúrtha	321
8.14	Ionaid Adhartha	323
8.15	Ionaid Adhlactha	324
8.16	Stáisiúin Dóiteáin	324
8.17	Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	325

Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht

9.0	Réamhrá	328
9.1	Fostaíocht i gContae Átha Cliath Theas	332
9.2	Téamaí Fostaíochta Átha Cliath Theas	334
9.3	Úsáid Talún Spás Fairsinge	341
9.4	Straitéis Mhiondíola Chontae Átha Cliath Theas	342
9.5	Croí-cheantair Míondíola	349
9.6	Mearbhia	357
9.7	Siopaí Geallghlacadóireachta/ Eisceadúnais	357
9.8	Geilleagar Tuaithe	357
9.9	Turasóireacht agus Fóillíocht	358
9.10	Cairéil agus Eastoscadh Mianra	364
9.11	Suíomhanna Seveso	365
9.12	Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide	367

Fuinneamh

10.0	Réamhrá	370
10.1	Pleanáil Fuinnimh in Átha Cliath Theas	372
10.2	Bearta Fuinnimh	375

10.3 Saincheantair Dhícharbonaithe (SD)	388
10.4 Iniúchadh Gníomhaithe ar son na hAeráide – Fuinneamh	390

Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil

11.0 Réamhrá	394
11.1 Soláthar Uisce agus Fuíolluisce	395
11.2 Uisce Dromchla agus Screamhuisce	399
11.3 Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte	400
11.4 Teicneolaíocht Faisnéise agus Chumarsáide	402
11.5 Bainistíocht Dramhaíola	404
11.6 Cailíocht Chomhshaoil: Aer, Torann agus Solas	406
11.7 Aerfoirt agus Aeradróim	409
11.8 Iniúchadh Athraithe Aeráide	415

Ár gComharsanachtaí

12.0 Réamhrá	418
12.1 Gluaiseacht Inbhuanaithe agus an Cur Chuige Comharsanachta	420
Iarthar na Cathrach/Teach Sagard/Ráth Cúil/an Caisleán Nua	422
Cluain Dolcáin/Cluain Buiríosa/Caisleán na Gráinsí	432
Leamhcán/Baile an Phámar/Baile Adaim	444
Bóthar an Náis	456
Ardtailte Tuaithe	466
Tamhlacht	476
Teach Mealóg/Baile Bhailcín/Ráth Fearnáin/Teach na Giúise	488

Cur i bhFeidm agus Monatóireacht

13.0 Forléargas	500
13.1 Spriocanna Criosaithe Úsáid Talún	501
13.2 Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha	519
13.3 Bonneagar Glas	535
13.4 Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhfhorbairt Áite	538
13.5 Forbairt Cónaithe	547
13.6 Bonneagar Pobail	564
13.7 Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht	569
13.8 Gluaiseacht Inbhuanaithe	576
13.9 Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil	586
13.10 Fuinneamh	602
13.11 Monatóireacht	605

Faoi 2028, Bhaile Átha Claith Theas ina áit a bhfuil ár bpobail bródúil aisti, ar féidir lenár ngóthaí bláthú inti, agus a chabhróidh linn saoil níos glaise agus níos sláintiúla a chaitheamh.

Réamhrá, Fís Straitéiseach agus Gníomhú Aeráide

Fís

Faoi 2028, beidh Átha Cliath Theas ina áit a bhfuil ár bpobail bródúil aisti, ar féidir lenár ngóthaí bláthú inti, agus a chabhróidh linn saoil níos glaise agus níos sláintiúla a chaitheamh.

1.0 Réamhrá

Leagann Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 amach an creat úsáide talún chun forbairt sa Chontae a threorú sa todhchaí le fócas ar na háiteanna ina bhfuil cónaí orainn, na háiteanna a n-oibrímid, agus an chaoi a ndéanaimid idirghníomhú agus bogadh idir na háiteanna seo agus ár gcomhshaol a chosaint.

Cuimsíonn an plean fíis do phobail atá ag fás sa Chontae, áiteanna, tithíocht, poist, iompar inbhuanaithe agus seachadadh seirbhísí ar bhealach a chuireann gníomh ar son na haeráide agus patrúin éifeachtacha úsáide talún chun cinn, le haird ar leith ar na féiniúlachtaí fisiciúla, cultúrtha, comhshaoil agus sóisialta a shainíonn ceantair laistigh den Chontae agus a thacaíonn lena n-éabhlóid leanúnach agus lena gcomhtháthú lena chéile.

Leagtar amach sa Plean an straitéis chun réimsí d'fhás daonra a chomhordú agus a chur in ord tosaíochta atá in ann freastal ar suas le 46,500 duine faoi 2028 de réir mar a ghluaiseann Átha Cliath Theas i dtreo 80,000 duine breise agus 32,000 teach nua faoi 2040 de réir fhorálacha spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnacha.

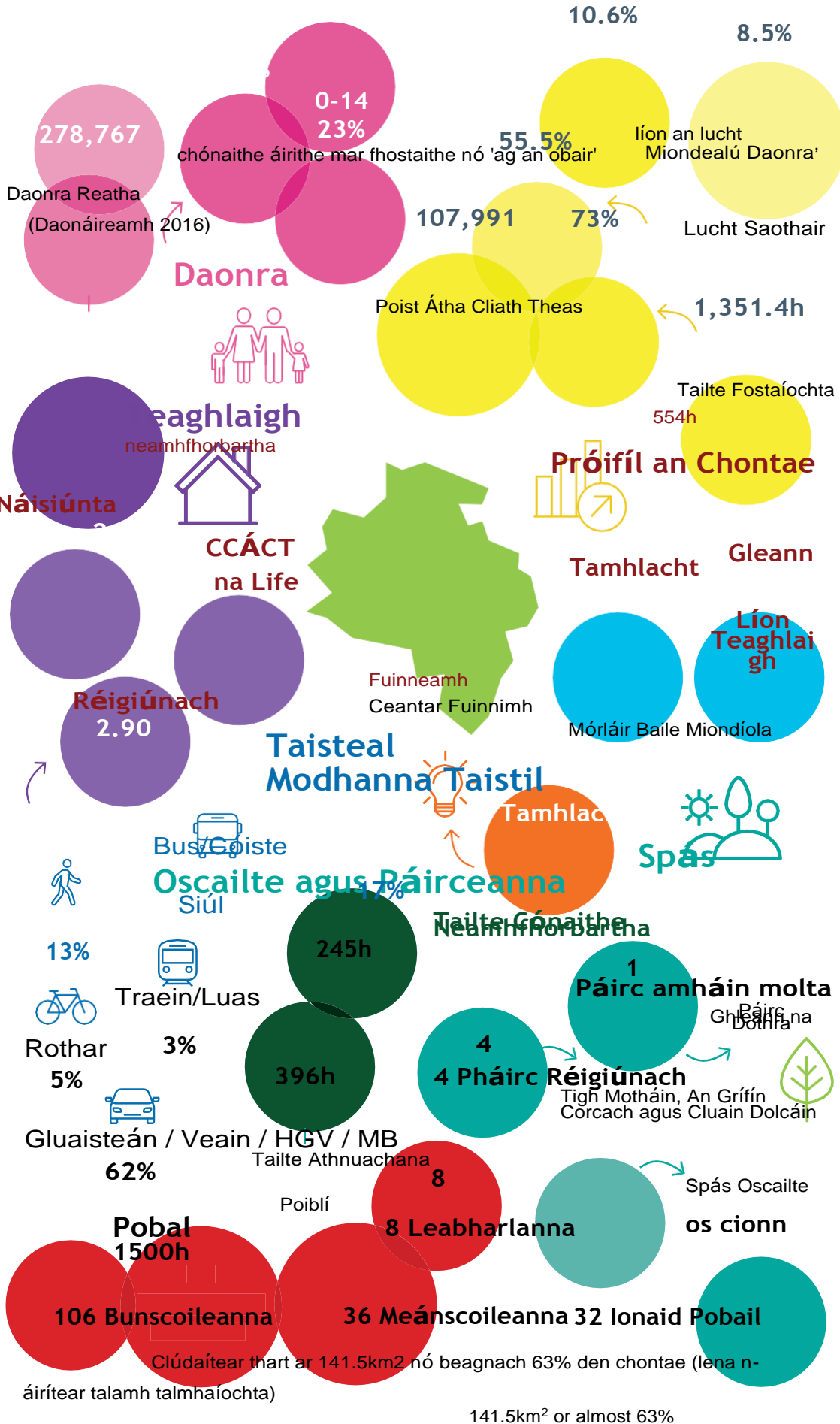
1.1 Próifíl an Chontae

Clúdaíonn an Plean Forbartha limistéar riaracháin Chontae Átha Cliath Theas, atá 223 ciliméadar cearnach *ar mhéid*. Síneann an Contae ó Abhainn na Life go Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus téann sé thar cheantair riaracháin Chathair Bhaile Átha Cliath, Fhine Gall, Dún Laoghaire-Ráth an Dúin, Chill Mhantáin agus Chill Dara.

Daonra Fortheilgthe
(Sprioc 2028)

Mac Léinn

Dífhostaithe

1.2 Comhthéacs Reachtúil

Cuspóir agus Raon an Plean Forbartha

Leagtar amach san Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú) na ceanglais reachtacha maidir le Plean Forbartha a dhéanamh. Caithfidh an Plean Forbartha straitéis fhoriomlán a leagan amach maidir le pleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe an Chontae le ráiteas i scríbhinn agus pleananna ann a léireoidh cuspóirí forbartha an cheantair. Agus an Plean á dhéanamh acu tá baill teoranta do phleanáil cheart agus d'fhorbairt inbhuanaithe an cheantair lena mbaineann an Plean Forbartha, oibleagáidí reachtúla aon Údaráis Áitiúil sa cheantar, agus aon bheartais nó chuspóirí ábhartha de thuras na huair de chuid an Rialtais nó aon Aire Rialtais a mheas. Leagtar amach san Acht cuspóirí éigeantacha nach mór a áireamh i bPlean Forbartha. Áirítear leo sin:

Le cur san áireamh

Chomh maith le comhlíonadh na dTreoirlínte Náisiúnta, Réigiúnacha agus Aireachta ní mór go mbeadh roinnt ceanglais éigeantacha sa Plean mar atá leagtha amach faoi Alt 10 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú). I measc na gCuspóirí sin tá;

Straitéisí Ionnaíochta/ iompair inbhuanaithe An t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú Astaíochtaí gás ceaptha teasa antrapaigineacha a laghdú Tabhair aghaidh ar oiriúnú don athrú aeráide

Criosú Talún

Caomhnú & Cosaint an Chomhshaoil

Éascú / soláthar bonneagair

Ceantair Athghiniúna Forbairt & Athnuachan

Comhlíonadh chuspóirí phleananna bainistíochta abhantraí

Seirbhísí do phobail Comhtháthú sóisialta, pobail, cultúrtha leis an bpleanáil

Áiseanna Áineasa

Struchtúir a Chosaint agus carachtar ACAnna a chaomhnú

Caomhnú Nádúr an Tírdhreacha

Croí-Straitéis agus Straitéis Tithíochta

Tugann na pleananna / léarscáileanna sa Phlean Forbartha léiriú grafach ar na beartais agus na cuspóirí sa ráiteas i scríbhinn. Má thagann aon choimhlint chun cinn idir an ráiteas i scríbhinn agus na pleananna/léarscáileanna, beidh tosaíocht ag ábhar an ráitis i scríbhinn.

Ullmhaíodh Dréachtphlean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 de réir cheanglais an Achta Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú) agus laistigh de ré nua don bheartas pleanála atá leagtha amach faoi Éire 2040 - An Tionscadal: An Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Plean Forbartha Náisiúnta, Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch an Oirthir agus Lár Tíre (RSES) agus Plean Straitéiseach Mórcheantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath (MASP).

Croí-Straitéis

Cuireann an tAcht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2010 oibleagáid ar an údarás pleanála croístraitéis a ullmhú. Caithfidh an chroístraitéis a thaispeáint go bhfuil na cuspóirí forbartha sa Phlean Forbartha comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le cuspóirí forbartha náisiúnta agus réigiúnacha (lena n-áirítear spriocanna tithíochta) atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch do Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre agus le sainriachtanais bheartais phleanála i dtreoirlínte alt 28 Déanann an chroístraitéis an straitéis tithíochta eolas don straitéis lonnaithe don Chontae.

Measúnuithe Comhshaoil

Caithfear Plean Forbartha an Chontae a mheas freisin faoi reachtaíocht shonrach chomhshaoil.

Rinneadh próiseas foirmiúil de Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil (SEA) mar chuid d'ullmhú an Phlean Forbartha seo, de bhun cheanglais Threoir SEA an AE (2001/42/CE) agus na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (SEA) 2004 (arna leasú). Cuid dhílis d'ullmhú agus de dhéanamh Phlean Forbartha Chontae Átha Cliath Theas 2022 - 2028 is ea próiseas an SEA. Rinneadh an Plean Forbartha a mheas go córasach agus leasaíodh é nuair is gá. Cuirtear bearta maolaithe comhshaoil san áireamh chun aghaidh a thabhairt ar aon tionchair shuntasacha comhshaoil a aithníodh. Is doiciméad ar leithligh é Tuarascáil Chomhshaoil an SEA, atá le léamh i gcomhthreo leis an bPlean, a luaithe a ghlacfar í.

Faigheann an próiseas SEA tacaíocht ó Mheasúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte (SFRA) sa Chontae. Soláthraíonn an SFRA measúnú straitéiseach ar riosca tuile ag leibhéal Contae agus cuirfidh sé bonn eolais faoi chinntí pleanála úsáide talún sa Phlean Forbartha.

I gcomhlíonadh Treoir maidir le Gnáthóga an AE (92/43/CEE) agus Treoir Éan an AE (79/409/CEE) agus Alt 177 den Acht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2010, caithfear tionchair bheartais agus chuspóirí na pleananna reachtúla úsáide talún go léir ar shuíomhanna áirithe atá ainmnithe chun an dúlra a chosaint faoi reachtaíocht an AE a mheas mar chuid dhílis den phróiseas chun an plean a dhréachtú. Déantar é seo chun a chinneadh an bhféadfadh iarmhairtí diúltacha a bheith ag cur i bhfeidhm bheartais an phlean ar na gnáthóga nó na speicis plandaí agus ainmhithe a bhfuil na suíomhanna seo ainmnithe dóibh. Tá an próiseas seo, ar a dtugtar Measúnú Cuí (AA), chun

a chinneadh an bhféadfadh iarmhairtí diúltacha a bheith ag cur i bhfeidhm bheartais nó chuspóirí an phlean ar na gnáthóga nó na speicis a bhfuil na suíomhanna seo, ar a dtugtar suíomhanna Natura 2000 ainmnithe dóibh. Rinneadh scagadh Measúnaithe Cuí ar an bPlean agus socraíodh go raibh gá le measúnú cuí Céim 2. Gabhann Ráiteas Tionchair Natura leis an bPlean mar dhoiciméad ar leithligh.

Mar a éilíonn *An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca i gCás Tuilte – Treoirlínte d'Údaráis Phleanála* (2009), rinneadh measúnú straitéiseach ar riosca tuile chun beartas a threorú agus a ghabhann leis an bPlean mar dhoiciméad ar leithligh. Tá an limistéar riosca tuile san áireamh freisin ar léarscáil Bonneagair Ghlais agus Riosca Tuilte an Phlean Forbartha.

Treoirlínte Alt 28

De réir Alt 28 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú) rinneadh beartais agus cuspóirí an Aire atá i dtreoirlínte maidir le feidhmeanna údaráis phleanála faoi na gníomhartha pleanála a mheas agus an Plean seo á ullmhú agus á dhéanamh agus tá siad curtha i bhfeidhm sna caibidlí éagsúla den Phlean. Is riachtanas faoi na hAchtanna Pleanála go léiríonn an chroístraitéis go bhfuil na cuspóirí forbartha comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le sainriachtanais bheartais phleanála a shonraítear i dtreoirlínte alt 28 (féach Aguisín 1 freisin).

1.3 Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theas a ullmhú

Ag féachaint d'alt 12 (16), leagtar amach sa phróiseas forordaithe fráma ama 99 seachtaine chun Plean Forbartha a dhéanamh. Foráiltear leis an Acht am Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) do thréimhse bhreise sa chás go dteastaíonn Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (SEA) nó Measúnú Cuí (AA) le haghaidh aon leasaithe ábhartha. Foráiltear leis an Acht do thrí thréimhse comhairliúcháin phoiblí.

Ullmhaíodh an Dréachtphlean tar éis thréimhse comhairliúcháin a thosaigh ar an 31 Iúil 2020. Tugadh faoi chomhairliúchán poiblí Réamh-Dhréacht thar thréimhse 8 seachtaine ón 31 Iúil go dtí an 28 Meán Fómhair 2020 a chuimsigh leabhrán Páipéar Saincheisteanna Straitéiseacha, seoladh an Mhéara, seimineáir ghréasáin phoiblí, feachtas sna meáin shóisialta, cruinnithe geallsealbhóirí, cruinnithe poiblí, meáin chlóite, comhairliúcháin phoiblí fhíorúla, agus seisiúin faisnéise do na comhaltaí tofa. Forbraíodh suíomh gréasáin tiomnaithe chun rannpháirtíocht an phobail a éascú agus cuireadh tairseach aighneachtaí ar fáil d'aighneachtaí ar líne. Fuarthas 227 aighneacht san iomlán. Rinne Tuarascáil Phríomhfheidhmeannaigh achoimre ar na haighneachtaí seo agus rinneadh moltaí ann ar an Treoir Straitéiseach don Dréachtphlean. Tionóladh cruinnithe i mí Feabhra 2021 inar bhreithnigh na Comhaltaí Tofa tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh agus d'eisigh siad an treoir straitéiseach chun an dréachtphlean a ullmhú. Beidh an Dréachtphlean ar taispeánt go poiblí ar feadh deich seachtaine go luath i mí Iúil 2021 tar éis do na Comhaltaí é a bhreithniú.

1.4 Struchtúrr an Phlean

Le héascaíocht tagartha tá ráiteas scríofa Phlean Forbartha Contae Bhaile Átha Cliath Theas leagtha amach i roinnt rannán, mar a leanas:

Réamhrá, Fís Straitéiseach agus Gníomhú ar son na hAeráide

Leagtar amach sa Réamhrá ról an Phlean Forbartha Contae, a bhunús reachtúil agus struchtúr an Phlean taobh leis an bhFís Straitéiseach don Chontae agus an chaoi a ndearnadh téama trasghearrtha na gníomhaíochta ar son na haeráide a chomhtháthú mar phríomhchuid i ngach gné den phlean.

Croí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Sa Chaibidil seo leagtar amach an Croí-Straitéis atá comhdhéanamh leis an NPF agus RSES, ag leagan síos na bparaiméadar ina fhorbraíodh an straitéis socraíochta d'fhás an Chontae sa todhchaí.

Na Sraitheanna Bonn

Leagann na Caibidlí seo an timpeallacht bhunlíne don Chontae as ar forbraíodh beartais agus cuspóirí maidir le hoidhreacht nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a chaomhnú, a chosaint agus a fheabhsú ar bhealach a chuireann le gníomhaíocht aeráide, le bithéagsúlacht fheabhsaithe agus le déanamh áiteanna sa Chontae.

Oidhreacht Nádúrtha, Cultúrtha agus Tógtha

Ag socrú polasaithe agus cuspóirí do na sraitheanna éagsúla dár n-oidhreacht, féachann an chuid seo le hoidhreacht an Chontae a chaomhnú, a chosaint agus a fheabhsú, ag aithint forbairt chultúrtha ár dtírdhreacha nádúrtha agus tógtha.

Bonneagar Glas

Sa chaibidil seo leagtar amach, in éineacht le mapáil ghaolmhar, straitéis an bhonneagair ghlais don Chontae.

An fhís a sheachadadh

Ag tógáil ar bheartais agus chuspóirí na mbonnchiseal, leagtar amach sa phlean roinnt príomhréimsí fócais a theastaíonn chun fís an phlean a bhaint amach agus pobail inbhuanaithe a chruthú:

Dearadh Ardchaighdeán agus Comhforbairt Áite Sláintiúil

Leagtar amach ann na beartais agus na cuspóirí maidir le dearadh uirbeach ar ardchaighdeán agus feabhsú an fhearainn phoiblí mar chatalaíoch do dhéanamh sláintiúil.

Tithíocht

Sa chaibidil seo leagtar amach na beartais agus na cuspóirí maidir le gnéithe éagsúla de thithíocht, riachtanas tithíochta ar fud codanna éagsúla den daonra san áireamh, ag soláthar do chuimsiú sóisialta agus éagsúlacht deiseanna.

Gluaiseacht Inbhuanaithe

Scrúdaíonn an chaibidil seo na patrúin ghluaiseachta atá ann cheana sa Chontae agus leagtar amach ann beartais agus cuspóirí atá dírithe ar thurais ghluaisteáin

a laghdú, siúl, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú, contae atá níos cairdiúla don aeráid, níos gníomhaí agus níos dlúithe a chruthú.

Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Sa chaibidil seo leagtar amach na beartais agus na cuspóirí maidir le cuimsiú sóisialta agus soláthar bonneagair phobail, spás oscailte san áireamh.

Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Sa chaibidil seo leagtar amach beartais agus cuspóirí maidir le forbairt eacnamaíoch, cruthú post a éascú, ról lárionaid agus sráidbhailte uirbeacha, forbairt miondíola agus turasóireacht.

Fuinneamh agus; Bonneagar agus Seirbhísí Timpeallachta

Leagtar amach sna caibidilí seo beartais agus cuspóirí chun úsáid fhuinnimh inbhuanaithe a chur chun cinn, tacú le fuinneamh in-athnuaite agus soláthar bonneagair a sheachadadh uisce san áireamh, fuíolluisce, dramhaíl, torann, teileachumarsáid agus eitlíocht.

Cur i bhfeidhm

Foráiltear leis an gcuid seo forbhreathnú ar an gcaoi a mbeidh tionchar ag an bPlean Forbartha ar na seacht gceantar comharsanachta aitheanta, na caighdeáin bhainistíochta forbartha is infheidhme agus monatóireacht ar an bPlean.

Ár gComharsanachtaí

Sa chaibidil seo leagtar amach na príomhbheartais agus cuspóirí straitéiseacha atá ábhartha do gach ceann de na seacht gceantar comharsanachta a shainiú sa phlean a chuirfidh le comharsanachtaí inbhuanaithe a bhaint amach.

Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht

Sa chaibidil seo leagtar amach na caighdeáin agus na cosaintí forbartha atá riachtanach chun na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa Phlean a dhaingniú. Aithníonn sé meicníochtaí monatóireachta freisin a chuirfidh bonn eolais faoin athbhreithniú 2 bhliain agus an chéad Fhorbairt Contae eile.

Aipindicí agus Measúnuithe Timpeallachta

Déantar foráil sna hagusíní le haghaidh míreanna níos teicniúla nó níos mionsonraithe a ndéantar tagairt dóibh sa Phlean nó a threoróidh iad. Chuir an Measúnú Straitéiseach Timpeallachta, Measúnú Cuí agus Measúnú Straitéiseach Riosca Tuilte bonn eolais faoin bpróiseas déanta plean agus tá sé ag gabháil leis an bPlean.

Léarscáileanna

Tugann na léarscáileanna léiriú grafach ar na beartais agus na cuspóirí sa ráiteas i scríbhinn. Tá an Contae ar fad clúdaithe leis na cuspóirí criosaithe ábhartha agus cuspóirí eile atá bunaithe ar léarscáileanna.

Doiciméid Cúlra atá i gcuideachta

Tacaíonn roinnt doiciméad a ghabhann leis an bplean freisin a sholáthraíonn cúlra maidir le gnéithe de bheartas atá sa Phlean Forbartha a fhoirmlíú. Cuirfear na cáipéisí seo, nuair is ábhartha, ar fáil taobh leis an bPlean Forbartha.

1.5 Comhthéacs Físe

Forbraíodh an Fhís Straitéiseach de réir fhorálacha beartais Idirnáisiúnta, Náisiúnta agus Réigiúnach. Léiríonn an fhís freisin misean Phlean Corparáideach Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 'áit bheoga chuimsitheach a dhéanamh dár gcontae do na daoine a chónaíonn, a thugann cuairt, a oibríonn agus a dhéanann gnó anseo, anois agus sa todhchaí'.

1.6 Fís Straitéiseach

De réir fhorálacha beartais náisiúnta agus réigiúnacha tá an fís straitéiseach bunaithe ar an gcroístraitéis agus na spriocanna daonra atá leagtha síos don Chontae. Agus é ag leithdháileadh agus ag pleanáil d'fhás agus d'fhorbairt sa todhchaí, tá sé mar aidhm ag an bPlean Forbartha tionchar dearfach a imirt ar an gcaoi a n-idirghníomhaíonn agus a ghluaiseann daoine laistigh agus timpeall an Chontae agus a Limistéir Chomharsanachta trí na cineálacha timpeallachtaí agus áiteanna a chruthaítear chun an fís fhoriomlán a sheachadadh;

I 2028 beidh Baile Átha Cliath Theas ina áit a bhfuil ár bpobail bródúil aisti, ar féidir lenár ngnóthaí rathú inti agus a chabhróidh linn maireachtáil níos glaise agus níos sláintiúla.

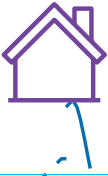

1.7 An Fís a Fhíorú

Bunaíonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an Straitéis Réigiúnach Spásúlachta agus Eacnamaíoch (RSES) an tábhacht a bhaineann le dul i ngleic le gníomhaíocht aeráide. Cuimsíonn an Creat Náisiúnta Pleanála roinnt Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Geilleagar Láidir, Bainistíocht Inbhuanaithe Acmhainní Uisce, Dramhaíola agus Comhshaoil agus Aistriú chuig Cumann Ísealcharbóin agus Athléimneach Aeráide.

Chun fís fhoriomlán an phlean a bhaint amach cuireadh 'cur chuige sraitheach' i bhfeidhm maidir le forbairt le fócas ar fhás sa todhchaí a éascú ar bhealach a chosnaíonn agus a fheabhsaíonn oidhreacht nádúrtha, cultúrtha agus tógtha an Chontae, a uasmhéadaíonn na deiseanna chun an líonra Bonneagair Ghlais a fhorbairt, cuireann sé an caighdeán is airde i ndearadh uirbeach chun cinn agus é mar aidhm fhoriomlán áiteanna sláintiúla a sholáthar le maireachtáil, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu. Tá comhtháthú Gníomhaíocht Aeráide mar phríomhthéama uileghabhálach don chur chuige sraitheach seo a bhaint amach gach gné den Phlean.

Cuidíonn na beartais agus na cuspóirí sa Phlean seo leis an bhfís straitéiseach agus le ról ceannais Bhaile Átha Cliath Theas i bhforbairt uirbeach inbhuanaithe;

	Caibidil 2	Uasmhéadaíonn sé acmhainn an Chontae foirm dhlúth lonnaithe a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, le fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte páirce glas;
---	-------------------	--

	<p>Caibidil 3</p>	<p>Cosnaíonn agus feabhsaíonn na príomhshócmhainní oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a mhúnlaigh Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus a chruthaíonn mothú áite agus sainiúlacht áitiúil, ár dtírdhreacha éagsúla, ár bhflóra agus fána éagsúil, ár bhfoirgnimh stairiúla agus ár sráid-dreacha, agus ár saibhir stair seandálaíochta san áireamh, chun go mbeidh meas agus taitneamh ag na glúine atá ann faoi láthair agus na glúine atá le teacht.</p>
	<p>Caibidil 4</p>	<p>Cuireann sé forbairt líonra GI comhtháite chun cinn i mBaile Átha Cliath Theas ag obair le bithéagsúlacht agus oidhreacht nádúrtha atá ann cheana agus ag feabhsú, ag feabhsú ár n-athléimneacht i leith athrú aeráide agus ag cur ar chumas ról GI i soláthar pobail inbhuanaithe buntáistí comhshaoil, eacnamaíochta agus sóisialta a sholáthar.</p>
	<p>Caibidil 5</p>	<p>Cuireann sé dearadh uirbeach ardchaighdeán agus déanamh áiteanna sláintiúla chun cinn a sholáthraíonn áiteanna tarraingteacha, nasctha, beoga agus áiteanna le feidhmiú go maith chun maireachtáil, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.</p>
	<p>Caibidil 6</p>	<p>Cinntíonn sé go seachadtar tithe ardchaighdeán agus dea-dheartha i bpobail inbhuanaithe chun freastal ar éagsúlacht riachtanas tithíochta sa Chontae.</p>
	<p>Caibidil 7</p>	<p>Méadaíonn sé líon na ndaoine atá ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí agus laghdaíonn sé an gá le turais ghluaisteáin, agus mar thoradh air sin tá pobal níos gníomhaí agus níos folláine, réimse poiblí níos tarraingtí, sráideanna níos sábháilte, níos lú brú tráchta, astaíochtaí carbóin laghdaithe, cáilíocht aeir níos fearr, agus tionchar dearfach aeráide.</p>
	<p>Caibidil 8</p>	<p>Cruthaíonn sé pobail shláintiúla, chuimsitheacha agus inbhuanaithe ina bhfuil rochtain áitiúil ag gach glúin ar áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa, agus páirceanna agus spásanna glasa, a oireann dá riachtanais.</p>

	<p>Caibidil 9</p>	<p>Éascaíonn sé bonn eacnamaíoch láidir agus athléimneach a chruthú a sholáthraíonn deiseanna leathnaithe le haghaidh fostaíochta agus a éascaíonn cáilíocht mhaith beatha in áiteanna beoga tarraingteacha chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu agus infheistíocht a dhéanamh iontu.</p>
	<p>Caibidil 10</p>	<p>Sochaí glas agus geilleagar ciorclach a sholáthar atá solúbtha do theicneolaíochtaí nua, baile agus áit fostaíochta do dhaoine agus do thionscail atá ag iarraidh a lorg carbóin a laghdú.</p>
	<p>Caibidil 11</p>	<p>Timpeallacht a chruthú arb iad is sainairíonna líonraí bonneagair ardchaighdeáin agus seirbhísí comhshaoil chun sláinte agus folláine na ndaoine a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae a chinntiú, agus todhchaí eacnamaíoch an Chontae a chinntiú freisin.</p>
	<p>Caibidil 12</p>	<p>Bailíonn 'Ár gComharsanachtaí' na príomhchuspóirí a bhaineann go sonrach le gach ceantar comharsanachta ar leith a chuirfidh le chéile chun an fhís fhoriomlán don phlean a bhaint amach i ngach comharsanacht agus chun comharsanachtaí dlúth agus inbhuanaithe a sheachadadh.</p>
	<p>Caibidil 13</p>	<p>Leagann 'Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht' amach caighdeáin agus critéir fhorbartha ba chóir a léamh in éineacht leis na beartais agus na cuspóirí atá i ngach ceann de na caibidlí. Cuimsíonn sé creat monatóireachta freisin a dhéanann príomhbheartais a chatagóiriú i dtarmaí a rannchuidithe le baint amach na Fís Straitéisí.</p>

1.8 Gníomhú ar son na hAeráide

Tá Gníomhú ar son na hAeráide ar cheann de na dúshláin bheartais is suntasaí atá roimh rialtais inniu. Tá iarmhairtí forleathana eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil ag tionchair an athraithe aeráide cheana féin. Forbraíodh comhaontuithe idirnáisiúnta chun rialtais náisiúnta a aontú i dtiomantas cúiseanna daonna (antrapaigineacha) an athraithe aeráide a laghdú.

D'fhoilsigh rialtas na hÉireann an tAcht Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin 2015, an Plean Náisiúnta Maolaithe 2017, agus an Creat Náisiúnta Oiriúnaithe 2018. Tá an Bille Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021 ag dul tríd an Oireachtas faoi láthair.

Mar thacaíocht don Acht agus do thiomantas an rialtais i leith gníomhaíochta aeráide, leagtar amach torthaí straitéiseacha gaolmhara náisiúnta agus réigiúnacha sa Chreat Pleanála Náisiúnta agus sa Phlean Forbartha Náisiúnta 2018-2027 agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach. Sonraíonn Plean Gníomhaíochta Aeráide na hÉireann 2019, atá á athbhreithniú faoi láthair, gníomhaíochtaí earnála maidir le dícharbónú. Leagann na gníomhartha agus na creataí beartais seo amach conas a bhainfidh Éire a tiomantais idirnáisiúnta agus Eorpacha amach, agus aistroidh Éire go sochaí ísealcharbóin, athléimneach aeráide.

Chun tacaíocht a sholáthar d'údaráis áitiúla agus iad ag forbairt Pleaneanna Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide (CCAPs), d'fhorbair an Roinn Chumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (DCCA) Treoirínnte Forbartha Straitéise Oiriúnaithe na nÚdarás Áitiúil 2018. Ina theannta sin, tá ceithre Gníomhú ar son na hAeráide Oifigí Réigiúnacha bunaithe ag an rialtas.

Chuir Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide 2019-2024 (CCAP) ar fáil i gcomhar le Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath) agus le hOifig Réigiúnach um Gníomhaíocht Aeráide Chathrach Bhaile Átha Cliath (CARO). Aithnítear an CCAP mar phríomh-chumasóir ceannaireachta leanúnach na hearnála poiblí, maidir le gníomhaíocht aeráide a chur i bhfeidhm agus tionchar a imirt air ag an leibhéal áitiúil.

Aithníonn an CCAP na príomhrioscaí aeráide atá os comhair Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, agus folaíonn sé na leibhéil reatha astaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud limistéar Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann an Plean 130 gníomh chun cinn atá leanúnach nó beartaithe, faoi chúig phríomhréimse - Fuinneamh agus Foirgnimh, Iompar, Athléimneacht Tuilte, Réitigh Dúlra-Bhunaithe agus Bainistíocht Acmhainní.

Beartas GA1: Gníomhú ar son na hAeráide (GA)

Chun tacú le cur i bhfeidhm cuspóirí Idirnáisiúnta agus Náisiúnta maidir le gníomhú ar son na haeráide lena an tAcht Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin 2015 (agus aon reachtaíocht leasaitheach), an 'Plean Gníomhú ar son na hAeráide 2019' (agus aon Phleananna nuashonraithe) san áireamh agus a chinntiú go ndéanfar Plean Gníomh um Athrú Aeráide i mBaile Átha Cliath Theas agus an Plean Forbartha Contae ailínithe.

GA1 Cuspóir 1 :

Chun comhoibriú le hÚdarás Réigiúnach Oirthear Lár Tíre (EMRA), Oifig Réigiúnach Gníomhú ar son na hAeráide Chathrach Bhaile Átha Cliath (CARO Bhaile Átha Cliath), Gníomhaireacht Bainistíochta Fuinnimh Chathair Bhaile Átha Cliath (Codema) agus Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann (SEAI) chun na beartais gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach agus na haidhmeanna atá leagtha amach i Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre (comhsheasmhach le RPO 3.1, 3.6, 7.4, 7.30, 7.31, 7.32, 7.33, 7.35, 7.38, 7.40, 7.42, 7.43, 7.7 den RSES).

GA1 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil pleanáil spásúlachta agus bonneagair comhsheasmhach le cuspóirí maolaithe aeráide agus oiriúnaithe.

GA1 Cuspóir 3:

Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019 - 2024 (SDCC CCAP) a cur i bhfeidhm nó pleananna a chur in ionad agus aistriú cóir go Contae Ísealcharbóin athléimneach aeráide a éascú. (comhsheasmhach le SO8 den NPF, RPO 7.32, 7.33 den RSES).

1.9 Gníomhú ar son na hAeráide agus Ról an Phlean Forbartha

Tá Gníomhú ar son na hAeráide ina phríomhfhreagracht anois ar rialtas áitiúil. Trína ról i gcreat straitéiseach spásúlachta a leagan amach d'fhorbairt an Chontae sa todhchaí, tacaíonn Plean Forbartha an Chontae le gníomhartha rialtais áitiúil agus láir níos leithne chun aghaidh a thabhairt ar an gcomhordú uasta idir Plean Forbartha an Chontae, Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas agus eile beartais agus cláir a bhaineann leis an aeráid.

Rinneadh an Plean Forbartha a mheas i gcoinne a thionchar ar an timpeallacht glactha trí phróisis an SEA agus AA. Rinneadh an plean freisin faoi mheasúnú straitéiseach riosca tuile agus an fhaisnéis is nuashonraithe maidir le riosca tuile ar fáil á chur san áireamh.

Tá sé mar aidhm ag formáid 'shraitheach' an Phlean cur chuige iomlánaíoch a éascú chun a chinntiú go mbeidh Gníomhú ar son na hAeráide ar thús cadhnaíochta i ngach forbairt sa Chontae sa todhchaí, le beartais agus cuspóirí i ngach caibidil ar bhealach a chuidíonn go mór le dul i ngleic le hathrú aeráide agus le laghd an astaíochtaí carbóin an Chontae ar bhealach bríoch agus inlámhsithe. Ailíníonn na prionsabail uileghabhálacha gníomhaíochta aeráide seo go dlúth le príomhréimsí gníomhaíochta Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024; eadhon Fuinneamh agus Foirgnimh, Iompar, Athléimneacht Tuilte agus Bainistíocht Acmhainní.

Tá na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus sa Straitéis Lonnaíochta, Caibidil 2 den phlean seo, curtha le chéile ar bhealach chun comhsheasmhacht le forálacha an NPF agus RSES a chinntiú mar a cheanglaítear le hAlt 10 (2) na achtanna a bhaineann le Pleanáil agus Forbairt. Soláthraíonn sé seo do chur chuige dlúth i leith an fháis agus é mar aidhm aige seachadadh na bpobal inbhuanaithe agus athléimneach aeráide ar fud an Chontae a éascú.

Tá sé mar aidhm ag an bplean ná húsáid éifeachtach talún a bhaint amach le fócas ar lárionaid uirbeacha lárnaigh, agus dlúis forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna beoga, dlúth, siúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe.

Tá sé mar aidhm ag an gCroí-Straitéis acmhainn an Chontae a uasmhéadú chun foirm dhlúth lonnaíochta a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, áit ar cuireadh fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte páirce glás.

Comhthéacs Náisiúnta/Réigiúnach

- An tAcht um Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin 2015
- An Plean Maolaithe Náisiúnta 2017
- An Creat Náisiúnta Oiriúnaithe 2018
- Tionscadal Éireann 2040 an Creat Pleanála Náisiúnta agus an Plean Forbartha Náisiúnta 2018-2027
- An Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch do Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre
- Plean Náisiúnta Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide

Comhthéacs an Chontae

Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024
(130 Gníomhaíocht ar siúl nó beartaithe sa Chomhairle faoi chúig phríomhréimse)

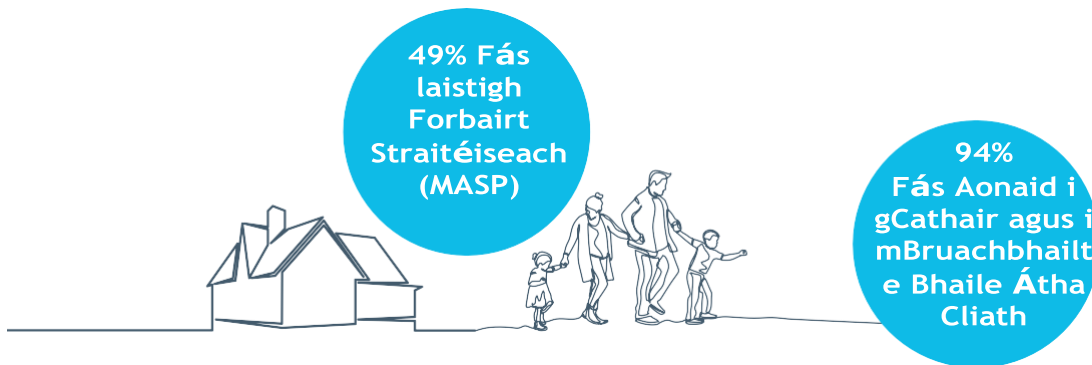
An Plean Forbartha Contae

Cur Chuige “Sraithe” a Éascaíonn Comhtháthí Iomlánaíoch do Gníomhú ar son na hAeráide

Leithdháileadh beagnach leath d’fhás an Chontae ar cheantair forbartha straitéisí a sainithníodh i bPlean Straitéiseach na Limistéar Cathrach agus tá 94% den fhás aonaid lonnaithe i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath san iomlán. Éascaíonn bearta den sórt sin foirm lonnaíochta dlúth agus nasctha a sheachadadh inar féidir leas a bhaint as an mbonneagar iompair phoiblí atá ann cheana agus ar an gcaoi sin an gá le taisteal carr-bhunaithe a laghdú, cur le laghdú ar astaíochtaí carbóin agus cur go dearfach le tabhairt faoi Athrú Aeráide sa Chontae.

Díríonn fócas an Phlean Forbartha ar athfhorbraíocht ar fhorbairt úrnua, tacaíonn sé le cur chuige éiceachórais, cosnaíonn sé ceantair nádúrtha agus déanann sé iarracht freisin líonraí glasa atá ann cheana a fheabhsú laistigh den timpeallacht nádúrtha agus uirbeach trí na cosáin agus na naisc ghlasa atá ann cheana sa Chontae a chur chun cinn agus a fheabhsú.

Éascaítear an poitéinseal do thionscadail atá tíosach ar fhuinneamh a sheachadadh ar fud an Chontae trí fhoirm lonnaithe níos dlúithe a laghdaíonn costais agus astaíochtaí carbóin agus a ráthaíonn athléimneacht fuinnimh do thodhchaí an Chontae.

Tá sé riachtanach timpeallacht shábháilte agus athléimneach aeráide a chruthú chun modhanna gníomhacha iompair a spreagadh. Is féidir timpeallachtaí den sórt sin a chruthú trí dhearadh agus leagan amach ardchaighdeáin foirgneamh, meascán iomchuí úsáidí, dlúis, airde agus comhtháthú íogair na timpeallachta nádúrtha agus tógtha. Is féidir mothú láidir áite a chruthú agus naisc a chumasú ar fud an Chontae trí líonra Bonneagair Ghlais láidir agus athléimneach a úsáideann réitigh bunaithe ar an dúlra agus a chuireann go díreach le bearta gníomhaíochta aeráide trí fhorghabháil carbóin, feabhsúcháin ar cháilíocht uisce agus bearta eile.

Ag leibhéal na Comharsanachta tá sé mar aidhm ag an bplean daoine a aimsiú atá cóngarach dá n-áit oibre, seirbhísí, áiseanna taitneamhachta agus fóillíochta agus ar an gcaoi sin an gá le taisteal i gcarr a laghdú agus laghduithe suntasacha intomhaiste ar astaíochtaí GHG a laghdú dá bharr.

A chinntiú go bhfuil na forálacha thuas curtha i bhfeidhm go rathúil le linn seo plean, aibhsíodh Aeráid shonrach '**Cuspóirí Dearfacha**' leis an tsiombail aeráide . Cuirtear Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide san áireamh ag deireadh gach Caibidle a sholáthraíonn forbhreathnú ar fhoinsí féideartha astaíochtaí gás ceaptha teasa in éineacht le bearta a cuireadh i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair aeráide a d'fhéadfadh a bheith ann.

Conas ba chóir dúinn patrún fáis dlúth a bhaint amach?

Conas ba chóir dúinn bogadh ar bhealach níos inbhuanaithe?

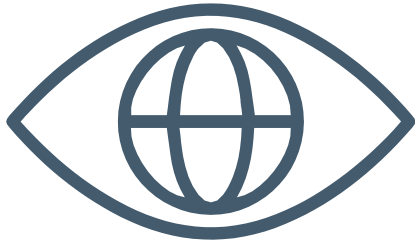

Conas agus cá háit ar cheart dúinn oibriú?

Conas a dhéanaimid ár gceantair shléibhe/ bithéagsúlacht a chosaint agus soláthar á dhéanamh againn do cheantair áineasa?

2.0 Croí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Fís

Uasmhéadú a dhéanamh ar acmhainneacht an Chontae foirm dhlúth lonnaíochta a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, le fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte úrnua.

2.0 Réamhrá

Is í aidhm na Caibidle seo ná an Croí-Straitéis don Phlean a leagan amach a chuir bonn eolais faoin bhfís fhoriomlán d'fhorbairt sa Chontae sa toadhcháil go dtí 2028. Tá Gníomhú ar son na hAeráide comhtháite mar théama uileghabhálach lárnach do gach gné den Phlean Forbartha, eochair fás dlúth ar eilimint de.

Tá an Croí-Straitéis comhdhéanta den ordlathas lonnaíochta agus den straitéis fháis do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus is cuid riachtanach den Phlean í a léiríonn go bhfuil candam agus suíomh na forbartha sa Chontae ag teacht leis an mbeartas pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach.

2.1 Gníomhú ar son na hAeráide

Cuid lárnach den athrú aeráide a mhaolú is ea foirm dhlúth uirbeach forbartha a chur chun cinn. Féachann beartais agus cuspóirí na Croí-Straitéise seo le foráil a dhéanamh d'fhoirm chomhdhlúite uirbeach laistigh de lonnaíochtaí atá ann cheana atá comhtháite le hiompar poiblí atá ann cheana agus atá beartaithe agus le bonneagar sóisialta agus fisiceach a sheachadadh. Leagann bearta den sórt sin an fonn ar phobail rathúla inbhuanaithe a sholáthar sa Chontae thar shaolré an Phlean seo agus ina dhiaidh sin.

An cur chuige seo á chur i bhfeidhm, in éineacht leis na comhpháirteanna éagsúla eile sa Phlean Forbartha, tá sé mar aidhm againn iarracht a dhéanamh comharsanachtaí ceangailte a sheachadadh agus an coincheap lonnaíochta 10 nóiméad. Sholáthródh sé seo d'áiseanna agus do sheirbhísí pobail atá inrochtana laistigh de shiúlóid nó babhta rothaíochta 10 nóiméad ón mbaile nó atá inrochtana trí sheirbhísí iompair poiblí a nascann daoine le lonnaíochtaí de réir scála níos mó áit a bhfuil a leithéid de sheirbhísí ar fáil.

Cuirtear é seo chun cinn trí mheascán den fhoirm dhlúth socraíochta atá i gCroí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta an phlean, agus na beartais agus na cuspóirí chun taisteal gníomhach agus iompar poiblí a chur chun cinn atá leagtha amach i gCaibidil 7 nGluaiseacht Inbhuanaithe.

2.2 Achoimre Fheidhmeach

Taispeánann an Croí-Straitéis agus an Straitéis Lonnaíochta seo go cainníochtúil an méid talún atá riachtanach chun freastal ar riachtanas cónaithe agus fostaíochta 46,518 duine breise suas go dtí 2028. Chun soláthar a dhéanamh don leibhéal fáis seo de réir an bheartais Náisiúnta, tá gá le 23,730 teach nua idir daonáirimh 2016 go 2028 laistigh den Chontae aitheanta.

Nuair atá tú ag féachaint ar na haonaid chomhlánaithe idir 2017 agus 2021 (5,914 Aonad) á gcur san áireamh tá ceanglas foriomlán ann de 17,817 aonad idir 2021 agus 2028. Taispeánann an Croí-Straitéis (Tábla 10) conas is féidir an sprioc seo a bhaint amach go dtí 2028 agus aonaid á dtógáil á gcur san áireamh. . Forbraíodh é trí chur chuige ceithre chéim a chur i bhfeidhm maidir le tailte a shainaithint agus a mheasúnú atá in ann an riachtanas tithíochta seo a chomhlíonadh.

1. Staidéar ar Acmhainn Talún	2. Measúnú Bonneagair	3. Measúnú Pleanála	4. Anailís Inseachadtacht	
--	-----------------------------	---------------------------	---------------------------------	---

- Is é an sprioc thithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, mar atá leagtha síos i dTreoirlínte Aireachta agus Léarscáil Bóthair an NPF, ná 17,817 teach suas go 2028.
- As seo tá 4,557 teach á dtógáil faoi láthair, agus ar an gcaoi sin laghdaítear an gá go 13,260 teach go dtí 2028.
- Rinne an Chomhairle measúnú ar na tailte uile atá criosaithe go cuí leis an bhféidearthacht forbairt chónaithe agus chuir sí dlús cónaithe i bhfeidhm do gach láithreán de réir Threoirlínte Aireachta.
- Mar thoradh ar an obair seo, tá Toilleadh Talún iomlán 1,039ha ann agus tá an cumas ann 44,472 aonad. Mar sin féin, trí Thailte Straitéiseacha Fadtéarmacha a eisiamh laghdaíonn an acmhainn talún go 477ha agus tá an cumas ann freastal ar 23,731 aonad.
- Rinneadh Measúnú Bonneagair ar na tailte seo chun acmhainn na dtailte i Sraith 1 (ie criosaithe agus seirbhísithe) a bhfuil 11,597 teach san iomlán ann agus i Sraith 2 (ie criosaithe agus inúsáidte laistigh de shaolré an phlean) a bhfuil iomlán de 12,133.
- Rinneadh measúnú Pleanála agus Inseachadtacht eile ar fud na dtailte Sraith 1 agus 2 agus fuarthas go bhfuil cumas leordhóthanach aige chun an sprioc thithíochta iomlán atá leagtha síos don Chontae a bhaint amach.
- Bunaithe ar an méid thuas - aithníonn an chroístraitéis nach bhfuil aon cheanglas tailte breise a chriosú chun spriocanna daonra nó tithíochta a bhaint amach.

2.3 Comhthéacs Reachtúil

Cuireann an tAcht Pleanála agus Forbartha, 2000, arna leasú (an tAcht) dualgas ar an Údarás Pleanála 'Croí-Straitéis' a ullmhú a chuireann in iúl straitéis bunaithe ar fhianaise d'fhorbairt spásúil an Chontae laistigh de thréimhse an Phlean Forbartha.

Is é prionsabal na Croí-Straitéise, dá bhrí sin, a thaispeáint go bhfuil Plean Forbartha, a chuspóirí agus an Straitéis Tithíochta comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le cuspóirí forbartha Náisiúnta agus Réigiúnacha. Tá na cuspóirí seo leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (2018) agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (2019) agus i dTreoirlínte Aireachta atá i réim le tagairt shonrach do Riachtanais Bheartais Phleanála Sonracha.

Éilíonn an tAcht ar Chroí-Straitéis ordlathas lonnaithe a áireamh; spriocanna daonra agus tithíochta bunaithe ar fhianaise do cheantair uirbeacha (cathracha, bailte agus sráidbhailte) agus ceantair thuaithe; a thaispeáint conas a thagann tograí criosaithe leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach; agus aird a léiriú ar na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údarás Phleanála, DECLG (2012).

Cé nach n-éilíonn an tAcht go sainráite sa Chroí-Straitéis faisnéis a bheith ann maidir le húsáidí talún eile, mar shampla fostaíocht agus tráchtáil, molann an Nóta Treorach maidir le Croí-Straitéisí, DECLG (2010) go dtabharfadh Údarás Phleanála faoi

leibhéal iomchuí anailíse chun a chinntiú go ndéantar dóthain tailte a chriosú ag láithreacha oiriúnacha, agus beartais phleanála ardleibhéil agus an bonneagar fisiceach riachtanach á gcur san áireamh.

De bhreis ar an méid thuas, beidh táblaí na Croí-Straitéise, agus léarscáil léaráideach nó amharcléirithe eile den sórt sin, le léiriú sa ráiteas i scríbhinn sa tábla scríofa.

2.4 Comhthéacs Straitéiseach

Sainmhínítear na paraiméadair a ndéanann an tÚdarás Pleanála an Croí-Straitéis iontu a shainiú laistigh de chreataí beartais phleanála Náisiúnta agus Réigiúnacha a chuimsíonn:

- Tionscadal Éireann 2040: Creat Náisiúnta Pleanála
- Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019-2031, lena n-áirítear Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath, agus
- Cuid 28 - Treoirlínte Aireachta lena n-áirítear Ceanglais Bheartais Phleanála Sonracha a leagtar amach faoi chuid 28 (1) den Acht.

Pléitear gach ceann de na doiciméid seo agus na paraiméadair a leagann siad ar a seal mar seo a leanas:

2.4.1 Creat Náisiúnta Pleanála (Tionscadal Éireann 2040)¹

Is é an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF), le tacaíocht ón bPlean Forbartha Náisiúnta (PFN), plean straitéiseach ardleibhéil an Rialtais chun fás agus forbairt na tíre sa toadhchá a mhúnlú go dtí an bhliain 2040.

Tá an NPF dírithe ar dheich dTorthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOs) a dtacaíonn deich dTosaíocht Infheistíochta Straitéiseacha leo faoin bPlean Forbartha Náisiúnta - Fíor 1. Caithfidh Pleananna Forbartha ailíniú leis na NSOs seo, a bhfuil Cuspóirí Beartais Náisiúnta (NPOs) mar bhonn agus mar thaca leo. Chuir na NSOs agus na NPOs gaolmhara eolas ar ullmhú an Phlean Forbartha Contae.

Cuimsíonn na NSOs seo deich Sprioc Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGs) mar a leagtar amach sa réamhrá. Trí chomhlíonadh leis an gCreat Náisiúnta Pleanála, ailíníonn an Plean Forbartha le SDGs na Náisiún Aontaithe.

Leagann cuspóir straitéiseach uimhir a haon an NPF, Fás dlúth, toradh soiléir forbartha chun na ceantair uirbeacha atá againn a fhás, rud a chruthaíonn tosaíocht chun tógáil ar fhorbairt athfhorbraíochta / inlíonta ar dtús, sula ndéantar tailte úrnu a mheas.

Féachann an cur chuige seo leis an úsáid is fearr a bhaint as an mbonneagar atá ann cheana agus níos mó daoine, post agus gníomhaíochta a spreagadh i gceantair uirbeacha agus lonnaíochta tógtha atá ann cheana, ag cinntiú, maidir le teach a roghnú, go bhfuil roghanna tarraingteacha inmharthana ar fáil.

1. Nasc Seachtrach leis an gCreat Náisiúnta Pleanála - <https://npf.ie/wp-content/uploads/Project-Ireland-2040-NPF.pdf>

Fíor 1: Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta agus Tosaíochtaí Infheistíochta Straitéiseacha, Foinse: NPF 2018

Ar an mbonn seo, díreoidh na paraiméadair atá leagtha síos don Chroí-Straitéis daonra agus fostaíocht sa todhchaí ar bhealach a chomhlíonfaidh Cuspóirí Beartais Náisiúnta an NPF.

2.4.2 Treoirlínte Aireachta

Tá Treoirlínte Aireachta éagsúla curtha le chéile ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (an Roinn) thar shaolré rialtais éagsúla, ar a dtugtar Treoirlínte Pleanála cuid 28, chun údaráis áitiúla a chur ar an eolas agus a threorú agus iad i mbun a gcuid dualgas.

Chuir ábhar na dTreoirlínte seo a leanas bonn eolais faoin gCroí-Straitéis agus faoi bheartais agus chuspóirí an Phlean Forbartha:

- Modheolaíocht Sprioc Sholáthair Tithíochta do Phleanáil Forbartha, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála, Nollaig 2020
- Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua - Treoirlínte d'Údaráis Phleanála, 2020
- Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta, 2018
- Treoirlínte Eatramhacha d'Údaráis Phleanála ar Phleananna Reachtúla, Fuinneamh In-athnuaite agus Athrú Aeráide, 2017
- Forbairtí Cónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, Bealtaine 2009
- An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte - Treoirlínte d'Údaráis Phleanála, 2009
- Measúnú Cuí ar Phleananna agus Tionscadail in Éirinn - Treoir d'Údaráis Phleanála, 2009
- Cur i bhfeidhm Threoir an SEA: Treoirlínte d'Údaráis Réigiúnacha agus d'Údaráis Phleanála, 2004

Ó 2018, thug an tAcht Pleanála agus Forbartha (Leasú) 2018 ceanglas isteach d'Údaráis Phleanála Ceanglais Pholasaí Pleanála Sonracha (SPPRs) a chur i bhfeidhm i gcás ina bhfuil siad leagtha amach i dTreoirlínte, i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna. Tá ráiteas comhlíonta leis na Treoirlínte Aireachta éagsúla Alt 28 agus na SPPRs gaolmhara le fáil in Aguisín 1.

2.4.3 Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019 - 2031 (RSES)

Is plean straitéiseach é Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019 - 2031 (EMRSES) chun tacú le cur chun feidhme Tionscadal Éireann 2040 (NPF agus NDP) agus beartais agus cuspóirí eacnamaíocha an Rialtais, trí phleanáil straitéiseach fhadtéarmach a sholáthar agus creat eacnamaíoch d'fhorbairt an réigiúin.

Leagann an RSES amach straitéis socraíochta agus fáis eacnamaíochta lena chinntiú go gcomhlíontar riachtanais saoránaigh an Réigiúin ag soláthar rochtana ar thithíocht, ar dheiseanna fostaíochta agus ar sheirbhísí, éascaíocht taistil agus folláine fhoriomlán.

Tá an cur chuige seo treoraithe ag sé cinn déag de Chuspóirí Beartais Réigiúnacha (RPOs) atá ailínithe le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, cuspóirí téamacha an AE agus Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOs) an NPF chun an creat a leagan síos do Phleananna Forbartha Cathrach agus Contae. Trína chinntiú go gcoinnítear an t-ailíniú seo go leibhéal áitiúil, is féidir leis an Tionól Réigiúnach cuidiú le húdaráis áitiúla ailíniú le tosaíochtaí an AE chun maoiniú agus deiseanna comhpháirtíochta a ghíaráil.

Tá creat beartais RSES don réigiún roinnte ar dtús i dtrí Limistéar Fheidhmiúla Uirbeacha (FUA)² a chuimsíonn: Ceantar Cathrach Bhaile Átha Cliath (DMA), an Lár-Réigiún agus Réigiún an Gheata agus a shíneann thar theorainneacha áitiúla agus réigiúnacha. Léiríonn Fíor 2 thíos méid an FUA do Réigiún an Oirthir a fhrámaíonn an straitéis lonnaithe do Phleananna Forbartha le leanúint. Tá Contae Bhaile Átha Cliath Theas ar fad suite laistigh de Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath le limistéar suntasach den Chontae laistigh den lonnaithe a shaináithnítear mar Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath. Tá an fhorbairt laistigh den DMA mar chuid lárnach den bheartas laistigh den RSES faoi threoir Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP).

² Mar atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála, sainmhíneann an AE / OECD caighdeánaithe an Limistéar Feidhmiúil Uirbeach mar na Ceantair Thoghcháin sin as a dtarraingítear 15% ar a laghad den fhórsa oibre ceantair chathrach ábhartha.

Fíor 2: Straitéis Lonnaíochta RSES, Foinsé: Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019

Tá seacht leibhéal sa straitéis socraíochta Réigiúnach agus Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath mar an socrú barrleibhéil don réigiún. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas, is é Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte an t-aon lonnaíocht a sainithníodh go réigiúnach sa Chontae.

Éilíonn ordlathas lonnaíochta an RSES ar gach Údarás Áitiúil lonnaíochtaí a shainithint atá: Bailte Fáis Féinchothabhálacha, Bailte Féinchothabhálacha, Bailte agus Sráidbhailte agus / nó Ceantair Thuaithe. Faoin bPríomh-Oifig Staidrimh, sainithnítear lonnaíochtaí taobh amuigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath, an Caisleán Nua, Ráth Cócó, Saggart agus na Briotáine ach ní aithnítear a gcineál lonnaíochta laistigh den RSES, agus fágtar é seo faoin bPlean Forbartha.

Faoin RSES, éilíonn RPO 3.2 ar údaráis áitiúla a gcoístraitéisí a ullmhú chun bearta a leagan amach chun spriocanna forbartha uirbeacha dlúth a bhaint amach de 50% ar a laghad de na tithe nua go léir laistigh de limistéar tógtha Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath nó atá tadhlach leis agus sprioc de 30% ar a laghad do cheantair uirbeacha eile. Taispeántar fairsinge teorainn Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte laistigh den DMA i bhFíor 2 thíos agus cuimsíonn sé an chuid is mó de thimpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

Fíor 3: Ceantar Chathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte agus teorainn MASP. Foinse: EMRSES, 2019

Cuimsíonn an RSES figiúirí daonra don Réigiún, a bhfuil a pharaiméadair leagtha amach faoi Agusín B den EMRSES, a shamhlaíonn go bhfásfaidh Contae Bhaile Átha Cliath Theas 50,233 duine breise ó 2016 go 2031 mar a léirítear faoi alt 2.5.2 thíos. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028, is é an fás spriocdhírthe daonra ná 46,518 duine sa bhreis. Bhí straitéis fháis RSES chun freastal ar riachtanais an daonra atá ann agus a bheidh ann amach anseo bunaithe ar infhaighteacht acmhainní talún, acmhainní, comhshaoil agus bonneagair. Cuid den straitéis fháis seo is ea fás inbhuanaithe an DMA a sheachadadh trí Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP).

2.4.4 Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (PSLC)

Mar chuid den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE), leagtar amach i bPlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (PSLC) creat pleanála agus infheistíochta straitéisí 12 go 20 bliain do limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath. Is straitéis chomhtháite úsáide talún agus iompair é an Plean Straitéiseach Ceantair Chathrach (PSLC) do Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath ina leagtar amach:

- Fís d'fhás an limistéir chathrach amach anseo.
- Fostaíocht agus athghiniúint straitéiseach ar scála mór.
- Sraith tosaíochtaí bonneagair.

Figióir 4: Limistéir agus Conairí Forbartha Straitéisí, PSLC, Foinsé: Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre (EMRSES) 2019

Ós rud é gur straitéis chomhtháite úsáide talún agus iompair é an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC), cuireann sé creat réigiúnach ar fáil a ailíníonn fás daonra agus fostaíochta le tosaíochtaí infheistíochta gaolmhara iompair agus bonneagair. Aithnítear é seo trí limistéir straitéiseacha chónaithe agus fostaíochta. Tá na Conairí Straitéiseacha agus na limistéir ábhartha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas leagtha amach mar seo a leanas:

1. Conair an Iardheiscirt (líne Chill Dara, leathnú DART agus Líne Dhearg Luas).
2. Lár na Cathrach laistigh de cheantar an M50 (Ilmhódach).

Conair an Iardheiscirt

Tá Conair an Iardheiscirt roinnte idir an dá líne iarnróid (Líne Dhearg Luas agus líne Chill Dara).

Ar feadh líne Chill Dara, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) forbairt chónaitheach ag Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ) Bhaile Adaim agus an fhorbairt chéimnithe ag Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ) Chluain Buiríosa chomh maith le pobal cónaithe nua i gCill Charthaigh agus cur chun cinn agus forbairt i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí le haghaidh fostaíochta. Tá Ordú Iarnróid á ullmhú ag Iarnród Éireann faoi láthair chun an t-iarratas a chur chun cinn chun acmhainn a uasghrádú agus líne Chill Dara a leictriú chomh fada le Collchoill.

Ar feadh Líne Dhearg Luas, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) forbairt chónaithe agus úsáide measctha trí athghiniúint tailte athfhorbraithe i dTamhlacht agus trí ath-dhlúsú a dhéanamh ar eastáit thionsclaíocha níos sine ag Bóthar an Náis/Baile an Mhóta. Aithnítear an ceantar nua i mBaile An Fhortúin in aice le baile Teach Sagard/Iarthar na Cathrach atá ag teacht chun cinn le haghaidh fás cónaithe.

Lár na Cathrach laistigh den M50

Mar chuid de Lár na Cathrach laistigh de cheantar an M50, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) na tailte suntasacha athfhordan ag Bóthar an Náis laistigh de Chontae Átha Cliath Theas agus i gCathair Bhaile Átha Cliath, a d'fhéadfadh forbairt chónaitheach agus úsáidí fostaíochta/ measctha níos déine a bhaint amach. Cuimsíonn an creat don Chroístraitéis agus don Straitéis Lonnaíochta thíos gach ceann de na conairí / réimsí fáis straitéiseacha seo a aithníodh sa Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC).

2.5 Sonraí Daonra agus Tithíochta

Leagtar amach sa chuid seo an fhaisnéis a úsáidtear chun bonn eolais a chur faoi ullmhú na Croístraitéise do thréimhse an Phlean Forbartha 2022 - 2028. Scrúdaíonn an chuid seo an t-eolas stairiúil agus reatha atá ar fáil maidir le daonra agus tithíocht agus spriocanna atá leagtha síos ag comhthéacs an bheartais Pleanála Náisiúnta agus Réigiúnaigh.

2.5.1 Daonra Chontae Bhaile Átha Cliath Theas - Bonnínne

Bhí fás leanúnach daonra i gContae Bhaile Átha Cliath Theas le 10 - 20 bliain anuas. Cé gur tháinig laghdú ar an ráta fáis idir 2002 agus 2006, chuir na blianta ina dhiaidh sin le méadú foriomlán +16.72% (+39,932 duine) idir 2002 agus 2016, mar a léirítear faoi Thábla 1.

Tábla 1: Treocht Daonra (daoine) Chontae Átha Cliath Theas 2002 - 2016, An Phríomh-Oifig Staidrimh (CSO)

Bliain	Daonra	Athrú (Uimh.)	Athrú (%)
2002	238,835	+20,107	+9.19%
2006	246,935	+8,100	+3.39%
2011	265,205	+18,270	+7.39%
2016	278,767	+13,562	+5.11%
2002 – 2016	-	+39,932	+16.72%

Tugann tuiscint ar phatrún spásúil an fháis léargas ar an mbrú atá ar bhonneagar/sheirbhísí atá ann cheana féin. Léirítear i dTábla 2 an fás ar an daonra sna lonnaíochtaí uirbeacha agus sna ceantair thuaithe (tá ceantair thuaithe lasmuigh de cheantair uirbeacha/bhaile agus daonra bailte ina bhfuil níos lú ná 1,500 duine) idir 2006 agus 2016 laistigh den Chontae.

Léiríonn an treocht stairiúil go bhfuil méadú +12.9% nó 31,832 duine tagtha ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas thar thréimhse deich mbliana. In ainneoin an fháis ghinearálta seo, áfach, tháinig laghdú foriomlán ar dhaonra na tuaithe idir 2011 agus 2016. Tagann an treocht seo sna sála ar ghluaiseacht náisiúnta agus idirnáisiúnta daoine ó cheantair thuaithe go ceantair uirbeacha.

Scrúdaigh an Straitéis Tithíochta agus an Measúnú Eatramhach ar Éileamh ar Riachtanais Tithíochta (HNDA) atá leagtha amach in Aguisín 11 athruithe déimeagrafacha agus próifíl aoise an Chontae suas go dtí 2028, rud a chuireann bonn eolais faoi riachtanas tithíochta.

Tábla 2: Daonraí Uirbeacha, Tuaithe agus Lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2006 – 2016)

Lonnaíocht/Limistéar	2006	2011	2016	2016 % Scair de Chontae	06 - 16 Athrú (Uimh.)	06 – 16 Athrú (%)
Contae Átha Cliath Theas	246,935	265,205	278,767	100%	+31,832	+12.9%
Uirbeach	240,607	259,729	273,215	98.01%	+32,608	+13.6%
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	235,306	251,505	262,638	94.21%	+27,332	+11.6%
Sagard	868	2,144	3,133	1.12%	+2,265	+260.9%
Ráth Cúil	2,927	3,421	4,351	1.56%	+1,424	+48.7%
An Caisleán Nua	1,506	2,659	3,093	1.10%	+1,587	+105.4%
Tuaithe	6,328	5,476	5,552	1.99%	-776	-12.3%

2.5.2 Daonra – Réamh-mheastacháin

Tá réamh-mheastacháin daonra ísle agus arda leagtha síos ag an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE), faoi threoir An Treochlár Náisiúnta um Chur i bhFeidhm an Chreata Pleanála (an Treochlár), don réigiún suas go dtí 2026 agus 2031. Déantar é seo a mhiondíriú do gach Údarás Áitiúil agus do Bhaile Átha Cliath Theas.

3 Ceantar Uirbeach/Baile: Bailte le teorainn lonnaíochta de dhaonra iomlán de 1,500 + duine.

4 Ceantar Chathair agus bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath – Féach Aguisín 2B le haghaidh tuilleadh sonraí.

An Contae; roghnaíodh an sprioc ard daonra do thréimhse an Phlean Forbartha.

Tábla 3: Baile Átha Cliath Theas – Réamh-mheastacháin Daonra Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE) 2016 - 2031

	2016	2026		2031	
		Íseal	Ard	Íseal	Ard
Contae Bhaile Átha Cliath Theas	278,767	308,000	314,000	320,500	329,000
Athrú (Uimh.) ó 2016	-	+29,233	+35,233	+41,733	+50,233
Athrú (%) ó 2016	-	+10.49%	+12.64%	+14.97%	+18.02%

Cuireann an Treochlár scóip ar fáil do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas chun figiúirí daonra 2031 a thabhairt ar aghaidh suas le 25% faoi 2026. Maidir le 'Headroom', léiríonn an Treochlár go bhfuil fás breise 50% san áireamh cheana féin sna spriocanna náisiúnta daonra suas go dtí 2026. Dá bhrí sin, tá cuntas cheana féin ar chur i bhfeidhm an fháis 50% thar thréimhse an Phlean sna spriocanna.

Taispeántar faoi Thábla 4 na figiúirí arda réamh-mheastachán Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch a aistriú, lena n-áirítear an t-ualach tosaigh suas go dtí 2026. Ríomhadh an figiúr eile idir 2026 agus 2028 ar bhonn meánbhliain pro rata (2 bhliain) den iarmhéid atá fágtha idir 2026 agus 2031.

Tábla 4: 2022 - 2028 Réamh-mheastacháin Daonra - Coigeartaithe

	2016	2026		2028	
		Íseal	Ard	Íseal	Ard
Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas	278,767	315,308	322,808	317,385	325,285
Athrú (Uimh.) ó 2016	-	+36,541	+44,041	+38,618	+46,518
Athrú (%) ó 2016	-	+13.1%	+15.8%	+13.8%	+16.7%
Meánfhás Bliantúil Daonra (2016 – 2028)	-	+3,654	+4,404	+3,218	+3,877

2.5.3 Tithíocht Chontae Bhaile Átha Cliath Theas – Bonnínne

I 2016, bhí 98,387 aonad cónaithe laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. As an bhfigiúr seo, bhí 3,495 aonad folamh arb ionann iad agus 3.6%. Léirítear i dTábla 5 thíos an t-athrú ar an stoc tithíochta idir 2002 agus 2016. Cé nach raibh sna haonaid tithíochta nua ach 1,089 aonad idir 2011 agus 2016, mhéadaigh laghdú 2,819 aonad ar aonaid fholmha (1,730 aonad). Titeann an ráta folúntais seo ar an taobh íochtarach den raon 2.5% go 6%⁵ a mheastar a bheith gnáth i margadh tithíochta atá ag feidhmiú i gceart.

⁵ Leathanach 15 den Straitéis Náisiúnta um Athúsáid Tithíochta Fholmha 2018-2021, ar fáil ag: https://www.housing.gov.ie/sites/default/files/publications/files/national_vacant_housing_reuse_strategy_0.pdf

Tábla 5: Stoc Tithíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2002 - 2016)

Bliain	Stoc Tithíochta Iomlán	Neamhsheal bhaithe(%)	Athrú (Uimh.)	Athrú (%)
2002	76,666	2,146 (2.8%)	-	-
2006	87,484	5,424 (6.2%)	+10,818	+14.1%
2011	97,298	5,225 (5.4%)	+9,814	+11.2%
2016	98,387	3,495 (3.6%)	+1,089	+1.12%
2002 – 2016	-	+1,349	+21,721	+28.3%

Léirítear i dTábla 6 an fás ar leibhéil tithíochta agus folúntais idir 2011 – 2016 laistigh de na limistéir lonnaithe éagsúla.

Sna cúig bliana 2011-2016, bhí 4,549 aonad á n-áitiú as an nua trí thithe a bhí folamh roimhe seo nó trí thógáil nua a áitiú. As an stoc tithíochta nua, bhí 86% lonnaithe i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath, agus ina dhiaidh sin 8% i Ráth Cúil 4.5% i Sagard agus 1.5% sa Chaisleán Nua. Tugtar faoi deara gur tháinig méadú 51% ar stoc tithíochta Sagard idir 2011 agus 2016 mar gheall ar fholúntas laghdaithe.

Tábla 6: Tithíocht agus Folúntas Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2011 - 2016)

Cinéal	2011		2016		2011 - 2016 - Athrú (Uimh.)		2011 - 2016 - Athrú (%)	
	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh
Contae	92,073	5,225 (5.7%)	94,892	3,495 (3.7%)	+2,819	-1,730	+3.1%	-33.1%
Uirbeach Iomlán	90,483	5,016 (5.5%)	93,270	3,328 (3.6%)	+2,787	-1,688	+3.1%	-32.7%
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	86,695	4,49 (5.2%)	89,125	3,033 (3.4%)	+2,430	-1,462	+2.8%	-32.5%
Sagard	1,167	282 (24.2%)	1,294	152 (11.8%)	+127	-130	+10.9%	-46.1%
Ráth Cúil	1,456	111 (7.6%)	1,679	80 (4.8%)	+223	-31	+15.3%	-27.9%
An Caisleán Nua	1,165	128 (11%)	1,172	63 (5.4%)	+7	-65	+0.6%	-50.8%
Tuaithe	1,590	209 (13.1%)	1,622	167 (10.3%)	+32	-42	2%	-20.1%

2.5.4 Gníomhaíocht Phleanála agus Tógála

Is uirlis fhíorluachmhar é monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht tógála agus pleanála chun tuiscint shoiléir a chinntiú ar sheachadadh tithíochta agus ar an gcineál cead pleanála agus tosuithe in áiteanna éagsúla ar fud an Chontae. Tá roinnt foinsí sonraí ann maidir le gníomhaíocht tithíochta atá ar fáil. Is iad na príomhfoinsí a úsáidtear ná; Figiúirí Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas – (CCBACT) curtha ar fáil don Tascfhórsa Comhordaithe um Sholáthar Tithíochta (HTF), don Chóras Bainistíochta um Rialú Foirgníochta (CBRF) agus don Phríomh-Oifig Staidrimh (POS).

Rianaíonn an Tascfhórsa Tithíochta (RTT) candam na forbartha cónaithe do 10 n-aonad nó níos mó sna ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath ar bhonn ráithiúil, ó 2016 i leith. Tugann sé léargas mionsonraithe ar ghníomhaíocht phleanála agus tógála sa tor cónaithe agus ar an idirchaidreamh idir an dá rud.

Déanann tuarascálacha ráithiúla na Príomh-Oifige Staidrimh (POS) monatóireacht ar chríochnú tithíochta. Tá an t-eolas briste suas freisin ag Eircode do láithreacha spásúla agus do gach Údarás Áitiúil. Mar a éilítear faoi na Treoirínte soláthair tithíochta a phléitear thíos, is iad sonraí na Príomh-Oifige Staidrimh an tagarmharc d'aonaid thógtha agus treoraíonn siad bunú na Croí-Straitéise seo. Léirítear i bhFíor 5 an méadú atá tagtha ar aonaid chríochnaithe idir 2017 agus 2020 agus tógadh 5,914 aonad le linn na tréimhse sin. Idir 2017 agus 2020 san áireamh, de réir mar a tháinig gníomhaíocht tógála ar ais tar éis na tuairte eacnamaíche, cuireadh 1,478 aonad ar an meán i gcrích in aghaidh na bliana. Shroich na blianta is déanaí (2018 – 2020) 1,644 aonad ar an meán in aghaidh na bliana.

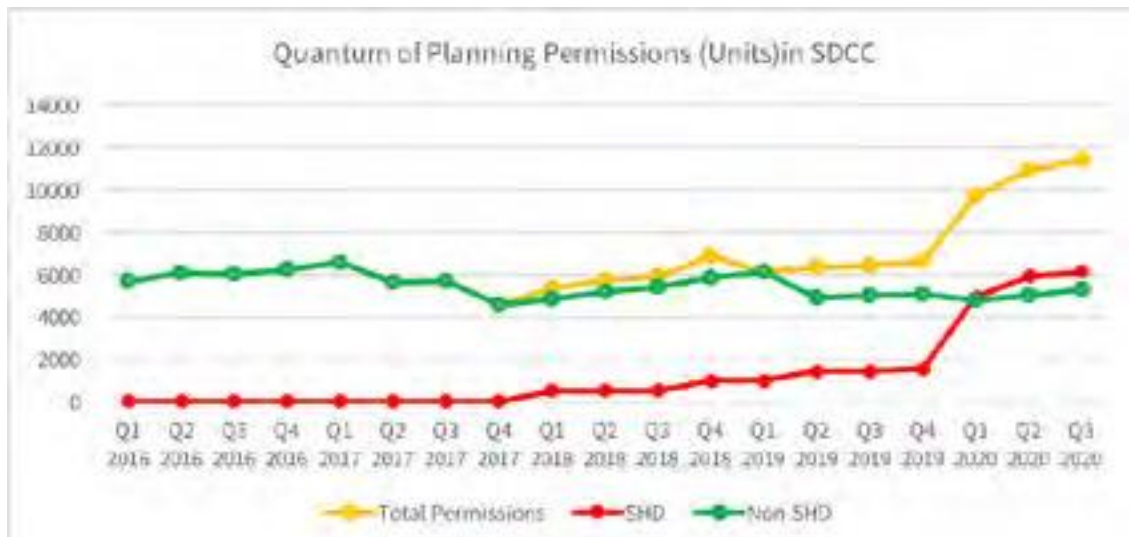

Fíor 5: Aonaid Thógtha i gComhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (CCBACT) agus Iomlán Carnach 2011 – 2020, Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh (POS), NDQ06

I Ráithe 3 de 2020, bhí cead phleanála i gComhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (CCBACT) do 11,448 aonad a bhí á dtógáil nó á gceadú agus nár tosaíodh ar fud gnáth (99 aonad agus níos lú) agus iarratais ar Fhorbairt Straitéiseach Tithíochta (níos mó ná 99 aonad).

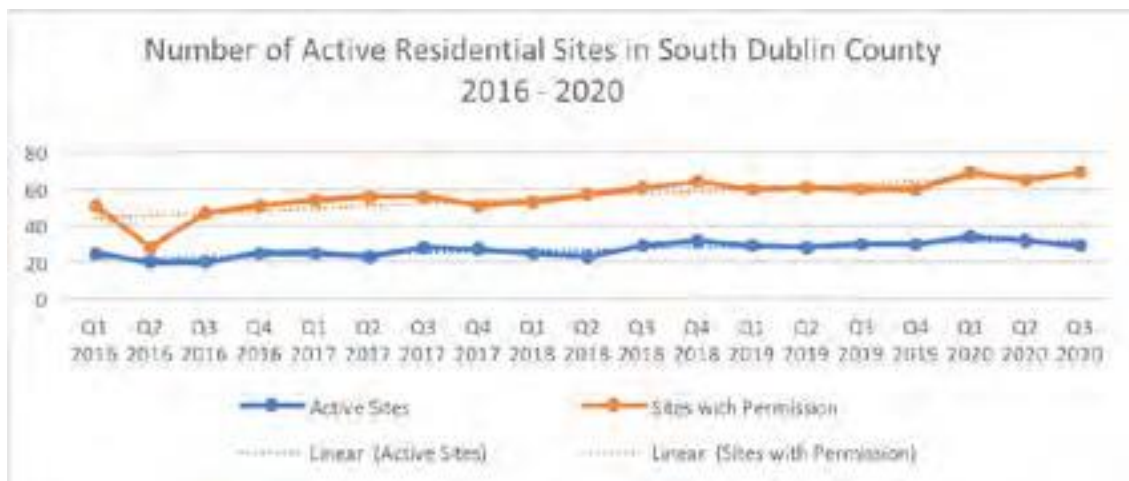
Forbairtí Straitéiseacha Tithíochta (FST) comhdhéanta de 54% de na haonaid iomlána le cead Deonaíodh candam suntasach ó R4 2019 le réamhphleanáil leanúnach d'aonaid bhreise.

Maidir le hinsoláthas, idir tús an phróisis Forbairtí Straitéiseacha Tithíochta (FST) i 2017 agus R3 2020, tá tús curtha le tógáil 11% de na haonaid SHD ceadaithe nó tógadh iad. Tharla seachadadh na bhforbairtí aonaid 100 móide seo i gContae Bhaile Átha Cliath Theas go ginearálta ar imeall an Chontae (Cathair thiar/Baile Fhortún) agus ceantair bhunaithe (Ráth Fearnáin) ach ní sna tailte athghiniúna arb ionann iad agus 30% de na SHDanna go léir a cheadaítear sa Chontae. Beidh insoláthracht SHDanna, go háirithe laistigh de phríomhréimsí fáis, mar chuid de phróiseas monatóireachta na Croí-Straitéise. Léiríonn Fíor 6 treocht stairiúil na gceadanna phleanála ó 2016 suas go dtí R3 2020. Taispeánann an graf an chaoi ar mhéadaigh SHDanna candam iomlán na gceadanna phleanála laistigh den Chontae.

Figióir 6: Candamach na Ceadanna Pleanála laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas (Foinse: RTT Sraith 2016 -2020)

Léirítear i bhFíor 7 thíos líon na láithreán a bhfuil cead pleanála acu agus astu seo, an candam atá á thógáil in aghaidh na ráithe ó 2016 i mBaile Átha Cliath Theas. Léiríonn an meán-treocht nár cuireadh tús le leath na suíomhanna (51%) le pleanáil. D'fhéadfadh sé seo raon fachtóirí a léiriú lena n-áirítear fórsaí an mhargaidh, cead a lorgaíodh chun luach talún a mhéadú le haghaidh athdhíola, saincheistanna a bhaineann leis an leibhéal cuí maoinithe a aimsiú chun tús a chur le tógáil, cumas an tionscail tógála, etc. Cé go raibh tionchar ag COVID-19 ar an mbearna seo ó thaobh tús a chur leis, bhí treocht na gceadanna pleanála i gcoibhneas le láithreáin ghníomhacha (féach línte líneacha i bhFigióir 7) ag dul i laghad i gcónaí faoi dheireadh 2020.

Figióir 7: Gníomhaíocht Tógála Láithreán Cónaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas (Foinse: RTT Sraith 2016 - 2020)

Bunaithe ar na treochtaí seo, is féidir glacadh leis go mbeidh candam láithreán ag Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ar bhonn leanúnach, atá oiriúnach d'fhorbairt chónaitheach agus a bhfuil tairbhe acu as cead pleanála, nach féidir a thabhairt ar aghaidh le haghaidh forbartha laistigh de shaolré an Phlean, nó láithreáin nach féidir a chur chun cinn le haghaidh pleanála ar chor ar bith.

2.5.5 Spriocanna Soláthair Tithíochta

D'eisigh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta Treoirínte Alt 28 dar teideal: "*Sprioc-Mhodheolaíocht soláthair tithíochta do Phleanáil Forbartha*", Nollaig 2020 ('na Treoirínte Soláthair') chun cabhrú leis na figiúirí agus an mhodheolaíocht a sholáthar d'Údaráis Phleanála chun réamh-mheastacháin daonra agus tithíochta náisiúnta agus réigiúnacha a ionchorprú ina bhfeidhmeanna reachtúla.

Leagtar amach sna Treoirínte Soláthair, bunaithe ar thaighde a rinne an Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI), go bhfuil na trí rogha a chuir an ESRI chun cinn ina réamh-mheastacháin; is é an rogha atá le húsáid ag údaráis áitiúla ina gCroístraitéis ná cás cathrach An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) 50:50. Léirítear i dTábla 7 an sprioc fhoriomlán do thithíocht do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas do thréimhse an Phlean Forbartha.

Tábla 7: Figiúirí Éilimh Tithíochta Bhaile Átha Cliath Theas 2021 – 2028*

	Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas	Meán Bliantúil	Iomlán na dTeaghlach
A	Réamh-mheasta cás NPF ESRI éileamh nua teaghlaigh 2017 to 2028	1,806	21,680
B	Soláthar tithíochta nua iarbhír 2017 – deireadh 2020	1,479	5,914
C	Teaghlaigh gan dídean**, agus an t-éileamh measta nár freastaladh air amhail Daonáireamh 2016	N/A	2,050
D	Éileamh ar Thithíocht 2021-2028 = Iomlán (B+D-C)/ 7.75 bliain	2,299	17,817

* Modheolaíocht bunaithe ar Threoirínte Soláthair Tithíochta arna n-eisiúint ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta

** Líon na ndaoine gan dídean de réir shonraí an ESRI agus níl méadú tagtha air go dtí seo.

Mar atá leagtha amach i bhFíor 5, bhí ráta tógála bliantúil Chontae Átha Cliath Theas idir 2017 agus 2020 san áireamh 1,479 aonad ar an meán in aghaidh na bliana agus 1,644 aonad ar an meán le trí bliana anuas. Mar sin féin, bhí sé seo faoi bhun an mheánéilimh foriomláin don Chontae do 2017 – 2031 de 1,832 aonad in aghaidh na bliana atá leagtha amach ag an Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ITES) in 'Éileamh Réamh-mheasta Tithíochta de réir Limistéar Údaráis Áitiúil 2020 – 2031, Sprioc Sholáthair Tithíochta Cás ESRI An Creat Náisiúnta Pleanála (CNP)'. Tá an t-easnamh, mar thoradh air sin, tugtha ar aghaidh sna blianta roimh thréimhse an Phlean Forbartha agus ar feadh shaolré na tréimhse sin suas go dtí 2028, rud a éilíonn ar an meán 2,299 aonad tithíochta in aghaidh na bliana.

Tá na figiúirí riachtanacha tithíochta, i gcomhthéacs chás an Creat Náisiúnta Pleanála (CNP) 50:50 agus na n-aonad a cuireadh i gcrích leagtha amach i bhFíor 8. Tá na ríomhanna agus na modheolaíochtaí sonracha maidir leis na figiúirí thuas a bhaint amach, i gcomhréir leis na Treoirínte Aireachta, leagtha amach faoi Aguisín 2B.

Figiór 8: Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas – Meánriachtanas Bliantúil Soláthair Tithíochta suas go dtí 2028

2.5.6 Riachtanais Daonra agus Tithíochta an Phlean Forbartha.

Bunaithe ar na spriocanna daonra agus ar an riachtanas tithíochta atá leagtha amach laistigh den bheartas pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach, ní mór don Phlean Forbartha freastal ar:

46,518
Daoinne suas
go dtí
spriocdhaonra
de **325,285** in
2018

Agus é sin á dhéanamh, is
ionann an riachtanas
tithíochta, arb ionann é
agus an méid seo a leanas
faoi láthair faoi sholáthar:

17,817
Aonaid tithíochta idir
2021 in **2028**

Léiríonn an meascán de na haonaid bhreise tithíochta atá ag teastáil in éineacht le fás an daonra laghdú réamh-mheasta ar mheánmhéid an teaghlaigh don Chontae iomlán. Faoi 2028, le daonra iomlán de 325,285 duine agus stoc tithíochta iomlán de 118,632 teach, beidh méid an teaghlaigh chothroim le 2.74 in aghaidh an tí ar an meán. Is laghdú é seo ó 2.99 i 2016 agus tá sé ag teacht leis an treocht náisiúnta anuas de mhéid an teaghlaigh, ó 2.75 i 2016 go 2.5 i 2040, atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála.

Tugtar faoi deara go bhfuil éagsúlacht os cionn agus faoi bhun mhéid an teaghlaigh ag brath ar na tíolairí a bhaineann le cead pleanála atá ann roimhe seo, chomh maith le comhdhéanamh déimeagrafach agus teaghlaigh i ngach ceantar comharsanachta cibé acu uirbeach nó tuaithe. Chuir an mheánmhéid teaghlaigh seo bonn eolais faoi dháileadh an daonra mar chuid den Straitéis Lonnaíochta, bunaithe ar an gCroístraitéis, mar atá leagtha amach sa chéad chuid eile.

2.6 Croí–Straitéis

Leagtar amach sa chuid seo den Chaibidil na gnéithe seo a leanas a chuimsigh ullmhú na Croí-Straitéise:

- Toilleadh talún - talamh atá ar fáil le haghaidh forbartha
- Pleanáil, Bonneagar agus Insoláthracht na talún atá ar fáil
- Talamh molta do thréimhse an Phlean Forbartha.

Ullmhaíodh rannóg na Croí-Straitéise seo i gComhthéacs Rannóga: 2.3 (Comhthéacs Reachtúil), 2.4 (Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), agus 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta) den Chaibidil seo.

2.6.1 Staidéar ar Thoilleadh Talún

Tá sé de chúram ar an bPlean Forbartha a chinntiú go bhfuil dóthain talún oiriúnach críosaithe le haghaidh úsáide cónaithe, nó le haghaidh meascán d'úsáidí cónaithe agus eile, chun freastal ar riachtanais an daonra réamh-mheasta agus chun a chinntiú nach dtarlóidh ganntanas talún den sórt sin ag am ar bith le linn thréimhse an Phlean Forbartha.

Rinne an Roinn Pleanála anailís ar Chumas Talún chun an toradh féideartha ar thalamh neamhfhorbartha (RES, RES-N, TC, REGEN, VC, DC, LC agus SDZ) atá críosaithe i bPlean Forbartha Contae 2016 - 2022 a ríomh.

Ullmhaíodh an figiúr cumais i gcomhthéacs Threoirlínte Aireachta Alt 28 a chuireann dlúis níos airde chun cinn, go háirithe in aice le seirbhísí iompair phoiblí atá ann cheana agus atá beartaithe mar atá leagtha amach sna 'Forbairt Chónaitheach Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha' (2009), 'Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeán Dearaidh d'Árasáin Nua' Treoirlínte agus 'Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgneamh d'Údaráis Phleanála' (2018).

Ní áirítear leis an toradh a d'fhéadfadh a bheith ar thailte neamhfhorbartha aonaid a tógadh agus aonaid atá á dtógáil ó rinneadh an t-iniúchadh cumais roimhe sin in 2015. Ó shin i leith, tógadh 5,914 aonad agus tá 4,557 á dtógáil arb ionann iad agus 10,471 aonad san iomlán. Tá na figiúirí seo mar chuid de Thábla 10 na Croí-Straitéise agus pléadh foirmiú na Straitéise Lonnaíochta a thuilleadh sa Chaibidil seo.

Dá bhrí sin, is é 1,039 heicteár an acmhainn talún iomlán lena n-áirítear talamh forbraíochta fadtéarmach laistigh den Chontae a bhfuil sé d'acmhainn acu freastal ar: 44,472 aonad cónaithe. Is ionann sin agus 43 aonad ar an meán in aghaidh an heicteáir.

Gan na tailte sin a aithníodh le haghaidh forbairt straitéiseach fhadtéarmach laistigh de SDZanna agus mórláithreáin athghiniúna a áireamh, lasmuigh de thréimhse an Phlean Forbartha (féach thíos)

incheadaithe faoi Chiorclán an Aire, 2010⁶; measann an anailís go bhféadfadh 23,730 aonad a bheith ann ar 477 heicteár de thalamh infhorbartha laistigh de shaolré thréimhse an Phlean Forbartha. Is ionann sin agus meántoradh 50 aonad in aghaidh an heicteáir.

Aithníodh talamh criosaithe le cead atá ar marthain (meastar go bhfuil 6,517 aonad) aitheanta agus curtha san áireamh i bhfigiúr na Croí-Straitéise. Agus breithniú á dhéanamh ar cheadanna den sórt sin atá ann roimhe seo, rinneadh anailís insoláthartha freisin agus tá sé mar bhonn eolais aige d'fhorbairt na Croí-Straitéise.

Tá toradh féideartha talún neamhfhorbartha i ngach lonnaíocht agus limistéar comharsanachta, a shaináithníonn tailte úrnua agus athfhorchúir, le fáil i dTábla 9.

Réimsí Forbartha Fadtéarmaí Straitéiseacha (SDAanna)

Mar a léirítear thuas, tá acmhainneacht forbartha fadtéarmaí straitéiseach ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas laistigh de na Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZanna) agus sna limistéir athghiniúna chriosaithe. Cuireann na ceantair seo candam straitéiseach forbartha ar fáil do Bhaile Átha Cliath Theas feadh conairí iarnróid reatha agus pleanáilte a aithnítear mar phríomhlimistéir fáis chónaithe agus fostaíochta laistigh de Phlean Straitéiseach an Limistéir Chathrach. Léirítear i dTábla 8 thíos acmhainn iomlán na dtailte seo:

Tábla 8: Toilleadh Iomlán Talún laistigh de Limistéir Forbartha Static

Lonnaíocht	Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZanna)	Acmhainn Aonaid Fhoriomlán	Talamh Iomlán (Heicteáir)	
			Athfhorbraíocht	Úrnua
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laidigh agus Tadhlaigh)	SDZ Bhaile Adaim Scéim Pleanála	5,240	0	80
	SDZ Chluain Buiríosa Scéim Pleanála	7,730–11,098	0	252
	Tailte Bhóthar an Náis	*	267	13
	Ceantar Áitiúil Thamhlachta Plean (Tailte Regen)	8,400 - 11,144	108	0
	Fo-iomlán SDAanna	-	375 (51%)	345 (49%)
Iomlán		21,370 – 27,482	720	

* Beidh an figiúr deiridh faoi réir Chreatphlean Bhóthar an Náis.

Tá limistéir shuntasacha de na tailte seo eisiata ón toilleadh talún thar thréimhse an Phlean Forbartha ach amháin sa chás go meastar gur féidir le céatadán forbartha tarlú laistigh den tréimhse ama sin. As an acmhainn iomlán do thailte an SDA, aithníodh go bhfuil thart ar 150 ha a sholáthraíonn níos mó ná 7,500 aonad insoláthartha thar thréimhse an Phlean Forbartha agus tá sé san áireamh sna figiúirí toillte talún i dTábla 9. Tá an figiúr seo do thailte SDA bunaithe ar thuiscint ar an bpíblíne agus ar an bpoitéinseal a bhaineann le seachadadh tithíochta ar thailte faoi úinéireacht na Comhairle, treochtaí stairiúla seachadta tithíochta ar thailte an SDA laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas agus trí láithreáin atá ainmnithe ar an gcaoi chéanna a sholáthar laistigh den réigiún.

6. Leagtar amach sa Nóta Treorach maidir le Croístraitéisí, RCPRÁ (2010) "nach n-áireofar de ghnáth le haon bharrachas (tailte nó acmhainn tithíochta) tailte a aithnítear d'fhorbairt straitéiseach fhadtéarmach mar chuid de Chriosanna Forbartha Straitéisí nó mórláithreáin athghiniúna laistigh de phríomhréimsí".

Aithnítear gur féidir le raon leathan gnéithe tionchar a imirt ar insolátharthacht réimsí forbartha fadtéarmaí straitéiseacha, lena n-áirítear: Inmharthanacht an mhargaidh, tionól láithreáin, sruthanna maoinithe poiblí/príobháideacha, amlínte agus maoiniú chun bonneagar fisiciúil a sheachadadh, agus brú do shuíomhanna píosa ag teacht chun cinn.

Ag féachaint don iliomad leaganacha, tá an gá atá le cur chuige plean-threoraithe a fhorbairt i leith na dtailte straitéiseacha seo ríthábhachtach dá bhfás rathúil ar bhealach a chuireann le Dearadh Cáilíochta agus Déanamh Áite Sláintiúil i gcomhréir le forálacha Chaibidil 5 den phlean seo. Maidir leis seo, tá scéimeanna SDZ i bhfeidhm do Bhaile Adaim agus Do Chluain Buiríosa. Tá Lár Bhaile Thamhlachta faoi réir Plean Ceantair Áitiúil a glacadh in 2020.

Is bruach talún suntasach iad tailte Bhóthar an Náis/ Bhaile an Mhóta iaistigh de Bhaile Átha Cliath Theas in aice le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Is seiceamh bonneagair meántéarmach go fadtéarmach é tailte Bhóthar an Náis a fhorbairt, mar a tugadh faoi deara faoin OCG, a d'fhéadfadh forbairt chónaitheach agus úsáidí fostaíochta/measctha níos déine a bhaint amach. Éilíonn forbairt an cheantair seo infheistíocht shuntasach agus tionól láithreáin chun an acmhainneacht forbartha iomlán a chumasú agus tá sé faoi réir Creatphlean Straitéiseach i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Tógfaidh sé tamall na tailte seo a thógáil go hiomlán, agus a chinntiú go bhfuil sé faoi stiúir an phlean lárnach d'fhorbairt rathúil an Chontae agus an réigiúin i gcoitinne.

Beartas CS1: Réimsí Forbartha Straitéisí

Tús áite a thabhairt d'fhás tithíochta agus fostaíochta laistigh de na limistéir aitheanta fáis chónaithe agus fostaíochta atá leagtha amach faoi Phlean Straitéiseach an Limistéir Chathrach.

CS1 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéanfar tithíocht agus fás fostaíochta a leithdháileadh laistigh de limistéir forbartha straitéisí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar aon dul le forálacha an PSLC.

CS1 Cuspóir 2:

Tacú le comhoibriú leanúnach idir soláthraithe bonneagair, gníomhaireachtaí stáit agus údaráis áitiúla chun bonn eolais a chur faoi phleananna infheistíochta trasearnála agus pleananna caiteachais chaipitil chun dlús a chur le forbairt limistéar forbartha straitéisí agus chun an úsáid is fearr a bhaint as tailte poiblí i Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath – i gcomhréir le RPO 5.1.

CS1 Cuspóir 3:

Maoiniú a lorg ó fhoinsí cuí, lena n-áirítear meicníochtaí maoinithe an rialtais láir, chun seachadadh Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a chinntiú do na réimsí forbartha straitéisí faoin gCreat Náisiúnta Pleanála.

Beartas CS2: Bóthar an Náis/Tailte Athghiniúna Bhaile an Mhóta

Creat forbartha a chur ar fáil d'athghiniúint thailte Bhóthar an Náis i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath atá mar bhonn agus mar thaca ag aidhmeanna straitéiseacha an Chreata Náisiúnta Pleanála agus na Straitéise Réigiúnaí Spásúlachta agus Eacnamaíochta

CS2 Cuspóir 1:

Plean Ceantair Áitiúil nó meicníocht chúil eile a ullmhú do na tailte athghiniúna criosaithe (REGEN) ag Bóthar an Náis/Baile an Mhóta chun criosú an Ionaid Áitiúil (LC) a chur san áireamh i mBaile Bhailcín. Cuirfidh an LAP nó a choibhéis creat ar fáil d'fhorbairt sheicheamhach agus chéimnithe na dtailte, lena gcomhtháthófar iompar inbhuanaithe, úsáid talún agus bonneagar gorm agus glas. Cuirfidh Creat Bhóthar an Náis bonn eolais faoi phleanáil spásúil an cheantair go dtí go mbeidh Plean Reachtúil i bhfeidhm.

CS2 Cuspóir 2:

Cur chuige agus fíis chomhordaithe a éascú d'aon fhorbairt inbhuanaithe amach anseo ar Chreatlimistéar Bhóthar an Náis i gcomhairle le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, agus leis na páirtithe leasmhara ábhartha go léir lena n-áirítear an pobal áitiúil, agus a chinntiú go gcomhlíonfar riachtanais an phobail reatha agus nua, agus go gcuirfear bonneagar riachtanach pobail agus fisiciúil ar fáil i gcomhar le haon fhorbairt nua.

Toilleadh Talún agus Riachtanais Criosaithe

Cé is moite de thailte a aithníodh d'fhorbairt straitéiseach fhadtéarmach a tharlóidh thar amscála an Phlean Forbartha seo laistigh de SDZanna, agus mórláithreáin athghiniúna (incheadaithe faoi Chiorclán an Aire, 2010), d'fhéadfadh 23,730 aonad a bheith ann ar 477 heicteár de thalamh infhorbartha laistigh de shaolré thréimhse an Phlean Forbartha. Tá miondealú ar an acmhainn in aghaidh an limistéir chomharsanachta agus lonnaíocht agus anailís ar acmhainn i gcoinne riachtanas tithíochta leagtha amach faoi Thábla 9 thíos.

Bunaithe ar chumas tithíochta na talún criosaithe neamhfhorbartha atá ann cheana féin i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, níl aon cheanglas ann talamh breise a chríosú chun freastal ar riachtanais na spriocanna daonra agus tithíochta atá leagtha síos sna Treoirínte Aireachta agus i dTreochlár an NPF a thuiriscítear faoi Ailt: 2.3 (Comhthéacs Reachtúil), 2.4 (Comhthéacs Straitéiseach - Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), agus 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta) den Chaibidil seo.

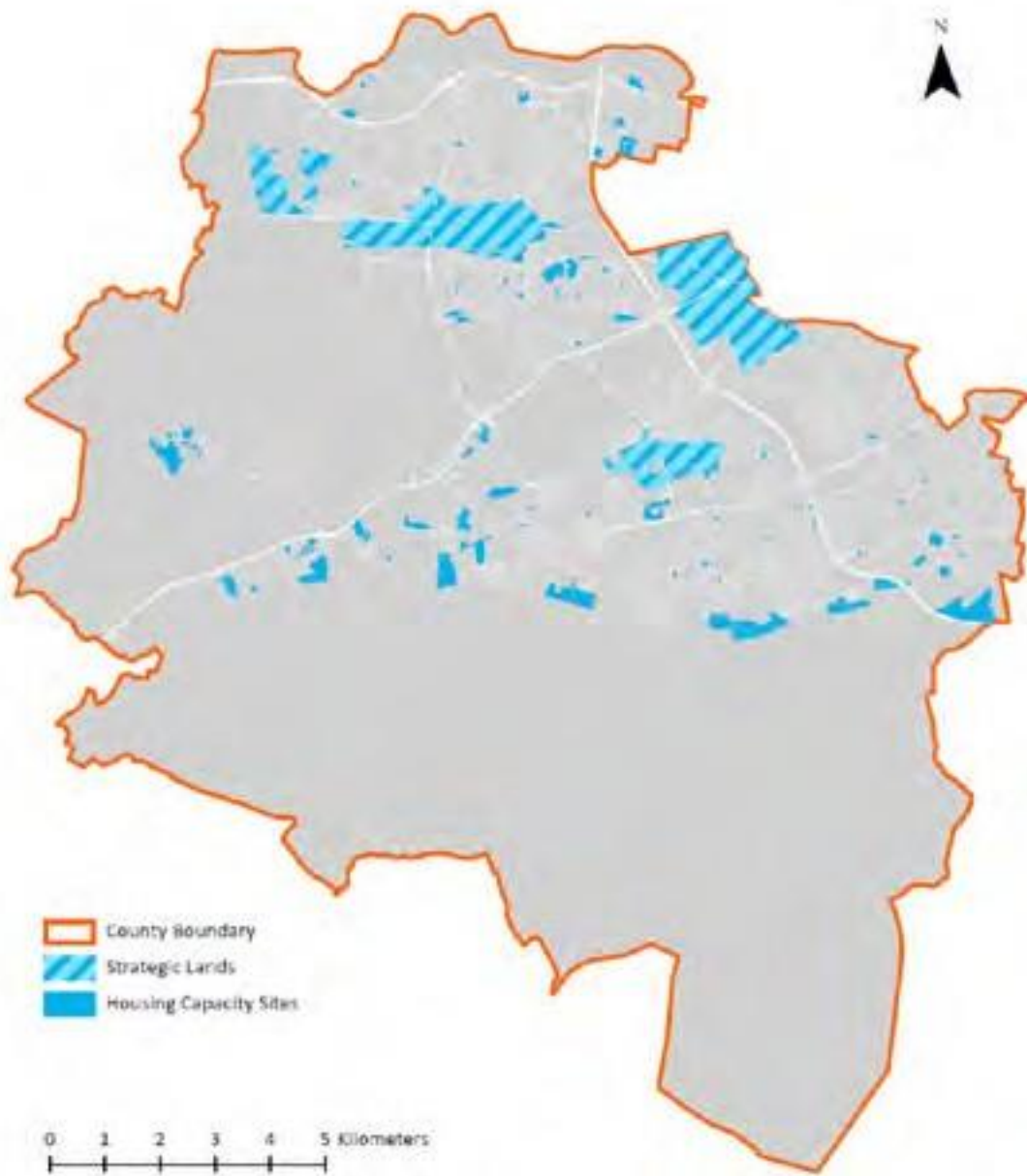
Tábla 9: Acmhainn na dtailte neamhfhorbartha laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas

Láithreáin Úrnua				Láithreáin Athfhorbraíochta							
Cineál Lonnaíochta	Ainm Lonnaíochta	Cónaitheach (HA)		Cónaitheach (Aonaid)		Úsáid Mheasctha (HA)		Úsáid Mheasctha (Aonaid)		Acmhainneacht Iomlán (HA)	Acmhainneacht Iomlán (Aonaid)
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	Tamlacht	22.5	0	661	0	0	28.13	0	2,902	50.7	3,563
	Bóthar an Náis	0	0	0	0	0	21.73	0	1,123	21.73	1,123
	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach an Giúise	97.02	0	4,222	0	0	11.88	0	890	108.9	5,112
	Cluain Dolcáin, Cluain Buiríosa and Caisleán na Gráinsí	4.05	10.84	286	798	73.31	17.62	2,744	1,355	105.82	5,183
	Leamhcán, Baile Adaim, Baile Phámar	5.92	0.36	464	20	52.6	16.93	1,748	1,226	75.81	3,458
	Iarthar na Cathrach	45.94	2.64	2,604	159	2.45	2.25	245	135	53.28	3,143
	Fo-iomlán Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	175.5	13.84	8,237	977	128.36	98.54	4,737	7,631	416.2	21,582
Baile Féinchothaitheach:	5.77	0.27	202	10	0	1.13	0	39	7.17	251	
Teach Sagard											
Baile Fáis Féinchothaitheach:	22.79	1.42	797	50	0	1.12	0	39	25.33	886	
An Caisleán Nua											
Baile Fáis Féinchothaitheach:	24.47	1.13	820	39	1.94	0	0	68	27.54	927	
Ráth Cúil											
Fo-iomlán na mBailte	53.03	2.82	1,819	99	1.94	2.25	0	146	60.04	2064	
Fo-iomlán an cheantair uirbigh	228.5	16.66	10,056	1,076	130.3	100.7	4,737	7,777	477	23,730	
Iomlán Chomhcheangailte	245		11,132		231		12,514				
A – Acmhainn Iomlán Chontae Bhaile Átha Cliath Theas						-		-		477	23,730
B - Riachtanas Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2017 – R3 2028)						-		-		-	23,731
C - Aonaid Chríochnaithe (2017 – 2021)						-		-		-	5,914
D – Riachtanas Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2021 – 2028) (B lúide C)						-		-		-	17,817
E - Aonaid atá á dtógáil (Measta ó Mhí Feabhra 2021)						-		-		-	4,557
F - Glanghá Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2021 – 2028) (D lúide E)						-		-		-	13,260
G – Barrachas (A lúide F) ar fud Leibhéal 1 agus Leibhéal 2						-		-		-	10,470

Tabhair faoi deara: Níor cuireadh tithíocht tuaithe agus fás daonra san áireamh laistigh den fhiúir toillte talún ach breithníodh é i gcomhthéacs an bheartais straitéise lonnaíochta tuaithe agus treochtaí roimhe seo chun bonn eolais a chur faoin gCroístraitéis.

Íomhá de Láithreáin Acmhainne Talún

Léiríonn an léarscáil thíos méid iomlán na láithreán acmhainne tithíochta de 44,472 ar 1,039 Heicteár ar thalamh atá criosaithe cheana féin.

Fíor 9: Láithreáin Acmhainne Tithíochta

Mar atá leagtha amach thuas, tá Riachtanas teach nua suas go dtí 2028 a chomhlíonfaidh chomh maith leis na haonaid atá á dtógáil. leanas oiriúnacht na dtailte atá in ann an 13,260 thar shaolré thréimhse an Phlean Forbartha.

Tithíochta ann do 13,260 an riachtanas do 17,817 teach Scrúdaíonn na rannáin seo a teach nua seo a sheachadadh

2.6.2 Cur Chuige Srathach maidir le Criosú Talún

Tugadh faoi Mheasúnú Bonneagair ar na tailte infhorbartha atá ar fáil faoi threoir na gceanglas faoi NPO 72a an NPF. Tá tuilleadh sonraí faoin measúnú leagtha amach faoi Aguisín 2A den Phlean Forbartha.

Ceanglaíonn NPO 72a ar Údaráis Phleanála cur chuige caighdeánaithe, srathach a chur i bhfeidhm chun idirdhealú a dhéanamh idir; i) talamh criosaithe a ndéantar seirbhísí air (Leibhéal 1); agus ii) talamh criosaithe atá inseirbhíse laistigh de shaolré an Phlean (Leibhéal 2) (Aguisín E den Chreat Náisiúnta Pleanála, 2040).

Chinn an measúnú bonneagair go bhféadfaí gach talamh criosaithe atá ann cheana féin a d'fhéadfadh tithe a sheachadadh a chatagóiriú mar thailte Leibhéal 1 nó Leibhéal 2 de réir chritéir an NPF a d'fhéadfadh iomlán féideartha de 23,730 aonad a éascú.

Tá sé de chumas ag tailte Leibhéal 1 freastal ar: tá sé de chumas ag 11,597 aonad ar heicteár c.196 agus ar thailte Leibhéal 2 freastal ar: 12,133 aonad ar heicteár c.281.

Ag leanúint ón méid thuas, tugtar faoi deara go bpléann an NPF go sonrath tosaíocht a thabhairt do thailte forbartha agus deir sé go bhfuil go leor cúinsí pleanála eile ann a bhaineann le criosú talún thar sholáthar bunbhonneagar cumasúcháin lena n-áirítear leibhéil fhoriomlána fáis, suímh, oiriúnacht don chineál forbartha atá beartaithe, infhaighteacht agus cóngarachacht do thaitneamhachtaí, scoileanna, siopaí nó fostaíocht, inrochtaineacht ar sheirbhísí iompair etc.

Tá sé leagtha amach go gcabhróidh meá na bhfachtóirí seo, mar aon le hinfaighteacht bonneagair, le húdaráis phleanála ordú tosaíochta a chinneadh chun fás agus forbairt phleanáilte a sheachadadh.

2.6.3 Anailís Phleanála

Tar éis a shuíomh go dtagann na tailte reatha go léir atá criosaithe laistigh den Chontae laistigh de Leibhéal 1 nó De Leibhéal 2 agus chun bonn eolais a chur faoi ordú tosaíochta chun fás agus forbairt phleanáilte a sheachadadh ar aon dul leis an NPF, rinneadh anailís phleanála bhreise. Rinne sé seo measúnú ar na tailte criosaithe atá ann cheana maidir lena gcumas rannchuidiú le Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann le fás dlúth, inrochtaineacht réigiúnach fheabhsaithe, soghluaisteacht inbhuanaithe, gníomhú ar son na haeráide agus aistriú chuig sochaí ísealcharbóin atá athléimneach ó thaobh na haeráide de. (Tagraíonn Aguisín 2A).

As na 477 heicteár de thailte criosaithe atá ann cheana féin, (a eisiann na tailte sin a aithníodh mar thailte straitéiseacha fadtéarmacha laistigh de na SDAanna), bhain 343 ha a bhí in ann 16,992 aonad scór ard pleanála amach agus fuair 134 Ha a bhí in ann 6,738 aonad a sheachadadh scór pleanála meántéarmach go hard.

Léiríonn toradh an mheasúnaithe phleanála bhreise seo go raibh na tailte go léir atá criosaithe agus aitheanta faoi láthair in ann forbairt chónaithe a sheachadadh laistigh den Chontae in ann cur go dearfach le baint amach na NSOanna thuas.

2.6.4 Anailís Insoláthreachta

Mar atá leagtha amach thuas, ba iad Leibhéal 1 nó Leibhéal 2 na tailte criosaithe go léir a bhí sa Chontae cheana féin agus bhí siad in ann cur le baint amach na NSOanna a measadh a bheith ann. Déantar machnamh freisin ar a chinntiú gur féidir soláthar tithíochta chun freastal ar riachtanais an daonra reatha agus an daonra amach anseo i gcomhréir le spriocanna náisiúnta le linn thréimhse an phlean a bhaint amach go hinbhuanaithe. Maidir leis seo, is cuid lárnach den Chroí-Straitéis é an chothromaíocht idir insoláthacht na n-aonad agus sainaitheint ródhocht ar thailte acmhainne ar leith a sheachaint. Breithníonn an cur chuige a glacadh an gá atá le fás dlúth a chur chun cinn ar bhealach cothrom laistigh de gach limistéar comharsanachta de réir a ról agus a fheidhme laistigh d'ordlathas na lonnaíochta.

Chun an cuspóir sin a bhaint amach, cuireadh leibhéal tosaíochta fáis talún neamhforbartha (gan aonaid/talamh atá á dtógáil san áireamh) do gach Limistéar Comharsanachta bunaithe ar thógáil agus insoláthacht roimhe seo i bhfeidhm le fócas ar na SDAanna a aithníodh faoin MASP; 9,439 aonad arb ionann iad agus 71% d'aonaid laistigh de na SDZanna agus tailte athghiniúna (57% ag 7,616) agus laistigh de Bhaile Fortune (14% ag 1,823). Ina theannta sin, rinneadh foráil do leithdháileadh breise de 3,075 (23%) laistigh de lonnaíocht Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte ar thalamh neamhforbartha, gan talamh atá á dtógáil a áireamh. Éascaíonn sé seo seachadadh 12,514 aonad san iomlán, nó 94% d'fhás an Chontae a sháraíonn riachtanais NPO 3b agus RPO 3.2. Tá an t-iarmhéid atá fágtha leithdháilte ar na trí lonnaíocht: Teach Sagard, An Caisleán Nua agus Ráth Cúil, 746 aonad san iomlán (6%), ag soláthar leithdháileadh iomlán de 13,260 aonad. Chomh maith leis na haonaid atá á dtógáil, forálann sé seo don sprioc soláthair de 17,817 aonad le linn an Phlean.

Tá an Chomhairle ag plé go gníomhach le soláthar tithíochta sóisialta agus inacmhainne agus tá píblíne soláthair láidir aici a chuirfear ar fáil thar thréimhse an Phlean Forbartha agus a dhéanfaidh foráil do chion suntasach de na spriocanna tithíochta bliantúla don Chontae. Mar sin féin, i dtéarmaí insolátharthachta ó thaobh na forbartha príobháidí de, breithníodh na fachtóirí seo a leanas:

- Tá 94% den fhás aonaid leithdháilte laistigh de Chathair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhailte le thart ar leath de na tailte leithdháilte aitheanta mar athfhorbraíochta. D'fhéadfadh dúshlán a bheith ag baint le tailte den sórt sin ó thaobh láithreáin éillithe, talamh talún agus cóimeáil láithreáin, céimniú agus seicheamhú.
- Léiríonn na sonraí agus na treochtaí tithíochta laistigh den Chontae go ngníomhaítear thart ar leath (51%) de láithreáin le cead ag aon am ar leith agus d'fhéadfadh sé go dtógfadh an chuid eile am le tosú bunaithe ar réimse fachtóirí (M.sh. maoiniú a ardú, athruithe féideartha sa mhargadh) nó nach féidir ceadanna a chur i bhfeidhm ar chor ar bith le linn a saoil.
- Tá forbairtí móra (SHDanna) comhdhéanta de ghné shuntasach d'aonaid cheadaithe ar fud an Chontae agus tá an seachadadh teoranta do cheantair chomharsanachta áirithe go dtí seo.

Is dúshlán é seo a bhfuil dlúthfhaireachán á dhéanamh ag an gComhairle air agus mar aitheantas ar an méid thuas, tá cur chuige solúbtha

phlean trí Chuspóir CS3 Cuspóir 3. Cinnteoidh sé seo go dtiocfaidh soláthar leordhóthanach tailte oiriúnacha chun cinn chun píblíne soláthair na Comhairle a chomhlánú agus chun na spriocanna soláthair tithíochta a bhaint amach.

Dá bhrí sin, cé go bhfuil farasbarr talún criosaithe ag teastáil ón gContae chun na spriocanna soláthair a bhaint amach, meastar go bhfuil sé seo riachtanach chun rogha a éascú i suíomhanna a thagann chun cinn ag aithint go bhféadfadh sé nach mbeadh gach láithreán ar fáil laistigh de thréimhse an phlean. Aithníodh san anailís a rinneadh go ndéantar seirbhísiú ar thailte den sórt sin (Leibhéal 1) agus/nó inseirbhíse (Leibhéal 2) agus go mbaintear scór pleanála meánach go hard amach. Mar thoradh air sin, tá sé de chumas acu cur le forbairt inbhuanaithe, ag cinntiú gur féidir aon chonstaicí ar sheachadadh i gceantar nó i suíomh amháin a shárú trí sholáthar laistigh de shuíomh nó limistéar eile. Cinnteoidh sé seo go mbeidh dóthain tailte ar fáil chun na spriocanna soláthair a aithníodh a bhaint amach.

Tá sé ríthábhachtach chun a chinntiú go bhfuil an cur chuige solúbtha seo agus ailíniú leis an mBeartas Pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach mar chuspóir Bainistíochta Talún Gníomhaí na Comhairle monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht tógála agus pleanála ar fud an Chontae ag leibhéal lonnaíochta mar atá leagtha amach faoi alt 2.6.7: Monatóireacht ar Fhás / Bainistiú Gníomhach Talún na Caibidle seo. Feidhmíonn figiúirí na Croí-Straitéise do gach ceantar comharsanachta mar thagarmharc le haghaidh monatóireachta chun a chinntiú go gcomhlíontar figiúirí Náisiúnta agus Réigiúnacha.

2.6.5 Croístraitéis – Plean Forbartha 2022 – 2028

Leagtar amach i dTábla 10 an Chroístraitéis don Phlean Forbartha seo. Is ionann Figiúr 10 agus léarscáil léaráideach den Chroístraitéis.

Ar aon dul leis an méid thuas, tá figiúirí na Croí-Straitéise leagtha amach i dTábla 10 in aonaid thógtha in éineacht le láithreáin atá á dtógáil, láithreáin le cead pleanála ach nár tosaíodh orthu, céatadán na n-aonad insoláthartha laistigh de na limistéir forbartha straitéiseacha fhadtéarmacha (SDZanna agus tailte Athghiniúna a bhféadfadh tailte Leibhéal 2 a bheith san áireamh iontu i gceantair ar nós Chluain Buiríosa áit ar leithdháileadh maoiniú chun freastal ar thailte den sórt sin) agus láithreáin ar leithdháileadh maoiniú rialtais orthu.

Leithdháileadh fás bunaithe ar sheachadadh aonaid measta bliain ar bhliain laistigh de gach Limistéar Comharsanachta bunaithe ar na cúinsí atá leagtha amach thuas.

Tá sé seo á threorú ag cumas tithíochta na talún criosaithe neamhfhorbartha atá ann cheana féin i mBaile Átha Cliath Theas, na riachtanais d'aonaid Tithíochta ag na Treoirínte Aireachta agus doiciméid bheartais Phleanála eile atá leagtha amach faoi Ailt: 2.3 (Reachtúla Comhthéacs), 2.4 (Comhthéacs Straitéiseach - Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta), 2.6 (Croístraitéis) na Caibidle seo.

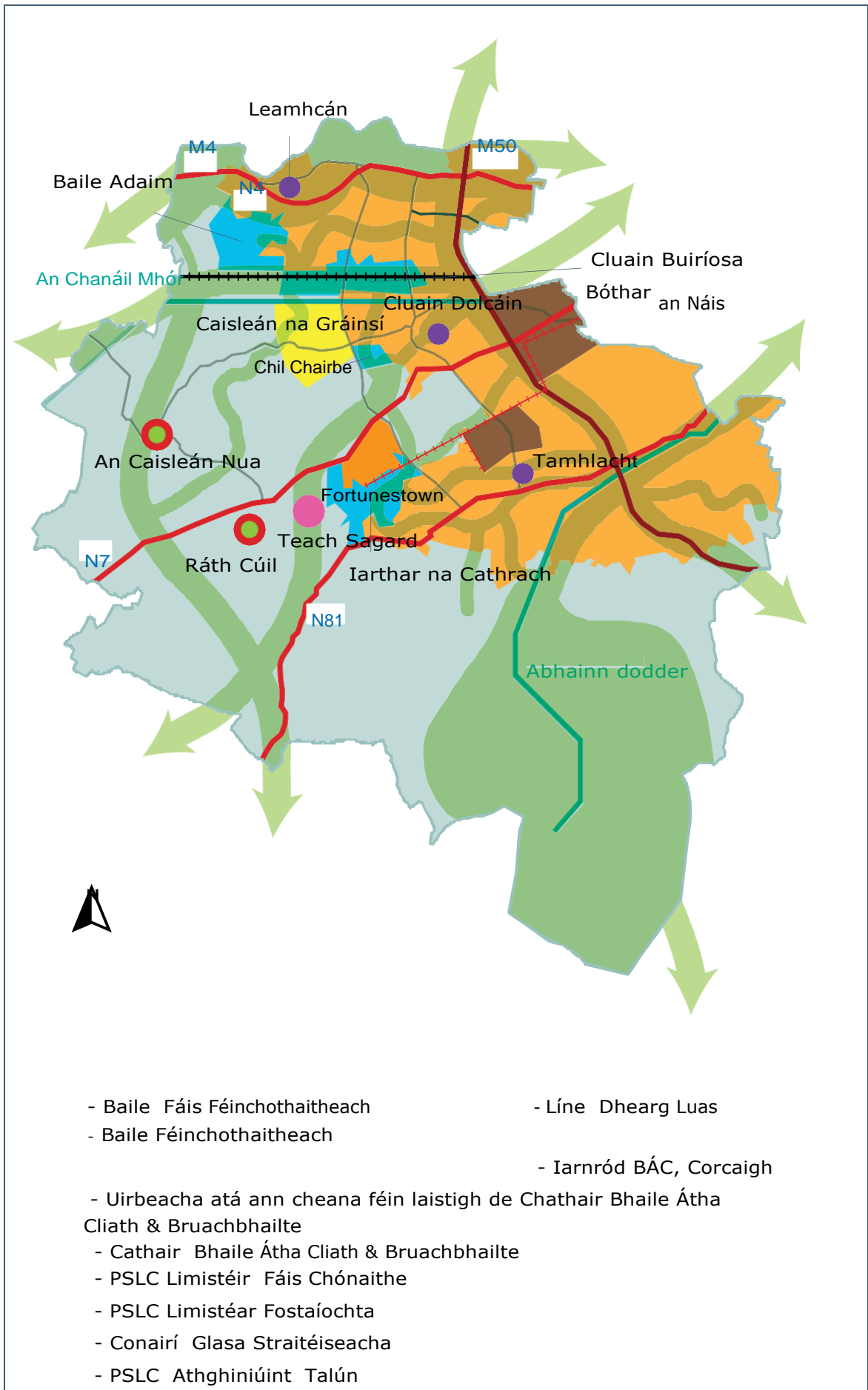
Tábla 10: Tábla Croístraitéise 2022 – 2028

Cineál Lonnaíochta	Limistéar Comharsanachta / Ainm Lonnaíochta	Daoine 2016	Aonaid 2016 & scair (%)	Measta Tógtha 2016 go R4 2020 agus a roinnt (%)	Talamh Iomlán (HA))2021 -2028	Iomlán na dTithe (Aonaid) 2021 – 2028	Iomlán na n-aonad agus na scaire in 2028 (%)	Spríoc 2028 daoine agus sciar (%)	Fás Daonra ó 2016 daoine Uimh. (%)
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	Tamhlacht	71,350	24,080 (25%)	700 (12%)	42.54	2,000 (11%)	26,780 (22%)	76,525 (24%)	+5,175 (7%)
	Bóthar an Náis	1,384	396 (0.4%)	15 (0%)	20.02	1,010 (6%)	1,421 (1%)	3,349 (1%)	+1,965 (142%)
	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise	78,166	28,503 (30%)	1,750 (30%)	55.91	1,953 (11%)	32,206 (27%)	85,264 (26%)	+7,098 (9%)
	Cluain Dolcáin, Cluain Buiríosa agus Caisleán na Gráinsí	44,500	14,869 (16%)	200 (3%)	122.3	5,385 (30%)	20,454 (17%)	55,206 (17%)	+10,706 (24%)
	Leamhcán, Baile Adaim, Baile Phámar	59,000	19,069 (20%)	1,625 (28%)	93.83	3,322 (19%)	24,039 (20%)	68,483 (21%)	+9,483 (16%)
	Iarthar na Cathrach	8,238	2,503 (3%)	1,164 (20%)	78.52	2,833 (16%)	6,502 (5%)	15,900 (5%)	+7,662 (93%)
Fo-Iomlán		262,638	89,420 (94%)	5,454 (93%)	413	16,503 (93%)	111,402 (93.7%)	304,726 (93%)	42,088 (+16%)
Baile Féinchothaitheach:									
Teach Sagard	3,133	1,142 (1%)	85 (1%)	3.57	96 (0.5%)	1,323 (1%)	3,531 (1%)	+398 (13%)	
Baile Fáis Féinchothaitheach:									
An Caisleán Nua	3,093	1,109 (1%)	100 (2%)	32.66	638 (3.6%)	1,847 (2%)	5,039 (2%)	+1,946 (63%)	
Baile Fáis Féinchothaitheach:									
Ráth Cúil	4,351	1,599 (2%)	250 (4%)	24.43	580 (3%)	2,429 (2%)	6,409 (2%)	+2,058 (47%)	
Fo-Iomlán na mBailte	10,577	3,850 (4%)	435 (7%)	60.65	1,314 (7%)	5,599 (5%)	14,979 (5%)	+4,402 (42%)	
Comhiomlán Uirbeach	273,215	93,270 (98%)	5,914	474	17,817 (100%)	117,001 (98.3%)	319,705 (98%)	+46,491 (17%)	
Ceantar Tuaithe Comhiomlán	5,552	1,622 (2%)	0	0	0	1,622	5,579 (2%)	+27 (+0.5%)	
Iomlán Bhaile Átha Cliath Theas	278,767	94,892	5,914	474	17,817	118,623	325,285	46,518 (+16.7%)	

* Déantar céatadán a shlánú go dtí an slánuimhir is gaire.

Tabhair do d'aire: Tá an leithdháileadh d'fhás Tithíochta Tuaithe agus Daonra bunaithe ar sheachadadh nua tithíochta thar thréimhse an phlean roimhe seo agus déanfar é a bhainistiú tríd an mbeartas lonnaíochta tuaithe.

Tabhair do d'aire: Aonaid thógtha mheasta a tógadh ó shonraí an Tascfhórsa Tithíochta a ndearnadh crostagairt orthu i gcoinne fhiigiúirí na Príomh-Oifige Staidrimh chun sciar na Comharsanachta a chinneadh.

Fíor 10: Léarscáil Chroistraitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2022 – 2028

Baile Tógtha Bliain 2017 – R4 2020 Baile á Thógáil R3 2020

Cathair ^{BÁC} & Bruachbailte **+21,957 aonad**

(93% d'iomlán na n-aonad tithíochta comhsheasmhach le NPO 2a, 3a, 3b agus RPO 3.2)

Fás Daonra

+42,088

(90.5% d'fhíor daonra iomlán) comhsheasmhach le NPO 2a, 3a, 3b

Fás Daonra

+13%

ar aon dul le NPO 9 agus NPO 9

Teach Sagard

Tithe Nua laistigh de theorainn na lonnaithe nó tadhlaigh leis:

+181 (100%)

comhsheasmhach le NPO 3a,

NPO 3c, RPO 3.2

An Caisleán Nua

Tithe Nua laistigh nó tadhlaigh go dtí teorainn na lonnaithe:

+830 (100%)

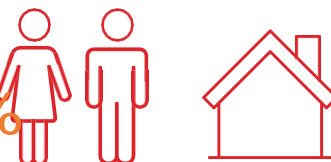
comhsheasmhach le NPO 3a, NPO 3c, RPO 3.2

Fás Daonra

ar aon dul le NPO 7 agus NPO 9

+63%

Ráth Cúil

Tithe Nua laistigh de theorainn na lonnaithe nó tadhlaigh leis:

+738 (100%)

comhsheasmhach le NPO 3a, NPO 3c, RPO 3.2

Fás Daonra

+47% ar aon dul le NPO 7 agus NPO 9

2.6.6 Straitéis Tithíochta

Ullmhaíodh Straitéis Tithíochta Chontae Átha Cliath Theas agus HNDA Eatramhach 2022 - 2028 agus tá sé le fáil in Aguisín 11 den ráiteas scríofa seo. Tacaíonn sé seo agus treoraíonn sé na beartais atá leagtha amach faoi Chaibidil 6 *Tithíocht*.

Tá an Straitéis Tithíochta bunaithe ar na riachtanais fhoriomlána maidir le daonra agus talamh tithíochta atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus tá sí bunaithe ar an mbeartas pleanála agus tithíochta náisiúnta agus réigiúnach atá i réim, lena n-áirítear Treoir Aoisbháúil.

Aithníonn an Straitéis na déimeagrafaic atá ag dul in aois ar fud an Chontae. Leagtar amach cur chuige na Comhairle maidir le haghaidh a thabhairt ar an déimeagrafaic atá ag athrú trí bhearta éagsúla, lena n-áirítear: meascán de chineálacha agus tionachtaí tithe; tithe inoiriúnaithe, uilíocha deartha; agus seachadadh tionscadal atá ag teastáil chun freastal ar riachtanais phróifíl daonra agus aoise reatha agus réamh-mheasta an Chontae. Is é is aidhm do na bearta éifeachtúlacht an stoic tithíochta atá ann cheana a uasmhéadú trí mhéid ceart a chur chun cinn, trí bhearta chun aghaidh a thabhairt ar leithscaradh tithíochta; agus meicníochtaí chun tithíocht shóisialta agus inacmhainne a chur ar fáil.

2.6.7 Monatóireacht ar Fhás/Bainistíocht Talún Gníomhach

Mar atá leagtha amach i dTábla 9, tá farasbarr fisiciúil tailte críosaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas chun na spriocanna daonra agus tithíochta atá leagtha amach faoin mbeartas náisiúnta agus réigiúnach a chomhlíonadh. Tá na tailte seo suite, den chuid is mó, laistigh de na ceantair fhoirgnithe atá ann cheana i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus, dá bhrí sin, tacóidh siad le fás dlúth.

Baineann an Croí-Straitéis cothromaíocht amach idir farasbarr fisiciúil tailte críosaithe a bheith ann agus a bheith in ann forbairt nua a sheachadadh chun freastal ar riachtanais na saoránach. Tá iarracht déanta ag an anailís inseachadta, atá leagtha amach thuas, aghaidh a thabhairt air seo trína aithint go mbeidh srianta margaidh le seachadadh ag aon am ar leith i dtimpeallacht uirbeach. Mar sin féin, ní eolaíocht chruinn é an margadh a réamh-mheas agus suíomhanna ar leith a sheachadadh. I ndáil leis sin, tá méid áirithe solúbthachta curtha le dáileadh na spriocanna tithíochta agus daonra, i gcomhréir leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach, chun soláthar leordhóthanach a chinntiú chun freastal ar an éileamh. Éilíonn an tsolúbthacht seo dlúthfhaireachán ar sheachadadh tithíochta, agus feidhm gach lonnaíochta á cur san áireamh.

Chun monatóireacht a dhéanamh ar scála lonnaíochta, is é beartas an phlean seo monatóireacht a dhéanamh ar gach lonnaíocht, le lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath mar limistéar amháin, le roghanna chun cuid de na haonaid leithdháilte a aistriú ó cheantar comharsanachta amháin go ceantar comharsanachta eile, faoi réir roinnt príomhchritéir a bhreithniú le linn na shaolré an Phlean Forbartha. Cumasaíonn sé seo solúbthacht maidir le tithíocht nua a aimsiú agus tugann sé am dul i léig le haghaidh ceadanna pleanála nach bhfuil seachadta.

Ar an gcaoi chéanna, saothróidh an Chomhairle go gníomhach bearta gníomhacha bainistíochta talún dá bhforáiltear faoin reachtaíocht, lena chinntiú go ndíspreagfar taisce talún, agus go scaoilfeadh an acmhainneacht forbartha trí shásraí agus tionscnaimh atá ar fáil, lena n-áirítear trí mhaoiniú lárnach nó trí mhaoiniú eile. Pléitear na bearta seo sna rannáin seo a leanas.

Beartas CS3: Monatóireacht a dhéanamh ar Fhás Daonra agus Tithíochta

Tithíocht agus fás daonra a chur chun cinn agus a éascú de réir na Croístraitéise uileghabhálacha chun freastal ar riachtanais shaoránaigh reatha agus shaoránaigh Chontae Bhaile Átha Cliath Theas amach anseo.

CS3 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil dóthain talún críosaithe ar fáil chun riachtanais tithíochta agus daonra an Chontae a shásamh, mar atá leagtha amach faoi threoiríní an Aire maidir le Soláthar Tithíochta agus faoin Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch, saolré an Phlean agus chun a chinntiú go dtugtar tús áite do láithreáin athfhorbair le haghaidh forbartha thar láithreáin úrnua de réir na Straitéise Réigiúnaí.

CS3 Cuspóir 2:

Próiseas láidir monatóireachta a chur i bhfeidhm do gach seachadadh tithíochta lena n-áirítear forbairtí tithíochta ar mhórsála (Scéimeanna do 100 aonad+) a chur i bhfeidhm do gach ceantar comharsanachta agus lonnaíocht laistigh den Chontae chun measúnú leanúnach a dhéanamh ar spriocanna seachadta agus ag an am céanna a chinntiú nach dtarlóidh róforbairt in aon cheantar ar leith agus chun a chinntiú gur féidir bonneagar riachtanach a sholáthar chun a chinntiú go inbhuanaitheacht na bpobal.

CS3 Cuspóir 3:

Chun foráil a dhéanamh do sholúbthacht chun na spriocanna soláthair tithíochta a bhaint amach agus chun freastal ar éileamh tithíochta, breithneoidh an Chomhairle athdháileadh figiúirí tithíochta agus daonra laistigh de na Ceantair Lonnaíochta agus Comharsanachta. Maidir leis seo, i gcás ina bhféadfadh suíomh atá níos mó ná 0.25ha dul thar an leithdháileadh do Limistéar Comharsanachta ar leith mar atá leagtha amach faoi Thábla Straitéise 10, ní mór don iarratasóir a léiriú don Údarás Pleanála go bhfuil an bonneagar sóisialta agus fisiciúil riachtanach i bhfeidhm nó gur féidir é a sholáthar mar chuid den iarratas chun freastal ar an bhforbairt bheartaithe.

Déanfaidh an Chomhairle monatóireacht ar sheachadadh na n-aonad tithíochta chun a chinntiú go gcomhlíonfar go ginearálta an Chroí-Straitéis agus spriocanna soláthair tithíochta don Chontae agus chun bonn eolais a chur faoin bpoitéinseal athdháilte atá leagtha amach thuas.

CS3 Cuspóir 4:

Bunachar sonraí na láithreán úrnua, athfhoraimh agus inlíonta a chothabháil agus a leathnú tuilleadh mar chuid den phróiseas gníomhach bainistíochta talún.

CS3 Cuspóir 5:

Bunachar sonraí talún atá críosaithe d'fhorbairt chónaitheach a chruthú agus a chothabháil, lena n-áirítear, i gcás ina bhfuil sé ar fáil, faisnéis maidir le cén fáth nár forbraíodh an talamh seo chun bonn eolais a chur faoi chinntí críosaithe agus díchreasaithe amach anseo.

CS3 Cuspóir 6:

Forbairt chéimnithe na limistéar tithíochta nua a chinntiú i gcomhar le soláthar bonneagair fhisiciúil agus shóisialta mar a aithníodh laistigh de Phleananna Ceantair Áitiúil nó mar eolas ag measúnuithe a dhéanann an tÚdarás Pleanála.

Láithreáin Fholmha

Is dúshlán agus deis iad láithreáin forbartha folmha don Chontae tithíocht bhreise, fostaíocht agus úsáidí eile a chur ar fáil. Tá bainistíocht ghníomhach talún, lena n-áirítear cur i bhfeidhm an tobhaigh ar láithreáin fholmha, ríthábhachtach chun fíis agus cuspóirí na Croí-Straitéise a bhaint amach.

Forálann an tAcht um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht, 2015 do thobhach a chur i bhfeidhm ar láithreáin fholmha i dtailte criosaithe cónaithe agus athghiniúna, atá oiriúnach do thithíocht ach nach bhfuil ag teacht chun cinn le haghaidh forbartha. Leagtar amach san Acht dhá aicme talún a bhféadfadh feidhm a bheith ag an tobhach maidir leo:

Talamh cónaithe, faoi Alt 10 (2)(a) agus Alt 10(2)(h) den Acht Pleanála 2000 (arna leasú).

De réir an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht, 2015, is príomhchólún den Phlean Forbartha é forbairt agus athnuachan chuí na gceantar a bhfuil athghiniúint de dhíth orthu a chur chun cinn, a shainaithnítear ag féachaint don Chroí-Straitéis, chun na réimsí seo a leanas a chosc:

- éifeachtaí díobhálacha ar thaitneamhachtaí atá ann cheana i limistéir den sórt sin, go háirithe mar thoradh ar riocht scriosta nó faillíoch aon talún;
- dúchan uirbeach agus lobhadh;
- iompar frithshóisialta; nó
- ganntanas tithíochta ináirithe nó talún atá oiriúnach d'úsáid chónaitheach nó meascán d'úsáidí cónaithe agus eile.

Ar an gcaoi chéanna, is féidir le Láithreáin Thréigthe tionchar diúltach a imirt ar ghnéithe sóisialta, amhairc agus tráchtála comharsanachta. Déanfaidh an Chomhairle imscrúdú ar thuarascálacha thréigthe agus tabharfaidh sí tús áite dóibh agus déanfaidh sí gníomh ábhartha agus dian, de réir an Achta um Láithreáin Thréigthe 1990 (an tAcht), d'fhonn an tréigean a laghdú agus chun athúsáid tailte uirbeacha atá ann cheana a chinntiú ar fud an Chontae.

Orduithe Ceannaigh Éigeantaigh

Sa chás go n-éilíonn agus nuair a shainaithnítear an comhthéacs amhlaidh, leanfar le hOrduithe Ceannaigh Éigeantaigh (CPOanna) a úsáid ar bhealach chomh tráthúil agus is féidir faoin reachtaíocht ábhartha, chun feabhas a chur ar an bpoibál mar chuid de bhearta Bainistíochta Talún Gníomhacha.

Maoiniú

Chun seachadadh Chuspóir Straitéiseach Náisiúnta 1 a chinntiú: Fás Dlúth, bhunaigh Tionscadal Éireann 2040 dhá mheicníocht mhaoinithe shaincheaptha atá geallta ag an Rialtas a chur ar fáil. Tacaíonn an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RDF) le hathnuachan tuaithe do thionscadail oiriúnacha i mbailte agus i sráidbhailte ina bhfuil daonra níos lú ná 10,000, agus ceantair fhorimeallacha. Tacaíonn an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF) le forbairt dhlúth inbhuanaithe, trí chathracha agus bailte móra a athnuachan.

Beidh sé mar chuspóir ag an gComhairle leanúint de dheiseanna a thapú chun an maoiniú sin a tharraingt anuas chun tailte forbartha straitéisí agus foirmeacha dlútha forbartha a scaoileadh.

Beartas CS4: Bainistíocht Ghníomhach Talún

Athúsáid agus athghiniúint suíomhanna folmha agus bancanna talún a éascú trí bhearta éagsúla chun fás dlúth uirbeach a chur chun cinn de réir na Croístraitéise.

CS4 Cuspóir 1:

An Tobhach Láithreáin Fholmha a chur i bhfeidhm do láithreáin forbartha folmha, de réir mar is cuí, sa Chontae agus leanúint de chlár de láithreáin fholmha a chur ar fáil go poiblí, mar atá leagtha amach san Acht um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht, 2015 (nó in ionad aon Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht).

CS4 Cuspóir 2:

Seachadadh forbartha cónaithe a chur chun cinn trí bhearta bainistíochta talún gníomhacha agus cur chuige comhordaithe pleanáilte maidir le tailte atá criosaithe go cuí a fhorbairt ag príomhionaid, lena n-áirítear limistéir athghiniúna, láithreáin fholmha agus limistéir tearcúsáidte.

CS4 Cuspóir 3:

Forbairt a sheachadadh trí thalamh a cheannach go héigeantach mar chuid de bhainistíocht ghníomhach talún i gcás ina n-éilíonn an comhthéacs fás dlúth agus ar mhaithe leis an leas coiteann.

CS4 Cuspóir 4:

Maoiniú a fháil ó fhoinsí cuí, lena n-áirítear meicníochtaí maoinithe an rialtais láir, chun seachadadh Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta faoin gCreat Náisiúnta Pleanála a chinntiú.

2.6.8 Tailte Fostaíochta

Deirtear sa *Nóta Treorach maidir le Croístraitéisí* (2010) gur chóir d'Údarás Phleanála tabhairt faoi leibhéal cuí anailíse chun a chinntiú go n-aithnítear tailte leordhóthanacha chun críocha fostaíochta ag láithreacha oiriúnacha, agus beartais phleanála náisiúnta á gcur san áireamh go cuí.

Tá an straitéis fostaíochta bunaithe ar chur chuige fianaise-bhunaithe a bhreithníonn criosú úsáide talún atá ann cheana féin chun críocha fostaíochta, agus an riachtanas le haghaidh tailte fostaíochta breise bunaithe ar thiomhdí daonra agus fáis fostaíochta.

Tá Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina chuid lárnach de réigiún Bhaile Átha Cliath, réigiún cathrach ar scála agus tábhacht idirnáisiúnta. Tá sreabhadh fostaithe ar fud chontaetha éagsúla Réigiún an Oirthir agus Lár tíre agus is iondúil go mbíonn tionscail ag braisliú bunaithe ar thréithe geografacha, agus tá lár Chathair Bhaile Átha Cliath mar chroílár tráchtála.

I gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá gníomhaíocht eacnamaíoch dírithe ar thailte fostaíochta atá gar do phríomhionaid daonra agus isteach sna príomhionaid uirbeacha. Caibidil 9

Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht an phlean seo, lena n-áirítear an straitéis mhiondíola, ag cur suíomh na fostaíochta chun cinn sna hionaid sin agus trí bheartais agus cuspóirí, spreagann agus tacaíonn sé le forbairt eacnamaíoch an Chontae ar bhealach inbhuanaithe agus neamhdhíobhálach don aeráid.

Chun infheistíocht dhíreach choigríche nua (IDC) a mhealladh chuig an gContae mar aon le hinfeistíocht dhúchasach eile, tá gá le soláthar leordhóthanach de thailte agus d'áitribh ardchaighdeán, indíolta, seirbhísithe. Tá sé ríthábhachtach suíomhanna den sórt sin a bheith ar fáil cheana féin agus an riachtanas a bheidh ann amach anseo maidir le forbairt eacnamaíoch an Chontae amach anseo. Níl iarracht déanta ag Baile Átha Cliath Theas tailte a 'ró-chriosú' agus tá anailís déanta aige lena chinntiú go bhfuil raon leordhóthanach, éagsúil agus solúbtha tailte ar fáil. Tá taighde a chuir bonn eolais faoin bPlean seo ar fáil mar dhoiciméad tionlacain don Phlean Forbartha.

Anailís Bhonnlíne

Maidir leis na tailte atá ar fáil chun fostaíocht a fhorbairt, rinne SDCC anailís ar na tailte atá ar fáil a d'fhéadfadh poist a ghiniúint. Bunaithe ar an anailís seo, tá cumas iomlán ann 624 heicteár a fhorbairt chun tuilleadh fostaíochta a éascú. Tá an talamh seo comhdhéanta de:

- 554ha de thalamh atá criosaithe le haghaidh EE Fiontraíochta agus Fostaíochta);
- 55ha talún i Lár Bailte, Sráidbhaile, Dúiche agus Baile (criosaithe LC, VC, DC, agus TC);
- 7.6ha d'fhostaíocht a ghineann tailte laistigh de Chriosanna Forbartha Straitéisí
- 5.8ha de Mhóronad Miondíola criosaithe talún (MRC); agus
- 1.2ha Trádstóráil Mhiondíola chriosaithe (RW).

Bunaithe ar mheasúnú fostaíochta ar thalamh criosaithe atá ann cheana féin, d'fhéadfadh 31,824 post a bheith ann ag glacadh leis go mbeidh 51 post ar an meán in aghaidh an heicteáir. Chomh maith leis an méid thuas, tá 425ha de thalamh athghiniúna (REGEN) criosaithe mar chuid de LAP Lár Bhaile Thamhlachta agus de cheantar Bhóthar an Náis. Cé go soláthraíonn na tailte seo dlús réasúnta íseal fostaíche go dtí an limistéar talún faoi láthair, tá scóip shuntasach ann chun dlús a chur arís chun freastal ar fhostaíocht ar dhlús níos airde trí mheascán d'úsáidí agus foirm uirbeach níos dlúithe agus níos éifeachtúla a chruthú ag an am céanna.

Réamh-mheastacháin Fostaíochta

Ar aon dul leis an RSES agus an NPF, freastalóidh Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre ar thart ar 320,000 duine breise ag an obair⁷ ó 1 milliún in 2016 go 1.34 milliún duine faoi 2040. In 2016, b'ionann Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus 11.8% (118,002/1,000,805) de lucht saothair cónaitheach an réigiúin.

Agus pleanáil chun cinn á dhéanamh ar na poist a theastaíonn le linn shaolré an Phlean, d'oibrigh Comhairle Contae Átha Cliath Theas i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun poist réamh-mheasta laistigh den Chontae a mheas suas go dtí 2040. Ar aon dul leis an gCreat Náisiúnta Pleanála agus fás post faoi Chás Cathrach 50:50 an Rialtais, táthar ag súil go mbeidh ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas freastal ar 36,678

⁷ Alt 6.1 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch agus OS NPO 1c den Chreat Náisiúnta Pleanála

suas go dtí 2040. Is ionann sin agus meánfhás bliana de 1,528 post in aghaidh na bliana thar thréimhse 24 bliana. Is ionann an meánfhás sin a chur i bhfeidhm suas go dtí 2028 agus 18,336 post breise (+22%) agus 102,963 post san iomlán mar thoradh air. Leagtar amach na figiúirí seo i dTábla 11.

Tábla 11: Réamh-mheastacháin Fostaíochta do Bhaile Átha Cliath Theas 2016 – 2028

	2016	2028	Fás (Uimh.)	Fás(%)	Méadú Meánach Bliain ar Bhliain
Poist	84,627 ⁸	102,963	+18,336	+22%	1,528

Bunaithe ar an ngá atá le poist bhreise a chur ar fáil sa Chontae agus poist atá ann cheana a chothabháil trí roinnt gnó a athlonnú ó na tailte athghiniúna reatha ag Tamhlacht agus Bóthar an Náis, meastar gur leor an acmhainn atá ar fáil do thailte fostaíochta chun freastal ar riachtanais thréimhse an Phlean Forbartha.

Beartas CS5: Tailte le haghaidh Fostaíochta
A chinntiú go bhfuil dóthain tailte seirbhísithe fós ar fáil san áit cheart do ghiniúint fostaíochta thar shaolré an Phlean Forbartha.
CS5 Cuspóir 1: Chun úsáidí giniúna fostaíochta déine a dhíriú ar nóid iompair phoiblí ardacmhainne.
CS5 Cuspóir 2: Chun a chinntiú, a mhéid is féidir, go bhfuil fiontar fairsing spáis suite ar thailte atá lasmuigh den M50 agus nach gcuireann isteach ar dhiandheiseanna saothair ar thailte críosaithe in aice le hiompar poiblí.
CS5 Cuspóir 3: Tacú le gníomhaíochtaí fostaíochta úsáide measctha inár gceantair uirbeacha de réir na n-ordlathas lonnaíochta agus miondíola.
CS5 Cuspóir 4: Monatóireacht agus forbairt bhreise a dhéanamh ar bhunachar sonraí na dtailte fostaíochta laistigh den Chontae.

2.7 Straitéis Lonnaíochta

Straitéis Lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas á treorú ag an gcreat beartais atá leagtha amach ag leibhéil Náisiúnta agus Réigiúnacha. Féachann sé le comhdhlúthú a dhéanamh ar an lorg uirbeach atá ann cheana féin, ag díriú daonra agus post go príomha laistigh dár n-ionaid uirbeacha, bailte agus sráidbhailte atá comhsheasmhach le NPO 3a, 3b agus 3c den NPF. Is gáfreagra rathúil a thabhairt ar na héilimh, na brúnna agus na hionchaisatá ag síorathrú dár bhfabraic uirbeach, ag tabhairt tús áite don úsáid is éifeachtaí a bhaintear as an mbonneagar sóisialta agus fisiciúil atá ann cheana féin. Agus é sin á dhéanamh, cruthófar fás dlúth úsáide measctha a chur chun cinn

⁸ Foinse: EMRA - Tuarascáil Bhonnline um Fhianaise Shocheacnamaíoch, ar fáil ag: <https://emra.ie/dubh/wp-content/uploads/2017/12/EMRA-Economy-and-Employment.pdf>

tionchar dearfach aige ar chaighdeán shaol na ndaoine.

Cuireann an Plean Forbartha seo fócas faoi stiúir comharsanachta ar fáil a fhéachann le pobail rathúla agus inbhuanaithe dea-dheartha a chruthú a thacóidh le háiteanna bríomhara chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu. Tá na Comharsanachtaí laistigh den straitéis lonnaíochta fhoriomlán leagtha amach thíos agus pléitear iad ar a seal faoi Ailt 2.7.1 agus 2.7.2 den Chaibidil seo (thíos).

Tá feidhm agus ról gach lonnaíochta laistigh den Chontae leagtha amach in Alt 2.7. Tá an dáileadh spriocdhírthe daonra atá molta ag Croístraitéis an Phlean Forbartha do gach lonnaíocht leagtha amach i dTábla 12. Tá lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath dírithe ar 42,088 duine nó 16% suas go dtí 2028 ó 2016. Is ionann an fás seo agus 90.5% den fhás iomlán daonra do Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028 agus is ionann an tithíocht leithdháilte don lonnaíocht agus 93% den fhás iomlán. Sáraíonn an dá fhiúir an t-íosriachtanas d'fhás daonra agus tithíochta 50% laistigh de chathracha agus dá mbruachbhailte de réir NPO 2a, 3a, 3b agus RSO 3.2.

Tábla 12: Croí-Straitéis - Leithdháileadh Daonra suas go dtí 2028

Cineál Lonnaíochta	Ainm Lonnaíochta	Daonáir eamh 2016	Sciar pop atá ann cheana féin (%)	Fás suas go dtí 2028	Sciar den Fhás (%)	Fás mar chion de dhaonra 2016	2028 Daonra (Uimh.)	Pop-sciar molta (%)
Ceantar Comhiomlán Uirbeach		273,215	98%	46,491	99.94%	17.02%	319,705	98.3%
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath ⁹	Baile Átha Cliath Theas DC agus S	262,638	94.2%	42,088	90.5%	16%	304,726	93.7%
Baile Féinchothaitheach	Teach Sagard	3,133	1.1%	398	0.9%	12.7%	3,531	1.1%
Bailte Fáis Féinchothaitheacha	An Caisleán Nua ¹⁰	3,093	1.1%	1,946	4.2%	63%	5,039	1.5%
	Ráth Cúil ¹¹	4,351	1.6%	2,058	4.4%	47%	6,409	2%
Ceantar Tuaithe Comhiomlán		5,552	2%	27	0.1%	0.5%	5,579	1.7%
Contae Bhaile Átha Cliath Theas		278,767	100%	+46,518	100%	16.7%	325,285	100%

Léiríonn an tithíocht agus dá bhrí sin fás daonra do na lonnaíochtaí níos lú (Teach Sagard, An Caisleán nua agus Ráth Cúil) an ghníomhaíocht tógála atá ann faoi láthair, ceadanna pleanála atá ann faoi láthair agus láithreáin atá maoinithe ag an rialtas láir. Tá aird ag an bhfás atá beartaithe sna bailte seo ar NPO 7 agus NPO 9 den NPF. Mar aitheantas ar an bhfás a bhfuiltear ag súil leis don Chaisleán Nua agus do Ráth Cúil, fuair an Plean Forbartha tacaíocht ó anailís lonnaíochta ar aon dul le hAguisín A an RSES. Aithníonn sé seo na sócmhainní i ngach lonnaíocht agus deiseanna chun a chinntiú go ndéantar foráil d'fhás breise i gcomhar le bonneagar sóisialta agus fisiciúil. Ar aon dul leis an mbeartas Náisiúnta agus Réigiúnach, táthar ag súil go n-éascóidh an ráta fáis atá beartaithe laistigh de na lonnaíochtaí seo

9 Baineann figiúr Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath le tailte laistigh de theorainn shainithe na Príomh-Oifige Staidrimh agus tadhlaigh leo bunaithe ar na sonraí Daonáirimh is déanaí.

10 Baineann figiúirí an Chaisleán Nua, Ráth Cúil agus Teach Sagard leis na tailte laistigh de theorainn shainithe na Príomh-Oifige Staidrimh agus tadhlaigh leo.

11 Aithníonn na figiúirí daonra ceadanna pleanála atá á dtógáil agus níl tús curtha le cead go fóill.

deiseanna chun bonneagar sóisialta agus fisiciúil riachtanach a sholáthar chun freastal ar an éileamh agus ar aon dul le saintréithe na lonnaíochtaí.

Tábla 13: Ordlathas Lonnaíochta OCG a bhaineann le Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Leibhéal	Tíopeolaíocht Lonnaíochta	Cur síos	Baile Átha Cliath Theas	Ceantair Chomharsanachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas
1	Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath	Croí gnó idirnáisiúnta le bonn fostaíochta andlúth agus éagsúlaithe agus tairiscint miondíola, ealaíon, cultúir agus fóillíochta níos airde. Feidhmíonn sé mar mhol iompair náisiúnta le naisc láidre idir-réigiúnacha agus dobharcheantar fairsing comaitéireachta.	Baile Phámar, Leamhcán, Cluain Dolcáin, Tamhlacht,	Bóthar an Náis Teach na Giúise / Teach Mealóg / Baile Bhailcín / Ráth Fearnáin
			Teach Mealóg, Baile Uí Ruáin, Baile Uí Chuillinn, <i>Baile Buadáin</i> , Cnoc lín, Baile Urmhumhan, Teach na Giúise, Baile Uí Chuillinn agus codanna de Na Cnoic Ghlasa, Baile Bhailcín, Tír an Iúir agus Ráth Fearnáin, agus ceantar Iarthar na Cathrach.	Tamhlacht Leamhcán/ Baile Phámar (Baile Adaim/ agus An Ceantar Máguaird san áireamh) Cluain Dolcáin/ Cluain Buiríosa/ Caisleán na Gráinsí agus an Ceantar Máguaird
				Ceantar Iarthar na Cathrach laistigh de Mhórcheantar Iarthar na Cathrach/Teach Sagard/ An Caisleán Nua/Ráth Cúil NA
4	Bailte Fáis Féinchothaith eacha	i) Bailte Fáis Féinchothaitheacha a bhfuil leibhéal measartha post agus seirbhísí – áirítear bailte margaidh fochontae agus bailte comaitéireachta a bhfuil naisc mhaithe iompair leanúint ar aghaidh ag fás i gcomhréir le bheith níos féinchothaitheach.	Ráth Cúil An Caisleán Nua	An Caisleán Nua/ Teach Sagard/ Ráth Cúil/ Iarthar na Cathrach
	Bailte Féinchothaith eacha	ii) Bailte Féinchothaitheacha a bhfuil leibhéal fáis daonra agus bonn fostaíochta lag atá ag brath ar réimsí eile fostaíochta agus/nó seirbhísí agus a éilíonn infheistíocht spriocdhírthe	Teach Sagard	An Caisleán Nua/ Teach Sagard/Ráth Cúil/ Iarthar na Cathrach

		'teacht suas' le bheith níos féinchothaitheach.		
5	Bailte agus Sráidbhailte	Bailte agus sráidbhailte a bhfuil feidhmeanna seirbhíse agus fostaíochta áitiúla acu.	Níor aithníodh aon cheann acu i mBaile Átha Cliath Theas.	
6	Tuaithe	Sráidbhailte agus an réigiún tuaithe i gcoitinne.	Ceantar tuaithe	Ceantar Tuaithe ardtailte

De réir phrionsabail na forbartha inbhuanaithe, agus NPO 3b an NPF; tabharfar tús áite d'fhás sa toadhcháí laistigh den Chontae i gceantar Chathair agus Bhrúachbhailte Bhaile Átha Cliath ar dtús chun fás daonra a spreagadh gar d'fhostaíocht, seirbhísí, príomhbhonneagar iompair agus áiseanna áitiúla atá ann cheana féin agus atá beartaithe. Cinnteoidh sé seo mais chriticiúil daoine chun leanúint ar aghaidh le hinmharthanacht na seirbhísí sin. Maidir leis sin, ba cheart dlúis níos airde a chur i bhfeidhm ar lonnaíocht Chathair agus Bhrúachbhailte Bhaile Átha Cliath le laghdú grádaithe ar na lonnaíochtaí ag leibhéal níos ísle de réir na dTreoirínte Aireachta atá i réim.

Tá méadú suntasach tagtha ar dhaonra na mbailte beaga sa Chontae thar an tréimhse 10 mbliana suas go dtí 2016. Spreagfaidh an plean forbartha seo cineálacha inbhuanaithe forbartha de réir NPO 7 agus 9 laistigh de na lonnaíochtaí seo, trí dhírú ar fhorbairt na bpríomhshráideanna agus na dtailte is gaire do chroílár an bhaile. Tá an cur chuige seo ag teacht le NPO 3c agus cruthófar ceantair bhríomhara agus ag an am céanna tabharfar tacaíocht don chúlchríoch tuaithe máguaird.

Tá an ról straitéiseach, an fheidhm agus na cuspóirí forbartha comhfhreagracha do gach lonnaíocht leagtha amach thíos. Tá fás lonnaíochta á threorú ag prionsabail uileghabhálacha an Athraithe Aeráide agus Dearadh Cáilíochta agus Déanamh Áite Sláintiúla. I gCaibidil 12, leagtar amach inár gComharsanachtaí an chaoi a bhfeidhmíonn gach ceantar laistigh den ordlathas lonnaíochta foriomlán agus sonraítear ann na príomhbheartais agus na príomhchuspóirí a chuideoidh le comharsanachtaí rathúla agus inbhuanaithe a bhaint amach laistigh den Chontae.

Baineann na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos le prionsabail na forbartha a chuirtear in iúl mar OrdLathas Lonnaíochta an Chontae agus le ról gach lonnaíochta maidir le freastal ar fhás sa toadhcháí de réir an bheartais Náisiúnta agus Réigiúnaigh. Leagtar amach sna caibidilí ina dhiaidh sin laistigh den Phlean conas is féidir le forbairt na prionsabail seo a bhaint amach trí úsáid chomhtháite talún agus iompar/soghluaisteacht, tithíocht ar ardchaighdeán, soláthar bonneagair pobail, cúinsí comhshaoil agus riachtanais bhonneagair níos leithne.

Beartas CS6: Straitéis Lonnaíochta - Prionsabail Pleanála Straitéisí	
Comhdhlúthú agus diansaotrú inbhuanaithe na forbartha a chur chun cinn laistigh de na lonnaíochtaí uirbeacha a shaináithnítear in ordlathas na lonnaíochta.	
CS6 Cuspóir 1:	
An Straitéis Fáis atá sonraithe san OCG a chur i bhfeidhm agus go háirithe, fás inbhuanaithe a sheachadadh sa Limistéar Cathrach trí Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (i gcomhréir le RPO 3.1)	
CS6 Cuspóir 2:	
Fás dlúth a chur chun cinn agus tacú le forbairt inlíonta d'ardchaighdeán i gceantair fhoirgnithe uirbeacha atá ann cheana féin trí sprioc de 50% ar a laghad de na tithe nua go léir a bhaint amach le bheith suite laistigh de limistéar foirgnithe Chathair agus Bhrúachbhailte Bhaile Átha Cliath nó tadhlaigh leis (i gcomhréir le NSO 1, RSO 2, NPO3b agus RPO 3.2).	

CS6 Cuspóir 3:

Fás dlúth a chur chun cinn agus tacú le forbairt infionta d'ardchaighdeán i gceantair fhoirgnithe uirbeacha atá ann cheana féin, lasmuigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath, trí sprioc de 30% ar a laghad de na tithe nua go léir a bhaint amach le bheith lonnaithe laistigh de theorainneacha lonnaíochta sainithe na Príomh-Oifige Staidrimh nó tadhlaigh leo (i gcomhréir le NPO 3b agus RPO 3.2).

CS6 Cuspóir 4:

Dlús níos airde (50+ aonad in aghaidh an heicteáir) a chur chun cinn faoi réir caighdeán cháilíochtúla a chomhlíonadh ag láithreacha cuí, i gceantair thógtha uirbeacha, go háirithe in aice le hionaid uirbeacha agus/nó nóid iompair phoiblí ardoillte i gcomhréir le Treoirlínte Aireachta Alt 28 atá i réim agus inar féidir a léiriú go bhfuil an bonneagar riachtanach i bhfeidhm nó gur féidir é a sholáthar chun an fhorbairt a éascú.

CS6 Cuspóir 5:

Forbairt amach anseo a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú agus timpeallacht sráide atá tarraingteach, inrochtana go huilíoch a chruthú do choisithe agus do rothaithe, áit a bhfuil naisc iompair leordhóthanacha i bhfeidhm, nó a bheidh suite, gar d'fhorbairtí nua agus, a mhéid is féidir, d'fhorbairtí atá ann cheana a bhfuil gá acu leo.

CS6 Cuspóir 6:

Tacú, tríd an tsamhail dhlúth fáis sa Chroístraitéis agus sa straitéis lonnaíochta agus trína chinntiú go bhfuil fás daonra agus dlúis plota inbhuanaithe, an t-aistriú cóir chuig geilleagar atá athléimneach ó thaobh na haeráide de, atá saibhir ó thaobh na bithéagsúlachta de, inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de agus atá neodrach ó thaobh carbóin de roimh 2050.

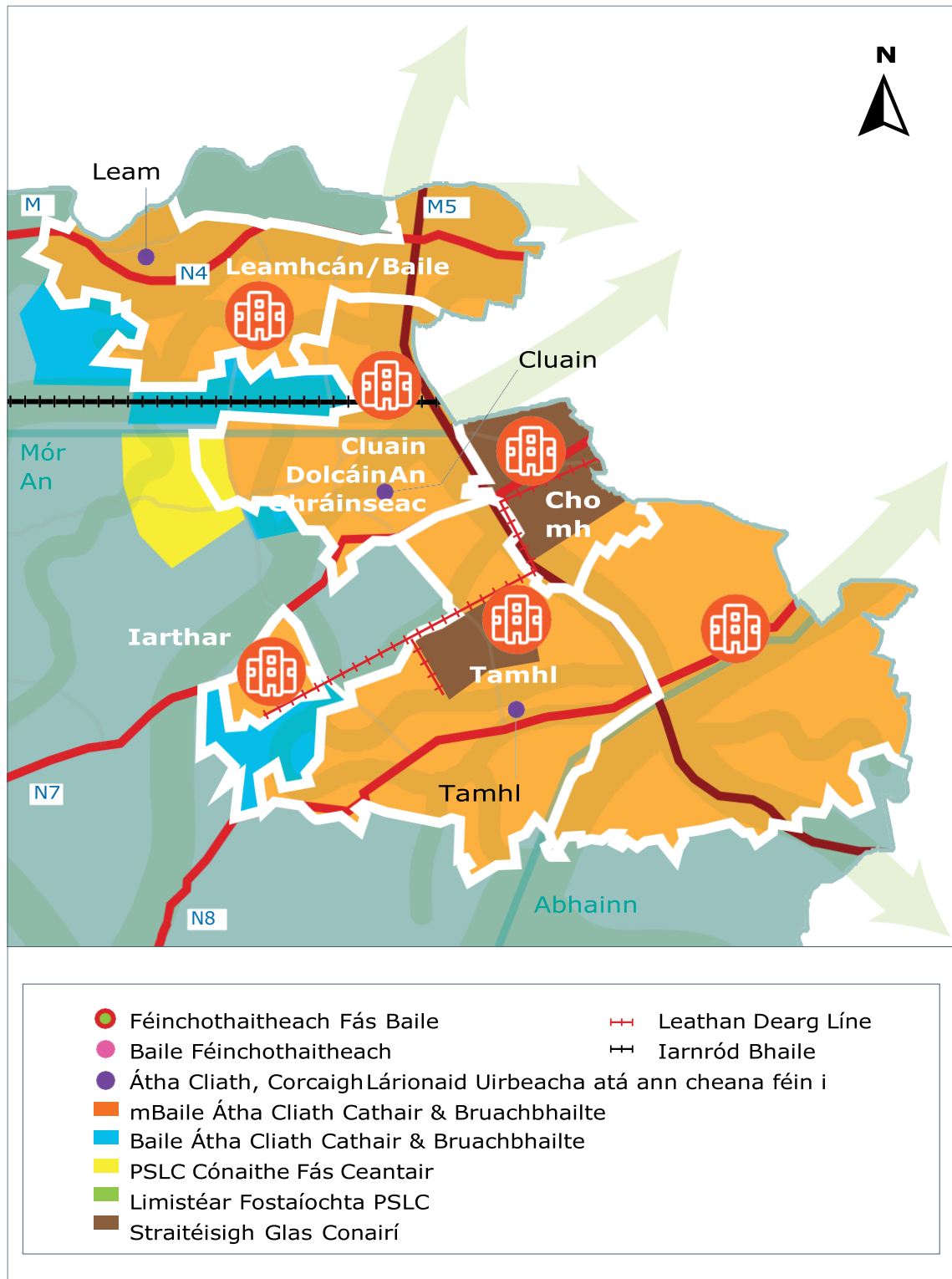
2.7.1 Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath

Is é lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath an t-aon lonnaíocht atá sainithe go náisiúnta agus go réigiúnach laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Clúdaíonn achar iomlán na lonnaíochta 319 ciliméadar cearnach a thógann sna ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath. I gcás Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tá 262,638 duine nó 94% den daonra (CSO, 2016) ina gcónaí ann agus tá sé dírithe ar fhreastal ar níos mó ná 92% d'fhás daonra Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028.

Tá saintréithe na gcomharsanachtaí laistigh den lonnaíocht seo uathúil agus soláthraíonn siad láidreachtaí agus deiseanna aonair nach mór don Phlean a chosaint agus a fheabhsú chun cur le cruthú áiteanna iontacha chun cónaí, obair, sóisialú agus infheistiócht a dhéanamh iontu.

Tá ordlathas uirbeach ó na bailte, go dtí na sráidbhailte traidisiúnta, le tacaíocht ó réimse ionad ceantair agus áitiúil, mar bhonn agus mar thaca ag an gContae. Liostaítear i dTábla 13 den Chaibidil seo na hionaid uirbeacha laistigh den lonnaíocht le Tamhlacht, Cluain Dolcáin agus Leamhcán a chruthaíonn na hionaid níos mó, atá ríthábhachtach chun seirbhísí, miondíol agus gníomhaíocht eacnamaíoch a sheachadadh atá idirnasctha le hiompar reatha agus pleanáilte. Déanfaidh forbairt leanúnach na n-ionad uirbeach éagsúil i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath foráil d'fhorbairt nua úsáide measctha mar inneall chun fás sa timpeallacht uirbeach a spreagadh. Tá príomh-

cuid den Phlean Forbartha seo is ea tacú le comhdhlúthú na bpríomhcheantar uirbeach seo le seirbhísí níos áitiúla ó lá go lá dírithe laistigh d'ionaid áitiúla de réir mar a fhéachann an plean le coincheap lonnaíochta 10 nóiméad a bhaint amach de réir fhorálacha an OCG.

Figúir 11: Baile Átha Cliath Cathair agus Bruachbhailte lonnaíocht teorainn

Príomhionaid Uirbeacha laistigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath

Tamhlacht

Is é Tamhlacht Baile an Chontae agus príomhchathair riaracháin Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá sé ainmnithe freisin mar Ionad Miondíola Leibhéal 2 sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch. Suite 12 chiliméadar ó Chathair Bhaile Átha Cliath, tá sé gar do chonair eacnamaíoch an N7, atá ina phríomhchonair iompair náisiúnta agus a bhfuil nasc díreach Luas agus naisc bhus aige le Cathair Bhaile Átha Cliath. Is lonnaíocht shuntasach é Tamhlacht i dtéarmaí réigiúnacha le croí stairiúil saibhir feadh phríomhshráid an tsráidbhaile. Cuimsíonn an baile móráiseanna siopadóireachta, oifigí cathartha agus áiseanna gaolmhara tráchtála, airgeadais, cultúrtha agus pobail lena n-áirítear Ollscoil Teicneolaíochta, Ospidéal Réigiúnach agus limistéir fostaíochta i mBaile an Chócaigh agus i mBrúima.

Cluain Dolcáin

Tá lonnaíocht Chluain Dolcáin suite 11 chiliméadar siar ó Chathair Bhaile Átha Cliath. Is ionad riaracháin tánaisteach é Cluain Dolcáin do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Ionad Miondíola Leibhéal 3 sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta. Cuimsíonn a lár baile stairiúil agus níos leithne áiseanna siopadóireachta, seirbhísí sibhialta agus riaracháin agus áiseanna gaolmhara tráchtála, cultúrtha agus pobail. Taobh amuigh den ionad, tá comharsanachtaí fo-uirbeacha ísealdlúis sa cheantar atá bunaithe ar líonra polacentric d'ionaid mhiondíola áitiúla. Tá acmhainneacht shuntasach ann le haghaidh forbartha ar thailte athfhordan in aice le Lár Bhaile Chluain Dolcáin.

Leamhcán

Tá Leamhcán suite 14 chiliméadar siar ó Chathair Bhaile Átha Cliath feadh chonair eacnamaíoch an N4. Saintréith de chuid an tsráidbhaile stairiúil atá timpeallaithe ag comharsanachtaí fo-uirbeacha ísealdlúis go ginearálta atá bunaithe ar líonra polacentric d'ionaid mhiondíola áitiúla agus ionad ceantair leibhéal 3. Freastalaíonn bealaí bus ardmhnicíochta go Cathair Bhaile Átha Cliath ar an gceantar. Freastalaíonn líne iarnróid Bhaile Átha Cliath – Chill Dara ar phobail, Baile Adaim san áireamh, ó dheas ó Leamhcán. Cuirtear fostaíocht ar fáil go háitiúil trí limistéir mhiondíola agus tráchtála úsáide measctha in aice le croílár an tsráidbhaile. Cuireann Caisleán na Gráinsí agus páirceanna gnó eile fostaíocht ar fáil ó dheas. Molann Straitéis Iompair GDA líne Luas go Leamhcán ó Chathair Bhaile Átha Cliath agus uasghrádú ar líne Chill Dara chomh fada le Collchoill lena mbaineann leictirí agus seirbhísí comaitéireachta ardmhnicíochta.

Mórcheantar Chathair bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte

Cuid lárnach den Phlean Forbartha seo is ea tacú le comhdhlúthú na bpríomhcheantar uirbeach le seirbhísí níos áitiúla ó lá go lá dírithe ar na sráidbhailte, na hionaid cheantair agus na hionaid áitiúla atá ann cheana féin. Táthar ag súil go ndéanfar foráil den chuid is mó d'fhorbairt an limistéir lonnaíochta níos leithne trí fhás inlíonta agus athfhorrat.

Tá forbairt tagtha le himeacht ama ar nádúr uirbeach lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath chun na sé shráidbhaile stairiúla i gCluain Dolcáin, Leamhcán, Baile Phámar, Ráth Fearnáin, Tamhlacht agus Teach Mealóg agus a saintréithe uathúla a ionchorprú. De réir mar a d'fhorbairt bruachbhailte Bhaile Átha Cliath, mar sin bunaíodh ionaid nua áitiúla agus ceantair, gach ceann acu lena bhféiniúlacht agus a mothú áite féin ag tacú leis na ceantair chónaithe. I measc na gceantar sin tá Cnoc Lín, Baile Éamainn, Baile Buadáin, Teach na Giúise, Baile Uí Ruáin, Baile Uí Chuilinn, agus na codanna sin de Na Cnocáin Ghlasa agus Baile Bhailcín atá laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas ach teorainn an Chontae.

Tá an ceantar ceantair réasúnta nua, i mBaile an Fhortúin/Iarthar na Cathrach, ag forbairt le roinnt blianta anuas ar luas suntasach agus tá sé faoi réir Plean Ceantair Áitiúil. D'éascaigh a chónagaracht do Pháirc Ghnó Iarthar na Cathrach soláthar tithíochta agus post in aice lena chéile, rud a fhaigheann tacaíocht ó Líne an Luas Dearg. Tá ionad siopadóireachta Leibhéal 3 Cheantar Iarthar na Cathrach mar chroílár an cheantair nua laistigh de theorainn Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mbruachbhailte agus tadhlaigh leis. Tá sé ar cheann de na ceantair is gníomhaí ó thaobh tithíochta a sholáthar don Chontae le linn thréimhse an Phlean Forbartha 2016 – 2022. Cuirfear chun cinn sa réimse seo leibhéil chomhchuimsíochta bonneagair shóisialta agus fhisiciúil a sheachadadh chun fás le déanaí agus leanúnach a mheaitseáil.

Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ)

Tá tailte i mBaile Adaim faoi réir Scéim Pleanála SDZ ceadaithe (2014, arna leasú). Is ionann Baile Adaim agus leathnú mór ar lorg Leamhcán siar ón gContae feadh chonair iarnróid Bhaile Átha Cliath - Chorcaí. Chun forbairt a chur chun cinn sa lonnaithe nua seo, tá iarracht ghníomhach déanta ag an gComhairle riachtanais chéimnithe SDZ a chomhlíonadh, lena n-áirítear tairiscint rathúil ar mhaoiniú do pháirceanna, do bhóithre agus do bhonneagar eile faoi shásraí LIHAF agus URDF.

Tá Scéim Pleanála SDZ (2019) ceadaithe ag tailte i gCluain Buiríosa agus is ionann iad agus leathnú mór ar lorg Chluain Dolcáin feadh chonair iarnróid Bhaile Átha Cliath-Chorcaí. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag cur chun cinn go gníomhach seachadadh iompair phoiblí agus acmhainne bóithre leordhóthanacha, i gcomhar le forbairt an SDZ amach anseo. Maidir leis sin, baineadh maoiniú suntasach amach tríd an URDF chun bonneagar a sholáthar chun forbairt luath a éascú le linn shaolré an Phlean Forbartha.

De réir Alt 169(9) den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú), tá Scéimeanna Pleanála mar chuid de Phlean Forbartha an Chontae don cheantar agus cuirtear an Scéim Pleanála in ionad aon fhorálacha eile den Phlean Forbartha.

Limistéir Athghiniúna

Mar atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis, tá dhá limistéir athghiniúna ar scála mór laistigh den Chontae a fhreastalaíonn faoi láthair ar thailte tionsclaíochá ísealdlúis atá gar do nód iompair atá ann cheana agus atá beartaithe. Is iad na ceantair seo Ná Bóthar an Náis agus eastáit Thionsclaíochá Bhaile an Chócaigh agus Chnoc Brúim i dTamhlacht agus tá siad ainmnithe leis an gCuspóir Criosaithe Athghiniúna 'REGEN' (*chun athghiniúint fiontraíochta agus/nó cónaithe faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar ina bhfuil céimniú agus seachadadh bonneagair a éascú*).

D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le tréimhse níos faide in am mar a thuairiscítear sa Chroí-Straitéis thuas chun na ceantair seo a sheachadadh. Leis an tuiscint seo, tógfaidh sé roinnt ama, cé go bhfuil sé suntasach, aistriú ó cheantair uirbeacha tearcúsáidte in aice le hiompar ardacmhainne go ceantair chónaithe agus fáis fostaíochta. Príomhchuspóir de chuid an phlean seo is ea a chinntiú go ndéantar forbairt na gceantar sin a phleanáil agus a chomhordú ar bhealach atá in ann comharsanachtaí nua rathúla agus inbhuanaithe a chur ar fáil.

Beartas CS7: Limistéir Chomhdhlúthaithe laistigh de Lonnaíocht Chathair agus Bhrúachbailte Bhaile Átha Cliath

Comhdhlúthú agus diansaothrú inbhuanaithe na forbartha laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair bhaile Átha Cliath agus na mBruachbailte a chur chun cinn.

CS7 Cuspóir 1:

Chun úsáidí daonra agus fostaíochta níos déine a chur chun cinn, díritear ar áiseanna maithe pobail, sibhialta agus scoile, ar shráideanna agus ar spásanna ar ardchaighdeán trína ndéantar comharsanachtaí reatha agus nua a chnótáil le chéile in éineacht le bonnagar agus áiseanna riachtanacha a theastaíonn chun pobail agus fostaíocht inbhuanaithe a fhorbairt laistigh de na príomhionaid uirbeacha, i gcomhréir le RPO 4.3.

CS7 Cuspóir 2:

Athghiniúint limistéar tionsclaíoch tearcúsáidte atá ainmnithe leis an gCuspóir Criosaithe Athghiniúna 'REGEN' achur chun cinn agus tacú leo (' *chun athghiniúint faoi stiúir fiontair agus/nó cónaithe a éascú faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar ina bhfuil céimniú agus seachadadh bonnagar*).

CS7 Cuspóir 3:

Forbairt tailte inlíonta agus criosaithe athfhorbair neamhfhorbartha a chur chun cinn agus tacú leo agus comhairliúchán réamhiarratais a chur chun cinn de réir Alt 247 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) (i gcomhréir le RPO 4.3).

CS7 Cuspóir 4:

Forbairt a chur chun cinn agus a éascú ag na Criosanna Forbartha Straitéisí i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa, de réir a scéime pleanála agus na riachtanas céimnithe a bhaineann leo, agus iad ag oiriúnú do riachtanais phatrúin leibhéal seirbhíse iompair atá ag teacht chun cinn agus ag an am céanna.

2.7.2 Bailte Fáis Féinchothaitheacha/Baile Féinchothaitheach

Rinneadh anailís ar na lonnaíochtaí ar leibhéal níos ísle chun a scála, a bhfeidhm agus a ról laistigh den Chontae foriomlán a chinneadh ag féachaint do thuairiscí ordlathas lonnaíochta RSES. Rinneadh measúnuithe sócmhainn-bhunaithe don Chaisleán Nua agus do Ráth Cúil agus tá siad seo leagtha amach faoi Aguisín 2B. Baineann an measúnú úsáid as meascán de mheastóireacht ar na sócmhainní sóisialta, eacnamaíocha agus nádúrtha agus ar an acmhainneacht atá ar fáil laistigh den tsocraíocht. Tá an mhodheolaíocht a rinneadh bunaithe ar an treoir faoi Aguisín A den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch.

Aithnítear i straitéis lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, an Caisleán Nua agus Ráth Cúil mar Bhailte Fáis Féinchothaitheacha bunaithe ar fhás san am atá caite agus ar fhás spriocdhírithé. Aithnítear Teach Sagard mar Bhaile Féinchothaitheach mar a thuairiscítear thíos.

Teach Sagard - Baile Féinchothaitheach

Bhí daonra de 3,133 duine i lonnaíocht Shagard in 2016, rud atá dírithe ar 366 duine (11%) go 3,499 duine a fhás faoi 2028. Dá bhrí sin, cé go bhfuil spriocdhaonra íseal ag an lonnaíocht, léiríonn a seasamh san ordlathas lonnaíochta

le fiche bliain anuas agus an nasc lárnach atá aige le ceantar Chathair an Iarthair/ Bhaile an Fhortúin atá ag fás ar an taobh thoir. Ba é 0.195 12 an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016, rud a léiríonn go hiondúil go bhfuil socrú comaitéireachta glan-eis-sreafa ag brath ar réimsí eile do phoist. Mar sin féin, agus fostaíocht gar do Iarthar na Cathrach agus Ghrianóg á cur san áireamh, ní léiríonn an cóimheas an ghaireacht do shocrú na suíomhanna seo le haghaidh fostaíochta.

Tá an lonnaíocht laistigh d'achar réasúnta siúil/rothaíochta ó Stad Luas Saggart ag Baile An Fhortúin /Iarthar na Cathrach. Cuireann Campas Gnó Iarthar na Cathrach atá suite 2.3km soir ó thuaidh ón lonnaíocht deiseanna fostaíochta ar fáil lasmuigh den lonnaíocht láithreach, ach laistigh d'achar siúil agus rothaíochta. Ar an gcaoi chéanna, soláthraíonn Ionad Ceantair Leibhéal 3 i mBaile Fhortún seirbhísí breise agus miondíol lasmuigh de príomhlimistéar sráidbhaile Teach Sagard, ach is féidir teacht air.

Ar aon dul le Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha 1, 2 agus 3 den OCG tacóidh forbairt inbhuanaithe Shagard le deiseanna eacnamaíochta agus athghiniúna agus ag an am céanna neartóidh sé líonraí agus pobail tuaithe.

Beartas CS8: Teach Sagard	
<p>Tacú le fás inbhuanaithe fadtéarmach Teach Sagard trí fhás a dhíriú laistigh de chroílár an tsráidbhaile agus tadhlaigh leis chun mais chriticiúil daonra agus post a chruthú bunaithe ar éileamh áitiúil agus ar chumas seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéal fás inbhuanaithe.</p>	
CS8 Cuspóir 1:	<p>Chun tús agus críochnú na forbartha ar thailte cónaithe criosaithe laistigh den teorainn lonnaíochta agus tadhlaigh leis a éascú, rud a éascaíonn naisc le croí an tsráidbhaile agus le ceantair eile chun soláthar a dhéanamh do thaisteal gníomhach agus do spás oscailte agus áiseanna pobail riachtanacha a sholáthar i ndlúthghaireacht.</p>
CS8 Cuspóir 2:	<p>Tacú le forbairt inlíonta dea-dheartha feadh na príomhshráide agus an cheantair sráidbhaile lárnach i Teach Sagard.</p>
CS8 Cuspóir 3:	<p>Tacú go réamhghníomhach leis na leibhéal is airde seirbhísí, bonneagar sóisialta, saoráidí, gníomhaíocht mhiondíola agus eacnamaíoch agus iad a chur chun cinn chun freastal ar riachtanais an fháis reatha agus na todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm Teach Sagard laistigh den ordlathas lonnaíochta.</p>

An Caisleán Nua - Baile Fáis Féinchothaitheach

Bhí daonra de 3,093 duine ag lonnaíocht an Chaisleáin Nua in 2016 atá dírithe ar 1,946 duine (+63%) a fhás go 5,039 duine faoi 2028. Ar an mbonn sin, is féidir an lonnaíocht a chatagóiriú mar bhaile meánmhéide. Ba é an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016 ná 0.215¹³ a léiríonn lonnaíocht comaitéireachta

12 Oibrithe cónaitheacha Teach Sagard: 1,579 duine le 308 post laistigh de theorainn na lonnaíochta, Foinse: An Creat Náisiúnta Pleanála, 2018.

13 Oibrithe cónaitheacha an Chaisleáin Nua: 1,441 duine le 310 post laistigh de theorainn na lonnaíochta, Foinse: An Creat Náisiúnta Pleanála, 2018.

ag brath ar réimsí eile do phoist. Mar atá leagtha amach san anailís sócmhainn-bhunaithe in Aguisín 2B, áfach, cuireann Páirceanna Gnó Ghrianóige agus *Baile Dhónaill*, in aice láimhe poist áitiúla ar fáil gar don lonnaíocht a mhéadaíonn an cóimheas seo go circa. 2.25.

Tá an fás sa Chaisleán Nua dírithe go príomha ar an bPlean Ceantair Áitiúil a glacadh. Meastar go dtógfaidh sé 7 mbliana ar an meán na haonaid atá fágtha i gceadanna reatha a fhorbairt, ar an meán 80 aonad in aghaidh na bliana. Níl cead go dtí seo ag na tailte LAP eile a d'fhéadfadh freastal ar 886 aonad. Beidh fás leanúnach an Chaisleáin Nua ag brath ar sheachadadh an phasála agus an bhonneagair a theastaíonn sa LAP.

Is é an prionsabal uileghabhálach don bhaile ná feabhas a chur ar na seirbhísí sóisialta agus fisiciúla chun soláthar a dhéanamh don daonra atá ag fás.

An Caisleán Nua Tá soláthar iompair phoiblí teoranta agus seirbhísí sóisialta go dtí seo. Déanfar roinnt feabhsuithe de réir mar a thugann BusConnects seirbhísí feabhsaithe agus inrochtaineacht fhoriomlán do Dhroichead na Cúile, Lár Chathair Bhaile Átha Cliath, Caisleán na Gráinsí, stáisiún traenach Collchoill agus Stad Luas Saggart. Rachaidh leictreú agus uasghrádú líne Chill Dara chuig seirbhís Dart ardmhíniúcháin chomh fada le stáisiún Collchoill chun tairbhe don Chaisleán Nua freisin. Ní mór don lonnaíocht forbairt ar luas incriminteach, bunaithe ar sholáthar bonneagair agus seirbhísí sóisialta, fisiciúla agus iompair, le tacaíocht ón LAP. Meastar gur leor acmhainn na dtailte críosaithe chun freastal ar éileamh fadtéarmach ar an tsocraíocht.

Beartas CS9: An Caisleán Nua

Tacú le fásfadtéarmach inbhuanaithe Newcastle trí fhás forbartha a dhíriú laistigh den teorainn lonnaíochta reatha agus bunaithe ar chumas na seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéil fáis inbhuanaithe.

CS9 Cuspóir 1:

Chun a chinntiú go ndéantar foráil i dtograí forbartha maidir le bonneagar lena n-áirítear foirgnimh phobail, páirceanna spóirt agus soláthar seirbhíse i gcomhréir le fás daonra mar atá leagtha amach i LAP an Chaisleáin Nua (síneadh 2012 go dtí Nollaig 2022) nó aon phlean ina dhiaidh sin.

CS9 Cuspóir 2:

Tacú le forbairt inlíonta agus athfhorchú dea-dheartha ar thailte críosaithe feadh na príomhshráide, go háirithe nuair a dhéanann sé foráil do sheirbhísí feabhsaithe, soláthar tráchtála, miondíola nó úsáide measctha chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag fás.

CS9 Cuspóir 3:

Chun tacú go réamhghníomhach agus a chur chun cinn na leibhéil is airde is cuí seirbhísí, bonneagar sóisialta, áiseanna, miondíola, taitneamhacht spás oscailte agus gníomhaíocht eacnamaíoch chun freastal ar riachtanais an fháis atá ann faoi láthair agus sa todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm an Caisleáin Nua laistigh den ordlathas lonnaíochta.

Ráth Cúil - Baile Fáis Féinchothaitheach

Bhí daonra de 4,351 duine i lonnaíocht Ráth Cúil in 2016, atá dírithe ar 2,058 duine (+47%) a fhás go 6,409 duine faoi 2028. Dá bhrí sin, is féidir an baile a chatagóiriú mar bhaile meánmhéide. Ba é 0.443 14an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016, rud a léiríonn lonnaíocht comaitéireachta glan-eis-sreafa a bhí ag brath ar cheantair fhorimeallacha do phoist. Mar atá leagtha amach san anailís sócmhainn-bhunaithe in Aguisín 2B, áfach, tá bonn fostaíochta suntasach gar do Ráth Cúil laistigh de thailte tionsclaíocha ó thuaidh ag Grianóg agus Baldonnell chomh maith le Campas Gnó Iarthar na Cathrach ar an taobh thoir.

Tá an leibhéal fáis seo bunaithe ar cheadanna atá ar fáil le tosú laistigh den bhaile agus tadhlaigh leis agus beidh tuilleadh fáis ag ráta a fhéachann le cothromaíocht seirbhíse agus soláthar bonneagair a bhaint amach, ag díriú ar chomhdhlúthú feadh na príomhshráide.

Tá soláthar teoranta iompair phoiblí agus seirbhísí sóisialta teoranta ag Ráth Cúil go dtí seo. Déanfar roinnt feabhsuithe de réir mar a thugann BusConnects seirbhísí feabhsaithe agus inrochtaineacht fhoriomlán do Dhroichead na Cúile, Lár Chathair Bhaile Átha Cliath, Caisleán na Gráinsí, stáisiún traenach Collchoill agus Stad Luas Teach Sagard. Tá sé tábhachtach go bhforbróidh Ráth Cúil ar luas incriminteach, bunaithe ar sholáthar bonneagair agus seirbhísí sóisialta, fisiciúla agus iompair. Meastar gur leor acmhainn na dtailte críosaithe chun freastal ar éileamh fadtéarmach ar an tsocraíocht.

Beartas CS10: Ráth Cúil

Tacú le fás inbhuanaithe fadtéarmach Ráth Cúil trí fhás forbartha a dhíriú ar an bpríomhshráid bunaithe ar éileamh áitiúil agus ar chumas na seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéal fáis inbhuanaithe.

CS10 Cuspóir 1:

Chun tús agus críochnú na forbartha ar thailte cónaithe críosaithe laistigh de theorainn lonnaíochta Ráth Cúil a éascú, ar forbairt í a aithníonn sócmhainní oidhreacht nádúrtha agus a éascaíonn naisc le croí an tsráidbhaile agus le ceantair eile chun deiseanna taistil gníomhacha a sholáthar.

CS10 Cuspóir 2:

Tacú le forbairt inlíonta dea-dheartha feadh phríomhshráid agus lárcheantar sráidbhaile Ráth Cúil.

CS10 Cuspóir 3:

Tacú go réamhghníomhach leis na leibhéal is airde seirbhísí, bonneagar sóisialta, áiseanna, miondíol agus gníomhaíocht eacnamaíoch agus iad a chur chun cinn chun freastal ar riachtanais an fháis reatha agus na todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm Ráth Cúil laistigh den ordlathas lonnaíochta.

14 Oibrithe cónaitheacha Ráth Cúil: 2,027 duine le 897 post laistigh de theorainn na lonnaíochta, Foinse: An Creat Náisiúnta Pleanála, 2018.

CS10 BUILLE 1:

Imscrúdú a dhéanamh ar an bpoitéinseal a bhaineann le húsáidí malartacha talún do na tailte atá criosaithe faoi láthair RES-N (Soláthar a dhéanamh do phobail chónaithe nua de réir pleananna limistéir cheadaithe) agus OS (Spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus a sholáthar) mar atá aitheanta ag ANLO ar léarscáil criosaithe úsáide talún an CDP, ag féachaint do ghnáthóga atá ann cheana, Bithéagsúlacht agus Coillearnacha Ráth Cúil a chosaint, an gá atá le tithíocht shóisialta agus inacmhainne, bonneagar pobail agus rochtain. Tar éis an mheasúnaithe seo, agus i gcás ina n-aithnítear socruithe malartacha úsáide talún i gcomhréir le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair, chun tograí a thabhairt ar aghaidh le haghaidh athchreasaíthe.

2.7.3 Ceantair Thuaithe

Chun críocha an bheartais phleanála, cuimsíonn 'tuath' ceantair ina bhfuil daonra níos lú ná 1,500 duine, lena n-áirítear lonnaíochtaí beaga agus teaghaisí aonair faoin tuath lasmuigh de theorainneacha lonnaíochta le daonra níos mó ná 1,500 duine, mar atá sainmhínithe ag an bPríomh-Oifig Staidrimh ón daonáireamh is déanaí.

Sainmhíonn MASP an RSES go bhfuil an Contae ar fad laistigh de Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath agus dá bhrí sin, tá tionchar láidir uirbeach ag ceantair thuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar thithíocht. Bainisteoidh an Plean Forbartha fás na gceantar atá faoi thionchar láidir uirbeach, de réir na *dTreoirlínte maidir le Tithíocht Tuaithe Inbhuanaithe (2005)* chun rófhorbairt a sheachaint, agus pobail bhríomhara tuaithe a chothú ag an am céanna ar aon dul le n-ard-oifig an phoist 15 agus NPO 19. Léiríonn an Plean Forbartha é seo trí Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá sainithe go cúramach a bheith leagtha amach faoi Chaibidil 6 *Tithíocht*.

Beartas CS11: Ceantair Thuaithe

A aithint gur ceantar é ceantar tuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a bhfuil tionchar láidir uirbeach aige ar thithíocht agus srian a chur le scaipeadh teaghaisí sa 'RU' Tuaithe, Sliabh Bhaile Átha Cliath 'HA-DM', criosanna 'HA-LV' Ghleann na Life agus Ghleann Dothra bunaithe ar na critéir atá leagtha amach sa Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá i gCaibidil 6: *Tithíocht*.

CS11 Cuspóir 1:

An Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá i gCaibidil 6: *Tithíochta* chur i bhfeidhm.

CS11 BUILLE 1:

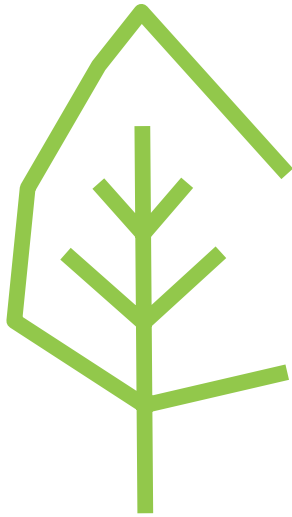
Forbairt ar dhlús íseal a shrianadh, cónaí 1 nó 2 stór de réir charachtar reatha na dtithe máguaird agus aird á tabhairt ar shrianta aerfoirt ag an am céanna.

2.8 Iniúchadh ar Gníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Gníomhú Aeráide

Foinse Gáis an Tí Ghlais (GHGanna)	Beart chun Aghaidh a Thabhairt ar Thionchar Aeráide
<p>Eascaíonn foinsí féideartha GCT ó fhorbairt in éagmais Croístraitéise agus Straitéise Lonnaíochta don phlean go príomha as:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Imeall úrnua láithreán cathrach/baile a fhorbairt chun freastal ar fhás daonra agus fostaíochta. → Forbairt neamhchomhordai the agus soláthar bonneagair iompair phoiblí, → Neamhéifeachtach agus mona-úsáid a éascú, úsáid talún i gceantair uirbeacha, → Achair mhéadaithe idir tithe agus poist, → Forbairt a aimsiú laistigh de chriosanna tuile, SACanna, SPAanna agus Conairí Éiceolaíochta íogaire nó gar dóibh. → Tionchar méadaithe ar an gcomhshaol agus ar an mbithéagsúlacht i gcoitinne trí shraoilleáil uirbeach agus. 	<p>Tá beartais agus cuspóirí sa Chaibidil seo den Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a d'fhéadfadh ár dtionchar diúltach aeráide a laghdú ar na bealaí seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Déanfar 99.9% den fhás daonra agus tithíochta go léir laistigh de theorainn na lonnaíochta uirbí nó tadhach leis [1]; → Tarlóidh 92% den daonra agus 93% d'fhás tithíochta laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mbruachbhailte agus/nó tadhach leis; → Tá 71% d'fhás nua tithíochta agus daonra laistigh de limistéir forbartha straitéisí MASP; → Cuirtear suíomh na ndaoine agus na bpost atá gar dá chéile chun cinn, go háirithe nuair a bhíonn siad gar d'iompar poiblí ardacmhainne; → Tacaítear le forbairt suíomhanna athfhorbair/inlíonta agus athghiniúna. → Tá an Chroístraitéis agus an Straitéis Lonnaíochta ag teacht le Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath 2016 – 2035; → Trí fhás dlúth a chur chun cinn, cuireann an Plean cosc ar sraoilleáil uirbeach agus ar an tionchar a bhíonn aige sin ar an gcomhshaol agus ar an mbithéagsúlacht, rud a d'fhágfadh go mbeadh acmhainneacht níos fearr ann do réitigh nádúrbhunaithe ar thuilte agus ar bhealaí ag obair leis an dúlra ar mhaithe le daoine; → Tacaíonn agus ionchorpraíonn an Plean cur chuige na n-éiceachóras i leith. <p>1] Sainithe ag daonáireamh is déanaí na Príomh-Oifige Staidrimh.</p>

Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Fís

Na príomhshócmhainní oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a mhúnlaigh Contae Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint agus a fheabhsú agus a leanann de shainiúlacht áite agus áitiúil a chruthú, lena n-áirítear ár dtírdhreacha éagsúla, ár bhflóra agus fána éagsúil, ár bhfoirgnimh stairiúla

agus ár sráid-dreacha, agus ár stair shaibhir seandálaíochta, do na glúnta atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo chun meas agus taitneamh a bhaint astu.

3.0 Réamhrá

Tagraíonn an téarma 'oidhreacht' do gach rud a fuair muid le hoidhreacht ó na glúnta roimhe seo. Is féidir leis an oidhreacht seo a bheith inláimhsithe agus doláimhsithe araon, agus léirítear í inár dtimpeallachtaí nádúrtha agus inár dtimpeallachtaí tógtha araon.

Cuimsíonn ár n-oidhreacht inláimhsithe ár dtírdhreach nádúrtha lena éagsúlacht shaibhir gnáthóg agus speiceas. Cuimsíonn sé ár dtimpeallacht thógtha atá comhdhéanta de thithe gach lá, sráid-dreacha, foirgnimh talmhaíochta agus tionsclaíochta, agus samplaí an-sainiúla d'ailtireacht ornáideach. Cuimsíonn sé freisin ár stair shaibhir seandálaíochta, a léirítear sna séadchomharthaí talún os cionn na talún atá le feiceáil agus sna taifid talún thíos. Is féidir leis an oidhreacht a bheith doláimhsithe freisin, nó níos lú soiléir. Léiríonn sé seo ár nósanna traidisiúnta uathúla, ceol, ceardaíocht, scileanna, stair bhéil, creidimh áitiúla, miotais agus béaloideas. Is iad seo na gnéithe daonna dár n-oidhreacht atá tar éis tógáil suas thar na glúnta agus a thugann tuiscint dúinn ar fhéiniúlacht chomhroinnte.

Ní aonáin ar leithligh iad na gnéithe inláimhsithe agus doláimhsithe seo dár n-oidhreacht. Tá siad idirnasctha go dlúth, agus oibríonn siad le chéile chun ár n-oidhreacht chultúrtha shainiúil a chruthú. Agus muid ag idirghníomhú lenár n-oidhreacht nádúrtha, thógtha agus stairiúil, táimid ag múnlú ár dtuairime ar an domhan. Cruthaímid féiniúlacht, agus tógann muid braistint áite dúinn féin agus do na glúnta atá le teacht.

Níl ár sócmhainní oidhreachta cultúrtha statach, áfach. Is coincheap í an oidhreacht chultúrtha atá ag fás i gcónaí ó ghlúin go glúin. Ní féidir gach rud a chaomhnú, nó ba chóir a chaomhnú, agus is é an rud a choinnímid, a chruthaímid agus a thógaimid anois ár n-oidhreacht do na glúnta atá le teacht, ag múnlú a bhféiniúlachta cultúrtha.

Tabharfaidh na hathruithe is dócha mar thoradh ar chailteanas bithéagsúlachta agus athrú aeráide dúshlán dár sócmhainní oidhreachta freisin, rud a d'fhéadfadh ár dtírdhreacha a athrú agus tionchar a imirt ar shláine ár ngnéithe tógtha agus stairiúla.

Is é an dúshlán atá ann, mar sin, na gnéithe éagsúla, idirnasctha dár n-acmhainn thábhachtach oidhreachta cultúrtha a bhainistiú ar bhealach fíor-inbhuanaithe, ionas gur féidir linn ár sócmhainní oidhreachta a chosaint agus cáilíocht na beatha agus braistint féiniúlachta agus bróid a chur chun cinn i gContae bríomhar, rathúil.

3.1 Oidhreacht i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Mhúnlaigh an tírdhreach agus a acmhainní nádúrtha forbairt eacnamaíoch agus féiniúlacht chultúrtha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

Ó bhí an ré réamhstairiúil ann, chuir an machaire leathan, cothrom, torthúil, idir

abhainn na Life ó thuaidh, agus cnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath ó dheas, go leor deiseanna ar fáil le haghaidh lonnaithe agus talmhaíochta. Léirítear é seo inniu san oidhreacht seandálaíochta flúirseach a thairfeadtar ó na machairí ísle go barr Shléibhte Bhaile Átha Cliath, áit a léiríonn tairfead saibhir de thuamaí réamhstairiúla agus tairfid seandálaíochta eile tábhacht an cheantair seo i gcultúir luatha.

De réir mar a d'fhorbair pobail timpeall ar shuíomhanna tábhachtacha eaglasta agus

talmhaíochta, trádála agus tionscail faoi bhláth. Thug sé seo oidhreacht d'ailtireacht shainiúil feirme agus eastáit, struchtúir eaglasta, muilte tionsclaíocha, sráid-dreacha agus foirgnimh chónaithe. Sa lá atá inniu ann tá féiniúlachtaí láidre oidhreachta cultúrtha fós ag na sráidbhailte seo agus Tamhlacht, Cluain Dolcáin, Leamhcán, Baile Phámar, Teach Mealóg, Ráth Fearnáin, Teach Sagard, Ráth Cúil, agus An Caisleán Nua.

Chuir geolaíocht bhunúsach an Chontae le forbairt eacnamaíoch agus thionsclaíoch an Chontae freisin trí go leor soláthairtí gainimh agus gairbhéil a sholáthar chun críocha tógála. Chomh maith leis an tionscal seo, chuir aibhneacha an Chontae an chumhacht ar fáil don iliomad muilte agus do ghnólachtaí eile a thug forbairt eacnamaíoch go dtí an Contae.

Cuireann sócmhainní saibhre oidhreachta tógtha an Chontae lenár dtuiscint agus lenár dtuiscint ar an am atá thart agus cuireann siad go mór le carachtar agus le taitneamhacht amhairc an Chontae chomh maith le hinbhuanaitheacht agus gníomhú ar son na haeráide trína n-úsáid agus a n-oiriúnú leanúnach. Tá sé riachtanach, dá bhrí sin, athbhreithniú agus cosaint a dhéanamh do na glúine atá le teacht ar an iliomad comhpháirteanna éagsúla dár n-oidhreacht thógtha, lena n-áirítear ár struchtúir chosanta, limistéir chaomhantais ailtireachta, tithe agus eastáit tuaithe agus foirgnimh dhúchasacha.

Cuireann sócmhainní saibhre oidhreachta tógtha an Chontae lenár dtuiscint agus lenár dtuiscint ar an am atá thart agus cuireann siad go mór le carachtar agus le taitneamhacht amhairc an Chontae chomh maith le hinbhuanaitheacht agus gníomhú ar son na haeráide trína n-úsáid agus a n-oiriúnú leanúnach. Tá sé riachtanach, dá bhrí sin, an iliomad comhpháirteanna éagsúla dár n-oidhreacht thógtha a chosaint do na glúine atá le teacht, lena n-áirítear ár struchtúir chosanta, limistéir chaomhantais ailtireachta, tithe agus eastáit tuaithe agus foirgnimh dhúchasacha.

Aithníonn Comhairle Contae Átha Cliath Theas luach oidhreachta nádúrtha, thógtha agus chultúrtha an Chontae, agus tá sí tiomanta a chinntiú go leanfaidh na sócmhainní seo de bheith ag cur le forbairt inbhuanaithe chultúrtha agus eacnamaíoch an Chontae amach anseo. Príomhdhúshlán don Phlean Forbartha is ea cosaint na sócmhainní seo a chothromú le bainistiú an athraithe, ar bhealach a fheabhsaíonn seachas a laghdaíonn ár bhféiniúlacht oidhreachta inlámhsithe agus dholámhsithe araon.

Tacaíonn an Chomhairle le cur i bhfeidhm Phlean Oidhreachta an Chontae agus Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae. Tá sé mar aidhm ag na Pleananna seo, trí chomhpháirtíocht le raon leathan gníomhaireachtaí, grúpaí agus daoine aonair, acmhainní oidhreachta an Chontae a chosaint agus a chur chun cinn, ionas go leanfaidh siad ar aghaidh ag cur le forbairt inbhuanaithe an Chontae amach anseo.

3.2 Oidhreacht agus Gníomhú ar son na hAeráide

Tá ról ríthábhachtach ag ár n-oidhreacht nádúrtha agus thógtha maidir le carbón a

laghdú agus a ionsú agus, dá bhrí sin, tá tionchar dearfach suntasach aige ar an aeráid. Cuireann tírdhreacha nádúrtha, limistéir ard-thaitneamhachta, crainn agus fála scean agus gnáthóga fiadhúlra go mór le ceapadh carbóin. Tá ról tábhachtach ag tailte portaigh freisin maidir le carbón a leabú. Cuireann soláthar glabhealaí deiseanna ar fáil do

agus aistriú ó iompar carrbhunaithe. Ar an gcaoi chéanna, tacóidh athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú ár stoc foirgneamh níos sine agus níos stairiúla le bogadh i dtreo sochaí ísealcharbóin. Le chéile, cuideoidh na bearta seo le Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach.

Beartas NCBH1: Uileghabhálach

Oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus tógtha an Chontae a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, ag tacú lena chomhtháthú íogair i bhforbairt an Chontae ar mhaithe leis na glúnta atá ann faoi láthair agus na glúnta atá le teacht.

NCBH1 Cuspóir 1:

Gnéithe oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, deiseanna a lorg chun sócmhainní oidhreachta a aithint, a choinneáil, a chosaint agus a ionchorprú i bpleananna agus i bhforbairt.

NCBH1 Cuspóir 2:

Tacú le cuspóirí agus gníomhartha Phlean Oidhreachta an Chontae agus Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae i gcur chun cinn agus i gcosaint na hoidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha, agus chun eolas iomlán a ghlacadh ar Mheasúnú Carachtair Tírdhreacha an Chontae agus ar Iniúchadh Geolaíochta an Chontae i mbainistiú inbhuanaithe na forbartha.

NCBH1 Cuspóir 3:

Measúnú ar shócmhainní oidhreachta nádúrtha agus tógtha an Chontae a phiólótú, lena n-áirítear struchtúir chosanta faoi úinéireacht na Comhairle agus gnéithe seandálaíochta; na sócmhainní sin a shainaitheint agus a chosaint ó thionchair fhéideartha an athraithe aeráide; agus féachaint ar úsáidí a d'fhéadfaí a bhaint as mar chuid de mhaolú ar an athrú aeráide.

3.3 Oidhreacht Nádúrtha

Tá tábhacht áitiúil, náisiúnta agus idirnáisiúnta ag baint le hoidhreacht nádúrtha agus bithéagsúlacht an Chontae. Soláthraíonn sé an ciseal bonn agus bunraitheanna ar a bhfuil an timpeallacht tógtha, líonra iompair, agus pobail inbhuanaithe ag teacht chun cinn. Dá bhrí sin, tá cosaint agus caomhnú ár mbithéagsúlachta agus ár dtírdhreacha ríthábhachtach do shláinte, d'fholláine agus do cháilíocht saoil ár saoránach go léir. Úsáidtear an téarma 'bithéagsúlacht' chun cur síos a dhéanamh ar na cineálacha éagsúla saoil a chuimsíonn ár gcomhshaol, lena n-áirítear plandaí (flóra), ainmhithe (fána), agus miocroorgánaigh a oibríonn le chéile chun éiceachórais a chruthú a chothaíonn cothromaíocht agus a thacaíonn leis an saol. Tá tábhacht na hoidhreachta nádúrtha agus na bithéagsúlachta le feiceáil ó na cosaintí fadréimseacha AE agus reachtúla atá i bhfeidhm chomh maith le coinbhinsiúin a shínigh an Stát.

3.3.1 Treoir maidir le Comhthéacs Reachtúil agus Beartas Pleanála don Oidhreacht Nádurtha

Tá méid suntasach reachtaíochta AE agus náisiúnta ann agus tá go leor pleananna, beartas agus treoirlínte ann a rialaíonn réimse na hoidhreachta nádúrtha. Tá an príomhreachtaíocht a bhaineann leis an gcuid seo den oidhreacht nádúrtha léirithe sna cuspóirí agus sa téacs de réir mar a thagann sí chun cinn.

Tá an oidhreacht nádúrtha leabaithe i mbeartas pleanála ag leibhéal náisiúnta agus réigiúnacha tríd an gCreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus tríd an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (OCG).

An Creat Náisiúnta Pleanála, 2040

Ceann d'aidhmeanna an Chreata Náisiúnta Pleanála (NPF) is ea ár ngnáthóga, ár n-oidhreacht nádúrtha agus ár dtírdhreacha a chosaint, a chaomhnú agus a luacháil. Leagann sé béim ar an tábhacht a bhaineann leis na caidrimh shiombóiseacha idir, oidhreacht nádúrtha, oidhreacht chultúrtha, bithéagsúlacht agus bonneagar glas. Cuimsíonn an NPF Cuspóirí Beartais Náisiúnta (NPOanna) a bhaineann le réimse na hoidhreachta nádúrtha lena n-áirítear:

- **NPO 59** *'Feabhas a chur ar stádas caomhantais agus feabhas a chur ar bhainistiú limistéar faoi chosaint agus speiceas faoi chosaint' agus*
- **NPO 60** *'Cáilíochtaí saibhre oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha na hÉireann a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá dtábhacht'.*

An Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch

Leagtar amach in OCG Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha atá ailínithe le beartas idirnáisiúnta, ae agus náisiúnta agus a aithníonn go sonrath bithéagsúlacht agus oidhreacht nádúrtha mar cheann de na torthaí sin. Aithníonn sé an gá atá le bithéagsúlacht a chaomhnú agus a fheabhsú trí ghnáthóga agus speicis a chosaint agus trí bhainistiú inbhuanaithe ár n-acmhainní nádúrtha a chinntiú, athléimneacht aeráide a chur chun cinn agus tacú leis an aistriú chuig geilleagar ísealcharbóin faoi 2050. Tá roinnt Cuspóirí Beartais Réigiúnaigh (RPOanna) san OCG a bhaineann go háirithe leis an oidhreacht nádúrtha agus atá mar bhonn do roinnt beartas agus cuspóirí sonracha atá leagtha amach sa chaibidil seo:

- **Deir RPO 7.15** *'Glacfaidh údarás áitiúla deiseanna chun bithéagsúlacht agus taitneamhachtaí a fheabhsú agus chun cosaint suíomhanna agus gnáthóg atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de a áirithiú, lena n-áirítear i gcás ina bhfuil bearta bainistithe priacal tuile beartaithe'.*
- **Deir RPO 7.16** *'Tacú le cur i bhfeidhm na dTreoracha maidir le Gnáthóga chun feabhas a chur ar stádas caomhantais speiceas agus gnáthóg faoi chosaint sa Réigiún agus chun ailíniú a chinntiú idir príomhchuspóirí Threoracha an AE maidir le hÉin agus Gnáthóga agus pleananna forbartha na n-údarás áitiúil.'*
- **Deir RPO 7.17** *'Comhordú trasteorann idir údarás áitiúla agus na gníomhaireachtaí ábhartha sa Réigiún a éascú chun socruithe soiléire rialachais*

agus meicníochtaí comhordúcháin a chur ar fáil chun tacú le forbairt líonraí éiceolaíochta agus nascacht fheabhsaithe idir láithreáin faoi chosaint agus ag an am céanna aghaidh a thabhairt ar an ngá atá le speicis ionracha eachtrannacha a bhainistiú agus speicis dhúchasacha a chaomhnú.'

3.3.2 Bithéagsúlacht

Tá bithéagsúlacht shaibhir plandaí, ainmhithe, feithidí, éan, éisc agus miocroorgánaigh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus a ngnáthóga ina gcónaíonn siad agus ina n-idirghníomhaíonn siad, amhail féaraigh, coillearnacha, srutháin, fála sceaich, tailte portaigh, páirceanna poiblí agus gairdíní príobháideacha. Tá gach pobal mar chuid den dúlra agus tá gach rud sa nádúr ceangailte.

Is sínitheoir í Éire le Coinbhinsiún na hÉagsúlachta Bitheolaíochta agus tá a Plean Gníomhaíochta Náisiúnta bithéagsúlachta forbartha aici i gcomhréir le straitéisí agus beartais bhithéagsúlachta an AE agus idirnáisiúnta. I 2019, rinne an Dáil agus Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas éigeandála aeráide agus bithéagsúlachta a fhógairt ar leithligh. Leagtar amach i Straitéis Bhithéagsúlachta an Aontais eorpaigh do 2030 bearta chun 30% de chríoch talún agus farraige an Aontais a chosaint le 10% den 'chosaint dhocht' sin agus leagtar amach bearta atá dírithe ar é sin a bhaint amach. Tá toradh Straitéiseach Náisiúnta *7'Conláiste agus Oidhreacht Fheabhsaithe' an Chreata* Náisiúnta Pleanála agus tosaíochtaí infheistíochta straitéiseacha gaolmhara i gcur i bhfeidhm an Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta bithéagsúlachta (2017-2021) mar bhonn agus mar thaca ag tábhacht na *bithéagsúlachta* agus an tírdhreacha in Éirinn. Treisíonn NPO 59 den Chreat Náisiúnta Pleanála agus RPO 7.15 agus 7.16 den OCG an gá atá le cosaint agus feabhsú timpeallachtaí agus gnáthóg a chinntiú. Neartaítear ról na bithéagsúlachta a thuilleadh nuair a ghlactar leis an *bPlean Pailneoirí Uile-Éireann* (2021-2025) lena ndéantar foráil maidir le bearta bainistíochta nádúrtha chun speicis dhúchasacha a chosaint.

Beartas NCBH2: Bithéagsúlacht

Bithéagsúlacht agus nascacht éiceolaíoch an Chontae a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú ag féachaint do reachtaíocht agus Straitéisí náisiúnta agus AE.

NCBH2 Cuspóir 1:

Chun tacú le cur chun feidhme *An Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht (2017- 2021) agus an Plean Pailneoirí Uile-Éireann (2021-2025)* agus chun tacú le glacadh agus cur chun feidhme *Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2020-2026) agus Plean Gníomhaíochta pailneoirí (2021-2025)* agus aon phleananna ionadacha.

NCBH2 Cuspóir 2:

Cosaint suíomhanna ainmnithe a áirithiú i gcomhréir le Treoracha ábhartha an AE agus leis an reachtaíocht náisiúnta is infheidhme.

NCBH2 Objective 3:

Oidhreacht nádúrtha an Chontae a chosaint agus a chaomhnú, agus láithreáin ae agus láithreáin atá ainmnithe go náisiúnta agus limistéir nach bhfuil ainmnithe go háitiúil a chaomhnú agus a bhainistiú, ar limistéir iad a fheidhmíonn mar 'chlocha cora' chun críocha bonneagair ghlais agus Airteagal 10 den Treoir maidir le Gnáthóga.

NCBH2 Cuspóir 4:

Ár n-aibhneacha a chosaint agus go háirithe rófhorbairt a sheachaint a d'fhéadfadh drochthionchar a imirt ar bhithéagsúlacht agus ar éiceachórais na habhann.

3.3.3 Limistéir Ainmnithe um Chosaint agus Caomhnú an Dúlra

Tá oidhreacht nádúrtha shaibhir agus éagsúil i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear roinnt gnáthóg uathúil, limistéir spéise nádúrtha agus speicis atá ainmnithe lena gcaomhnú faoin reachtaíocht náisiúnta agus Eorpach.

I measc na láithreán faoi chosaint atá suite laistigh den Chontae faoi reachtaíocht Eorpach tá Limistéir Chaomhantais Speisialta (SAC) faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAanna) faoin Treoir maidir le hÉin, ar a dtugtar láithreáin Natura 2000 le chéile. Tá na hAchtanna um Fhiadhúlra mar bhonn agus mar thaca ag caomhnú an dúlra agus ag an mbithéagsúlacht in Éirinn agus forálfar leo limistéir oidhreachta nádúrtha agus limistéir oidhreachta nádúrtha (pNHanna) atá beartaithe. Tá éagsúlacht shaibhir de ghnáthóga agus de speicis agus de speicis neamhchoitianta, faoi chosaint agus leochaileacha sna ceantair seo a bhfuil spéis gheolaíoch ag daoine iontu. Is féidir le líonraí fiadhúlra agus limistéir atá suite lasmuigh de láithreáin chosanta éagsúlacht éagsúil agus saibhir gnáthóg agus speiceas neamhchoitianta, cosanta agus leochaileach a óstáil freisin.

Láithreáin Natura 2000

Tá Treoir 92/43/CEE maidir le gnáthóga nádúrtha a chaomhnú agus fána agus flóra fiáine (an Treoir maidir le Gnáthóga) agus Treoir 2009/147/CE maidir le caomhnú éan fiáin (an Treoir maidir le hÉin) mar bhonn agus mar thaca ag bithéagsúlacht agus caomhnú an dúlra ar leibhéal Eorpach. Tugtar 'Láithreáin Eorpacha' ar Limistéir Chaomhantais Speisialta (SAC) agus limistéir faoi chosaint speisialta (SPAanna) faoi na Treoracha maidir le Gnáthóga agus Éin agus tá siad mar chuid de líonra Natura 2000 de limistéir faoi chosaint ar fud na hEorpa. Is é príomhaidhm na Treorach maidir le Gnáthóga stádas fabhrach caomhantais a bhaint amach agus a choinneáil do ghnáthóga agus do speicis a mheastar a bheith i mbaol. Rinneadh an Treoir maidir le Gnáthóga a thrasú i ndlí na hÉireann trí Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011.

Is limistéir ainmnithe iad SACanna do ghnáthóga a liostaítear in Iarscríbhinn I agus do speicis a liostaítear in Iarscríbhinn II de Threoir an AE maidir le Gnáthóga. Is limistéir ainmnithe iad SPAanna d'éin fhiáine a liostaítear in Iarscríbhinn I de Threoir an AE maidir le hÉin. Tá na limistéir seo cosanta go dlíthiúil faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 agus dá bhrí sin tugtar cosaint Eorpach agus Náisiúnta dóibh.

Is riachtanas é faoin Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) do Phlean Forbartha chun cuspóirí maidir le caomhnú agus cosaint Natura 2000 agus láithreáin eile a chur san áireamh. D'fhéadfadh forbairt laistigh den Chontae tionchar a imirt ar shláine láithreáin Eorpacha atá suite laistigh agus lasmuigh den Chontae, lena n-áirítear iad siúd atá lonnaithe i Sléibhte Chill Mhantáin agus i gCuan Bhaile Átha Cliath.

Ní mór d'Údarás Pleanála aird a thabhairt ar aon Láithreán Eorpach agus cinneadh á dhéanamh maidir le haon phleananna nó tionscadail. De réir *Measúnú Cuí ar Phleananna agus ar thionscadail in Éirinn, tá Treoir d'Údaráis*

Phleanála (2009), aon phleananna nó tionscadail ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar shuíomh Natura 2000, ina n-aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail eile, faoi réir scagadh le haghaidh Measúnú Cuí mura bhfuil baint dhíreach acu le láithreán Natura 2000 nó riachtanach dó.

Sa chás go gcinntear go bhfuil gá le Measúnú Cuí, teastaíonn Ráiteas Tionchair Natura iomlán nó Measúnú Cuí Chéim 2. Ní féidir cead forbartha a dheonú ach amháin sa chás go bhfuil an Chomhairle sásta nach ndéanfadh an togra dochar do shláine láithreáin Natura 2000 ach amháin má chinntear go bhfuil, i measc nithe eile, cúiseanna géarghá le leas an phobail sáraitheach (IROPI), faoi réir cheanglais Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga. (*Féach freisin Caibidil 13 Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*).

D'fhéadfadh teorainneacha na limistéar faoi chosaint athrú agus / nó féadfar láithreáin nua a mholadh lena n-ainmniú le linn shaolré an Phlean Forbartha. Is féidir eolas reatha ar theorainneacha láithreán ainmnithe agus cuspóirí caomhnaithe a fháil ar shuíomh gréasáin na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, ag: www.npws.ie Tá trí láithreán Eorpacha san iomlán lonnaithe sa Chontae. Tugtar sonraí i dTábla 3.1 faoi na suíomhanna sin agus aithnítear iad seo freisin ar léarscáileanna Críosaithe Úsáide Talún an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Tábla 3.1: Láithreáin Natura 2000

Cód an tSuímh	Ainm an tSuímh	Cineál Láithreáin Na hEorpa
001209	Gleann an Smól	SAC
002122	Sléibhte Chill Mhantáin	SAC
004040	Sléibhte Chill Mhantáin	SPA

Beartas NCBH3: Láithreáin Natura 2000

Láithreáin Natura 2000 a chaomhnú agus a chosaint agus stádas fabhrach caomhantais a bhaint amach agus a chothabháil do ghnáthóga agus do speicis a mheastar a bheith i mbaol trí líonra Natura 2000 a chosaint ar aon phleananna nó tionscadail ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar a gcomhleanúnachas nó ar a sláine.

NCBH3 Cuspóir 1:

Forbairt agus gníomhaíochtaí a dhéanfadh dochar do shláine aon láithreáin Natura 2000 atá suite laistigh den Chontae nó in aice leis a chosc agus stádas fabhrach caomhantais na ngnáthóg agus na speiceas atá lárnach do na láithreáin seo a chur chun cinn.

NCBH3 Cuspóir 2:

Chun a chinntiú nach nglacfar le pleananna, lena n-áirítear pleananna úsáide talún, ach amháin má tá siad ina n-aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail atá ann cheana agus/nó atá beartaithe, ní bheidh drochthionchar suntasach acu ar Láithreán Eorpach, nó i gcás inar dócha go mbeidh tionchar chomh suntasach sin ag plean den sórt sin (ina aonar nó i dteannta a chéile), déanfaidh Comhairle Contae Átha Cliath Theas, de réir mar a cheanglaítear le dlí, measúnú cuí a dhéanamh de réir cheanglais Airteagal 6(3) de Threoir 92/43/CEE ó Habitats an 21 Bealtaine 1992 maidir le gnáthóga nádúrtha agus fauna agus flora fiáine a chaomhnú, arna thrasú i reachtaíocht na hÉireann. Ní ghlacfaidh Comhairle Contae Átha Cliath Theas leis an bplean ach amháin tar éis di a fháil amach nach ndéanfaidh an plean dochar do shláine aon láithreáin Eorpaigh, agus go mbeidh aon bhearta maolaithe riachtanacha san áireamh ann. Ní fhéadfar plean a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláine láithreáin Eorpaigh a ghlacadh ach amháin i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga mar a trasúidh i reachtaíocht na hÉireann é.

NCBH3 Cuspóir 3:

Chun a áirithiú nach ndeonófar cead pleanála ach amháin le haghaidh togra forbartha nach mbeidh drochthionchar suntasach suntasach aige, ina aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail atá ann cheana agus/nó atá beartaithe, ar Láithreán Eorpach, nó i gcás inar dócha go mbeidh drochthionchar chomh mór sin ag togra forbartha den sórt sin (ina aonar nó i dteannta a chéile), déanfaidh an t-údarás pleanála, de réir mar a cheanglaítear leis an dlí, measúnú iomchuí de réir cheanglais Airteagal 6(3) de Threoir 92/43/CEE an 21 Bealtaine 1992 maidir le nádúrtha agus fauna agus flora fiáine a chaomhnú, mar a trasúidh i reachtaíocht na hÉireann. Go dtí go bhfaigheann sé amach nach ndéanfaidh an togra forbartha dochar do shláine aon láithreáin Eorpaigh, an aontóidh an t-údarás pleanála leis an bhforbairt agus go gcuirfidh sé bearta maolaithe cuí i bhfeidhm i bhfoirm coinníollacha pleanála. Ní fhéadfar togra forbartha a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláine láithreáin Eorpaigh a cheadú ach amháin i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga mar a trasúidh i reachtaíocht na hÉireann é.

Limistéir Oidhreachta Nádúrtha Atá Beartaithe

Tá Limistéir Oidhreachta Nádúrtha (NHAanna) ainmnithe chun speicis agus gnáthóga a bhfuil tábhacht náisiúnta leo in Éirinn a chaomhnú agus a chosaint agus bunaítear iad faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Is iondúil go mbaineann NHAanna le gnáthóga a mheastar a bheith tábhachtach ó thaobh na héiceolaíochta de nó le speicis flóra agus fána a óstáil a meastar go bhfuil cosaint de dhíth ar a ngnáthóga. D'fhéadfadh speicis atá liostaithe faoi na Treoracha Eorpacha maidir le Gnáthóga agus Éin a bheith san áireamh iontu sin. I gContae Bhaile Átha Cliath Theas tá seacht NHAanna (pNHAanna) beartaithe, a aithníodh ar dtús ar bhonn neamhrechtúil ach nár ainmníodh go foirmiúil. Tá próiseas ar bun ag an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra chun roinnt suíomhanna pNHA a athdhírú agus a ainmiú go foirmiúil mar NHAanna ar bhonn uile-tíre. Idir an dá linn, tugtar méid áirithe cosanta do PNHAanna faoi Pleananna Forbartha Contae

agus faoi scéimeanna cosanta comhshaoil eile. Taispeántar gach PNHAanna sa Chontae ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Aithníodh an dá SAC laistigh den Chontae ar dtús mar PNHAanna agus coinníodh an dá ainmniú. Aithnítear na seacht pNHAanna seo a leanas laistigh den Chontae, agus is láithreáin Natura 2000 iad siúd ag Gleann an tSáile agus Sléibhte Chill Mhantáin freisin:

Tábla 3.2: Limistéir Oidhreachta Nádurtha Beartaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Cód an tSuímh	Ainm an tSuímh	Suíomh Natura 2000 freisin
000991	Gleann na Dothra	Ní hea
000128	Gleann na Life	Ní hea
002104	An Chanáil Mhór	Ní hea
001212	Gleann an Log Mhór	Ní hea
000211	Slade de Teach Sagard agus Gleann na Cnoc Slinne	Ní hea
001209	Gleann an Smól	Shea (SAC)
002122	Sléibhte Chill Mhantáin*	Shea (SAC & SPA)

* Síneann pNHA Shléibhte Chill Mhantáin isteach i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Beartas NCBH4: Limistéir Oidhreachta Nádurtha Molta

Luach éiceolaíoch, amhairc, áineasa, comhshaoil agus conláiste na Limistéir Oidhreachta Nádurtha atá beartaithe sa Chontae agus gnáthóga agus speicis ghaolmhara a chosaint.

NCBH4 Cuspóir 1:

Chun a chinntiú go ndéantar aon togra le haghaidh forbartha laistigh de Limistéir Oidhreachta Nádurtha (pNHA) atá beartaithe nó in aice leis a dhearadh agus a shuíomh chun a thionchar ar bithéagsúlacht, éiceolaíocht, luach geolaíochta agus tírdhreacha an pNHA a íoslaghdú, go háirithe speicis plandaí agus ainmhithe atá liostaithe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus Éin lena n-áirítear a ngnáthóga.

NCBH4 Cuspóir 2:

Srian a chur le forbairt laistigh de Limistéir Oidhreachta Nádurtha atá beartaithe nó in aice leis, d'fhorbairt a bhaineann go díreach le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair faoi réir chosaint agus fheabhsú na hoidhreachta nádúrtha agus áiseanna amhairc lena n-áirítear bithéagsúlacht agus tírdhreacha. Beidh ar fhorbairtí den sórt sin Measúnú Tionchair Éiceolaíochta a chur isteach arna ullmhú ag gairmí atá cáilithe go cuí.

NCBH4 Cuspóir 3:

Chun a chinntiú go gcoinneofar fála sreach/crainn slána os cionn na líne comhrianta 120m laistigh den Chontae, rud a chinnteoidh nach ndéanfar an carachtar láidir tuaithe a chaolú agus go gcosnófar gnéithe tábhachtacha oidhreachta agus conairí fiadhúlra féideartha.

Gnáthóga agus Speicis a Chosaint Lasmuigh de Limistéir Ainmnithe

Tacaíonn an Contae le raon speiceas plandaí, ainmhithe agus éan agus lena ngnáthóga nach bhfuil cosanta go foirmiúil faoi reachtaíocht na hEorpa nó na hÉireann. Tá oidhreacht nádúrtha nó luach éiceolaíoch tábhachtach ag limistéir den sórt sin sa Chontae nach mór a aithint agus a chosaint. Ina measc seo tá plandaí atá annamh go náisiúnta, plandaí atá liostaithe i Liostaí Sonraí Dearga Phlandaí na hÉireann, an tOrdú um Chosaint Flóra, 2015 (nó Orduithe eile den sórt sin) agus a ngnáthóga agus ainmhithe agus éin atá liostaithe san Acht um Fhiadhúlra 1976 (arna leasú) agus aon ionstraimí reachtúla eile ina dhiaidh sin.

Is eol freisin go dtarlaíonn roinnt gnáthóg agus speiceas a liostaítear in Iarscríbhinn 1 agus in Iarscríbhinn 2 den Treoir maidir le Gnáthóga in áiteanna lasmuigh de láithreáin faoi chosaint. Tugtar cosaint dhocht faoi Iarscríbhinn IV den Treoir maidir le Gnáthóga do chuid de na speicis sin, mar shampla: gach speiceas ialtóg agus gach dobharchú. Féachfaidh an próiseas pleanála le speicis neamhchoitianta agus speicis atá faoi bhagairt a chosaint, lena n-áirítear speicis atá faoi chosaint an dlí agus a ngnáthóga. Ní mór d'iarratasóirí a léiriú nach mbeidh drochthionchar suntasach ag tograí ar speicis den sórt sin agus ar a ngnáthóga. Cuirfidh an tÚdarás Pleanála tuairimí na gComhlachtaí Forordaithe agus aon riachtanais cheadúnaithe maidir le speicis faoi chosaint san áireamh.

D'fhéadfadh gnáthóga fiadhúlra nach bhfuil ainmnithe go náisiúnta a bheith tábhachtach fós ag leibhéal contae trí ghníomhú mar chlocha an Bhonneagair Ghlais laistigh den líonra éiceolaíochta níos leithne. Tá sé seo cuimsithe le hAirteagal 10 den Treoir maidir le Gnáthóga a spreagann bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór leo do phlandaí fiáine (flóra) agus d'ainmhithe (fauna) agus atá riachtanach chun speicis a imirce agus a scaipeadh.

Beartas NCBH5: Gnáthóga agus Speicis a Chosaint Lasmuigh de Limistéir Ainmnithe

Caomhnú na bithéagsúlachta lasmuigh de limistéir ainmnithe a chosaint agus a chur chun cinn agus a chinntiú go gcosnaítear speicis agus gnáthóga atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976 go 2018, faoi Threoir na nÉan 1979 agus faoin Treoir maidir le Gnáthóga 1992, faoin Ordú Flóra (Cosaint) 2015, agus faoi chonairí fiadhúlra.

NCBH5 Cuspóir 1:

Chun a áirithiú nach mbeidh drochthionchar suntasach ag an bhforbairt ar an mbithéagsúlacht, lena n-áirítear speicis aitheanta neamhchoitianta atá faoi bhagairt, agus go n-áirítear bearta feabhsaithe bithéagsúlachta i ngach togra forbartha.

NCBH5 Objective 2:

Chun a áirithiú go ndéanfar Measúnú Tionchair Éiceolaíochta d'fhorbairtí a mholtar i réimsí a thacaíonn, nó a bhfuil sé de chumas acu tacú le speicis chosanta nó gnéithe a bhfuil tábhacht bithéagsúlachta leo, agus go ndéantar bearta iomchuí seachanta agus maolaithe a ionchorprú i ngach togra forbartha.

3.3.4 Réimsí a bhfuil Luach Suntasach Conláiste ag baint leo

Tá go leor príomhshócmhainní nádúrtha sa Chontae, lena n-áirítear: Sléibhte Bhaile Átha Cliath, Gleann Abhann na Life, gleann Abhainn na Dothra, an Chanáil Mhór, agus roinnt conairí abhann níos lú lena n-áirítear An Ghrifín, An Chamóg, agus An Dothra Beag.

Meastar go bhfuil na sócmhainní nádúrtha seo:

- Tacú le gnáthóga, bithéagsúlacht agus éiceachórais leochaileacha atá uathúil go náisiúnta agus go réigiúnach;
- Róil thábhachtacha áineasa, turasóireachta agus cultúrtha a bheith acu;
- Foraoiseacht, talmhaíocht agus ceapadh carbóin a sholáthar nó tacú leis;
- Maoláin ghlasa /dingeacha glasa a chur ar fáil idir limistéir thógtha;
- Cáilíocht an aeir a fheabhsú agus foráil a dhéanamh do mhachairí nádúrtha tuile agus do chonairí bruaistéire.

Is limistéir iad Sléibhte Bhaile Átha Cliath, an Chanáil Mhór, agus gleannta abhainn na Life agus an Dothra a bhfuil oidhreacht thábhachtach agus luach suntasach taitneamhachta ag baint leo, ní hamháin do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ach do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath ina iomláine. Aithnítear na ceantair seo freisin mar chonairí glasa suntasacha agus gnéithe tírdhreacha laistigh de Straitéis Bhonneagar Glas Chontae Átha Cliath Theas (GI) atá leagtha amach faoi Chaibidil 4 *Bonneagar Glas* agus Aguisín 4: *Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir*). Treoraíonn Straitéis GI prionsabail na cosanta do phríomhsheirbhísí éiceachórais agus maolú ar athrú aeráide i bPlean Forbartha an Chontae. Ba chóir an chuid seo den chaibidil a léamh in éineacht le hAguisín 9: *Measúnú Ar Charachtar Tírdhreacha Bhaile Átha Cliath Theas*.

Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Tá Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na ceantair ardtailte a bhaineann leo lonnaithe i ndeisceart an Chontae, ag síneadh isteach sna ceantair riaracháin in aice láimhe i nDún Laoghaire-Ráth an Dúin agus i gCill Mhantáin. I measc topagrafaíocht agus talamheolaíocht éagsúil Shléibhte Bhaile Átha Cliath tá limistéir ina bhfuil áilleacht nádúrtha agus carachtar tírdhreacha, taifead seandálaíochta éagsúil le hoidhreacht fhada chultúrtha lonnaíochta daonna agus úsáide talún a shíneann go dtí an lá atá inniu ann, stair fhada gheolaíoch, agus tábhacht éiceolaíoch lena n-áirítear trí cinn de láithreáin Natura 2000 faoi chosaint an Chontae.

Leagann an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas béim ar íogaireacht agus ardluach thírdhreach Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Aithnítear an ceantar mar príomhghné den Bhonneagar Glas i Straitéis Bonneagair Ghlais an Chontae, a chuireann go leor deiseanna ar fáil do phobail agus do dhaoine aonair dul i ngleic le hoidhreacht agus turasóireacht nádúrtha agus chultúrtha, agus le deiseanna áineasa gníomhacha ar nós treodóireacht, dreapadóireacht, siúl, rith, siúl agus cosáin rothar sléibhe. Cuidíonn na gnáthóga sléibhe lena n-áirítear portaigh, móinéir, agus coillearnacha le bearta maolaithe aeráide trí charbón a ghabháil (a ghabháil agus a stóráil) agus trí rith uisce báistí a bhainistiú.

Cothromaíocht a bhaint amach a éascaíonn taitneamh a bhaint as na deiseanna áineasa agus turasóireachta a chuireann Sléibhte Bhaile Átha Cliath ar fáil le cosaint láithreáin éiceolaíochta íogaire an tírdhreacha, a sheirbhísí éiceachórais, a oidhreacht chultúrtha, agus

tacaíocht dá phobail tuaithe, mar thosaíocht ag an bPlean Forbartha seo.

Beartas NCBH6: Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Luach amhairc, comhshaoil, éiceolaíoch, geolaíochta, seandálaíochta, áineasa agus conláiste Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae.

NCBH6 Cuspóir 1:

Tacú le *Plean Straitéiseach Chomhpháirtíocht Shléibhte Bhaile Átha Cliath* (2021-2025) i gcomhar le páirtithe leasmhara eile chun tionscnaimh conláiste chomhordaithe agus inbhuanaithe a fhorbairt do Shléibhte Bhaile Átha Cliath i gcoitinne, ag aithint agus ag cosaint oidhreacht éiceolaíoch, gheolaíoch, seandálaíochta agus chultúrtha thírdhreach an tSléibhe.

NCBH6 Cuspóir 2:

Srian a chur le forbairt laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Críosaithe 'HA – DM' (Carachtar nádúrtha den scoth Limistéar Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go bhfuil forbairt nua:

- nach mbíonn tionchar suntasach aige ar ghnáthóga, speicis nó seirbhísí éiceachórais íogaire;
- bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid le haghaidh feirmeoireachta talmhaíochta, sléibhe nó cnoic, agus
- a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú.

NCBH6 Cuspóir 3:

A chinntiú go gcosnaíonn tograí forbartha laistigh de Shléibhte Bhaile Átha Cliath gnéithe éiceolaíochta agus geolaíochta agus tírdhreacha seandálaíochta atá ann cheana féin.

NCBH6 Cuspóir 4:

A chinntiú go dtacaíonn aon fhorbairt cheadaithe leis na príonsabail agus na cosaintí atá san áireamh i Straitéis Bonneagair Ghlais Chontae Átha Cliath Theas, ag aithint an luach suntasach do sheirbhísí taitneamhachta agus éiceachórais a sholáthraíonn Sléibhte Bhaile Átha Cliath do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath.

NCBH6 Cuspóir 5:

Chun a chinntiú go bhféachfaidh aon fhorbairt os cionn an chomhrian 350 méadar i Sléibhte Bhaile Átha Cliath le carachtar nádúrtha oscailte téite sléibhe, gorselands agus portaigh sléibhe a chosaint.

NCBH6 Cuspóir 6:

Ár dtraidisiúin tuaithe a fheabhsú agus a chosaint trí thailte traidisiúnta innilte coitianta a chaomhnú i mBóthar na Bruíne agus i nGleann an Smól agus trí fheirmeoirí áitiúla a ghríosú chun féarach na gceantar sin a spreagadh agus trí thacú le modhanna malartacha rialaithe stoic ar an

gcomhchoitinn.

NCBH6 Cuspóir 7:

Tacú le hathródú Bhealach Shléibhte Bhaile Átha Cliath amach ó bhóithre poiblí trí rochtain ar thailte faoi úinéireacht phoiblí a fheabhsú agus trí dheiseanna breise a fhiosrú do chosáin rochtana cheadaitheacha nuair is féidir.

Gleann Abhann na Life agus Ordú Ceantair Conláiste Speisialta

Ón Oighearaois go dtí an lá atá inniu ann, bhí tionchar mór ag abhainn na Life ar fhorbairt an tírdhreacha agus ar oidhreacht chultúrtha na bpobal a shocraigh ar a bhruacha, óna bhunús i Sléibhte Chill Mhantáin, trí ísealchríocha Chontae Chill Dara, trí Chontae Átha Cliath Theas agus Fine Gall, go dtí an áit a dtéann sé isteach san fharraige i gCathair Bhaile Átha Cliath. Sa lá atá inniu ann, is iondúil go mbíonn Abhainn na Life mar theorainn riaracháin idir Contae Átha Cliath Theas agus Fine Gall, ag dul trí thírdhreach pictiúrtha de shuíomhanna páirce oscailte agus fánaí coillteacha ag breathnú amach ar an abhainn mheánach.

Léiríonn lonnaíochtaí sráidbhaile i Leamhcán agus i mBaile Phámar an idirghníomhaíocht fhada idir pobail áitiúla agus an abhainn. Léirítear é seo i réimse na ngnéithe oidhreachta tógtha ar fud a thugann a bhféiniúlacht uathúil do na sráidbhailte seo, ag meabhrú stair na háite cónaithe, an tionscail agus stíleanna ailtireachta ó eastáit dhúchasacha go heastáit iontacha agus struchtúir eaglasta.

Rinne Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Ordú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta (SAAO) do Ghleann na Life i 1990 agus tá teorainneacha riaracháin Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus Chomhairle Contae Fhine Gall ar lár anois. Tá méid an limistéir atá clúdaithe ag an SAAO ó Dhroichead Leamhcán go Séipéal Iosóid; aithnítear an ceantar laistigh den Chontae ar léarscáileanna Criosaithe Úsáide Talún phlean forbartha an Chontae a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Úsáidtear SAAO go príomha chun limistéir ina bhfuil áilleacht nádúrtha den scoth nó limistéir a bhfuil luach speisialta áineasa acu a chosaint, ag féachaint d'aon sochair do chaomhnú an dúlra. Is sócmhainn eisceachtúil é SAAO Ghleann na Life, a ritheann feadh theorainn thuaidh an Chontae, do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath lena shuíomh tírdhreacha saibhir radhairc agus lena oidhreacht éiceolaíoch, chultúrtha agus thógtha. Cuimsíonn an SAAO cuspóir chun carachtar nó gnéithe speisialta an cheantair agus na gcuspóirí a chaomhnú agus a fheabhsú chun forbairt laistigh den SAAO a theorannú. Cinntíonn criosú dian Ard-Conláiste an Phlean Forbartha gur féidir cuspóirí SAAO a bhaint amach.

Tá cuid de ghleann na habhann ainmnithe mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (pNHA) atá beartaithe agus tá gleann iomlán na habhann ina phríomhghné de Straitéis Bonneagair Ghlais Chontae Átha Cliath Theas. Agus iad neamhfhorbartha den chuid is mó, cuireann bruacha ghleann na habhann conair nádúrtha dhorcha ar fáil idir ceantair uirbeacha Bhaile Átha Cliath Theas agus Contaetha Fhine Gall a shíneann ó Chathair Bhaile Átha Cliath go Contae Chill Dara. Tá an chonair tábhachtach do speicis faoi chosaint, mar shampla sciatháin leathair éadrom-íogair, agus do otter, kingfisher, agus raon de waterfowl eile, iasc, agus mamaigh bheaga. Tarlaíonn speicis neamhchoitianta plandaí agus feithidí sna coillearnacha agus ar feadh bhruach na habhann.

Aithníonn an Measúnú Ar Charachtar Tírdhreacha do Ghleann Abhann na Life go bhfuil Luach agus Íogaireacht Tírdhreacha Meánach / Ard go hÍogaireacht Ag an gceantar seo.

Cé go bhfuil páirceanna na Comhairle a éascaíonn rochtain ar an abhainn suite i mBaile Phámar san oirthear(Páirc Bhaile Uaitéir) agus ag Leamhcán san Iarthar (Leamhcán Diméin), tá rochtain phoiblí ar ghleann na habhann atá fágtha teoranta. Deiseanna chun an taitneamhacht phoiblí seo a neartú trí rochtain chuí bhreise a chruthú ar an abhainn agus

tréscailteacht do Chontaetha cóngaracha, mar chuspóir den Phlean Forbartha. Is tosaíocht de chuid an Phlean Forbartha é freisin tírdhreach íogair ghleann na n-aibhneacha agus na gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha a bhaineann leis a chosaint agus a fheabhsú.

Beartas NCBH7: Gleann Abhann na Life agus Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta

Luach taitneamhachta speisialta Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, lena n-áirítear a luach tírdhreacha, amhairc, áineasa, éiceolaíochta, geolaíochta agus oidhreachta tógtha, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae agus forálacha Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life (SAAO) a chur i bhfeidhm.

NCBH7 Cuspóir 1:

Forbairt a shrianadh laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Críosaithe 'HA - LV' (Carachtar agus conláiste den scoth Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go ndéanfar forbairt nua:

- nach mbíonn tionchar suntasach aige ar shócmhainní oidhreachta tógtha nó cultúrtha, ar ghnáthóga íogaire, ar speicis nó ar sheirbhísí éiceachórais,
- bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair,
- a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú,
- agus cuireann sé le líonra bonneagair ghlais an Chontae.

NCBH7 Cuspóir 2:

Laistigh de cheantair darb ainm 'Ard-Chonláiste - Gleann na Life' ('HA-LV'), ní cheadófar forbairt neamhchónaithe ach amháin sa chás;

- a bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid chun críocha talmhaíochta nó áineasa, lena n-áirítear foirgnimh áineasa; nó
- is éard atá ann athfhorbairt nó síntí ar úsáidí tráchtála nó sibhialta atá ann cheana nó ar fhorbairt úsáidí tráchtála nó sibhialta nua laistigh de limistéar seanbhunaithe gníomhaíochta tráchtála nó sibhialta atá ann cheana; agus
- caomhnaíonn sé luach taitneamhachta ghleann na habhann lena n-áirítear a luach bithéagsúlachta, a luach tírdhreacha, agus radhairc nó radharcanna ar ghleann na habhann.

NCBH7 Cuspóir 3:

Ord Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life a fheabhsú agus a leathnú feadh cheantar Ghleann na Life i nDeisceart Bhaile Átha Cliath ón teorainn le limistéar riaracháin Chathair Bhaile Átha Cliath go Contae Chill Dara agus a chumas turasóireachta a chur chun cinn faoi réir chosaint a bithéagsúlachta agus a luacha éiceolaíochta.

NCBH7 Cuspóir 4:

Éascú agus tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt Ghleann na Life (Cuspóir Críosaithe 'HA - LV') mar spás glas idirnasctha agus páirc i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, Comhairle Contae Chill Dara, OOP agus gníomhaireachtaí Stáit eile, úinéirí talún atá ann cheana féin, grúpaí pobail agus leasanna earnála agus tráchtála de réir ordú an Aire do SAAO Ghleann na Life trí:

- Staidéar a dhéanamh ar na tailte a chuimsíonn Gleann na Life lena n-áirítear an tOrdú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta (SAAO) agus tailte cóngaracha;
- Úsáidí inmharthana agus cuí a fhiosrú agus a chinneadh, mar chuid den staidéar, chun tacú le forbairt Páirce Réigiúnaí (Páirc Ghleann na Life agus chun í a éascú), le béim ar leith ar luach áineasa, conláiste agus inrochtaineacht an cheantair a fheabhsú agus bithéagsúlacht an ghleanna a chosaint agus an líonra bonneagair ghlais a fheabhsú;
- Bealaí nua coisithe agus láithreacha droichead coisithe a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo a aithint agus a ainmniú de réir *'I dTreo Pháirc Ghleann na Life'* (2007) nó aon phlean ionadach, lena n-áirítear bealaí rochtana ceadaitheacha a d'fhéadfadh a bheith ann.

Ba cheart inrochtaineacht uilíoch do chách a chothromú lena chinntiú nach ndéantar tionchar diúltach ar íogaireachtaí comhshaoil agus oidhreachta tógtha.

NCBH7 Cuspóir 5:

A chinntiú go bhfuil tograí forbartha laistigh de Ghleann na Life, lena n-áirítear líonraí áitiúla agus réigiúnacha de bhealaí siúil agus rothaíochta

- tionchair ar charachtar tírdhreacha íogair agus ar líonra éiceolaíochta an Ghleanna a sheachaint,
- deiseanna a uasmhéadú chun gnéithe atá ann cheana a fheabhsú,
- gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha a chosaint agus a ionchorprú mar chuid de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae,
- dochar do chruthú agus d'fhorbairt tailte páirce poiblí idirnasctha amach anseo.

NCBH7 Cuspóir 6:

Leanúint go gníomhach le síneadh a chur le tailte faoi úinéireacht phoiblí, trí cheannach díreach nó trí bhabhtáil talún laistigh de Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life agus in aice leis chun sraith nasctha de thalamh páirce agus spásanna oscailte a chruthú.

NCBH7 Cuspóir 7:

Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte ar feadh fhad na habhann chun iarracht a dhéanamh rochtain phoiblí chuí a sholáthar.

NCBH7 Cuspóir 8:

Forbairt tailte faoi úinéireacht na Comhairle in aice leis an gClinic Hermitage agus in áiteanna eile laistigh de Ghleann na Life a éascú mar naisc pháirce agus Bonneagar Glas atá inrochtana go poiblí de réir mar is cuí.

CUSPÓIR NCBH7 9:

Athúsáid foirgnimh chuí atá ann cheana féin i Leamhcán agus i mBaile Phámar a éascú mar ionad taitneamhachta turasóireachta agus oideachais/léirmhíithe.

NCBH7 SLO 1:

Imscrúdú a dhéanamh ar an bpoitéinseal a bhaineann le comhoibriú le Comhairle Contae Fhine Gall chun Muileann Shackleton a athúsáid mar cheann scríbe turasóireachta mar gheall ar a suíomh gar do Shráidbhaile Leamhcáin.

Gleann Abhainn na Dothra

Síneann Gleann Abhainn na Dothra i dtreo soir ó thuaidh ó Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ag dul trí thimpeallachtaí uirbeacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, agus Chathair Bhaile Átha Cliath, sula dtéann siad isteach san fharraige ag Abhantrach na Canálach Móire sa Rinn. Go bunúsach, nascann Abhainn an Dothra limistéar Ard-Conláiste Shléibhte Bhaile Átha Cliath le Bá Bhaile Átha Cliath, rud a chruthaíonn conair a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis trí chathair Bhaile Átha Cliath do phríomhspeicis agus gnáthóga agus do chónaitheoirí Chathair Bhaile Átha Cliath. Tá cuid den Abhainn idir Seandroichead an Bhagúin agus Cora na Cathrach ag Teach na Giúise/ Baile an Ridire aitheanta mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe (pNHA).

Tá sraith páirceanna poiblí idirnasctha ar feadh na habhann i bPáirc Líneach Ghleann Dothra, a shíneann ó Pháirc Choill Tobair ag barr na habhann go dtí Bóthar Dothra Íochtarach ag teorainn an Chontae i Ráth Fearnáin. Tugann nádúr oscailte an tírdhreacha ar feadh cuid mhaith den Pháirc Líneach seo radhairc áille ar ais isteach i Sléibhte Bhaile Átha Cliath, agus tugann sé spléachadh freisin ar stráicí scátha de ghrinneall na habhann trí choillearnach bhruach na habhann in áiteanna eile.

Tá tábhacht shuntasach stairiúil, seandálaíochta agus chultúrtha ag Abhainn Dothra freisin, agus is é sin an cúlra leis na céadta bliain de chónaí agus tionscal feadh a bhealaigh.

Sa lá atá inniu ann, tá tábhacht shuntasach ag baint lena charachtar nádúrtha agus lena inrochtaineacht do chónaitheoirí áitiúla, a bhfuil meas acu ar na deiseanna a chuireann sé ar fáil chun dul i ngleic leis an dúlra sa tírdhreach uirbeach agus le haghaidh áineasa gníomhaí agus éighníomhach. Éascaíonn Glasbhealach Dothra bealach siúil agus rothaíochta ar feadh cuid mhaith dá fhad.

Beartas NCBH8: Gleann Abhainn na Dothra

Luach amhairc, áineasa, comhshaoil, éiceolaíochta, geolaíochta agus conláiste Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae.

NCBH8 Cuspóir 1:

Forbairt a shrianadh laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Críosaithe 'HA - DV' (Carachtar agus conláiste sármhaith Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go ndéanfar forbairt nua;

- tionchar diúltach suntasach aige ar shócmhainní oidhreachta cultúrtha, ar ghnáthóga íogaire, ar speicis agus ar sheirbhísí éiceachórais,
- bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair,
- a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú,
- agus cuireann sé le líonra bonneagair ghlais an Chontae.

NCBH8 Cuspóir 2:

Chun a chinntiú nach ndéanfaidh forbairt laistigh de Ghleann na Dothra dochar do chruthú agus d'fhorbairt tailte páirce poiblí idirnasctha breise ar feadh Abhainn an Dothra amach anseo.

NCBH8 Objective 3:

Aitheantas a thabhairt don ról lárnach atá ag Abhainn an Dothra mar chonair éiceolaíoch agus mar sholáthraí seirbhísí éiceachórais i mBonneagar Glas an Chontae, trí éascú agus tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt leanúnach Ghleann na Dothra (Cuspóir Críosaithe 'HA - DV') mar pháirc líneach, glasbhealach, agus limistéar ina bhfuil luach ard taitneamhachta, áineasa, oidhreachta, geolaíochta, bithéagsúlachta agus caomhnaithe.

NCBH8 Cuspóir 4:

Laistigh de cheantair darb ainm 'Ard-Chonláiste - Gleann na Dothra', ní cheadófar forbairt neamhchónaithe ach amháin sa chás;

- a bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid chun críocha talmhaíochta nó áineasa, lena n-áirítear foirgnimh áineasa agus inrochtaineacht; nó
- is éard atá ann athfhorbairt nó síntí ar úsáidí tráchtála nó sibhialta atá ann cheana nó ar fhorbairt úsáidí tráchtála nó sibhialta nua laistigh de limistéar seanbhunaithe gníomhaíochta tráchtála nó sibhialta atá ann cheana; agus
- caomhnaíonn sé luach taitneamhachta ghleann na habhann lena n-áirítear a luach tírdhreacha, a radharcanna nó a radharcanna ar ghleann na habhann agus a luach bithéagsúlachta.

NCBH8 Cuspóir 5:

Gleann na Dothra uachtarach a chosaint ó Dhroichead Seanbhábhún go Droichead an Dún mar líonra éiceolaíoch atá saor ó shoilsíú ionsáiteach, a éascaíonn cosaint speiceas atá íogair ó thaobh solais de agus a bhaineann leas as conair na habhann, agus a chuireann eispéireas aistrithe

uirbeach/tuaithe cúí ar fáil do chách.

An Chanáil Mhór

Is uiscebhealach líneach saorga é an Chanáil Mhór (pNHA) ina bhfuil éagsúlacht shaibhir gnáthóg agus speiceas plandaí agus ainmhithe, lena n-áirítear speicis faoi chosaint. Feidhmíonn sé mar nasc díreach náisiúnta agus conair éiceolaíoch idir Abhainn na Sionainne agus Cuan Bhaile Átha Cliath agus is príomhghné é de líonra bonneagair éiceolaíochta agus glas Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Aithnítear an Chanáil Mhór mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe.

Cuireadh tús le tógáil na Canálach Móire i gContae Bhaile Átha Cliath Theas i 1756, ag suíomh siar ó Chluain Dolcáin. Sa lá atá inniu ann, cuireann an Chanáil lena glais ghaolmhara, foirgnimh chanála agus struchtúir mhuilinn le suíomh uathúil agus carachtar stairiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann a chuid cosán tarraingthe conair gan bhriseadh ar fáil freisin do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe, agus feidhmíonn an ghné líneach féin mar chonair don fhiadhúlra, do ghnáthóga agus do sheirbhísí éiceachórais.

Tá cosaint thírdhreach na Canálach agus a thimpeallacht mar thosaíocht ag an bPlean Forbartha.

Beartas NCBH9: An Chanáil Mhór

An Chanáil Mhór a chosaint agus a chur chun cinn mar príomhghné de líonra seirbhísí Bonneagair Ghlais agus éiceachórais an Chontae, agus luach amhairc, áineasa, comhshaoil, éiceolaíochta, oidhreachta tionsclaíche agus taitneamhachta na Canálach Móire a chosaint agus a fheabhsú, ag aithint a híogaireachtaí mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe le bogaigh in aice láimhe agus gnáthóga gaolmhara.

NCBH9 Cuspóir 1:

An acmhainn thábhachtach bhithéagsúlachta a chuireann an Chanáil Mhór ar fáil a chosaint agus a fheabhsú, ag aithint agus ag cosaint na feidhme ríthábhachtaí a sholáthraíonn an Chanáil mar príomhchonair do ghnáthóga agus d'fhiadhúlra ó Abhainn na Sionainne go Cuan Bhaile Átha Cliath.

NCBH9 Cuspóir 2:

Forbairt chuí na Canálach Móire a éascú mar bhealach áineasa le haghaidh siúlóide, rothaíochta, staidéir dúlra agus gníomhaíochtaí uiscebhunaithe lena n-áirítear iascaireacht, bádóireacht chanála, rámháíocht, bordáil paddle agus curachóireacht/cadhcaíl, faoi réir coimircí agus measúnuithe comhshaoil.

NCBH9 Cuspóir 3:

Chun a chinntiú go gcuireann forbairt feadh nó in aice leis an gCanáil Mhór le líonra comhtháite de bhealaí siúlóide agus rothaíochta atá deartha go cuí a chruthú a nascann le Bealach Glas Bhealach na Canálach Móire agus a thugann aird chuí ar nádúr íogair na conaire éiceolaíochta náisiúnta seo.

NCB9 Cuspóir 4:

A chinntiú go gcosnaíonn agus go n-ionchorpraíonn forbairt feadh agus in aice leis an gCanáil Mhór gnéithe oidhreachta nádúrtha lena n-áirítear sruthchúrsaí, bogaigh, féaraigh, coillearnacha, crainn aibí, fála sceach agus díoga agus go n-áirítear leis achar cuí cúlaithe nó maolánach ó theorainn an pNHA chun speicis chosanta agus bithéagsúlacht a éascú agus líonra Bonneagair Ghlais atá ag feidhmiú go hiomlán.

NCBH9 Cuspóir 5:

Chun a chinntiú go gcosnaíonn, go n-ionchorpraíonn agus go bhfeabhsaíonn forbairt feadh nó in aice leis an gCanáil Mhór gnéithe oidhreachta tógtha agus tionsclaíocha, go háirithe foirgnimh stairiúla canála agus muilinn, agus go bhfuil sé mar aidhm aici freisin suíomh na ngnéithe oidhreachta tógtha sin a chosaint.

NCBH9 Cuspóir 6:

Leathnú Bhealach Glas Bhealach na Canálach Móire a lorg ón 12ú Glas go Collchoill i gcomhpháirtíocht le hUiscebhealaí Éireann agus Comhairle Contae Chill Dara, mar cheann de na tionscadail tosaíochta de chlár Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas, ag cinntiú go gcosnaítear agus go bhfeabhsófar na híogaireachtaí éiceolaíocha mar a aithníodh sa chuid seo den Chanáil.

NCBH9 Cuspóir 7:

Chun a chinntiú go mbeidh EcIA (measúnú tionchair éiceolaíochta) a d'ullmhaigh éiceolaí cáilithe ag gabháil le gach togra forbartha feadh na Canálach Móire agus go ndéantar moltaí an ECIA a ionchorprú in aon tograí forbartha lena n-áirítear plean tírdhreacha a d'ullmhaigh ailtire tírdhreacha cáilithe. Sa chás go moltar trasrianta canála nua (m.sh. droichid coisithe/droichid rothaíochta), ba cheart iad a dhearadh chun ilroinnt gnáthóg líneach a bhaineann leis an gCanáil Mhór a sheachaint.

3.3.5 Speicis Ionracha

Is féidir le speicis ionracha flóra agus fána a bheith ina mbagairt mhór don bhithéagsúlacht áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta, agus is bagairt shuntasach iad d'fhásra dúchasach agus don fhiadhúlra trína ngnáthóga a scriosadh nó trí ghalair nua a thabhairt isteach. Is féidir dlús a chur lena leitheadúlacht de bharr an athraithe aeráide agus d'fhéadfadh drochthionchar eacnamaíoch a bheith aici ar earnálacha na talmhaíochta agus na foraoiseachta. Tá toirmisc i bhfeidhm maidir le speicis ionracha áirithe a thabhairt isteach nó a scaipeadh mar atá leagtha amach sa Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga 2011 (I.R. 477/2011)). Tá liosta de speicis ionracha in Éirinn ar fáil ón Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta.

Beartas NCBH10: Speicis Ionracha

Cosaint a dhéanamh ar speicis ionracha a thabhairt isteach agus a scaipeadh laistigh den Chontae agus cosc a chur orthu agus ceangal a chur ar úinéirí talún agus ar fhorbróirí cloí leis an treoir deachleachtais maidir le rialú speiceas ionrach.

NCBH10 Cuspóir 1:

Chun a áirithiú nach mbeidh leathadh ná tabhairt isteach speiceas ionrach mar thoradh ar thograí forbartha. Má mholtar forbairtí ar láithreáin ina bhfuil nó ina raibh speicis ionracha i láthair roimhe seo, ba cheart d'iarratasóirí clár rialaithe agus bainistíochta a chur isteach le bearta chun na speicis ionracha ar leith a chosc, a rialú agus/nó a dhíothú mar chuid den phróiseas pleanála agus chun forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Éin agus Gnáthóga 2011 (I.R. 477/2011).

NCBH10 Cuspóir 2:

Chun a áirithiú go gcaitheann an Chomhairle go pras agus go hiomchuí le speicis ionracha amhail Snaidhmthe na Seapáine, i gcás ina gcuireann daoine den phobal in iúl dóibh go bhféadfadh speicis den sórt sin, atá suite ar thailte poiblí, a bheith ina mbagairt fhéideartha ar mhaoin.

1. Crainn agus Fálta Sceach a Chosaint

Cuireann crainn go mór le taitneamhacht amhairc trí shuíomh a chruthú d'fhoirgnimh agus sráid-dreacha a mhaolú agus a ghlasú i gceantair fhoirgnithe agus trí spéis shuntasach amhairc a chur i gceantair thuaithe. Is minic a mharcálann fálta sceach patrúin stairiúla allamuigh agus teorainneacha bailte fearainn agus cuireann siad go mór le carachtar tírdhreacha na gceantar tuaithe. Tá ról ríthábhachtach ag crainn agus fálta sceach freisin mar ghnáthóga fiadhúlra, conairí bithéagsúlachta agus eilimintí glasa riachtanacha i líonra bonneagair ghlais an Chontae. Tá ról ríthábhachtach eile acu maidir le ceapadh carbóin (carbón a ghabháil agus a stóráil), rud a chuireann le maolú an athraithe aeráide.

Ceadaíonn an tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) d'Údarás Phleanála foráil a dhéanamh chun aon chrann, crainn, grúpa crann nó coillearnach a chaomhnú trí Ordú um Chaomhnú Crann (TPO) áit a ndéantar é ar mhaithe le luas, le taitneamhacht nó leis an gcomhshaol. Tá ceithre TPO cláraithe laistigh den Chontae, atá liostaithe i dTábla 3.3 agus a aithnítear ar léarscáileanna criosaithe úsáide talún an Phlean Forbartha. Tá sonraí ar fáil freisin ar shuíomh gréasáin Chomhairle Contae Átha Cliath Theas¹:

Cuirfidh rannóg Páirceanna agus Réimse Poiblí na Comhairle tús le hathbhreithniú ar Bheartas Bainistíochta Crann na Comhairle *Living with Trees* in 2021, lena n-áireofar athbhreithniú cuimsitheach ar na hOrduithe caomhnaithe crann atá ann cheana agus ról na DPOanna maidir le crainn a bhfuil luach suntasach ag baint leo a chaomhnú laistigh den Chontae.

Table 3.3: Tree Preservation Orders

Tree Preservation Order	Location
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath (Naomh Bríd Cluain Dolcáin) Ordú 1973	Naomh Bríd(anois Ionad Gairdín an Fhearainn Nua), Bóthar Nua, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath (Mulláin Beaufort, Ráth Fearnáin) 1987	Mulláin Beaufort, Ráth Fearnáin, Baile Átha Cliath 14.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath(Gleanntán an Choiréil, Plásóg an tSrutháin) (Gleann na Life Uimh.1) Ordú 1990	Baile Fearainn na Gleanntán an Choiréil agus Plásóg an tSrutháin, Baile Phámar, Baile Átha

	Cliath 20.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas (Suíomh Chúil Amra) 2015	Bóthar an Chaisleáin Nua, Leamhcán.

1 Is féidir eolas faoi TPOanna a fháil ag an nasc seo a leanas:
<https://www.sdcc.ie/en/services/environment/tree-management/tree-management-policy/living-with-trees.pdf>

Beartas NCBH11: Orduithe Caomhnaithe Crann agus Cosaintí Crann Eile

Athbhreithniú a dhéanamh ar Orduithe Caomhnaithe Crann (TPO) laistigh den Chontae agus luach caomhantais crann agus grúpaí crann atá faoi réir Ordú Caomhnaithe Crann a chothabháil agus luach crann agus fála sceach nach bhfuil faoi réir TPO a aithint agus a chosaint ag an am céanna.

NCBH11 Cuspóir 1:

Athbhreithniú a dhéanamh ar Orduithe Caomhnaithe Crann laistigh den Chontae agus luach caomhantais crann agus grúpaí crann atá faoi réir aon Ordú Um Chaomhnú Crann a chothabháil.

NCBH11 Cuspóir 2:

Crainn a bhfuil luach taitneamhachta acu laistigh den Chontae a mheas agus a aithint go rialta d'fhonn iad a chur faoi réir Orduithe Caomhnaithe Crann nó iad a chosaint ar shlí eile agus tuilleadh eolais a thabhairt don phobal ina leith seo.

NCBH11 Cuspóir 3:

Crainn, fála sceach agus coillearnacha atá ann cheana féin a chosaint agus a choinneáil, ar crainn iad a bhfuil luach taitneamhachta agus/nó bithéagsúlachta agus/nó ceapadh carbóin acu agus/nó cur le carachtar tírdhreacha agus a chinntiú go ndéantar soláthar cuí dá gcosaint agus dá mbainistíocht agus iad ag cur san áireamh *Maireachtáil le Crainn*: Beartas Bainistíochta Crann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas (2015-2020) nó aon doiciméad ionaid agus a chinntiú, i gcás nach féidir coinneáil a dhéanamh, go bhfuil soláthar bithéagsúlachta ardluacha daingnithe mar chuid de chéimniú aon fhorbartha chun cosaint a thabhairt taitneamhacht an cheantair.

NCBH11 Cuspóir 4:

Fála sceach an Chontae a chosaint, ag aithint a ról mar ghnáthóga fiadhúlra, conairí bithéagsúlachta, naisc laistigh de líonra bonneagair ghlais an Chontae, a n-áis amhairc agus a luach carachtar tírdhreacha agus a dtábhacht mar dhlús le patrúin stairiúla allamuigh agus teorainneacha bailte fearainn. (Déan tagairt freisin do Chaibidil 4, *Bonneagar Glas*).

3.3.6 Geolaíocht

Aithnítear geolaíocht Chontae Bhaile Átha Cliath Theas mar chuid intreach d'acmhainn oidhreachta nádúrtha an Chontae. Bhí na hithreacha torthúla aolchloiche atá suite go híseal mar bhunús d'oidhrecht shaibhir talmhaíochta an Chontae agus a thaiscí gainimh, gairbhéil agus carraige sna híostailte a chothaigh na glúnta de thionscail eastósca. Tá trí phríomhthréimhsí gníomhaíochta geolaíochta i gceist leis an ngeolaíocht seo.

Tá an gheolaíocht is sine in iardheisceart an Chontae. Tá sé seo comhdhéanta de charraigeacha bolcánacha Ordovician agus charraigeacha dríodair Silurian, déanta ar urláir na bhfarraigí ársa thart ar 470 go 440 milliún bliain ó shin. Cuireadh suas iad seo chun talamh níos airde a chruthú a instealladh ansin le maiseanna

móra eibhir le linn na Tréimhse Devonian thart ar 405 milliún bliain ó shin. Is é Contae Bhaile Átha Cliath Theas an taobh ó thuaidh de shlabhra Eibhir Laighean. Chomh maith le eibhear, cuireadh isteach ar shraith de ruaimeanna dolerite ar fud Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus is féidir iad seo a fheiceáil inniu i Cairéal Buaille na Scornaí.

Tá an leath thuaidh den Chontae déanta as carraigeacha Aolchloiche Carbóntha níos óige, a taisceadh i mbáisín domhain muirí thart ar 340 milliún bliain ó shin. Is aolchloch láibe é an aolchloch seo ar a dtugtar Calp, agus tá an chuid is mó de Chontae Bhaile Átha Cliath thíos leis. Tá an cineál aolchloiche seo ar taispeáint go maith i gCairéal Belgard.

Is í an tréimhse Quaternary is déanaí a léiríonn an tríú gné d'oidhreacht gheolaíoch an Chontae. Thosaigh sé seo thart ar 2 mhiliún bliain ó shin agus bhí go leor tréimhsí te i gceist a bhí fite fuaite le Ice Ages. Chraol oighear an tírdhreach creagach a cruthaíodh roimhe seo agus thaisc sé gairbhéil agus gaineamh oighreach in áiteanna ar nós na n-eiscir i gCnoic Ghlasa agus i Leamhcán, agus na machairí fairsinge timpeall Brittas i ndeisceart an Chontae. Ó dheireadh na hAoise Oighir seo caite 10,000 bliain ó shin, tá aibhneacha cosúil leis an Dothra tar éis na dríodair oighreach seo a mhodhnú, ag cruthú ardáin abhann meandering.

Láithreáin a bhfuil Spéis Gheolaíochta acu i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

In iniúchadh ar oidhreacht gheolaíoch Chontae Bhaile Átha Cliath Theas in 2014 aithníodh 10 láithreán a bhfuil spéis ar leith acu i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, mar atá leagtha amach i dTábla 3.4. Rinneadh an suirbhé seo i gcomhar le cuspóirí Chlár Oidhreachta Geolaíochta na hÉireann de chuid Shuirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann a bhfuil sé mar aidhm aige Láithreáin Gheolaíochta Contae (SEC) a aithint le haghaidh aitheantais agus cosanta i bPleananna Forbartha Contae.

Léiríonn na 10 Láithreán Geolaíochta Contae seo stair gheolaíoch Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ina bhfuil láithreáin a thaispeánann aolchloch Charbóin, Dolerites Caledonian agus siltstones Ordovician, agus na hiarmhairtí a bhaineann le stair oighreach na tréimhse Quaternary.

Aithnítear Láithreáin Gheolaíochta an Chontae mar chuid intreach d'acmhainn oidhreachta nádúrtha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, atá le cosaint ó fhorbairt a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh agus le cur chun cinn dá n-acmhainneacht oideachais, eolaíochta, áineasa agus geo-thurasóireachta. Tá mapáil á dhéanamh ar Láithreáin Gheolaíochta an Chontae atá faoi chosaint faoin bPlean Forbartha seo ar na léarscáileanna criosaithe úsáide talún a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Is minic a nochtann agus a nochtann nádúr agus oibriú na dtionscal eastóscach agus na dtionscadal tógála bóithre réimsí spéise geolaíochta. Nuair a dhéantar na tionscail agus na tionscadail seo i gcomhar le cuspóirí cuí pleanála agus taifeadta, meastar go bhfuil feidhmiú leanúnach na ngníomhaíochtaí seo comhoiriúnach go ginearálta le cuspóirí chun oidhreacht gheolaíoch a chosaint agus a chur chun cinn.

Dá bhrí sin, trí Láithreáin Gheolaíochta Contae a chur san áireamh i bPlean Forbartha an Chontae, tugtar cosaint do na láithreáin seo trína cheangal go gloíff le meicníochtaí pleanála cuí, rud a sheachnaíonn damáiste neamhaireach nó díothú taifead tábhachtach geolaíochta. Foráiltear le meicníochtaí pleanála den sórt sin freisin do chomhairliúchán agus do dhíospóireacht phoiblí níos leithne agus iad

ag iarraidh bainistíocht inbhuanaithe acmhainní nádúrtha an Chontae a bhaint amach.

Tábla 3.4: Siris Oifigiúil na gEolaíochta

Láithreáin Gheolaíochta An Chontae	Suíomh / Baile Fearainn	Cur Síos Achomair
Ardáin Dothra	Choill Tobair, Bhaile Maoilíosa, Baile na mBráthar Uachtarach, Bóthar na Bruíne, Cill na nIníon, Tamhlacht, Tigh Motháin Theas, Cnoc Lín, Teach Mealóg, An Seanbhábhún	Ardáin ardaithe cothroma a chruthaigh tuilemhánna abhann feadh Abhainn an Dothra le linn an díghéillí dheirneigh
Esker na gCnoic Ghlasa	Cill na Manach, Thigh Motháin Thuaidh	Iomaire mór ina bhfuil gaineamh agus gairbhéal
Chipiúr	Sliabh Cúirt an Phaoraigh, Chipiúr, Caisleán Uí Cheallaigh	Sliabh suntasach le móin chreimthe, gaineamh eibhir nochta, agus bloic eibhir
Esker Leamhcán	Leamhcán agus Pettycanon, Esker Theas	Iomaire mór ina bhfuil gaineamh agus gairbhéal
Cainéal Faoi Thalamh an Chaisleáin Nua	Feirm an Chaisleáin Nua, Diméin an Chaisleáin Nua, An Gléibe, Áth Gó Thuaidh, An Caisleán Nua Theas, Baile na Coille, An Caisleán Nua Thuaidh, Páirc an Choirnéil, An Coimín Beag	Cainéal domhain faoi thalamh i gcarraig Aolchloiche Charbónmhar, a léiríonn suíomh iar-uaimh de chineál Earraigh Vaclusian (athbheochan mór screamhuisce ó uaimh)
Coimpléasc Gairbhéil Briotás	Baile na gCailleach Uachtarach, Sliabh Toll, an tSláid Mhóir, Cnocán na nDraighneach, An Briotás Beag, An Briotás Mór, Gleann na Raithní An Log, An Ráithín, An Gort Lom, Móin Seiscinn, Áth Fhearaíl, Buaille na Scornaí Uachtarach	Carnadh mór gaineamh agus gairbhéil taiscthe
Cairéal Belgard	Baile an tSíbhright, Belgard, Cnoc Bheidil, Coill an Rí	Cairéal mór oibre - Carboniferous aolchloch

Rannóga Bhóthar Ghleann na Life	Na Ballaí Buí, An Baile Gaelach, Gleanntán an Choiréil	Nochtadh cois bóthair d'aolchlocha Calp
Gearradh N4 Leamhcán	Leamhcán agus Pettycanon, Esker Theas	Nochtadh cois bóthair d'aolchlocha Calp

Cairéal Buaille na Scornaí Uachtarach	Buaille na Scornaí Uachtarach	Cairéal tréigthe mór - Dolerite Caledonian & clocha siolta Ordovician
Cairéal Bhóthar na Mainistreach*	Bóthar na Mainistreach, Cluain Dolcáin	Cairéal Aolchloiche lena n-áirítear aillte

* Curtha isteach gan moladh GSI

Beartas NCB12: Láithreáin Gheolaíochta

An luach caomhantais a choinneáil agus bainistíocht inbhuanaithe acmhainn oidhreachta geolaíochta an Chontae a lorg.

NCBH12 Cuspóir 1:

Láithreáin Gheolaíochta Contae aitheanta a chosaint ar fhorbairt mhíchuí agus tábhacht agus acmhainneacht na láithreán sin a chur chun cinn trí Phlean Oidhreachta an Chontae.

3.4 Oidhreacht Chultúrtha

Tá oidhreacht chultúrtha an Chontae shaibhir agus éagsúil agus léiríonn sí an bunús éagsúil, na féiniúlachtaí cultúrtha ar leith agus na patrúin forbartha a tháinig chun cinn maidir le cónascadh sráidbhailte tionsclaíoch agus tuaithe a bhí sa Chontae roimhe seo. Is í an oidhreacht chultúrtha an nasc idir oidhreacht nádúrtha agus oidhreacht thógtha; cuimsíonn sé tionchar an duine ar an gcomhshaol nádúrtha, ár dtírdhreacha lena bpatrúin pháirce, ár n-oidhreacht thionsclaíoch i bhfoirgnimh muileann, glais agus cora chanála agus an stair shaibhir seandálaíochta a léirítear i séadchomharthaí atá le feiceáil os cionn na talún agus iad siúd atá le fáil faoin talamh san áireamh. Cuimsíonn an oidhreacht chultúrtha nósanna traidisiúnta an Chontae, ceol, stair bhéil, teanga, creidimh, scileanna agus béaloideas. Níl an oidhreacht doláimhsithe seo statach, ach athraíonn sí agus athraíonn sí le himeacht ama.

3.4.1 Comhthéacs Reachtúil agus Treoir Bheartais Pleanála don Oidhreacht Chultúrtha

Tá oidhreacht chultúrtha leabaithe sa bheartas pleanála ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnacha tríd an gCreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES).

Aithníonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) '*Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe*' mar Thoradh Straitéiseach Náisiúnta agus féachann sé ar ár n-oidhreacht nádúrtha, cultúrtha agus tógtha mar luach bunúsach a chuireann le féiniúlacht agus le brath áite na gceantar uirbeach agus tuaithe. Tá cur chun cinn agus cosaint na Gaeilge agus an chultúir Ghaeilge ar cheann de chuspóirí an NPF freisin.

Féachann an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) ar oidhreacht chultúrtha mar chreatlach ár mbeatha agus ár sochaithe, timpeall orainn i bhfoirgnimh ár mbailte agus ár gcathracha, ár dtírdhreacha, láithreáin nádúrtha, séadchomharthaí agus láithreáin seandálaíochta, mar rud a thugann pobail le chéile agus tógann sé comhthuiscintí ar na háiteanna ina mairimid.

Leagann an RSES amach Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha atá ailínithe le beartas idirnáisiúnta, AE agus náisiúnta agus a shainaithníonn go sonrach 'Áiteanna Cruthaitheacha' mar cheann de na torthaí seo. Aithníonn sé an gá atá lenár sócmhainní ealaíon, cultúir agus oidhreachta a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint chun áiteanna cruthaitheacha agus athghiniúint faoi stiúir oidhreachta a chur chun cinn.

Tá roinnt cuspóirí sna doiciméid seo an-ábhartha do réimse na hoidhreachta cultúrtha:

- **Cuspóir an Bheartais Náisiúnta (NPO) 17** Éilíonn an NPF ar údaráis phleanála *'Luach speisialta fisiceach, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid iomchuí íogair anois agus do na glúine atá le teacht'*.
- Cuir **NPO 60** *'Cáilíochtaí saibhre oidhreachta nádúrtha agus cultúrtha na hÉireann a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá dtábhacht'* in iúl.
- Tá **NPO 29** chun *'Tacú le cur i bhfeidhm pleananna teanga i Limistéir Phleanála Teanga Ghaeltachta, Bailte Seirbhíse Gaeltachta agus Líonraí Gaeilge'*.
- Lorgaíonn **NPO 61** chun *'Cosaint, bainistíocht agus athrú tírdhreacha a éascú trí Léarscáil Náisiúnta Carachtair Thírdhreacha a ullmhú agus treoir a fhorbairt ar mheasúnuithe áitiúla ar charachtar tírdhreacha, (lena n-áirítear tréithriú tírdhreacha stairiúil) chun cur chuige comhsheasmhach a chinntiú i leith measúnú carachtar tírdhreacha, go háirithe thar theorainneacha pleanála agus riaracháin'*.
- Is é **Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 9.25** den RSES ná *'Iarracht a dhéanamh oibriú leis na páirtithe ábhartha go léir chun comhionannas rochtana ar sheirbhísí ealaíon agus cultúrtha a chur chun cinn agus chun athghiniúint uirbeach agus tuaithe faoi stiúir an chultúir agus na hoidhreachta a chur chun cinn'*.

Déantar tagairt do chuspóirí ábhartha náisiúnta agus réigiúnacha eile de réir uimhir thagartha laistigh de bheartais agus chuspóirí aonair agus tá liosta cuimsitheach de chuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha leagtha amach in Aguisín 7.

3.4.2 Seandálaíocht

Tá oidhreachta seandálaíochta, bíodh sí ar eolas, nua-aimsithe, nó fós le fáil, faoi chosaint ag na hAchtanna um Shéadchomharthaí Náisiúnta 1930-2004. Sa *'Chreat agus Prionsabail um Chosaint na hOidhreachta Seandálaíochta'* (DAHGI, 1999) leagtar amach beartas náisiúnta maidir le hoidhreachta seandálaíochta a chosaint laistigh den phróiseas pleanála.

Liostaíonn Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna (RMP) struchtúir, gnéithe, rudaí nó láithreáin oidhreachta seandálaíochta ar a dtugtar Séadchomharthaí Taifeadta. Cuireann Seirbhísí Séadchomharthaí Náisiúnta na Roinne Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta an liosta seo le chéile.

Cuimsíonn ár n-oidhreachta seandálaíochta struchtúir, tógálacha, grúpaí foirgneamh, earraí soghluaiste, láithreáin fhorbartha agus gach séadchomhartha taifeadta cibé acu atá sé suite ar thalamh nó faoi thalamh.

Tá an RMP do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas liostaithe in Aguisín 3A den Phlean agus aithnítear séadchomharthaí aonair ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha. Saináithnítear gach Séadchomhartha Taifeadta le teorainn a shainíonn Crios Poitéinseal Seandálaíochta, nuair atá sé ar fáil, a chuimsíonn ceantair atá cóngarach don Séadchomhartha Taifeadta agus a chuimsítear go bunúsach mar chuid den Séadchomhartha Taifeadta ach ní gá go sainmhíniú sé méid iomlán an láithreáin nó an séadchomhartha. Déantar Criosanna a bhfuil Acmhainn Seandálaíochta iontu a theorannú timpeall lárionaid stairiúla an chuid is mó de shráidbhailte an Chontae. Ainmnítear séadchomharthaí áirithe nó iarsmaí séadchomhartha ar an RMP a measadh a bheith tábhachtach go náisiúnta mar Shéadchomharthaí Náisiúnta.

Níl cáilíochtaí a bhaineann le seandálaíochta agus ailtireachta comheisiatach agus féadfar struchtúir áirithe a ainmniú mar Struchtúr Cosanta agus Séadchomhartha Taifeadta.

Beartas NCBH13: Oidhreacht Seandálaíochta

Forbairt a bhainistiú ar bhealach a chosnaíonn agus a chaomhnaíonn Oidhreacht Seandálaíochta an Chontae agus a sheachnaíonn drochthionchar ar láithreáin, séadchomharthaí, gnéithe nó rudaí a bhfuil spéis shuntasach stairiúil nó seandálaíochta iontu.

NCBH13 Cuspóir 1:

I bhfabhar caomhnú in-situ de gach suíomh, séadchomhartha agus gné a bhfuil spéis shuntasach stairiúil nó seandálaíochta acu de réir mholtaí *an Chreata agus na bPrionsabal um Chosaint na hOidhreacht Seandálaíochta, DAHGI (1999)*, nó aon doiciméad beartais náisiúnta atá in áit.

NCBH13 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil forbairt deartha chun tionchar a sheachaint ar oidhreacht seandálaíochta, suíomhanna, gnéithe agus rudaí nach raibh ar eolas roimhe seo san áireamh.

NCBH13 Cuspóir 3:

Suíomhanna atá liostaithe sa Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus a chinntiú nach mbaineann forbairt i gcomharsanacht Séadchomhartha Taifeadta nó Limistéar a bhfuil Acmhainn Seandálaíochta ann ó shuíomh an láithreáin, an séadchomhartha, an ghné nó an ruda agus go bhfuil sé suite agus deartha go cúí.

NCBH13 Cuspóir 4:

Luach seandálaíochta suíomhanna seandálaíochta faoi uisce a chosaint agus a chaomhnú gnéithe bainteacha agus aon láithreáin catha a aimsíodh a bhfuil acmhainneacht seandálaíochta suntasach acu sa Chontae san áireamh.

NCBH13 Cuspóir 5:

Reiligiú stairiúla a chosaint i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus a gcothabháil a spreagadh de réir phrionsabail chaomhnaithe.

3.3.7 Tírdhreacha

Chruthaigh geolaíocht éagsúil agus uathúil an Chontae tírdhreacha ar leith, gach ceann acu lena luachanna agus íogaireachtaí speisialta aonair féin. Cuimsíonn na tírdhreacha seo meascán dinimiciúil d'eilimintí beo a d'fhreagair, agus a leanann ar aghaidh ag freagairt do stair, cultúr, timthriallta nádúrtha, imeachtaí aimsire, uisce, athrú aeráide agus tionchair a chuimsíonn úsáidí talún amhail talmhaíocht, iompar, turasóireacht, tionscal agus patrúin fhuinnimh agus lonnaíochta.

Tá na tírdhreacha laistigh den Chontae ar cheann de na hacmhainní is mó atá againn; lena n-áirítear sléibhte Bhaile Átha Cliath a chuireann spéis éiceolaíoch agus bithéagsúlachta ar fáil le radhairc lánleargais thar Bhá Bhaile Átha Cliath agus a ghnéithe oighreach de Ghleann an tSáile; radharcanna áille scuabtha ghleann na Life ó thuaidh den Chontae; taitneamhacht stairiúil agus turasóireachta chonair thírdhreach líneach na Canálach Móire; agus na hísealchríocha uirbithe ag imirt óstach do chuid mhaith de dhaonra an Chontae

Tá Coinbhinsiún Tírdhreacha na hEorpa (Coinbhinsiún Flórans), a dhaingnigh Éire i 2002 mar bhonn do bhainistiú tírdhreacha cuimsitheach agus páirteach. Sainmhíníonn sé tírdhreach mar 'limistéar, mar a bhraitheann daoine, a bhfuil a charachtar mar thoradh ar ghníomh agus idirghníomhaíocht fachtóirí nádúrtha agus / nó daonna'. Comhtháthaíonn an sainmhíniú seo gach cineál tírdhreacha beag beann ar stádas, le gach gné de phleanáil úsáide talún a bhféadfadh tionchar díreach agus indíreach a bheith aige ar an tírdhreach. Cinnteoidh cur i bhfeidhm na Straitéise Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn 2015-2025 go gcomhlíonfar Coinbhinsiún Tírdhreacha na hEorpa in Éirinn.

Aithnítear sa *Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn 2015-2025* an tábhacht a bhaineann le cosaint tírdhreacha agus an gaol atá aici leis an mbithéagsúlacht agus leis an athrú aeráide. Aithníonn an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) an gá atá le measúnuithe ar charachtair tírdhreacha náisiúnta agus réigiúnacha a dhéanamh chun bainistíocht agus planáil tírdhreacha níos fearr a chur chun cinn sa réigiún, i gcomhréir le NPO 61 den An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus RPO 7.27 den RSES.

Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar an Measúnú ar *Charachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* mar chuid de phróiseas athbhreithnithe an Phlean Forbartha Contae seo. Tá an Dréacht-Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha (ATF) leagtha amach in Aguisín 9 den Phlean Forbartha seo agus ba chóir an chuid seo a léamh i gcomhthráth leis. Tá an ATF bunaithe ar mhapáil GIS, anailís GIS agus obair allamuigh mar aon le hathbhreithniú straitéiseach leathan ar charachtar tírdhreacha stairiúil an Chontae. Sainmhíníonn an ATF cúig Limistéar Carachtar Tírdhreacha sa Chontae, mar seo a leanas (féach Fíor 3.1 thíos):

→ Uirbeach

- Dodder and Gleann an tSúdra
- Ath Gó agus Cnoic Sagard
- Ísealchríocha an Chaisleáin Nua
- Gleann na Life.

Tá achoimre thíos ar charachtar tírdhreacha gach ceann de na ceantair seo.

Uirbeach

Clúdaíonn an Limistéar Carachtar Tírdhreacha seo cuid shuntasach den Chontae agus aicmítear é mar cheantar uirbithe atá ag teacht ón oirthear. D'fheidhmigh an ceantar go stairiúil mar chúlchríoch go cathair Bhaile Átha Cliath, le heastáit fhairsinge tithíochta in éineacht le forbairtí tionsclaíocha agus tráchtála. Baineann leagan amach tithíochta agus eastáit le deireadh an naoú haois déag go dtí an lá atá inniu ann. Tá conairí móra iompair ag treabhadh an ATF, ar nós an M50 ag rith ó thuaidh-theas, bóithre an N4, an N7 agus an N81 agus Líne Dhearg Luas ag rith soir-siar.

Tá oidhreacht stairiúil thábhachtach agus iarsmaí tábhachtacha ag lonnaíochtaí Ráth Fearnáin, Theach an Teampaill agus Chluain Dolcáin ar chóir iad a chaomhnú. Cuireann na páirceanna móra poiblí ar nós Ghleann an Doirín, Páirc na Tíomóide, Páirc Chorcaí agus Páirc griffeen acmhainní suntasacha áineasa agus éiceolaíochta ar fáil laistigh den cheantar uirbeach, mar a dhéanann conairí líneacha Abhainn na Dodder, Camac agus Aibhneacha griffeen a thairgeann limistéir d'fhásra nádúrtha agus leath-nádúrtha.

Abhainn na Dothra agus Gleann an tSúdra

T Is gleann oighreach an-radhairc agus sainiúil é seo le gnéithe tarraingteacha éagsúla, agus réimsí iata i gcodarsnacht leis na limistéir phortaigh bhlaicéad ardtailte. Tá tithe agus teorainneacha sainiúla gearrtha cloiche i láthair feadh urlár an ghleanna, agus tá braislí seandálaíochta suntasacha sa cheantar freisin. Cuireann an ATF seo radhairc éagsúla fhairsinge ar fáil ar fud Bhá Bhaile Átha Cliath agus ar shléibhte Chill Mhantáin agus is tírdhreach tábhachtach áineasa agus éiceolaíochta é, mar is léir óna hainmniúcháin reachtúla. Tá sé ina chúlra suntasach do mhórchéantar Bhaile Átha Cliath, agus is tírdhreach iontach é ina fhásach agus ina iargúlacht chomh gar do cheantair atá uirbithe go mór. Tá tábhacht ag baint lena charachtar agus lena shláine do chónaitheoirí áitiúla, agus is acmhainn an-suntasach é d'úsáideoirí áineasa agus don turasóireacht. Is é an cuspóir atá leis an ATF seo a bhainistiú ná a charachtar foriomlán agus na gnéithe agus na luachanna a chuireann lena uathúlacht a chaomhnú.

Ath Gó agus Cnoic Sagard

Cuimsíonn an ATF seo cosáin agus cnoic a chruthaíonn cúlra agus suíomh do mhórchéantar Bhaile Átha Cliath. Tá úsáidí éagsúla sna cnoic lena n-áirítear talmhaíocht, foraoiseacht agus caitheamh aimsire chomh maith le seirbhísí tábhachtacha éiceolaíochta a bhaineann lena ngnáthóga. Tá an ATF éagsúil agus cuireann sé rochtain ar fáil ar cheantair thuaithe níos láidre sa Chontae agus níos faide i gcéin. Is saintréith thábhachtach iad radharcanna fada thar na hÍsealchríocha agus ó dheas go Sléibhte Chill Mhantáin. Díorthaítear sláine charachtar an tírdhreacha ón talmhaíocht in éineacht le húsáidí talún tuaithe eile

lena n-áirítear plandálacha buaircíneacha. Tá sláine a charachtair, agus a luach mar shuíomh tírdhreacha curtha i mbaol ag forbairtí tithíochta sa cheantar agus trí stíleanna neamh-dhúchasacha a úsáid go mór i gcoimhlint leis an gcarachtar áitiúil.

Ísealchríocha an Chaisleáin Nua

Cuimsíonn an ATF seo limistéar talmhaíochta íseal de tháirgiúlacht ard talmhaíochta, le stair fhada lonnaithe daonna agus is suíomh tírdhreacha tábhachtach é d'oirthear uirbeach an Chontae. Feidhmíonn ísealchríocha an Chaisleáin Nua mar acmhainn thábhachtach talmhaíochta ach tá siad i mbaol brúnna uirbithe. Ina theannta sin, cuireann a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht ar leith agus tábhachtach ar fáil don cheantar seo in iarthar Bhaile Átha Cliath. Chun a chiall áite a chaomhnú, teastaíonn bearta chun sláine an tírdhreacha talmhaíochta a chosaint trí rialuithe ar leathnú uirbeach, forbairt ribíní agus foinsí eile creimthe agus ilroinnte agus teastaíonn treoir phleanála láithreáin maidir le stíleanna agus cóireálacha dúchasacha cuí a úsáid i bhforbairtí nua. Is í an Chanáil Mhór, Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe, an ghné éiceolaíoch is suntasaí san ATF.

.

Gleann na Life

Cuimsíonn an ATF seo Abhainn na Life agus a gleann, limistéar a bhfuil tábhacht shuntasach stairiúil ag baint leis agus conair thábhachtach éiceolaíoch. Tugann tréithe tírdhreacha agus luach tírdhreacha an ATF seo braistint áite ar leith dó. I measc na ngnéithe atá ríthábhachtach tá oidhreacht stairiúil agus c

ultúrtha a léirigh Leamhcán agus Baile Phámar, agus éagsúlacht na dtírdhreach nádúraíoch agus tuaithe caomhnaithe sa cheantar. D'fhéadfadh an chiall seo a bheith i mbaol mar gheall ar uirbiú. Dá bhrí sin, déanann an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha moltaí atá dírithe ar an mothú áite sin a chaomhnú agus a bhaineann le caomhnú, cosaint agus feabhsú nuair is féidir de na príomhghnéithe tírdhreacha agus luachanna sin.

Cinealacha, Íogaireachtaí agus Cumas Carachtar Tírdhreacha

Aithnítear sa Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha roinnt Cineálacha Carachtar Tírdhreacha laistigh den Chontae mar seo a leanas agus mar a aithníodh i bhFíor 3.2 thíos:

- Gleann na hAbhann
- An Chanáil
- Ísealchríocha Talmhaíochta
- Cosáin Ísle
- Cosáin
- Sléibhte
- Conairí Iompair
- Spás Glas
- Uirbeach
- Uirbeach Stairiúil
- Imeall Uirbeach.

D'fhéadfadh go mbeadh roinnt Cineálacha Carachtar Tírdhreacha laistigh de gach Limistéar Carachtar Tírdhreacha.

Beidh cumas gach Cineál Carachtar Tírdhreacha chun forbairt nua a ionsú ag brath den chuid is mó ar íogaireacht an tírdhreacha. Ciallaíonn cumas tírdhreacha cumas tírdhreacha chun freastal ar mhéideanna éagsúla athraithe d'fhorbairt de chineál ar leith gan dochar a dhéanamh do charachtar intreach an tírdhreacha. Cuirtear san áireamh i measúnú íogaireachta carachtar, cáilíocht agus riocht tírdhreacha foriomlán an tírdhreacha agus breithníonn sé a chumas féideartha dul in oiriúint don athrú gan a charachtar intreach a chailleadh. Rangaítear íogaireacht mar Íseal, Measártha nó Ard. Dá bhrí sin, bheadh cumas íseal ag tírdhreach ardíogaireachta, ach beidh leibhéal na hacmhainne éagsúil de réir an chineáil forbartha atá i gceist.

I gcás gach Cineál Carachtar Tírdhreacha, tá sraith prionsabal forbartha curtha le chéile. Cabhróidh na prionsabail seo le bainistiú na forbartha, lena n-áirítear tograí forbartha a dhearadh agus measúnú a dhéanamh ar iarratais phleanála. Tá na prionsabail don fhorbairt leagtha amach i gCaibidil 13 Cur i bhFeidhm agus

Faireachán. Baineadh úsáid as an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha chun bonn eolais a chur faoi bheartas agus cuspóirí an Phlean Forbartha maidir le tírdhreach.

Polasaí NCBH14: Tírdhreacha

Carachtar tírdhreacha an Chontae a chaomhnú agus a fheabhsú, go háirithe ceantair a measadh go bhfuil Luach Tírdhreacha meánach go hard acu nó íogaireacht tírdhreacha mheán go hard agus a chinntiú go bhfuil cúinsí tírdhreacha ina bhfachtóir tábhachtach i mbainistiú na forbartha.

NCBH14 Oibiachtúil 1:

Carachtar uathúil tírdhreacha an Chontae a chosaint agus a fheabhsú trína chinntiú go gcoinníonn, go gcosnaíonn agus, nuair is gá, go bhfeabhsaíonn an fhorbairt chuma agus carachtar an tírdhreacha, ag glacadh go hiomlán le Measúnú Carachtair Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2021).

NCBH14 Oibiachtúil 2:

A chinntiú go ndéantar measúnú ar fhorbairt i gcoinne Carachtar Tírdhreacha, Luachanna Tírdhreacha agus Íogaireacht Tírdhreacha mar a aithníodh sa *Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2021)* de réir threoir an Rialtais maidir le Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha agus an *Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha 2015-2025*.

NCBH14 Oibiachtúil 3:

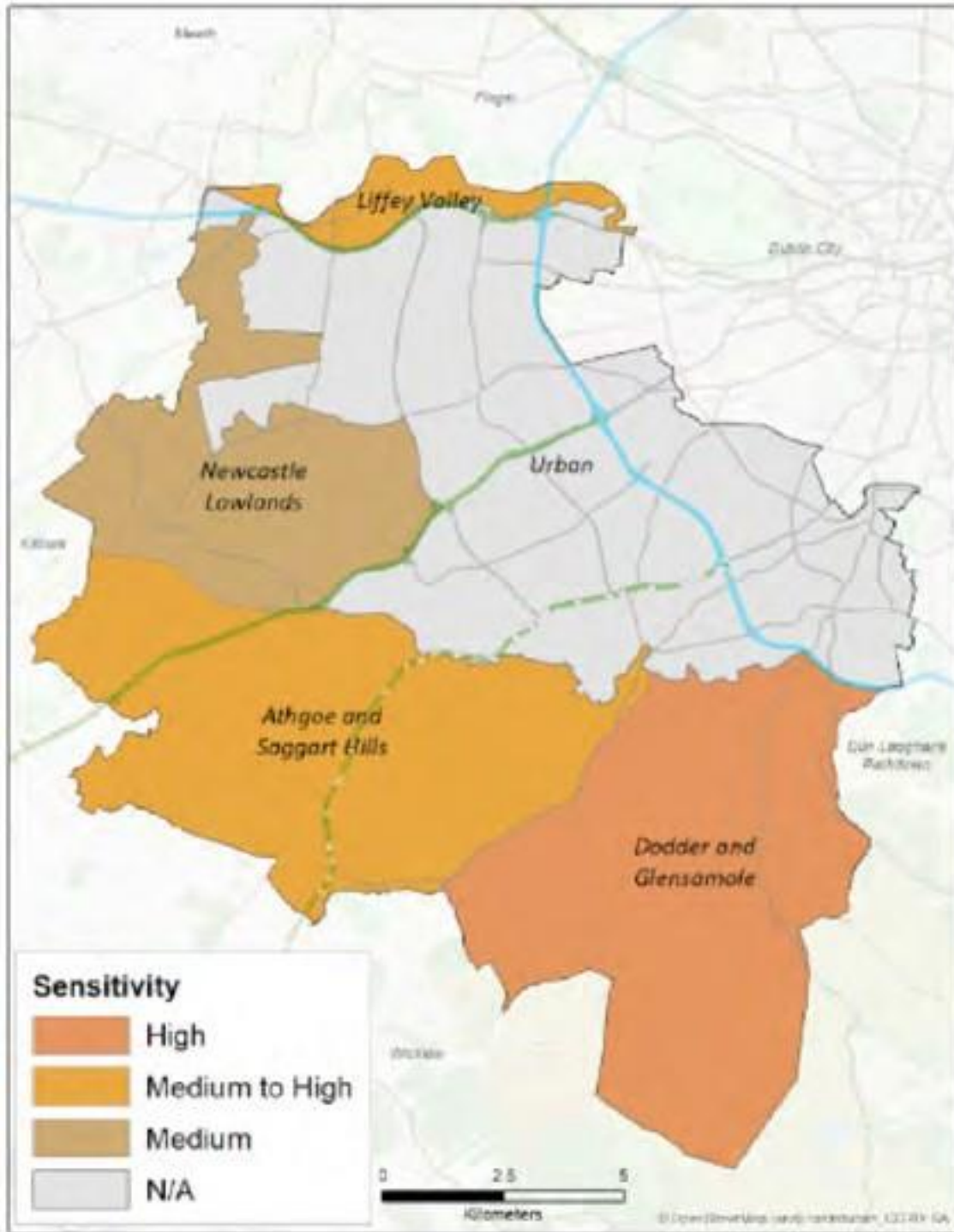
A chinntiú go n-urramaíonn agus go dtreisíonn forbairt sainiúlacht agus uathúlacht na gCineálacha Carachtar Tírdhreacha agus go gcoinníonn sí tréithe tábhachtacha amhail gnáthóga, foirm thalún, oidhreacht dhúchasach agus patrúin lonnaíochta.

NCBH14 Oibiachtúil 4:

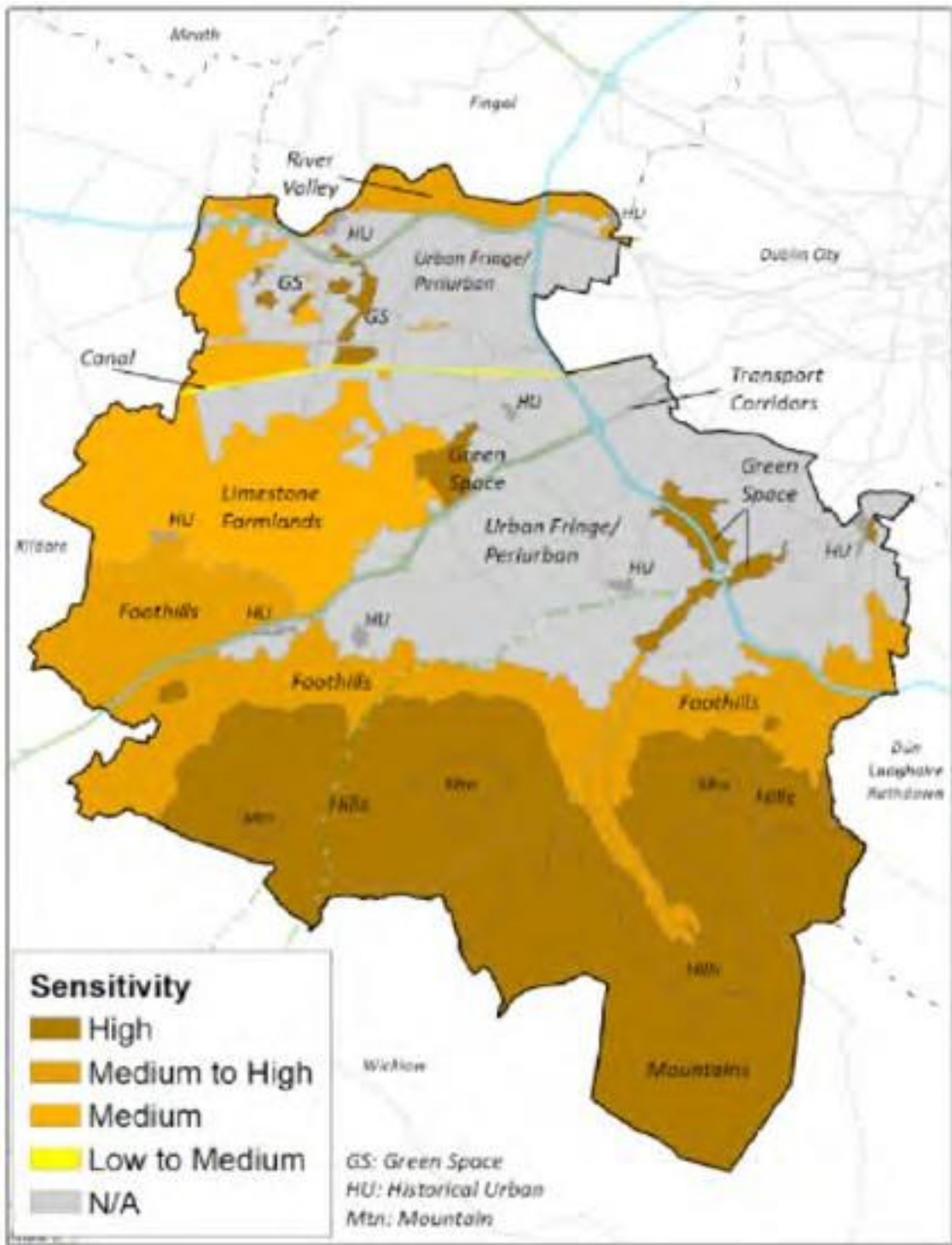
A cheangal go mbeidh Measúnú Tionchair Tírdhreacha/Amhairc ag gabháil le gach iarratas pleanála ar thograí suntasacha, atá suite laistigh de tírdhreacha íogaire nó in aice leo agus chun bearta maolaithe a sholáthar chun aghaidh a thabhairt ar aon tionchair dhiúltacha dhóchúla.

NCBH14 Oibiachtúil 5:

Chun spéirlínte agus ridgelines a chosaint ó fhorbairt.

Figióir 3.1:Limistéir Charachtair Tírdhreacha agus Íogaireacht do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

Figúir 3.2: Cineálacha agus Íogaireacht Carachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

3.3.8 Tuairimí agus Ionchais

Tá go leor radharcanna agus ionchais áille sa Chontae maidir le háiteanna áilleachta nádúrtha nó spéise atá suite laistigh den Chontae agus i gcontaetha tadhla. Ina measc seo tá radhairc áitiúla agus ionchais lánléargais ar thírdhreacha tuaithe, sléibhe, cnoic, cósta agus uirbeacha ar nós Chathair Bhaile Átha Cliath agus an ceantar máguaird, Bá Bhaile Átha Cliath, Gleann na Life agus Cnoic agus Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus Chill Mhantáin lena n-áirítear Gleann an tSáile. Níl radhairc ar áiteanna áilleachta nádúrtha nó spéise teoranta dóibh siúd atá le feiceáil ó áiteanna áille ach freisin ó cheantair fhoirgnithe atá ann cheana féin. Tá ionchais thábhachtacha sa Chontae freisin, na tírdhreacha nó na limistéir shuntasacha sin a bhfuil luach taitneamhachta speisialta acu nó a bhfuil spéis ar leith acu iontu agus atá le feiceáil go forleathan ón gceantar máguaird. Mar chuid den athbhreithniú ar an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha, rinneadh athmheasúnú ar thuairimí agus ar ionchais. Moladh go gcuirfí tuairimí breise leis an liosta le haghaidh cosanta/caomhnaithe; níor sainithníodh aon ionchais bhreise maidir le cosaint ná caomhnú.

Aithnítear tuairimí a aithnítear le haghaidh cosanta agus caomhnaithe ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo. Tá na hionchais liostaithe i dTábla 3.5.

Déanfar tionchar na forbartha ar Thuairimí agus ionchais chosanta a mheas sa mheasúnú ar iarratais phleanála. Beidh ionchais ó áiteanna poiblí feiceálacha a chosaint. Cuirfear tuairimí agus ionchais na dtírdhreach i gcontaetha tadhla san áireamh freisin agus measúnú á dhéanamh ar thograí forbartha laistigh den Chontae. Féachfaidh an Chomhairle le limistéir íogaire agus a n-idir-infheictheacht a chosaint ar fhorbairt dhíobhálach.

Tábla 3.5: Ionchais le Coamhnú agus le Cosaint

Tag. Léarscáile	Ionchas	Tag. Léarscáile	Ionchas
1.	Cnoc Áth Gó	10.	Cnoc Baile an Phiobaraigh
2.	Cnoc an Bhusaigh	11.	Gleann an tSúdra
3.	Cnoc an Mhuileann Gaoithe	12.	Sliabh Cruagh
4.	An Log Mór/Cnoc Thamhlachta	13.	Sliabh Chill Uí Chaoimh
5.	Cnoc Verschoyle	14.	Cnoc an Bhaile Mhóir
6.	Cnoc Mountpelier	15.	Sliabh Seahan
7.	Knockannavea	16.	Sliabh an Chorráin
8.	Cnoc Sagard	17.	Sliabh Suí Fionnagáin
9.	Sliamh na mBánóg	18.	Sliabh Kippure

Polasaí NCBH15: Tuairimí agus Ionchais

Dearcthaí agus Ionchais a Chaomhnú agus áiseanna áiteanna agus gnéithe d'áilleacht nádúrtha nó de spéis nádúrtha a chaomhnú, lena n-áirítear iad siúd atá lonnaithe laistigh agus lasmuigh den Chontae.

NCBH15 Oibiachtúil 1:

Tuairimí agus Ionchais maidir le taitneamhacht speisialta, luach nó leas stairiúil nó cultúrtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, lena n-áirítear radharcanna agus ionchais tuaithe, gleann abhann, sléibhe, cnoic, cósta, ardtailte agus uirbeacha atá le feiceáil ó áiteanna poiblí feiceálacha agus chun forbairt a chosc a chuirfeadh bac nó cur isteach ar Thuairimí agus / nó ar Ionchais.

NCBH15 Oibiachtúil 2:

A cheangal go mbeidh Measúnú Tírdhreacha/Amhairc ag gabháil le gach iarratas pleanála ar thograí suntasacha ar dócha go mbeidh tionchar acu ar thuairimí agus ar ionchais.

NCBH15 Oibiachtúil 3:

Iarracht a dhéanamh ardán féachana a chruthú i gcomharsanacht Chnoc Áth na Coille chun radharcanna lánléargais a cheadú uaidh seo, an pointe is airde i gCluain Dolcáin.

NCBH15 SLO 1:

Ardán féachana oiriúnach agus cuí a éascú, atá íogair don líonra éiceolaíochta máguaird, ag Seandroichead an Bhagúin gar do chomhartha Chonair Dhúlra na Comhairle.

NCBH15 SLO 2:

Soláthar limistéir féachana do Dhroichead Rí Eoin i bPáirc Ghleann Griffeen a éascú, nuair is féidir.

NCBH15 SLO 3:

Smaoineamh ar dhearcadh agus/nó ionchas nua a chur san áireamh i nDroichead na Life agus na Life i Sráidbhaile Leamhcáin ó bhóithre tadhlacha trí mheasúnú a rinne gairmí neamhspleách.

NCBH15 SLO 4:

Iarracht a dhéanamh an ceantar a fhorbairt ag barr Chnoc Eiscir mar láthair féachana le haghaidh radharcanna thar Shráidbhaile Leamhcán agus Gleann na Life.

3.3.9 Oidhreacht Thionsclaíoch

Tá contae Bhaile Átha Cliath Theas an-saibhir ó thaobh na hoidhreachta tionsclaíche de, agus baineann cuid mhór díobh leis an 18ú agus leis an 19ú haois. Rinneadh suirbhé deisce ar oidhreacht thionsclaíoch an Chontae i 2012. Áirítear leis an bhfardal oidhreachta tionsclaíche a raibh droichid, bonneagar a bhaineann le huisce agus séarachas, uiscebhealaí lena n-áirítear an Chanáil Mhór, cora, droichid, muilte, rásaí muilinn, agus iarnróid mar thoradh air.

Cheadaigh tógáil na Canálach Móire idir 1756 agus 1804 roinnt tionscal a bhunú, mar shampla táirgeadh aoil, eastóscadh cloiche, cairéil, mianadóireacht,

monarchana, muilte, agus forbairt gabha agus brionnaithe. Tionscal suntasach a bhí i ndéantúsaíocht páipéar i gContae Bhaile Átha Cliath Theas le muilte páipéir suite ar an Life, Camac agus Dodder.

Thosaigh an líonra iompair ag fás le linn na tréimhse seo, le feabhsuithe ar na bóithre agus ar an gCanáil lena n-áirítear droichid agus glais chanála a thógáil. Le linn na tréimhse seo freisin, forbraíodh Leamhcán mar 'iarbhaile' ar phríomhbhóthar Bhaile Átha Cliath go Gaillimh.

Polasaí NCBH16: Oidhreacht Thionsclaíoch

Oidhreacht thionsclaíoch an chontae a chur chun cinn.

NCBH16 Oibiachtúil 1:

Athúsáid íogair agus oiriúnaitheach struchtúr oidhreachta tionsclaíche a chur chun cinn agus a spreagadh nuair is cuí, ag cinntiú nach mbíonn tionchar tromchúiseach ag aon athrú ar charachtar intreach an struchtúir agus go ndéantar na hoibreacha go léir i gcomhréir le caomhnú an dea-chleachtais, i gcomhréir le RPO 9.27 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES).

NCBH16 Oibiachtúil 2:

Suirbhé allamuigh a dhéanamh ar láithreáin oidhreachta tionsclaíche laistigh den Chontae chun struchtúir, gnéithe agus a ndéantáin agus gléasra gaolmhar a aithint, agus chun struchtúir nó coimpléisc oidhreachta tionsclaíche, nó gnéithe a bhfuil tábhacht leo, a chur le Taifead na Struchtúr Cosanta.

NCBH16 Oibiachtúil 3:

Aird a thabhairt ar na nithe sin a aithníodh i Suirbhé Oidhreachta Tionscail Chontae Átha Cliath Theas (2012) agus ar aon suirbhéanna ina dhiaidh sin agus measúnú á dhéanamh ar aon tograí forbartha ábhartha.

NCBH16 Oibiachtúil 4:

Tacú le hullmhú agus cur i bhfeidhm aon Phlean Oidhreachta Contae nuashonraithe ina gcorpraítear cur chun cinn agus cosaint Oidhreacht Chultúrtha an Chontae.

NCBH16 Oibiachtúil 5:

Chun Muilte Ola Fionnradharc ag Corrán Choill na Silíní i gCluain Dolcáin a chaomhnú agus a fhorbairt mar gur sampla maith iad iarsmaí an mhuilinn d'ailtireacht thionsclaíoch fheidhmiúil agus is meabhrúchán tábhachtach iad ar oidhreacht thionsclaíoch cheantar Chluain Dolcáin.

NCBH16 Oibiachtúil 6:

Tacú leis an imscrúdú ar shuíomh cuí do chartlann Joe Williams.

3.3.10 An Ghaeilge agus an Oidhreacht Áitiúil

T Tá ról tábhachtach le himirt ag an gComhairle i gcur chun cinn na Gaeilge sa Chontae trí imeachtaí ar nós Seachtain na Gaeilge agus tionscnaimh eile a eagrú, trí thacaíocht a thabhairt d'ainmneacha Gaeilge d'fhorbairtí nua cónaithe, trí chomharthaíocht threorach dhátheangach a sholáthar agus trí dhoiciméid phoiblí

a d'fhoilsigh an Chomhairle a aistriú.

Tá méadú ag teacht ar úsáid na Gaeilge i gCluain Dolcáin le blianta beaga anuas agus tá aitheantas náisiúnta faighte ag an gceantar trí ainmniú mar Limistéar Líonra Gaeilge, mar gheall ar mhais chriticiúil tacaíochta pobail agus Stáit d'úsáid na Gaeilge a bhaint amach. De bhun an ainmniúcháin seo, tá ar Chluain Dolcáin Plean Gaeilge a ullmhú.

Polasaí NCBH 17: An Ghaeilge agus an Oidhreacht Áitiúil
An Ghaeilge a chur chun cinn, a thacú agus a chaomhnú sa Chontae.
NCBH17 Oibiachtúil 1: Úsáid agus infheictheacht na Gaeilge a chur chun cinn.
NCBH17 Oibiachtúil 2: Tacú le hullmhú agus cur i bhfeidhm Plean Gaeilge do Líonra Gaeilge Chluain Dólcáin / Clondalkin Irish Language Network Area, ag teacht le RPO 9.28 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES).
NCBH17 Oibiachtúil 3: Leanúint d'úsáid na Gaeilge a chur chun cinn in ainmniú forbairtí nua cónaithe.
NCBH17 Oibiachtúil 4: Oidhreacht áitiúil a chur chun cinn trí thacú le hainmneacha d'fhorbairtí cónaithe nua a léiríonn comhthéacs áitiúil agus stairiúil a suí agus an Ghaeilge san áireamh.
NCBH17 Oibiachtúil 5: Tacú le húsáid na Gaeilge ar aghaidheanna siopaí.
NCBH17 Oibiachtúil 6: Úsáid na Gaeilge a chur chun cinn i gcomharthaíocht laistigh den Chontae.
NCBH 17 Oibiachtúil 7: Conairí oidhreachta/oilithrigh a thaifeadadh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, ar nós an Slí Mhóir i sráidbhaile Chluain Dolcáin, chun an taifead seo a thiomsú ar bhealach cuimsitheach, agus chun meicníochtaí a fhorbairt chun tús a chur le plé oidhreachta cultúrtha maidir leis na bealaí sin d'fhonn cainníochtú, measúnú, cothabháil agus cosaint fhoirmiúil a dhéanamh ar na bealaí seo mar ghnéithe féideartha a d'fhéadfadh a bheith ann a mbeadh spéis thábhachtach ag an oidhreacht áitiúil iontu.

3.3.11 Illchiníochas i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Tá daonra imirceach atá ag éirí níos éagsúla tar éis baile Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a ghairm le blianta beaga anuas, ina bhfuil raon náisiún, eitneachas agus reiligiún. Léiríonn próifíl Imirce agus Éagsúlachta Dhaonáireamh 2016 go bhfuil níos mó ná leathmhíilliún duine ó 200 náisiún éagsúil ina gcónaí in Éirinn. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas, léiríonn an Daonáireamh go bhfuil 30,919 duine nach Éireannaigh iad ina gcónaí sa Chontae ina bhfuil beagán os cionn 11% den daonra. Cuireann an meascán náisiúntachtaí seo éagsúlacht agus saibhreas lenár dtaithí shaoil agus lenár radharc domhanda agus tá sé mar chuid dár n-oidhreacht chultúrtha atá ag teacht chun cinn.

Polasaí NCBH18: Ilchiníochas

Oidhreacht ilchultúrtha an Chontae a chur chun cinn.

NCBH18 Oibiachtúil 1:

Timpeallacht a bhunú chun feasacht traschultúrtha, comhchuibheas ciníoch, comhthuiscint agus meas ar gach traidisiún reiligiúnach agus eitneach laistigh den Chontae a chur chun cinn, lena n-áirítear spásanna poiblí a fhorbairt a bhfuil achomharc agus ábharthacht traschultúrtha ag baint leo.

NCBH18 Oibiachtúil 2:

Na gníomhartha a aithníodh i gComhairle Contae Átha Cliath Theas a chur i *bhfeidhm Comhtháthaithe* (2019-2023) nó aon straitéisí ina dhiaidh sin.

3.4 Oidhreacht Thógtha

Cuimsíonn timpeallacht thógtha stairiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas samplaí breátha d'oidhreacht thógtha agus de shráid-dreacha stairiúla a chuireann le taitneamhacht agus carachtar amhairc an Chontae agus lenár dtuiscint ar an am atá thart. Tá sé rithábachtach go ndéantar luacháil agus cosaint ar ár sócmhainní saibhre ailtireachta amhail struchtúir chosanta, limistéir chaomhantais ailtireachta, tithe tuaithe, caisleáin, ailtireacht thionsclaíoch agus foirgnimh dhúchasacha agus go gcosnófar iad do na glúnta atá le teacht.

Is breithniú tábhachtach d'fhorbairt inbhuanaithe agus d'athghiniúint uirbeach é ár stoc d'fhoirgnimh níos sine a athshamhlú trí athúsáid, deisiú agus uasghrádú fuinnimh agus is príomhspríoc é den bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach. Is freagairt thábhachtach é athúsáid seanfhoirgneamh freisin ar athrú aeráide toisc go gcoinníonn coinneáil foirgneamh den sórt sin fuinneamh corpraithe, caomhnaíonn sé ceardaíocht agus is rogha neodrach ó thaobh carbóin é.

Tá ról lárnach ag foirgnimh stairiúla agus sráid-dreacha freisin i ndéanamh áite. Sa chás go bhfuil siad corpraithe go hógair laistigh de scéimeanna forbartha agus athghiniúna, cuireann a gcáilíochtaí intreacha cosúil le carachtar, luach stairiúil agus taitneamhacht amhairc go mór le braistint féiniúlachta agus braistint áite.

Mar a luadh sa Chreat Náisiúnta Pleanála, *'Is acmhainn neamh-inathnuaite iad sócmhainní oidhreachta tógtha na hÉireann ar fiú iad a chothú ar bhealach atá oiriúnach dá dtábhacht mar chabhair chun tuiscint a fháil ar an am atá thart, ag cur le folláine an phobail agus le cáilíocht na beatha chomh maith le forbairt eacnamaíoch réigiúnach'*.

3.4.1 Treoir maidir le Comhthéacs Reachtúil agus Beartas Pleanála Oidhreachta Thógtha

Aithníonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) an oidhreacht mar thosaíocht infheistíochta straitéisí, ag aithint *'Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe'* mar Thoradh Straitéiseach Náisiúnta agus ag cur béime ar an luach intreach atá ag ár n-oidhreacht thógtha, nádúrtha agus chultúrtha maidir le carachtar na gceantar uirbeach agus tuaithe a shainmhíniú agus cur lena meallacht agus lena mothú áite'.

Léiríonn an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) *'gur acmhainn neamh-*

inathnuaite iad sócmhainní oidhreachta tógtha a chuireann le tuiscint a fháil ar an am atá caite, ar fholláine agus ar cháilíocht saoil na saoránach agus ar dheis iad freisin d'fhorbairt eacnamaíoch inbhuanaithe'.

Is iad seo a leanas cuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha a bhaineann go háirithe le réimse na hoidhreachta tógtha:

- **Deir Cuspóir Beartais Náisiúnta 17** An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) *'Luach speisialta fisiciúil, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid chuí agus íogair a bhaint as anois agus do na glúnta atá le teacht'*
- **Deir Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 9.30** den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) *'Tacú le hathúsáid íogair struchtúr cosanta'*.

3.4.2 Struchtúir Chosanta

Ceanglaíonn an tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) ar gach Údarás Pleanála Taifead ar Dhéanamhas Chosanta (RPS) a chur san áireamh sa Phlean Forbartha Contae. Tá an RPS do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas liostaithe in Aguisín 3A den Phlean Forbartha seo agus aithnítear gach struchtúr gaolmhar ar léarscáileanna an Phlean Forbartha.

Is struchtúr é déanamhas cosanta a mheasann an tÚdarás Pleanála a bheith ina ábhar spéise ar leith ó thaobh ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil de. I gcás ina gcosnaítear déanamhas faoin Taifead ar Dhéanamhas Chosanta (RPS), folaíonn an chosaint (mura luaitear a mhalairt) an struchtúr, an taobh istigh agus an talamh laistigh dá chuach agus struchtúir eile laistigh den chúirtealáiste sin (lena n-áirítear a gcuid taobh istigh) agus gach daingneán agus gné atá mar chuid den taobh istigh nó den taobh amuigh de na struchtúir seo go léir.

Tá an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta freagrach as suirbhéanna a dhéanamh ar oidhreacht ailtireachta gach contae agus as na struchtúir seo a thaifeadadh i bhFardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (NIAH). Faoi Alt 53 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) féadfaidh an tAire moltaí a dhéanamh chun struchtúir áirithe a chur san áireamh i dTaifead ar Dhéanamhas Chosanta (RPS).

Caibidil 13 Tá comhairle maidir le faisnéis atá le cur san áireamh le hiarratais phleanála ar fhorbairtí a théann i bhfeidhm ar Struchtúir Chosanta le cur i bhfeidhm agus monatóireacht

Polasaí NCBH19: Struchtúir Chosanta

Foirgnimh, struchtúir agus láithreáin atá i dTaifead an Déanmhais Cosanta a chaomhnú agus a chosaint agus breithniú cúramach a dhéanamh ar aon mholtaí le haghaidh forbartha a mbeadh tionchar acu ar shuíomh, ar charachtar speisialta nó ar chuma Struchtúir Chosanta lena n-áirítear a churach stairiúil, go díreach agus go hindíreach.

NCBH19 Oibiachtúil 1:

Cosaint gach déanmhais (nó codanna de struchtúir) agus a dtimpeallacht láithreach a áirithiú, lena n-áirítear cúirtealáiste agus forais fhreastail na struchtúr a shaináithnítear i dTaifead ar Dhéanamhas Chosanta.

NCBH19 Oibiachtúil 2:

A chinntiú go bhfuil gach togra forbartha a théann i bhfeidhm ar Struchtúr Cosanta agus ar a shuíomh lena n-áirítear tograí chun aon Struchtúr Cosanta a leathnú, a athrú nó a athchóiriú báúil lena charachtar agus lena shláine speisialta agus go bhfuil siad oiriúnach ó thaobh cóireáil ailtireachta, carachtar, scála agus foirme de. Beidh gach togra den sórt sin comhsheasmhach leis na Treoirínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála, An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus na Gaeltachta (DAHG) (2011 nó aon doiciméid ionaid) lena n-áirítear prionsabail an chaomhnaithe.

NCBH19 Oibiachtúil 3:

Aghaidh a thabhairt ar dhearóiliú agus fáilte a chur roimh athshlánú, athchóiriú, úsáid chúí agus athúsáid íogair Struchtúr Cosanta i gcomhréir le RPO 9.30 den - Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) agus tacú leo.

NCBH19 Oibiachtúil 4:

Tacú le húsáidí malartacha do Struchtúir Chosanta lena n-áirítear iarláithreáin institiúideacha chun slándáil leanúnach luach oidhreachta na bhfoirgneamh seo, na dtailte freastail agus na ngnéithe tírdhreacha gaolmhara a sholáthar.

Chuige sin, féadfar maolú na srianta criosaithe láithreáin a mheas chun caomhnú agus caomhnú an struchtúir chosanta a chinntiú i gcás ina bhfuil an úsáid atá beartaithe comhoiriúnach leis an struchtúr atá ann cheana agus i gcás ina bhfuil an fhorbairt bheartaithe ag teacht le beartais chaomhnaithe dea-chleachtas agus le pleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair

NCBH19 Oibiachtúil 5:

Scartáil agus athruithe míchuí ar Dhéanamhais Chosanta a thoirmeasc mura rud é, i gcúinsí an-eisceachtúla.

NCBH19 Oibiachtúil 6:

Chun a chinntiú go bhfuil aon oibreacha chun éifeachtúlacht fuinnimh an Struchtúr Cosanta agus foirgnimh stairiúla a uasghrádú íogair do mhodhanna agus d'ábhair thógála traidisiúnta agus nach mbíonn tionchar díobhálach fisiciúil ná amhairc acu ar an struchtúr. Ba cheart aird a thabhairt ar an bhfoirseachán An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus na Gaeltachta (DAHG) 'Éifeachtúlacht Fuinnimh i bhFoirgnimh Thraidisiúnta' 2010.

NCBH19 Oibiachtúil 7:

Athbhreithniú a dhéanamh ar Fhardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (NIAH) agus Taifead na Struchtúr Cosanta a nuashonrú de réir aon mholtaí díreacha ón Aire.

NCBH19 Oibiachtúil 8:

Chun tacú le hathchóiriú Rás an Mhuilinn (RPS Ref. 007), ag aithint go bhfuil sé faoi úinéireacht phríobháideach, ón áit a bhfágann sé an Life go dtí an áit a dtéann sé isteach i gceantar na Muilte i mBaile Phámar ag féachaint don fhéidearthacht feabhsuithe bithéagsúlachta.

NCBH19 SLO 1:

Tabhairt faoi ghlasbhealach idirchontae a fhorbairt trí thacaíocht a thabhairt d'athchóiriú agus d'athúsáid an droichid mhiotail (airgid) i mBaile Phámar (an Bóthar Íochtarach, RPS. Tag. 006) atá faoi úinéireacht Chomhairle Contae Fhine Gall agus a húsáid a chur chun cinn i mbonneagar gluaiseachta inbhuanaithe an Chontae tríd an gComhairle ag lorg rochtain dhíreach ar an struchtúr seo agus taitneamh a bhaint as go gníomhach trí thailte a fháil faoi úinéireacht phríobháideach laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas úsáid an phobail a éascú agus naisc a chumasú idir Fine Gall agus Baile Átha Cliath Theas agus Cathair Bhaile Átha Cliath.

NCBH19 SLO 2:

Chun imscrúdú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann leis an droichead atá suite i gCairéal SIAC, Bóthar na Mainistreach, Cluain Dolcáin, a chur san áireamh i dTaifead na Struchtúr Cosanta.

NCBH19 SLO 3:

Chun imscrúdú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann le Seanchloch an Mhíle ar Bhóthar Bhaile an Teampaill a chur san áireamh i dTaifead na Struchtúr Cosanta, gar d'acomhal Bhóthar Ghort an Dúin.

NCBH19 SLO 4:

Imscrúdú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann le Droichead Callaghan a chur san áireamh i dTaifead ar Dhéanmhais Chosanta.

NCBH19 SLO 5:

Imscrúdú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann leis na tithe ar an bPríomhshráid, Cluain Dolcáin, a chur san áireamh i dTaifead ar Dhéanmhais Chosanta.

NCBH19 SLO 6:

Plean Dearaidh a ullmhú do Pháirc Naomh Cuthbert agus soláthar a dhéanamh d'Eaglais Naomh Cuthbert.

3.4.3 Architectural Conservation Areas

Is áit, limistéar, grúpa déanmhas nó bailedhreach é Limistéar Caomhantais Ailtireachta (ACA) ar díol spéise nó luach speisialta ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil é nó a chuireann le meas ar Dhéanmhais Chosanta. D'fhéadfadh ACA a bheith comhdhéanta, mar shampla, as sraith tithe sraithe, sráid, lár sráidbhaile nó cnuasach struchtúr. Mura bhfuil struchtúr liostaithe freisin ar Thaifead na Struchtúr Cosanta, ní bhaineann an t-ainmniú a thugtar ó bheith san áireamh in ACA ach leis an taobh amuigh agus leis an sráid-dreach.

Cuimsíonn an liosta thíos ACA a aithníodh laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

- Iostáin Bhaile an Ridire, Tamhlacht
- Iostáin Shráidbhaile Boden, Baile Bó Finne
- Sráidbhaile Chluain Dolcáin

- Páirc Gé, Seanbhóthar an Bhagúin
- Sráidbhaile Leamhcán
- Sráidbhaile an Chaisleáin Nua
- Baile Phámar Íochtarach Coimpléasc an Mhuilinn
- Sráidbhaile Ráth Cúil

- Sráidbhaile Ráth Fearnáin lena n-airítear Willbrook
- Iostáin Cois Abhann Teach Mealóg
- Iostáin Noamh Pádraig Bóthar na Gráinsí, Ráth Fearnáin
- Sráidbhaile Thamhlachta
- Teachíní TJ Burns, Seanbhóthar Bawn
- Bóthar an Teampaill Bháin agus Iostáin Lána Taylor Ráth Fearáin

Tá gach teorainn Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) leagtha amach ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo. Tá liosta de gach ACA ina bhfuil cur síos gairid ar charachtar ailtireachta an cheantair leagtha amach thíos:

1. Sráidbhaile Ráth Cúil

Tá go leor foirgneamh spéise laistigh den chlúdach líneach Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA), lena n-áirítear Teach Ráth Cúil, Cúirt na Seisiún Peataí, Ionad Sláinte Ráth Cúil, Stáisiún Gardaí Ráth Cúil, Ráth Cúil, Stil An Poitin agus roinnt teachíní níos lú atá breactha ar fuad an tsráidbhaile. Tá príomh-thiúchan na bhfoirgneamh stairiúil, ó dheireadh an ochtú haois déag agus an naoú haois déag, sa chuid thoir agus lárnaigh den sráidbhaile. Tá croí an tsráidbhaile fós le feiceáil mar fhócas uirbeach ar leith, in ainneoin na forbartha cónaithe agus bóithre ag deireadh an fichiú haois timpeall an tsráidbhaile.

2. Sráidbhaile an Chaisleáin Nua

Is sráidbhaile suntasach stairiúil é an Caisleán Nua a bunaíodh ar dtús mar mhainéar meánaoiseach sa tríú haois déag. Mar gheall ar a líon mór séadchomharthaí seandálaíochta marthanacha agus córas coinneála talún meánaoiseach dea-chaomhnaithe de cheapacha buirgléireachta atá caomhnaithe i bhfálta scean, is sráidbhaile é an Caisleán Nua a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis. Tá creatlach tógtha croí an tsráidbhaile rangaithe mar chuid de na cinn is sine sa réigiún. Is struchtúir mheánaoiseacha iad na foirgnimh spéise laistigh de chlúdach an ACA, mar shampla tithe túir a tógadh roimh 1500, Eaglais na hÉireann, Teach Gléibe lár an ochtú haois déag, agus an tSeanscoil Náisiúnta agus Eaglais Chaitliceach Rómhánach Naomh Finian a théann ó thús go lár an naoú haois déag.

3. Iostáin Cois Abhann Teach Mealóg

Is éard atá i dtithe cois abhann ná foirmiú crescent múnlaith de fhiche bungaló leathscoite, atá suite amach ó phríomhbhóthar Teach Mealóg. Na tithe chun tosaigh ar spás oscailte mór glas leis an Dodder abhainn atá ina teorainn nádúrtha ó dheas. Tá bríce daite buff sna tithe le gnéithe eibhir agus póirsí teilgte brící dearga a chruthaíonn grúpa sainiúil le spéis shuntasach ailtireachta agus suímh.

4. Iostáin Noamh Pádraig, Bóthar na Gráinsí, Ráth Fearnáin.

Tá ceithre shraith déag de thithe leathscoite sa cheantar seo, cúig shraith de struchtúir leathscoite, aon stóir le seomraí dormánta agus ardán amháin de dheich dteach dhá stór, deartha ag an ailtire T.J Byrne c.1915 d'fhoireann tithíochta agus do theaghlaigh an Mhuilinn Plúir in aice láimhe. Bhí gairdíní móra cúil ag na ceithre shraith teaghaisí atá mar bhunscéim tithíochta Theach Naomh Pádraig; le teacht ar chóras séarachais sna 1960í giorraíodh gairdíní móra cúil na dtithe chun slí a dhéanamh d'ardáin de thithe dhá stór le díonta cothroma. Tá trí chineál tí ag tús an fichiú haois san fhorbairt seo a chruthaíonn grúpa sainiúil a bhfuil spéis shuntasach ailtireachta acu chomh maith le spéis shóisialta sa mhéid is go soláthraíonn siad comhthéacs

5. Bóthar an Teampaill Bháin agus Iostáin Lána Taylor Ráth Fearnáin

Tá 12 theach leathscoite sa cheantar seo feadh Bhóthar an Teampaill Bháin, deich dteach leathscoite agus dhá theach leathscoite dhá stór atá cosúil leis an bhforbairt ar Lána Taylor agus dáta ó thús an fichiú haois. Tagann an carachtar ar leith ó phailéad roinnte ábhar lena n-áirítear scláta nádúrtha, tógáil eibhir, ballaí teorann cloiche, bríce daite buff, cruacha simléir bríce, patrúin athchleachtacha agus rannchuidiú le sráid-dreach.

6. Iostáin Bhaile an Ridire, Tamhlacht

Tá an t-ardán seo de cheithre theachín suite ar Bhóthar Thamhlachta, díreach siar ó fhaiche Bhaile an tSrutháin laistigh de Bhaile an Ridire agus téann sé siar go dtí tús an fichiú haois. Tá an dearadh tipiciúil de thithíocht aicme oibre a tógadh laistigh de chontae tuaithe Bhaile Átha Cliath ag an am.

7. Iostáin Shráidbhaile Bhaodáin, Baile Bó Finne

Tá an t-ardán seo de naoi mbungaló suite ar bhóthar Bhaile Bó Finne, siar ó dheas ón gcrosbhóthar le Gleann Dobhráin agus Bóthar Bhaile Rois. Tá cúl na n-airíonna teoranta ag sruthchúrsa beag, an rás eireaball ón muileann páipéir roimhe seo ar Lána Taylor. Is dócha gur tógadh na bungalónna seo sna 1950idí nó sna 1960idí.

8. Sráidbhaile Leamhcán

Tá an sráidbhaile Leamhcán suite ar bhruach Aibhneacha an Ghrein agus na Life i gcuid radhairc de Ghleann na Life agus in aice le Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life. Baineann Leamhcán den chuid is mó leis an ochtú haois déag nuair a tháinig an baile chun bheith ina ionad faiseanta, tar éis spa sulfarach a aimsiú sa bhliain 1758. Téann an phríomhshráid ó 1800 go 1830 agus mheall nádúr radhairc an tsráidbhaile cónaitheoirí ó Bhaile Átha Cliath. Bunaíodh sraith muilte, lena n-áirítear muilte línéadaigh, olla agus plúir, ar an Life le sruth ó Leamhcán le linn an ochtú agus an naoú haois déag agus maireann roinnt coimpléisc mhuilinn i gcéimeanna éagsúla caomhnaithe. Tagann carachtar ar leith Sráidbhaile Leamhcán ó phailéad roinnte ábhar, patrúin athchleachtacha, sráid-dreach agus leagan amach agus sonraí an tsráidbhaile, mar shampla glas an tsráidbhaile, pábháil aolchloiche, sráideanna líneáilte crann aibí, foirgnimh cloiche agus ballaí agus foirgnimh phoiblí.

9. Sráidbhaile Chluain Dolcáin

Is é an Túr Cruinn an tsiombail cháiliúil de Shráidbhaile Chluain Dolcáin, agus téann sé ó c.750AD. Bunaíodh roinnt muilte ar Abhainn camac, lena n-áirítear san ochtú haois déag nuair a bhí sraith de mhuilte beaga gunnaí suite i ndiméin ***Little Corkagh??.* D'fhorbair Cluain Dolcáin san ochtú agus sa naoú haois déag mar ghnáthbhaile úsáide measctha ag feidhmiú mar mhargadh agus ag soláthar tithíochta do na hoibrithe muilinn áitiúla. Tá líon beag tithe sa sráidbhaile ón naoú haois déag. I measc na samplaí de charachtar ar leith Chluain Dolcáin tá sráid-dreach, dínhdreach, radhairc agus suíomhanna, radhairc i dtreo foirgnimh shuntasacha, lena n-áirítear an Túr Cruinn agus Eaglais Naomh Eoin, agus spásanna oscailte.

10. Baile Phámar Íochtarach Coimpléasc an Mhuilinn

Faoi bhun shráidbhaile Bhaile Phámar ar bhruach na Life, bunaíodh líon mór muilte le linn an ochtú haois déag. Go luath sa naoú haois déag, bhí an raon i measc na bhfiontar tionsclaíoch anseo bhí oibreacha fairsinge priontála, oibreacha móra

iarainn, muilte ola agus rudaí ruaimhe agus muilte níocháin. Bhí oibreacha luaidhe agus copair, muilte móra cadáis agus muilte plúir ann freisin. Bhí tábhacht nach beag ag baint leis na hiarthionscail d'éabhlóid stairiúil, ailtireachta agus sóisialta an cheantair agus tá cuid mhór foirgneamh stairiúil cois abhann agus carachtar tuaithe fós le feiceáil.

11. Sráidbhaile Ráth Fearnáin lena n-áirtear Willbrook

Tá dlúthbhaint ag forbairt sráidbhaile Ráth Fearnáin le forbairt Chaisleán Ráth Fearnáin, a thóg Ardeaspag Bhaile Átha Cliath i c. 1583. Le linn an naoú haois déag bunaíodh sraith muilte ar Aibhneacha Owendoher agus Dodder. Le linn an ochtú agus an naoú haois déag, tógadh go leor Bailtíní agus tithe beaga tuaithe i gceantar ráth Fearnáin. Nuair a tháinig tramanna, rinneadh bruachbhaile de Bhaile Átha Cliath de Ráth Fearnáin, agus tógadh tithe sraithe chun freastal ar oibrithe bruachbhailteacha.

12. Sráidbhaile Thamhlachta

Is é Tamhlacht suíomh mhainistir Luath-Chríostaí a bhunaigh Naomh Maelruain san 8ú haois. Tá séipéal, reilig agus túr Naomh Maelruain suite anois ar shuíomh na mainistreach seo. Tháinig na tailte i gceantar Thamhlachta faoi smacht Ardeaspag Bhaile Átha Cliath. Tógadh Teach Thamhlachta in 1820 ar an suíomh a bhí á áitiú ag Caisleán Thamhlachta agus ina dhiaidh sin i bPálás an Ardeaspaig. Sa bhliain 1855 cheannaigh na Doimínigh na tailte agus na foirgnimh agus bhunaigh siad Prióireacht Naomh Muire. In 1864 d'oscail siad an foirgneamh prióireachta reatha agus chuir siad síntí leis níos déanaí. Bhí an sráidbhaile ceangailte le Baile Átha Cliath le tram sna 1890idí agus mar thoradh air sin rinneadh athfhorbairt shuntasach i dTamhlacht. Tá carachtar na Príomhshráide sa lá atá inniu ann sainmhínithe den chuid is mó ag na tithe tarraingteacha agus slán go mór i dtús an fichiú haois sa sráidbhaile.

13. Páirc Gé

Aardán 2 stór ar an taobh thoir de sheanbhothar Bán. Ní mór measúnú a dhéanamh chun tuilleadh tuairisce a fháil.

14. Iostáin TJ Burns

Teachíní scoite ar an taobh thiar de Sheanbhothar an Bhagúin. Éilíonn measúnú chun cur síos breise a dhíorthú.

Forbairt lastigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta

Níl sé díolmhaithe ó chead pleanála oibreacha seachtracha a dhéanamh ar struchtúir laistigh den Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) ach amháin i gcás nach mbeadh tionchar ábhartha ag na hoibreacha ar charachtar an cheantair agus i gcás ina mbeadh na hoibreacha ag teacht le cuma an struchtúir féin agus na struchtúr comharsanachta.

Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go n-urramóidh forbairt agus oibreacha nua laistigh de ACAanna agus de cheantair sráidbhailte stádas stairiúil an cheantair agus go léireoidh siad feasacht ar an timpeallacht stairiúil atá ag dearthóirí, forbróirí, áititheoirí foirgneamh agus úinéirí. Freastalóidh sé seo ar oidhreacht ailtireachta an cheantair a chosaint agus a fheabhsú agus cinnteoidh sé go gcuirfidh forbairt nua le carachtar an cheantair agus go dtreiseoidh sé a

Policy NCBH20: Limistéir Chaomhantais Ailtireachta

Carachtar stairiúil agus suíomh amhairc na Limistéir Caomhantais Ailtireachta a chaomhnú agus a fheabhsú agus breithniú cúramach a dhéanamh ar aon mholtaí forbartha a mbeadh tionchar acu ar luach speisialta na gceantar sin.

NCBH20 Oibiachtúil 1:

Chun deireadh a chur le gnéithe sainiúla a chuireann go dearfach le carachtar na Limistéir Caomhantais Ailtireachta lena n-áirítear gnéithe tógála, aghaidheanna siopaí, cóireálacha teorann (ballaí san áireamh), troscán sráide, tírdhreachú agus pábháil.

NCBH20 Oibiachtúil 2:

Cosc a chur ar scartáil struchtúir a chuireann go dearfach le carachtar ailtireachta an Limistéir Coamhantais Ailtireachta (ACA).

NCBH20 Oibiachtúil 3:

A chinntiú go gcaomhnaíonn nó go bhfeabhsaíonn forbairt nua, lena n-áirítear forbairt inlíonta, síntí agus oibreacha athchóirithe laistigh de Limistéir Caomhantais Ailtireachta (ACA) nó in aice leis, carachtar speisialta agus suíomh amhairc an ACA lena n-áirítear radharcanna, sráid-dreacha agus díonta.

.

NCBH20 Oibiachtúil 4:

Aghaidh a thabhairt ar dhearóiliú agus fáilte a chur roimh athúsáid agus athshlánú cuí agus íogair foirgneamh, gnéithe tógála agus láithreán laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta, iad a spreagadh agus a chur chun cinn.

NCBH20 Oibiachtúil 5:

Tranglam amhairc agus uirbeach a laghdú agus a chosc laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta lena n-áirítear, nuair is cuí, struchtúir bhainistíochta tráchta, struchtúir fónais agus gach comharthaíocht.

NCBH20 Oibiachtúil 6:

Spásanna agus áiteanna poiblí laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta a chur chun cinn agus tacú leo mar chuid d'fheabhas a chur ar dhéanamh áiteanna dearfacha (féach ar Alt 3.5.4 den fho-alt Déanamh Áite agus an Timpeallacht Thógtha Stairiúil).

NCBH20 Oibiachtúil 7:

Chun a chinntiú go gcloíonn tograí le haghaidh aghaidheanna siopaí agus comharthaíocht mhiondíola laistigh den Limistéir Coamhantais Ailtireachta (ACA) leis an gcleachtas is fearr agus go mbainfidh siad dearaí ardchaighdeáin amach a léiríonn meas ar charachtar an cheantair. I ndáil leis

sin, ceanglófar ar iarratasóirí aird a thabhairt ar na prionsabail atá leagtha amach i dTreoir Deartha Aghaidheanna Siopaí Bhaile Átha Cliath Theas agus cloí leo.

NCBH20 Oibiachtúil 8:

Chun a chinntiú go n-áirítear le gach iarratas pleanála ar fhorbairtí nua laistigh den Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) nó atá tadhlach láithreach le Measúnú Tionchair Ailtireachta agus Réasúnaíocht Dearaidh a thugann aghaidh ar bhreithnithe dearaidh amhail struchtúr uirbeach agus grán, dlús agus meascán, scála, airde, ábhair, tírdhreach, radhairc agus sainchomharthaí tíre agus forbairt stairiúil

NCBH20 Oibiachtúil 9:

Leanúint leis an obair ar bhileoga eolais agus ar dhoiciméid treorach d'úinéirí, d'áititheoirí agus do chleachtóirí laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta agus í a chur i gcrích.

NCBH20 Oibiachtúil 10:

Limistéar Caomhantais Ailtireachta Chluain Dolcáin (ACA) a leathnú faoi réir measúnú ar na bóithre, na foirgnimh agus na gnéithe stairiúla mar atá leagtha amach in Aguisín 3C.

NCBH20 SLO 1:

To investigate the purchase and development of the old RIC Barracks on the Old Nangar Road which is a Protected Structure within the present Architectural Conservation Area (ACA).

NCBH20 SLO 2:

Imscrúdú a dhéanamh ar Shráidbhaile Teach Sagard a bheith ainmnithe mar Limistéar Caomhantais Ailtireachta le béim ar leith ar chaomhnú sráid-dreach agus scála an tsráidbhaile agus an cheantair máguaird lena n-áirítear cosaint na seanmhuileanna.

NCBH20 SLO 3:

Measúnú a dhéanamh ar na tithe idir 1 agus 8 i dTithe na Bó Deirge agus 1 go 8 dTithe Na Coille, Baile Phámar (a dhear an tAiltire Cáiliúil As Baile Átha Cliath Brown, a dhear iad siúd i Ráth Fearnáin freisin) d'fhonn iad a chosaint trí Limistéar Caomhantais Ailtireachta.

3.4.4 Foirgnimh Dhúchasacha/ Thraidisiúnta agus Sean-Fhoirgnimh, Eastáit agus Sráid-dreacha

Níl an oidhreacht thógtha teoranta d'fhoirgnimh, do ghnéithe agus d'earraí atá liostaithe mar Struchtúir Chosanta ná suite laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta. Is féidir le tithe measartha tuaithe, uirbeacha agus fo-uirbeacha agus grúpaí tithe a théann siar go dtí deireadh an 19ú haois agus go luath sa 20ú haois cur le carachtar stairiúil agus suíomh amhairc áite. Is féidir leagan amach pleanáilte sainiúil, mionsonraí ailtireachta nó comhleasa a bheith ag struchtúir den sórt sin a chuireann le spéis ailtireachta, carachtar stairiúil agus taitneamhacht amhairc ar fud an Chontae.

Tá ailtireacht dhúchasach fréamhaithe inár dtraidisiúin agus i bhfoirmeacha agus i gcineálacha tógála, ag baint úsáide as ábhair agus scileanna áitiúla a tháinig chun

bheith ina saintréith de phobail agus timpeallachtaí dúchasacha áitiúla. Baineann an chuid is mó d'fhoirgnimh dhúchasacha mharthanacha leis an ochtú haois déag agus leis an naoú haois déag, mar shampla iostáin thraidisiúnta, iostáin tuí, feirmeacha, muilte, córais mhachaire, geataí, caidél uisce, agus aghaidheanna siopaí. Cé go ndearnadh faillí agus damáiste do go leor foirgneamh níos sine agus dúchasach le himeacht ama, tá sé tábhachtach go spreagfaí úsáidí nua inmharthana agus athshlánú cúramach chun athghiniúint a chur ar fáil atá báúil lena ngnéithe speisialta.

Polasaí NCBH21: Foirgnimh Dhúchasacha/Thraidisiúnta agus Sean-Fhoirgnimh, Eastáit agus Sráid-dreacha

Dearadh cuí eilimintí agus idirghabhálacha nuathógtha a chinntiú i bhfoirgnimh agus i dtimpeallachtaí stairiúla.

NCBH21 Oibiachtúil 1:

Foirgnimh atá ann cheana a choinneáil a mheasann, cé nach bhfuil siad liostaithe mar Struchtúir Chosanta, go gcuireann siad le carachtar stairiúil, carachtar áitiúil, suíomh amhairc, taitneamhacht tuaithe nó luach sráid-dreach laistigh den Chontae.

NCBH21 Oibiachtúil 2:

Chun a chinntiú nach gcuirfidh athfhorbairt foirgneamh níos sine, lena n-áirítear síntí agus oibreacha athchóirithe, isteach ar leas ailtireachta, ar charachtar ná ar shuíomh amhairc na bhfoirgneamh sin, lena n-áirítear eastáit tithíochta máguaird nó sráid-dreacha.

NCBH21 Oibiachtúil 3:

Coinneáil, athshlánú, athchóiriú agus athúsáid foirgneamh níos sine agus a ngnéithe bunaidh a spreagadh i gcás ina gcuireann foirgnimh agus gnéithe den sórt sin le suíomh amhairc, comhleas nó carachtar an cheantair máguaird.

NCBH21 Oibiachtúil 4:

A chinntiú go bhfuil forbairt inlíonta báuil le spéis ailtireachta, carachtar agus taitneamhacht amhairc an cheantair.

NCBH21 Oibiachtúil 5:

Chun coinneáil agus /nó athbhunú chreatlach bhunaidh ár stoc foirgneamh dúchasach agus stairiúil a spreagadh, mar shampla fuinneoga, doirse, clúdaigh dín, aghaidheanna siopaí agus tithe poiblí agus gnéithe speisialta eile.

NCBH21 Oibiachtúil 6:

Deisiú agus coinneáil adhmaid thraidisiúnta agus / nó aghaidheanna siopaí agus aghaidheanna tithe poiblí a chur chun cinn, lena n-áirítear na háitribh sin nach féidir a ainmniú mar Struchtúr Cosanta ag féachaint do na Treoirínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála (2011 nó aon treoirínte ionaid).

3.4.5 Gnéithe Spéise

Is féidir le míreanna stairiúla atá suite laistigh den réimse poiblí cur le carachtar, spéis agus taitneamhacht amhairc áiteanna tuaithe, fo-uirbeacha, uirbeacha agus tionsclaíocha ar fud an Chontae agus dá bhrí sin is fiú iad a choinneáil agus a athchóiriú.

Policy NCBH22: Gnéithe Spéise

Aithint, cosaint agus caomhnú earraí stairiúla agus gnéithe spéise ar fud an Chontae a chinntiú, lena n-áirítear troscán sráide, bailchríocha dromchla, suiteálacha cois bóthair, míreanna oidhreachta tionsclaíche agus gnéithe neamhspleácha eile spéise.

NCBH22 Oibiachtúil 1:

Chun a chinntiú go bhféachann forbairt laistigh den Chontae, lena n-áirítear forbairt na Comhairle féin, le míreanna stairiúla agus gnéithe spéise a choinneáil, a athchóiriú agus a ionchorprú.

NCBH22 Oibiachtúil 2:

Gnéithe oidhreachta tionsclaíche a chosaint, a chaomhnú agus a chothabháil lena n-áirítear coraí, muilte, agus muilte feadh Abhainn na Dodder agus abhainn na Life.

NCBH22 SLO 1:

Caomhnú agus feabhsú ACA Bhaile Phámar Íochtarach (Coimpléasc an Mhuilinn) a chinntiú, chun athchóiriú na hoidhreachta tionsclaíche a chur chun cinn go gníomhach, lena n-áirítear na seanmhuileanna, rásaí muilinn agus foirgnimh eile ar Lána an Mhuilinn agus timpeall air agus chun iniúchadh a dhéanamh ar a n-úsáid chun críocha cónaithe, turasóireachta/áineasa lasmuigh agus/nó tráchtála a bhaineann le taitneamh an phobail as an taitneamh a bhaineann an áis seo.

3.5 Caomhnú Ailtireachta, Inoiriúnaitheacht agus Déanamh Áite.

Architectural Conservation and Design

Ba cheart dearáí chun foirgnimh stairiúla a athshamhlú a bheith bunaithe ar phrionsabail chaomhnaithe amhail idirghabháil íosta, in-aisiompú, agus athrú agus deisiú measúil, chun an chreatlach stairiúil a chaomhnú. Tá tábhacht ar leith ag baint leis seo i gcás Struchtúr Cosanta. Cuireann na *Treoirlínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála* eolas mionsonraithe ar fáil ar dhea-riachtanais deartha, ar phrionsabail chaomhnaithe agus ar an bpróiseas pleanála agus forbartha maidir le hathruithe ar fhoirgnimh stairiúla, ar Struchtúir Chosanta agus ar fhoirgnimh laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta.

Ní mór meas ar an struchtúr bunaidh, a phlean agus a shuíomh, carachtar ailtireachta agus nádúr a thógála a bheith lárnach sa phróiseas dearaidh chun an bonn a bhaint dá bharántúlacht agus dá thábhacht a sheachaint. Is próiseas é seo a bhaineann le cothromú cúramach a dhéanamh ar shrianta comhshaoil agus reachtaíochta, riachtanais agus freagrachtaí úinéirí/áititheoirí, agus dea-chleachtas caomhnaithe. Is croíphrionsabal caomhantais í an idirghabháil íosta, agus ceann atá éifeachtach ó thaobh costais de agus a léiríonn meas ar shláine struchtúir.

Dearadh Nua laistigh de Shráidbhailte/ Bailte Stairiúla agus Limistéir Chaomhantais.

Is féidir dearadh nua sa chomhthéacs seo a shainmhíniú mar gach idirghabháil shuntasach dheartha i dtimpeallacht stairiúil. Áirítear leis seo spás oscailte, réimse poiblí, tógáil nua agus athruithe agus breisithe móra. Maidir le scála, cuimsíonn sé gach rud ó mhion-inlíonta go máistirphleanáil mór. Is féidir le dearaí nua in áiteanna stairiúla cabhrú le cumas iomlán eacnamaíoch agus cultúrtha áite a bhaint amach.

Agus forbairtí nua á mbreithniú i gcomhthéacs baile/sráidbhaile stairiúil nó Limistéar Caomhantais Ailtireachta, ba cheart go mbeadh an réasúnaíocht dearaidh agus comhthéacs ginearálta an láithreáin mar phríomhthiománaí don dearadh, don scála, don mhais agus don airde fhoriomlán chun an fhorbairt nua is fearr is féidir a bhaint amach sna ceantair íogaire seo.

Níor cheart go ndéanfadh foirgnimh nua a mholtar laistigh de chroícheantair stairiúla sráidbhailte/bailte agus Limistéir Chaomhantais Ailtireachta macasamhlú ar fhoirgnimh atá ann cheana féin i ndearadh, i gcuma nó in ábhair. Cé go bhféadfadh sé seo a bheith oiriúnach i gcúinsí ar leith, i gcoitinne ba chóir foirgnimh nua i suíomhanna stairiúla a léamh mar idirghabhálacha nua-aimseartha agus comhaimseartha agus ba chóir go gcruthófaí caidreamh comhchuí lena dtimpeallacht. I gCaibidil 13 Leagtar amach i bhFeidhm agus Monatóireacht prionsabail ghinearálta dearaidh d'fhorbairt nua laistigh de limistéar stairiúil atá ann cheana féin.

Policy NCBH23: Architectural Conservation and Design

Dearadh cuí eilimintí agus idirghabhálacha nuathógtha a spreagadh i bhfoirgnimh agus i dtimpeallachtaí stairiúla.

NCBH23 Oibiachtúil 1:

Chun a chinntiú go bhfuil dearaí chun foirgnimh stairiúla a athshamhlú bunaithe ar phrionsabail chaomhnaithe amhail idirghabháil íosta, inchúlaitheacht, agus athrú agus deisiú measúil, d'fhonn an chreatlach stairiúil a chaomhnú.

NCBH23 Oibiachtúil 2:

A chinntiú go ndéantar foirgnimh nua i suíomhanna stairiúla agus i Limistéir Chaomhantais Ailtireachta a dhearadh go cuí agus caidreamh comhchuí a chruthú lena dtimpeallacht.

NCBH23 Oibiachtúil 3:

Chun tacú le forbairt inbhuanaithe cultúire agus forbartha inlíonta atá oiriúnach ó thaobh scála agus carachtair de go dtí lár stairiúil bailte agus sráidbhailte, a aistríonn go cuí, a fhreastalaíonn ar struchtúir mharthanacha nuair is cuí agus a choinníonn an fhoirm stairiúil sráid-dreach go háirithe laistigh de limistéir íogaire a bhfuil tábhacht ailtireachta leo.

NCBH23 Oibiachtúil 4:

Tacú le tionscnaimh agus tionscadail déanta áite mar chuid de Limistéar Caomhantais Ailtireachta agus feabhsuithe sráidbhailte, na ceantair a dhéanamh níos tarraingtí do chónaitheoirí, do ghnólachtaí agus do chuirteoirí agus feabhas a chur ar an timpeallacht agus ar fholláine an phobail.

NCBH23 Oibiachtúil 5:

Tacú le cur i bhfeidhm Bheartas an Rialtais maidir le hAiltireacht (GPA) mar a bhaineann sé le foirgnimh stairiúla, sráid-dreacha, bailte agus sráidbhailte trína chinntiú go seachadtar ailtireacht ardchaighdeán agus déanamh áite d'ardchaighdeán do gach duine agus trí dhea-chleachtas a léiriú i gcúram agus i gcothabháil maoinne stairiúla faoi úinéireacht phoiblí.

NCBH23 Oibiachtúil 6:

Breithniú a dhéanamh ar ghlacadh uirlisí rialachais amhail an Clár Seiceála Sláinte, Pleananna Caomhnaithe do láithreáin speisialta agus tionscnaimh na mBailte Beo chun athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn.

NCBH23 Oibiachtúil 7:

Sráid-dreach na sráidbhailte stairiúla a fheabhsú trí chuailí neamhriachtanacha a bhaint ar chosáin agus ar cháblaí lasnairde chun béim a leagan ar thionchar amhairc aghaidheanna siopaí agus gnéithe tógála.

3.5.1 Foirgnimh Stairiúla a Oiriúnú agus a Athúsáid

Tá athúsáid, deisiú, oiriúnú agus uasghrádú seanfhoirgneamh ina príomhghné d'fhorbairt inbhuanaithe a chur chun cinn agus d'fhás dlúth a bhaint amach agus is féidir leis a bheith ina chatalaíoch freisin d'athbheochan lár bailte agus sráidbhailte. Tacóidh athúsáid agus oiriúnú le cuspóirí eile freisin, lena n-áirítear gluaiseacht na hÉireann i dtreo sochaí ísealcharbóin, athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta agus geilleagar ciorclach a thacaíonn le ceardaithe agus ceirdeanna áitiúla.

Tacaítear le hathúsáid agus oiriúnú sa bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach:

- Deir NPO 17 de chuid an *An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) 'Luach speisialta fisiciúil, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid chuí agus íogair anois agus do na glúnta atá le teacht'*; agus féachann RPO 9.30 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) le *'Tacú le hathúsáid íogair struchtúr cosanta'*.

Polasaí NCBH24:foirgnimh Stairiúla a Oiriúnú agus a Athúsáid

Tacú le hathúsáid agus oiriúnú foirgneamh stairiúil, traidisiúnta agus seanfhoirgnimh fholmha agus tréigthe agus iad a spreagadh mar chuid lárnach d'fhorbairt inbhuanaithe a chur chun cinn agus fás dlúth a bhaint amach agus mar chatalaíoch d'athbheochan lár stairiúil sráidbhailte agus bailte.

NCBH24 Oibiachtúil 1:

Athdhíriú agus athúsáid struchtúr folamh agus tréigthe níos sine a spreagadh, go háirithe laistigh de bhailte, sráidbhailte agus Limistéir Chaomhantais Ailtireachta.

NCBH24 Oibiachtúil 2:

Scartáil nó tógáil nua a thoirmeasc, áit a bhfuil roghanna athúsáide d'fhoirgnimh stairiúla chun laghdú ar lorg carbóin a chur chun cinn.

NCBH24 Oibiachtúil 3:

Spreagadh agus tacaíocht a thabhairt do sheachadadh tionscadal a dhéanann struchtúir stairiúla a dheisiú agus a chaomhnú de réir scéimeanna deontais náisiúnta do chaomhnú ailtireachta.

NCBH24 Oibiachtúil 4:

Chun athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú foirgneamh stairiúil a áirithiú, tá sé i gcomhréir le prionsabail chaomhnaithe lena n-áirítear idirghabháil íosta, inchúlaitheacht, athrú measúil agus deisiú.

3.5.2 Comhfhorbairt Áite agus Timpeallacht Thógtha Stairiúil

Féach freisin Caibidil 5 Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Sláintiúil. Cuireann déanamh agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta ar chumas foirgnimh stairiúla a athúsáid agus a oiriúnú go rathúil agus feidhmiú mar chatalaíoch chun ár mbailte, ár sráidbhailte agus ár sráid-dreacha a athbheochan. Tá go leor cáilíochtaí intreacha ag foirgnimh agus limistéir stairiúla a chuireann le comhfhorbairt áite agus ar féidir leas a bhaint astu i scéimeanna athghiniúna – áirítear leis na tréithe seo taitneamhacht amhairc, carachtar agus luach stairiúil agus nuair a chuirtear le chéile iad, tugann siad braistint féiniúlachta atá ríthábhachtach do chomhfhorbairt áite ardchaighdeáin. Tacaítear le comhfhorbairt áite a bhaineann le timpeallachtaí stairiúla tógtha sa bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach:

Deir An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) *'Is príomhthosca iad infheistíocht inár mbailte agus inár sráidbhailte trí athghiniúint, feabhsuithe ar réimse poiblí agus oiriúnú agus athúsáid chuí ár n-oidhreachta tógtha, maidir le forbairt, cur chun cinn agus infheistiú i mothú áite agus na cuspóirí a ailíniú maidir le hardcháilíocht a chruthú le hoiriúnú agus athúsáid chuí ár n-oidhreachta tógtha'*.

Is é toradh straitéiseach réigiúnach 5 den RSES ná *'Áiteanna Cruthaitheacha' agus is é an aidhm atá leis ná 'Ár sócmhainní ealaíon, cultúir agus oidhreachta a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint chun áiteanna cruthaitheacha agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn'*.

Polasaí NCBH25: Comhfhorbairt Áite agus an Timpeallacht Thógtha Stairiúil.

A chinntiú go ndéantar foirgnimh stairiúla agus timpeallachtaí tógtha a ionchorprú go hógair laistigh de scéimeanna forbartha agus athghiniúna, ag baint leasa as a dtréithe intreacha lena n-áirítear carachtar, taitneamhacht amhairc, braistint féiniúlachta agus áite.

NCBH25 Oibiachtúil 1:

Tacú le hathghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta agus í a chur chun cinn, lena n-áirítear rannpháirtíocht na ngeallsealbhóirí ábhartha uile, i gcomhréir le RSO 5 agus RPO 9.25 den RSES.

NCBH25 Oibiachtúil 2:

A chinntiú gur príomhphrionsabal dearaidh é caomhnú atá mar bhonn agus mar thaca ag aon scéimeanna athfhorbartha/athghiniúna a théann i bhfeidhm ar thimpeallachtaí stairiúla tógtha an Chontae.

NCBH25 Oibiachtúil 3:

Chun tacú le forbairt inbhuanaithe cultúire agus forbartha inlfonta atá oiriúnach ó thaobh scála agus carachtair de go dtí lár stairiúil bailte agus sráidbhailte, a aistríonn i gceart, a fhreastalaíonn ar struchtúir mharthanacha ina bhfuil sé praiticiúil agus a choinníonn an fhoirm stairiúil sráid-dreach go háirithe laistigh de cheantair íogaire a bhfuil tábhacht ailtireachta ag baint leo.

NCBH25 Oibiachtúil 4:

Tacú le tionscnaimh agus tionscadail comhforbairt áite mar chuid de Limistéar Caomhantais Ailtireachta agus feabhsuithe sráidbhailte, na ceantair a dhéanamh níos tarraingtí do chónaitheoirí, do ghnólachtaí agus do chuairteoirí agus feabhas a chur ar an timpeallacht agus ar fholláine an phobail.

NCBH25 Oibiachtúil 5:

Tacú le cur i bhfeidhm Bheartas an Rialtais maidir le hAiltireacht (GPA) mar a bhaineann sé le foirgnimh stairiúla, sráid-dreacha, bailte agus sráidbhailte trína chinntiú go seachadtar ailtireacht ardchaighdeán agus déanamh áite d'ardchaighdeán do gach duine agus trí dhea-chleachtas a léiriú i gcúram agus i gcothabháil maoinne stairiúla faoi úinéireacht phoiblí.

NCBH25 Oibiachtúil 6:

Breithniú a dhéanamh ar ghlacadh uirlisí rialachais amhail an Clár Seiceála Sláinte, Pleananna Caomhnaithe do láithreáin speisialta agus tionscnaimh na mBailte Beo chun athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn.

3.5.3 Oiriúnú don Athrú Aeráide agus éifeachtúlacht i bhFoirgnimh Stairiúla

Cuireann úsáid an stoic tógála atá ann cheana go mór leis an bhforbairt inbhuanaithe, mar is foirgneamh atá ann cheana féin an foirgneamh is neodraí ó thaobh carbóin de. Is spásanna iad foirgnimh stairiúla agus traidisiúnta, cosúil le haon fhoirgnimh eile, le haghaidh áit chónaithe an duine, gníomhaíocht eacnamaíoch agus caitheamh aimsire. Dá réir sin, éilíonn siad fuinneamh agus de réir mar a thagann laghdú ar astaíochtaí carbóin chun tosaigh sa bheartas poiblí, beidh ar na foirgnimh níos sine sin ról rannpháirteach a imirt in uailmhian maolaithe aeráide.

Tógtar thart ar 17% dár n-áiteanna cónaithe go traidisiúnta, le ballaí soladacha, ábhair a thriailtear agus a ndéantar tástáil orthu agus modhanna tógála. Feidhmíonn na foirgnimh seo ar bhealach difriúil le tógáil nua-aimseartha, agus chun iad a mhodhnú go héifeachtach chun níos lú fuinnimh a úsáid, ní mór a n-airíonna fisiceacha agus a bhfeidhmíocht a mheas go cúramach. Tá rioscaí a bhaineann le modhanna éifeachtúlachta fuinnimh a úsáidtear le haghaidh tógála nua-aimseartha a chur i bhfeidhm ar fhoirgnimh a tógadh go traidisiúnta, lena n-áirítear damáiste do chreatlach an fhoirgnimh agus do shláinte áititheoirí an fhoirgnimh.

Fuinneamh Corpraithe agus Saolré i bhFoirgnimh Níos Sine agus Traidisiúnta

Tá athúsáid nó úsáid leanúnach foirgneamh níos sine ina phríomhghné den forbairt inbhuanaithe agus den chleachtas caomhnaithe fuinnimh. Tá coinneáil agus cúram athshlánú foirgneamh stairiúil lena n-áirítear foirgnimh dhúchasacha agus struchtúir eile cibé acu i gcomhthéacs uirbeach nó tuaithe,

is féidir ábhair agus fuinneamh leabaithe na struchtúr seo a choinneáil agus, ar an gcaoi sin, cur le laghdú ar lorg carbóin.

Is ionann scartáil agus athsholáthar foirgneamh den sórt sin ina bhfuil roghanna athúsáide agus cur amú fuinnimh leabaithe agus déanfar moltaí den sórt sin a dhíspreagadh agus beidh siad faoi réir dianscrúdú.

Tacaítear leis an gcur chuige seo sa **bheartas** pleanála réigiúnach in RPO 7.40 RSES ina luaitear *'Áireofar ar údaráis áitiúla beartais i bpleananna reachtúla úsáide talún chun leibhéal arda caomhnaithe fuinnimh, éifeachtúlachta fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite i bhfoirgnimh atá ann cheana a chur chun cinn, lena n-áirítear bearta éifeachtúlachta fuinnimh a athbhunú sa stoc tógála agus éifeachtúlacht fuinnimh atá ann cheana i bhfoirgnimh thraidisiúnta.....'*

Uasghrádú Teirmeach gus éifeachtúlacht Fuinnimh i bhFoirgnimh Níos Sine agus Traidisiúnta.

Chun foirgnimh níos sine agus traidisiúnta a uasghrádú go teirmeach, ní mór tuiscint a fháil ar fheidhmíocht fuinnimh an fhoirgnimh aonair chun bearta cuí athchóirithe fuinnimh a shainiú. I gcás inar theip ar ábhair bhunaidh agus inar gá iad a athsholáthar, ba cheart tacú le húsáid ábhar agus córas oibre atá níos tíosaí ar fhuinneamh agus iad á n-athsholáthar, fad is nach mbíonn tionchar diúltach acu ar thábhacht ailtireachta agus ar charachtar ailtireachta an fhoirgnimh.

Polasaí NCBH26: Athrú Aeráide, Oiriúnú agus Éifeachtúlacht Fuinnimh i bhFoirgnimh Thraidisiúnta agus Stairiúla.

Aithint, cosaint agus caomhnú earraí stairiúla agus gnéithe spéise ar fud an Chontae a dhaingniú, lena n-áirítear troscán sráide, ballaí teorann, bailchríocha dromchla, suiteálacha cois bóthair, míreanna oidhreachta tionsclaíche agus gnéithe neamhspleácha eile spéise

NCBH26 Oibiachtúil 1:

Tacú le coinneáil agus athshlánú cúramach foirgneamh stairiúil agus traidisiúnta agus struchtúr eile i gcomhthéacsanna uirbeacha agus tuaithe araon agus iad a chur chun cinn, d'fhonn fuinneamh leabaithe a choinneáil agus cabhrú le laghdú ar lorg carbóin.

NCBH26 Oibiachtúil 2:

Gnéithe oidhreachta tionsclaíche a chosaint, a chaomhnú, a chothabháil agus a chur chun cinn lena n-áirítear coraí, muilte agus rásaí muilinn feadh Abhainn na Dodder agus Abhainn na Life.

NCBH26 Oibiachtúil 3:

Tacú le bearta éifeachtúlachta fuinnimh agus iad a chur chun cinn agus iad a chur chun cinn agus foinsí fuinnimh in-athnuaite a úsáid i bhfoirgnimh thraidisiúnta agus stairiúla, i gcomhréir le RPO 7.40 den RSES.

NCBH26 Oibiachtúil 4:

Chun a áirithiú go bhfuil bearta chun éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh stairiúil nó traidisiúnta a uasghrádú i gcomhréir le prionsabail chaomhnaithe lena n-áirítear idirghabháil íosta, ag aithint a saintréithe, a dteicnící agus a n-ábhar ailtireachta bunúsach agus chun a áirithiú nach mbeidh drochthionchar fisiciúil ná amhairc ag aon bhearta uasghrádaithe.

NCBH26 Oibiachtúil 5:

Tionscadail taispeántais a dhéanamh d'uasghrádú cuí iarfheistithe/fuinnimh ar fhoirgnimh thraidisiúnta/stairiúla chun oibreacha a chur ar an eolas faoi réadmhaoin faoi úinéireacht na Comhairle agus chun úinéirí/forbróirí maoiné príobháideacha a threorú.

NCBH26 SLO 1:

Feabhsuithe báúla a dhéanamh ar an gceantar thart ar Dhroichead Rás an Mhuilinn i Ráth Fearnáin agus an droichead sin san áireamh.

3.7 Iniúchadh ar Ghníomhú Ar son na hAeráide.

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide

Faoine Gáis an tí Ghlais (GHGs)	Bearta chun Aghaidh a Thabhairt ar Thionchar Aeráide.
<p>Ní bhíonn gnéithe den Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha ina gcúis dhíreach le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Mar sin féin, go hindíreach, d'fhéadfadh roinnt astaíochtaí a bheith mar thoradh ar an oidhreacht, go príomha mar thoradh ar</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Foirgnimh stairiúla a théamh agus a fhuarú;➤ Cuairteoirí ar láithreáin oidhreachta i bhfeithiclí faoi thiomáint peitрил agus díosail	<p>Tá feidhm ríthábhachtach ag an Oidhreacht Nádúrtha agus Thógtha maidir le carbón a laghdú agus a ionsú agus tá tionchar aeráide thar a bheith dearfach aici. Dá bhrí sin, treisíonn beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha atá dírithe ar an oidhreacht a chosaint an ról dearfach aeráide seo:</p> <ul style="list-style-type: none">➔ <i>Tacaíonn beartais chun tírdhreacha nádúrtha, crainn, fála scean agus gnáthóga fiadhúlra a chosaint leis an méid eisceachtúil a chuireann siad le ceapadh carbóin. Tá ról thar a bheith tábhachtach ag cineálacha tírdhreacha ar leith ar nós portaigh bhlaicéad inár gceantair ardtailte maidir le carbón a ionsú agus a leabú.</i>➔ Ceadáíonn beartais chun athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú ár stoc foirgneamh níos sine agus stairiúil a spreagadh agus scartáil a dhíspreagadh do charbón leabaithe fanacht i bhfoirgnimh agus an luchtú fuinnimh breise a d'eascródh as foirgnimh nua athsholáthair a sheachaint.➔ Éascaíonn beartais chun tacú le huasghrádú íogair fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite i bhfoirgnimh stairiúla agus thraidisiúnta astaíochtaí gás ceaptha teasa níos ísle.➔ P Beartais a mholann déanamh áite agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta leas a bhaint as cáilíochtaí intreacha na gceantar agus na bhfoirgneamh stairiúil agus cur ar chumas forbairt inbhuanaithe a bhaint amach <p>Le chéile, cuideoidh na bearta seo le Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach agus tacóidh siad le bogadh i dtreo sochaí ísealcharbóin.</p>

Bonneagar Glas

Fís

Líonra comhtháite BG do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a fhorbairt, ag obair leis an mbithéagsúlacht agus leis an oidhreacht nádúrtha atá ann cheana, d'fhonn ár seasmhacht i leith athrú aeráide a fheabhsú agus ról an BG chun pobail inbhuanaithe a sheachadadh a chumasú d'fhonn sochair chomhshaoil, eacnamaíochta agus shóisialta a sholáthar.

4.0 Réamhrá

Sa chaibidil seo den Phlean Forbartha, agus sna léarscáileanna atá ag gabháil leis, leagtar amach Straitéis Bonneagair Glas don Chontae. Is mar seo atá an Bonneagar Glas (BG) sainmhínithe ag an AE:

"Líonra de cheantair nádúrtha agus leathnádúrtha atá beartaithe go straitéiseach le gnéithe comhshaoil eile atá deartha agus bainistithe le réimse leathan seirbhísí eiceachórais ar nós íonú uisce, cáilíocht aeir, spás áineasa agus maolú agus oiriúnú aeráide."

Tá sé comhdhéanta de líonra idirnasctha de ghnáthóga nádúrtha, leath-nádúrtha agus saorga, spásanna glasa agus sócmhainní éiceolaíochta a thrasnaíonn ár gceantair uirbeacha agus tuaithe. Soláthraíonn líonra sláintiúil dea-nasctha BG sochair shóisialta, eacnamaíochta agus éiceolaíochta éagsúla. Feabhsaíonn cosaint na ngnéithe nádúrtha agus an comhrac i gcoinne ilroinnt gnáthóga an bithéagsúlachta, scagann siad truailléin agus cabhraíonn siad le cáilíocht aeir agus uisce a fheabhsú agus tuile a chosc trí chabhrú le rith uisce dromchla a rialú. Ó thaobh na comhfhorbartha, is sócmhainn é atá in ann próifíl an Chontae a ardú, tionchar a imirt ar chinntí infheistíochta gnó agus daoine a spreagadh chun cónaí agus obair sa Chontae. Mar dhlúthchuid de phobail dhea-dheartha agus inbhuanaithe a thógáil, tá sé fíorthábhachtach do choincheap foriomlán an fháis nasctha comhdhlúth, a sheachnaíonn an damáiste a chruthaítear don chomhshaoil agus don aeráid ag an sraoilleáil uirbeach agus a éascaíonn feabhsú na folláine fisicí agus intinne. Is cur chuige iomlánaíoch é BG i leith an phleanáil talamhúsáide a chomhordaíonn forbairt spásúil, shóisialta agus eacnamaíoch ar bhealach a fheabhsaíonn an comhshaoil nádúrtha.

4.0.1 BG agus Gníomhú Aeráide

Ó foilsíodh Plean Forbartha Contae 2016-2022 roimhe seo, tá forbairt tagtha ar an reachtaíocht agus ar na beartais atá mar bhonn don phleanáil BG. Aithnítear go bhfuilimid ag maireachtáil i ré ina bhfuil damáiste á dhéanamh ag athrú aeráide agus ag cailliúint bithéagsúlachta. Ina fhianaise seo, tá géarchéim aeráide agus bithéagsúlachta fógraithe ag an rialtas agus tá ár spriocanna i dtreo gheilleagair saor ó charbón méadaithe.

I measc na dtionchar a bheadh ag athrú aeráide ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tá méadú ar riosca tuile, méadú ar mhinicíocht tosca triomachta agus meathlú ar cháilíocht aeir agus uisce agus cailliúint bithéagsúlachta.

Meastar anois go bhfuil BG riachtanach má tá rath le bheith ar mhaolú athrú aeráide agus ar bhearta oiriúnaithe trí réitigh nádúr-bhunaithe. Cé go n-aithnítear go n-ardóidh éilimh fuinnimh de dheasca na forbartha amach anseo, tá cumas an chomhshaoil gníomhú mar chothromú ar athrú aeráide lárnach anois don chur chuige náisiúnta agus réigiúnach i leith athrú aeráide. Tá comhphárteanna uirbeacha agus tuaithe in BG, cuid acu nádúrtha agus cuid acu de dhéantús an duine. Trí ghalú, fuarú agus scáthú cabhraíonn sé le bainistiú teochta chomh maith.

Cabhraíonn comhtháthú BG i bhforbairt nua agus aisfheistiú i gceantair atá ann cheana leis an bhforbairt inbhuanaithe, le comhforbairt agus le rathúlacht an chur chuige dlúthfháis.

Tá an chothroime ríthábhachtach do rathúlacht an chur chuige ar BG i leith gníomhú aeráide. Is ceart dlús méadaithe a sheachadadh in éineacht le bearta inmharthana BG agus bearta maolaithe eile ar nós níos mó úsáide a bhaint as teicneolaíochtaí in-athnuaite (Féach Caibidil 10 *Fuinneamh*).

4.0.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach pleanála mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus sa Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch (SSER). Baineann ábharthacht ar leith le beartais agus cuspóirí áirithe atá sna cáipéisí seo maidir le ról BG sa pholasaí náisiúnta agus réigiúnach:

→ Éilíonn **Cuspóir Beartais Náisiúnta (CBN) 58** go ndéanfar *'pleanáil chomhtháite do BG agus do sheirbhísí éiceachórais corpraithe in ullmhú na bpleananna reachtúil talamhúsáide'*

Deir an CBN freisin: Beidh pleanáil BG ina bhonn eolais do na beartais réigiúnacha agus cathrach agus pleananna forbartha cathrach agus contae á n-ullmhú:

- Trí chabhrú le fás agus fairsingiú a riar agus luach sainiúil áiteanna nádúrtha agus acmhainní nádúrtha a chaomhnú.
- Trí chinnteacht níos mó a sholáthar sa phleanáil trí obair go honnghníomhach maidir le saincheisteanna ábhartha comhshaoil.
- Trí chur chuige comhoibritheach a spreagadh i leith na pleanála trí amharc ar an idirghníomhaíocht idir riachtanais forbartha na todhchaí agus cumas na gceantar ina gcuirfear na pleananna i bhfeidhm; agus
- Trí spásanna dóthanacha dea-phleanáilte glasa a chinntiú i bpleananna reachtúla, ar chóimhéid i scála leis na riachtanais fhadtéarmacha forbartha.

Faoi BG-Bithéagsúlacht-Tírdhreach, deir an CBN: *'Tá sé tábhachtach chomh maith an t-idirchaidreamh idir an bhithéagsúlacht, an oidhreacht nádúrtha, an tírdhreach agus ár spásanna glasa a chur san áireamh anseo.'*

- Éilíonn **CBN 59** ar na hÚdaráis Áitiúla *'an stádas caomhnaithe a bhreisiú agus bainistiú na limistéar chosanta agus na speiceas cosanta a fheabhsú'*
- Éilíonn **CBN 60** go ndéanfaidh an beartas *'Tréithe saibhre oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha na hÉireann a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá dtábhacht.*
- Éilíonn **CBN 62** ar an mbeartas *'luach na gcriosanna glasa agus na spásanna glasa a aithint agus a neartú ar scála réigiúnach agus cathrach, d'fhonn an nascacht le líonraí straitéiseacha níos leithne a bhreisiú, comhtháthú lonnaíochtaí a chosc agus fairsingiú fadtéarmach na limistéar uirbeacha a cheadú.'*

Tugann an SSER treoir shoiléir do na hÚdaráis Áitiúla maidir le gníomhú aeráide agus BG. Déanann an SSER foráil le haghaidh 'BG Breisithe' mar Phríomh-Thoradh Straitéiseach Réigiúnach:

→ **TSR 10: BG Bresisithe** *'Seirbhísí BG agus éiceachórais a aithint sa Réigiún agus bainistiú inmharthana sócmhainní straitéiseacha nádúrtha ar nós ár gcóstaí, ár dtailte feirme, ár bportaigh, ár dtailte arda, ár gcoillearnacha agus ár mbogaigh a chur chun cinn. (NSO 8, 9)'*

I bPlean Straitéiseach Ceantair Cathrach Bhaile Átha Cliath (MASP), atá áirithe san SSER, aithnítear sócmhainní tábhachtacha i gCeantar Cathrach Bhaile Átha Cliath atá suite i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Ina measc áirítear Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin, Abhainn na Dothra, Limistéar Speisialta Conláiste Ghleann na Life agus Páirc Thigh Motháin, atá corpraithe sa Straitéis BG.

Deirtear i Straitéis Aeráide an chás forbartha optamach don SSER go bhfuil sé mar bheartas *'tacú lenár n-oibleagáidí náisiúnta aeráide a bhaint amach, agus freisin seirbhísí réigiúnacha BG agus éiceachórais a fhorbairt maraon le roghanna malartacha maidir le tionchair i suímh straitéiseacha forbartha a oiriúnú nó a mhaolú.'* Deirtear ann chomh maith gur cheart do na húdaráis Áitiúla cur chuige na seirbhísí éiceachórais a leanúint d'fhonn cosaint na bithéagsúlachta, bainistiú uisce agus gníomhú aeráide a chomhtháthú. Éilítear ar na húdaráis Áitiúla cosaint na sócmhainní BG a chinntiú trí phróiseas bainistiú forbartha agus idirnascadh na sócmhainní BG ar fud an réigiúin a éascú. Iarrtar ar na húdaráis Áitiúla deiseanna le haghaidh ceapadh carbóin (carbón a cheapadh agus a stóráil) agus comhtháthú na hoidhreacht nádúrtha agus tógtha a chur san áireamh nuair atá forbairt á mheas.

→ **RPO 7.12** *'Cuirfidh na húdaráis Áitiúla Cur Chuige Seirbhísí Éiceachórais chun cinn agus pleananna reachtacha talamhúsáide á n-ullmhú.'*

→ **RPO 7.16** *'Tacú le hinfheidhmiú na Treorach um Ghnáthóga le feabhas a bhaint amach i stádas caomhnaithe na speiceas agus na ngnáthóga cosanta sa réigiún agus ailíniú a chinntiú idir croí-chuspóirí na dTreoracha AE um éin agus Ghnáthóga agus pleananna forbartha na n-údarás áitiúla'*

→ **RPO 7.17** *'Comhordú trasteorann a éascú idir údaráis áitiúla agus na gníomhaireachtaí ábhartha sa Réigiún chun socruithe rialachais agus meicníochtaí comhordaithe soiléire a sholáthar chun tacú le forbairt líonraí éiceolaíochta agus nascacht fheabhsaithe idir láithreáin chosanta, agus aghaidh a thabhairt freisin ar an ngá atá le speicis ionracha eachtrannacha a bhainistiú. agus speicis dhúchasacha a chaomhnú.'*

Tá a lán cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha ábhartha eile ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

4.1 Modheolaíocht

Baineadh úsáid as cur chuige atrialach i gceapadh na straitéise seo, le tograí agus cuspóirí beartais bunaithe ar mheasúnú mionsonraithe ar an líonra BG atá cheana sa Chontae. Rinneadh mapáil mhion ar pháirceanna, spásanna oscailte, aibhneacha, docharlaigh, gnáthóga, suímh nádúrtha, cineálacha carachtair tírdhreacha (féach Caibidil 3 Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha) agus ar shócmhainní glasa agus gorma eile. D'eascair treoirphlean an líonra reatha BG sa Chontae as an bpróiseas seo (féach Figiúr 4.3).

Mar thoradh ar anailís ar acmhainneacht na ngnéithe agus na sócmhainní atá ann,

sainaitníodh príomhshócmhainní BG mar aon le creat forbartha físe agus spásúil don BG sa Chontae. Cuireann sé seo béim ar na buanna agus na deiseanna atá ann cheana chun líonra BG an Chontae a leathnú agus a fheabhsú tuilleadh. Tá an creat BG bunaithe ar líonra croí-limistéir, céimeanna aistir agus conairí straitéiseacha a shainaitínt. Chuir anailís mhionsonraithe ar cháilíocht agus ar dheiseanna féideartha na sócmhainní seo sraith cuspóirí ar fáil, agus nuair a sheachadfar iad beidh bonneagar láidir BG ag teacht chun cinn.

Beidh an Straitéis ag freastal ar an gContae agus ar an réigiún ar feadh na nglún atá le teacht, agus san fhadtárma comhlíonfaidh sí riachtanais an bheartais náisiúnta agus réigiúnach. Tá sé chonair straitéiseach BG agus a gcuspóirí gaolmhara leagtha amach sa chaibidil seo. Tá aon chonair déag áitiúil eile, atá nasctha leis na príomhchonairí agus a bhreisíonn iad, maraon le cuspóirí le haghaidh na conairí seo a chosaint agus a bhreisiú amach anseo - leagtha amach in Aghaisín 4, Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir.

Beartas BG1: Uileghabhálach

Líonra ilfheidhmeach BG a chosaint, a fheabhsú agus a fhorbairt tuilleadh, ag baint úsáide as cur chuige seirbhísí éiceachórais, ag cosaint, ag feabhsú agus ag déanamh tuilleadh forbartha ar an líonra idirnasctha aitheanta de pháirceanna, spásanna oscailte, gnéithe nádúrtha, limistéir chosanta, agus aibhneacha agus sruthanna a sholáthraíonn spás roinnte taitneamhachta agus áineasa, cosaint don bhithéagsúlacht, cáilíocht uisce, bainistiú tuilte agus oiriúnú don athrú aeráide.

BG1 Cuspóir 1:

Líonra comhleanúnach, comhtháite agus éabhlóideach BG a bhunú ar fud Chontae Átha Cliath Theas le páirceanna, spásanna oscailte, fála sceach, crainn lena n-áirítear crainn sráide poiblí agus mion-choillearnacha dúchasacha (Stíl Miyawaki), féaraigh, limistéir chosanta agus aibhneacha agus sruthanna agus sócmhainní glasa agus gorma eile a chruthaíonn naisc straitéiseacha, agus cuspóirí na Straitéise BG a chomhtháthú agus a ionchorprú ar fud na bpleananna agus na forbartha ábhartha úsáide talún sa Chontae.

BG1 Cuspóir 2:

Straitéis BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun feidhme agus faireachán a dhéanamh uirthi le linn saolré an phlean seo agus scóráil BG a bheidh oiriúnach don fheidhm a fhorbairt don Chontae a thacóidh le sainaitínt, cosaint, breisiú agus bainistiú leanúnach an BG sa Chontae agus a chumasóidh measúnú agus faireachán ar idirghabhálacha BG sa Chontae.

BG1 Cuspóir 3:

Forbairt agus feabhsú rochtana íogaire agus nascacht idir réimsí spéisiúla ar mhaithe le háitritheoirí, fiadhúlra agus bithéagsúlacht, agus tírdhreacha sainiúla eile a éascú mar ghnéithe fócasacha do naisc idir spásanna glasa nádúrtha, leathnádúrtha agus foirmiúla nuair is indéanta agus a chinntiú nach bhfuil aon tionchar díobhálach (díreach, indíreach nó carnach) ann do chuspóirí caomhnaithe láithreáin Natura 2000 agus gnáthóga cosanta lasmuigh de láithreáin Natura 2000.

BG1 Cuspóir 4:

A éileamh go mbeadh BG lárnach i gcoincheap deartha agus leagan amach gach forbartha sa Chontae, lena n-áirítear, gan a bheith teoranta do, úsáid chónaitheach, tráchtála agus mheasctha trí BG a shainaithint go sonrach mar chuid den phlean tírdhreacha, ag sainaithint sócmhainní comhshaoil lena n-áirítear moltaí a dhéanann cosaint, bainistiú agus feabhsú ar shócmhainní BG a dhéanann naisc le líonraí áitiúla agus náisiúnta BG.

BG1 Cuspóir 5:

Leanúint ar aghaidh leis an idirchaidreamh le húdaráis áitiúla atá taobh linn d'fhonn cosaint agus feabhsú na gconairí tras-chontae BG a fheabhsú.

BG1 Cuspóir 6:

Comhoibriú le Comhairle Contae Chill Dara d'fhonn cur chuige coiteann i leith criosanna/spásanna glasa idir na lonnáiocthaí atá ag fáis laistigh de Chontaetha Átha Cliath Theas agus Chill Dara le linn saolré an Phlean Forbartha seo agus comhairle a chur ar na comhairleoirí maidir le haon chomhoibriú agus staidéar nó cur chuige atá beartaithe.

BG1 Cuspóir 7:

Conairí nasctha de mhion-choillearnaigh dúchasacha uirbeacha 'Miyawaki' a fhorbairt, le híosmhéid de 100m.cr., d'fhonn carbón a cheapadh agus an bhithéagsúlacht a spreagadh i limistéir thógtha oiriúnacha atá ann cheana, i bhfearainn pháirce de ghrád íseal, agus i limistéir eile de thailte criosaithe a mheastar a bheith oiriúnach agus cuí.

BG1 Cuspóir 8:

Céatadán na talún sa Chontae, lena n-áirítear talamh chónaithe, atá á bhainistiú ar son na bithéagsúlachta a mhéadú i rith saolré an phlean seo, lena n-áirítear tacú le seachadadh chuspóirí Phlean Pailneora an Chontae agus leanúint ar aghaidh ag fiosrú an chumais chun modhanna íseal-lomtha a úsáid le linn saolré an Phlean.

4.2 Téamaí Straitéiseacha

Is cur chuige dearfa onghníomhach i leith talamhúsáide í an phleanáil BG atá dírithe ar réimse leathan seirbhísí éicea-chórais a sheachadadh. Is plean ilfheidhmeach é atá in ann sochair iomadúla agus frithpháirteacha chomhshaoil, shóisialta agus eacnamaíocha a sheachadadh. Tá beartais BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas eagraithe faoin gcúig théama a leanas d'fhonn an réimse leathan seirbhísí agus sochair éiceachórais a sholáthraíonn siad a léiriú.

Tugann na téamaí seo comhthacaíocht dá chéile, agus cabhraíonn na beartais shonracha le Líonra BG níos láidre agus níos seasmhaí a sholáthar.

Príomh-Théamaí

4.2.1. Bithéagsúlacht

Cuimsíonn an bhithéagsúlacht gach ceann de na cineálacha éagsúla beatha ar domhan agus na bealaí éagsúla a mbíonn na foirmeacha beatha seo ag idirghníomhú lena chéile agus lena dtimpeallacht. Tá an t-idirghníomhú casta a tharlaíonn idir na speicis agus na horgánaigh éagsúla riachtanach mar thaca agus mar chothú don bheatha dhaonna. Tá aer agus uisce glan, bia, leigheas agus na hacmhainní nádúrtha eile go léir atá riachtanach don bheatha laethúil ag brath ar ghnáthóga agus éiceachórais shláintiúla bithéagsúla a chosaint agus a fhorbairt. Tá an bhithéagsúlacht shláintiúil i gcroílár chur chuige na seirbhísí éiceachórais i leith na forbartha. Cabhraíonn éiceachórais agus bithéagsúlacht le tionchair athrú aeráide a mhaolú, trí fhuílleach uisce tuilte a ionsú nó trí chosaint a thabhairt dúinn in aghaidh teagmhais adhamsire. Is stóir mhóra charbóin iad coillte, portaigh agus gnáthóga eile. Trí chosaint a thabhairt dóibh is féidir linn tiúchan na ngás ceaptha teasa a theorannú. Tá cur chuige onghníomhach ag an bPlean seo maidir le bithéagsúlacht a chaomhnú agus a fheabhsú i gContae Átha Cliath Theas trí chosaint na ngnáthóg atá sa Chontae cheana a chur chun cinn agus gnáthóga díghrádaithe sa Chontae a athchóiriú agus ilroinnt gnáthóige a chomhrac trí aitheantas a thabhairt sa straitéis BG do chion na bithéagsúlachta i leith feabhsú na nasc agus na gconairí nua atá ann cheana agus naisc nua a chruthú mar chuid de líonra BG an Chontae

“Is ionann an bhithéagsúlacht agus an inathraitheacht i measc orgánaigh bheo ó gach foinse lena n-áirítear, inter alia, éiceachórais talún, mara agus uisceach eile agus na coimpléisc éiceolaíocha a bhfuil siad ina gcuid díobh; áirítear leis seo éagsúlacht ghéiniteach laistigh de speicis, idir speicis agus in éiceachórais.” Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Éagsúlacht Bhitheolaíoch

Ó bhunchnoic Sléibhte Bhaile Átha Cliath go Gleann na Life agus na páirceanna áitiúla agus réigiúnacha atá eatarthu, tá réimse leathan de limistéir shaibhre bithéagsúlachta i gContae Átha Cliath Theas. Tugtar cosaint ag leibhéal Eorpach do roinnt de na gnáthóga seo faoi na Treoracha Éan agus Gnáthóga agus tá siad ainmnithe mar chuid de líonra Eorpach Natura 2000. Tá trí láthair Natura 2000 i gContae Bhaile Átha Cliath Theas: LCS Ghleann na Smól, Limistéar Caomhnaithe Speisialta agus Limistéar Cosanta Speisialta Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin, (féach Caibidil 3 Oidhreacht Nádúrtha, Cultúrtha agus Thógtha).

Tá seacht láthair spéisiúlachta speisialta sa Chontae atá ainmnithe mar Limistéir Oidhreachta Nádúrtha molta, lena n-áirítear Gleann na Dothra, Gleann na Life agus Gleann Lug Mhóir. Cuirtear lán-úsáid na gcumhachtaí pleanála áitiúla chun cinn sa Phlean d'fhonn díghrádú sna limistéir seo a íoslaghdú. Tá speicis éagsúla plandaí, ainmhithe agus éin dhúchasacha ag cur fúthu sna páirceanna réigiúnacha agus áitiúla agus sna spásanna oscailte poiblí, agus is limistéir thábhachtacha bithéagsúlachta iad iontu féin. Tá sé d'aidhm sa Phlean bithéagsúlacht na spásanna oscailte poiblí atá ann cheana a fheabhsú agus forbairt pháirceanna agus spásanna nua áitiúla a chur chun cinn, d'fhonn an bithéagsúlacht a chosaint agus a chur chun cinn ar fud an Chontae.

Tá páirt ríthábhachtach ag speicis phailneora dhúchasacha, ar nós na bumbóige agus an bheach mheala i gcaomhnú bithéagsúlacht na hÉireann trí bhairr, plandaí agus bláthanna a phailniú. Tá sé mar aidhm ag Plean Pailneoirí Uile-Éireann foráil a dhéanamh le pailneoirí a chosaint, tar éis an meath a tháinig orthu le blianta anuas mar gheall ar ilroinnt a ngnáthóga agus úsáid lotnaidicídí. Tá bearta éagsúla sa Phlean Náisiúnta atá dírithe ar thacú le speicis phailneora, ar nós úsáid lotnaidicídí a laghdú, moinéir de bhláthanna fiáine a chruthú agus minicíocht lomadh na spásanna oscailte poiblí a laghdú. Tá na moltaí seo curtha leis an Straitéis BG seo ag an gComhairle le cabhrú le bithéagsúlacht Chontae Átha Cliath Theas a chosaint.

Beartas BG2: Bithéagsúlacht

An líonra reatha BG a chosaint agus a chinntiú go ndéanann gach forbairt nua a gcion ar son BG, d'fhonn an bithéagsúlacht a chosaint agus a fheabhsú ar fud an Chontae mar chuid de thiomantas Chomhairle Contae Átha Cliath Theas don Phlean Náisiúnta Bithéagsúlachta 2021-2025 agus Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas, 2020-2026, an Creat Pleanála Náisiúnta agus Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiún an Oirthir (SSER).

BG2 Cuspóir 1:

Ilroinnt a laghdú agus líonra BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a fheabhsú trí naisc éiceolaíocha idir limistéir uirbeacha, láithreacha Natura 2000, Limistéir Oidhreachta Nádúrtha molta, páirceanna agus spásanna oscailte agus an líonra réigiúnach níos leithne trí na forbairtí nua go léir a cheangal i líonra BG níos leithne.

BG2 Cuspóir 2:

Bithéagsúlacht agus luach éiceolaíoch an ghréasáin BG atá ann a chosaint agus a fheabhsú trí ghnéithe éiceolaíocha atá ann cheana lena n-áirítear seastáin crainn, coillearnacha, fála sceach agus sruthchúrsaí a chosaint i ngach forbairt nua mar chuid riachtanach den phróiseas deartha agus tógála nuair is féidir.

BG2 Cuspóir 3:

Deisiúchán siarghabhálach a dhéanamh ar ilroinnt gnáthóige agus foráil a dhéanamh le haghaidh athghiniúint flóra agus fána nuair a shainnítear laigí sa líonra trí na hidirghabhálacha nua BG a chur i bhfeidhm.

BG2 Cuspóir 4:

BG a chomhtháthú, agus limistéir atá le bainistiú le haghaidh bithéagsúlachta san áireamh, mar chuid riachtanach de gach forbairt nua de réir na riachtanas atá leagtha amach i gCaibidil 13 Cur chun Feidhme agus beartais agus cuspóirí na caibidle seo.

BG2 Cuspóir 5:

Líonra fála sceach an Chontae a chosaint agus a fheabhsú, go háirithe fála sceach atá mar theorainneacha baile fearainn, paróiste agus barúntachta ag aithint a dtábhacht stairiúil agus cultúrtha i dteannta lena dtábhacht éiceolaíoch, agus clúdach fála sceach a mhéadú ag baint úsáide as speicis dhúchasacha áitiúla lena n-áirítear tiomantas nach mbeidh aon ghlanchailteanas fála sceach ar aon suíomh forbartha agus cur chuige onghníomhach a ghlacadh i leith cosanta agus cur chun feidhme.

BG2 Cuspóir 6:

Tacaíocht a thabhairt go leanúnach do Phlean Pailneora an Chontae agus é a leathnú trí bhainistiú agus faireachán ar láithreacha cosanta pailneora an Chontae mar chuid de thiomantas na Comhairle i leith fhorálacha an Phlean Náisiúnta Pailneoirí 2021-2025.

BG2 Cuspóir 7:

Luach bithéagsúlachta limistéir bhonneagair crua in úinéireacht phoiblí a fheabhsú trí chrainn, féir agus speicis nua eile a chur, agus an bonneagar seo a chomhtháthú dá réir sa líonra foriomlán BG.

BG2 Cuspóir 8:

Gach céim is féidir a ghlacadh le tionchair mhéadú siamsaíochta sa líonra BG ar an mbithéagsúlacht a mhaolú, ag cur tionchair rothair streachailte, madraí, dróin, bruscair agus dumpáil mhídhleathach san áireamh.

BG2 Cuspóir 9:

Leas a bhaint as acmhainn iomlán na himlíne tearcúsáidte agus spásanna teorann na bpáirceanna trí fhéara fiáine agus fásra nádúrtha eile a chuireann feabhas ar bhithéagsúlacht agus ar ghnáthóga a mhéadú mar thaca don Phlean Náisiúnta Pailneoirí agus smaoineamh ar mhóinéir de bhláthanna fiáine a bheadh tairbheach don bhithéagsúlacht.

BG2 Cuspóir 10:

An bhithéagsúlacht agus sláinte na speiceas pailneora a fheabhsú trí úsáid gliogáilte a thoirmisc i bpáirceanna poiblí, i gclósanna súgartha poiblí, i ngairdíní/cuibhrinn agus laistigh d'eastáit chónaithe, cibé acu ag foireann atá fostaithe go díreach ag an Údarás Áitiúil nó ag conraitheoirí príobháideacha.

4.2.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce

Is gné thábhachtach uathúil den líonra BG iad sruthchúrsaí an Chontae. Is conairí bithéagsúlachta iad atá ríthábhachtach do réimse de speicis chosanta. Is féidir le bainistiú agus feabhsú meáite na sruthchúrsaí agus na limistéar bogaigh bearta éifeachtúla a sholáthar chun cabhrú le tuilte a bhainistiú agus cáilíocht uisce a fheabhsú.

Is iad Treoir an AE maidir le Tuilte agus moltaí Thuarascáil Náisiúnta Athbhreithnithe ar Bheartas Tuilte 2004 atá ag tiomáint bainistíocht tuilte in Éirinn. Déileálann an Córas Pleanála agus na Treoirínte um Bainistíocht Riosca Tuilte d'Údarás Phleanála, DECLG agus OPW (2009) agus Ciorclán P12 / 2014 DECLG leis an gcomhéadan idir bainistíocht riosca tuile agus an córas pleanála. Luaitear sna Treoirínte nach mór do na céimeanna i bpróiseas an Phlean Forbartha agus a Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil tacaíocht a fháil ó anailís chuí ar riosca tuilte.

Ullmhaíodh Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte (SFRA) sa Chontae chun tacú leis an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil ar Phlean Forbartha an Chontae. Rinneadh an measúnú de réir cheanglais na dTreoirínte um Bainistíocht Riosca Tuilte. Is cáipéis ar leith é an Tuarascáil SFRA atá le léamh ag an am céanna leis an bPlean seo agus le Caibidil 11 Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Conairí Bruachánacha

Is pointe fócasach do chuid mhór d'fhionnuisce an domhain iad na Conairí Bruachánacha. Feictear go bhfuil na limistéir seo tábhachtach ó thaobh próiseála bith-gheoicimicí agus soláthar seirbhíse éiceachórais dá éis. Tá ról cruthaithe acu maidir le gluaiseacht agus próiseáil truailléan uisce-iompartha a rialú. Tá eolas forleathan ar an ngaol idir ceantair bhruachánacha agus próiseáil cothaitheach, trí ghníomhú mar mhaoláin idir ceantair ardtailte agus uisce oscailte, cabhraíonn siad le truailléan a chóireáil. Gníomhaíonn fásra bruachánach le sreabhadh, dríodar agus topagrafaíocht chun tionchar a imirt ar fhoirm cainéil, gnáthóg ionsrutha, dinimic cothaitheach, teocht agus patrúin sreafa.

Dá bhrí sin, cuireann baint amach fásra ardtailte agus bruachánach trí thalmhaíocht agus uirbiú isteach ar naisc uisce talún as a dtagann laghdú ar cháilíocht uisce, simpliú bealaí srutha, córais theirmeacha agus sreafa nach bhfuil chomh seasmhach, agus ar deireadh thiar, sláine éiceachórais laghdaithe. Príomhfhoinsé de chothaithigh agus de charbón tairbhiúil ionsrutha is ea an fásra bruachánach, tugann sé scáth do speicis atá íogair go teirmeach (m.sh. bradáin) agus bíonn tionchar díreach aici ar mhoirfeolaíocht na gcainéal (cobhsú bruach, foinse Bhruscar Mór Adhmadach).

Tá ainmniú agus cothabháil chonairí bruachánacha na bpríomh-sruthchúrsaí

agus a gcrabhb-aibhneacha riachtanach leis na seirbhísí éiceachórais a sholáthraíonn na sruthchúrsaí a uasmhéadú. Déanann maoláin fhásúla bruachánacha soláthar do na seirbhísí éiceachórais mar a leanas:

- Idircheapadh agus laghdú thruailleán ionchasacha ó fhoinsí talmhaíochta agus uirbeacha araon,
- Maolú uiscí tuile,
- Cobhsú bruacha,
- Méideanna rith chun srutha a laghdú,
- Soláthar gnáthóga agus tearmann,
- Conairí éiceolaíocha
- Is foinse cothaithe tábhachtach é an bruscar plandúil a thiteann isteach sna sruthchúrsaí don bhithra insrutha
- Scáthú teirmeach an tsruthchúrsa,
- Luach conláiste.

Beartas BG3: Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce

Luach nádúrtha, stairiúil, conláiste agus bithéagsúlachta shruthchúrsaí an Chontae a chosaint agus a fheabhsú. A cheangal go ndéanfar bainistíocht agus cosaint fhadtéarmach ar na sruthchúrsaí seo mar bhunghnéithe suntasacha de Líonra Bonneagair Ghlais an Chontae agus an Réigiúin agus idirchaidreamh a dhéanamh le Comhlachtaí Forordaithe ábhartha mar is cuí.

Uiscí tuile a riar a oiread is féidir le linn aimsire neamhghnách tuile agus bithéagsúlacht agus conláiste a fheabhsú trí conairí bruachánacha a ainmniú agus srianta cuí a chur ar fhorbairt sna conairí seo.

BG3 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar measúnuithe hidramorfacha nuair a bhíonn an fhorbairt a bheartaítear laistigh de thailte atá go páirteach nó go hiomlán laistigh de na Conairí Bruachánacha a shainaithnítear mar chuid den Phlean Forbartha seo.

BG3 Cuspóir 2

A cheangal ar thograí forbartha atá laistigh de chonairí bruachánacha a thaispeáint conas is féidir sláine na conaire bruachánach a chothabháil agus a fheabhsú ag féachaint do bhainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus hidramoirfeolaíocht.

BG3 Cuspóir 3:

Fásra bruachánach dúchasach a chur chun cinn agus a chosaint feadh gach sruthchúrsa agus a chinntiú go ndéantar maolán bruachánach fásúil 10m ar a laghad ó bharr bhruach na habhann a chothabháil / a athbhunú feadh gach sruthchúrsa laistigh d'aon suíomh forbartha.

BG3 Cuspóir 4:

Lintéir atá ann cheana a nochtadh nuair is cuí agus de réir na moltaí ábhartha do bharcheantar chun an sruthchúrsa a athbhunú go caighdeán éiceolaíocha inghlactha don bithéagsúlacht nuair is féidir, feabhas a chur ar nasc gnáthóige agus líonra BG an Chontae a neartú.

Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeacha (SuDS)

Cuidíonn gnéithe nádúrtha agus spásanna oscailte mar pháirceanna nó foraoisí le huisce stoirme a choinneáil agus a stóráil, ag cur moille lena insíothlú isteach sa chóras uisce agus ag scagadh truailléan. Ach mar gheall ar laghdú ar sholáthar spásanna oscailte agus rátaí pábhála neamhscagacha, féadfaidh limistéir uirbeacha a bheith faoi dhúshlán maidir le bainistiú uisce dromchla. Stiúirítear uisce chuig córais draenála bonneagair liatha ach uaireanta sáraítear an cumas draenála linn fearthainne troime, agus tarlaíonn tuilte. Sreabhann truailléan ón timpeallacht uirbeach isteach sa chóras uisce gan srian, agus d'fhéadfadh sé cáilíocht iomlán an uisce a laghdú. Is réiteach ar bhainistíocht uisce atá bunaithe ar nádúr é Córais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SuDS) a bhfuil sé mar aidhm aige aghaidh a thabhairt ar na saincheistanna seo ar bhealach inbhuanaithe, trí phróisis insíothlaithe nádúrtha ón gcomhshaoil a úsáid agus aithris a dhéanamh orthu.

Le fealsúnacht SuDS déantar aithris ar an timthriall nádúrtha hidreolaíoch; cuirtear insíothlú, galú, imghalú, bailiú uisce fearthainne ag a fhoinsé agus stóráil shealadach an uisce i linnte, sraith de chomhpháirteanna a thógáil nó a chomhcheangal le 'traein bainistíochta' a chruthú. Glactar leis go ginearálta gurb iad seo a leanas an trí 'chrann taca' le bainistiú inbhuanaithe a dhéanamh ar uisce stoirme:

- (i) Ráta agus cainníocht an doirteadh uisce stoirme a laghdú,
- (ii) cáilíocht an doirteadh uisce stoirme agus na ndobharlach a ghlacann leis a fheabhsú; agus
- (iii) Luach conláiste agus bithéagsúlachta a sholáthar. Tá sé rithábachtach íogaireacht an chomhshaoil máguaird agus cáilíocht uisce le sruth a chur san áireamh le córais SUDS a fheidhmiú go rathúil, go háirithe agus aghaidh á thabhairt againn ar neamhchinnteachtaí athrú aeráide.

Cruthaíodh treoir maidir le dearadh, critéir agus feidhmiú SuDS faoi Staidéar Straitéiseach Draenála Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (DODDS). Tabharfaidh cáipéis Treorach SuDS Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas tuilleadh treorach do lucht forbartha agus do pháirtithe leasmhara maidir le SuDS a fheidhmiú. Tá linnte agus bogaigh, draenáil inbhuanaithe, agus crainn uirbeacha i measc na mbearta SuDS a oireann don réimse poiblí agus do limistéir chomhroinnte. Le dearadh cúramach is féidir leis na gnéithe seo cabhrú leis an sráid-dhreach a fheabhsú. I measc na mbearta logánta a bhaineann go sonrach le suíomh tá díonta / ballaí glasa, stiallacha scagtha, gairdíní báistí, butaí uisce agus pábháil thréscailteach a ionchorprú nuair is cuí (féach Aguisín 4 agus Caibidil 11 Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil agus Caibidil 13 Cur chun Feidhme agus Faireachán.

Beartas BG4 Córais Draenála Inbhuanaithe

Córais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SUDS) a éileamh sa Chontae agus luach conláiste agus bithéagsúlachta na gcóras seo a uasmhéadú.

BG4 Cuspóir 1:

Rith chun srutha uisce dromchla ó fhorbairtí nua a theorannú trí Chórais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SuDS) a úsáid, trí réitigh uisce dromchla agus nádúr-bhunaithe a úsáid, agus a chinntiú go ndéantar SuDS a chomhtháthú i ngach forbairt nua sa Chontae agus iad a bheith deartha de réir Treoir Míniúcháin, Dearaidh agus Meastóireachta le haghaidh Córais Draenála Inbhuanaithe (SuDS) Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

<p>BG4 Cuspóir 2: Traein chóireála SuDS a chuimsiú le linn an chéim dheartha mar a ndéantar bainistiú ar uisce dromchla go háitiúil i bhfo-dhobharcheantair bheaga seachas é iompar go córais mhóra agus a bhainistiú níos faide síos sa dobharcheantar.</p>	
<p>BG4 Cuspóir 3: A éileamh go mbeidh soláthar spás oscailte ilfheidhmeach i bhforbairtí nua chun soláthar a dhéanamh don éiceolaíocht agus bainistíocht inbhuanaithe uisce.</p>	
<p>BG4 Cuspóir 4: A éileamh go ndéantar gach beart SuDS a chríochnú go caighdeán tógáil i gcúram.</p>	
<p>BG4 Cuspóir 5: Gnéithe SuDS a chur chun cinn mar chuid de ghlású na sráideanna uirbeacha agus tuaithe d'fhonn rith chun srutha ó shráideanna a shrianadh nó a mhoilliú ó dhul isteach sa líonra draenála stoirme.</p>	
<p>BG4 Cuspóir 6: Na córais draenála uisce dromchla atá sa Chontae cheana a chothabháil agus a fheabhsú agus forbairt na gCóras Draenála Uirbeach Inbhuanaithe (SUDS) a chur chun cinn agus a éascú, lena n-áirítear bogaigh thógtha chomhtháite ag leibhéal áitiúil, ceantair agus Contae, chun eis-sreabhadh uisce dromchla a rialú agus cáilíocht uisce a chosaint.</p>	

4.2.3 Seasmhacht Aeráide

Is ionann 'seasmhacht' agus an cumas chun frithghníomhú agus athshlánú a dhéanamh ó thurraingí agus ó shuaitheadh ón taobh amuigh, chomh maith leis an fhadhbhreathnaitheacht le bheith ag súil le dúshlán sa toadhcháil agus ullmhúchán onnghníomhach a dhéanamh ina leith. Aithnítear an t-athrú aeráide mar fhoinsé domhanda suaithithe, a mbeidh tionchar aige ar fhás agus ar fhorbairt spásúil agus eacnamaíoch na hÉireann sna deacáidí atá romhainn. Freagraíonn an Plean don dúshlán seo agus cuireann sé cur chuige BG chun cinn a i bhfreagairt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas d'fhonn a chinntiú go mbeidh an contae seasmhach in aghaidh thionchair athrú aeráide anois agus amach anseo.

Áirítear i measc iarmhairtí an athrú aeráide luaineacht i dteochtaí séasúracha, déine báistí níos mó agus níos mó stoirmeacha, rud a mhéadaíonn an dóchúlacht go mbeidh tuilte ann. Tá ceantair uirbeacha go háirithe soghabhálach do na hiarmhairtí seo. Ionsúnn tírdhreacha tógtha tríthoiseacha níos mó de sholas na gréine agus coinníonn siad é, ag cur le teocht áitiúil níos airde i gcomparáid le ceantair tuaithe. Tugtar 'Iarmhairt Teasoileán Uirbigh' air seo, agus is féidir leis costas fuaraithe foirgneamh a ardú, agus cur isteach ar chompord áitritheoirí agus chuairteoirí. Tá ceantair uirbeacha níos soghabhálaí do bháisteach dhian agus do stoirmeacha a fhaigheann an ceann is fearr ar chórais draenála uisce stoirme.

Beidh ról tábhachtach ag BG sa chomhrac in aghaidh athrú aeráide agus i maolú a chuid iarmhairtí. Cuireann limistéir chrainn, foraoise agus páirceanna an Chontae seirbhísí luachmhara ceaptha carbóin ar fáil, ag ionsú CO₂ ón atmaisféar agus á stóráil san ithir. Soláthraíonn plandáil crann agus idirghabhálacha áitiúla BG eile fuarú agus scáth i gceantair uirbeacha, agus cinntíonn siad timpeallacht inchónaithe chompordach d'áitritheoirí agus do chuairteoirí. Is féidir le plandáil BG agus SuDS ról tábhachtach a imirt chomh maith i rith chun srutha uisce stoirme.

Glasú Uirbeach

Tugtar Glasú Uirbeach ar idirghabhálacha a dhéanann mionathruithe ar cháilíocht, ar chainníocht agus ar rochtain spásanna uirbeacha glasa. Is féidir Glasú Uirbeach a bhaint amach trí spásanna nua uirbeacha a bhunú nó airíonna na spásanna atá ann cheana a athrú. Is féidir leis an bpróiseas tagairt do speictream leathan de bhearta ar féidir iad a infheidhmiú ag scálaí éagsúla i spásanna príobháideacha nó poiblí. Ina measc seo tá mion-pháirceanna, gairdíní uirbeacha, díonta / ballaí glasa, garraíodóireacht áineasa agus uirbeach/pobail agus d'fhéadfadh go n-áireofaí orthu rochtain éascaithe ar choillearnacha uirbeacha, foraoisí agus ceantair fhiadhúlra nádúrtha. Cuidíonn glasú uirbeach le truailliú aeir agus torainn a chomhrac, súnn sé isteach uisce báistí a d'fhéadfadh tuilte a chruthú murach é, cruthaíonn sé gnáthóg don fhiadhúlra áitiúil, agus tá sé léirithe go n-ardaíonn meanma sna daoine a fheiceann é, gur féidir leis trácht a cheansú agus tá fianaise áirithe ann gur féidir leis an choiriúlacht uirbeach a laghdú.

Cuirtear Glasú Uirbeach i bhfeidhm go minic trí Thoisc Glasaithe Uirbeach (TGU) a fhorbairt. Is uirlis í seo a dhéanann méid agus cáilíocht an ghlású uirbigh a sholáthraíonn scéim a mheas agus a chainníochtú chun bonn eolais a chur faoi chinntí faoi leibhéil iomchuí glasaithe i bhforbairtí nua. Ba cheart go mbeadh sé bunaithe ar raon tosca comhaontaithe a chuireann le glasú ceantair mar shampla díon / balla glas, plandáil crann, fásra leathnádúrtha a sholáthar, móinéir bláthanna fiáine a sholáthar, gnéithe uisce, fálú agus plandáil crann srl. Is é an toradh a bheadh ann d'fhorbairt áirithe ná sprioc-scór a bhaint amach bunaithe ar scóir shannta d'idirghabhálacha comhaontaithe.

Is ionann **díon glas** agus díon a bhfuil fásra de chineálacha éagsúla curtha air, lena n-áirítear féir, flóra, luibheanna agus glasraí. Is féidir díonta glasa a chuimsiú i bhforbairtí nua agus a shuiteáil go cúlghabhálach ar fhoirgnimh níos sine d'fhonn sochair éagsúla a bhaint amach. Is féidir leo cur leis an seasmhacht in aghaidh athrú aeráide, cabhrú le cáilíocht an aer agus teochtaí a fheabhsú agus uisce stoirme a choinneáil agus a scagadh chun brú ar an mbonneagar draenála a mhaolú. Ag brath ar an meascán plandaí a úsáidtear féadfaidh díonta glasa cur le bithéagsúlacht áitiúil, chomh maith le spásanna conláiste poiblí agus príobháideacha nua a sholáthar agus luachanna réadmhaoine a mhéadú. Is féidir le **ballaí glasa** sochair chosúla a sholáthar agus cur le dearadh agus le comhforbairt uirbeach.

Plandáil Crann

Níl aon cheist faoi luach na gcrann maidir le carbón a cheapadh. Rinneadh clúdach an cheannbhrat sa Chontae a mheas bunaithe ar shonraí a chuir Coláiste na

Beartas BG5: Seasmhacht Aeráide

BG an Chontae a neartú i gceantair uirbeacha agus tuaithe d'fhonn seasmhacht in aghaidh turraingeacha agus suaithithe sa todhchaí a eascraíonn as athrú aeráide a fheabhsú.

BG5 Cuspóir 1:

An bhithéagsúlacht shaibhir agus na héiceachórais a chosaint agus a fheabhsú de réir chur chuige na seirbhísí éiceachórais i leith forbartha lena gcumasaítear maolú na dtionchar athrú aeráide, trí uisce tuile iomarcach a ionsú, maolán a sholáthar i gcoinne imeachtaí aimsire foircneacha, astaíochtaí carbóin a ionsú agus truailliú a scagadh.

BG5 Cuspóir 2:

Córas nádúrtha sruthchúrsaí an Chontae a chosaint agus a fheabhsú chun a luach seasmhachta in aghaidh tuile a ghabháil ar bhealach níos éifeachtaí.

BG5 Cuspóir 3:

A chinntiú go gcomhlíontar Plean Gníomhú Athrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas agus forálacha Straitéis Bainistíochta Crann na Comhairle.

- Clúdach ceannbhrait crainn an Chontae a mhéadú trí phlandáil bhliantúil, caomhnú cothabhála agus feabhsú crann, coillearnacha agus fála sreach laistigh den Chontae a chur chun cinn trí speicis dúchasacha áitiúla a úsáid agus tacú lena gcomhtháthú i bhforbairt nua.
- Láithreacha oiriúnacha a shainaithint le haghaidh crann nua uirbeacha lena n-áirítear mion-choillearnaigh i stíl Miyawaki, nuair is indéanta.
- Tacú le cur chuige réigiúnach comhordaithe a chur i bhfeidhm maidir le crainn a chothabháil agus tacú le hobair an Ghrúpa Stiúrtha Réigiúnaigh ar Bhainistíocht Crann a bhfuil Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina rannpháirtí ann.
- Bunú rianta crann a chur chun cinn i bpáirceanna poiblí ar fud an Chontae.
- Plandáil choillearnach agus foraoise nua a chur chun cinn i spás oscailte agus i láithreacha páirceanna cuí sa Chontae.
- 'Mion-choillte' a phlandáil i réimsí oscailte féaraigh mar thearmann don bhithéagsúlacht.
- Aithníonn an Chomhairle go bhfuil crainn lánfhásta níos luachmhara ó thaobh ceapadh carbóin agus conláiste ná crainn óga.

BG5 Cuspóir 4:

Toisc ghlasaithé uirbeach a chur i bhfeidhm le haghaidh gach forbartha nua faoi réir meicníocht scórála iomchuí atá á fhorbairt don Chontae bunaithe ar na caighdeáin idirnáisiúnta is fearr agus a chur i bhfeidhm go cuí ar ghnéithe uathúla an Chontae. Éileofar ar fhorbróirí a thaispeáint conas atá spriocanna glasú uirbeach bainte amach acu bunaithe ar an sás scórála atá forbartha, trí idirghabhálacha ábhartha mar chuid den fhorbairt atá beartaithe. (Féach Caibidil 13 Feidhmiú agus Faireachán).

BG5 Cuspóir 5:

Bearta dearfa a chur chun cinn chun an talamh agus an ithir a chosaint d'fhonn díghrádú nó cailliúint acmhainní nádúrtha ithreach a sheachaint, séalú ithreach a íoslaghdu agus talamh éillithe a athshlánú.

BG5 Cuspóir 6:

Clúdach crann níos mó a sholáthar ar fud an chontae, go háirithe i gceantair ina bhfuil crainn gann.

BG5 Cuspóir 7:

A cheangal go gcuirfear díonta glasa agus ballaí glasa ar fáil, le sochair a sholáthar don bhithéagsúlacht agus mar chuid chomhtháite de Chórais Draenála Inbhuanaithe (SuDS) agus den Bhonneagar Glas, i bhfoirgnimh árasáin, tráchtála, fóillíochta agus oideachais, nuair is féidir agus bonn fianaise a fhorbairt le haghaidh riachtanas sonracha do dhíonta glasa mar chuid d'fhorbairt leanúnach straitéis SuDS na Comhairle.

4.2.4 Áineas agus Conláiste (Sláinte agus Folláine Daonna)

Tuigtear go soiléir go mbíonn tionchar dearfa ag an dúlra agus an saol allamuigh ar shláinte agus ar fholláine an duine. Ag an am céanna tá níos mó feasachta ann faoin tionchar atá ag truailiú an aer ar shláinte an duine, agus na hiarmhairtí iomadúla diúltacha a bhíonn aige. Déanann cur chuige BG sa phleanáil na sochair atá in éiceachórais atá ag feidhmiú go sláintiúil do neacha daonna. Le fanacht sláintiúil agus leanúint ar aghaidh ag déanamh sochair do dhaoine, ní mór sláine na n-éiceachóras agus a mbithéagsúlacht a chosaint.

Cuireann líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas go mór le meabhairshláinte agus le sláinte fhisiceach ár bpobal. Is ionaid áineasa tábhachtacha do na háitritheoirí agus do chuariteoirí iad na páirceanna agus na spásanna oscailte atá faoi úinéireacht phoiblí agus faoi bhainistíocht phoiblí ag an leibhéal áitiúil, comharsanachta agus réigiúnach. Is díol spéise taitneamhachta suntasach iad Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus is ceann scríbe móréilimh iad le haghaidh siúil, dreapadóireachta agus marcaíochta rothar. Feidhmíonn lán de na spásanna oscailte seo mar phríomhionaid bhithéagsúlachta, agus déanann na crainn, an fhoraoiseacht agus na coillearnacha scagadh ar charbón agus ar thruailleáin eile iontu, ag cur le cáilíocht an aeir. Le linn thréimhse an phlean seo caomhnóidh an Chomhairle na deiseanna áineasa seo agus tacóidh sí le tionscadail nua agus nuálaíochtaí ar nós Glasbhealach na Dothra, a chuirfidh feabhas agus éagsúlú breise ar na bealaí inar féidir le háitritheoirí agus cuairteoirí rochtain a fháil ar an dúlra sa Chontae agus taitneamh a bhaint as.

Is comh-thionscadal le Comhairle Contae Dhún Laoghaire Ráth an Dúin, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair é Glasbhealach na Dothra a bheidh os cionn 17km ar fhad, agus a chuirfidh bealach comhtháite coisithe agus rothaíochta ar fáil ó na céanna i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath go Gleann an Smóil i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Beidh an struchtúr suntasach seo comhtháite sa chóras páirceanna atá ann cheana d'fhonn rochtain shábháilte tharraingteach ar spás oscailte a sholáthar ar fud an Chontae. Úsáidfear cur chuige réamhbhreathnaitheach mar seo chun deiseanna nua a shainnint agus a chur chun cinn chun taitneamhacht agus feidhm líonra BG an Chontae a fheabhsú. Tacóidh an Chomhairle le Plean Tiontú Sléibhte Bhaile Átha Cliath a fhéachann le foraoisí tráchtála i Sléibhte Bhaile Átha Cliath a thiontú ina gcoillearnacha dúchasacha agus measctha chun a luach bithéagsúlachta agus a taitneamhacht áineasa a fheabhsú. Tá deis ann freisin scrúdú a dhéanamh ar na háiseanna spóirt agus fóillíochta éagsúla atá lonnaithe ar fud an Chontae, lena n-áirítear páirceanna imeartha, páirceanna scátála agus spóirt uisce, chun athbhreithniú agus measúnú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le hidirghabhálacha BG iomchuí a bhfeidhm agus a inrochtaineacht a fheabhsú tuilleadh.

Is féidir le **réitigh nuálacha dearaidh** cabhrú le háiseanna traidisiúnta áineasa atá neadaithe sa tírdhreach, ar nós clóis súgartha agus páirceanna scátála, a chomhtháthú sa líonra áitiúil BG. Leis sin is féidir úsáid na spásanna seo a éagsúlú, agus cur chomh maith le bainistiú uisce stoirme. I gceantar na Saoirsí i mBaile Átha Cliath tá páirc scátála curtha le léanta agus plandáil chrann i bPáirc Weaver le spás ilfheidhme allamuigh a chruthú a fhreastalaíonn ar úsáid ghníomhach agus éighníomhach, chomh maith le margaí agus taispeántais faoin aer. Agus ar mhór-roinn na hEorpa is sampla í Páirc Scátála Lemvig de pháirc ilfheidhme áineasa a rinneadh as páirc scátála aon-fheidhme. Tá an limistéar scátála pábháilte fite fuaite le limistéir féaraigh curtha, chomh maith le cúirt bheag cispheile agus poll gainimh, ag soláthar spásanna scoite ach idirnasctha inar féidir le teaghlaigh agus cuairteoirí de gach aois imirt agus a scíth a ligean.

Déanann an Chomhairle bainistiú ar **chuibhrinn** ag Páirc Thigh Motháin i dTamhlacht, i bPáirc Chorcaí i gCluain Dolcáin, i mBaile na mBráthar i mBóthar na Bruíne, agus i Lána an Mhuilinn i mBaile Phámar. Is féidir le háitritheoirí íoc as na cuibhrinn seo a úsáid lena dtorthaí agus a nglasraí féin a fhás, rud a sholáthraíonn ar bhia inacmhainne sláintiúil. Tugann na cuibhrinn deis aclaíochta agus teagmhála sóisialta do dhaoine chomh maith, agus tá páirt thábhachtach acu i bhfeabhsú na bithéagsúlachta áitiúil. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag cosaint agus ag cur na gcuibhreann atá ann cheana agus chun cinn agus ag soláthar do cuibhrinn nua de réir athbhreithnithe ar sholáthar agus bainistíocht na gcuibhreann ar fud an Chontae.

Beartas BG6: Sláinte agus folláine Dhaonna

Inrochtain agus taitneamhacht áineasa BG an Chontae a fheabhsú d'fhonn sláinte agus folláine an duine a fheabhsú agus an timpeallacht nádúrtha ina dtarlaíonn an caitheamh aimsire a chosaint.

BG6 Cuspóir 1:

Tacú le réimse spásanna oscailte agus áiseanna áineasa, atá oiriúnach do mhéid agus do limistéar na comharsanachta, atá in-oiriúnaithe agus in ann freastal ar úsáid éagsúil (Féach Caibidil 8 Pobal agus Spás Oscailte Poiblí).

BG6 Cuspóir 2:

An acmhainn fóillíochta agus conláiste a thairgeann páirceanna an Chontae a uasmhéadú trí Phleananna Bainistíochta a chur chun cinn a dhéanann soláthar ar son fheabhsú leanúnach ar shuíomh na bpáirceanna, na bithéagsúlachta agus na saoráidí áineasa.

BG6 Cuspóir 3:

Bealaí atá inrochtain, tarraingteach agus sábháilte a sholáthar le lonnaíochtaí a nascadh le líonra BG an Chontae.

BG6 Cuspóir 4:

A chinntiú go mbíonn rochtain ar spás oscailte glas ilfheidhme á sholáthar ag gach forbairt nua cónaitheach, de réir forálacha Chaibidil 8 Pobal agus Spás Oscailte Poiblí den Phlean Forbartha seo agus Straitéis Pháirceanna agus Spás Oscailte Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

BG6 Cuspóir 5:

Tacú le bealaí siúil agus bealaí rothaíochta nua a sholáthar i láithreacha oiriúnacha d'fhonn conláiste fóillíochta na gconairí BG a fheabhsú ar bhealach nach mbaineann d'fheidhmeanna éiceolaíocha na gconairí.

BG6 Cuspóir 6:

Tionchar comhshaoil soilsithe seachtracha laistigh den líonra BG a íoslaghdú chun cothromaíocht inbhuanaithe a bhaint amach idir riachtanais áineasa ceantair, sábháilteacht bealaí siúil agus rothaíochta agus speicis sholas-íogaire ar nós ialtóga a chosaint (Féach Caibidil 3 Oidhreacht Nádúrtha, Cultúrtha agus Thógtha).

BG6 Cuspóir 7:

Spásanna oscailte faoi úinéireacht poiblí a fheabhsú le BG iomchuí breise lena n-áirítear idirghabhálacha nádúr-bhunaithe chun na seirbhísí a sholáthraíonn siad a fheabhsú agus a éagsúlú.

BG6 Cuspóir 8:

Tacú, i gcomhaontú leis an údarás seachadta, le fuaráin uisce uisce poiblí lasmuigh a sholáthar feadh gach bealach rothair tiomnaithe nua agus amach anseo, soithigh in-athúsáidte a chur chun cinn agus an t-aistriú ó phlaisteach aonúsáide a spreagadh go gníomhach.

BG6 Cuspóir 9:

Scrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht fálda sceach a phlandáil feadh bóithre chun cabhrú le torann agus truailliú aeir a mhaolú, agus chun taitneamhacht amhairc a mhéadú agus an bithéagsúlacht a fheabhsú.

BG16 Cuspóir 10:

Cuibhrrinn atá ann cheana a chosaint agus a chur chun cinn agus soláthar a dhéanamh le haghaidh cuibhreann nua nuair is indéanta i gcomhréir le hathbhreithniú ar sholáthar agus ar bhainistiú na gcuibhreann ar fud an Chontae.

4.2.5 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Tá an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha comhdhéanta den raon de shócmhainní nádúrtha saorga a bhfuil luach oidhreachta acu sa chontae. Tá limistéir atá tábhachtach don bhithéagsúlacht, ar nós sruthchúrsaí, coillearnacha agus sócmhainní cultúrtha ar nós séadchomharthaí, foirgnimh agus tírdhreacha tábhachtacha san áireamh.

Is cuid thábhachtach de charachtar Bhaile Átha Cliath Theas í an oidhreacht nádúrtha. Tá réimse ilghnéitheach tírdhreacha sa Chontae atá ina ngnáthoga tábhachtacha éiceolaíocha agus ina limistéir d'áilleacht nádúrtha chomh maith. Is cuid de chomhthéacs nádúrtha, cultúrtha agus tógtha iad bunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath, gleannta abhann na Dothra agus na Life agus an Chanáil Mhór, agus cuireann siad le suíomh agus le carachtar an Chontae, chomh maith le húsáidí áineasa tábhachtacha a sholáthar do na háitritheoirí (Féach Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha, Aguisín 9). Is deis í oidhreacht an Chontae chomh maith le níos mó cuairteoirí agus turasóirí a mhealladh chun an cheantair mar gheall ar a thaitneamhacht agus a áilleacht. Aithnítear iolrachas na luachanna sa Straitéis BG agus tá sé mar aidhm aici foráil a dhéanamh chun oidhreacht Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint agus a bainistíocht agus a húsáid inbhuanaithe a chinntiú.

Cuireann an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha le comhfhorbairt ag an leibhéal áitiúil. Tá gean cultúrtha agus mothúchánach ag daoine ar a dtimpeallacht nádúrtha. Cabhraíonn sé linn ár bpobail a léirmhíniú agus nasc a dhéanamh leis agus cothaíonn sé ómós áite agus comhtháthú pobail. B'fhéidir nach mbeadh cuma ró-thábhachtach ar ghnéithe áitiúla oidhreachta, ar nós páirc bheag, scata crann nó fiú líne d'fhál i gcomhthéacs níos leithne an Chontae. Ach cabhraíonn na gnéithe seo linn ár bpobail agus taithí na ndaoine iontu a shainmhíniú. Tá líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas níos mó ná suim a pháirteanna agus cuireann an oidhreacht áitiúil le líonra sláintiúil BG ar fud an Chontae a mbainfidh na háitritheoirí leas as.

Is dúshlán mór don Phlean é ár n-oidhreacht agus ár dtírdhreach a chosaint agus bainistiú ar athruithe a dhéanamh air ar bhealach a fheabhsaíonn gnéithe oidhreachta agus tírdhreacha, struchtúir, foirgnimh, láithreáin agus áiteanna sainspéise seachas iad a laghdú.

Beartas BG57 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Tógtha

Gnéithe tírdhreacha, nádúrtha, cultúrtha agus oidhreachta tógtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, agus tacú le cuspóirí agus gníomhartha Phlean Oidhreachta an Chontae.

BG7 Cuspóir 1:

Gnéithe oidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú agus srian a chur ar fhorbairt a mbeadh tionchar diúltach aici ar na sócmhainní seo de réir fhorálacha Chaibidil 3 Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Tógtha den Phlean Forbartha seo.

BG7 Cuspóir 2:

Carachtar tírdhreacha an Chontae a chosaint agus a fheabhsú trína chinntiú go gcoinníonn, go gcosnaíonn agus go bhfeabhsaíonn forbairt cuma agus carachtar an tírdhreacha, de réir fhorálacha Mheasúnú Carachtair Tírdhreacha Bhaile Átha Cliath Theas agus forálacha Chaibidil 3 Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Tógtha den Phlean Forbartha seo.

BG7 Cuspóir 3:

Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte feadh imlíne Choillearnach Ráth Chúil chun é a chosaint agus an fiadhúlra a úsáideann é agus na seirbhísí éiceolaíocha a sholáthraíonn sé a chosaint.

BG7 Cuspóir 4: Coillearnach Ráth Chúil a fhorbairt mar chuid de rian dúlra/siúlóide níos leithne ó Theach Sagard go Coill an Loig le haird ar a bithéagsúlacht, a fiadhúlra agus a luach éiceolaíoch atá fíorthábhachtach a chosaint.

BG7 SLO 1:

An chonair fhiadhúlra ghlas reatha idir Teach Sagard agus Ráth Chúil a chothabháil agus an gá atá leis an gconair fhiadhúlra seo a chaomhnú a ionchorprú i bpleananna deartha agus forbartha Pháirc Ráth Chúil.

BG7 SLO 1*:

Cumas úsáidí malartacha na dtailte a bhfuil criosú RES-N acu faoi láthair a fhiosrú (le soláthar a dhéanamh le haghaidh pobail nua chónaitheach de réir na bpleananna ceantair atá faofa) agus OS (Spás oscailte agus áineasa a chaomhnú agus soláthar a dhéanamh dóibh) mar atá sainitheanta ag an SLO ar léarscáil chriosú talamhúsáide an PFC, le haird ar ghnáthóga atá ann cheana, bithéagsúlacht agus coillearnaigh Ráth Chúil a chosaint, an gá atá le tithíocht shóisialta agus inacmhainne, le bonneagar pobail agus le rochtain. Nuair a bheidh an measúnú seo déanta, agus i gcás socruithe malartacha talamhúsáide a bheith sainitheanta de réir phleanáil cheart agus fhorbairt inbhuanaithe an cheantair, moltaí a thabhairt ar aghaidh maidir le hathchriosú.

* Tá an SLO seo athráite ón gCroí-Straitéis ar mhaithe le sothagracht.

4.2 An Creat Spásúil a Shainmhíniú

Tá líonra BG na Comhairle sainitheanta agus mapáilte mar chuid d'fhorbairt na straitéise seo. Tá creat spásúil sainitheanta do BG an Chontae atá comhdhéanta de raon éagsúil de chineálacha gnáthóige agus tírdhreacha, ó ghleannta abhann agus mór-pháirceanna go gairdíní príobháideacha agus spásanna glasa uirbeacha agus láithreacha Natura 2000 agus NHA atá beartaithe san áireamh. Bhí tacair sonraí eile ina mbonn eolais don straitéis freisin, lena n-áirítear léarscáileanna tuilte agus conairí bruachánacha. Tá éagsúlachtaí i ndáileadh agus i gcáilíocht BG ar fud an Chontae. Ach tagann sócmhainní BG an Chontae le chéile chun líonra casta comhtháite de chomhpháirteanna a chruthú a bhfuil a luach iomlán níos mó ná suim na bpáirteanna.

4.2.2 Comhpháirteanna an Líonra BG

Déantar sainmhíniú spásúil ar líonraí BG de réir comhpháirteanna coiteanna éagsúla. Feidhmíonn Croí-limistéir mar ancairí i líonra BG. Is iad seo foinse agus ceann scríbe an fhiadhúlra agus is láithreacha iad ina dtarlaíonn na bun-phróisis éiceolaíocha. Is naisc fhisiceacha iad na conairí a cheanglaíonn líonra na gCroí-Cheantar le chéile. Bíonn siad ailínithe le sruthchúrsaí nó le spásanna oscailte líneacha de ghnáth agus ceadaíonn siad aistriú speiceas idir Croí-ghnáthóga. Is ceantair níos lú de spás glas iad na Céimeanna Aistir. Soláthraíonn siad bealaí malartacha gluaiseachta do na speicis laistigh den líonra iomlán agus cuireann siad leis an mbithéagsúlacht áitiúil. Déanann leagan amach spásúil na gcomhpháirteanna éagsúla seo agus a ngaol le chéile líonra spásúil BG eile. I gcomhthéacs Chontae Bhaile Átha Cliath Theas soláthraíonn na Croí-Limistéir seo naisc ní hamháin laistigh den Chontae féin ach leis na hÚdaráis Áitiúla eile atá ceangailte leis: Comhairle Chathair Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, Comhairle Contae Chill Mhantáin, Comhairle Contae Chill Dara agus Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin.

Tá príomhghnéithe agus comhpháirteanna chreat spásúil BG an Chontae sonraithe thíos:

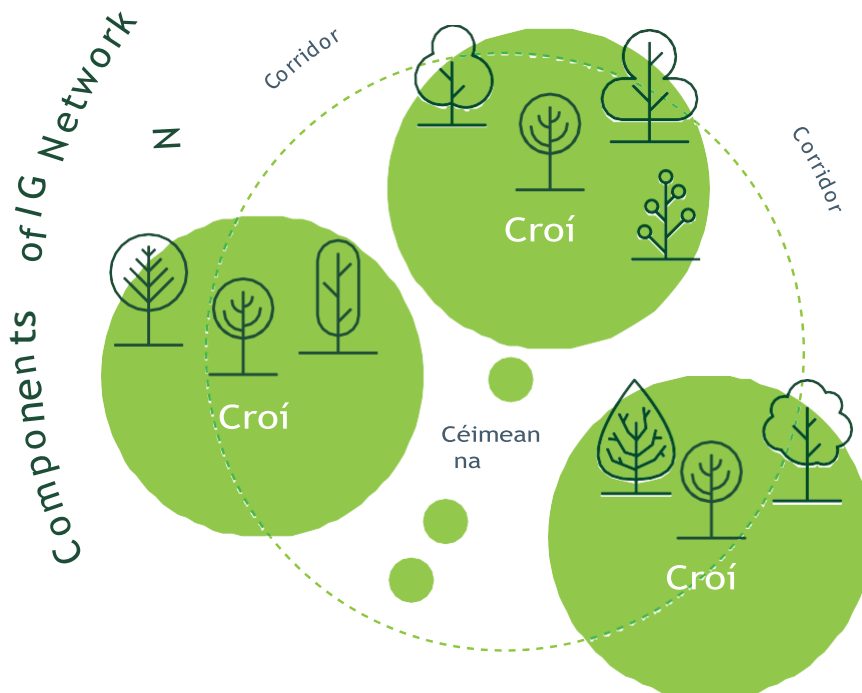
- Áirítear i measc **Croí-Cheantair Mhóra** an Chontae Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na páirceanna feadh Ghleann na Life a sholáthraíonn naisc láidre BG le contaetha atá taobh leis. Áirítear sna **Croí-Cheantair** eile mór-pháirceanna agus spásanna glasa poiblí, ar nós Páirc Bhaile Uaitéir agus Diméin Leamhcáin i nGleann na Life, agus Páirc Tigh Motháin agus Páirc Chorcaí. Leathnaíonn Limistéar Ordú Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life cosaint laistigh de Ghleann na Life ó Shéipéil Iosóid go Leamhcán. Is ionaid thábhachtacha bithéagsúlachta iad na croí-cheantair seo iontu féin agus feidhmíonn siad freisin mar shócmhainní tábhachtacha áineasa d'áitritheoirí agus do chuirteoirí Bhaile Átha Cliath Theas.
- Nascann líonra **Conairí** forluiteacha agus ilfheidhmeacha BG croí-cheantair an Chontae le Sléibhte Bhaile Átha Cliath, Gleann na Life, cúlchríoch tuaithe Chill Dara agus an líonra BG réigiúnach níos leithne. Cuimsíonn na conairí seo sruthchúrsaí den chuid is mó agus na criosanna bruachánacha a ghabhann leo, mar Abhainn na Life, na Dothra, agus na Camóige chomh maith leis an gCanáil Mhór. Tá dhá chonair fhéideartha bhreise atá ag teacht chun cinn feadh an imeall uirbeach aitheanta, atá buailte le teorainn Chontae Chill Dara (acmhainneacht chreasa ghlais / spáis ghlais) agus Chonair an M50. Cuimsíonn conairí an líonra fairsing fáilte scean agus crainn atá ar fud an Chontae chomh maith.

Téann na príomhchonairí trí na ceantair riaracháin in aice láimhe: Dún Laoghaire-Ráth an Dúin, Cathair Bhaile Átha Cliath, Cill Dara agus Fine Gall. Beidh aird ag an Straitéis BG dá réir sin ar an ngá atá le cumarsáid agus comhoibriú trasteorann chun iad a bhainistiú go héifeachtach.

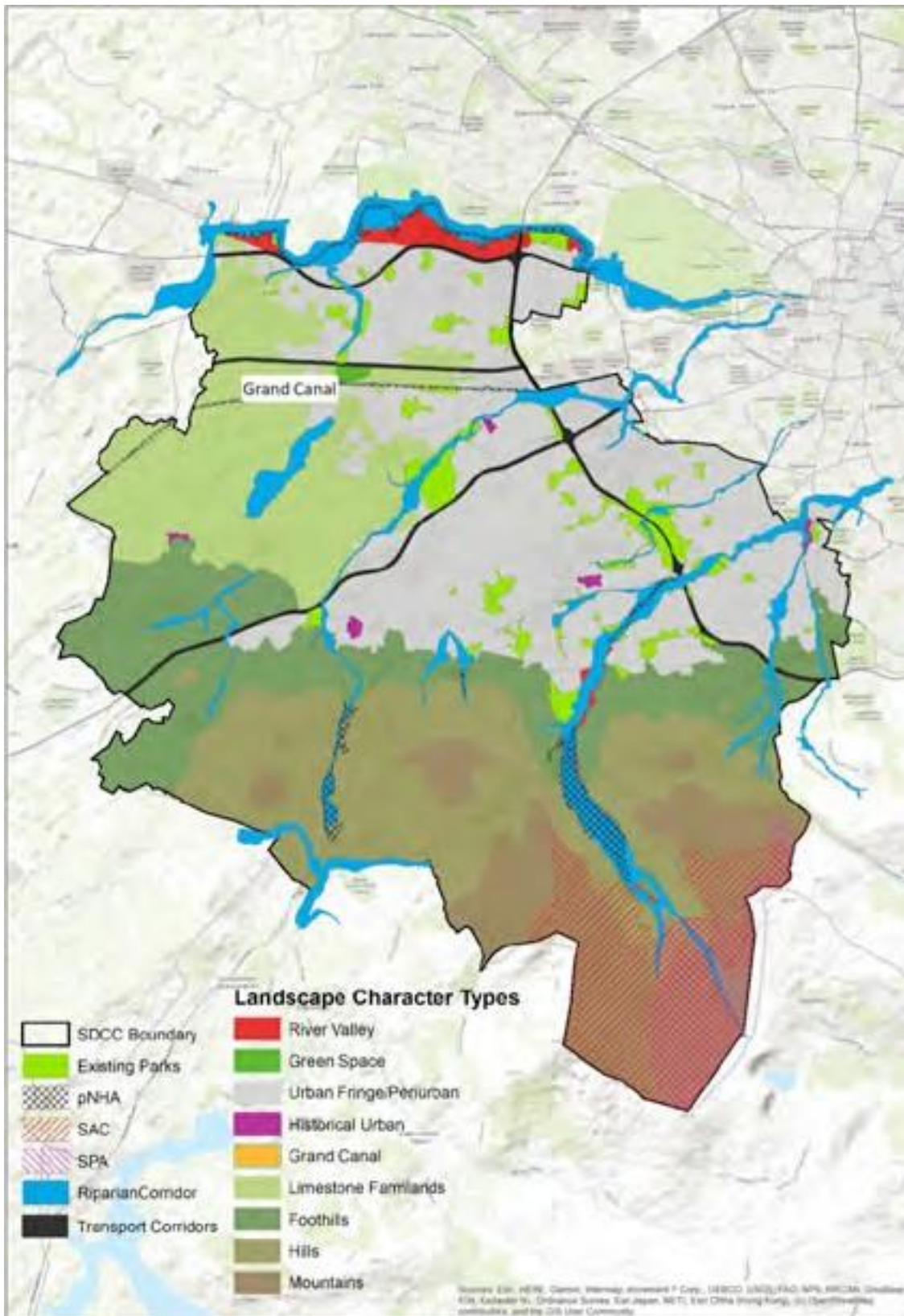
Faigheann na Conairí Áitiúla BG tacaíocht bhreise ó roinnt de Chonairí Straitéiseacha BG an Chontae, mar a léirítear i bhFigiúr 4.4. Déantar cur síos ar leithligh ar gach conair straitéiseach i dTábla 4.1, mar aon lena gcuspóirí gaolmhara. Tugtar breis mioneolais faoi na Conairí Áitiúla BG in Aguisín 4.

- Tá roinnt spásanna glasa scoite níos lú i líonra BG an Chontae atá scaipthe ar fud a cheantair thógtha. Áirítear ina measc plásóga agus páirceanna agus spásanna glasa eile ar scála áitiúil. Feidhmíonn na spásanna seo mar **Chéimeanna Aistir** do speicis le bogadh ar fud an líonra níos leithne conairí agus croí-limistéir agus cuireann siad le raon de shochair áitiúla breise a bhaineann le caitheamh aimsire agus bainistíocht uisce stoirme.
- Tá gnéithe áitiúla BG i lárionaid uirbeacha an Chontae lena n-áirítear crainn uirbeacha, spásanna oscailte níos lú agus gnéithe bainistiú uisce ar nós SuDS. Déanann an Straitéis BG iarracht na gnéithe seo a fheabhsú agus a chinntiú go mbíonn siad ceangailte leis an líonra BG níos leithne.

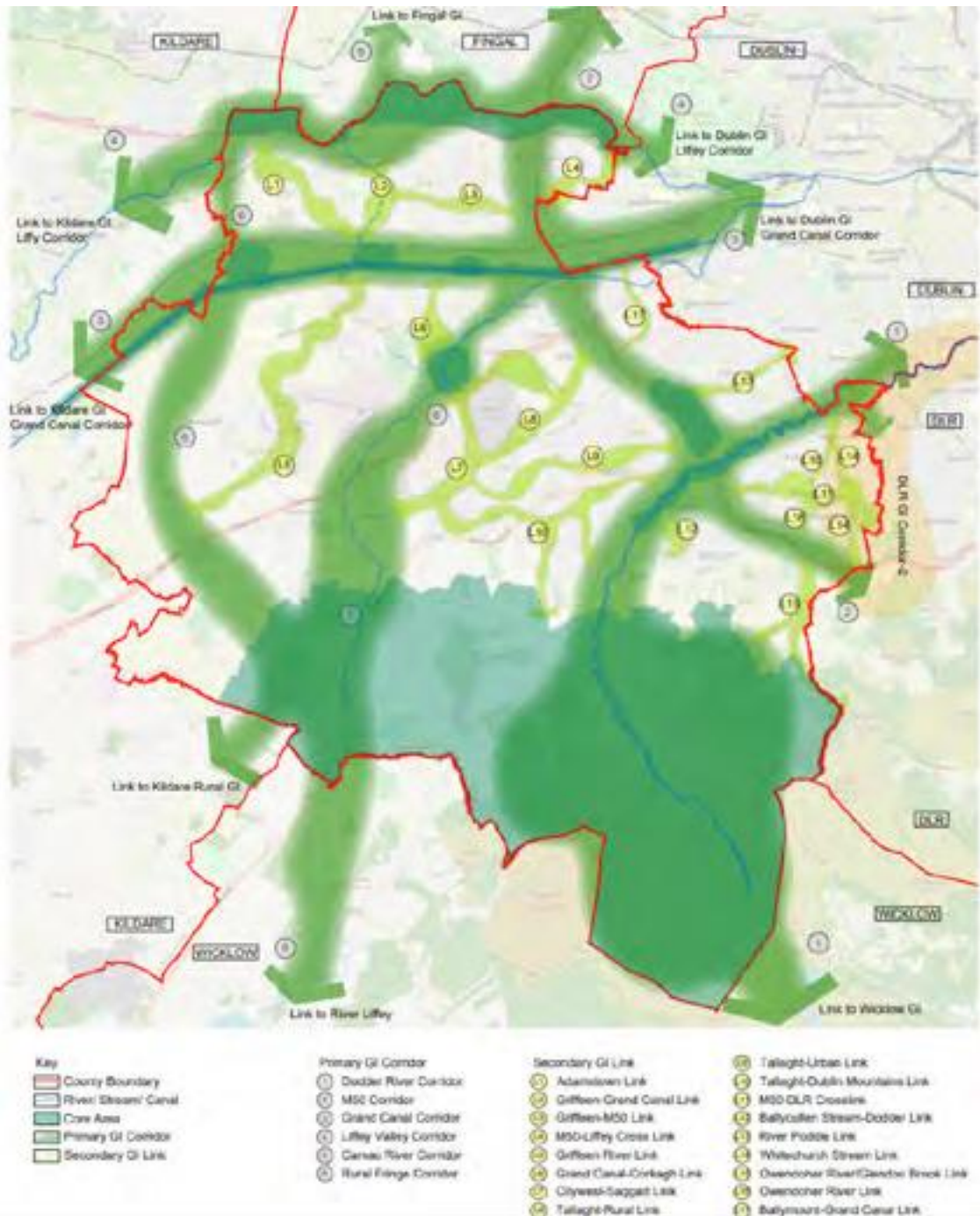
Leis an Straitéis seo déantar iarracht a chinntiú go mbeadh gach forbairt nua ag cur le líonra BG an Chontae. Soláthraíonn sé bearta chun na tréithe BG sa Chontae chena a chosaint agus a fheabhsú le soláthar do naisc le Céimeanna Aistir (ag cruthú Céimeanna Aistir) agus ar deireadh ag soláthar naisc le Conairí BG agus Croícheantair an Chontae agus an Réigiúin. Cuireann sé seo le maolú agus oiriúnú láidir ar athrú aeráide i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, rud a ligeann dúinn na spriocanna náisiúnta agus réigiúnacha dá dtagraítear i gcuid 4.0.1 thuas a bhaint amach.

Figiúr 4.2: Comhpháirteanna i Líonra BG

Figiór 4.3: Gnéithe Tábhachtacha de líonra BG Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas

Figiór 4.4: Léarscáil Straitéise don Bhonneagar Glas

4.2.3 Cuspóirí na gConairí Straitéiseacha

Tá cuspóirí gach ceann de na sé chonair straitéiseacha leagtha amach thíos i dTábla 4.1.

Tábla 4.1 Conairí Straitéiseacha Bonneagair Ghlais

Conair Straitéiseach 1: An Dothra
<p>Éiríonn Abhainn na Dothra i Sléibhte Bhaile Átha Cliath i nGleann an Smóil agus sreabhann soir ó thuaidh trí cheantair riaracháin Bhaile Átha Cliath Theas, DLR agus Chathair Bhaile Átha Cliath sula dtéann sí isteach san fharraige ag Imchuach na Canálach Móire i Rinn Éanna. Dá réir sin, tugann an Dothra deis uathúil chun líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas a nascadh le líonra a chomharsana.</p> <p>Tá tréithe uathúla ag an Dothra mar abhainn uirbeach laistigh de phríomhchathair agus mar chonair thábhachtach BG don bhithéagsúlacht. Ag an leibhéal réigiúnach is conair Straitéiseach BG í an Dothra atá ag dul trí thrí chontae uirbeacha/fo-uirbeacha agus ag nascadh láithreacha éagsúla Natura 2000 agus le naisc chuig Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin agus Muir Éireann. Conair láidir éiceolaíoch is ea an Dothra, le hacmhainn luachmhar bithéagsúlachta, agus gníomhaíonn sí mar thearmann agus mar chosaint don bhithéagsúlacht go ginearálta, agus go háirithe le haghaidh réimse leathan de speicis chosanta tríd an tírdhreach uirbeach - fíor-'Bhonneagar Glas'. I gcomhthéacs Eorpach, is cás an-leithleach é cruidíní, tomadóirí, dobharchúnna agus loimprí a bheith i láthair feadh abhainn uirbeach ar nós na Dothra, go háirithe i bpríomhchathair.</p> <p>Tá páirceanna móra ar bhruacha na Dothra a sholáthraíonn conláiste agus áineas do dhaonra na cathrach. Rinneadh an fhorbairt is déanaí ar Bhealach Glas na Dothra mar thoradh ar chomhoibriú idir Comhairlí Bhaile Átha Cliath Theas, Chathair Bhaile Átha Cliath, agus Dún Laoghaire Ráth an Dúin. Leis an tionscadal seo cruthófar bealach glas 17km ag nascadh na céanna i lár na Cathrach i mBaile Átha Cliath le Tascumar Bhóthar na Bruíne ag Gleann an Smóil. Tá Baile Átha Cliath Theas freagrach as 14km den bhealach glas, ó Thaiscumar Bhóthar na Bruíne go Páirc Orwell i Ráth Fhearnáin. Beidh an Bealach Glas á úsáid ag coisithe agus rothaithe. Ní mór feabhsú a dhéanamh ar an gcomhshaol trína dtéann sé sa phleanáil don Bhealach Glas.</p>

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- Conair ilfheidhmeach BG a sholáthar ag trasnú agus ag nascadh na sléibhte, na gceantar uirbeach agus tuaithe agus ag nascadh le conairí réigiúnacha eile.
- Ról Chonair na Dothra a aithint, a chosaint agus a fheabhsú mar phríomhbhealach tríd an timpeallacht uirbeach don bhithéagsúlacht agus do speicis chosanta.
- Conair na Dothra a chosaint agus a fheabhsú mar limistéar oidhreachta, geolaíochta, conláiste speisialta agus caitheamh aimsire.
- Faireachán a dhéanamh ar aon tionchair dhiúltacha ar bhithéagsúlacht agus speicis chosanta a eascraíonn as gníomhaíochtaí áineasa agus bealaigh ghlasa agus aghaidh a thabhairt orthu, d'fhonn luach ard Chonair na Dothra a choinneáil mar nasc Bonneagair Ghlais tríd an gContae agus an réigiún.
- Deiseanna chun cáilíocht agus bithéagsúlacht imill bhruacha abhainn na Dothra a fhiosrú.
- Gnáthóga éiceolaíochta a fheabhsú agus a chothabháil feadh chonair na habhann chun soghluaisteacht a fheabhsú do speicis faoi chosaint agus tacú le seirbhísí éiceachórais eile mar shuímh phailneora, tanú tuile, agus spásanna le haghaidh áineasa le tionchar íseal.
- Leanúint le rialú speiceas ionrach neamhdhúchasach a chur i bhfeidhm laistigh den Chontae lena n-áirítear cois na Dothra, agus bearta rialaithe a chomhordú le páirtithe leasmhara eile, nuair is féidir, chun cur chuige comhoibritheach a chinntiú.
- Bonneagar glas agus gorm chonair na Dothra a chosaint agus nádúrthacht maolánacha bruachánacha na n-aibhneacha a athbhunú trí speiceas dúchasacha plandaí a chur agus forbairt nua a íoslághdú laistigh de na ceantair mhaolánacha bruachánacha (taispeántar Criosanna Maolán bruachánacha ar Léarscáil BG a ghabhann leis an bPlean Forbartha.)
- Speicis íogaire i nGleann na Dothra a chosaint agus a chinntiú nach mbíonn tionchar dochrach ag an fhorbairt nua áineasa i nGleann na Dothra ar speicis oíche.
- Carachtar agus conláiste suntasach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú (Féach Caibidil 3: Oidhrecht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha).
- Gnéithe nádúrtha chrios maolánach bruachánach na Dothra a athbhunú agus plandaí speiceas plandaí dúchasacha a chur chun cinn.
- Na pleananna do Ghlasbhealach na Dothra a chur i bhfeidhm de réir Chuid 8 don scéim.

Croí-Limistéir agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Limistéir/ Céimeanna Aistir
<p>Croí-Cheantair Sléibhte Bhaile Átha Cliath / Chill Mhantáin Taiscumar Bhóthar na Bruíne</p> <p>Gleann an Smóil</p> <p>Céimeanna Aistir Páirc Choill Tobair</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Tacú le '<i>Plean Tiontú Coillte Shléibhte Bhaile Átha Cliath</i>' le Coillte Nature a chur i bhfeidhm i gcomhar le Comhpháirtíocht Shléibhte Bhaile Átha Cliath, d'fhonn an bithéagsúlacht agus conláiste gníomhach físiúil a chur chun cinn. → Rochtain íogair fóillíochta ar Ghleann an Smóil agus ar Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chur chun cinn ar bhealach nach gcuireann isteach ar a shláine mar chroí-limistéar bithéagsúlachta. → A chinntiú nach mbíonn tionchar dochrach ag cur chun feidhme Bhealach Glas na Dothra ar an mbithéagsúlacht, BG nó luach taitneamhachta Pháirc Ghleann na Dothra trí na moltaí/ceanglais mar atá leagtha amach sna tuarascálacha comhshaoil don scéim a fhorfheidhmiú. → Láithreacha a d'fhéadfadh soláthar a dhéanamh le haghaidh níos mó tanú ar uisce tuile, nó tanú uisce, a shainnithint agus iad a bhainistiú chun na críche seo. → Leanúint ar aghaidh le réimis bainistíochta féaraigh, fáлта sceach agus tírdhreacha a fhorfheidhmiú le tacú leis an mbithéagsúlacht, agus le láithreach éan a dhéanann nead ar thalamh go háirithe, i bPáirc Choill an Tobair.

Conair Straitéiseach 2: Conaire an M50

Is cuid thábhachtach é an M50 den bhonneagar náisiúnta iompair a nascann Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le DLR, cathair BÁC agus Fine Gall. Cé go ngníomhaíonn sí chun nascacht na bithéagsúlachta agus na bpobal áitiúla a bhriseadh, aithnítear sa Straitéis BG go bhfuil deiseanna ann chun BG a fheabhsú ar feadh an M50.

Trasnaíonn an M50 conairí bithéagsúlachta Abhainn na Life, na Canála Móire, na Camóige, an Phoitéil, na Dothra, agus fo-aibhneacha an Teampaill Ghil agus na Dothra Bige. Trasnaíonn sé Páirc Líneach Ghleann na Dothra chomh maith agus déanann sé dhá leath de Pháirc Thigh Motháin. Tá réimse de spásanna oscailte eile agus de pháirceanna comharsanachta ar fáil feadh an imlíne, mar atá ag Baile an Mhóta, Cill na Manach, Cnoc Mitin, agus Baile Chuilin.

Tá deis ann le hidirnascaidh na bpáireanna, na spásanna glasa agus na gconairí abhann atá suite feadh an M50 a shainaithint agus a fheabhsú. Áirítear sna bearta naisc bhreise thuaidh-theas do choisithe agus do rothaithe (m.sh. ag an gCanáil Mhór) chomh maith le naisc thoir-thiar nuair is féidir. Cabróidh sé seo le nascacht bhreise BG a dhéanfaidh leas don bhithéagsúlacht agus do chuspóirí áineasa.

Síneann conair an M50 isteach i gceantar riaracháin Chomhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin ó dheas agus Comhairle Contae Fhine Gall ó thuaidh. Dá réir sin, tá deis bhreise ann chun feabhsúcháin BG a leathnú isteach sna contaetha seo chun tábhacht na conaire seo a bhreisiú m.sh. Is deis amháin den chineál sin an cumas atá ag naisc BG ón gContae go tailte ag Dún Sinche.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- An nascacht atá idir na páirceanna agus na spásanna oscailte cheana féin ar dhá thaobh chonair an M50 a fheabhsú.
- Naisc chonaire agus luach bithéagsúlachta a fheabhsú trí phlandáil chuí ar dhá thaobh Chonair an M50, chun na deiseanna a uasmhéadú chun truailliú torainn agus aeir a fheabhsú, taitneamhacht amhairc a mhéadú, bithéagsúlacht a fheabhsú agus conairí éiceolaíocha leanúnacha agus naisc ghlasa a sholáthar nuair is féidir sin i gcomhairle le TII / NTA.
- Nascacht Chonair BG an M50 le líonra leathan BG Bhaile Átha Cliath a chur chun cinn, i gcomhairle le Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin agus Comhairle Contae Fhine Gall.
- An cumas chun bonneagar feabhsaithe coisithe agus rothaithe a fheidhmiú idir conair na Canálach Móire agus spásanna glasa ag Cnoc Mitin a fhiosrú.
- Naisc bhreise thuaidh-theas do choisithe agus do rothaithe (m.sh. ag an gCanáil Mhór) a shainaithint agus tacú leo, chomh maith le naisc thoir-thiar nuair is féidir.

Croí-Limistéir agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair/ Céimeanna Aistir
<p>Croí-Limistéir Páirc Ghleann na Dothra</p> <p>Páirc Thigh Motháin An Chanáil Mhór Gleann na Life (Páirc Bhaile Uaitéir)</p> <p>Céimeanna Aistir Páirc Bhaile an Mhóta / An Fearann Nua Páirc Bhaile Choilín</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Sásanna maoinithe AE ar son réiteach ar athrú aeráide a fhiosrú, féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán trasna an M50 a fhorbairt nó a iarfheistiú d'fhonn nascacht éiceolaíoch a sholáthar idir an dá thaobh de Pháirc Thigh Motháin ar son na bithéagsúlachta agus ar son na bpobal áitiúla. → Sásanna maoinithe AE ar son réiteach ar athrú aeráide a fhiosrú, féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán trasna an M50 a fhorbairt nó a iarfheistiú d'fhonn nascacht éiceolaíoch a sholáthar idir an dá thaobh de Pháirc Bhaile Choilín agus an Spás Glas ag Bóthar Chnoc na Seamar. → Feabhsú gnáthóige a chur chun cinn ag Páirc Bhaile Choilín.

Conair Straitéiseach 3: Conair na Canála Móire

Is príomhghné Náisiúnta den Bhoneagair Glas í an Chanáil Mhór, a ghníomhaíonn mar nasc mór éiceolaíoch agus áineasa idir Abhainn na Sionainne i lár na tíre agus Cathair Bhaile Átha Cliath mar a dtéann an chanáil isteach san fharraige. Mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe, tá an Chanáil ag tacú le raon de phríomhsheirbhísí éiceachórais feadh a bealach iomláin agus cuireann sí bealach mór ar fáil do raon speiceas cosanta ó chúlchríoch tuaithe Bhaile Átha Cliath trí thimpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

Cé go bhfuil deiseanna suntasacha áineasa agus conláiste ar fáil ón gCanáil Mhór, ní mór na forálacha seo a bheith oiriúnach do stádas na Canála, nuair atá bithéagsúlacht á chailliúint, mar phríomhchonair bithéagsúlachta. Tá sé seo tábhachtach go háirithe san áit a mbuaileann an Chanáil le timpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, mar a bhfuil sé de chumas ag dlúis daonra níos airde agus an t-éileamh ar sholáthar áineasa nascacht réigiúnach éiceolaíoch na Canála a bhearnú agus a bhriseadh.

Is pointe mór croisbhealaí é Conair na Canálach Móire le Conairí Straitéiseacha aitheanta eile sa Straitéis seo: Conair an M50, an Chonair Imeach Tuaithe / Uirbeach, agus Conair na Life-go-Life, agus nascann naisc áitiúla eile leis na réimsí eile de Conair Ghleann na Life. Tá deiseanna ann freisin nasc a dhéanamh le Bealach na Canálach Ríoga i gComhairle Contae Fhine Gall, ag leathnú an chumais le haghaidh nascacht bhreise BG i réigiún Bhaile Átha Cliath.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- An Chanáil Mhór a chosaint agus a fheabhsú mar chonair ghlas éiceolaíoch, ag tabhairt aitheantais dá ról mar chonair náisiúnta/réigiúnach don fiadhúlra agus do sheirbhísí éicea-chórais éagsúla.
- A chinntiú go dtugann an fhorbairt feadh na Canála Móire agus in aice léi, lena n-áirítear soláthar íogair saoráidí taitneamhachta agus áineasa, aitheantas do stádas éiceolaíoch na Canála, go seachnaítear ceantair agus gnéithe de bhithéagsúlacht agus d'íogaireacht oidhreachta, agus go sainaithnítear agus go gcuimsítear achair chúlthaca nó ceantair mhaolánacha cuí.
- Nascacht éiceolaíoch agus áineasa a éascú agus a fheabhsú idir Bhealaigh Ghlasa na Canála Móire agus na Canála Ríoga.
- Idirghabháil a dhéanamh le páirtithe leasmhara feadh na Canála Móire le comh-chuspóirí a bhaint amach don ghné BG seo, gan tionchar diúltach a imirt ar sheirbhísí nádúrtha éiceachórais na Canála. Tréscailteacht agus rochtain ar an gCanáil Mhór a fheabhsú d'áitritheoirí agus do chuairoteoirí ar bhealach nach spreagann ilroinnt gnáthóige.
- A chinntiú go bhfeabhsóidh dearadh na saoráidí áineasa agus taitneamhachta feadh Chonair na Canála Móire carachtar an tírdhreacha trína dtéann sé (féach Aguisín 9 Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, le haghaidh sonraí faoi charachtar tírdhreacha).

Croí-Limistéir agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair/ Céimeanna Aistir
<p>Croí-Limistéir An Chanáil Mhór pNHA</p> <p>Céimeanna Aistir Spásanna glasa ag spás glas na Ciseoige ag Scrobarnach Chluain Buiríosa ag Spásanna Oscailte Chúil Scadáin ag Ráth an Deagánaigh agus Bánóg. Spás Oscailte agus dobharlach ag Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Fálta sceach a chaomhnú agus a fheabhsú chun nascacht fheabhsaithe a sholáthar idir an scrobarnach ag Cúil Scadáin (ó thuaidh ó Chaisleán na Gráinsí Thiar) agus Conair BG na Canála Móire → Maolánú breise plandáilte a bhunú ar feadh na Canála Móire sa Chill Mhór chun tionchar na ngníomhaíochtaí tionsclaíocha ag Eastát Tionscail na Páirce Thiar agus Eastát Tionscail an Nascbhóthair Thiar ó thuaidh a mhaolú agus luach bithéagsúlachta agus tírdhreacha / comhfhobartha na gcanálacha a chaomhnú. → Feabhas a chur ar an mbithéagsúlacht laistigh de limistéir spáis oscailte ag gníomhú mar chéimeanna aistir in aice le Conair na Canála Móire.

Conair Straitéiseach 4: Conair Ghleann na Life

Trasnaíonn Abhainn na Life teorainn thuaidh an Chontae agus is conair BG í a bhfuil tábhacht réigiúnach léi. Soláthraíonn sé 'scamhóg ghlas' do Chathair / Chontae Bhaile Átha Cliath agus is príomhghné é den líonra BG réigiúnach níos leithne, ag rith óna foinse i Sléibhte Chill Mhantáin trí mhachairí Chontae Chill Dara agus trí Chontae Bhaile Átha Cliath go Lár Chathair Bhaile Átha Cliath áit a dtéann sí isteach sa bhfarraige.

Tá codanna d'Abhainn na Life ainmnithe mar Limistéir Oidhreachta Nádúrtha beartaithe, agus tá an chuid laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Contae Fhine Gall faoi réir Ordú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta. Léiríonn na hainmniúcháin seo éagsúlacht na ngnáthóga agus na speiceas cosanta a fhaigheann tacaíocht ón Life.

Soláthraíonn suíomh páirce maorga oscailte chodanna de Ghleann na Life deiseanna chun luach taitneamhachta amhairc agus tírdhreacha an ghleann a neartú agus bealaí coisithe agus rotháíochta atá deartha go cuí a chruthú atá in ann dul trasna an Chontae agus nasc a dhéanamh le taitneamhachtaí i gcontaetha tadhlaacha.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- Sárcharachtar agus éiceolaíocht Chonair Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, mar aitheantas dá luach mar thírdhreach tábhachtach réigiúnach agus mar ghné BG a thacaíonn le gnáthóga, speicis agus seirbhísí éiceachórais thábhachtacha.
- Luach fóillíochta agus taitneamhachta Chonair Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, agus a íogaireachtaí comhshaoil a aithint.
- An nascacht le an mbonneagar líonra BG réigiúnach máguaird a fheabhsú.
- Forbairt Ghleann na Life mar líonra idirnasctha de thalamh páirce a éascú agus agus tacú le forbairt bealaigh ghlais a mheastar go cúramach i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, agus Comhairle Contae Chill Dara.
- Bonneagar glas agus gorm laistigh de chonair Ghleann na Life a chosaint bunaithe ar na bunaithe ar na criosanna maolánacha bruachánacha atá ar taispeáint ar Léarscáil BG a ghabhann leis an bplean seo.
- Carachtar agus taitneamhacht eisceachtúil thírdhreach Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú (Féach Aguisín 9 Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, le haghaidh sonraí carachtair).

Croí-Limistéir agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair/ Céimeanna Aistir
<p>Croí-Cheantair Limistéir ainmnithe faoi Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta (SAAO) agus Limistéar Oidhreachta Nádurtha (pNHA) lena n-áirítear: Diméin Leamhcáin Tailte Leagáideacht na hIodáile Tailte St. Edmondsbury Tailte Ghalf-Chúrsa Hermitage Tailte King's Hospital Páirc Bhaile Uaitéir</p> <p>Céimeanna Aistir Arda Leamhcáin Cora Leamhcáin Páirc Vesey Páirc Ghleann an Ghrifín</p>	<ul style="list-style-type: none"> → An choillearnach, na crainn agus na fáлта sceach i nDiméin Leamhcáin a chaomhnú. → An cumas chun nascacht idir Diméin Leamhcáin agus tailte St. Edmondsbury a fheabhsú a fhiosrú. → An cumas chun rochtain fheabhsaithe ar thailte St. Edmondsbury ó Leamhcán a fhiosrú → Coillearnacha agus fáлта sceach i St. Edmondsbury a chaomhnú agus a fhiosrú. → An taitneamhacht áineasa le tacaíocht ó ghaireacht na habhann i nDiméin Leamhcáin a uasmhéadú. → Leanúint ar aghaidh le réimis bainistíochta féaraigh, fáлта sceach agus tírdhreacha a fhorfheidhmiú le tacú leis an mbithéagsúlacht, agus le láithreach éan a dhéanann nead ar thalamh go háirithe, i bPáirc Bhaile Uaitéir. → Plean a fhorbairt le rochtain ar Ghleann na Life chuig na tailte in úinéireacht phoiblí soir ó thuaidh ón Hermitage Clinic a bhainistiú. → Plandáil íogair a chur i bhfeidhm d'fhonn feabhas a chur ar leagan amach séadchomharthaí taifeadta, lena n-áirítear láithreán Chaisleán Woodville (Leamhcán), Séadchomhartha Taifeadta (uimh. DU017-006) chun cur le comhforbairt agus le taitneamhacht áitiúil.

Conair Straitéiseach 5: Conair Abhann na Camóige

Is í an chonair seo an comhéadan ginearálta idir na codanna uirbeacha agus tuaithe den Chontae. Leanann sí bealach na Camóige óna foinse i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath trí cheantar uirbeach Chluain Dolcáin, ag sníomh trí Pháirc Chorcaí. Cé go bhfuil an brú uirbeach ag cur isteach ar abhainn na Camóige, tá speicis agus gnáthóga cosanta fós ann, agus is gné tábhachtach BG í an Chamóg dá bhrí sin.

Tá an-chumas sa chonair seo mar bhonneagar glas ag leibhéal réigiúnach a shníomhann trí limistéir uirbeacha de dhlús ard. Is ceart machnamh na rannóga lintéirithe a shoilsiú le solas an lae.

Tá sé de chumas ag forbairt an chomhéadain uirbeach/tuaithe an nascthacht atá ann cheana a scrios trí thaisme, don bhfiadhúlra agus do na pobail áitiúla araon. Dá bhrí sin, tá sé ríthábhachtach pleanáil chúramach a dhéanamh le prionsabail BG a chur san áireamh sa chrios comhéadain seo má tá BG na tuaithe le cosaint agus le corprú i bpobail nua agus i bhforbairtí fiontar.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- Aon bhriseadh breise ar líonra an Bhonneagair Ghlais a sheachaint ag an imeall uirbeach agus na naisc éiceolaíocha reatha idir limistéir thógtha feadh na conaire seo a neartú.
- An líonra BG a fheabhsú trí dhul i ngleic le fadhbanna cáilíochta gnáthóige feadh Abhainn na Camóige agus trí dheiseanna breise 'céimeanna aistir' a shainnaint feadh na habhann a chur san áireamh.
- Luach éiceolaíoch BG agus nascacht na ngnéithe tírdhreacha atá cruthaithe mar chuid den bhforbairt cheadaithe a fheabhsú.
- Soilsiú le solas an lae a lorg do na rannóga lintéir de Chonair na Camóige.
- Tacú leis na prionsabail atá ag teacht chun cinn i gCreatphlean Bóthar an Náis agus tacú le eadóirseacht Abhainn na Camóige mar chuid den phróiseas sin.
- Críochnú Bealaigh Glais a nascfaidh Páirc Chorcaí le Sráidbhaile Chluain Dolcáin a chur chun cinn agus ar aghaidh le Bealach na Canála Móire.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair/ Céimeanna Aistir
<p>Croí-Cheantair Páirc Chorcaí</p> <p>Céimeanna Aistir Sliabh Toll / Gleann Sláid Coill an Loig Páirc Ráth Chúil Spásanna oscailte ag Iarthar na Cathrach Spásanna oscailte ag Cill Chairbre</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Fiosrú a dhéanamh ar dheiseanna féideartha chun cosáin áineasa atá ann cheana agus atá beartaithe ag Gleann Sláid a nascadh le Glasbhealach na Dothra atá ag teacht chun cinn d'fhonn rochtain chonláiste agus áineasa a fheabhsú. → Tacú le máistirphlean a fhorbairt do na tailte criosaithe ag Ráth Chúil agus na moltaí a chur i bhfeidhm. → Luach BG na gnéithe tírdhreacha nua-fhorbartha (lochanna srl) in Iarthar na Cathrach a fheabhsú. → n spás oscailte in aice le Páirc Ráth Chúil, a forbraíodh mar chuid d'Fhorbairt Tailte an Mhuilinn, a choinneáil mar limistéar spáis oscailte agus nasc a sholáthar idir Ráth Chúil agus Teach Sagard. → Tacú le cur chun feidhme Bhealach Siúil Ghleann an tSláid. → Stádas Pháirc Chorcaí a chaomhnú agus a fheabhsú mar pháirc réigiúnach le haghaidh seirbhísí bithéagsúlachta agus éiceachórais (tuilte san áireamh).

Conair Straitéiseach 6: Conair Imeall na Tuaithe

Tá an chonair seo tábhachtach do Bhaile Átha Cliath Theas agus don líonra réigiúnach BG níos leithne, ag soláthar nasc idir bunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath agus tailte ag Cill Mhantáin ó dheas, tríd an tírdhreach tuaithe a mharcálann an chuid thiar den Chontae leis an gCanáil Mhór agus Conairí Ghleann na Life agus atá nasctha le tailte ag Léim an Bhradáin i gCill Dara.

Aithníonn an nasc seo carachtar tírdhreacha tábhachtach agus oidhreacht tuaithe chonair thiar an Chontae agus léiríonn sé an réimse deiridh tírdhreacha sa Chontae a choinníonn a oidhreacht tuaithe ísealchríche, ag tacú lena phobail dhaonna agus lena bithéagsúlacht. Cuireann tírdhreach tuaithe na bpáirceanna agus na bhfálta sceach naisc éiceolaíocha suntasacha thuaidh-theas tríd an gContae le haghaidh seirbhísí éiceachórais agus do speicis mar ialtóga, broic, agus éin feirme. Soláthraíonn sé deis shuntasach freisin chun maolán glas a choinneáil le haghaidh soláthar bithéagsúlachta agus taitneamhachta do dhaoine idir fairsinge uirbeach an Chontae seo agus teorainn an Chontae le Contae Chill Dara.

Cothaíonn an chonair sócmhainní oidhreachta cultúrtha eile freisin, rud a léiríonn an stádas a bhí ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas roimhe seo mar sholáthraí táirgí talmhaíochta do chathair Bhaile Átha Cliath a bhí ag leathnú.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- Bearta a shainnithint chun tírdhreach sainiúil tuaithe chúlchríoch thiar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint, mar léiriú ar a luach ard mar sholáthraí seirbhísí éiceachórais agus mar shócmhainn oidhreachta cultúrtha don Chontae agus mar scamhóg ghlas idir lonnaíochtaí atá ag fás san oirthear agus san iarthar.
- I gcomhar le Comhairle Contae Chill Dara fiosrú a dhéanamh ar na buntáistí a bhaineann le crios glas nó spás glas a sholáthar idir na lonnaíochtaí atá ag fás i gComhairlí Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus Chill Dara laistigh de shaolré an Phlean Forbartha.
- Tacú le nasc inrochtana a fhorbairt idir Gleann na Life agus conairí na Canála Móire agus é a éascú.
- Conair fheabhsaithe éiceolaíoch, áineasa agus taitneamhachta a chosaint agus sholáthar le nascadh le conairí Bonneagair Ghlais an chontae ar theorainn thiar an chontae.
- Féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán a fhorbairt nó a iarfheistiú thar bóthar an N7 agus an M4 a fhiosrú.
- Deiseanna le bia a tháirgeadh go háitiúil a chur chun cinn trí chuibrinn nó ar bhealaí eile mar is cuí.
- Carachtar tuaithe na mbóithre atá ann a choinneáil, ag coinneáil fálta sceach agus líonraí de dhíoga draenála.
- An cumas le haghaidh bealach conaire thiar a fhiosrú agus tacú leis le bealach marcáilte siúil / rothaíochta, ag úsáid bóithre poiblí, rianta siúil agus tailte inrochtana.
- Breithniú a dhéanamh ar na deiseanna le haghaidh athchóiriú fálta sceach tuaithe lena n-áirítear teorainneacha baile fearainn agus teorainneacha páirceanna ársa eile.
- Cion tairbhe na talmhaíochta i dtairgeadh bia d'ardchaighdeán agus i gcosaint na hoidhreachta nádúrtha a aithint agus cleachtais talmhaíochta atá báúil don chomhshaol a chur chun cinn.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
<p>Croí-Cheantair Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin pNHA Gleann na Life</p> <p>Céimeanna Aistir Sliabh Toll / Gleann Sláid Páirc Airlie (á forbairt) Galf-Chúrsa Leamhcáin Fálta sceach agus Coillearnacha.</p>	<p>→ Tacú le 'Plean Tiontú Coillte Shléibhte Bhaile Átha Cliath' le Coillte Nature a chur i bhfeidhm d'fhonn an bhithéagsúlacht agus taitneamhacht ghníomhach fhísiúil a chur chun cinn.</p>

4.3 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinsí Gásanna Ceaptha Teasa (GCT)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Beidh tionchar ag gach forbairt ar chomhshaol agus ar aeráid an Chontae.</p> <p>Tacaíonn an chaibidil seo le ról BG maidir le cuspóirí beartais AE, náisiúnta agus réigiúnacha a bhaint amach maidir le gníomhú aeráide agus a ról i ndéanamh áiteanna ar ardchaighdeán, forbairt inbhuanaithe agus naisc cháilíochta fadtéarmacha do bithéagsúlacht agus do dhaoine ar fud an Chontae agus an réigiúin. Molann sé an smaoineamh gur féidir le haon forbairt beag nó mór cur le seirbhísí BG agus éiceachórais an Chontae agus tacú leo, rud a thabharfaidh an iliomad buntáistí.</p>	<p>I measc na mbeartas agus na gculpóirí atá sa chaibidil seo tá:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Beartas uileghabhálach chun líonra ilfheidhmeach BG a chosaint, a fheabhsú agus a fhorbairt tuilleadh, ag úsáid cur chuige seirbhísí éiceachórais. → Léiríonn leagan amach as cúig réimse beartais téamaí an raon leathan seirbhísí agus tairbhí éiceachórais. Tugann na téamaí seo comhthacaíocht dá chéile, agus cabhraíonn na beartais shonracha le Líonra BG níos láidre agus níos seasmhaí a sholáthar. Is iad na téamaí seo: bithéagsúlacht, Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe, Seasmhacht Aeráide, Áineas agus Conláiste (Sláinte agus Folláine an Duine) Tírdhreach, Oidhreacht Náidúrtha agus Chultúrtha. → Soláthraíonn sé creat spásúil do BG sa Chontae lena sainiúitear Conairí straitéiseacha agus áitiúla BG agus a sholáthraíonn cuspóirí maidir le cosaint agus feabhsú na gconairí seo. → Molann sé toisc ghlaisithe uirbeach a fhorbairt lena chur i bhfeidhm ar gach forbairt nuair a fhorbrófar é.

Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil

Fís

Sampla ceannródaíoch i ndearadh uirbeach inbhuanaithe agus i gcomhfhorbairt shláintiúil a chruthú a sholáthraíonn áiteanna tarraingteacha, nasctha, beoga agus dea-fheidhmiúla le cónaí agus obair iontu, le cuairt a thabhairt orthu, agus le haghaidh caitheamh aimsire agus infheistíochta.

5.0 Réamhrá

De réir fhorálacha an Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus na Straitéise Spásúla agus Eacnamaíochta Réigiúnaí (SSER) tá tosca dearaidh agus carachtar ceantair ina dtosca criticiúla chun áiteanna a dhéanamh tarraingteach agus sainiúil. Is príomhthoisic é ‘comhfhorbairt áite’ a bhfuil sé mar aidhm aige an nasc idir daoine agus na háiteanna a roinneann siad a neartú, ag cruthú na gcineálacha cearta timpeallachtaí inar féidir le daoine le cónaí agus obair, cuairt a thabhairt orthu, agus le haghaidh caitheamh aimsire agus infheistíochta.

Féachann an Chomhfhorbairt Áite shláintiúil le féiniúlacht agus carachtar uathúil áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus feabhsúcháin ar fholláine an duine agus ar cháilíocht na beatha a thagann as idirghníomhaíocht daoine agus a dtimpeallacht a éascú. Cruthaíonn forbairt limistéar forbartha straitéisí nua in éineacht le tailte athghiniúna suntasacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas deiseanna chun comhfhorbairt áite láidir a fhorbairt sa Chontae, agus timpeallachtaí tarraingteacha inbhuanaithe a sheachadadh le maireachtáil iontu.

Bíonn ról tábhachtach ag an timpeallacht thógtha i bhfolláine an duine agus i rath agus i mbeocht an Chontae. Is ceart gach forbairt nua i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a dhearadh agus a sheachadadh ar bhealach a thugann aitheantas dá thábhacht i rath an Chontae agus ár saoránach sa todhcháí.

Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite agus Gníomhú Aeráide Shláintiúil.

Is gné thábhachtach den chomhfhorbairt áite shláintiúil líonra gluaiseachta a sholáthar a cheadaíonn do dhaoine iompar poiblí agus bearta taistil gníomhacha a roghnú mar chéad rogha. Ní mór dúinn tacaíocht onghníomhach a thabhairt do sheachadadh líonra iompair a thairgeann modhanna iompair níos sláintiúla do dhaoine, modhanna a chabhróidh le hastaíochtaí carbóin a laghdú agus brú tráichta a laghdú. Ba chóir sráideanna a dhearadh do dhaoine le bogadh agus taitneamh a bhaint astu, leis an spás comhroinnte ag na húsáideoirí go léir. Beidh ról lárnach ag an gcur chuige seo maidir le háiteanna níos tarraingte a sheachadadh agus deiseanna a chruthú le bheith gníomhach go fisiciúil agus iarmhairtí diúltacha comaitéireachta carr-bhunaithe a laghdú.

Tá sé mar aidhm ag an bplean seo úsáid éifeachtach talún a bhaint amach le fócas ar ionaid uirbeacha lárnacha, agus dlús forbartha a bhaint amach a bheidh ábalta tacú le háiteanna beoga, dlúth, insiúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe. Tá foirm dhlúthfhorbartha ag teastáil le bearta den chineál sin a chur i bhfeidhm agus nuair a bhaintear amach go rathúil iad is féidir leo ról suntasach a imirt i ngníomhú aeráide, ag laghdú an ghá le taisteal i gcarranna agus astaíochtaí carbóin agus ag éascú deiseanna freisin chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus in-athnuaite a úsáid.

Tá uimhreacha tagartha léirithe i dtéacs glas ar bheartais agus ar chuspóirí a mbeidh tionchar dearfach acu ar an aeráid.

Mar sin tá réimse leathan ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa chaibidil seo agus tá siad rithábhachtach chun na sócmhainní comhshaoil nádúrtha agus tógtha atá againn a chothabháil agus a aithint, bainistíocht íogair a dhéanamh orthu, agus bainistíocht íogair agus tionchar dearfach a imirt ar sheachadadh tithíochta inbhuanaithe agus ar fhás fostaíochta, ar idirghabhálacha iompair agus ar bhonneagar pobail sa Chontae amach anseo. Beidh feabhsúcháin leanúnacha ar bhonneagar fisiceach ag teastáil chomh maith le áiteanna sláintiúla tarraingteacha a chruthú.

Cuirfidh cur i bhfeidhm na mbeart sin sa chaibidil seo agus i gcaibidlí ina dhiaidh sin nuair a dhéantar in éineacht iad go mór le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe, dea-fheidhmiúla agus tarraingteacha a sheachadadh sa Chontae mar a léirítear i gCaibidil 12 den phlean seo.

5.1 An Comhthéacs Beartais

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach pleanála mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus sa Straitéis Spásúil Eacnamaíochta Réigiúnach agus Eacnamaíoch (SSER).

Tá fíis aonair leagtha amach sa CPN chomh maith le tacar comhroinnte spriocanna le haghaidh gach pobail ar fud na tíre ar a dtugtar 'Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta'. Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann go sonrach le seachadadh Comharsanachtaí inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Inrochtaineacht Fheabhsaithe, Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe, Bainistíocht Inbhuanaithe ar Bhonneagar, Rochtain ar Sheirbhísí Cúraim Leanáil, Oideachais agus Sláinte agus Aistriú chuig Pobal Ísealcharbóin Seasmhach Aeráide.

Tá roinnt cuspóirí eile ábhartha freisin ó thaobh Dearadh Ardchaighdeán agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil a sheachadadh:

- Éilíonn Cuspóir Beartais Náisiúnta 4 den CFN ar údaráis phleanála *'A chinntiú go gcruthófar áiteanna uirbeacha tarraingteacha, inúsáidte, dea-dheartha, ar ardchaighdeán, a bhfuil pobail éagsúla agus chomhtháite iontu a mbaineann ardchaighdeán beatha agus folláine leo'*.
- Ina theannta sin, leagtar amach i gCuspóir Náisiúnta Beartais 13 *'I gceantair uirbeacha, beidh cuimsiú caighdeán pleanála agus gaolmhara, lena n-áirítear airde foirgneamh agus páirceáil go háirithe a bheith bunaithe ar chritéir feidhmíochta a fhéachann le torthaí d'ardchaighdeán dea-dheartha a bhaint amach d'fhonn fás spriocdhírthe a bhaint amach. Beidh na caighdeán seo faoi réir raon lamháltais a chumasóidh réitigh mhalartacha a mholadh chun na torthaí luaite a bhaint amach, ar choinníoll nach gcuirtear sábháilteacht an phobail i gcontúirt agus go ndéantar an comhshaol a chosaint go hiomchuí. '{Ut1}'*
- Deir Cuspóir Beartais Réigiúnach 9.10 an SSER: *'Agus muid ag pleanáil chun áiteanna sláintiúla tarraingteacha a chruthú, is gá roghanna eile seachas an carr a sholáthar agus tosaíocht agus cur chun cinn a dhéanamh ar rothaíocht agus siúl i ndearadh sráideanna agus spásanna poiblí. Tabharfaidh údaráis áitiúla aird ar na Treoir phrionsabail maidir le 'Comhfhorbairt Áite Sláintiúil' agus 'Comhtháthú Úsáid Talún agus Iompar' mar atá leagtha amach san SSER agus sa bheartas náisiúnta mar atá leagtha amach in 'Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha' agus an 'Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha (DMURS).'*

Tá a lán cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha ábhartha eile ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

5.2 Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

De réir fhorálacha Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, an CFN agus an RSES, ciallaíonn seachadadh comharsanachtaí inbhuanaithe an timpeallacht cheart a chruthú le seachadadh tithíochta sábháilte agus inacmhainne, deiseanna fostaíochta, infheistíocht in iompar poiblí agus bealaí gníomhacha iompair a éascú, cruthaíonn sé spásanna poiblí glasa agus feabhsaíonn sé planáil agus bainistíocht uirbeach ar bhealach uilechuimsitheach.

Éilíonn chomharsanachtaí rathúla inbhuanaithe réimse seirbhísí agus saoráidí áitiúla, lena n-áirítear fostaíocht, áiseanna tráchtála, oideachais, sláinte, spioradálta, spioradálta, cathartha agus seirbhísí. Tá ról lárnach le himirt ag an bPlean Forbartha le seachadadh comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a fheabhsú agus a éascú ar bhealach a choinníonn féiniúlacht shainiúil gach ceantair agus a chinntíonn go bhfuil rochtain ag áititheoirí ar raon leathan áiseanna den sórt sin. Is ceart go mbeadh na saoráidí seo inrochtain ó cheantair chónaithe ar bhealaí sábháilte áisiúla.

Beartas DCC1: Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe atá ceangailte le raon seirbhísí agus saoráidí áitiúla agus a dhéanann soláthar dóibh.

DCC1 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcuireann forbairt chónaithe le cruthú pobail inbhuanaithe de réir cheanglais na dTreoirlínte d'Údarais Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) (nó aon cháipéis a ghlacann a áit) lena n-áirítear na critéir dearaidh uirbeacha mar atá léirithe faoin Lámhleabhar Dearaidh Uirbeach a ghabhann leis - Treoir Dea-Chleachtais, DEHLG (2009).

DCC1 Cuspóir 2:

A chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe, úsáide measctha agus forbartha cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhfhorbairt áite agus dearadh sráid-dreacha de réir cheanglais an Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS agus DEHLG (2013 mar atá nuashonraithe).

DCC1 Cuspóir 3:

Cáilíocht, atmaisféar, fuinneamh agus beogacht lárionaid uirbeacha a chosaint trí mheascán iomchuí d'úsáidí comhlántacha agus comhoiriúnacha lae agus oíche a chur chun cinn, lena n-áirítear úsáidí tráchtála, áineasa, cathartha, cultúrtha, fóillíochta agus cónaithe.

DCC1 Cuspóir 4:

Líonra na n-ionad uirbeach a threisiú mar láithreacha oiriúnacha d'fhorbairt nua úsáide measctha, ag cinntiú go mbeidh an comhthéacs atá ann cheana lena n-áirítear sócmhainní tógtha agus nádúrtha aitheanta, dearadh uirbeach, comhtháthú agus an poitéinseal nascachta mar bhonn eolais don fhorbairt.

DCC1 Cuspóir 5:

Athfhorbairt na n-ionad Áitiúla tearcúsáidte a chur chun cinn sa Chontae mar mhoil chomharsanachta úsáide measctha nua ag leanúint ar aghaidh ag soláthar do mhiondíol agus do sheirbhísí áitiúla le meas ar charachtar uirbeach na gceantar seo, agus á neartú; ag cinntiú go gclóítear le hocht bpríomhphrionsabal dearaidh an 'Cur Chuige Plean' lena n-áirítear cáilíocht dearaidh, comhtháthú, inrochtain agus naisc leis na limistéir máguaird.

DCC1 Cuspóir 6:

Comharsanachtaí cónaithe a thógáil ar bhealach a bhfuil sé mar aidhm aige líon leordhóthanach tithe inacmhainne a sholáthar de réir na bhforálacha atá leagtha amach i Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, an Chreat Pleanála Náisiúnta agus an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch i dtreo pobail inbhuanaithe fhadtéarmacha a sheachadadh.

5.2.1 Comharsanachtaí Inbhuanaithe a Sheachadadh: 'Cur Chuige an Phlean'

D'fhonn pobail inbhuanaithe agus cáilíocht maireachtála níos sláintiúla agus níos fearr a sheachadadh do chách i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá ocht bpríomhphrionsabal leagtha amach sa phlean seo nach mór a chur i bhfeidhm i leith forbairtí nua sa Chontae.

Is ionann 'Cur Chuige an Phlean' maidir le comharsanachtaí inbhuanaithe agus rathúla a sheachadadh agus a chinntiú go ndéantar gach forbairt a dhearadh agus a fhorbairt timpeall na n-ocht bprionsabal ionas go mbainfear leas as gach deis chun an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a thiomáint agus a thacú chun áiteanna tarraingteacha, nasctha feidhmiúla maireachtála, oibre, cuairte, caitheamh aimsire agus infheistíochta a chruthú.

Tá feidhm leis na hocht bpríomhphrionsabal maidir leis na tailte go léir atá criosaithe chun forbartha sa Chontae agus don iliomad cineálacha forbartha agus talamhúsáide. Is ceart tacú le tograí forbartha - seachas sintí ar scála níos lú nach mbíonn tionchar acu ar an réimse poiblí - le ráiteas ó dhuine leis an gcáilíocht chuí agus mionsonraí ar 'chur chuige an phlean' a glacadh i ndearadh na forbartha a thabhairt, lena n-áirítear na comhábhair agus na bailchríocha atá beartaithe, agus a thaispeánann conas atá na prionsabail uileghabhálacha maidir le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach comhtháite togra dearaidh.

Comharsanachtaí Inbhuanaithe

Gnéithe oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha agus eilimintí bonneagair ghlais atá ann a bhreithniú chomh maith le tosca sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil a théann i bhfeidhm ar limistéar.

Dea-dhearadh uirbeach a chur chun cinn, a fhéachann le spásanna poiblí a chruthú atá beoga, sainiúil, sábháilte agus inrochtana agus a chuireann idirghníomhaíocht shóisialta chun cinn agus a éascaíonn í.

Iompar poiblí agus saoráidí iompair eile a chur chun cinn a mhaolaíonn spleáchas ar charranna, a chuireann siúl agus rothaíocht shábháilte chun cinn, agus a chabhraíonn le gluaiseachtaí inmheánacha sna de chomharsanachtaí.

Rochtain éasca ar phoist maithe agus cáilíocht mhaith beatha a bheith ar fáil don phobal i gcoitinne.

Comhth éacs

Comhfhorbairt airt Áite Shláintiúil

Comharsanacht aí Nasctha

Geilleagar faoi Bhláth

Réimse Poiblí onchuimsitheach Inrochtana

Foirn agus Meascán Tógtha

Dearadh agus Comhábhair

Seirbhísí d'ardchaighdeán, bonneagar pobail agus spásanna oscailte inrochtana do chách.

Ómós ceart áite, cuspóir dearfach agus sainiúlacht áitiúil, le foirgnimh atá sábháilte agus úsáideach chomh maith le bheith tarraingteach le mórán spásanna glasa oscailte a mbeidh daoine in ann a gcuid ama a chaitheamh, a scíth a ligean agus imirt.

Cuireann sé meascán úsáidí chun cinn le méaduithe iomchuí ar dhlús agus airde foirgneamh sna suímh chearta ag uasmhéadú an líonra iompair atá ann agus an bonneagair atá ann cheana.

Dearadh, comhábhair agus bailchríocha ar ardchaighdeán agus tírdhreachú ar ardchaighdeán le prótacail chothabhála láidre do gach forbairt mhór chónaithe, tráchtála agus fostaíochta.

Figiúr 1: Ocht bPríomhphrionsabal Dearaidh

Soláthraíonn na breithnithe / prionsabail uileghabhálacha cur chuige iomlánaíoch le haghaidh na forbartha arna éascú ag gach ceann de na caibidlí a leanas sa phlean seo agus ní mór iad a chomhtháthú ar bhealach a aithníonn comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe agus a chuireann chun cinn go dearfach iad.

Beartas DCC2: Uileghabhálach - Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Cruthú na gcomharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a chur chun cinn trí na hocht bpríomhphrionsabal dearaidh a chur i bhfeidhm chun seachadadh áiteanna tarraingteacha, nasctha agus dea-fheidhmiúla chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu a chinntiú ar fud an Chontae.

DCC2 Cuspóir 1:

A chinntiú go mbeidh ráiteas ó dhuine le cáilíochtaí oiriúnacha ag gabháil le hiarratais ar fhorbairt nua le mionsonraí faoin gcaoi a bhfuil 'Cur Chuige an Phlean' curtha san áireamh á chuimsiú i ndearadh na forbartha lena n-áirítear na comhábhair agus na bailchríocha atá beartaithe agus a thaispeánann conas a dhéantar na prionsabail uileghabhálacha d'fhonn comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach cuimsithe sa togra dearaidh.

DCC2 Cuspóir 2:

A chinntiú go gcuireann an t-iarratasóir 'An Cur Chuige Plean' i leith forbartha san áireamh agus go léirítear é le linn aon chomhairliúcháin réamhiarratais (faoi alt 247 den Acht Pleanála & Forbartha, 2000, arna leasú).

5.0.1 Comhthéacs

Is ionann comhthéacs agus carachtar agus suíomh an limistéir ina bhfuil an fhorbairt atá beartaithe le bheith suite. Cuimsíonn an comhthéacs stair nádúrtha chomh maith le stair dhaonna an limistéir; cumas na timpeallachta glactha, foirm na lonnaithe, na bhfoirgneamh agus na spásanna; éiceolaíocht agus seandálaíocht an limistéir; an tírdhreach agus an suíomh ina bhfuil sé, agus na bealaí a théann tríd. Is túsphointe i ndearadh áite ar leith tuiscint agus measúnú críochnúil ar chomhthéacs fhoriomlán an tsuímh.

D'fhás Contae Bhaile Átha Cliath Theas timpeall ar shráidbhailte Chluain Dolcáin, Leamhcáin, An Chaisleáin Nua, Bhaile Phámair, Ráth Chúil, Ráth Fearnáin, Theach Sagard, Thamhlachta agus Theach Maolóige. Tá carachtar ar leith ag gach sráidbhaile agus tá réimse leathan de sheirbhísí gairmiúla agus miondíola á dtairiscint acu. n éineacht leis seo, d'fhorbair ionaid uirbeacha nua thar na blianta timpeall na gceantar cónaithe éagsúla. Is fócais thábhachtacha iad na hionaid áitiúla agus ceantair seo don phobal áitiúil agus tá a bhféiniúlacht féin acu a soláthraíonn ómós áite do na comharsanachtaí seo.

Agus fás á éascú le fiche bliain anuas, forbraíodh Baile Adaim mar chomharsanacht inbhuanaithe laistigh de limistéar fáis straitéiseach. Tá Cluain Buiríosa agus Lár Bhaile Thamhlachta in éineacht le tailte athghiniúna laistigh de Chomharsanacht Thamhlachta níos leithne aitheanta mar cheantair atá in ann freastal ar fhás suntasach sa todhchaí thar shaolré an phlean seo agus pleananna eile amach anseo. Tá acmhainneacht bhreise forbartha i dtailte athghiniúna Bhóthar an Náis a bheidh faoi réir creata mionsonraithe forbartha i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Tharla forbairt freisin i gceantair ina bhfuil Pleananna Ceantair Áitiúla i bhfeidhm, a sholáthraíonn creata forbartha sna ceantair sin.

Beidh sé ríthábhachtach maidir le dearadh ardchaighdeáin agus déanamh áiteanna sláintiúla a chinntiú go mbeidh gach forbairt nua ag freagairt ar bhealach dearfach dá timpeallacht agus go gcuirfidh sí go mór leis an aidhm fhoriomlán comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sholáthar i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Beartas DCC3: Comhthéacs Comharsanachta

Tacú le tograí a chuireann ar bhealach dearfach le carachtar agus suíomh limistéir agus iad a éascú.

DCC3 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcuireann forbairt nua le carachtar agus suíomh an cheantair mhóir ina bhfuil forbairt bheartaithe suite ar bhealach dearfach ag cur na bhforálacha atá leagtha amach i gCaibidil 3 agus 4 den Phlean seo san áireamh agus aird á tabhairt ar na riachtanais atá leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* maidir le ráitis dhearaidh.

DCC3 Cuspóir 2:

Carachtar speisialta chroílár stairiúil na sráidbhailte a chosaint agus a chaomhnú agus a chinntiú go mbeidh tuiscint iomlán ar oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta, uirbeach agus tírdhreacha gach sráidbhaile mar bhonn eolais don chur chuige dearaidh maidir le forbairt, bonneagar agus athnuachan nua, ag tabhairt aitheantais do charachtair agus comhthéacs ar leith na Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta (LCA).

DCC3 Cuspóir 3:

Caighdeáin agus dlúis dearaidh a chur chun cinn agus cloí leo i lár sráidbhailte atá bunaithe ar an sráidbhaile máguaird agus ar chomhthéacs stairiúil agus tréithe sainiúla gach baile nó sráidbhaile a fheabhsú i dtéarmaí dearaidh, scála, foirme agus bailchríocha seachtracha.

DCC3 Cuspóir 4:

Carachtar speisialta chroílár stairiúil shráidbhaile traidisiúnta Bhaile Phámair a chosaint agus a chaomhnú agus a chinntiú go mbeidh tuiscint iomlán ar oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta, uirbeach agus oidhreacht tírdhreacha an tsráidbhaile mar bhonn eolais don chur chuige dearaidh maidir le forbairt agus athnuachan nua, go háirithe Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta (LCA) agus chun níos mó meáchain a sholáthar don chuspóir seo ná do bheartais tríú páirtithe agus / nó foráil a dhéanamh i gcás go dtabharfar tosaíocht do bheartais tríú páirtí, gur cheart go n-aithneodh cur chun feidhme na mbeartas sin an chaoi a bhfuil an cuspóir CDP seo ag fáil tosaíochta agus freastal á dhéanamh air sa chur i bhfeidhm.

DCC3 Cuspóir 5:

Caighdeáin agus dlúis dhearaidh i sráidbhaile traidisiúnta Bhaile Phámair a chosaint agus a chaomhnú, a mbeidh an comhthéacs stairiúil mar bhonn eolais dóibh agus a fheabhsaíonn tréithe sainiúla an tsráidbhaile i dtéarmaí dearaidh, scála agus bailchríocha seachtracha agus níos mó meáchain a sholáthar don chuspóir seo ná do bheartais tríú páirtithe agus / nó a fhoráil, i gcás ina dtabharfar tosaíocht do bheartais tríú páirtí, gur cheart go n-aithneodh cur chun feidhme na mbeartas sin an chaoi a bhfuil tosaíocht á thabhairt don chuspóir CDP seo agus freastal air sa chur i bhfeidhm.

DCC3 Cuspóir 6:

A chinntiú go mbeidh meas ag foirgnimh níos airde i gceantair bhunaithe ar an gcomhthéacs máguaird agus go gcuireann siad airde agus a dtionchar ar sholas agus an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith acu ar phobail atá ann cheana san áireamh chun comhsheasmhacht a chinntiú maidir le Comhfhorbairt Áite Shláintiúil.

DCC3 Cuspóir 7:

Déanfar aon fhorbairt ar thailte RES-N (Cill an Ardáin agus Baile Chuilinn / An tSeanchúirt) atá in aice leis an gCrios Tuaithe ar Léarscáil 9 a dhearadh, a shuíomh, a scálú agus a sheirbhísiú ar bhealach nach mbainfidh carachtar agus tírdhreach na timpeallachta glactha ag cur a ghaire don chrios HA-DM san áireamh.

DCC3 Cuspóir 8:

Airde réasúnta a áireamh i sráidbhailte oidhreachta a bheidh ar aon dul leis na foirgnimh atá ann faoi láthair agus báuil le comhdhéanamh na sráidbhailte oidhreachta seo.

DCC3 Cuspóir 9:

Suíomh na ngnéithe seandálaíochta agus stairiúla atá ann cheana a chaomhnú, a ionchorprú, a fheabhsú agus freagairt dóibh, lena n-áirítear ceapacha burgáiste agus láithreáin tithe túir mar a dtagann siad chun cinn.

5.0.2 Comhfhorbairt Áite Shláintiúil

Féachann an chomhfhorbairt áite shláintiúil le féiniúlacht agus carachtar uathúil áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus feabhsúcháin ar fholláine an duine agus ar cháilíocht na beatha a thagann as idirghníomhaíocht daoine agus a dtimpeallacht a éascú. Tá an dea-dhearadh uirbeach mar bhonn faoin gcomhfhorbairt áite, a fhéachann le spásanna poiblí a chruthú atá beoga, sainiúil, sábháilte agus inrochtana agus a chuireann idirghníomhaíocht shóisialta chun cinn agus a éascaíonn í. Éilíonn comhfhorbairt áite shláintiúil go ndéanfar na hocht bprionsabal lárnaacha a sheachadadh ar bhealach iomlánaíoch chun an bonneagar sóisialta agus fisiceach a fheabhsú.

Tá soláthar bearta dearaidh uirbeacha uilechuimsitheacha ar ardchaighdeán ríthábhachtach chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sholáthar laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ag cruthú áiteanna sláintiúla, tarraingteacha agus inrochtana chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.

Beartas DCC4: Comhfhorbairt Áite Shláintiúil

Comharsanachtaí tarraingteacha, nasctha, beoga agus dea-fheidhmiúil a chur chun cinn mar áiteanna le cónaí agus obair iontu, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.

DCC4 Cuspóir 1:

Comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh atá tarraingteach, nasctha, beoga agus ag feidhmiú go maith trí dhearadh ardchaighdeán agus comhfhorbairt áite sláintiúil ar bhealach a laghdaíonn an gá le taisteal, a éascaíonn meascán d'úsáidí agus úsáid éifeachtach talún agus bonneagair de réir forálacha NPO 4 agus 26 de NP12 agus RPOanna 6.12, 9.10 agus 9.11 den RSES.

DCC4 Cuspóir 2:

Ardchaighdeán tógála agus dearadh uirbeach a chur chun cinn, ag cruthú spásanna poiblí sainiúla, sábháilte, inrochtana do chách agus éagsúlacht agus idirghníomhaíocht shóisialta agus chultúrtha a éascú.

5.0.3 Comharsanachtaí Nasctha (Comharsanachtaí Gearr-Achair)

Le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh, ní mór soláthar a dhéanamh do dhaoine chun rochtain a fháil a oiread agus is féidir ar na seirbhísí laethúla a theastaíonn uathu trí shiúl agus rothaíocht. Cuirtear é seo chun cinn san RSES tríd an gcoincheap lonnaíochta 10 nóiméad trína mbíonn áiseanna agus seirbhísí pobail inrochtana laistigh de shiúlóid nó rothaíocht 10 nóiméad ón mbaile nó inrochtana trí sheirbhísí iompair phoiblí a nascann daoine le lonnaíochtaí ar scála níos mó ina bhfuil a leithéid de sheirbhísí ar fáil.

Is príomhghné den chomhfhorbairt áite shláintiúil an gá atá le roghanna eile seachas an carr i ndearadh sráideanna agus spásanna poiblí agus rothaíocht agus siúl a chur chun cinn agus chun tosaigh mar mhodhanna iompair ghníomhacha. Cuireann soláthar iompair phoiblí, bealaí glasa agus rotharbhealaí ar ardchaighdeán feabhas ar limistéar, ag déanamh áiteanna níos tarraingtí, ag cruthú deiseanna do stíl mhaireachtála níos folláine trí ghníomhaíocht choirp agus ag laghdú iarmhairtí diúltacha comaitéireachta carr-bhunaithe.

Tá sé mar aidhm ag an Dréachtphlean Forbartha Contae seo iarracht a dhéanamh comharsanachtaí nasctha agus an coincheap lonnaíochta 10 nóiméad a sheachadadh trí fhoirm lonnaíochta dlúth agus gluaiseacht inbhuanaithe a chur chun cinn (féach freisin Caibidlí 2 agus 7 den Phlean seo).

Mar thaca leis an gcur chuige seo léirítear tábhacht mhéadaithe na rothaíochta agus an tsiúil mar chuig réadúil chomhtháite de ghluaiseacht na ndaoine ar fud an Chontae i gclár oibreacha *Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas*. Ullmhaíodh *Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas* i gcomhthéacs thiomantais na Comhairle i leith Taistil Inbhuanaithe; Athrú Aeráide; Geilleagair Áitiúla Níos Láidre a Thógáil agus Sláinte agus Folláine Phearsanta a Fheabhsú. Tacaíonn an Plean Forbartha leis an gclár seo agus tá sé mar aidhm aige infheistíochtaí bonneagair den sórt sin a bharrfheabhsú trí chomharsanachtaí ceangailte agus gluaiseacht inbhuanaithe a chur chun cinn. Déanfar cur chun feidhme mionsonraithe na mbeart sin tríd an bplean seo agus trí phleananna reachtúla agus creata éagsúla de réir mar is gá.

Beartas DCC5: Comharsanachtaí Nasctha

Comharsanachtaí gearr-achair a chur chun cinn agus iarracht a dhéanamh lonnaíochtaí 10 nóiméad a bhaint amach thar shaolré an Phlean, ag cur foirm forbartha níos dlúithe, gluaiseacht inbhuanaithe, agus rochtain éasca ar sheirbhísí, áiseanna pobail, poist agus conláistí chun cinn.

DCC5 Cuspóir 1:

Inrochtaineacht na n-ionad aitheanta go léir (féach Caibidil 9 tábla 9.2) ón gceantar máguaird a fheabhsú trí an soláthar iompair phoiblí, bonneagar iompair inbhuanaithe, ag tabhairt isteach naisc áitiúla ar ardchaighdeán idir stadanna iompair phoiblí, páirceáil rothar agus saoráidí carrchlóis agus na hionaid spéise éagsúla laistigh de gach ionad aitheanta (féach Caibidil 7 *Gluaiseacht Inbhuanaithe* agus Caibidil 12 *Ár gComharsanachtaí* le haghaidh tuilleadh sonraí).

DCC5 Cuspóir 2:

Bearta a chur chun cinn chun sábháilteacht agus áisiúlacht coisithe agus rothaíochta a fheabhsú, lena n-áirítear naisc tréscailteachta nua nó feabhsaithe laistigh de gach limistéar agus teorannú do choisithe laistigh d'ionaid aitheanta.

5.0.4 An Réimse Poiblí

Is gné lárnach le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach é réimse poiblí ar ardchaighdeán a sholáthar. Tagraíonn Réimse Poiblí go ginearálta don spás poiblí i limistéar comharsanachta, na ceantair idir foirgnimh, na sráideanna, cearnóga agus páirceanna. Éascaíonn spás poiblí saol saibhir poiblí go príomha agus soláthraíonn sé deiseanna d'úsáideoirí éagsúla le taitneamh a bhaint as limistéar ar go leor bealaí.

Is cuid ríthábhachtach den saol agus den taithí laethúil i gcomharsanacht agus i gceantar áitiúil cé chomh héifeachtach agus chomh héifeachtúil agus a oibríonn an réimse poiblí. Chomh maith le hidirghníomhaíocht dhaonna a sholáthar, soláthraíonn sé an spás atá riachtanach le haghaidh phríomhsheirbhísí ar nós soilsíú, comharthaíocht, glanadh agus draenáil, agus is é seo an spás ina bhfeidhmíonn gach cineál gluaiseachta agus iompair. Ar an gcúis seo, is saincheisteanna tábhachtacha iad sábháilteacht, treoshuíomh agus inrochtaineacht a mheas agus an réimse poiblí á bhreithniú. Is ceart go mbraithfeadh spásanna poiblí den chineál sin compordach, sábháilte agus fáilteach.

Ar a laghad ba chóir do spásanna sábháilte slána poiblí:

- **A bheith Fáilteach agus Tarraingteach:** Is ceart go mbeadh spásanna poiblí deartha agus tógtha le haird ar gach ball den phobal. Spreagann spásanna poiblí atá tarraingteach, a bhraitheann sábháilte agus a mbíonn sé furasta do dhaoine ó aoiseanna agus cúlraí éagsúla rochtain a fháil orthu daoine le bheith níos gníomhaí go fisiceach i spásanna lasmuigh.
- **Dea-lasta:** Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar an gcaoi a mhothaítear spásanna san oíche agus ar an gcaoi ar féidir leis an dearadh an taithí seo a fheabhsú. Chomh maith le sábháilteacht a threisiú, is féidir le soilsíú tionchar a imirt ar shreabhadh gluaiseachta, mar is fearr le coisithe cosán solais a leanúint seachas dul i mbaol sna cosáin dhorcha.
- **Dea-Dheartha:** Ba chóir go mbeadh spásanna poiblí tarraingteach, le tuiscint áite ar leith agus le réimse poiblí ar ardchaighdeán. Feabhsaíonn plandaí glasa áitiúla ar ardchaighdeán ar nós plandáil crann agus tor, páirceanna beaga uirbeacha agus mionpháirceanna, clóis súgartha agus móinéir uirbeacha cuma, mothú agus atmaisféar spáis.

→ **Dea-Nasctha:** Féadann spásanna poiblí atá mar chuid den líonra níos leithne de bhealaí sábháilte tarraingteacha le haghaidh siúl agus rothaíochta úsáid lae agus oíche a chinntiú le daoine ag trasnú an spáis go rialta chun siúl nó rothaíocht chuig siopaí, scoileanna agus áiteanna oibre áitiúla, nó chun rochtain a fháil ar naisc iompair poiblí.

→ **Dea-Choithabháil:** Ba cheart go mbeadh cuma na dea-coithabhála ar spásanna poiblí i gcónaí. Ní mór costais iomlána saoil comhábhair, lena n-áirítear coithabháil agus athsholáthar, a shainaithint i gceart ag céim an dearaidh agus an roghnúcháin agus acmhainní a bheith ar fáil dóibh go praiticiúil.

Is é príomhaidhm an phlean seo soláthar réimse poiblí ar ardchaighdeán a chur chun cinn ag aithint an ghá atá le spásanna agus páirceanna breise cathartha agus poiblí nua a fheabhsú agus a sholáthar, trí ordlathas spásanna (Féach Caibidil 8 , Alt 8.7.2). Beidh sé mar aidhm ag feabhsú na spásanna nua atá ann cheana agus ag seachadadh spásanna nua den sórt sin agus ag soláthar spásanna tarraingteacha, suimiúla, fáiltiúla agus úsáidte allamuigh an acmhainn a uasmhéadú chun soláthar a dhéanamh do líonra ceangailte de spásanna glasa nádúrtha a shainaithnítear sa Líonra Bonneagair Ghlais (Caibidil 4) den phlean seo.

Beartas DCC6: An Réimse Poiblí

Cur chuige ildisciplíneach comhordaithe a chur chun cinn maidir le seachadadh agus bainistíocht an réimse poiblí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

DCC6 Cuspóir 1:

A éileamh go gcuirfidh gach togra forbartha, cibé acu i gceantair bhunaithe nó i nóid fáis nua, go dearfach le cruthú réimse poiblí nua agus le feabhsú an réimse poiblí atá ann cheana. A thaispeáint conas a bhaintear an caighdeán is airde amach i ndearadh an réimse poiblí agus conas is féidir é a choithabháil go láidir le himeacht ama (féach freisin Caibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* - Ráitis Dearaidh agus Réimse Poiblí).

DCC6 Cuspóir 1:

Tacú le feabhsuithe ar an réimse poiblí faoi thionscnaimh feabhsúcháin Sráidbhailte agus Ionaid Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear iad siúd atá beartaithe laistigh de Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta ag féachaint do na Treoirlínte um Chosaint Oidhreacht Ailtireachta *d'Údaráis Phleanála* (DAHG, 2011) nó aon treoirlínte ina dhiaidh sin.

DCC6 Cuspóir 3:

Feabhsúcháin ar an gcomhshaol agus ar an réimse poiblí sna hionaid bhailte, sráidbhailte, dúiche agus áitiúla atá ann cheana a chur chun cinn agus a chur i bhfeidhm ar ardchaighdeán agus a chríochnú d'fhonn a chinntiú go dtugann an dearadh aghaidh ar cháilíocht chomhshaoil, ar dhearadh uirbeach, agus ar shábháilteacht lena n-áirítear an t-ionchas le haghaidh iompar, céannachta, agus íomhá frithshóisialta.

DCC6 Cuspóir 4:

Gach bealach maoinithe a leanúint d'fhonn acmhainní a fháil le réimse poiblí cheantair uirbeacha an Chontae a fheabhsú, a athnuachan agus a athghiniúint.

DCC6 Cuspóir 5:

Comhordú a dhéanamh ar fhorbairt an spáis phríobháidigh agus phoiblí i Sráidbhaile Bhaile Phámair trína chinntiú go n-úsáidtear aon tionscadal le tríú páirtithe mar dheis do CCÁCT an sráid-dreach a fheabhsú agus a bhreisiú agus go ndéanann CCÁCT idirchaidreamh le soláthraithe fónais ionas go mbaintear amach gach cuaille cosán agus go gcuirtear gach cábla leictreach agus cáblaí lasnairde eile, a smál curtha faoi láthair acu ar thírdhreach an tSráidbhaile, faoi thalamh a luaithe is féidir.

DCC6 Cuspóir 6:

A chinntiú go ndéantar foráil i ngach forbairt nua ach go háirithe forbairtí árasáin i gcás nach bhfuil gairdíní leo, le haghaidh dóthain spáis sa réimse poiblí le cur ar chumas an phobail timpeallacht mhaireachtála shláintiúil a bheith acu lasmuigh, ach laistigh de theorainneacha na forbartha agus nach gcruthaíonn aon fhorbairt nua ann, bíodh sé príobháideach nó sóisialta, forbairt a dhéanann íosghrádú ar an réimse poiblí ionas nach leor é mar áit shláintiúil le maireachtáil ann, go meabhrach agus go fisiceach.

DCC6 Cuspóir 7:

A chinntiú, a mhéid is féidir, go bhfuil na ballaí teorann go léir i bhforbairtí cónaithe nua ar airde comhchosúil i gcás go bhfuil cosán poiblí nó limistéar atá tógtha i seilbh nó le tógáil i seilbh.

5.0.1 Forbairt Chuimsitheach ar Ardchaighdeán

Molann Treoirlínte d'Údaráis Phleanála maidir le forbairt chónaithe cur chuige iomlánaíoch i leith pobail inbhuanaithe agus comharsanachtaí cónaithe a chruthú, le béim ar dheardh timpeallachtaí uirbeacha ar ardchaighdeán.

Tugann na Treoirlínte maidir le *Tithíocht Ardchaighdeáin do Phobail Inbhuanaithe*, DEHLG (2007) comhairle go n-éilíonn dearadh rathúil agus forbairtí tithíochta inbhuanaithe ar ardchaighdeán cothromaíocht idir raon saincheisteanna amhail inrochtaineacht, slándáil, sábháilteacht, príobháideacht, idirghníomhaíocht phobail, seirbhísí iomchuí a bheith ar fáil agus spás leordhóthanach a sholáthar.

Leagtar amach sna Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar *Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha*, DEHLG (2009) na critéir dearaidh uirbeacha ba chóir a úsáid i ndearadh gach limistéar cónaithe. Taispeántar samplaí dea-chleachtais de chur i bhfeidhm na gcritéir dearaidh uirbhí seo faoin Lámhleabhar coimhdeachta um Dhearadh Uirbeach - *Treoir Dea-Chleachtais*, DEHLG (2009).

Tá treoir bhreise maidir le dearadh sráideanna sa Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS & DECLG (2013) agus cuireann sé sraith prionsabal, cur chuige agus caighdeán i láthair atá riachtanach chun sráideanna cónaithe sábháilte agus rathúla a chruthú.

De bhreis ar na treoirlínte thuasluaite, tá critéir agus caighdeáin dearaidh maidir le Comhforbairt Áite Shláintiúil agus Réimse Poiblí do gach cineál forbartha mionsonraithe i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* den Phlean seo. Tá na caighdeáin curtha le chéile ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos.

Dearadh ar Ardchaighdeán

Féadann dearadh ar ardchaighdeán feabhas mór a chur ar eispéireas aeistéitiúil agus praiticiúil ár gcomharsanachtaí sa saol laethúil. Feabhsaíonn ardchaighdeán dearaidh agus ailtireachta uirbí an luach eacnamaíoch chomh maith agus is gné lárnach de mholtaí athghiniúna é. Mar sin spreagfaidh an Chomhairle dearadh, comhábhair agus bailchríocha ar ardchaighdeán agus tírdhreachú ar ardchaighdeán le prótacail chothabhála láidre do gach forbairt chónaithe, tráchtála agus fostaíochta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear scéimeanna miondíola agus úsáide measctha. Ní mór don dearadh a chinntiú go ndéanfar an fhorbairt a bheartaítear a chomhtháthú leis an sráid-dreach agus go mbeidh sí comhlántach leis. Ní mór do gach togra d'fhorbairt nua a thaispeáint conas gur freagra dearfach uirbeach é an tionscadal don chomhthéacs áitiúil agus conas a chuirfidh sé le comhforbairt áite shláintiúil agus le féiniúlacht ceantair.

Beartas DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Forbairt Ghinearálta

Forbairt a chur chun cinn agus a éascú lena gcuimsítear caighdeáin eiseamláireacha de dheardh uirbeach d'ardchaighdeán, inbhuanaithe agus uilechuimsitheach, foirm uirbeach agus ailtireacht.

DCC7 Cuspóir 1:

Dearadh ardchaighdeán a chur chun cinn go gníomhach trí na beartais agus na cuspóirí atá sa Chur Chuige 'Plean' maidir le comharsanachtaí inbhuanaithe agus rathúla a chruthú, agus trí Threoir Airde agus Dlúis Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur i bhfeidhm.

Éadanas Sráide

Is gné thábhachtach é sráideanna agus spásanna poiblí dea-dheartha atá sábháilte, slán agus tarraingteach do chách a chur chun cinn le háiteanna sláintiúla cónaithe, oibre, caitheamh aimsire agus infheistíochta a chruthú. Is gnách go mbíonn éadanaí ghníomhacha nó imill 'bheo' mar thréith ag sráideanna agus spásanna rathúla. Soláthraíonn foirgnimh nó gnéithe eile a bhfuil a n-úsáid inrochtana go díreach ón tsráid phoiblí nó ón spás atá os a chomhair, mar éadain siopaí, doirse agus bealaí isteach, nó urláir uachtaracha cónaithe le fuinneoga os a gcionn, gníomhaíocht agus beogacht laistigh den réimse poiblí le daoine ag teacht agus ag imeacht ag amanna éagsúla den lá, ag soláthar faireachais nádúrtha agus beogachta.

Spreagfar éadanaí ghníomhacha a chomhlíonann na critéir seo i ngach ionad baile, dúiche agus áitiúil, agus díspreagfar éadanaí neamhghníomhacha nó droch-dheartha.

Tá éadain siopaí, spás oibre, spásanna cónaithe agus pobail mar chúlra do go leor de na ceantair agus na spásanna do choisithe atá sa réimse poiblí. Tá a dtábhacht i bhfad níos mó ná a ról fógraíochta do na hearraí atá le ceannach.

Soláthraíonn éadain siopaí - a gcuimsíonn a raon feidhme ní amháin siopaí ach éadanaí gnó eile ar nós bialanna, tithe tábhairne, bainc agus oifigí - deiseanna tábhachtacha chun dul i dteagmháil leis an tsráid. Ar an gcaoi chéanna, tá caiféanna le éadanas sráide ina gcuid thábhachtach dár dtimpeallachtaí i lárionaid uirbeacha agus cuireann siad le brí agus beogacht an tsráid-dreacha.

Déanfaidh an Chomhairle prionsabail an dea-dhearaidh éadan siopa a chur chun cinn go gníomhach mar atá leagtha amach in *Treoiríníte Dearaidh Éadan Siopaí Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas* (2019) agus leanfaidh sí ag tacú le feabhas a chur ar éadain siopaí trí thionscnaimh mar Scéim Deontais Éadan Siopaí Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas.

Beartas DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Éadanas Sráide

DCC7 Cuspóir 2:

Sráideanna agus spásanna poiblí dea-dheartha a chur chun cinn go gníomhach le foráil le haghaidh éadanas gníomhacha agus imill 'bheo' a mhothaíonn sábháilte, slán agus tarraingteach do chách a úsáid.

DCC7 Cuspóir 3:

Dearadh agus bailchríoch ar ardchaighdeán a cheangal ar éadain siopaí, comharthaíocht agus fógraíocht nua agus athsholáthair, ag féachaint do na ceanglais atá leagtha amach i gCaibidil 13 Cur chun Feidhme agus Faireachán.

DCC7 Cuspóir 4:

A chinntiú go gcloítear le prionsabail dea-dhearaidh éadan siopa mar atá leagtha amach i dTreoiríníte Dearaidh Aghaidh Siopa Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2019) (nó aon treoiríníte um chur in ionad).

Cóimheasanna Leithead Sráide agus Airde Foirgneamh

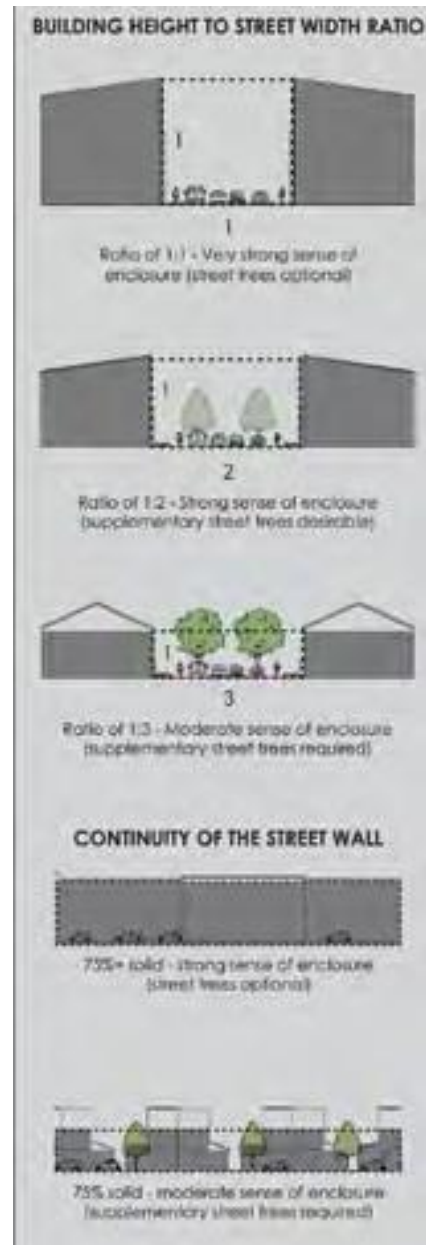
Mar chuid de mheasúnú a dhéanamh ar mholtaí forbartha nua, beidh sé tábhachtach breithniú a dhéanamh ar airde foirgneamh agus imfhálú sráideanna agus spásanna poiblí nua.

Díspreagfar airde foirgnimh a chruthódh éifeacht cainneoin ar an tsráid agus ní mór é seo a thástáil agus a thaispeáint mar chuid de na tograí. Is féidir le cainneoin bac a chur le solas agus aer leordhóthanach teacht chuig na foirgnimh agus chuig an tsráid thíos fúthu. Is féidir breith a dhéanamh ar na sráideanna sin a bhfuil treoshuíomh thuaidh-theas acu nuair a ligean siad do sholas na gréine tréscóileadh níos mó ná sráideanna a bhfuil ais thoir-thiar acu.

Ar shráideanna níos cúinge, d'fhéadfadh sé a bheith riachtanach scála éadan an fhoirgnimh a choinneáil chomh híseal agus is féidir, trí na hurláir uachtaracha taobh thiar d'uchtbhalla an dín tosaigh a chur siar ionas nach mbeidh sé le feiceáil ón tsráid. Bheadh ar réiteach den chineál sin oibriú i dtéarmaí a thionchar ó radhairc níos faide amach mar a bhféadfadh sé a bheith níos infheicthe.

Ba cheart do dhearthóirí iarracht a dhéanamh mothú imfhálaithe a chur chun cinn / a choinneáil ar gach sráid laistigh de Bhailte agus Sráidbhailte. Taispeánann Figiúr 3 tomhais ar féidir leo mothú imfhálaithe a léiriú trí chóimheas airde foirgneamh agus leithead na sráide. Sa chás go dtugann éadanais foirgnimh aghaidh ar spásanna oscailte poiblí agus cearnóga, ba cheart go hiondúil go soláthródh siad mothúchán leordhóthanach imfhálaithe agus cúlra oiriúnach chun an spás a shainiú agus radharc a thabhairt air gan é a phlúchadh.

I ndeireadh na dála, ba cheart go gcuirfeadh gach togra forbartha go dearfach le imfhálú comhleanúnach sráideanna agus spásanna poiblí a sholáthar ag cur comhréir gníomhaíochtaí na bhfoirgneamh ar dhá thaobh na sráide nó mórthimpeall ar spás poiblí san áireamh.

Figiúr 3: Cóimheas Airde Foirgnimh le Leithead Sráide - DMURS 20

Beartas DCC7: Dearadh Ardcháilíochta - Leithead agus Airde Sráide

DCC7 Cuspóir 5:

A chinntiú go gcuireann forbairt chónaithe le cruthú pobail inbhuanaithe de réir cheanglais na dTreoirlínte um Phobail Inbhuanaithe, DEHLG (2007), na Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) (nó aon treoirlínte a ghlacann a áit) lena n-áirítear na critéir dearaidh uirbeacha mar atá léirithe faoin Lámhleabhar Dearaidh Uirbeach a ghabhann leis - Lámhleabhar don Dearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtais, DEHLG (2009).

DCC7 Cuspóir 6:

A chinntiú go soláthraíonn forbairt cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhfhorbairt áite shláintiúil agus dearadh sráid-dreacha de réir cheanglais an Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS agus DEHLG (2013).

DCC7 Cuspóir 7:

A chinntiú go gcuireann gach togra le haghaidh forbartha go dearfach le imfhálú comhleanúnach sráideanna agus spásanna poiblí a sholáthar, agus cion tairbhe agus gníomhaíochtaí foirgneamh ar gach taobh de shráid nó timpeall ar spás poiblí á gcur san áireamh, ag soláthar do dhea-chaighdeán solas an lae agus solas na gréine, agus micrea-dhálaí aeráide agus ag féachaint don treoir agus do na prionsabail atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlúis Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus sa Lámhleabhar Dearaidh *do Shráideanna agus Bhóithre Uirbeacha* (DMURS) (2019).

Inoiriúnaitheacht agus Cuimsitheacht

Ní mór forbairt d'ardchaighdeán, inoiriúnaithe agus uilechuimsitheach, a fhreastalaíonn ar riachtanais na n-úsáideoirí uile, beag beann ar aois, inscne, cine nó cumas agus míchumas céadfach agus soghluaisteachta, a ligeann do gach duine spásanna a úsáid ar an mbealach céanna agus ar théarmaí comhionanna. a bheith ar thús cadhnaíochta i ngach togra forbartha nua. Cuirfidh an Chomhairle Cur Chuige Dearaidh Uilíoch maidir le forbairt chónaithe agus neamhchónaithe chun cinn agus tacóidh sí léi, lena n-áirítear fostaíocht, oideachas, saoráidí cathartha, pobail agus sláinte, miondíola, baincéireachta agus seirbhísí treasacha eile. Aithníonn cur i bhfeidhm smaointeoireacht an Dearaidh Uilíoch inár dtimpeallacht thógtha difríochtaí agus déantar freastal orthu trí chúinsí a chomhtháthú ag tús chéim an dearaidh:

- **Úsáid chothrom:** Tá an dearadh úsáideach do dhaoine le cumais ilghnéitheacha.
- **Solúbthacht Úsáide:** Cuimsíonn an dearadh réimse leathan de roghanna agus de chumais aonair.
- **Éascaíocht Úsáide** Tá úsáid an dearaidh furasta a thuiscint agus is féidir é a úsáid go héifeachtúil agus go compordach.

Le tithíocht ardchaighdeán le hoiriúnacht fhadtéarmach - mar shampla 'spotaí boga' áit ar féidir ballaí inmheánacha a athrú ó leagan amach dhá sheomra leapa go seomra leapa amháin atá níos mó; agus leithris atá inrochtana do chathaoireacha rothaí, le draenáil agus soláthairtí seirbhíse a fhágann gur féidir cithfholcadán a fheistiú níos déanaí - ceadaítear athrú de réir mar a athraíonn cúinsí nó de réir mar a fhásann teaghlaigh. Déanfaidh an Chomhairle dearadh foirgneamh inoiriúnaithe agus soláthar Tithe Saoil a chur chun cinn i bhforbairtí cónaithe agus úsáide measctha, ag féachaint do phrionsabail agus treoir *maidir le hoiriúnacht mar atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlúis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) agus an Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtais (2009) agus an treoir maidir le Tithe Saoil mar atá leagtha amach sa Tithíocht Ardchaighdeán agus Pobail Inbhuanaithe - Treoirlínte Dea-Chleachtais chun Tithe a Sheachadadh agus Pobail a Bhuanú (2007).*

Cuimsíonn an Plean Forbartha straitéis tithíochta atá uilechuimsitheach go sóisialta don daonra atá ann faoi láthair agus a bheidh sa todhchaí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear riachtanais na ndaoine a dteastaíonn tithíocht shóisialta uathu. Leagtar amach sna Caibidlí a leanas cur chuige iomlánaíoch na Comhairle i leith forbairt comharsanachta agus pobail, a bhfuil sé mar aidhm aici comharsanachtaí tarraingteacha úsáide measctha a sholáthar ina mbeidh cineálacha agus tionachtaí tithíochta éagsúla mar aon le háiseanna tacaíochta pobail, fearann poiblí agus ceangail mhaithe le naisc iompair phoiblí agus áitiúla conláistí agus seirbhísí.

Beartas DCC7: Dearadh Ardchaighdeán - Ionoirúnacht agus Cuimsitheach

DCC7 Cuspóir 8:

Cur Chuige Dearaidh Uilíoch maidir le forbairt chónaithe agus neamhchónaithe a chur chun cinn agus tacú leis - ag féachaint go háirithe do na prionsabail agus treoir dearaidh uilíoch maidir le Foirgnimh do Chách, Tithíocht agus Spás Comhroinnte arna chur chun cinn ag an Ionad Feabhais sa Dearadh Uilíoch ag an Údarás Náisiúnta Míchumais - ag cinntiú go bhfuil gach timpeallacht uilechuimsitheach agus gur féidir le gach úsáideoir í a úsáid a mhéid is féidir, beag beann ar aois, cumas nó míchumas atá i gcomhréir le RPO 9.12 agus 9.13 den RSES. (Féach freisin Caibidil 8 Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte).

DCC7 Cuspóir 9:

Soláthar tithíochta ardchaighdeán a chur chun cinn agus tacú leis an inoiriúnaitheacht fhadtéarmach i bhforbairtí cónaithe agus úsáide measctha, ag féachaint do na prionsabail agus an treoir maidir le hoiriúnacht mar atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) agus an Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtas (2009) agus an treoir maidir le Tithe Saoil mar atá leagtha amach in Tithíocht Ardchaighdeán agus Pobail Inbhuanaithe - Treoirlínte Dea-Chleachtas chun Tithe a Chothaíonn Pobail a Sheachadadh (2007).

DCC7 Cuspóir 10:

Prionsabail an dearaidh uilíoch a chur chun cinn agus tacú leo, ag cinntiú go bhfuil gach timpeallacht uilechuimsitheach agus gur féidir le húsáideoirí iad a úsáid go hiomlán, beag beann ar aois, cumas nó míchumas atá comhsheasmhach le RPO 9.12 agus 9.13 den RSES.

DCC7 Cuspóir 11:

Cruthú comharsanachtaí tarraingteacha úsáide measctha inbhuanaithe ina bhfuil cineálacha agus tionachtaí tithíochta éagsúla le háiseanna pobail tacaíochta, fearann poiblí agus taitneamhachtaí cónaithe, agus atá measctha go sóisialta a spreagadh agus a chothú d'fhonn contae atá uilechuimsitheach go sóisialta a bhaint amach.

DCC7 Cuspóir 12:

Líonra cosán do choisithe agus spásanna poiblí a fhorbairt, lena n-áirítear rochtain ar leithris phoiblí, suíocháin inrochtana lasmuigh agus saoráidí do dhaoine faoi mhíchumas agus / nó soghluaisteacht lagaithe, bunaithe ar phrionsabail an dearaidh uilíoch.

5.0.1 Dlús agus Airdí Foirgneamh

Léirigh glacadh an Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) go raibh athruithe suntasacha tagtha ar bheartas pleanála in Éirinn ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnach. Cuireann an CPN tacar comhspricanna in iúl do gach pobal ar fud na tíre chun clár le haghaidh fás dlúth uirbeach a sholáthar.

Éilítear i gCuspóir Náisiúnta Beartais 13 forálacha agus caighdeáin bheartais phleanála a áireamh 'lena n-áirítear airde foirgneamh agus carrpháirceáil go háirithe' a bheith bunaithe ar chritéir feidhmíochta a fhéachann le torthaí d'ardchaighdeán dea-dheartha a bhaint amach d'fhonn fás spriocdhíritha a bhaint amach. Beidh na caighdeáin sin faoi réir raon lamháltais lena féidir réitigh mhalartacha a mholadh chun torthaí luaithe a bhaint amach, ar choinníoll nach gcuirtear sábháilteacht an phobail i gcontúirt agus go ndéantar an timpeallacht a chosaint go hiomchuí.

Leathnaíonn *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta* (2018) ar riachtanais an CPN trí chritéir phleanála ábhartha a leagan síos chun airde méadaithe foirgneamh a mheas chun dlúis níos mó a bhaint amach i suímh éagsúla atá uirbeach go príomha i lár na cathrach agus i suímh níos leithne i mbruachbhailte agus i mbailte bailte. Chun a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais uileghabhálacha beartais phleanála ar leibhéal náisiúnta ag an leibhéal áitiúil, deir SPPR1:

"De réir bheartas an Rialtais le tacú le airde agus dlús foirgneamh méadaithe in áiteanna a bhfuil inrochtaineacht mhaith ar iompar poiblí acu, go háirithe croíthe baile / cathrach, sainithneoidh údarais phleanála go sainráite, trína gcuid pleananna reachtúla, ceantair ina ndéanfar airde foirgneamh méadaithe a leanúint go gníomhach le haghaidh athfhorbartha, athghiniúna agus forbartha inlíonta chun cuspóirí an Chreata Pleanála Náisiúnta agus na Straitéisí Spásúla agus Eacnamaíochta Réigiúnacha a bhaint amach agus ní dhéanfaidh siad foráil maidir le teorainneacha uimhriúla ginearálta ar airde an fhoirgnimh."

Mar fhreagairt ar na forálacha agus treoirlínte beartais sin, go háirithe SPPR1, tá Treoir Airde agus Dlús Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) ag gabháil leis an bplean seo.

Treoir Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le hAirde agus Dlús Foirgneamh (BHDG)

Is í an Treoir um Airde agus Dlús Foirgníochta (BHDG) do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas an príomhbhonn beartais agus an tacar chun seachadadh airde agus dlús foirgneamh laistigh den Chontae a úsáid ar bhealach atá onghníomhach ach breithnithe.

Tá tacar mionsonraithe critéar bunaithe ar fheidhmíocht sa treoir chun forbairtí le dlús níos mó agus airde méadaithe a bhreithniú. Soláthraíonn sé sraith cásanna mionsonraithe um fhorbairt bharúlach le haghaidh comhthéacsanna éagsúla láithreáin ag soláthar do chritéir shonracha teorach maidir le hoiriúnacht comhthéacsúil. Forbraíodh iad seo go sonrach do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas bunaithe ar cháilíochtaí agus thréithe aitheanta na dtimpeallachtaí uirbeacha agus bruachbhailteacha ar leith. Cumasóidh na critéir mheasúnaithe bunaithe ar fheidhmíocht breithniú ceart a dhéanamh ar thograí forbartha le haghaidh airde méadaithe foirgneamh atá nasctha le dlús forbartha níos mó a bhaint amach.

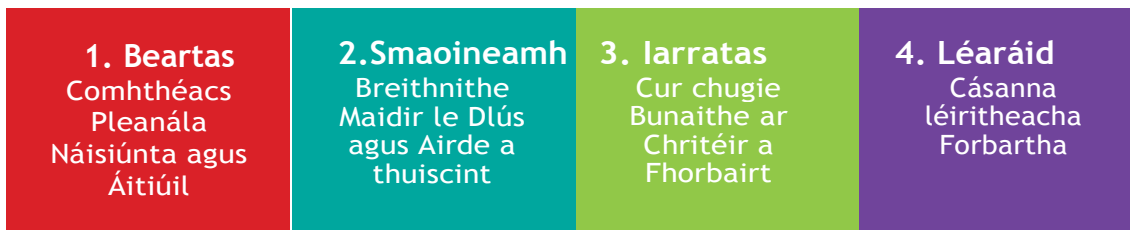
Tá aird ag an BHDG ar gach cáipéis Treorach Aireachta ábhartha (agus aon leasuithe orthu) agus ar na Ceangaltais Shonracha maidir le Beartas Pleanála atá iontu, agus go háirithe na *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta d'Údaráis Phleanála* (2018). Níl sé i gceist ag bunús na dtreoirlínte seo airde a thabhairt isteach ar mhaithe le hairde, ach airde agus dlúis mhéadaithe a thabhairt isteach agus a mheas mar bhealach chun freastal ar dhaonraí cónaithe níos mó laistigh de bhainc talún seirbhísithe agus criosaithe an Chontae, go háirithe i gcás iompair phoiblí, fostaíochta agus seirbhísí eile atá cóngarach do thogra forbartha ar aon dul le prionsabail an dlúthfháis.

Trí dhlúthfhás uirbeach inbhuanaithe a chinntiú i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, díreofar ar thalamh 'athfhorbraíochta' a forbraíodh roimhe seo sa Chontae chomh maith le suímh inlíonta neamhfhorbartha, go háirithe orthu siúd a bhfuil iompar maith poiblí ag freastal orthu. Sa BHDG leagtar amach na príomhábhair atá le breithniú ina leithéid seo de chás agus i gcomhthéacsanna ábhartha éagsúla eile ar fud an Chontae.

Conas BHDG a úsáid

Tá sé mar aidhm ag Treoir Airde agus Dlúis Foirgníochta chontae Bhaile Átha Cliath Theas iarratasóirí a thabhairt trí phróiseas anailíse comhthéacsúil trínar féidir oiriúnacht nó easpa oiriúnachta na leibhéil éagsúla dlúis agus airde a mheas ag cur timpeallacht ghilactha na forbartha beartaithe san áireamh.

Tá cur chuige 4 chéim leagtha amach sa treoir seo mar atá:

Tá an BHDG in Aguisín 10 den phlean seo beartaithe mar chomhlánú ar an Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - *Treoirlínte Dea-Chleachtais* (2009) ina n-aithnítear tacar ceisteanna comhpháirteacha ar scálaí éagsúla mar a bhfuil anailís iomlán ar dhearadh uirbeach an togra forbartha. a BHDG, leathnaítear paraiméadair áirithe den mheasúnú dearadh uirbeach níos ginearálta chun aghaidh níos díri a thabhairt ar shaincheistanna a bhaineann le airde, dlús agus géarú.

Beartas DCC8: Dearadh Ardchaighdeáin - Airde agus Dlús Foirgneamh (BHDG)

Cloí leis na riachtanais atá leagtha amach sna *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta* (2018) arna n-eisiúint ag an DHLGH tríd an bhFoireann Uirlisí Measúnaithe atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2021.

DCC8 Cuspóir 1:

Measúnú a dhéanamh ar thograí forbartha de réir na Treorach um Airde agus Dlús Foirgníochta atá leagtha amach in Aguisín 10 den Phlean Forbartha seo agus sna treoirlínte pleanála gaolmhara. Maidir leis seo, beidh 'Ráiteas Dearaidh' ag gabháil le gach iarratas pleanála casta ar mhórsála (30 + aonad cónaithe, forbairt tráchtála os cionn 1,000 méadar cearnach nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála a mhalairt). Áireofar sa Ráiteas Dearaidh, inter alia, anailís mhionsonraithe ar an togra agus an ráiteas bunaithe ar an treoir, na prionsabail agus na critéir dearaidh bunaithe ar fheidhmíocht atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Déanfar aibhsiú soiléir ar aon imeacht de chuid na forbartha a bheartaítear ón treoir atá leagtha amach sa Treoir um Airde agus Dlús Foirgníochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) sa Ráiteas Dearaidh. (Féach Caibidil 13 Cur chun Feidhme agus Faireachán).

DCC8 Cuspóir 2:

De réir NPO35, SPPR1 agus SPPR3, breithniú onghníomhach a dhéanamh ar airde foirgneamh méadaithe ar thailte atá criosaithe mar Athghiniúint (Regen), Mórionad Miondíola (MRC), Ionad Dúiche (DC), Ionad Áitiúil (LC), Lár an Bhaile (TC) agus Cónaithe Nua (Res-N) agus ar láithreáin a léirítear go bhfuil sé de chumas acu dlús méadaithe a chomhlíonadh de réir na gcritéir suímh um Thithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua (2018) agus an Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - *Treoirlínte Dea-Chleachtais* (2009), áit a léirítear go soiléir é trí anailís dearaidh uirbeach a rinneadh de réir fhorálacha Bhaile Átha Cliath Theas Treoir Airde agus Dlús Foirgníochta an Chontae go bhfuil sé oiriúnach go comhthéacsúil déanamh amhlaidh.

Téarmaíocht Airde Tógála

Leagtar amach in BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas téarmaíocht thábhachtach chun cabhrú le breithniú airde foirgneamh sa Chontae agus díospóireachtaí faoi airde. Ag aithint nár cheart go mbeadh aon teorainneacha uimhriúla iomlána ar airde foirgneamh, meastar airde sa BHDG go téamach de réir a chomhthéacs. Déantar an téarmaíocht a achoimriú mar a leanas:

Airde Choitianta

Is í an airde foirgnimh choitianta an airde is minice a tharlaíonn i bhfoirgnimh laistigh de limistéar a bhfuil carachtar coiteann aige agus ar an scála comhthéacsúil ag a ndéanfar an togra a mheas.

D'fhéadfadh go mbeadh an airde foirgnimh atá i réim ar shráid ar leith difriúil le airde foirgnimh na comharsanachta níos leithne agus d'fhéadfadh suíomh a bheith mór go leor chun trasdul idir an dá cheann a dhéanamh.

Airde Théamach

I gceantair uirbeacha áirithe, mar shampla Baile Átha Cliath Seoirseach, d'fhéadfadh an airde atá i réim a bheith ceangailte go dlúth le cineál sonrath forbartha as a dtagann carachtar an limistéir. na leithéid de chásanna, b'fhéidir go mbeadh sé oiriúnach tagairt d'Airde atá i réim mar Airde Téamach le tabhairt le fios go bhfuil saincheisteanna comhthéacsúla ar leith ann maidir leis an timpeallacht thógtha, an oidhreacht nó tosca stairiúla.

Airde Mhéadaithe

D'fhéadfadh go mbeadh foirgnimh nó codanna d'fhoirgnimh atá ann cheana laistigh den sráid-dreach nó sa chomharsanacht a chlaonann ón airde atá i réim ach nach meastar iad a bheith suntasach nó neamhthéamúil mar athrú. Ní gá go seasann cásanna den sórt sin d'airde méadaithe mar fhasach comhthéacsúil ar féidir le forbairtí nua freagairt dá réir le hairde méadaithe.

Airde dealraitheach

D'fhéadfadh go mbeadh foirgnimh atá ann cheana nó codanna d'fhoirgnimh laistigh den sráid-dreach nó sa chomharsanacht a chlaonann ón airde atá i réim. D'fhéadfadh sé seo a bheith ar bhealach níos cuimsithí ná méadú roghnach ar chuid d'fhoirm an fhoirgnimh trí urláir a leagan siar os cionn an airde atá i réim nó atá téamach mar mhais thánaisteach, agus aghaidh an fhoirgnimh phríomha ag soláthrú 'gualainn' a chloíonn le hairde an sráide.

Airdí Comhthéacs úla

Cé gurb é an airde atá i réim tomhas ginearálta na n-airdí sa cheantar máguaird, áireofar agus sainaitheofar san anailís ar airde comhthéacsúil na héagsúlachtaí go léir in airde dealraitheach agus in airde méadaithe atá ábhartha d'aon réasúnaíocht nó údar le hairde méadaithe foirgnimh i bhforbairt nua. Beidh tuiscint ar airde comhthéacsúil thimpeallacht ghlaicta na forbartha beartaithe ar ann mar thoradh ar anailís chuimsitheach ar airdí téamacha atá i réim agus feidhm agus suíomh na n-athruithe orthu seo laistigh den limistéar uirbeach.

Cur Chuige Comhthéacsúil i leith Airde

Beidh an cur chuige i leith airde foirgneamh i gContae Bhaile Átha Cliath theas, mar atá á thacú ag BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tiomáinte ag a chomhthéacs. Tá sé seo ag teacht leis na Treoirínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta agus go sonrach SPPR1 a chuireann cosc ar theorainneacha uimhriúla ar airde foirgneamh ag údaráis phleanála.

Leag an BHDG creat amach chun anailís a dhéanamh ar airde foirgneamh i gcoibhneas lena gcomhthéacs. Mar shampla, tá foirgneamh deich stór 'ard' i gcomhthéacs sráid-dreach dhá stór ach níl sé ach 'níos airde' i mbloc ina bhfuil réim airde 8 stór. Méadaítear airde foirgnimh i gcoibhneas leis na hairde is mó atá cóngarach dóibh. Dá bhrí sin, is féidir tograí le haghaidh airde foirgneamh méadaithe a chur in iúl i dtéarmaí méadú na n-airde atá i réim trí Chóimheas Airde Comhthéacsúil. Maidir leis seo, bheadh foirgneamh deich stór cúig oiread an airde comhthéacsúil (5 x CH) i sráid-dreach dhá stór, ach aon agus ceathrú oiread an airde comhthéacsúil (1.25 x CH) i sráid-dreach 8 stór. Tugann tomhas den sórt sin léargas soiléir ar scála an athraithe atá beartaithe sa timpeallacht thógtha gan téarmaíocht níos suibhiachtúla foirgneamh ard / níos airde nó ard / níos airde a úsáid.

Beidh an cur chuige comhthéacsúil i leith airde sa Chontae bunaithe ar an timpeallacht ghilactha agus ar an fhoirm thógtha máguaird agus faoina threoir, le haird ar fhorálacha BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus go háirithe an Tacar Anailíse Comhthéacsúla. Ní hionann ceadú forbairt(i) phleanála sna ceantair máguaird, cé gur breithniú phleanála é, agus comhthéacs d'airde méadaithe nó fasach le haghaidh méaduithe aonair ar airde forbartha a bheith ag teacht chun cinn.

Airdí Comhthéacsúla ag Cé Mhic Fhlannchaidh, Baile Átha Cliath - i féidir Foirgneamh 8 stór C a chur in iúl mar chóimheas airde de $4 \times CH$ i gcomparáid le Foirgneamh stairiúil A nó $1.25 \times CH$ i gcomparáid le forbairt níos nua ag Foirgneamh B.

Ba cheart go mbeadh airde méadaithe beartaithe i gcomhréir le ról agus feidhm na bhfoirgneamh agus le scála a dtionchar ar an timpeallacht ghilactha. Dá réir seo, dá mhéad ról a bheidh ag an bhforbairt ar an mhórscála uirbeach, bheifí ag súil le cóimheas airde comhthéacsúla níos mó; os a choinne sin, dá mhéad a bhíonn ról níos áitiúla ag an bhfoirgneamh is ea is ísle an cóimheas airde comhthéacsúil a bheifí ag súil leis.

Foirgnimh Sainchomhartha

De ghnáth, úsáidtear téarmaí mar 'sainchomhartha' nó 'tairseach' in iarratais chun údar a thabhairt le méaduithe scálaithe suntasacha a dhéanamh ar airde foirgneamh. Mar sin féin, tugann foirgnimh shuntasacha atá sainiúil ina bhfoirm agus a sholáthraíonn fíor-inléiteacht amhail a chur in iúl go bhfuil acomhal nó nód tábhachtach iompair phoiblí ann; tairseach thábhachtach chuig limistéar uirbeach nó taitneamhacht nó saoráid phoiblí nó chathartha ar scála mór - is féidir ról tábhachtach a bheith aige i gcomhforbairt áite sláintiúil agus i gceantair chomharsanachta rathúla inbhuanaithe a chruthú.

Ba cheart go mbeadh scála an sainchomhartha i gcomhréir lena ról mar réad comhfhorbairt laistigh den chreatlach uirbeach agus an mhéid atá feidhm an tsainchomhartha sin níos fairsinge ná an limistéar áitiúil. Soláthraíonn na Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Pleanáil Airde Foirgníochta (DHLGH, 2018) na haicmithe seo a leanas maidir le sainchomharthaí tíre:

- Sainchomharthaí Cathrach .i. sainchomharthaí tíre a bhfuil feidhm acu ar scála na Cathrach / an Bhaile ábhartha;
- Sainchomharthaí Dúiche .i. sainchomharthaí tíre a bhfuil feidhm acu ar leibhéal an Cheantair / na Comharsanachta / na Sráide; agus
- Sainchomharthaí Áitiúla .i. sainchomharthaí a bhfuil feidhm acu ag leibhéal an tSuímh/ an Fhoirgnimh.

D'fhéadfadh míthuiscint a bheith ann maidir le sainchomhartha Cathrach a ainmniú laistigh de limistéar riaracháin Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ós rud é go bhfuil an Contae ar fad suite laistigh den Limistéar Cathrach níos leithne i mBaile Átha Cliath mar atá leagtha amach san RSES. Dá bhrí sin, chun tograí a phlé le haghaidh méaduithe comhréireacha ar airde an fhoirgnimh i gcoibhneas le scála an tsainchomhartha, úsáideann an Plean Forbartha seo agus BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas na haicmithe seo a leanas:

Sainchomharthaí Príomhúla

Sainchomharthaí le feidhm ag scála lárionaid uirbigh is ea Sainchomhartha Príomhúil.

Bheadh an méadú ginearálta ar airde foirgneamh i Lár Bhaile Thamhlachta chun an fheidhm chathartha a chur in iúl ina shampla chomh maith leis an méadú sonrach ar airde foirgneamh an bhloc thiar theas i bhforbairt Chearnóg Thiar Belgard chun suíomh ceann aistir Luas a mharcáil.

Níor choisc méaduithe airde i sampla an tsainchomhartha príomhúil méadú ar airde an fhoirgnimh laistigh den bhloc forbartha idir Bealach Bhaile an Chócaigh agus Cearnóg Belgard Thiar ó dheas ón ionad cathartha. Tá feidhm ag an léiriú ingearach an mhéadaithe ar airde an fhoirgnimh ar an scála uirbeach chun limistéar lár an bhaile a aithint ón N81 ó dheas.

Sainchomharthaí Tánaisteacha

Is ionann sainchomharthaí tánaisteacha agus sainchomharthaí a bhfuil feidhm acu ag scála na comharsanachta.

Bheadh méadú airde agus léiriú ingearach fhoirgnimh le húsáid mheasctha ar Ascaill Bhaile Adaim mar chomharthaí den tairseach chuig an gcomharsanacht nua.

Tugann nádúr tairsí an láithreáin údar maith le haghaidh sainchomhartha tánaisteach ar scála na comharsanachta.

Ach tá méid an mhéadú airde teoranta agus curtha siar ón bpríomh-dhlúthú feadh sráid-dhreach Ascaill Bhaile Adaim. Baintear feidhm na tairsí amach go príomha trí léiriú ingearach ar chur in iúl teoranta airde.

Marcálaí Áitiúil

Is sainchomharthaí le feidhm chomhfhobartha áite laistigh de shráid-dhreach nó de limistéar forbartha iad na sainchomharthaí áitiúla.

Bheadh léiriú fhoirm an túir i Leabharlann Carnegie ar Bhóthar na Mainistreach i gCluain Dolcáin ina shampla a chuireann feidhm phoiblí an fhoirgnimh in iúl.

Níl airde ghné an túir éagsúil ó airde ghinearálta fhoirgneamh na leabharlainne. Tá feidhm an mharcálaí áitiúil bainte amach trí chomhaltadh na maise tánaistí ón bpríomhfhoirgneamh agus a léiriú soiléir ingearach.

Ón méid atá thuas is léir nach gcuireann gach méadú in airde foirgnimh sainchomhartha in iúl agus nach dtuilleann gach sainchomhartha méadú in airde an fhoirgnimh. Dá bhrí sin, in iarratais ar fhoirgnimh de chineál sainchomhartha nó ar airde méadaithe atá cosúil le sainchomhartha, beidh an dualgas ar dhearthóirí agus ar iarratasóirí a thaispeáint go sásúil go bhfuil an togra oiriúnach go comhthéacsúil ach freisin go dtugann feidhm chomhréireach an tsainchomhartha údar dó, ag féachaint don aicmiú samplach príomhúil, tánaisteach agus áitiúil atá leagtha amach thuas.

Beartas DCC9: Dearadh Ardchaighdeáin - Airde agus Dlús Foirgneamh

Cur chuige bunaithe ar chomhthéacs a chur i bhfeidhm maidir le hairde foirgneamh i mBaile Átha Cliath Theas, le tacaíocht Treoir Airde agus Dlús Foirgníochta Bhaile Átha Cliath Theas.

DCC9 Cuspóir 1:

A éileamh ar dhearthóirí agus iarratasóirí chun sástachta an Údaráis Phleanála a thaispeáint go bhfuil iarratais ar fhoirgnimh de chineál sainchomhartha nó ar airde méadaithe atá cosúil le sainchomhartha, oiriúnach dá gcomhthéacs agus go gcosnaíonn feidhm chomhréireach an sainchomhartha é, ag féachaint do na rangaithe príomhúla, tánaisteachta agus áitiúla do shainchomharthaí.

5.0.2 Meascán de Chineálacha Áitribh

Tá sé mar aidhm ag an bPlean seo a chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe nua réimse leathan de chineálacha tithíochta a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla tithíochta dhaonra an Chontae agus a chuireann in aghaidh deighilt idir cineálacha éagsúla teaghlach. Faigheann sé seo tacaíocht ó Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028 agus na beartais atá leagtha amach i gCaibidil 6, a aithníonn an gá atá le raon cineálacha tithe a sholáthar i ngach forbairt chónaithe. Beidh an gá atá le cineálacha tithe chun freastal ar dhéimeagrafaic dhifriúla lena n-áirítear aosú tábhachtach mar a léirítear i 'Ár dtodhchaí Roinnte' ag an rialtas agus beidh tionchar aige ar Straitéis Contae Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas 2020-2024 agus do Phrionsabail agus Treoirlínte Aoisbhá Éireann don Údarás Pleanála (2021).

Beartas DCC10: Meascán de Chineálacha Áitribh

A chinntiú go soláthraítear réimse leathan cineálacha, méideanna agus tionachtaí tithíochta sa Chontae de réir fhorálacha Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028.

DCC10 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar foráil i bhforbairtí cónaithe nua do réimse leathan cineálacha, méideanna agus tionachtaí tithíochta de réir Straitéis Tithíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028.

DCC10 Cuspóir 2:

A chinntiú go ndéantar freastal ar ár sochaí atá ag dul in aois i rogha soláthair tithíochta le haird ar *Straitéis Aoisbháúil Contae Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Prionsabal agus Treoirlínte Aoisbhá Éireann don Údarás Pleanála* (2021).

5.0.3 Comhábhair, Dathanna agus Uigeachtaí

Is príomhthoisic é comhábhair oiriúnacha a roghnú i bhfoirgnimh, sráideanna agus spásanna le cáilíochtaí áiteanna rathúla a bhaint amach. Ba cheart go mbeadh bailchríocha tógála buan agus ar ardchaighdeán agus go gclóifeadh siad le prionsabail na hinbhuanaitheachta agus na héifeachtúlachta fuinnimh. Cuirfear ábhair mharthanacha ar nós cloch, bríce, adhmaid, miotal agus gloine chun cinn a sholáthraíonn aeistéitic thraidisiúnta nó chomhaimseartha ag brath ar dhearadh agus ar chur i bhfeidhm.

Breithneofar gach togra forbartha de réir a fhiúntais agus tá comhthéacs an cheantair láithreach agus an réimse níos leithne ríthábhachtach agus smaointe á bhforbairt faoi roghanna ábhair, dathanna agus mionsonraí. I ngach cineál forbartha, tá sé tábhachtach a mheas an gcuireann na hábhair atá beartaithe, a ndath agus a mionsonraí leis an gcomhthéacs láithreach agus an neartaíonn siad 'mothú áite' comharsanachta. Mar gheall ar an raon agus infhaighteacht gan fasach d'ábhair chaighdeánacha tógála agus cumhdaigh, caithfear roghanna a dhéanamh de réir mórán critéar lena n-áirítear:

- Oiriúnacht d'fheidhm an fhoirgnimh;
- Tathag, marthanacht agus éascaíocht cothabhála;
- Feidhmíocht theirmeach / inslithe;
- Foinsiú: áitiúil, réigiúnach nó idirnáisiúnta;
- Costais saolré;
- Oiriúnacht chomhthéacsúil;
- An gá le dearadh agus comhforbairt áite d'ardchaighdeán.

D'fhéadfadh sé nach mbeadh ábhair thraidisiúnta oiriúnach nó ar fáil agus dá bhrí sin caithfear breithiúnas a thabhairt maidir le tréithe ábhair nua a bheith comhlántach leis an bpatrún seanbhunaithe, seachas a bheith ina n-aithrisí bochta i dtéarmaí dath nó uigeachta.

Is ceart aird a thabhairt ar impleachtaí fadtéarmacha cothabhála chineálacha áirithe rindreála, agus is ceart tús áite a thabhairt do rindreáil shíonfhríotáíoch ar nós gaineamh-stroighin, aol agus steancadh méaróg. D'fhéadfadh sé nach mbeadh an tathag riachtanach ar fáil ó bhailchríoch rindreáilte go leibhéal na talún mar gheall ar leibhéal gníomhaíochta níos airde agus éifeachtaí sionchaitimh ag an tairseach seo.

Tá tuilleadh treorach agus critéir mheasúnaithe bunaithe ar fheidhmíocht maidir leis na hábhair agus mionsonraí i dtograí nua forbartha leagtha amach i BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10). I gCaibidil 13 leagtar amach prionsabail agus riachtanais dearaidh na Comhairle maidir le húsáid ábhar, dathanna agus uigeachtaí i bhforbairt.

Beartas DCC11: Comhábhair, Dathanna agus Uigeachtaí

Bailchríocha tógála ar ardchaighdeán a chur chun cinn atá oiriúnach don chomhthéacs, atá buan agus a chloíonn le prionsabail na hinbhuanaitheachta agus na héifeachtúlachta fuinnimh.

DCC11 Cuspóir 1:

A éileamh go n-úsáidfear ábhair agus bailchríocha marthanacha d'ardchaighdeán a chuireann go dearfach le comhforbairt áite.

DCC11 Cuspóir 2:

Úsáid chomhábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO2 corpraithe íseal go nialas acu a chur chun cinn agus beartas le tús áite d'adhmaid a chinntiú maidir le foirgnimh phoiblí atá á maoiniú nó á bpáirt-mhaoiniú ag an gComhairle.

DCC11 Cuspóir 3:

Athúsáid agus athchúrsáil comhábhar a chur chun cinn ar mhaith leis an geilleagar ciorclach a chothú agus dramhaíl tógála agus scartála a laghdú.

5.1 Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe

Comhthéacs

Tá an Ceantar Tuaithe suite go príomha i Sléibhte Bhaile Átha Cliath san iardheisceart agus ar imeall thiar an Chontae timpeall ar lonnaíochtaí Theach Sagard, Ráth Chúil agus an Chaisleáin Nua. Maidir le lonnaíochtaí atá suite laistigh den chúlchríoch tuaithe tá braislí beaga forbartha ag Gleann an Smóil agus An Bhearna Dhearg agus lonnaíocht bheag tuaithe an Bhriotáis ar an taobh thiar den Chontae.

Tá an t-ómós áite tuaithe fréamhaithe sa phobal, trí theaghlaigh agus naisc phobail, trí thaithí fhadbhunaithe na meithle, agus i stair agus oidhreacht áitiúil an cheantair agus na ndaoine a bhunaigh é.

Is iomaí gné fhisiciúil de lonnaíocht a chruthaíonn carachtar agus ómós áite. Ina measc seo tá gráin uirbeach an chroí stairiúil, foirgnimh atá ann cheana a mbaineann ardphiúntas ailtireachta leo agus tréithe áitiúla mar comhábhair áitiúla, línte tógála, ballaí, airde foirgneamh, aibhneacha, sruthanna, crainn, fála sceach agus gnéithe tírdhreacha áitiúla eile. Is cuid lárnach d'aon fhorbairt nó plean laistigh den chúlchríoch tuaithe an comhthéacs agus an carachtar atá ann a aithint agus a fheabhsú.

Déantar bainistiú cúramach ar fhorbairt chónaithe laistigh den chúlchríoch tuaithe tríd an mBeartas Tithíochta Tuaithe agus na Critéir Riachtanais Áitiúla de réir na dTreoirínte *um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe* (2005) agus Ciorclán SP 5/08. Meastar go soláthraíonn an cur chuige beartais a chuirtear chun cinn sa Phlean Forbartha seo cothromaíocht réasúnta idir forbairt chónaithe iomchuí agus inchosanta a sholáthar i gceantair thuaithe an Chontae.

An Briotás

Tá An Briotás, an sráidbhaile tuaithe is mó sa Chontae, suite i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ar an imeall thiar theas in aice leis an teorainn le Contae Chill Mhantáin. Tá lonnaíocht sráidbhaile An Bhriotáis i gcrios Ard-Taitneamhachta - Sléibhte Bhaile Átha Cliath (Cuspóir HA-DM).

Tá suíomh straitéiseach ag An Briotás ar bhealach tánaisteach náisiúnta an N81 agus tá sé faoi bhrú leanúnach forbartha; go háirithe ó thithíocht aon uaire tuaithe sa cheantar tuaithe máguaird. Cruthaíonn a shuíomh ag Sléibhte Bhaile Átha Cliath deiseanna d'fhorbairt turasóireachta a d'fhéadfadh tacú leis an ngeilleagar áitiúil.

D'fhonn beogacht an tsráidbhaile tuaithe seo a chothabháil agus a fheabhsú tá sé mar aidhm ag an bplean seo staidéar pleanála a ullmhú do Shráidbhaile an Bhriotáis, i gcomhairle le cónaitheoirí áitiúla, úinéirí talún agus ionadaithe áitiúla, le haird ar impleachtaí na n-ainmniúchán atá beartaithe don Limistéar Oidhreachta Nádúrtha, ar chosaint agus feabhsú an tsráidbhaile sa todhchaí, ar fhorbairt acmhainneacht turasóireachta sa cheantar ar mhaithe le inmharthanacht fhadtéarmach an phobail áitiúil.

Beartas DCC12: Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe

Mothú áite agus cultúir agus cáilíocht, carachtar agus sainiúlacht chúlchríoch tuaithe an Chontae a chosaint agus a chur chun cinn a fhágann gur áit tharraingteach í le maireachtáil, le hobair inti agus cuairt a thabhairt uirthi.

DCC12 Cuspóir 1:

Tacú le forbairt tionscnamh nua ar nós cosáin siúil a nascann sráidbhailte agus lonnaíochtaí tuaithe níos lú, ar mhaithe le taitneamh na ndaoine áitiúla agus mar mhealladh do chuairoteoirí ar an gceantar, agus forbairt eacnamaíoch áitiúil inbhuanaithe a chur chun cinn.

DCC12 Cuspóir 2:

Tacú le bonneagar agus seirbhísí iompair phoiblí a fheabhsú sa chúlchríoch tuaithe.

DCC12 Cuspóir 3:

A chinntiú go mbíonn forbairt nua ag tógáil ar an sráid-dreach, ar charachtar an tírdhreacha agus an líonra spáis oscailte nó á fheabhsú le dearadh agus tírdhreachú d'ardchaighdeán.

DCC12 Cuspóir 4:

Forbairt iomchuí a chur chun cinn a fheabhsaíonn carachtar agus beogacht na lonnaíochtaí atá ann cheana gan tionchar diúltach a bheith aici ar an taitneamhacht chónaithe atá ann.

DCC12 Cuspóir 5:

A chinntiú go léirítear le haon mholtaí forbartha laistigh de lonnaíochtaí tuaithe (faoi réir critéir riachtanas áitiúla a bhunú de réir Chaibidil 6 den phlean seo) freagairt dearaidh ar ardchaighdeán agus nach mbeidh tionchar diúltach acu ar charachtar agus ar thaitneamhacht na lonnaíochta atá ann. Agus freagra dearaidh á chinneadh, ba cheart go ndéanfaidh forbairtí nua tagairt do na gnéithe lonnaíochta a thugann carachtar agus mothú áite dóibh, mar shampla: gráin uirbeach an chroí stairiúil, foirgnimh atá ann cheana a mbaineann ardphiúntas ailtireachta leo agus tréithe áitiúla (mar comhábhair áitiúla, línte tógála, ballaí, airde foirgneamh, aibhneacha, sruthanna, crainn, fála scean agus gnéithe tírdhreacha áitiúla eile).

DCC12 SLO 1:

Tacú leis an mBriotás mar phobal inbhuanaithe agus sráidbhaile tuaithe a bhfuil áilleacht nádúrtha den scoth ann agus staidéar pleanála agus teorainn staidéir a ullmhú do Shráidbhaile an Bhriotáis, i gcomhairle le cónaitheoirí áitiúla, úinéirí talún agus ionadaithe áitiúla, ag féachaint do impleachtaí an Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe, daonra na todhchaí agus feabhsú an tsráidbhaile agus forbairt saoráide turasóireachta agus fóillíochta chun cóiríocht, seirbhísí gaolmhara agus gníomhaíochtaí a áireamh ag Linn an Bhriotáis agus na tailte máguaird d'fhonn sócmhainní atá ann cheana agus inmharthanacht fadtéarmach an phobail áitiúil a chothabháil agus a chosaint. Cuirfear tús leis an staidéar pleanála agus turasóireachta laistigh de 12 mhí ó ghlacadh an Phlean Forbartha Contae seo agus áireofar ann anailís ar shonraí daonra agus tithíochta.

5.2 Pleananna/Creataí

Is ceart Pleananna agus Creataí a fhorbairt le cur chuige srathaithe, a dhíríonn ar ghlacadh leis an gcomhshaol bunlíne d'fhonn an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha a chaomhnú, a chosaint agus a bhreisiú, chomh maith leis na seirbhísí éiceachórais a sholáthraíonn siad. Is ceart deiseanna a shainaithint go luath sa phróiseas deartha le tuilleadh forbartha agus feabhsaithe a dhéanamh ar líonra an Bhonneagair Ghlais agus na bithéagsúlachta sa Chontae.

Agus na céimeanna tosaigh seo á gcuimsiú, is ceart anailís a dhéanamh ar chineál forbartha agus riachtanais an phlean/chreata agus iad a chur i bhfeidhm le béim ar Bhearta Gníomhú Aeráide, Dearadh Cáilíochta agus Comhforbairt Shláintiúil i ngach gné den fhoirmlíú agus den fhorbairt.

Beartas DCC13: Pleananna/Creataí - Ginearálta

Leanúint ar aghaidh ag obair go dlúth le gach soláthraí bonneagair le bonneagar iompair sóisialta, pobail, eacnamaíochta agus inbhuanaithe a sheachadadh go tráthúil in éineacht le forbairt nua cónaitheach agus de réir fhorálacha an Phlean Forbartha Contae nó aon Phlean Ceantair Áitiúil, Scéim Phleanála Chriosanna Forbartha Straitéiseacha nó creat/máistirphlean sa cheantar.

5.2.1 Pleananna Ceantair Áitiúla

Ullmhófar Pleananna Ceantair Áitiúla le haghaidh ceantar ina bhfuil gá le cur chuige comhordaithe don fhorbairt nua agus go háirithe do cheantair ar dócha go mbeidh forbairt ar mhórsála iontu nó a bhfuil athnuachan de dhíth orthu.

Ní mór do Phleananna Ceantair Áitiúla a bheith i gcomhréir le beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus le treoirlínte an Aire. Cabhróidh athruithe beartais leis an gcinneadh athbhreithniú a dhéanamh ar Phleananna Ceantair Áitiúla atá ann cheana.

Beartas DCC14: Pleananna Ceantair Áitiúla (PCÁ)

Pleananna Ceantair Áitiúla a ullmhú mar is iomchuí, le tosaíocht do cheantair ar dócha go mbeadh forbairt chónaitheach nó tráchtála nó athnuachan ar scála mór iontu.

DCC14 Cuspóir 1:

Tacú le cur chuige faoi threoir phlean trí Phleananna Ceantair Áitiúla i gceantair shainaitheanta trí chinntiú go gcomhlíonann an fhorbairt sainriachtanais áitiúla an Phlean Ceantair Áitiúil, le haird ar bheartais agus ar chuspóirí an Phlean Forbartha seo agus treoirlínte an Aire.

DCC14 Cuspóir 2:

Cur chuige srathaithe i leith Pleananna Forbartha Áitiúla a chur chun cinn ina bhfuil an comhshaol bunlíne deartha isteach ann ag céim luath, agus a thógann ar na deiseanna a thugann sé seo don chomhforbairt áite, le haird ar leith ar líonraí bonneagair glasa a fheabhsú ar son na bithéagsúlachta agus na taitneamhachta.

DCC14 Cuspóir 3:

PCÁ a ullmhú do Chluain Dolcáin, réimse na teorann le sainmhíniú, faoi threoir *ag Treoirlínte le haghaidh Pleananna Ceantair Áitiúla do na hÚdaráis Phleanála, 2013* (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) nó aon treoirlínte a ghlacann a n-ionad ina gcuimsítear:

- Fís d'fhorbairt Chluain Dolcáin
- Prionsabail dearadh uirbeacha níos leithne
- Creat-phleananna le haghaidh láithreacha inlíonta níos mó
- Plean Caomhantais
- Straitéis áitiúil don Bhoneagar Glas bunaithe ar Straitéis BG an Chontae
- Staidéar ar ghluaiseacht iompair.

DCC14 Cuspóir 4:

Plean Ceantair Áitiúil a ullmhú do phobal Choill an Rí (Bóthar an Náis) d'fhonn inbhuanaitheacht an phobail seo a chosaint agus soláthar a dhéanamh le haghaidh deiseanna agus áiseanna miondíola agus tráchtála eile, deiseanna fostaíochta agus nascacht leis na ceantair chónaithe taobh leo.

DCC14 SLO 1:

Fás inbhuanaithe fadtéarmach Iarthar na Cathrach a chuireann forbairt limistéar Iarthar na Cathrach / Bhaile Uí Fhoirtcheirn chun cinn a chinntiú agus a éascú de réir Phlean Ceantair Áitiúil Bhaile an Fhoirtcheirn lena chinntiú nach sáraítear céimniú agus go ndéantar leibhéal iomchuí seirbhísí, bonneagair shóisialta agus spóirt, áiseanna agus gníomhaíocht eacnamaíoch a sholáthar chun freastal ar riachtanais an fháis daonra anois agus amach anseo.

DCC14 SLO 2:

Plean Ceantair Áitiúil nua a ullmhú le haghaidh Baile Baodáin.

5.2.2 Criosanna Forbartha Straitéiseacha

Laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tá 223.5 heicteár de thalamh ainmnithe ag an Rialtas ag Baile Adaim mar Chrios Forbartha Straitéiseach ó 2001. I Scéim Phleanála CFS Bhaile Adaim (leasaithe) 2014 agus 2020 leagadh amach creat phleanála le tacú le timpeall 9,395 aonad cónaithe agus an bonneagar agus na háiseanna tacaíochta a sheachadadh. Tá an scéim ag dul chun cinn go seasta ó glacadh le Plean Forbartha an Chontae 2016 agus tá cumas forbartha de os cionn 5,000 fágtha. I mí Mhárta 2021, d'éirigh leis an gComhairle maoiniú de €9.7 milliún a fháil ón gciste Forbartha don Athghiniúint Uirbeach le haghaidh maoiniú forlíontach straitéiseach le Páirc Lárnach Búlbhaird, Foirgneamh Cathartha agus Plás Lár an Bhaile a sheachadadh. Mar chuid den iarratas seo déanfar 585 aonad cónaithe a sheachadadh. Mar atá leagtha amach i gCaibidil 2 tábla 6 tá sé beartaithe sa phlean seo go seachadfar timpeall 2,584 aonad laistigh de shaolré an phlean seo.

Tá 180 heicteár talún ainmnithe ag an Rialtas freisin mar Chrios Forbartha Straitéiseach ag Cluain Buiríosa. Faomhadh an scéim phleanála do Chluain Buiríosa i mí Bhealtaine 2019.

Tá creat phleanála leagtha amach i Scéim Phleanála CFS Chluain Buiríosa d'fhonn tacú

le idir 7,700-11,100 aonad cónaithe agus bonneagar agus áiseanna tacaíochta a sheachadadh. Cé nár cuireadh tús tógáil na scéime go fóill, tá obair shuntasach déanta ar oibreacha riachtanacha bonneagair atá ag teastáil chun an fhorbairt a thosú a chumasú. I mí an Mhárta 2021, d'éirigh le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas maoiniú de €176.6 milliún a fháil ón gciste Forbartha Athghiniúna Uirbí le haghaidh maoiniú straitéiseach forlíontach chun an chandam ollmhór bonneagair a theastaíonn chun os cionn 8,700 teach a sheachadadh i gCluain Buiríosa a dhíghlasáil sna 10 mbliana amach romhainn.

Beartas DCC15: Criosanna Forbartha Straitéiseacha (CFS)

Leanúint ar aghaidh ag cur na Scéimeanna Pleanála ceadaithe i bhfeidhm do CSFanna Bhaile Adam agus Bhaile Chluain Buiríosa.

DCC15 Cuspóir 1:

Tacú le seachadadh an bhonneagair aitheanta chun forbairt inbhuanaithe a éascú i gCriosanna Forbartha Straitéiseacha Bhaile Átha Cliath Theas.

5.2.3 Creat/Máistirphleananna

Feidhmíonn creatphleananna agus Máistirphleananna mar réamhthreoir dearaidh d'fhorbairt tailte laistigh den Chontae sa todhchaí. Tá na pleananna seo bunaithe ar thaighde cúlra agus anailís bhunlíne, ag aithint deiseanna d'fhorbairt sa todhchaí agus srianta féideartha. Leagann na pleananna seo creat síos le haghaidh forbairt an cheantair ábhartha amach anseo.

I gcásanna áirithe, beidh ullmhú coimrí dearaidh láithreáin ina uirlis oiriúnach chun réasúnaíocht dearaidh a sholáthar d'fhorbairt láithreáin, dearadh foirgneamh agus gnéithe tírdhreachaithe, ag cinntiú go n-oireann an fhorbairt a bheartaítear dá comhthéacs. Léireoidh an sainchúram dearaidh an chaoi a bhfuil an dearadh teoraithe agus bunaithe ar dhea-chleachtais dearaidh uirbeacha. Tabharfaidh sé treoir shoiléir maidir leis an gcaoi ar cheart don láithreán forbairt, lena n-áirítear tacar prionsabal dearaidh agus conas a bhainfear na prionsabail seo amach.

Beartas DCC16: Creat-Phleananna (CP)

Creatphleananna agus Máistirphleananna a ullmhú de réir mar is gá do cheantair aitheanta ar thailte faoi úinéireacht na Comhairle nó ar thailte eile chun cur chuige comhordaithe i leith forbartha a éascú.

DCC16 Cuspóir 1:

Creatphleananna nó Máistirphleananna a ullmhú ar thailte aitheanta chun cur chuige comhordaithe i leith seachadadh a chinntiú, ag cinntiú go bhfuil siad struchtúraithe ar bhealach loighciúil, soiléir agus sothuigthe ag léiriú agus ag soláthar an cúlra don mhodheolaíocht talamhúsáide agus dearaidh agus aird chuí a thabhairt ar chomhthéacs na dtailte sin.

DCC16 Cuspóir 2:

Tacú le Creatphlean Straitéiseach Bhóthar an Náis agus le haon chreat don cheantar amach anseo le fás agus athghiniúint uirbeach a sheachadadh don Chontae agus don Réigiún níos leithne, ag aithint a chumas suntasach mar an limistéar athghiniúna is mó sa tír.

DCC16 Cuspóir 3:

Suímh fhorbartha féideartha a aithint i mBaile Phámar agus coimrí dearaidh láithreáin a ullmhú do na suímh seo d'fhonn creat a sholáthar chun forbairt chuí, lena n-áirítear nascacht, a threorú.

5.3 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide - Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil.

Foinsí Gásanna Ceaptha Teasa (GCT)

Is iad seo na foinsí féideartha GCTanna a d'fhéadfadh eascirt as gan prionsabail **Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Sláintiúil** a chur chun cinn:

- D'fhéadfadh níos mó turais carr-bhunaithe a bheith mar thoradh ar fhás uirbeach agus sraoilleáil uirbeach nach bhfuil chomh dlúth agus níos lú deiseanna a chruthú chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in-athnuaite a úsáid.
- Is féidir le níos mó turais carr-bhunaithe eascirt as Comharsanachtaí le naisc laga.
- Féadann fearann poiblí neamh-tarraingteach, sráideanna / spásanna neamhfháilteacha agus droch-dhearadh daoine a chosc ó mhodhanna iompair gníomhacha a úsáid chun rochtain a fháil ar sheirbhísí agus ar áiseanna áineasa.
- Úsáid ábhair struchtúracha neamh-inbhuanaithe i bhfoirgnimh agus sa réimse poiblí.
- Fás i gcúlcheantair tuaithe atá ginte ag ceantar uirbeach

Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide

Tá beartais agus cuspóirí sa chaibidil seo a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé de chumas iontu an tionchar aeráide ón **Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil** a laghdú mar a leanas:

- Tacú le seachadadh 'Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta' an PFN agus 'Torthaí Sonracha Réigiúnacha' an SSER a bhaineann go sonrach le seachadadh Comharsanachtaí inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Inrochtaineacht Fheabhsaithe, Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe, Bainistíocht Inbhuanaithe ar Bhonneagar, Rochtain ar Sheirbhísí Cúraim Leanáí, Oideachais agus Sláinte agus Aistriú chuig Pobal Ísealcharbóin Seasmhach Aeráide.
- Tacú le húsáid éifeachtach talún le fócas ar lárionaid uirbeacha lárnaigh, agus dlúis forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna beoga, dlúth, in-siúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe, an gá le taisteal carr-bhunaithe agus astaíochtaí carbóin a laghdú agus deiseanna a éascú freisin chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in-athnuaite a úsáid.
- Meascán úsáidí agus úsáid éifeachtach talún agus bonneagair a chur chun cinn agus a éascú de réir fhorálacha NPO 4 agus 26 den PFN agus RPO 6.12, 9.10 agus 9.11 den SSER.
- Timpeallachtaí cuimsitheacha sábháilte a chruthú ar féidir le daoine bogadh tríd, modhanna gníomhacha iompair a spreagadh agus iarracht a dhéanamh comharsanachtaí ceangailte agus an coincheap lonnaithe 10 nóiméad a sheachadadh ar aon dul leis an SSER.
- Tacú le clár oibre Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas a sheachadadh chun bonneagar rothaíochta an Chontae a fheabhsú, níos mó úsáideoirí a mhealladh agus turais carr-bhunaithe a laghdú.
- Mothú láidir áite a chruthú agus naisc a chumasú ar fud an Chontae trí líonra Bonneagair Ghlais láidir seasmhach a úsáideann réitigh bunaithe ar an dúlra agus a chuireann go díreach le bearta gníomhaíochta aeráide trí fhorghabháil carbóin agus bearta eile.
- Forbairt níos Uilechuimsithí a lorg ionas gur féidir le daoine rochtain a fháil ar sheirbhísí agus ar thithíocht chúig go háitiúil, ag laghdú taisteal carr-bhunaithe.
- Úsáid comhábhair thógála le foinsí inbhuanaithe a chur chun cinn agus ábhair scartála agus tochailte a athúsáid.
- Úsáid comhábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO₂ ionchorpraithe íseal go nialasacha acu a chur chun cinn.

Tithíocht

Fís

Seachadadh tithe d'ardchaighdeán agus dea-dheartha i bpobail inbhuanaithe a sheachadadh chun freastal ar éagsúlacht riachtanas tithíochta sa Chontae.

6.0 Réamhrá

Is iad ár n-áiteanna cónaithe, ár mbaile, bunchloch ár dtaithí ar an saol laethúil agus is féidir le pobail láidre teacht astu. Trí a chinntiú go bhfuil tacaíochtaí beartais agus caighdeáin dearaidh iomchuí i bhfeidhm a chabhraíonn le caighdeán maith beatha a chruthú do shaoránaigh sna suímh chearta.

Tá fás de 46,518 duine le teacht ar dhaonra Bhaile Átha Cliath Theas de 325,285 duine faoin mbliain 2028. Is cúram uileghabhálach den Phlean Forbartha seo a chinntiú go bhfuiltear ag freastal ar an réimse ilghnéitheach riachtanas, ní hamháin don fhás daonra ach don daonra atá ann cheana.

I gcomhthéacs an fhás daonra seo, beidh beagnach 18,000 teach nua de dhíth ar Bhaile Átha Cliath Theas faoi dheireadh 2028, níos mó ná 2,000 sa bhliain. Is dúshlán lárnach don fhás amach anseo é a chinntiú go mbeidh na tithe breise seo den chaighdeán is airde, lonnaithe san áit cheart, agus go mbeidh na seirbhísí tacaíochta, ar nós oideachas, iompar, miondíol agus eile, ar fáil laistigh d'achar éasca siúil (10 nóiméad) d'fhonn gluaiseachtaí inbhuanaithe a chur chun cinn.

Sa chur chuige spásúil don Phlean Forbartha baintear an úsáid is éifeachtúla is féidir as talamh agus as an mbonneagar atá ann trí fhorbairt a dhíriú ar inlínadh uirbeach agus ar thailte athfhorbraíochta le sraoilleadh uirbeach a laghdú.

D'fhonn teacht roimh an fhás daonra seo, tá Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach ann le tacú leis an bPlean Forbartha seo. Cuirfear riachtanais tithíochta daonra an Chontae san áireamh sa soláthar tithíochta amach anseo, go háirithe tosca déimeagrafacha atá ag athrú ar nós: meath i méid mheánach an líon tí ar fud na tíre agus fás 51% á thuar ar an daonra de dhaoine os cionn 65 ó 2016-2031, méadú 30% ar an ngrúpa 15-24, ardú ar shaincheisteanna inacmhainne sa Chontae thar thréimhse an phlean agus treocht a léiríonn go bhfuil grúpaí réamhchlainne ag lonnú i dtithe nuathógtha ar imill an Chontae ó 2016.

Tá sé tábhachtach go mbíonn tithíocht inacmhainne tarraingteacha ag an gContae le haghaidh gach duine ar mian leo maireachtáil i mBaile Átha Cliath Theas le saintréitheacht agus tionachtaí solúbtha, a fhreastalaíonn ar riachtanais teaghligh agus ar na hathruithe i riachtanais na ndaoine i rith a saoil.

Déanfar é seo a sheachadadh i gcomhthéacs ina gcinntítear go ndéanfar tithe ardchaighdeáin a dhearadh agus a sheachadadh atá éifeachtúil ó thaobh fuinnimh agus ag freastal ar riachtanais daonra ilghnéithigh.

6.0.1 Comhthéacs an Bheartais Phleanála

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach phleanála mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus sa Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch (SSRE).

Féachann Toradh Straitéiseach Náisiúnta 1 den CPN le fás inbhuanaithe cathracha, bailte agus sráidbhailte dlútha a bhainistiú go cúramach, seachas leanúint ar aghaidh le sraoilleáil uirbeach mar phríomhthosaíocht náisiúnta. Aithníonn sé go bhfuil deiseanna i ngach lonnaíocht uirbeach a dteastaíonn cur chuige sruthlínithe agus comhordaithe uathu maidir le hinfheistíocht, cumasú bonneagair agus tacú le conláistí. Féadann forbairt na gceantar seo luach a chur le háiteanna atá ann cheana féin agus timpeallacht maireachtála agus oibre níos tarraingtí a chruthú atá suite go lárnach, oiriúnach do na héilimh riachtanacha agus ar féidir a athúsáid chun tithíocht a sholáthar. Tá roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo an-ábhartha do réimse na Tithíochta:

- **Cuspóir Pleanála Náisiúnta (CPN) 28** - Pleanáil a dhéanamh le haghaidh sochaí níos ilghnéithí agus níos uileghabhálaí a dhíríonn ar chomhionannas deise agus cáilíocht bheatha níos fearr do gach saoránach, trí chuimsiú níos fearr agus rochtain níos mó agus pobail inbhuanaithe á seachadadh agus na seirbhísí a ghabhann leo á soláthar.
- **CPN 32** - Díriú ar 550,000 líon tí breise a sheachadadh faoi 2040 (go Náisiúnta).
- **CPN33** - Tosaíocht a thabhairt do thithe nua a sholáthar ag láithreacha atá in ann tacú le forbairt inbhuanaithe agus ar scála cuí soláthair don láthair.
- **CPN 34** - Tacú le soláthar tithe in-oiriúnaithe le linn a saolré atá in ann freastal ar riachtanais líon tí a athraíonn le himeacht ama.
- **Cuspóir Pleanála Réigiúnach (CPR) 9.1** - *Cinnteoídh údaráis áitiúla comhtháthú straitéisí a thacaíonn le haois agus a thacaíonn le teaghlaigh i bpleananna forbartha agus beartas áitiúil ábhartha eile agus i gcinnteoireacht, lena n-áirítear soláthar do thípeolaíochta tithíochta solúbtha, foirgnimh agus spásanna poiblí atá deartha ionas gur féidir le gach duine, lena n-áirítear daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas agus daoine le leanaí óga bogadh timpeall gan stró, agus scaradh nó deighilt a sheachaint.*
- **CPR 9.2** - *Tacú le tionscnaimh údaráis áitiúla agus earnála chun rannpháirtíocht ghníomhach agus comhtháthú sóisialta grúpaí mionlaigh a mhéadú, lena n-áirítear náisiúnaigh neamh-Éireannacha agus Lucht Siúil.*
- **CPR 9.4** - *Ba cheart go spreagfadh caighdeáin dearaidh d'fhorbairtí árasáin nua próifíl dhéimeagrafach níos leithne lena n-áirítear teaghlaigh agus daonra atá ag dul in aois.*
- **CPR 9.12** - *Tacú le tionscnaimh údaráis áitiúla agus earnála chun rannpháirtíocht ghníomhach agus comhtháthú sóisialta grúpaí mionlaigh a mhéadú, lena n-áirítear náisiúnaigh neamh-Éireannacha agus Lucht Siúil.*

Tá a lán cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha ábhartha eile ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gculpóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

6.0.2 Tithíocht, Comhfhorbairt Áite Shláintiúil agus Gníomhú Aeráide

Ba cheart tithíocht a sholáthar ar bhealach a éascaíonn riachtanais raon éagsúil daoine, agus cothromaíocht a sholáthar i dtéarmaí meascán aonad agus cineálacha tionachta. Cuireann dearadh, feidhm agus leagan amach na scéimeanna tithíochta, nuair a dhéantar go maith iad, go mór le seachadadh na comhfhorbairt áite.

Trí thithíocht nua a lonnú san áit cheart, cinntítear go bhfuil sé éasca gluaiseacht trí mhodhanna gníomhacha chuig na conláistí, seirbhísí agus áiteanna oibre atá ann cheana. Éascaíonn sé seo aistriú ó phatrúin taistil neamh-inbhuanaithe carr-bhunaithe agus ar an gcaoi sin astaíochtaí a laghdú.

Féadann leagan amach tithíochta agus cúinsí dearaidh cur go dearfach le hoiriúnú aeráide trína chinntiú go bhfuil forbairt nua suite i bhfad ó cheantair atá i mbaol tuile, agus is féidir leis an dearadh, an treoshuíomh agus na hábhair thógála a úsáidtear a chinntiú go seachadtar tithe atá tíosach ar fhuinneamh.

6.1 Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta

Ullmháodh Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta Tithíochta (HNDA) do Bhaile Átha Cliath Theas agus tá sé le fáil in Aguisín 11. Is ceangaltas sainordaitheach den Acht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú) Straitéis Tithíochta a ullmhú agus ba cheart go mbeadh Measúnacht Éileamh ar Riachtanais Tithíochta (MÉRT) mar thaca leis i gcomhthéacs chuspóirí 20 agus 37 den PFN agus cuspóir 9.5 den SEPS.

D'fhoilsigh an Roinn Tithíochta treoir maidir le hullmhú MERT i mí Aibreáin 2021. De réir Ciorclán 14/2021 ní raibh an treoir ar fáil in am lena chuimsiú sa Phlean Forbartha seo. Dá bhrí sin, tá MÉRT eatramhach mar thaca don Straitéis Tithíochta seo.

Bunaithe ar na réamh-mheastacháin daonra agus tithíochta thar shaolré an Phlean Forbartha, táthar á thuar sa Straitéis Tithíochta agus MÉRT Eatramhach go mbeidh tacaíocht ag teastáil ó 8,415 teaghlach ó Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas suas go 2028 lena n-áirítear teaghlaigh atá ar an liosta tithíochta faoi láthair.

Meastar go ndéanfar freastal ar na teaghlaigh seo trí na Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta éagsúla (m.sh. clár Tógála Nua, Cuid V, Léasú, HAP / RAS) le linn thréimhse an phlean.

Tá beartais agus cuspóirí a bhaineann leis an aschur ón Straitéis Tithíochta agus HNDA leagtha amach thíos:

Beartas T1: Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta

Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus Measúnú Eatramhach ar Thithíocht agus Éileamh Tithíocht 2022-2028 (agus aon Straitéis Tithíochta ina ionad a chomhaontaigh an Chomhairle) a chur i bhfeidhm agus athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Tithíochta mar chuid den athbhreithniú éigeantach ar Phlean Forbartha Dhá Bhliana.

T1 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar talamh leordhóthanach iomchuí a chriosú chun aidhmeanna na Croí-Straitéise a éascú agus a chur i bhfeidhm, chun forbairt inbhuanaithe inacmhainne a sheachadadh, agus chun freastal ar riachtanais tithíochta tuartha sa Chontae sa todhchaí thar shaolré an Phlean mar atá aitheanta ag an Straitéis Tithíochta agus MERT Eatramhach.

T1 Cuspóir 2:

A éileamh go mbeidh 25% de na tailte atá criosaithe le haghaidh úsáide cónaithe, nó le haghaidh meascán d'úsáidí cónaithe agus eile chun 9 n-aonad nó níos mó a fhorbairt nó chun aonaid a fhorbairt ar thalamh níos mó ná 0.1 heicteár (nó figiúirí ábhartha de réir mar a leasófar le reachtaíocht) curtha in áirithe do thithíocht shóisialta agus inacmhainne de réir an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015 agus an tAcht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú).

T1 Cuspóir 3:

A chinntiú go bhfuil tithíocht leordhóthanach agus iomchuí ar fáil chun freastal ar riachtanais daoine de gach ioncam agus riachtanas lena n-áirítear teaghlaigh den Lucht Siúil, daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas, agus daoine gan dídean, trí mheascán iomchuí de chineálacha aonaid agus tionachtaí a chur ar fáil in áiteanna oiriúnacha agus ar bhealach a oireann dá riachtanais shonracha.

T1 Cuspóir 4:

A aithint go bhfuil géarghá le soláthar méadaithe tithíochta sóisialta agus inacmhainne lena chinntiú go mbeidh rochtain ag gach cónaitheoir i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar theach. Déanfar foráil den chineál sin trí oibriú le comhlachtaí tithíochta agus le comharchumainn fhaofa chun soláthar a dhéanamh do chóiríocht tithíochta sóisialta agus fíor-inacmhainne chun freastal ar riachtanais tithíochta. Déanfar é seo trí raon de shásanna seachadta lena n-áirítear foirgnimh nua, éadálacha, athchóirithe agus éadálacha tithe folmha, léasú agus tacaíochtaí tithíochta lena n-áirítear RAS agus HAP nó aon sás eile a chuirtear chun cinn faoi Bheartas Tithíochta an Rialtais, agus tabharfar tosaíocht do thógálacha nua agus athchóirithe nuair atá siad ar fáil.

T1 Cuspóir 5:

Forbairt chóiríocht do dhaoine scothaosta / cóiríocht maireachtála chuidithe a spreagadh i dteannta leis an riachtanas céatadáin i leith tithíochta sóisialta.

T1 Cuspóir 6:

A chinntiú go gcuireann an Chomhairle forbairt phobail inbhuanaithe le hioncam measctha chun cinn trí thalamh nó aonaid tithíochta a cheannach nó a fháil ar léas, lena n-áirítear Cuid V.

T1 Cuspóir 7:

Tithíocht shóisialta agus inacmhainne a sholáthar thar thréimhse an Phlean chun freastal ar riachtanais thuartha tithíochta sa todhchaí mar a shainaithnítear sa Straitéis Tithíochta agus san HNDA eatramhach.

T1 Cuspóir 8:

A chinntiú go dtarlaíonn fás daonra agus dlús tithíochta méadaithe laistigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus teorainneacha baile an Chontae agus chomhtheagmhálach leo, a oireann dá ról straitéiseach réigiúnach, faoi réir ag caighdeáin mhaithe dearaidh agus bainistíochta forbartha a bheith comhlíonta.

T1 Cuspóir 9:

Athúsáid agus athghníomhachtú aonad folmha inár Limistéir Uirbeacha a chur chun cinn agus a shaothrú a luaithe is féidir, tríd an tobhach láithreán folamh a chur i bhfeidhm de réir an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015, agus trí chur i bhfeidhm Straitéis agus Plean Gníomhaíochta um Thithe Folmha Bhaile Átha Cliath Theas 2018-2021. Déanfaidh an Chomhairle an clár seo a athbhreithniú agus a nuashonrú de réir mar a mheastar a bheith riachtanach agus saothróidh sí Ceannach Éigeantach láithreacha agus aonaid atá folamh go fadtéarmach, nuair is féidir.

T1 Cuspóir 10:

Na beartais, na cuspóirí agus an sprioc aonaid atá leagtha amach faoi Chlár Cóiríochta Lucht Taistil Bhaile Átha Cliath Theas (TAP) 2019-2024 a chur i bhfeidhm agus an clár a athbhreithniú de réir mar is gá.

T1 Cuspóir 11:

Oibriú leis an Rialtas Lárnach agus leis an Oifig Gníomhaireachtaí Stáit ábhartha le freagairt do riachtanais chun tacú leo siúd a bhfuil tearmann agus tithíocht fhadtéarmach de dhíth orthu, chomh maith le cur i bhfeidhm comhsheasmhach na 'Treorach Beartais agus Nós Imeachta d'Údaráis Tithíochta i ndáil le Cúnamh a thabhairt d'Íospartaigh Foréigean Baile le Riachtanais Chóiríochta Éigeandála agus Fadtéarmacha' nó aon bheartas nó reachtaíocht mhalartach a achtaítear thar shaolré an Phlean Forbartha seo.

T1 Cuspóir 12:

Scrúdú a dhéanamh ar an ngá an Plean Forbartha a athrú, tar éis fhoilsiú na treorach ar mhodheolaíocht HNDA a d'éisigh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta in Aibreán 2021.

T1 Cuspóir 13:

Soláthróidh tograí le haghaidh forbairt chónaithe 30% ar a laghad d'aonaid 3 sheomra leapa mura féidir a thaispeáint

- go bhfuil srianta ar leith ar an suíomh a chuirfeadh cosc ar a leithéid de sholáthar nó
- go gcomhlíonann an meascán tithíochta beartaithe an éileamh sonrathach riachtanais i gceantar, ag féachaint don chineál tithíochta atá i réim laistigh de shiúlóid 10 nóiméad ón láithreán agus do na sonraí socheacnamaíochta, daonra agus tithíochta atá leagtha amach sa Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach.

T1 Cuspóir 14:

Tacú le meascán de chineálacha tionachta a sholáthar ar fud an Chontae d'fhonn cóiríocht oiriúnach a chruthú do chách agus pobail inbhuanaithe agus ioncaim mheasctha a chur chun cinn agus ró-iomadú tionachta aonair a dhíspreagadh (cibé acu úinéir-áititheoir príobháideach, cíos príobháideach, cíos sóisialta nó ceannach agus cíos inacmhainne) laistigh d'aon limistéar áitiúil (laistigh d'achar siúil 10 nóiméad) nó i dToghcheantar Áitiúil, de réir na dTreoirlínte Árasáin agus foráil na Straitéise Tithíochta agus an HNDA Eatramhach nó aon HNDA bunaithe ar Réigiún amach anseo.

T1 Cuspóir 15:

Forbairt tithe d'úinéirí-áititheoirí seachas infheisteoirí institiúideacha a éascú, a mhéid is féidir, trí chiorcláin, treoirlínte ábhartha rialtais agus reachtaíocht tacaíochta a chur i bhfeidhm.

T1 Cuspóir 16:

A chinntiú go ndéantar foráil le haghaidh meascán cothrom tionachta sna ceantair atá criosaithe le haghaidh Athghiniúna i dtailte LAP Thamhlachta agus i limistéar Chreatphlean Bhóthar an Náis. Cuirfidh meascán den sórt sin an tionacht atá ann nó a cheadaítear san áireamh laistigh d'achar siúil deich nóiméad ó aon fhorbairt a bheartaítear agus léireoidh iarratasóirí ar chead pleanála, chun sástacht an Údaráis Phleanála, nach bhfuil aon sáithiú tionachta aonair laistigh den limistéar sainithe.

T1 Cuspóir 17:

Tacú le cóiríocht do dhaoine gan dídean agus / nó seirbhísí tacaíochta a sholáthar atá uilechuimsitheach agus a dhéileálann le gach duine le dínit agus le meas ar bhealach cothrom, lonnaithe ar fud an Chontae gan comhchruinniú in aon cheantar ar leith agus comhairliúchán a ionchorprú le seirbhísí tacaíochta do dhaoine gan dídean chun tacú leis an seirbhís seo.

T1 Cuspóir 18:

Athbhreithniú a dhéanamh ar Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2022 - 2028 mar chuid den athbhreithniú ar an bPlean Forbartha éigeantach dhá bhliain.

T1 Cuspóir 19:

A chinntiú, nuair a úsáidtear tailte poiblí de chuid an Údaráis Áitiúil atá criosaithe Cón / Cón N nó tailte údarás áitiúil Cón / Cón N a bheidh criosaithe sa todhchaí chun tithíocht a fhorbairt, go n-úsáidtear é go heisiach chun tithe sóisialta, ar chostas inacmhainne agus tithe ceannaigh inacmhainne a sheachadadh.

6.2 Soláthar Tithíochta

Aithnítear acmhainn do thart ar 23,370 aonad atá seirbhísithe agus / nó inúsáidte laistigh de shaolré thréimhse an Phlean sa Chroí-Straitéis i gCaibidil 2. Tá Riachtanas Tithíochta de 17,817 teach nua sa Chontae go dtí 2028. Nuair a chuirtear na tithe ar na láithreáin atá á dtógáil cheana féin san áireamh tá talamh ag teastáil chun soláthar a dhéanamh do 13,260 teach nua thar thréimhse an Phlean.

Ag aithint go bhfuil barrachas seirbhíse agus talamh criosaithe inúsáidte ag an gContae atá riachtanach chun na spriocanna soláthair a sheachadadh ach ag admháil nach féidir leis an talamh seo go léir teacht ar aghaidh, cuimsíonn an Croí-Straitéis cur chuige solúbtha maidir le forbairt ina ndéanfar monatóireacht ar dhul chun cinn agus ar sheachadadh aonad laistigh de gach Comharsanacht le cinnte go mbeidh siad ag teacht leis na figiúirí socraíochta foriomlána chun a bheith ar aon dul leis na Pleananna agus na spriocanna Náisiúnta agus Réigiúnacha.

Cuimsíonn an fás pleanáilte do thréimhse an Phlean Forbartha 93% de thithe nua i lonnaíocht Chathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte trí athúsáid, inlínadh agus comhdhlúthú na limistéar uirbeach atá ann cheana le diantreisiú inbhuanaithe feadh líonraí iompair phoiblí ag na tailte criosaithe 'REGEN', Baile Adaim agus CSF Cluain Buiríosa agus an ceantar nua ag Baile Uí Fhoirtcheirn.

Tá 7% de na tithe nua pleanáilte laistigh de na trí lonnaíochtaí: Teach Sagard, An Caisleán Nua agus Ráth Chúil a fhorbrófar céim ar chéim ag brath ar sheachadadh bonneagar agus seirbhísí sóisialta, fhisiceacha agus iompair.

Beartas T2: Soláthar Tithíochta

A chinntiú go mbeidh talamh criosaithe dóthanach ar fáil i láithreacha iomchuí le riachtanais tithíochta an Chontae a shásamh.

T2 Cuspóir 1:

Úsáid an stoc tithíochta atá ann cheana a uasmhéadú, le tosaíocht do thithe Comhairle folmha, uasghrádú/iarfheistiú an stoic atá ann cheana a éascú agus a chur chun cinn, éileamh fuinnimh a laghdú fhuinneamh agus aghaidh a thabhairt ar Athrú Aeráide de réir an Chláir Fuinnimh, Éifeachtúlachta agus Iarfheistiú 2021-2030 (nó aon cháipéis fhorshuite).

T2 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil go leor talún criosaithe, ag comhtháthú talamhúsáide agus iompair ar féidir seirbhísíú a dhéanamh air, ar fáil ag áiteanna iomchuí chun riachtanais tithíochta an Chontae a shásamh agus chun tacú le forbairt tailte tithíochta bunaithe ar an Straitéis Lonnaíochta a leagtar amach i gCaibidil 2 Croí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta.

T2 Cuspóir 3:

Forbairt scéimeanna inlíonta a chur chun cinn agus a éascú ar fud an Chontae mar a bhfuil sé sainaitheanta go gcuirfidh scéimeanna den sórt sin le feabhsú na bpobal sa Chontae faoi réir chosaint na taitneamhachta cónaithe ag cinntiú go gcaomhnófar spásanna agus taitneamhachtaí poiblí leordhóthanacha agus iomchuí sna heastáit chónaithe atá ann cheana.

T2 Cuspóir 4:

Caighdeáin tithíochta saoil a chur chun cinn i dtithe nua a thógtar sa Chontae de réir an chleachtais is fearr.

T2 Cuspóir 5:

A chinntiú go n-úsáidtear forálacha an Achta Pleanála agus Forbartha 2000, arna leasú, chun ligin ghearrthéarmacha a rialú agus a údarú agus chun ró-thiúchan úsáide den sórt sin a chosc d'fhonn soláthar tithíochta a éascú.

T2 Cuspóir 6:

Soláthar leordhóthanach iomchuí tithíochta sóisialta a chinntiú ar fud an Chontae, go háirithe maidir le haonaid 1 leaba agus 4 leaba, trí bhainc talún poiblí a chur le chéile, aistriú tailte agus meicníochtaí iomchuí eile a éascú le tríú páirtithe (ach amháin nuair is gá) líon iomchuí agus dáileadh tithíochta sóisialta nua a chinntiú, agus tiúchan breise tithíochta sóisialta a sheachaint os cionn an méid atá ann cheana féin.

T2 Cuspóir 7:

Comhtháthú de gach cineál tionachta a chur chun cinn laistigh de phobail trí na réimsí fócais chun Tithíocht Shóisialta a sholáthar a bhogadh go ceantair ina bhfuil meath an daonra d'fhonn na constaicí agus an t-údar náire mífhortúnach atá ar an drochuair a bhriseadh síos, agus ath-dhaonrú na bpobal atá ag laghdú a chur chun cinn in ionad leanúint ar aghaidh le tionscadail inlíonta níos mó a fhorbairt i gceantair ina bhfuil méadú daonra agus brú daonra cosúil le Tamhlacht agus Cluain Dolcáin mar a bhfuil spás glas ag éirí tearc dá bharr sin.

6.3 Tithíocht do Chách

6.3.1 Tithíocht do Dhaoine Scothaosta

Is é an fás réamh-mheasta san aoisghrúpa 65 agus níos sine an t-athrú is mó go dtí 2031, le méadú réamh-mheasta de 56.4% (17,447 duine) faoi 2031. Is leanúint é seo den treocht ó bhlianta roimhe seo inar tháinig méadú 33% ar an gcohort idir 2011 agus 2016 ar ráta méadaithe é ón 29% idir Daonáireamh 2006 agus 2011. Is ionann sin agus fás 73% san aoisghrúpa seo thar an tréimhse 10 mbliana 2006 - 2016.

Níos mó ná riamh, is toisc thábhachtach í an phleanáil do riachtanais tithíochta daoine scothaosta agus trí réitigh tithíochta a thabhairt ar aghaidh a oireann dá sainriachtanais fhisiciúla agus shóisialta is féidir comharsanachtaí inbhuanaithe agus measctha a sholáthar.

Tacaíonn Ráiteas Beartais an Rialtais maidir le Roghanna Tithíochta dár nDaonra Aosaithe (a foilsíodh in 2018) le forbairt tithíochta agus seirbhísí ar láithreacha atá suite go lárnach laistigh de cheantair uirbeacha mar a léiríonn taighde go dtacaíonn ionaid uirbeacha ar ardchaighdeán, dea-nascctha, le raon agus rogha tionachtaí tithíochta go gníomhach le haosú sa láthair.

Féachfaidh an Plean Forbartha le haghaidh a thabhairt ar riachtanais tithíochta daoine scothaosta laistigh dá bpobail, agus é mar aidhm raon roghanna cóiríochta tarraingteacha a sholáthar do dhaoine ar mian leo ceartú méide a dhéanamh agus aghaidh a thabhairt ar thearcúsáid tithe níos mó, go háirithe i gceantair níos seanbhunaithe.

Rogha gníomhach, dearfach duine scothaosta is ea ceartú méide chun bogadh go háitreabh eile mar bhealach chun a cháilíocht beatha a fheabhsú. Braitheann an cumas chun ceartú méide a dhéanamh ar roghanna tithíochta infhaighte agus inrochtain a mheasann daoine a chuirfeadh feabhas ar a gcáilíocht beatha. Is minic a chiallaíonn sé seo bogadh chuig aonaid tithíochta níos lú.

Mar atá leagtha amach faoin gClár Rialtais (2020), aithnítear go gcuireann rogha maireachtála i dtithíocht chuí, nuair is féidir, ar chumas daoine scothaosta fanacht i ngar dá dteaghlaigh agus dá bpobal agus rochtain a fháil ar shláinte agus ar sheirbhísí a bhaineann le haois. Tá an cur chuige seo corpraithe i ndoiciméid bheartais éagsúla Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas.

Léirigh anailís Bhaile Átha Cliath Theas go bhfuil timpeall 12% de thionóntachtaí reatha tithíochta na Comhairle comhdhéanta de theaghlaigh le duine amháin nó beirt, iad uile 55 bliana d'aois nó níos sine, agus gan aon áititheoirí dearbhaithe eile, ina gcónaí i dtithe trí nó ceithre sheomra leapa. Dá réir sin tá thart ar 700 teach le háitíocht aonair ag duine scothaosta agus beagnach 500 teach breise ina bhfuil beirt daoine scothaosta.

Tá beartas leagtha amach ag Roinn Tithíochta Bhaile Átha Cliath Theas sa chomhthéacs seo agus faoi láthair tá sí ag cur ceartú méide chun cinn go honnghníomhach nuair is cuí, dá ngairtear freisin 'Ceartú Méide ag an Am Cuí' mar chuid dá hiarrachtaí leanúnacha chun an úsáid is fearr a bhaint as stoc tithíochta sóisialta na Comhairle.

6.3.2 Tithíocht do Dhaoine le Míchumais agus/nó le Fadhbanna Meabhairshláinte

Tá suíomh rithábhachtach nuair atá tithíocht do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas á mbreithniú. Is toscá suntasacha iad rochtain ar iompar poiblí, seirbhísí pobail áitiúla agus saoráidí chun cáilíocht na beatha a fheabhsú. Maidir le dearadh tithíochta, leathnaíonn comhlíonadh Chuid M de na Rialacháin Foirgníochta na roghanna atá ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas. Tá tacaíocht ag teastáil don choincheap maidir le maireachtáil neamhspleách agus / nó le cúnaimh dóibh siúd faoi mhíchumas, agus ba cheart machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a dteastaíonn cúram cónaitheach ó dhaoine áirithe, nuair a bhíonn aonaid tithíochta oiriúnaithe á ndearadh. Tacóidh an Chomhairle le forbairt a sholáthraíonn cúram faoisimh agus / nó cónaithe in áiteanna agus criosanna iomchuí ar fud an Chontae. I ngach cás, caithfidh an fhorbairt a bheith de réir phrionsabail an Dearaidh Uilíoch agus fhoilseachán an Údaráis Náisiúnta Míchumais 'Tógáil do Chách: Cur Chuige Dearaidh Uilíoch 'agus tabharfaidh sé aird ar 'Straitéis Náisiúnta um Chuimsiú Míchumais 2017-2021' an Rialtais.

Oibríonn an Chomhairle i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil agus Comhlachtaí Tithíochta Faofa chun tithíocht shóisialta a sheachadadh agus a bhainistiú. Cuirfidh an Chomhairle soláthar tithíochta poiblí (lena n-áirítear tithíocht shóisialta agus inacmhainne) chun cinn trí thosaíocht a thabhairt do láithreacha le haghaidh seirbhísithe a bhfuil acmhainn iontu do thithíocht phoiblí (sóisialta agus inacmhainne san áireamh).

Beartas T3: Tithíocht do Chách

Tacú le cóiríocht a sholáthar do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas agus / nó saincheistean sláinte meabhrach laistigh de cheantair bhunaithe chónaithe agus úsáide measctha a thairgeann rogha agus meascán de chineálacha cóiríochta laistigh dá bpobail agus in áiteanna atá cóngarach do sheirbhísí agus do conláistí.

T3 Cuspóir 1:

Tacú le tithíocht atá deartha do dhaoine scothaosta i gceantair chónaithe agus úsáide measctha, ag láithreacha atá cóngarach do sheirbhísí agus áiseanna atá ann cheana lena n-áirítear cosáin do choisithe, siopaí áitiúla, páirceanna agus iompar poiblí.

T3 Cuspóir 2:

Tacú le roghanna tithíochta do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas agus / nó fadhbanna meabhairshláinte - comhsheasmhach le NPO 30 sa CFN, RPO 9.1 agus 9.12 den SSER.

T3 Cuspóir 3:

Foráil a dhéanamh maidir le tithe móra a fhoroinnt nó tithe níos lú a chónascadh laistigh de cheantair bhunaithe chun cóiríocht chúraim neamhspleách, leath-neamhspleách nó fhadtéarmach a sholáthar. Ba cheart go mbeadh forbairt den sórt sin faoi réir na gcaighdeán páirceála agus na gcaighdeán maidir le foroinnt áitribh mar atá leagtha amach faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht*. Beidh Ráiteas Tionchair Tráchta ag teastáil i gcás mórfhorbairtí a ghineann trácht nó nuair a mheastar go mbeadh tionchar suntasach acu ar líonra bóithre an Chontae.

T3 Cuspóir 4:

Tacú le forbairtí tithíochta faoi stiúir an phobail do dhaoine scothaosta agus tithíocht shóisialta agus inacmhainne Comhairle i gceantair bhunaithe ar thailte atá ainmnithe le Cuspóir Críosaithe "OS" (spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus foráil a dhéanamh dóibh), nuair a mheastar cáilíocht agus candam na spásanna oscailte poiblí atá fágtha a bheith sásúil agus go ndéantar conláiste an cheantair a chaomhnú.

Há Cuspóir 5:

Spregadh agus tacaíocht ghníomhach a thabhairt do sholáthar cóiríochta saintógtha, lena n-áirítear aonaid mhaireachtála le cúnamh agus tithíocht ar feadh an tsaoil agus oiriúnú na réadmhaoine atá ann cheana féin ar bhonn práinneach.

T3 Cuspóir 6:

'Aosú in áit' agus deiseanna socrú méide ceart a chur chun cinn laistigh de phobail agus bonn fianaise a éileamh do thithe altranais nua atá beartaithe i gceantair ar cosúil go bhfuil freastal maith déanta orthu.

T3 Cuspóir 7:

A chinntiú go ndéantar cóiríocht go tráthúil dóibh siúd a bhfuil sainriachtanais tithíochta acu, mar shampla daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas, daoine gan dídean, Lucht Siúil agus daoine a fhágann Soláthar Díreach, ar bhealach a oireann dá riachtanais shonracha.

T3 Cuspóir 8:

Tacú le Straitéis Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas 2020-2024, an Clár Náisiúnta Aoisbháúil, agus Roghanna Tithíochta dár nDaonra Aosaithe 2019 a chur i bhfeidhm, le haird ar threoirínte Aoisbhá Éireann do na húdaráis phleanála (2021).

T3 Cuspóir 9:

Scrúdú a dhéanamh i gcomhthéacs an bheartais Tithíochta ar riachtanais chóiríochta na ndaoine scothaosta sa phobal LGBT + sa todhchaí.

T3 SLO 1:

Soláthar maireachtála tacaíthe agus do dhaoine scothaosta a éascú agus aghaidh a thabhairt go dearfach ar shaintréithe comhshaoil an-íogair an láithreáin maidir le Riosca Tuilte, prionsabail na Conaire bruachánaí agus an Bhoneagair Ghlais. Níor chóir go sáródh scála aon athfhorbartha athsholáthair an spás urláir comhlán atá ann cheana agus an úsáid atá ann cheana ar an láithreán, agus spás urláir an déanmhais chosanta ar an láithreán a chur as an áireamh.

T3 SLO 2:

Tacú le teach Altranais N. Bríde a fhorbairt ag Cnoc Slinne mar ionad cúraim do dhaoine scothaosta.

6.4 Cóiríocht don Lucht Siúil

Tá beartas leagtha amach i gClár Cóiríochta don Lucht Siúil an Chontae 2019-2024 maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil a sholáthar. Beidh an clár cóiríochta don Lucht Siúil á nuachóiriú ag an gComhairle de réir mar is gá.

Beartas T4: Cóiríocht don Lucht Siúil

Clár Cóiríochta don Lucht Siúil Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019 - 2024 (agus aon chlár malartach a aontaíonn an Chomhairle) a chur i bhfeidhm de réir phrionsabail na pleanála cearta agus na forbartha inbhuanaithe.

T4 Cuspóir 1:

Clár Cóiríochta don Lucht Siúil Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019 - 2024 (agus aon chlár malartach a thagann ina áit) a chur i bhfeidhm.

T4 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil Cóiríocht an Lucht Siúil suite cóngarach do sheirbhísí, lena n-áirítear iompar poiblí, scoileanna, Dochtúirí Teaghlaigh, siopaí, clóis súgartha agus clubanna spóirt.

T4 Cuspóir 3:

Forbairtí fadtéarmacha inbhuanaithe don Lucht Siúil a sholáthar, agus soláthar ceart bonneagair a chinntiú.

T4 Cuspóir 4:

A chinntiú go soláthraítear gach Cóiríocht don Lucht Siúil ar an gcaighdeán is airde tar éis comhairliúcháin mhionsonraithe le pobail áitiúla agus le grúpaí abhcóideachta don Lucht Siúil.

T4 Cuspóir 5:

A chinntiú go bhfuil áiseanna bunúsacha ag gach láithreán stad mar uisce, BSL, bailiú bruscar agus sláintíocht agus go bhfuil siad suite chun an oiread comhtháthaithe agus is féidir a dhéanamh le pobail áitiúla, i.e. rochtain ar scoileanna, Dochtúirí Teaghlaigh, siopaí, clóis súgartha agus clubanna spóirt.

T4 Cuspóir 6:

Suímh neamhbhuana a sholáthar de réir na reachtaíochta agus idirchaidreamh a dhéanamh leis na húdarais Áitiúla eile i mBaile Átha Cliath maidir leis an ngá le suímh oiriúnacha a aithint don soláthar sin d'fhonn foráil a dhéanamh do chur chuige comhordaithe i Réigiún Bhaile Átha Cliath nuair is gá.

6.5 Soláthar Tithíochta Eile

Féachann Baile Átha Cliath Theas le comhionannas a chur chun cinn agus gach cineál eisiaimh shóisialta a laghdú de réir a chéile agus riachtanais gach duine a bhféadfadh riachtanas tobann soláthar tithíochta a bheith acu a éascú. Chomh maith leis an raon beartas a leagtar amach thuas, oibreoidh an Chomhairle le gníomhaireachtaí reachtúla eile chun cóiríocht oiriúnach a éascú agus chun tacú léi agus chun raon agus cáilíocht na seirbhísí atá ar fáil a fheabhsú.

Beartas T5: Soláthar Tithíochta Eile

Tacú le gníomhaireachtaí ábhartha agus iad a éascú chun riachtanais shonracha éigeandála nó cineálacha eile tithíochta a sholáthar de réir mar a thagann éileamh den sórt sin chun cinn.

T5 Cuspóir 1:

Tacú le gníomhaireachtaí ábhartha agus iad a éascú le cóiríocht éigeandála atá uilechuimsitheach go sóisialta a fhorbairt, lena n-áirítear brúnna do dhaoine gan dídean de gach inscne agus teaghlach, ar bhealach cothrom atá suite ar fud an Chontae d'fhonn ró-thiúchan in aon limistéar ar leith a sheachaint.

T5 Cuspóir 2:

Éascú agus tacaíocht a thabhairt do Túsla, an Ghníomhaireacht Leanaí agus Teaghlaigh, do sholáthraithe seirbhíse foréigin teaghlaigh áitiúil agus gníomhaireachtaí ábhartha eile i bhforbairt tearmainn ban sa Chontae agus cóiríocht éigeandála agus aonaid idirthréimhseacha san áireamh.

T5 Cuspóir 3:

Tithíocht éigeandála gearrthéarmach a sholáthar do dhaoine nach bhfuil in ann filleadh ar a dtithe mar gheall ar fhoréigean teaghlaigh ar bhonn daonnúil gan é a bheith riachtanach a n-incháilitheacht le haghaidh tacaíochta tithíochta sóisialta a mheas nó iad a áireamh ar liosta feithimh an údaráis le haghaidh tacaíochtaí tithíochta ar aon dul leis an Beartas agus Treoir Nós Imeachta na Roinne Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil d'Údaráis Tithíochta maidir le Cuidiú le hÍospartaigh an Fhoréigin Baile le Riachtanais Chóiríochta Éigeandála agus Fadtéarmacha.

T5 Cuspóir 4:

Athbhreithniú a dhéanamh ar na riachtanais maidir le tearmann breise ban sa chontae lena chinntiú go bhfuil rochtain leordhóthanach ar áiteanna sábháilteachta ar fáil do mhná agus do leanaí áitiúla atá i mbaol an fhoréigin is míchuibheasaí.

6.6 Lóistín do mhic léinn

Is é OT Bhaile Átha Cliath, Tamhlacht an Institiúid Tríú Leibhéal is suntasaí sa Chontae agus is ospidéal teagaisc é Ospidéal Thamhlachta a bhfuil tábhacht náisiúnta leis. Tá mórinstiúidí tríú leibhéal eile laistigh de chontaetha tadhlacha in aice lonnaíochtaí atá ann cheana i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Ag teacht leis an Straitéis Náisiúnta um Chóiríocht do Mhic Léinn (2017), ba cheart cóiríocht shainchuspóireach do mhic léinn a sholáthar ar an gcampas nó in áiteanna oiriúnacha a bhfuil rochtain áisiúil acu ar choláistí tríú leibhéal, go háirithe de shiúl na gcos, ar rothar agus iompar poiblí ar ardchaighdeán agus áisiúil.

Beartas T6 Lóistín do mhic léinn

Tacú le lóistín faoi bhainistíocht ghairmiúil do mhic léinn tríú leibhéal ar champas nó i láithreacha cuí atá inrochtain don oideachas tríú leibhéal a sholáthar.

T6 Cuspóir 1:

Tacú le lóistín inacmhainne inbhuanaithe do mhic léinn a fhorbairt i gcampas Institiúide aitheanta Tríú Leibhéal nó in aice leis nó ag láithreacha oiriúnacha eile ar fud an Chontae in aice le naisc iompair phoiblí agus cosaint ár sráidbhailte stairiúla a chinntiú.

6.7 Cáilíocht na Forbartha Cónaithe

Tá tithíocht ar ardchaighdeán rithábhachtach chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh mar a shamhlaítear faoin CPN, agus an SSER a sheasann le Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe chun cathracha agus lonnaíochtaí daonna ionchuimsitheacha, sábháilte, seasmhacha, agus inbhuanaithe a dhéanamh.

Soláthraíonn Caibidil 5 den Phlean Forbartha cur chuige iomlánaíoch maidir le Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Sláintiúil do gach úsáid talún trí úsáid a bhaint as 'Cur chuige an phlean' atá forbartha timpeall ar ocht bprionsabal a bhfuil sé mar aidhm acu an fhís do Bhaile Átha Cliath Theas a thiomáint agus tacú leis. De réir na bprionsabal seo díróinn an chuid seo ar áiteanna tarraingteacha, nasctha agus feidhmiúla a chruthú chun beartais agus cuspóirí a bhaineann go sonrach le cáilíocht na tithíochta a leagan amach.

6.7.1 Dearadh agus Leagan Amach Cónaithe

Tugann na Treoirínte d'Údarás Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DHPLG (2009) comhairle go bhfuil áitritheoirí i dteideal a bheith ag súil go mbeidh leibhéal ard taitneamhachta, príobháideachta, slándála agus éifeachtúlachta fuinnimh ar fáil i dtithe nua.

Tá caighdeáin maidir le cáilíocht na forbartha cónaithe lena n-áirítear spás oscailte príobháideach, méideanna aonaid chónaithe, príobháideacht agus deisiúir leagtha amach faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* den Phlean seo. Déileáiltear le spás oscailte poiblí i gCaibidil 8 *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí* agus Caibidil 13. Tá na caighdeáin curtha le chéile ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos.

Beartas T7: Dearadh agus Leagan Amach Cónaithe

Dearadh agus leagan amach ardchaighdeán a chur chun cinn i bhforbairtí cónaithe nua chun timpeallacht mhaireachtála ar ardchaighdeán a chinntiú do áitritheoirí, i dtéarmaí chaighdeán na n-aonad cónaithe aonair agus leagan amach agus cuma foriomlán na forbartha.

T7 Cuspóir 1:

Dearadh agus leagan amach ardchaighdeán a chur chun cinn i bhforbairt chónaithe nua agus timpeallacht mhaireachtála ardcháilíochta a chinntiú do áitritheoirí, i dtéarmaí chaighdeán na n-aonad cónaithe aonair agus leagan amach agus cuma fhoriomlán na forbartha de réir na gcaighdeán atá leagtha amach sna Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) agus sa Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach a ghabhann leis - Treoir Dea-Chleachtais agus na Caighdeán Dearaidh d'Árasáin Nua (DHLGH mar a nuashonraíodh 2020) agus i gCaibidil 13 Cur chun Feidhme agus Faireachán.

T7 Cuspóir 2:

A chinntiú go gcuimsíonn forbairtí cónaithe nua bearta éifeachtúlachta fuinnimh agus nuálaíocht i ndeiseanna fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn.

T7 Cuspóir 3:

Tacú le prionsabal na scéimeanna tréscailteachta a sholáthraíonn naisc fheabhsaithe idir eastáit tithíochta agus a dtimpeallacht le haghaidh siúl agus rothaíochta agus iompar frithshóisialta á chur san áireamh, agus gan ach scéimeanna tréscailteachta d'fheithiclí a chur chun cinn nuair is gá.

T7 Cuspóir 4:

A chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhforbairt áite agus dearadh sráid-dreacha de réir cheanglais an Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS agus DEHLG (2013).

6.7.2 Spás Oscailte Príobháideach agus Comhchoiteann / Leathphríobháideach agus Poiblí

Is príomhghné de thimpeallachtaí cónaithe ardchaighdeán é spás oscailte atá deartha agus suite go cuí a sholáthar. Ba cheart go mbeadh luach áineasa gníomhach agus éighníomhach ag spás oscailte poiblí agus ba cheart go gcuirfeadh sé le féiniúlacht agus taitneamhacht ceantair. Leagann Cuid 8.7, Caibidil 8 *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí* amach beartas agus cuspóirí sonracha maidir le spásanna oscailte poiblí inbhuanaithe. Sa chuid seo leagtar amach beartais agus cuspóirí sonracha maidir le spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach nó comhchoiteann.

Beartas T8: Spás Oscailte Poiblí

A chinntiú go bhfreastalaíonn ordlathas soiléir agus líonra de spásanna oscailte poiblí ar ardchaighdeán ar gach forbairt chónaithe le soláthar do chaitheamh aimsire gníomhach agus éighníomhach agus a fheabhsaíonn carachtar amhairc, féiniúlacht agus taitneamhacht an cheantair.

T8 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcomhlíonann spás oscailte poiblí i bhforbairtí cónaithe nua na caighdeáin chainníochtúla agus cháilíochtúla atá leagtha amach i Roinn 8.7 de Chaibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí agus Caibidil 13: Cur chun Feidhme agus Faireachán*

T8 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil sainmhíniú soiléir ann idir spás oscailte poiblí, leathphríobháideach agus príobháideach ar leibhéal áitiúil agus dúiche agus go mbaineann gach spás oscailte den sórt sin leas as faireachas éighníomhach ó fhorbairt chónaithe in aice láimhe.

T8 Cuspóir 3:

Feabhas a chur ar luach áineasa spásanna oscailte a fheastalaíonn ar cheantair chónaithe atá ann cheana mar chuid d'aon fhorbairtí inlíonta sa todhchaí nó, más iomchuí, foráil a dhéanamh chun páirceanna eile a uasghrádú sa cheantar máguaird (an coincheap 10 nóiméad a chur i bhfeidhm) trí ranníocaíocht airgeadais ina ionad, más rud é nach bhfuil forbairt bheartaithe in ann na caighdeáin spáis oscailte iomlána a sholáthar ar an láithreán.

6.7.3 Spás Oscailte Príobháideach agus Leath-Phríobháideach

Tá sé ríthábhachtach spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach leordhóthanach agus dea-dheartha a sholáthar chun freastal ar riachtanais taitneamhachta na n-áitreabhach. I scéimeanna a chuimsíonn árasáin agus árasáin dhá leibhéal is féidir soláthar spáis oscailte príobháideach níos teoranta na n-aonad seo a mhéadú go rathúil le spásanna oscailte leathphríobháideacha ardchaighdeáin atá tírdhreachaithe ar ardchaighdeán agus a thairgeann raon úsáidí gníomhacha agus éighníomhacha do chónaitheoirí.

Beartas T9: Spás Oscailte Príobháideach agus Leath-Phríobháideach

A chinntiú go bhfuil rochtain ag gach áitreabh ar spás oscailte príobháideach ar ardchaighdeán agus ar spás oscailte leathphríobháideach (nuair is iomchuí) agus go ndéantar an spás sin a chomhtháthú go cúramach i ndearadh na bhforbairtí cónaithe nua.

T9 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar gach spás oscailte príobháideach do thithe agus árasáin / árasáin dhá leibhéal lena n-áirítear balcóiní, paitió, gairdíní dín agus gairdíní cúil a dheardh de réir na gcaighdeán cáilíochtúla agus cainníochtúla atá leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

T9 Cuspóir 2:

A chinntiú go gcinntíonn deardh agus leagan amach árasáin nua, nó scéimeanna eile de réir mar is cuí, rochtain ar spás oscailte leathphríobháideach nó comhchoiteann ardchaighdeáin agus comhtháite a thacaíonn le raon úsáidí gníomhacha agus éighníomhacha.

6.7.4 Cóiríocht Chónaitheach Inmheánach

Ba chóir go mbeadh na háitribh de mhéid leordhóthanach agus inoiriúnaithe go leor chun a chur ar chumas daoine maireachtáil go compordach trí chéimeanna éagsúla dá saol agus trí riachtanais athraitheacha tí.

Beartas T10: Cóiríocht Chónaitheach Inmheánach

A chinntiú go soláthraíonn gach tithíocht nua ardchaighdeán cóiríochta atá solúbtha agus inoiriúnaithe, chun freastal ar riachtanais fhadtéarmacha cineálacha agus méideanna tí éagsúla.

T10 Cuspóir 1:

Soláthar tithe agus árasáin / dúbailtí ardchaighdeán a chur chun cinn laistigh de chomharsanachtaí inbhuanaithe trí na caighdeáin chainníochtúla agus cháilíochtúla iomchuí a bhaint amach, de réir Threoirlínte an Aire agus mar atá leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* .

T10 Cuspóir 2:

Tacú le dearadh leagan amach aonad cónaithe inoiriúnaithe a fhéadfaidh freastal ar riachtanais athraitheacha áititheoirí, trí shíneadh nó athmhúnlú faoi réir chosaint taitneamhachta cónaithe.

T10 Cuspóir 3:

Breithniú a dhéanamh ar an ngá atá le dóthain spáis a bheith á sholáthar ag aonaid tithíochta chun ligean do dhaoine obair ón mbaile.

6.7.5 Príobháideacht agus Slándáil

Is gnéithe tábhachtacha den dearadh iad príobháideacht agus slándáil chun taitneamhacht chónaithe a chosaint, go háirithe i scéimeanna le dlús níos airde. Is féidir slándáil agus príobháideacht a fheabhsú trí shainmhíniú soiléir a sholáthar idir spásanna poiblí, leathphríobháideacha agus príobháideacha.

Is féidir cuidiú le slándáil trí fhaireachtas éighníomhach agus gníomhach ar shráideanna agus spásanna a uasmhéadú.

Beartas T11: Príobháideacht agus Slándáil

Ardchaighdeán príobháideachta agus slándála a chur chun cinn d'áitribh atá ann cheana agus atá beartaithe trí dhearadh agus leagan amach na tithíochta.

T11 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil gléine agus idirdhealú soiléir idir spásanna príobháideacha, leathphríobháideacha (comhchoiteanna) agus na spásanna oscailte poiblí a fhreastalaíonn ar fhorbairt chónaithe.

T11 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil gach forbairt deartha chun éadan sráide a sholáthar agus chun faireachtas ar shráideanna agus ar an réimse poiblí a uasmhéadú.

T11 Cuspóir 3:

A chinntiú go mbíonn spásanna oscailte príobháideacha iata laistigh de bhloic imlíne taobh thiar den líne tógála agus go ndéantar iad a fhoroinnt le cóireálacha teorann a bhfuil a n-airde agus a gcomhdhéanamh dóthanach chun príobháideacht agus slándáil sásúil a sholáthar.

T11 Cuspóir 4:

A chinntiú go bhfuil achar scartha, dearadh nó suíomh sásúil ag balcóiní agus fuinneoga os comhair a chéile os cionn leibhéal na talún chun príobháideacht a chosaint gan cur isteach ar thaitneamhacht chónaithe inmheánach.

6.7.6 Láithreáin Topagrafacha Ghéara nó Athraitheacha

Ba cheart go bhfreagródh dearadh agus suíomh na forbartha cónaithe nua go cuí do thopagrafaíocht nádúrtha an láithreáin ina bhfuil sé agus go bhfeabhsódh sé agus go mbreiseodh sé na tréithe nádúrtha. Ba cheart go mbeadh sé seo bunaithe ar anailís chríochnúil láithreáin agus ar athbhreithniú comhthéacs. Le tionchair éiceolaíocha agus amhairc a íoslaghdú, ba cheart d'fhorbairt chónaithe ar láithreáin a bhfuil topagrafaíocht ghéar nó éagsúil acu fána nádúrtha an tírdhreacha a úsáid agus gnéithe innealtóireachta ionsáiteacha a sheachaint.

Beartas T12 Láithreáin le Topagrafaíocht Ghéar nó Athraitheach

A chinntiú go ndéantar forbairt ar thailte le topagrafaíocht ghéar agus / nó athraitheach a dhearadh agus a shuíomh chun na tionchair ar fhána nádúrtha an láithreáin a íoslaghdú.

T12 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar gach forbairt lena n-áirítear foirgnimh, sráideanna agus spásanna a dhearadh agus a eagrú chun freagairt do chomhrianta nádúrtha agus gnéithe draenála nádúrtha an láithreáin agus iad a chomhlánú de réir mholtaí an Lámhleabhair um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtais (2009).

T12 Cuspóir 2:

Úsáid réitigh innealtóireachta ionsáiteacha a sheachaint, ar nós ardáin ghearrtha agus líonta, claífoirt nó ballaí coinneála ar láithreáin a bhfuil topagrafaíocht ghéar nó éagsúil acu.

T12 Cuspóir 3:

A chinntiú go mbíonn spásanna oscailte príobháideacha iata laistigh de bhloic imlíne taobh thiar den líne tógála agus go ndéantar iad a fhoroinnt le cóireálacha teorann atá oiriúnach go leor ar airde agus comhdhéanamh leordhóthanach chun príobháideacht agus slándáil shásúil a sholáthar.

T12 Cuspóir 4:

A chinntiú go bhfuil achar scartha, dearadh nó suíomh leordhóthanach ag balcóiní agus fuinneoga os comhair a chéile os cionn leibhéal na talún chun príobháideacht a chosaint gan cur isteach ar thaitneamhacht chónaithe inmheánach.

6.8 Comhdhlúthú Cónaithe i gCeantair Uirbeacha

6.8.1 Inlíonadh, Cúlchríoch, Foroinnt agus Láithreáin Chúinne

I gceantair chónaithe bhunaithe is féidir treisiú inbhuanaithe a bhaint amach trí fhorbairt inlíonta, tithe móra a fho-roinnt, forbairt cúlchríche agus forbairt suíomh móra cúinne. Beidh treisiú íogair tábhachtach chun ceantair ina bhfuil an daonra marbhánta nó ag titim a athbheochan, chun inmharthanacht leanúnach saoráidí, seirbhísí agus taitneamhachtaí a chinntiú agus chun freastal ar riachtanais tithíochta an Chontae sa todhchaí.

Tacaíonn na Treoirínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) le treisiú íogair na forbartha tithíochta i gceantair bhunaithe, a aithníonn gur féidir le soláthar teaghaisí breise i gceantair bhruachbhailteacha bailte agus cathracha ceantair den sórt sin a athbheochan. Tá caighdeáin maidir le comhdhlúthú cónaithe leagtha amach faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* an Phlean seo agus iad frámaidithe ag beartais agus cuspóirí mar atá leagtha amach thíos.

Beartas T13: Comhdhlúthú Cónaithe

Comhdhlúthú cónaithe agus treisiú inbhuanaithe a chur chun cinn agus tacú leo in áiteanna iomchuí, chun tacú le hinmharthanacht leanúnach bhonneagair agus seirbhísí sóisialta agus fisiciúla agus freastal ar riachtanais tithíochta an Chontae sa todhchaí.

T13 Cuspóir 1:

Comhdhlúthú cónaithe agus treisiú inbhuanaithe a chur chun cinn agus tacú leo in áiteanna iomchuí agus comhairliúchán a spreagadh le pobail atá ann cheana agus le páirtithe leasmhara eile.

T13 Cuspóir 2:

Stoc tithíochta reatha an Chontae a chothabháil agus a chomhdhlúthú trí bhreithniú a dhéanamh ar iarratais ar fhoroinnt tithíochta, forbairt cúlchríche agus forbairt inlíonta ar láithreáin mhóra i gceantair bhunaithe, faoi réir cosaintí agus caighdeáin iomchuí a shaináithnítear i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

T13 Cuspóir 3:

Breithniú fabhrach a dhéanamh ar thograí chun láithreáin gairdín cúinne nó leathana a fhorbairt laistigh de chúirtealáiste na dtithe atá ann cheana i gceantair chónaithe bhunaithe, faoi réir cosaintí agus caighdeáin iomchuí a shaináithnítear i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

T13 Cuspóir 4:

Úsáid chónaithe 'Os Cionn an Siopa' a chur chun cinn agus a spreagadh ar urlár uachtarach na bhfoirgneamh cuí atá lonnaithe i Lárionaid Baile, Dúiche, Áitiúil agus Sráidbhailte sa Chontae ach amháin i gcás tithe tábhairne agus clubanna oíche agus áiteanna míchuí eile ina ndéantar gnó den chineál céanna.

T13 Cuspóir 5:

A chinntiú nach mbeidh tionchar míchuí ar chonláistí nó carachtar ceantair ag forbairt nua i gceantair bhunaithe.

T13 Cuspóir 6:

Tacú le foroinnt tithe i gceantair bhruachbhailteacha arb iad a sainghnéithe tithe an-mhóra ar láithreáin réasúnta fairsing ina bhfuil leibhéal daonra ag titim go ginearálta agus a bhfreastalaíonn iompar poiblí orthu go maith, faoi réir chosaint na gconláistí cónaithe atá ann.

T13 Cuspóir 7:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar athsholáthar áitreabh atá ann cheana le teaghais athsholáthair amháin nó níos mó, faoi réir chosaint na n-áiseanna cónaithe atá ann cheana agus carachtar seanbhunaithe (lena n-áirítear carachtar stairiúil agus suíomh amhairc) an cheantair a chaomhnú (féach Beartas NCBH 22: Oiriúnú agus Foirgnimh Stairiúla a Athúsáid agus Caibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*).

6.8.2 Sínte Cónaithe

Ceadaíonn sínte ar thithe teaghlaigh oiriúnú inbhuanaithe a dhéanamh ar stoc tithíochta reatha an Chontae. Cuireann Treoir Dearaidh Síneadh Tithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2010) le beartais agus treoir an Phlean Forbartha.

Beartas T14: Sínte Cónaithe

Tacú le síneadh na n-áitreabh atá ann cheana faoi réir cosaint áiseanna cónaithe agus amhairc.

T14 Cuspóir 1:

Breithniú fabhrach a dhéanamh ar thograí chun teaghaisí atá ann cheana a shíneadh faoi réir cosaint taitneamhachtaí cónaithe agus amhairc agus comhlíonadh na gcaighdeán atá leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán* agus na teorach atá leagtha amach Treoir um Dhearadh Síneadh Tithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas, 2010 (nó aon treoirlínte a ghlac a ionad).

T14 Cuspóir 2:

Athbhreithniú agus nuashonrú a dhéanamh ar Threoir Dearaidh Síneadh Tithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas, 2010 le linn shaolré an Phlean Forbartha seo, chun athbhreithniú ar roghanna dearaidh le haghaidh síntí de chineál ardáin a áireamh d'fhonn na síntí seo a éascú i dtithíocht na nÚdarás Áitiúil nuair is cuí.

6.8.3 Árasáin Teaghlaigh

Tagraíonn árasán teaghlaigh do fhoroinnt shealadach nó do leathnú aonad teaghaise aonair atá ann cheana chun cóiríocht leath-neamhspleách a sholáthar do neasteaghlach (tuismitheoir níos sine nó cleithiúnaí eile). Breithneoidh an Chomhairle forbairtí árasáin teaghlaigh i gcás ina bhfuil riachtanas léirithe go sásúil.

Beartas T15: Árasáin Teaghlaigh

Tacú le forbairt árasán teaghlaigh faoi réir áiseanna cónaithe agus amhairc a chosaint.

T15 Cuspóir 1:

Breithniú fabhrach a dhéanamh ar fhorbairt árasán teaghlaigh i gcás ina bhfuil an Chomhairle sásta go bhfuil gá bailí le cóiríocht leath-neamhspleách do bhall teaghlaigh láithreach nó do bhaill atá faoi réir na gcritéar a leagtar amach i gCaibidil 13: *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

6.9 Straitéis Tithíochta Tuaithe

Acmhainn thábhachtach don Chontae agus do Réigiún Bhaile Átha Cliath is ea cúlchríoch tuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath. Cuimsíonn an tírdhreach tuaithe áiteanna áilleachta nádúrtha mar aon le conláisti áineasa a bhfuil an-tóir orthu. Cruthaíonn an spás glas tuaithe maolán tábhachtach freisin idir limistéar tógtha Bhaile Átha Cliath, lonnaíochtaí tuaithe agus ionaid uirbeacha i gcontaetha tadhlaacha.

Cuireann an Measúnú Carachtair Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas (2021) faoi Aguisín 9 béim ar luach ard tírdhreacha agus íogaireacht na gceantar tuaithe máguaird sa Chontae, i bhfianaise iad a bheith chomh gar do Bhaile Átha Cliath. Is príomhthosaíocht den Phlean Forbartha é tírdhreacha tuaithe agus ard-taitneamhacht cheantair íogaire chomhshaoil a chosaint.

Éilíonn NPO 19 den Chreat Pleanála Náisiúnta go ndéanfar idirdhealú idir ceantair thuaithe faoi thionchar uirbeach, is é sin laistigh de limistéir chomaitéireachta na gcathracha agus na mbailte móra agus na lárionad fostaíochta, agus in áiteanna eile. Bunaithe ar an sainmhíniú faoin MASP, tá ceantar tuaithe uile Bhaile Átha Cliath Theas faoi thionchar láidir uirbeach.

Dá réir sin, tugann an NPO le fios gur chóir don Phlean Forbartha do thithíocht tuaithe ar nós Contae Bhaile Átha Cliath Theas soláthar tithíochta aonair a éascú faoin tuath bunaithe ar an mbreithniú lárnach ar riachtanas eacnamaíoch nó sóisialta soiléir i gceantar tuaithe agus critéir láithreánaíochta agus dearaidh do tithíocht tuaithe i dtreoirínthe agus i bpleananna reachtúla, le haird ar inmharthanacht bhailte agus lonnaíochtaí tuaithe níos lú. Eascraíonn an cur chuige seo as Treoirínthe Tithíochta Tuaithe (2005) agus an Ciorclán SP/08. Féachann Plean Forbartha an Chontae le cothromaíocht a bhaint amach idir tithíocht a éascú do dhaoine a bhfuil fíor-riachtanas acu maireachtáil i gceantair thuaithe an Chontae agus a chuirfidh le pobal agus geilleagar na tuaithe, agus ceantair den sórt sin a chosaint ó thithíocht atá ginte ag an gceantar uirbeach agus tithíocht a mbeadh drochthionchar aici ar charachtar an tírdhreacha, ar cháilíocht an chomhshaoil agus ar thaitneamhacht amhairc.

Aithníonn an Chomhairle tréithe sainiúla phobail tuaithe an Chontae, tacaíonn sí lena slí beatha, agus trí bheartais an Phlean Forbartha seo, féachfaidh sí lena chinntiú go mairfidh siad mar phobail inmharthana. Áirítear leis seo aird ar an éileamh ar thacaíocht a sholáthar do chleithiúnaithe lena n-áirítear baill teaghlaigh agus tuismitheoirí níos sine i gceantair thuaithe trí fhoroinnt áitribh.

Is é beartas na Comhairle, mar sin, srian a chur le leathadh áitreabh atá ginte ó cheantair uirbeacha go ceantair thuaithe agus ard-taitneamhachta. Baineann na beartais tithíochta tuaithe atá sa Phlean Forbartha seo le tailte atá ainmnithe leis na cuspóirí criosaithe seo a leanas:

- RU: Conláiste na tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta.
- HA-DM: Carachtar eisceachtúil nádúrtha Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú.
- HA-LV: Carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú.
- HA-DV: Carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú.

Déanfar iarratais ar thithíocht sna criosanna seo a mheasúnú de réir cúinsí agus caighdeáin bheartais ábhartha eile, mar atá leagtha amach thíos agus níos mionsonraithe faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

Beartas T16: Bainistiú Áitreabh Aonair i gCeantair Tuaithe

Áitribh a eascraíonn as forbairt uirbeach a shrianadh sna criosanna tuaithe 'RU', Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM', Gleann na Life 'HA-LV' agus Gleann na Dothra 'HA-DV' agus an tithíocht sin a dhíriú i lonnaíochtaí atá ann cheana de réir an Ordlaithas Lonnaíochta.

6.9.1 Beartais Tithíochta Tuaithe agus Critéir Riachtanais Áitiúil

Eascraíonn tithíocht a ghintear faoin tuath nuair a bhíonn dlúthnaisc theaghlaigh ag an iarratasóir le pobal na tuaithe agus / nó má oibríonn an t-iarratasóir i bhfostaíocht shainiúil tuaithe, a éilíonn ar an iarratasóir cónaí sa cheantar tuaithe le bheith gar dá bhfostaíocht faoi tuath. De réir na dTreoirlínte um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe, breithneoidh an Chomhairle tithíocht tuaithe do dhaoine a bhfuil cúinsí sláinte eisceachtúla léirithe acu - le tacaíocht ó dhoiciméadú ábhartha ó lia-chleachtóir cláraithe agus ó eagraíocht míchumais - mar a gceanglaítear ar dhuine maireachtáil gar do thacaíocht teaghlaigh nó i timpeallacht ar leith.

Tagann tithíocht faoi thionchar uirbeach chun cinn nuair nach bhfuil aon nasc dúchasach ag an iarratasóir leis an gceantar tuaithe, iad ina gcónaí agus ag obair sa cheantar uirbeach faoi láthair agus gur mian leo cónaí sa cheantar tuaithe.

Beartas T17: Beartas Tithíochta Tuaithe agus Critéir Riachtanais Áitiúla

Tithíocht tuaithe a bhreithníú le haghaidh daoine atá 'ina gcuid bhunúsach den phobal tuaithe' nó 'ag obair go lánaimseartha nó go páirt-aimseartha i gceantair tuaithe' mar atá luaite faoi Alt 3.2.3 (Tithíocht Ginte faoin Tuath) de na Treoracha um Thithíocht Inbhuanaithe Tuaithe DEHLG (2005), Ciorclán SP 5/08 Beartais Tithíochta Tuaithe agus PL 2/2017 Critéir Riachtanais Áitiúil i bPleananna Forbartha: Comhréireacht le hAirteagail 43 agus 56 (Saoirse Bunaíochta agus Saorghluaiseacht Caipitil) de Chonradh an Chomhphobail Eorpaigh.

T17 Cuspóir 1:

Tús a chur le hathbhreithniú ar an mBeartas Tithíochta Tuaithe agus na Critéir Riachtanais Áitiúla laistigh de shé mhí ó ghlacadh an Phlean agus comhairliúchán poiblí a áireamh mar chuid den phróiseas seo.

6.9.2 Tithíocht Tuaithe i gcrios RU

Beartas T18: Tithíocht Tuaithe i gcrios RU

Ní cheadófar teaghaisí nua nó athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun taitneamhacht tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun foráil a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta) ach in imthosca eisceachtúla.

T18 Cuspóir 1:

Ní cheadófar teaghaisí nua nó athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun taitneamhacht tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun foráil a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta) ach sna imthosca eisceachtúla a leanas:

- Go bhfuil an t-iarratasóir in ann fíor-riachtanas a léiriú chun cónaí in aice lena bhfostaíocht (ar nós fostaíochta a bhaineann le pobal tuaithe) NÓ
- go bhfuil dlúthcheangal teaghlaigh ag an iarratasóir leis an bpobal tuaithe.

Breithneofar an méid seo thuas chomh maith de réir na gcritéar atá leagtha amach faoi Chaibidil 13: *Cur chun Feidhme agus Faireachán*

T18 Cuspóir 2:

A aithint go bhféadfadh cúinsí sláinte eisceachtúla a bheith ag daoine mar a mbíonn orthu cónaí gar do thacaíocht teaghlaigh nó i dtimpeallacht ar leith. Ní mór cáipéisí ábhartha ó lia-chleachtóir cláraithe agus ó eagraíocht míchumais a bheith ag tacú go soiléir le himthosca den sórt sin agus beidh siad faoi réir critéar atá leagtha amach faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

6.9.3 Tithíocht Tuaithe in HA - Crios Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Beartas T19: Tithíocht Tuaithe in HA - Crios Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Ní bhreithneofar áitribh nua nó áitribh athsholáthair i gceantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe ' HA-Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar nádúrtha eisceachtúil Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) ach i gcúinsí eisceachtúla.

T19 Cuspóir 1:

Áitribh nua nó áitribh athsholáthair a bhreithniú i gceantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe ' HA-Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar nádúrtha eisceachtúil Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) sna cúinsí eisceachtúla seo a leanas ina bhfuil **gach** ceann de na critéir thíos le comhlíonadh:

- Gur de bhunadh na háite an t-iarratasóir; agus
- gur féidir leis an iarratasóir fíor-riachtanas tithíochta sa cheantar áirithe sin a léiriú; agus
- go mbaineann an fhorbairt go díreach le cumas áise an cheantair nó lena úsáid le haghaidh talmhaíochta, nó feirmeoireachta sléibhe nó cnoic; agus
- nach ndéanfaidh an fhorbairt dochar do chumas comhshaoil an cheantair, agus go mbeadh sé ag réiteach le carachtar an cheantar sléibhe.

Tá na critéir seo i gcomhréir leis na Treoirínte um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe (2005), ag féachaint do charachtar den scoth an cheantair agus an gá atá le cáilíocht chomhshaoil agus tírdhreacha an cheantair seo a chaomhnú.

Na critéir thuas le breithniú in éineacht leis an ngá atá le pobail tuaithe seanbhunaithe a chothú agus a athnuachan agus inmharthanacht conláiste a chinntiú, lena n-áirítear scoileanna áitiúla agus an gá le freastal ar fhíor-riachtanais tithíochta tuaithe nuair a thagann siad chun cinn.

T19 Cuspóir 2:

Toirmeasc a chur go ginearálta ar fhorbairt laistigh de na limistéir shrianta atá sainaitheanta ar Léarscáil Limistéir Shrianta Thaiscumair Bhóthar na Bruíne/Ghleann an Smóil in Águisín 5.

6.9.4 Tithíocht Tuaithe in HA - Gleann na Life agus HA - Gleann na Dothra

Beartas T20: Tithíocht Tuaithe in HA - Gleann na Life agus HA - Gleann na Dothra

Laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA -LV' (carachtar agus conláiste Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus 'HA-DV' (carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint). ní cheadófar forbairt cónaithe ach in imthosca eisceachtúla.

T20 Cuspóir 1:

Laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA -LV' (carachtar agus conláiste Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus 'HA-DV' (carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint) beidh forbairt cónaithe srianta mar a leanas:

- Déanamhas atá ann cheana a athsholáthar le déanamhas de mhéid chosúil – féach T21 Cuspóir 1;
- Ní sháróidh síneadh nó athrú ar dhéanamhas inchónaithe atá ann cheana níos mó ná 50% den déanamhas bunaidh
- Garáiste baile, teach gloine, seid nó déanamhas neamhchónaitheacha dá samhail a sholáthar nuair a bhíonn a úsáid teagmhasach le taitneamh a bhaint as teach cónaithe atá ann cheana féin; agus
- An tírdhreach ard-chonláiste, radhairc ar an ngleann, bithéagsúlacht agus conláiste a chaomhnú.

6.9.5 Áitribh Athsholáthair Tuaithe

Beartas T21: Áitribh Athsholáthair i Limistéir Tuaithe agus Ard-chonláiste

Iarratais ar áitribh athsholáthair i gceantair thuaithe agus ard-chonláiste ina bhfuil géarghá le hathchóiriú agus / nó le hathsholáthar a bhreithniú.

T21 Cuspóir 1:

Breithniú fabhrach a dhéanamh ar iarratais ar áitribh athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun Taitneamhacht Tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun soláthar a dhéanamh d'fhorbairt Talmhaíochta), Cuspóir Criosaithe 'HA - Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar eisceachtúil nádúrtha Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú), Cuspóir Criosaithe 'HA - Gleann na Life' (chun carachtar agus taitneamhacht eisceachtúil Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus Cuspóir Criosaithe 'HA - Gleann na Dothra' (chun carachtar agus taitneamhacht eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú) nuair a bhíonn an tÚdarás Pleanála sásta go gcomhlíontar gach ceann díobh seo a leanas:

- go bhfuil fíor-riachtanas athsholáthair nó athchóirithe ann don déanamhas; agus
- go bhfuil an díon, na ballaí laistigh agus lasmuigh den struchtúr slán den chuid is mó, agus
- gur áitreabh ináitrithe atá sa déanamhas ar an láthair agus nár tréigeadh a úsáid mar áitreabh ináitrithe (ar feadh tréimhse níos faide ná 5 bliana); agus
- go bhfuil luach teoranta ag an déanamhas ar an láthair ó oidhreacht a tógtha, carachtair agus conláiste; agus
- go mbeadh lorg, scála agus suíomh mar an gcéanna an áitribh athsholáthair leis an áitreabh atá á athsholáthar, ach amháin in imthosca eisceachtúla nuair a aontaíonn an tÚdarás Pleanála le seasamh níos fabhraí i gcomhthéacs na gcritéar bainistíochta forbartha a leagtar amach faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

6.9.6 Áitíocht Áitreabh Tuaithe

Beartas T22: Coinníoll Áitíochta

Áireofar sna coinníollacha a ghabhann le deonú ceada le haghaidh tithíochta i gceantair Tuaithe (RU), Sléibhte Bhaile Átha Cliath (HA-DM), Gleann na Life (HA-LV) agus Gleann na Dothra (HA-DV) an coinníoll go gcaithfear an teach a áitiú ar dtús mar áit chónaithe bhuan ag an iarratasóir agus / nó ag baill dá neasteaghlach, ar feadh íostréimhse seacht mbliana nó cibé tréimhse ama níos faide eile a mheastar a bheith iomchuí.

6.9.7 Tithíocht Tuaithe agus Dearadh Síntí

Ba cheart go bhfreagródh dearadh gach áitribh agus síneadh nua (lena n-áirítear síntí árasáin teaghlaigh) i gceantair thuaithe go cuí agus go hógair dá chomhthéacs tuaithe, sléibhe agus / nó ghleann abhann máguaird. Ba chóir áitribh a dhearadh ionas go mbeadh siad neamhfheiceálach agus dlúth i ndearadh, go háirithe i gceantair a bhfuil ard-taitneamhacht amhairc iontu agus a bhfuil topagrafaíocht ghéar acu. Agus tograí aonair á ndearadh laistigh de limistéar tuaithe, ba cheart aird a thabhairt freisin ar thionchar amhairc comhcheangailte agus carntha na forbartha beartaithe nuair a chuirtear iad i gcomhthéacs déanmhas atá in aice láimhe cheana féin.

De bhreis ar an mbeartas agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos, tá mionsonraí ar chaighdeán maidir le dearadh agus suíomh na forbartha cónaithe faoi Chaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*.

Beartas T23: Tithíocht Tuaithe agus Dearadh Síntí

A chinntiú go ndéantar aon fhorbairt chónaitheach nua i gceantair thuaithe agus ard-taitneamhachta, lena n-áirítear tithe agus síntí, a dhearadh agus a shuíomh chun an tionchar amhairc ar charachtar agus ar shuíomh amhairc an tírdhreacha máguaird a íoslaghdú.

T23 Cuspóir 1:

A chinntiú go ndéantar gach tithíocht agus síneadh tuaithe nua laistigh de cheantair atá ainmnithe laistigh de Chuspóirí Críosaithe Tuaithe (RU), Sléibhtí Bhaile Átha Cliath (HA-DM), Gleann na Life (HA-LV) agus Gleann na Dothra (HA-DV);

- a dhearadh agus a shuíomh chun an tionchar ar an tírdhreach a íoslaghdú lena n-áirítear radhairc ar áilleacht nó sainspéis nádúrtha nó ar chonláistí áiteanna agus gnéithe áilleachta nádúrtha nó sainspéise lena n-áirítear gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha; agus
- nach mbeidh iarmhairt dhiúltach acu ar an gcomhshaol lena n-áirítear flóra, fána, ithir, uisce (lena n-áirítear screamhuisce) agus neacha daonna; agus
- a dhearadh agus a shuíomh le tionchar ar chomhrianaigh nádúrtha agus ar ghnéithe nádúrtha draenála an tsuímh a íoslaghdú; agus
- teorainneacha traidisiúnta cois bóthair agus páirce a choinneáil agus a athshuiteáil (nuair nach féidir iad a choinneáil i gcúinsí eisceachtúla); agus
- an dearadh agus an suiteáil a dhéanamh le teacht timpeall ar an ngá le réitigh innealtóireachta ionsáiteacha mar ardáin ghearrtha agus líonta, claífoirt nó ballaí coinneála; agus
- Cód Cleachtas an EPA maidir le Córais Cóireála Fuíolluisce Baile (Coibhéis Daonra <10) 2021 a chomhlíonadh ach amháin i gcás inar deonaíodh cead pleanála roimh an 7 Meitheamh 2021 agus sa chás sin tá feidhm ag Cód Cleachtas Córais Cóireála Fuíolluisce an EPA a Fhreastalaíonn ar Thithe Aonair 2009; agus
- gan forbairt ribíneach forbairt gan eagar a chruthú nó a dhéanamh níos measa.

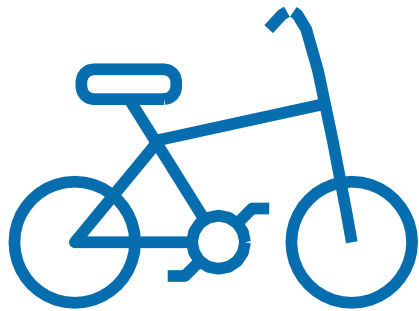
6.10 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinsí Gásanna Ceaptha Teasa (GCT)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Eascraíonn Gáis Cheaptha Teasa sa Tithíocht go príomha as:</p> <ul style="list-style-type: none"> → téamh agus fuarú foirgneamh le breoslaí iontaise. → Turais chuig agus ón mbaile i gcarr. 	<p>Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé de chumas iontu iarmhairt aeráide as soláthar Tithíochta a laghdú mar a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> → fás dlúth uirbeach a chur chun cinn i gcomhréir leis an gCroí-Straitéis agus leis an Straitéis Lonnaíochta. → Úsáid éifeachtúil tailte laistigh de limistéir chónaithe bhunaithe a chur chun cinn trí fhorbairt inlíontach a éascú. → Coigeartú méide agus aosú in áit a chur chun cinn le teaghlaigh a choinneáil le chéile, agus taisteal neamh-inbhuanaithe laistigh de phobail a laghdú; → Dearadh ardcháilíochta a chur chun cinn i seachadadh tithíochta ionas go mbeidh maireachtáil uirbeach tarraingteach agus i gcomhréir le caighdeáin deartha Náisiúnta. → Caighdeáin inoiriúnaithe/saolré tithíochta a chur chun cinn d'fhonn freastal ar thimthriall saoil riachtanais na ndaoine. → Beartais maidir leis an stoc príobháideach agus sóisialta tithíochta atá ann cheana a úsáid leis an éifeachtúlacht is mó. → Láithriú, suiteáil agus dearadh tithe agus árasán a chur chun cinn le leas a bhaint as sochar gréine. → Dearadh agus Caighdeáin Foirgníochta éifeachtacha a chur chun cinn de réir na Rialachán Foirgníochta. → Úsáid ábhair thógála ó fhoinsí inbhuanaithe a chur chun cinn agus ábhar scartála agus tochailte a athúsáid trí dhearadh foirgneamh. → Úsáid ábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO2 ionchorpraithe íseal go nialasacha acu a chur chun cinn.

Gluaiseacht Inbhuanaithe

Fís

Líon na ndaoine a bhíonn ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí a mhéadú agus an gá le turais i gcarr a laghdú, agus pobal níos gníomhaí agus níos folláine a bheith mar thoradh air, chomh maith le réimse poiblí níos tarraingtí, sráideanna níos sábháilte, níos lú brú tráchta, astaíochtaí carbóin laghdaithe, cáilíocht aeir níos fearr, agus tionchar dearfach aeráide.

7.0 Réamhrá

Is cuid riachtanach den mhaireachtáil agus d'fheidhmiú sóisialta agus eacnamaíoch na sochaí í an ghluaiseacht - an chomaitéireacht chun oibre, taisteal chun na scoile, turais shóisialta agus áineasa, agus soláthar earraí agus seirbhísí. Beidh páirt thábhachtach ag an bhfeithicil phríobháideach sa gcaoi ina mbeidh daoine ag gluaiseacht thart i mBaile Átha Cliath Theas. Ach le deacáidí anuas mar gheall ar leagan amach tithíochta de dhlús íseal, dáilbhóithre agus bóithre cul de sac, bíonn ar dhaoine tiomáint le haghaidh fhorhóir a gcuid turas. Tá timpeallachtaí cruthaithe faoi smacht ag an gcarr agus tá na turais chuig siopaí, stadanna bus, scoileanna agus áiteanna oibre ró-fhada. Dá thoradh seo, in éineacht leis an easpa soláthair leordhóthanach le haghaidh siúl agus rothaíocht, tá an timpeallacht uirbeach faoi cheannas tráchta mótaí agus go minic naimhdeach do rothaithe agus do choisithe. Tá mórán droch-iarmhairtí comhshaoil agus sóisialta ag ceannas an iompair carr-bhunaithe freisin lena n-áirítear timpistí tráchta, plódú, torann agus astaíochtaí a bhfuil impleachtaí diúltacha acu do cháilíocht an aeir, don tsláinte agus don athrú aeráide.

Le déanaí tá coincheap na comharsanachta '10 nóiméad' nó na comharsanachta nasctha tagtha chun cinn, faoi mar a mbeidh na seirbhísí atá ag teastáil ó dhaoine lonnaithe achar gearr óna mbaile agus iad ag siúl nó ag rothaíocht. Éascaítear modhanna gníomhacha taistil leis an gcoincheap seo (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí, agus cruthaíonn sé ceantair uirbeacha níos dlúithe, níos bríomhaire agus níos insiúlta. Tá an cur chuige seo le fáil sa bheartas pleanála náisiúnta (an Creat Pleanála Náisiúnta) ina bhfuil Fás Dlúth agus Soghluaisteacht Inbhuanaithe mar phríomhthorthaí Straitéiseacha Náisiúnta agus beartas pleanála réigiúnach (*an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch*) a chuireann comharsanachtaí níos dlúithe chun cinn atá dírithe ar nóid iompair phoiblí. gceantair atá deartha ar an mbealach seo, is féidir le daoine de gach aois agus cumas turais ghearra agus mheánmhéide a roghnú trí siúl agus rothaíocht agus tá sé níos éasca agus níos eacnamaíche d'iompar poiblí oibriú chun freastal ar thurais de mheánfhad agus níos faide. Cruthaítear timpeallachtaí uirbeacha níos taitneamhaí ina mbeadh rath ar ghníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch. Léiríonn an Plean Forbartha Contae beartas náisiúnta agus réigiúnach agus corpraíonn sé fás dlúth, gluaiseacht inbhuanaithe agus coincheap na comharsanachta ceangailte mar chroílár a chur chuige i leith comhfhorbairt áite.

Dar leis na sonraí tráchta don Chontae déantar an ceathrú cuid de na turais faoi 3km agus beagnach leath na dturas faoi 6km i gcarr. Tá réimse suntasach ann le hathrú i dtreo siúl agus rothaíocht do na turais ghearra seo. Ach má tá an t-athrú seo le bheith tarraingteach ní mór athruithe a dhéanamh sa timpeallacht ionas go mbeidh siúl agus rothaíocht níos éasca - áirítear sna hathruithe seo réimsí forbartha nua a dhearadh timpeall ar mhodhanna gníomhacha taistil agus ar iompar agus ar thógáil phoiblí de dhlúis níos airde. I gceantair atá ann cheana, áirítear ar bhearta chun modhanna gníomhacha agus iompar poiblí a chur chun cinn feabhas a chur ar shaoráidí do choisithe trí bhearta a chur i bhfeidhm ar nós cosáin a leathnú agus dromchlaí a fheabhsú, constaicí ar nós ballaí agus ráillí a bhaint d'fhonn tréscailteacht níos fearr a chruthú, agus líonraí de lánaí rothaíochta níos sábháilte a sholáthar. Tá beartais agus cuspóirí sa Plean Forbartha Contae seo maidir le comhfhorbairt áite shláintiúil agus gluaiseacht inbhuanaithe a bhainfidh amach méadú ar shiúl, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí agus laghdú ar úsáid an ghluaisteáin phríobháidigh le himeacht ama.

7.1 Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Gníomhú Aeráide

Dar leis an bPlean Gníomhaíochta Náisiúnta um Athrú Aeráide (2019) eascraíonn beagán an cúigiú cuid d'astaíochtaí gás ceaptha teasa na hÉireann as iompar (figiúr ó 2017). I limistéar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tugann sonraí daonáirimh 2016 le fios go ndéantar 62% de thurais le hiompar príobháideach, i gcarranna den chuid is mó. Tá sé soiléir dá bhrí sin go bhfuil acmhainneacht shuntasach sa tslí ina mbíimid ag gluaiseacht thart a athrú i dtreo modhanna níos inbhuanaithe ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí chun cabhrú linn dul i ngleic le hathrú aeráide trí astaíochtaí iompair a laghdú. Tá beartais agus cuspóirí sa chaibidil seo a dhéanann iarracht an sprioc seo a bhaint amach, agus a chuideoidh le Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú aeráide a bhaint amach. Tá raon suntasach ann freisin le conairí gluaiseachta agus iompair naisc thábhachtacha a chruthú i líonra bonneagair ghlais na Comhairle mar go soláthraíonn siad deiseanna le haghaidh plandáil bhreise agus athsholáthair speiceas dúchasach agus pailneoirí, rud a chuirfidh le bithéagsúlacht agus le forghabháil carbóin. Beidh tionchar mór ag beartais atá sa chaibidil seo maidir le saoráidí luchtaithe EV a mhéadú chun an t-aistriú ó ghluaisteáin pheitрил agus díosail go feithiclí leictreacha a spreagadh ar astaíochtaí agus laghdóidh sé astaíochtaí gás ceaptha teasa go mór.

7.2 Comhthéacs an Bheartais Phleanála

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach phleanála mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus sa Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch (SSRE). Tá roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo an-ábhartha do réimse na Tithíochta:

- Toradh Náisiúnta Straitéiseach 4 an CFN: Soghluaisteacht Inbhuanaithe
- Luann Cuspóir an Bheartais Náisiúnta 64 de CFN *'Feabhas a chur ar cháilíocht an aeir agus cuidiú le cosc a chur ar dhaoine a bheith nochta do leibhéal do-ghlactha truailithe inár gceantair uirbeacha agus tuaithe trí úsáid talún comhtháite agus pleanáil spásúil a thacaíonn le hiompar poiblí, siúl agus rothaíocht mar mhodhanna iompair níos fabhraí ná an carr príobháideach. '*
- I gCaibidil 5 den SSER tá Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (MASP). Is é Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 5.2 den MASP *'Tacú le seachadadh príomhthionscadal iompair inbhuanaithe lena n-áirítear cláir leathnaithe Metrolink, DART agus LUAS, BusConnects agus Líonra Rothaíochta Mórchathrach Bhaile Átha Cliath agus a chinntiú go n-uasmhéadaíonn forbairt sa todhcháí an éifeachtúlacht agus go gcosnaíonn sé acmhainn straitéiseach líonra iompair na limistéar cathrach, atá ann agus atá beartaithe '.*
- Éilíonn Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 5.3 den SSER / MASP go ndéanfar *'Forbairt sa todhcháí i gceantar Chathrach Bhaile Átha Cliath a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompar poiblí a mhéadú agus timpeallacht shábháilte tarraingteach sráide a chruthú do choisithe agus do rothaithe'.*

Tá go leor cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha eile ann a bhaineann le hiompar agus gluaiseacht inbhuanaithe, agus déantar tagairt do chuid acu laistigh de bheartais agus chuspóirí aonair sa chaibidil seo. Tá liosta iomlán de chuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha leagtha amach in Aguisín 7. Is príomhcháipéis beartais í an Straitéis NTA do Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath dá dtagraítear thíos.

7.3 Beartais agus Cuspóirí Uileghabhálacha

Tá folláine shóisialta, eacnamaíoch agus chomhshaoil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Réigiún Bhaile Átha Cliath ag brath ar ghluaiseacht éifeachtach agus inbhuanaithe daoine agus earraí laistigh den Chontae agus tríd. Is beartas uileghabhálach é iompar agus soghluaisteacht laistigh den Chontae a athchothromú trí éascaíocht gluaiseachta ar mhodhanna inbhuanaithe a chur chun cinn (lena n-áirítear siúl, rothaíocht agus iompar poiblí). Ceadóidh sé seo spás bóthair a shaoradh le haghaidh feidhmeanna riachtanacha mar iompar poiblí agus feithiclí éigeandála. Déanfaidh sé foráil freisin don iompar tráchtála atá riachtanach d'fhás eacnamaíoch. Agus é sin á dhéanamh aici, leanfaidh an Chomhairle uirthi ag soláthar do gach gné den líonra iompair atá laistigh dá sainchúram agus beidh sí ag idirghníomhú le gníomhaireachtaí seachtracha lena n-áirítear an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus Bonneagar Iompair Éireann (TII) chun cabhrú le hiompar inbhuanaithe a sheachadadh. tionscadail a chuirtear ar fáil ar leibhéal réigiúnach nó náisiúnta.

Agus an Plean Forbartha Contae seo á ullmhú, i dteannta na gcáipéis beartais a bhfuil cuntas orthu thuas, thug an Chomhairle aird ar roinnt doiciméad straitéiseach a bhaineann le hiompar agus le gluaiseacht lena n-áirítear:

- **Straitéis Iompair do Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath (2016-2035)**, An tÚdarás Náisiúnta Iompair: Soláthraíonn an doiciméad seo creatlach chun bonneagar agus seirbhísí iompair a phleanáil agus a sheachadadh i Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath (GDA) thar thréimhse na straitéise. Tá an straitéis seo á hathbheithniú faoi láthair agus tá Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas rannpháirteach sa phróiseas seo. Ullmhófar straitéis uasdátaithe don tréimhse go 2042.
- Plean Gníomhaíochta Aeráide (2019), An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide: Rianaíonn an doiciméad seo cúrsa i dtreo spriocanna laghdaithe astaíochtaí an AE d'Éirinn a bhaint amach go dtí 2030, d'fhonn an sprioc níos fadtéarmaí de ghlan-astaíochtaí nialasacha a bhaint amach faoi 2050. Tá aistriú modha chuig siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ar cheann de na príomhbhearta atá á gcur chun cinn ag an bPlean Gníomhaíochta chun a spriocanna iompair a bhaint amach chomh maith le líonra luchtaithe EV a thógáil, an cabhlach poiblí a thiontú go EVanna, agus bithbhreoslaí a úsáid.
- **Lámhleabhar Dearaidh le hAghaidh Bóithre agus Sráideanna Uirbeacha** (2013; nuashonraithe 2019), an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil: Soláthraítear treoir maidir le dearadh bóithre agus sráideanna uirbeacha sa cháipéis seo. Tá an lámhleabhair dírithe ar an bhfíric gur féidir le sráideanna dea-dheartha líonraí fisiciúla, sóisialta agus iompair ceangailte a chruthú a chuireann siúl, rothaíocht

→ **Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta** (2011), An tÚdarás Náisiúnta

Iompair: Tá treoir sa cháipéis seo

maidir le rothaíocht a chomhtháthú i ndearadh na gceantar uirbeacha d'fhonn timpeallacht shábháilte tráchtá a chruthú do gach úsáideoir bóthair agus níos mó daoine de gach aois a spreagadh chun rothaíochta.

Aithníonn an Chomhairle go gcruthófar turais bhreise mar thoradh ar fhorbairt nua, idir chónaithe agus thráchtála, a cheadaítear de réir an Phlean seo. Oibreoidh an Chomhairle leis na gníomhaireachtaí ábhartha chun a chinntiú go ndéanfar a oiread is féidir ar bhealaí inbhuanaithe. Glactar leis, áfach, go mbeidh cion iarmharach de na turais a ghinfeadh á ndéanamh i bhfeithicil phríobháideach. Is é an dúshlán a chinntiú nach gcuireann sé seo leis na leibhéil plódaithe nó sáithithe atá sa ghréasán bóithre cheana.

Beartas GI1 Uileghabhálach - Iompar agus Gluaiseacht

Éascaíocht gluaiseachta agus rochtain ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun cinn, trí phleanáil inbhuanaithe talamhúsáide a chomhtháthú le líonra iompair agus gluaiseachta inbhuanaithe d'ardchaighdeán do dhaoine agus d'earraí.

GI1 Cuspóir 1:

Aistriú chuig modhanna taistil níos inbhuanaithe a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh orthu lena n-áirítear siúl, rothaíocht agus iompar poiblí thar shaolré an Phlean Forbartha Contae, ar aon dul le spriocanna sciar mód an Chontae de 15% Siúlóid; Rothaíocht 10%; Bus 20%; Iarnród 5%; agus 50% Príobháideach (Gluaisteán / Van / HGV / Gluaisrothar).

GI1 Cuspóir 2:

Comhsheasmhacht a chinntiú le Straitéis Iompair an NTA do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (2016-2035) agus le haon doiciméad a ghlacann a áit, mar a éilíonn RPO 8.4 den SSER.

GI1 Cuspóir 3:

Tacú le seachadadh príomhthionscadal iompair inbhuanaithe lena n-áirítear cláir leathnaithe DART agus Luas, BusConnects agus Líonra Rothaíochta Mórchathrach Bhaile Átha Cliath i gcomhréir le RPO 5.2 den RSES / MASP.

GI1 Cuspóir 4:

A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú agus timpeallacht shábháilte tharraingteach sráide a chruthú do choisithe agus do rothaithe, i gcomhréir le RPO 5.3 den RSES / MASP.

GI1 Cuspóir 5:

A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a uasmhéadaíonn éifeachtúlacht agus a chosnaíonn cumas straitéiseach líonra iompair na limistéar cathrach, idir reatha agus phleanáilte, agus inrochtaineacht réigiúnach a chosaint agus a choinneáil, i gcomhréir le RPO 8.3 den RSES.

GI1 Cuspóir 6:

Líonra straitéiseach bóithre an Chontae a chosaint agus an gréasán bóithre agus sráideanna áitiúla a fheabhsú ar bhealach a bhainfidh úsáid níos fearr as an spás bóthair atá ann cheana agus a spreagfaidh aistriú i dtreo modhanna iompair níos inbhuanaithe.

GI1 Cuspóir 7:

Dul i dteagmháil le gníomhaireachtaí ábhartha lena n-áirítear an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus Bonneagar Iompair Éireann (TII) maidir le saincheistanna straitéiseacha agus áitiúla iompair lena n-áirítear tionscadail iompair a sheachadadh agus comhairliúchán le pobail áitiúla a spreagadh.

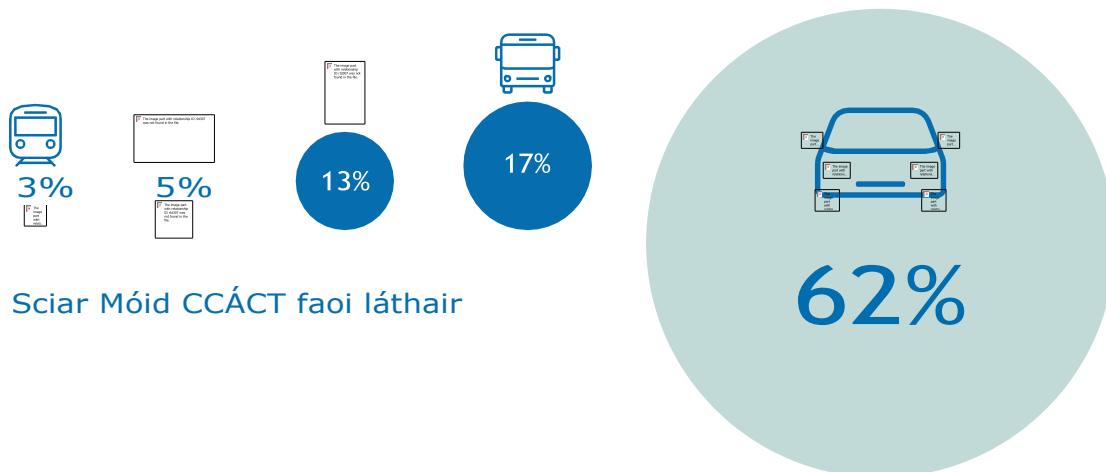
GI1 Cuspóir 8:

Staidéar Comhtháite Iompair a ullmhú do cheantair uirbeacha sa Chontae, de réir mar is gá, chun plean fadtéarmach a sholáthar le haghaidh ghluaiseacht coisithe, rothaithe, iompair phoiblí agus feithiclí príobháideacha agus aird a thabhairt ar Threoirlínte an Choimisiúin Eorpaigh maidir le Forbairt agus Feidhmiú a Plean Soghluaisteachta Uirbí Inbhuanaithe (2ú hEagrán, 2019) agus staidéir den sórt sin á n-ullmhú.

7.4 Sciar Modh Taistil

Tugann na sonraí le fios go bhfuil tromlach suntasach de na turais (62%) a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar iompar príobháideach agus go bhfuil siad bunaithe ar charranna den chuid is mó. Níl sa rotháocht ach sciar an-bheag de na turais ag 5% agus déantar 13% de na turais de shiúl cos. Déantar timpeall an cúigiú chuid de na turais (20%) ar iompar poiblí, 17% i mbusanna agus 3% ar an iarnród.

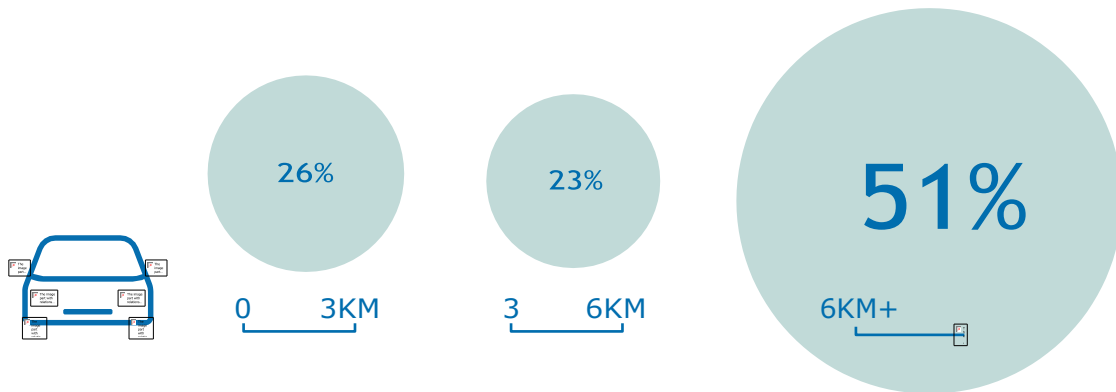

Sciar Móid CCÁCT faoi láthair

Foinse: Daonáireamh 2016 Sonraí POWSCAR (Ionad Oibre, Scoile nó Coláiste, Daonáireamh Taifead Anaithnidithe)

Tagraíonn siombail an ghluaisteáin do gach iompar príobháideach mótar (carr, veain, HGV, gluaisrothar, srl.). Tá na figiúirí slánaithe ar mhaithe le cur i láthair.

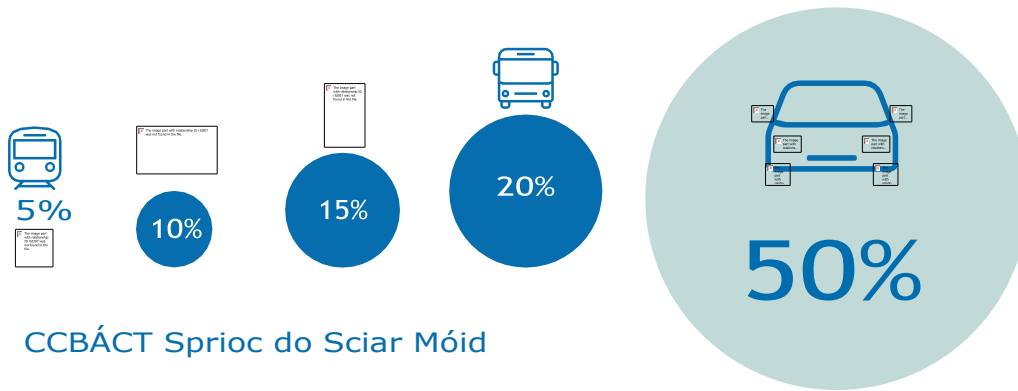
Nuair a chuirtear fad an turais san áireamh, bíonn díreach os cionn aon cheathrú de thurais charr-bhunaithe le haghaidh turas faoi 3km. Tá an cumas ann le go leor de na turais ghearra seo a dhéanamh de shiúl cos nó ar rothar, ach na dálaí cearta lena n-áirítear cosáin níos leithne, lánaí rothar le dromchlaí níos fearr, agus bealaí níos díri a chruthú, agus timpeallacht níos tréscailte agus níos nasctha a bheith ann dá bharr. Déantar díreach faoi bhun an ceathrú cuid de thurais idir 3km agus 6km i gcarr - d'fhéadfaí rotháocht a dhéanamh ar chuid de na turais meántéarmacha seo, trí shaoráidí ar nós lánaí rothar sábháilte agus páirceáil shlán rothar a fheabhsú agus a sholáthar ag na cinn scríbe is tábhachtaí. Déantar díreach os cionn leath na dturas carr-bhunaithe ar feadh achair níos mó ná 6km. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfaí a lán de na turais seo a dhéanamh ar iompar poiblí.

Fad na n-Aistear i gCarranna a Thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Cuideoidh feabhsúcháin ar an bpíblíne le haistriú chuig iompar poiblí lena n-áirítear rolladh amach BusConnects lena n-áireofar moltaí le haghaidh sé bhealach tiomnaithe bus nua tríd an gContae. Soláthróidh BusConnects líonra bus athdheartha níos éifeachtaí le droim ardmhnicíochta, bealaí nua fithiseáin agus seirbhísí bus méadaithe. Mar an gcéanna, tá uasghrádú agus feabhsú suntasach beartaithe do na seirbhísí iarnróid troma sa Chontae lena n-áirítear tograí le haghaidh DART+ le minicíocht mhéadaithe traenach ar an líne Heuston go Collchoill le cumas suas le 15 traenach san uair i ngach treo agus stadanna ag Baile Adaim, Cluain Buiríosa agus an Pháirc Thiar i gceantar Bhóthar an Náis, mar aon le hoscailt an stáisiúin iarnróid ag Ciseog i gCluain Buiríosa. na theannta sin, tá raon ann le hacmhainn a mhéadú ar na línte Luas atá ann cheana go Tamhlacht agus Teach Sagard, chomh maith leis na buntáistí ionchasacha a thabharfadh línte nua Luas do Leamhcán agus don chuid theas den Chontae.

Ag cur an gá práinneach atá ann aistriú go modhanna iompair níos inbhuanaithe, tá spriocanna comhroinnte mód leagtha síos ag an gComhairle don Chontae a bhfuil sé mar aidhm acu líon na ndaoine atá ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompair poiblí a mhéadú agus líon na dturas i bhfeithicilí príobháideacha a laghdú. thar shaolré an Phlean Forbartha Contae agus ina dhiaidh sin. Tá na spriocanna seo leagtha síos i gcomhthéacs feabhsuithe beartaithe ar bhonneagar iompair poiblí agus rothaíochta. Go háirithe, rolladh amach líonra Rothaíocht Átha Cliath Theas a spreagfaidh rothaíocht níos sábháilte sa Chontae. Tá roinnt limistéar forbartha straitéisí sa Chontae ina bhfuil forbairt níos dlúithe beartaithe a éascóidh taisteal inbhuanaithe i limistéir fáis. Áirítear sna limistéir seo limistéir athghiniúna Thamhlachta agus Bhóthar an Náis agus Criosanna Forbartha Speisialta Chluain Buiríosa agus Bhaile Adaim. Le spriocanna Bhaile Átha Cliath Theas méadóidh an siúl ó 13% go 15% agus beidh dúbailt ar an rothaíocht ó bhonn íseal de 5% go 10%. Mhéadóidh sciar mhód bus ó 17% go 20% agus méadóidh an mó iarnróid ón leibhéal an-íseal reatha de 3% go 5%. Mar thoradh ar na méaduithe incriminteacha seo ar sciar na mód laghdófaí úsáid charranna príobháideacha ón leibhéal ard reatha de 62% go 50% le linn thréimhse an Phlean Forbartha Contae.

Tábla 7.0 Sciar Mód Reatha agus Sprioc (céatadán)

Modh	Sciar Móid Reatha CCÁCT (%)	CCBÁCT Sprioc Sciar Móid (%)
Siúl	13	15
Rothaíocht	5	10
Bus	17	20
Traein	3	5
Príobháideach (Carr, Veain, HGV, Gluaisrothar)	62	50

7.5 Siúl agus Rothaíocht

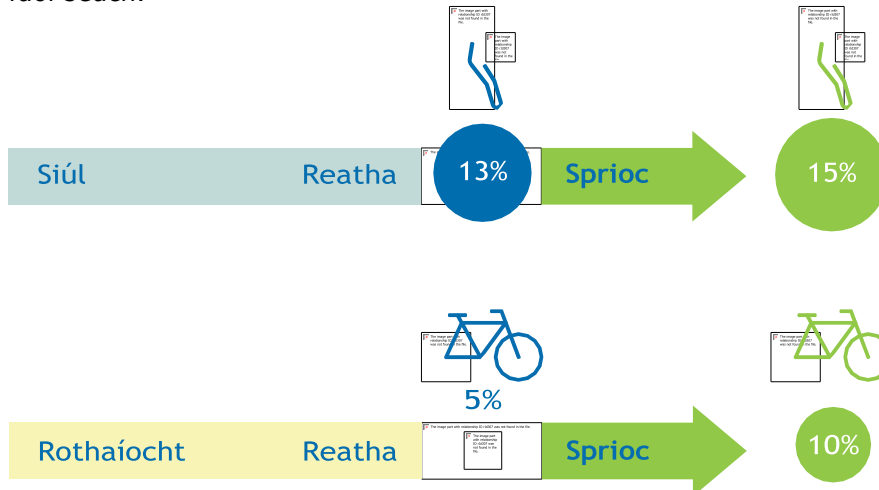
Rogha inchreidte malartach ar iompar carr-bhunaithe a dhéanamh den taisteal gníomhach, agus an chomharsanacht 10 nóiméad a éascú, ní mór tosca criticiúla áirithe a bheith i bhfeidhm:

- Líonra tréscailteach do choisithe agus rothaíocht a cheadaíonn naisc dhíreacha iolracha idir príomhchinn scríbe mar cheantair chónaithe, siopaí, scoileanna, ionaid fostaíochta agus naisc iompair phoiblí; agus
- Timpeallacht tharraingteach shábháilte do choisithe agus do rothaíocht ina gcuirtear áiseanna ar ardchaighdeán ar fáil a thacaíonn lena n-úsáid ag gach aois agus cumas.

Leis na cuspóirí seo a bhaint amach, tá an Chomhairle gníomhach i dtionscnaimh a mbeidh tionchar dearfach díreach acu ar siúl agus rothaíocht:

- **Rothaíocht Átha Cliath Theas** – Is clár oibreacha é seo le líonra sábháilte rothaíochta a sholáthar sa Chontae sna deich mbliana atá romhainn.
- **Staidéar ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe** - Is éard a bhí i gceist leis na staidéir seo, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán ar an bPlean Forbartha, scrúdú dlúth a dhéanamh ar ghluaiseacht laistigh de chomharsanachtaí d'fhonn tionscadail a shainaithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompar poiblí.
- **Tionscadail Bhealaí Glasa** lena n-áirítear síneadh ar Bhealach Glas na Canála Móire agus rolladh amach leanúnach Bhealach Glas na Dothra.

Tá sciar sprioc mhóid de 15% le haghaidh siúlóide agus 10% le haghaidh rothaíochta socraithe ag an gComhairle, méadú ó 13% agus 5% ar an sciar móid faoi seach.

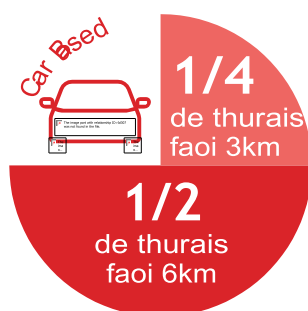
7.5.1 Staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe (GI)

Rinneadh Staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe i ngach ceann de na seacht gceantar Comharsanachta le tacaíocht ón NTA. Cuspóir na staidéar:

- Pictiúr a dhearadh de shaincheisteanna gluaiseachta i ngach ceantar; agus
- Bearta chun modhanna iompair ghníomhacha (siúl agus rothaíocht) a aithint agus iompar poiblí a mhéadú chun cabhrú lena sciar mód sprice a bhaint amach agus spleáchas ar an gcarr a laghdú.

Chuir torthaí na staidéar seo bonn eolais faoi na beartais agus na cuspóirí maidir le gluaiseacht inbhuanaithe sa chaibidil seo den Phlean Forbartha. Tá achoimrí ar na saincheisteanna a saináithníodh i ngach Ceantar Comharsanachta leagtha amach i gCaibidil 12 Ár gComharsanachtaí.

Dar leis na sonraí tráchta don Chontae déantar an ceathrú cuid de na turais faoi 3km agus beagnach leath na dturas faoi 6km i gcarr. Bheadh sé éasca a lán de na turais seo a dhéanamh de shiúl cos nó ar rothar.

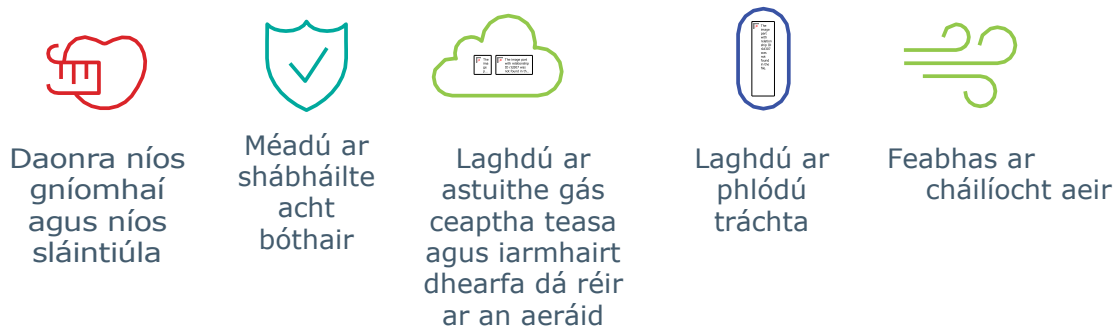
Aithnítear bearta éagsúla sna Staidéir le haistriú i dtreo taistil ghníomhaigh agus iompar poiblí a spreagadh, lena n-áirítear:

- Áiseanna feithimh don iompar poiblí a fheabhsú;
- Bearta ceansú tráchta;

- Cosáin a leathnú agus a ndromchla a fheabhsú;
- Naisc níos tréscailte a chruthú le haghaidh siúl agus rothaíocht agus rochtain ar bhealaí iompair phoiblí;
- Feabhsúcháin ar lána rothar agus ar sholáthar páirceála rothaíochta.

D'aithin na staidéir roinnt tionscadal ionchasacha laistigh den Chontae a leagfar amach i dTuarascáil ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe don Chontae a bheidh ag gabháil leis an bPlean. Tá maoiniú ar fáil ón NTA do na cineálacha tionscadail seo, agus imscrúdófar é seo mar acmhainn chun gnóthú na bhfeabhsuithe molta a éascú.

Le himeacht ama, mar thoradh ar chur i bhfeidhm na mbeart seo beidh níos mó daoine ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí agus beidh an carr príobháideach á úsáid ag níos lú daoine. Beidh go leor buntáistí forleathana claochlaitheacha mar thoradh air seo lena n-áirítear:

7.5.2 Rothaíocht Átha Cliath Theas

Is clár oibre de chuid na Comhairle é *Rothaíocht Átha Cliath Theas* a bhfuil sé mar aidhm aige líonra siúil agus rothaíochta dea-nasctha, dea-dheartha agus sábháilte a sholáthar a thairgeann rogha tarraingteach inchreidte do dhaoine de gach aois agus cumas seachas an carr a úsáid. Molann sé sraith tionscadal a sheachadfadh beagnach 260km de lánaí rothar nua agus feabhsaithe sna deich mbliana amach romhainn. Ó 2016, tá méadú 11% tagtha ar phlódú tráchta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar na príomhbhóithre agus beidh sé seo níos dúshlánaí de réir mar a leanfaidh daonra an Chontae ag fás sna blianta amach romhainn. Is iad seo a leanas cuspóirí Rothaíocht Átha Cliath Theas:

- Líonra rothaíochta cuimsitheach agus nasctha a sholáthar ar fud Chontae Bhaile Átha Cliath Theas;
- Rannpháirtíocht a mhéadú agus modh iompair níos indéanta a dhéanamh den rothaíocht i gcomhair daoine de gach aois agus cumas; agus
- Feabhas a chur ar fhéiniúlacht rothaíochta an Chontae.

Cuimseoidh na tionscadail, a bheidh maoinithe go príomha ag an NTA, feabhsuithe ar an líonra atá ann cheana agus ar scéimeanna nua 'Anois', 'Go gairid' agus 'Níos Moille' atá le dul chun cinn sna 2, 5 agus 8 mbliana amach romhainn, faoi seach (féach Tábla 7.1 thíos). Déanfaidh an NTA céim oibreacha eile ar leithligh chun rothaíocht a sheachadadh a bhaineann leis an tionscadal BusConnects.

Tábla 7.1: Rotharbhealaí agus Tionscadail Bhaile Átha Cliath Theas

Rotharbhealaí agus Tionscadail Bhaile Átha Cliath Theas (Léirítear Rotharbhealaí Bhaile Átha Cliath Theas ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha)					
Scéimeanna 'Anois'		Scéimeanna 'Go Gairid'		Scéimeanna 'Níos Moille'	
Uimhir Beal aigh	Bealach/Tionscadal	Uimhir Beal aigh	Bealach/Tionscadal	Uimhir Beal aigh	Bealach/Tionscadal
1	Lúb Canála Leamhcáin	3	Páirc Chorcaí go dtí an Chanáil Mhór (A) Sráidbhaile Chluain Dolcáin go dtí An Chanáil Mhór (B) Páirc Chorcaí	20	An Caisleán Nua go Ráth Chúil
2	Síneadh na Canála Móire	4	Tamhlacht go Sráidbhaile Chluain Dolcáin	21	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn (A) Ascaill Iarthar na Cathrach go aomhal le Bóthar Iarthar na Cathrach (B) Céide an Aird Mhóir go dtí a aomhal le Bóthar Bhaile an Chócaigh
5	N81 (B) Aomhal Ráth Miontáin	5	N81 (A) Aomhal Ráth Miontáin go aomhal N82	22	Bóthar Iarthar na Cathrach - Ascaill Iarthar na Cathrach go N81
6	Sráidbhaile Thamhlachta go Gleann na Dothra	7	Bóthar na nGlaschnoc go Gleann na Dothra	23	Tigh Motháin go Páirc na nGlaschnoc Ó Bhóthar na nGlaschnoc go Ascaill Chipiúr, Bóthar Fhionnbarra, Bóthar San Séamas go Páirc na nGlaschnoc
8	Glasbhealach na Dothra (A) Droichid Ghlasbhealach na Dothra (B) go Naisc Ghlasbhealach na Dothra	14	Gleann na Life go Leamhcán Timpeallán Arc	24	Glasbhealach M50 (A) Cluain Dolcáin An Chanáil Mhór go Timpeallán Ibis (B) Timpeallán na Bó Deirge go Coill an Rí (C) Cill na Manach go Lána Tigh Motháin (D) Baile an Ridire, Droichead Coisithe M50, Cora Theach na Giúise, Aomhal Bhóthar Bhaile Cuilinn agus Bóthar Theach na Giúise
9	Teach na Giúise go Cnoc Lín	15	Bóthar an Bhútaigh, Cluain Dolcáin go N4 (A) Bóthar an Bhútaigh, Cluain Dolcáin go Bóthar na Botha Fuaire	25	Ráth Chúil go Teach Sagard

10	Bóthar Wellington	16	Bóthar an Naoú Loc	32	Ascaill Ghort an Ime
11	Bóthar na Gráinsí Ascaill an Gharráin Chnó go Céide Naomh Éanna	17	Ascaill Iarthar na Cathrach, Bóthar Iarthar na Cathrach go R136 Ascaill Iarthar na Cathrach, N82 go An Cuarbhóthar Lasmuigh	33	Bóthar Bhaile Uí Ruadháin
12	Sráideanna Thamhlachta (A) Nascbhóthar Belgar Thuaidh (B) Síneadh Bhóthar Airton (C) Réimse Poiblí agus Plás	18	Bóthar Katharine Tynan go Baile an Mhóta, Ascaill Calmount	34	Bóthar Bhaile Uí Chuilinn
13	Nasc-Bhóthar Chill Droichid	19	Iarthar na Cathrach go Ráth Fearnáin (A) N82 go N81 (B) N81 go Bealach Bhaile an Fhaoitigh (C) Bóthar Chill na nIníon go dtí a acomhal le Bóthar Bhaile Uí Chuilinn (D) Bealach Cholm Cille go Bóthar Bhaile Baodáin (E) Baile Baodáin go Ráth Fearnáin	35	Bóthar Cromwellsfort agus Bóthar Chamaí Thiar
15	N4 go Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life agus Bóthar na Botha Fuaire (B) N4 go Gleann na Life SC agus Bóthar na Botha Fuaire	26	Lúb na Canála go Bóthar Chill Droichid (A) Páirc Ghleann an Ghrifín go Nasc-Bhóthar Chill Droichid (B) Bóthar Chill Droichid go teorainn Chontae Bhaile Átha Cliath Theas		
21	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn (C) Ascaill Iarthar na Cathrach go acomhal le Garter Lane	27	Páirc Bancroft (B) Páirc Bancroft		
27	Bóthar Chaisleán Thigh Motháin (A) Bóthar Chaisleán Thigh Motháin	28	Páirc Chill an Ardáin go Bóthar an tSeanbhábhún (A) Páirc Chill an Ardáin go Bealach Bhaile an Fhaoitigh (B) Bealach Bhaile an Fhaoitigh do Bóthar an tSeanbhábhún		
29	An Tiníleach agus Bóthar an Halla Bháin Thiar	31	Bóthar Kennelsfort		
30	Bóthar Bhaile an Teampaill				

7.5.3 Dearadh Áiseanna Rothaíochta

Tá dearadh áiseanna rothaíochta in Éirinn faoi threoir ag an Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta, NTA (2011) agus aon leasú leanúnach a dhéantar ar an gcáipéis seo. Féachann an lámhleabhar rothaíochta le rothaíocht a spreagadh trí thimpeallacht shábháilte a chur chun cinn do gach úsáideoir bóthair le fócas ar leith ar rothaithe. Tugann sé treoir maidir leis an rothar a chomhtháthú i ndearadh limistéar uirbeach trí chúig bhunphrionsabal:

- **Sábháilteacht** Caithfidh dearthóirí bonneagair iompair iarracht a dhéanamh sábháilteacht ar bhóithre a uasmhéadú do gach úsáideoir bóthair, rothaithe san áireamh.
- **Comhsheasmhacht** Is ceart go mbeadh bealaí rothaíochta sa líonra loighciúil agus leanúnach.
- **Dírí** Is ceart go mbeadh an bonneagar rothaíochta chomh díreach agus is féidir, agus moill agus malairt slí a íoslaghdú.
- **Tarraingteacht:** Is ceart go mbeadh an timpeallacht rothaíocht ar feadh an bhealaigh taitneamhach agus spésiúil. Tá sé seo tábhachtach go háirithe do thosaitheoirí, do thurasóirí agus do rothaithe áineasa.
- **Compord:** Ba cheart bonneagar rothaíochta a dhearadh, a thógáil agus a chothabháil ar mhaithe le héascaíocht úsáide agus compord.

Go ginearálta cuirfidh an tÚdarás Pleanála na caighdeáin atá sa *Lámhleabhar Rothaíochta Náisiúnta* i bhfeidhm agus áiseanna rothaíochta nua á ndearadh (lena n-áirítear rianta, lánaí, cosáin agus saoráidí stórála), agus i measúnú aon mholtaí forbartha nua, faoi réir srianta áirithe agus íogaireachtaí comhshaoil.

Tá an chandam páirceála rothar atá riachtanach chun freastal ar fhorbairtí nua le fáil i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*, Caighdeáin Páirceála Rothar.

7.5.4 Taisteal Gníomhach agus Scoileanna

Tugann sonraí taistil le fios go siúlann beagnach leath na leanaí chun na scoile nuair a bhíonn an scoil suite sa cheantar comharsanachta céanna. Ach tá an figiúr comhchosúil le haghaidh rothaíochta an-íseal ag díreach os cionn 4% agus tá turais i gcarr as cuimse ard ag beagnach 40% do na turais ghearra seo. Le bonneagar rothaíochta níos fearr a sholáthar agus tosaíocht a thabhairt do bhealaí taistil gníomhacha timpeall ar na scoileanna, tá acmhainn shuntasach ann modhanna gníomhacha a fheabhsú go mór, go háirithe rothaíocht.

Is féidir beart éagsúla a chur i bhfeidhm chun athrú módúil a spreagadh i bhfabhar siúl agus rothaíocht le haghaidh turais scoile:

- Ag céim na pleanála agus an dearaidh, ba cheart suímh scoile a roghnú atá chomh gar agus is féidir do na pobail a bhfreastalaíonn siad orthu;
 - Ba cheart tréscailteacht agus nascacht leis an gceantar máguaird a chinntiú trí iliomad pointí rochtana do choisithe agus do rothaithe a sholáthar ar shuímh scoile;
 - Ba cheart pleananna bainistíochta soghluaisteachta a éileamh d'fhonn bearta a bhunú chun taisteal carrbhunaithe a laghdú agus modhanna taistil gníomhacha agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú;
 - Ba chóir stóráil leordhóthanach shlán le haghaidh rothar a sholáthar ar shuímh scoile;
 - Ba cheart idirghabhálacha dearfacha a chur i bhfeidhm ar nós rannpháirtíocht i dtionscadail na Scoileanna Glasa agus na Sráideanna Scoile (féach thíos);
- Ba cheart tosaíocht a thabhairt do bhonneagar a sholáthar lena n-áirítear bealaí rothaíochta sábháilte, cosáin agus scéimeanna tréscailteachta feabhsaithe tríd an gclár Rothaíocht Átha Cliath Theas agus tionscnaimh eile den sórt sin.

Leanfaidh an Chomhairle ag obair le scoileanna áitiúla agus leis an Roinn Oideachais agus Scileanna ag céimeanna pleanála, dearaidh agus oibríochta d'fhonn na bearta atá leagtha amach thuas a chur i bhfeidhm agus é mar aidhm sa deireadh go dtiocfaidh athrú módúil suntasach i dtreo taisteal gníomhach ar scoil.

(Féach freisin Roinn 8.10.2 i gCaibidil 8 *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí*)

Tionscnamh Sráideanna Scoile

Is é aidhm an tionscnaimh *Sráideanna Scoile* an trácht mórtair a shrianadh laistigh de shráid, nó crios aontaithe, lasmuigh de gheata na scoile chun timpeallacht níos sábháilte a chruthú inar féidir leanaí a spreagadh chun rothaíocht, siúl nó dul ar scoil ar scútar. á Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an NTA ina gcomhpháirtithe sa tionscnamh.

Áirítear i measc chuspóirí an tionscnaimh:

- Sábháilteacht fheabhsaithe ar bhóithre agus laghdú ar bhrú tráchta trí shiúl agus rothaíocht a spreagadh;
- An timpeallacht áitiúil agus cáilíocht an aeir a fheabhsú trí spleáchas ar mhótarfheithiclí a laghdú; agus
- Sláinte níos fearr a chur chun cinn trí thaisteal níos gníomhaí.

Tá ocht scoil sainaitheanta ag an gComhairle ar fud an Chontae do thionscadal píolótach ar Shráideanna Scoile a bheidh maoinithe ag an NTA.

Beidh an Chomhairle chun tosaigh maidir le bheith ag obair le scoileanna sa Chontae chun tuilleadh tionscadail oiriúnacha a shainaithe le cuspóirí an tionscnaimh a bhaint amach.

Tionscnamh na Scoileanna Glasa

Is clár bainistíochta comhshaoil agus oideachais do scoileanna é Scoileanna Glasa, a oibríonn agus a chomhordaíonn Aonad Oideachais Chomhshaoil An Taisce. Is í an aidhm gníomh fadtéarmach scoile uile a chur chun cinn don timpeallacht atá faoi stiúir mac léinn, le rannpháirtíocht an phobail i gcoitinne. Tá téamaí éagsúla sa chlár lena n-áirítear iompar, a bhfuil sé mar aidhm aige líon na mac léinn atá ag siúl, ag rothaíocht, ag scútáil, ag úsáid iompar poiblí nó ag déanamh carr-roinnte go dtí an scoil a mhéadú. Tá téama an iompair maoinithe ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus tacaíonn an NTA leis. Tá a lán scoileanna i gceantar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas páirteach i dtionscnamh na Scoileanna Glasa. Tá an Chomhairle ag obair go dlúth le An Taisce, le tacaíocht ó ranna rialtais agus urraitheoirí éagsúla, le Clár na Scoileanna Glasa a chur i bhfeidhm.

Beartas GI2: Siúl agus Rothaíocht

Tosaíochtaí gluaiseachta a athchothromú i dtreo modhanna taistil inbhuanaithe trí thosaíocht a thabhairt d'fhorbairt áiseanna siúil agus rothaíochta agus trí aistriú chuig taisteal gníomhach a spreagadh do dhaoine de gach aois agus cumas, de réir spriocanna an Chontae.

GI2 Cuspóir 1:

Trasdul chuig spriocanna roinnt mód an Chontae a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh air, leis na spriocanna 15% Siúl agus 10% Rothaíocht .

GI2 Cuspóir 2:

Líonra cuimsitheach agus inléite a chruthú ar fud an Chontae de bhealaí sábháilte rothaíochta agus siúil a nascann pobail le cinn scríbe lárnacha, conláistí agus gníomhaíochtaí fóillíochta trí thionscadal Rothaíocht Átha Cliath Theas a chur i bhfeidhm, chomh maith le moltaí na Staidéar ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe agus bearta tréscailteachta eile.

GI2 Cuspóir 3:

A chinntiú go méadaítear nascacht do choisithe agus do rothaithe a oiread is féidir agus go laghdaítear achair siúil agus rothaíochta trí fhás dlúth agus tréscailteacht a chur chun cinn i ndearadh agus i leagan amach na limistéar forbartha nua.

GI2 Cuspóir 4:

A chinntiú go ndéantar nascacht do choisithe agus do rothaithe a uasmhéadú agus go laghdaítear achair siúlóide agus rothaíochta sna ceantair thógtha atá ann cheana féin, trí bhacainní ar ghluaiseacht a bhaint agus saoráidí taistil gníomhacha a sholáthar d'fhonn rochtain ar shiopaí áitiúla, scoileanna, seirbhísí iompair phoiblí agus eile a mhéadú áiseanna, agus aird á tabhairt freisin ar phatrúin reatha iompraíochta frithshóisialta agus iarmhairtí neamhbheartaithe eile a bhaineann le bacainní den sórt sin a bhaint.

GI2 Cuspóir 5:

A chinntiú go ndéantar na sráideanna agus na líonraí sráide go léir a dhearadh de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha ionas go dtabharfar tosaíocht do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe i dtimpeallacht shábháilte chompondach do raon leathan de aoiseanna, cumais agus cineálacha turais.

GI2 Cuspóir 6:

A chinntiú go ndéantar saoráidí do choisithe agus do rothaithe a dhearadh de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta nó in aon treoir nuashonraithe agus chun bonneagar rothar easbhóthair a chur chun cinn nuair is féidir, faoi réir aon dearaidh ag féachaint do íogaireachtaí comhshaoil.

GI2 Cuspóir 7:

Siúil agus rothaíocht a chur chun cinn le haghaidh turais scoile trí na bearta seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- Suímh scoile a aithint atá chomh gar agus is féidir do na pobail a bhfreastalaíonn siad orthu;
- A chinntiú go gcuirtear ilphointí rochtana ar fáil do shuímh scoile le haghaidh coisithe agus rothaithe;
- A chinntiú go mbeidh stóráil leordhóthanach shlán ar fáil le haghaidh rothar ar shuímh scoile;
- Tionscnaimh mar thionscadail na Scoileanna Glasa agus na Sráideanna Scoileanna a chur chun cinn;
- Tosaíocht a thabhairt do bhealaí scoile ar mhaithe le tionscadail tréscailteachta agus bealaí le haghaidh coisithe agus rothaithe a sholáthar agus a fheabhsú; agus
- Tacú le húsáid raon beart fisiceacha le sábháilteacht níos fearr a sholáthar do choisithe agus do rothaithe i scoileanna agus gar dóibh.

GI2 Cuspóir 8:

Oibriú leis an NTA chun maoiniú a fháil agus chun cur i bhfeidhm iomlán chlár Rothaíocht Átha Cliath Theas agus na moltaí um Staidéar ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe a chinntiú.

GI2 Cuspóir 9:

Oibriú leis an NTA chun athbhreithniú a dhéanamh ar indéantacht áiseanna rothaíochta breise a chur i bhfeidhm i mórcheantair uirbeacha agus áineasa an Chontae.

GI2 Cuspóir 10:

Córas deisiúcháin agus measúnaithe cosán agus rotharbhealaigh a fhorbairt tuilleadh lena féidir le baill an phobail saincheisteanna cothabhála a thuairisciú agus deisiúcháin a thionscnamh, agus straitéis athnuachana, feabhsúcháin agus cothabhála soilsithe poiblí a chur i bhfeidhm i gceantair uirbeacha a sholáthraíonn soilsiú poiblí leordhóthanach agus a chuireann sábháilteacht coisithe, rothaithe, ban agus grúpaí mionlaigh i gcroílár na straitéise seo, agus a chinntiú go ndéantar conairí rothaíochta a chothabháil go comhsheasmhach agus i gceart ar ardchaighdeán lena chinntiú go n-úsáideann rothaithe iad.

GI2 Cuspóir 11:

Comharthaí teorach breise a sholáthar do chinn scríbe mhóra, conláistí cathartha agus díol spéise do thurasóirí ar mhórbhealaí do choisithe agus do rothair, lena n-áirítear tagairtí d'achar, amanna measta agus / nó líon na gcéimeanna atá le glacadh.

GI2 Cuspóir 12:

Tacú leis an straitéis chomharthaíochta atá glactha ag an gComhairle a chur i bhfeidhm ar fud an Chontae (2020) de réir *Lámhleabhar Náisiúnta um Chomharthaí Trácht* agus Fáilte Éireann *'Straitéis Treoshuímh Cuirteoirí Bhaile Átha Cliath'* (2020) a chuireann oidhreacht áitiúil agus stair cheantair san áireamh, go háirithe i gcomhthéacs sráidbhaile.

GI2 Cuspóir 13:

A chinntiú go mbíonn bealaí nua siúil agus rothaíochta, a mhéid is féidir, deartha chun feidhmiú mar naisc i líonra bonneagair ghlais an Chontae agus go soláthraítear plandáil athsholáthair agus bhreise ar speicis dhúchasacha agus pailneoirí, agus go n-úsáidtear cineálacha cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha an dreamhuisce.

GI2 Cuspóir 14:

A chinntiú go dtugann gach bealach siúil agus rothaíochta aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n-áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a chorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

GI2 Cuspóir 15:

Imscrúdú a dhéanamh ar indéantacht agus deiseanna féideartha le haghaidh glasbhealaigh a dhéanfadh nasc idir An Caisleán Nua, Ráth Cúil, Collchoill agus an Chanáil Mhór.

GI2 SLO 1:

Foráil a dhéanamh le haghaidh dhroichead coisithe thar an N7 ag acomhal Lána Bhearnaí chun rochtain ar fhoirceann Luas Theach Sagard a fheabhsú.

GI2 SLO 2:

Bealach rothaíochta roinnte do choisithe agus cosán do choisithe ó Lána Stoicín go Club Hellfire a mheas chun rogha shábháilte a sholáthar do charranna le rochtain a fháil ar an taitneamhacht seo.

GI2 SLO 3:

Ar theorainn talún ag láithreán Radharc an Chaisleáin (ar a dtugtaí Cúl Amra roimhe seo), teorainn nádúrtha iomlán gan bhriseadh a choinneáil ina mbeidh ráillí nó déanmhas buan eile feadh imlíne an láithreáin (seachas bealach isteach ó Bhóthar an Chaisleáin Nua agus tréscailteacht coisithe agus rothaithe le hIonad Comharsanachta Bhaile Fhinn ó thuaidh den láithreán). An méid thuas d'ainneoin aon bheartais nó cuspóirí gaolmhara eile a leagtar amach sa Phlean seo.

7.6 Iompar Poiblí

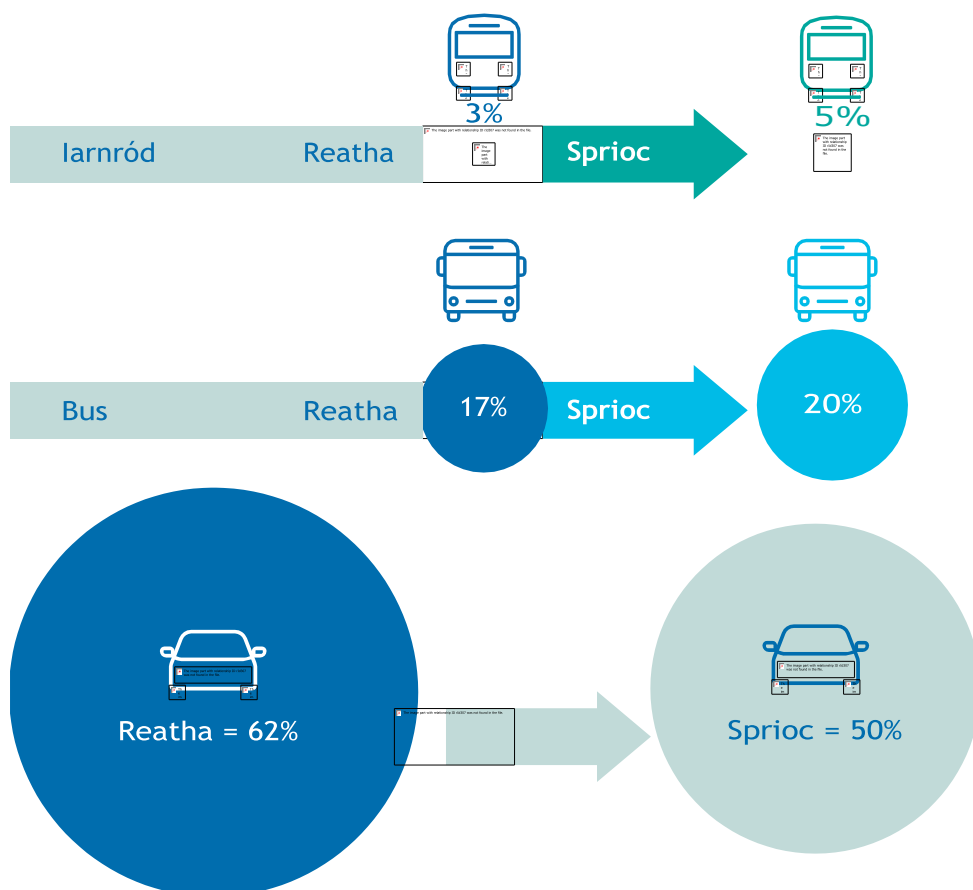
Déantar timpeall an cúigiú cuid (20%) de na turais a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar iompar poiblí. Tá an figiúr seo íseal go leor i bhfianaise charachtar tógtha chuid mhór den Chontae, a ghaireacht do Chathair Bhaile Átha Cliath agus na seirbhísí iompair poiblí atá ar fáil sna codanna forbartha den Chontae.

Chun aistriú suntasach chuig iompar poiblí a spreagadh, leanfaidh an Chomhairle ag obair leis an NTA, an t-údarás reachtúil atá freagrach as pleanáil straitéiseach iompair fadtéarmach i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, chun díriú ar:

- Seirbhísí fithise iompair poiblí a nascann mórionaid agus réimsí fostaíochta ar nós Tamhlacht, Cluain Dolcáin agus Gleann na Life agus a nascann tuilleadh le codanna eile de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath;
- Bealaí breise agus leathnaithe iompair poiblí chun freastal ar cheantair nuafhorbartha agus i mbéal forbartha, agus ceantair atá ann cheana féin ina bhfuil bearnaí sna seirbhísí;

- Moil iompair le seirbhísí a cheangal (ar nós seirbhísí idir bealaí fithiseacha agus gathacha agus/nó croí-bhealaí agus bealaí friothálacha) agus líonra ar nós 'eangach' a dhéanamh.
- Rochtain fheabhsaithe ar stadanna agus seirbhísí iompair poiblí;
- Comhtháthú níos fearr idir cineálacha forbartha de dhlús níos airde agus nóid iompair phoiblí.

Is é sprioc na Comhairle úsáid iompair phoiblí a mhéadú do thurais a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ón mbonn íseal reatha de 17% bus agus 3% iarnród, go bus 20% agus iarnród 5%, faoi seach, thar saolré an Phlean Forbartha seo. Laghdaíonn an sprioc seo an taisteal príobháideach mótar (carr-bhunaithe den chuid is mó) ón ardleibhéal reatha de 62% go 50%.

Tá roinnt tionscadal straitéiseach i Straitéis GDA 2016-2035 beartaithe do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a bhfuil sé d'acmhainn acu sna blianta atá romhainn tionchar claochlaitheach a imrítear ar thaisteal trí cheannas an iompair carr-bhunaithe a aistriú i dtreo iompair phoiblí. Ina measc tá:

- BusConnects
- DART+ ar líne Heuston go Collchoill
- Luas go Leamhcán
- Acomhal iompair ag Tamhlacht agus Gleann na Life.

Tá athbhreithniú á dhéanamh ar Straitéis GDA agus tá indéantacht iarnróid éadroim eile siar ó dheas ón gContae á scrúdú mar chuid den obair seo. Má chruthaítear go bhfuil sé indéanta agus go n-áireofaí é i Straitéis Iompair an GDA, tacóidh an Chomhairle leis na buntáistí feabhsaithe iompair phoiblí a thabharfadh sé.

Beartas GI3: Iompar Poiblí – Ginearálta

Aistriú suntasach ó thaisteal carr-bhunaithe go hiompar poiblí a chur chun cinn de réir spriocanna an Chontae agus forbairt inbhuanaithe an Chontae a éascú trí thacú agus threoir a thabhairt do ghníomhaireachtaí náisiúnta chun feabhsuithe móra a sheachadadh ar an líonra iompair poiblí.

GI3 Cuspóir 1:

Trasdul chuig spriocanna roinnt mód an Chontae a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh air, leis na spriocanna 20% Siúl agus 5% Rothaíocht.

GI3 Cuspóir 2:

Cur chun Feidhme mórthionscadal iompair poiblí a éascú agus a dhaingniú mar a shainithnítear i Straitéis Iompair an NTA do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (2016-2035), nó in aon cháipéis a ghlacann a ionad, lena n-áirítear BusConnects, clár leathnaithe DART feadh bhealach Chill Dara, oscailt an stáisiún iarnróid nua ag an Chiseog agus an Luas go Leamhcán.

GI3 Cuspóir 3:

A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil ar bhealach a éascóidh aistriú suntasach chuig úsáid iompair poiblí trí bheartais dhlúthfháis a leanúint, forbairt a chomhdhlúthú timpeall ar bhealaí agus aomhail iompair poiblí atá ann agus atá beartaithe, agus rochtain ar sheirbhísí iompair poiblí atá ann cheana agus atá beartaithe a uasmhéadú ar fud an líonra.

GI3 Cuspóir 4:

Inrochtaineacht ar iompar poiblí a bharrfheabhsú, tréscailteacht limistéir a mhéadú agus a uasmhéadú trí bhealaí nua siúlóide agus rothaíochta atá ann cheana a nascann le stadanna iompair poiblí a chruthú agus a uasghrádú.

GI3 Cuspóir 5:

Líonra idirnasctha a éascú le éifeachtúlacht na seirbhísí atá ann cheana a uasmhéadú, amanna foriomlána turais a laghdú agus malartú éasca idir modhanna agus bealaí a éascú.

GI3 Cuspóir 6:

Bealaí iompair poiblí a bhunú amach anseo a thacóidh le forbairt mheántéarmach agus fhadtéarmach an Chontae, lena n-áirítear bealaí fithise chun nascacht a sholáthar idir ceantair bhruachbhailteacha seachtracha.

GI3 Cuspóir 7:

Tacú agus spreagadh a thabhairt don NTA le imscrúdú a dhéanamh ar réitigh iompair poiblí ardchumais do Bhaile Átha Cliath Thiar Theas, lena n-áirítear scrúdú a dhéanamh ar indéantacht Metro agus / nó Luas, freastal ar cheantair lena n-áirítear Baile Baodáin, Baile Chuilinn / An tSeanchúirt, Teach na Giúise, Camaigh, Cnoc Lín, Ráth Fearnáin, Tamhlacht Theas, Teach Mealóg agus Tír an Iúir.

GI3 Cuspóir 8:

Tacú agus comhoibriú leis an NTA agus le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath chun Staidéar Ceantarbhunaithe a dhéanamh ar iompar amach anseo do thailte athghiniúna straitéiseacha Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta.

GI3 Cuspóir 9:

A chinntiú go bhfuil gach conair nua iompair phoiblí deartha chun líonra bonneagair ghlais an Chontae a fheabhsú trí athsholáthar leordhóthanach agus plandáil bhreise speiceas dúchasach agus pailneoirí a chinntiú agus úsáid cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha screamhuisce a chinntiú.

GI3 Cuspóir 10:

Obair leis na gníomhaireachtaí iompair ábhartha lena chinntiú go dtugann gach togra iompair poiblí aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n-áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a chorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

7.6.1 BusConnects

Is é BusConnects clár an NTA le seirbhísí bus a fheabhsú i mBaile Átha Cliath agus i gcathracha eile ar fud na hÉireann agus is cuid lárnach de bheartas an Rialtais é iompar poiblí a fheabhsú agus aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide. Is iad príomhghnéithe na straitéise mar a bhaineann siad le Baile Átha Cliath:

- Líonra d'áiseanna leanúnacha sábháilte tosaíochta bus agus rothaíochta feadh 16 dorchla;
- Líonra bus athdheartha níos éifeachtaí le droim ardmhínicíochta, bealaí nua fithiseáin agus seirbhísí bus méadaithe.
- Córais ticéadaithe agus íocaíochta atá níos soláimhsithe agus níos áisiúla;
- Áiseanna feithimh bus feabhsaithe;
- Aistriú chuig flít bus le astaíochtaí ísle.

Meastar go gcuirfidh an NTA iarratas pleanála ar bhonneagar croí-chonaire gathach faoi bhráid an Bhoird Phleanála ag deireadh 2021. Meastar go ndéanfar an tógáil idir 2022 agus 2027.

Tábla 7.2 Bealaí Croí-Chonaire Gathacha molta BusConnects le freastal ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Uimhir Bealaigh	Tús/Ceann Scríbe
Bealach 6	Leamhcán go Lár na Cathrach
Bealach 7	Gleann na Life go Lár na Cathrach
Bealach 8	Cluain Dolcáin go Droimeanach
Bealach 9	Na Glaschnoic go Lár na Cathrach
Bealach 10	Tamhlacht go Tír an Iúir
Bealach 11	Camaigh go Lár na Cathrach
Bealach 12	Ráth Fearnáin go Lár na Cathrach

Moltar roinnt bealaí fithise freisin a chuirfidh go mór le héascaíocht gluaiseachta sa Chontae agus chuig cinn scríbe níos faide i gcéin. Tá siad seo leagtha amach i dTábla 7.3.

Tábla 7.3 Bealaí Croí-Chonaire Fithiseacha molta BusConnects le freastal ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Uimhir Bealaigh	Cinn Scríbe
S4	Gleann na Life - Baile Formaid - Cromghlinn - Baile an Mhuilinn
S6	Tamhlacht - Dún Droma - UCD - An Charraig Dhubh
S8	Tamhlacht - Áth an Ghainimh - Dún Laoghaire
W2	Gleann na Life - Cluain Dolcáin - Tamhlacht
W4	Tamhlacht - Caisleán na Gráinsí - Gleann na Life - Baile Bhlainséir
W6	Maigh Nuad - Cill Droichid - Iarthar na Cathrach - Tamhlacht

Beartas GI3: Iompar Poiblí - Bus

SM3 Cuspóir 11:

Seachadadh Lár-Chonairí Bus BusConnects a éascú agus conairí bus agus fithisbhealaí breise a lorg chun freastal ar an gContae trí na bealaigh riachtanacha atá áirithe a dhaingniú agus a chothabháil agus a chinntiú nach mbeidh drochthionchar ag Conairí BusConnects ar shaol sráidbhaile agus ar shlí bheatha aon cheann de shráidbhailte ár gContae.

GI3 Cuspóir 12:

Oibriú leis an NTA chun leathnú an ghréasáin bus a chinntiú d'fhonn freastal ar cheantair nua forbartha agus athghiniúna laistigh de limistéar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear Tamhlacht, Bóthar an Náis, Baile Adaim, Cluain Buiríosa, Baile Uí Fhoirtcheirn, Baile an Chuilinn agus an Caisleán Nua.

GI3 Cuspóir 13:

Tacú le línte nua Mear-Iompair Bus (BRT) mar bhealach chun naisc nua iompair poiblí a sholáthar, i gcás ina léiríonn an NTA nach féidir roghanna iarnróid a bhaint amach thar thréimhse an Phlean Forbartha Contae 2022-2028, lena n-áirítear an Metro atá beartaithe (Metrowest) agus feadh Chuarbhóthar Seachtrach agus conairí Bhaile Adaim-Iarthar na Cathrach.

GI3 Cuspóir 14:

Tacú le hathbhreithniú ar sheirbhísí bus i dtimpeallacht Bhóthar an Náis lena n-áirítear infheistíocht i seirbhísí fithise d'fhonn freastal ar éileamh sa todhchaí agus acmhainn forbartha limistéar athghiniúna Bhóthar an Náis a fheabhsú.

GI3 Cuspóir 15:

Tacú le feabhsú an Chláir Iompair Tuaithe Nasc Áitiúil d'fhonn rochtain a sholáthar do phobail tuaithe an Chontae ar sheirbhísí bus feabhsaithe.

GI3 Cuspóir 16:

Tacú le hathbhreithniú ar chonairí bus i dtimpeallacht an N4 chun leathnú isteach sna bailte crios comaitéireachta atá ar theorainn Chontae Chill Dara d'fhonn freastal ar éileamh an cheantair mórtimpeall ar Leamhcán agus Baile Adaim amach anseo.

GI3 Cuspóir 17:

Oibriú leis an NTA agus gníomhaireachtaí stáit eile chun seachadadh aomhal scartha ghrád Bhóthar Kennelsfort - R148 nó réiteach coibhéseach a éascú chun an éifeachtúlacht is fearr is féidir a bhaint as an Tionscadail BusConnects.

GI3 Cuspóir 18:

Idirchaidreamh a dhéanamh le soláthraithe seirbhíse bus i gcás ina moltar bonneagar nua stadanna bus le chinntiú go gcuirtear áiseanna mar scáthláiín agus boscaí bruscair san áireamh, nuair is iomchuí.

7.6.2 Iarnród

Clár Leathnaithe an DART

Cuirfidh Cur chun Feidhme an chláir leathnaithe DART seirbhísí DART + ar fáil chomh fada le Collchoill ar Líne Chill Dara, ag freastal ar thailte CFS Bhaile Adaim atá ag forbairt, Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí, ceantair bhunaithe Chluain Dolcáin agus tailte an Chrios Forbartha Straitéisí (CFS) ag Cluain Buiríosa mar a bhfuil pobal 23,000 daonra beartaithe. Osclófar an stáisiún nuathóga ag an Chiseog i rith Chéim 1B de Scéim Pleanála Chluain Buiríosa (1,001 - 2,000 aonad cónaithe). Soláthroidh an clár leathnaithe minicíocht traenach méadaithe ag An Pháirc Thiar i gceantar Bhóthar an Náis.

Línte Luas atá ann

Soláthraíonn na línte Luas atá ann cheana go Tamhlacht agus Teach Sagard rochtain den scoth ar nasc iompair phoiblí ar ardchaighdeán do dhaoine atá ina gcónaí i mBaile Átha Cliath Theas agus ag obair ann. De réir mar a leanann forbairt nua i mBaile Átha Cliath Theas agus i gCathair Bhaile Átha Cliath sna blianta amach romhainn, oibreoidh an Chomhairle leis an NTA chun an riachtanas agus an deis chun an acmhainneacht ar na línte atá ann a mhéadú d'fhonn seirbhís mhéadaithe a sholáthar de réir riachtanais.

Luas go Leamhcán

Foráiltear le straitéis an NTA go leathnófar an Luas go Leamhcán, a sholáthróidh seirbhís gathacha ardchumais ón gceantar seo go Lár na Cathrach, agus a bheidh leordhóthanach chun freastal ar an éileamh ard iompair ar an gconair seo. Leathnóidh an Luas, faoi réir an bhealaigh roghnaithe, isteach i lár na limistéar mór cónaithe i Leamhcán ó dheas ón N4 agus nascfaidh siad le lár na cathrach, ag freastal ar Shráidbhaile Leamhcáin, Gleann na Life agus Baile Formaid ar a bhealach.

Metro/Luas go Baile Átha Cliath Thiar Theas

Leanfaidh an Chomhairle lena plé leis an NTA, i gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Straitéis Iompair an GDA, maidir le roghanna iompair phoiblí do Bhaile Átha Cliath thiar theas lena n-áirítear féidearthacht Metro agus / nó Luas chun freastal ar an gceantar.

7.6.3 Acomhail Iompair

Méadaíonn acomhail iompair ilmhódacha éifeachtúlacht agus sreabhadh seirbhísí iompair phoiblí. Moltar acomhal cearnóige poiblí agus iompair do Lár Bhaile Thamhlachta, a sholáthróidh acomhal den chéad scoth idir na Luas, BusConnects, tacsáí, rothaíocht agus siúl.

Sa tréimhse 6 bliana go 2026, déantar foráil i bPlean Ceantair Áitiúil (CTÁ) Thamhlachta le haghaidh idir 3,500-5,000 aonad tithíochta nua, an t-ionchas le haghaidh spás urláir neamhchónaithe suntasach breise trí fhostaíocht níos déine, úsáid tráchtála agus tionsclaíoch, scoileanna nua agus seirbhísí poiblí. Is cuid lárnach de réadú acmhainn forbartha gearrthéarmach na dtailte seo is ea cur i bhfeidhm an Acomhail Iompair a bheidh suite in aice le Stad Luas Thamhlachta, mar aon le BusConnects, seirbhísí fithiseáin feabhsaithe agus seirbhísí bus áitiúla agus líonraí feabhsaithe coisithe agus siúlóide, lena n-áirítear bearta tréscailteachta laistigh den limistéar CTÁ agus chuig ceantair chomharsanacha.

Tá acomhal iompair á chur chun cinn freisin ar champas Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life. Is Lárionad Mór Miondíola agus Lár-Bhaile Mór Leibhéal 2 é Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life in ordlathas miondíola an RSES atá ag leathnú i gcónaí, agus beidh feidhm riachtanach ag an acomhal sa líonra bus níos leithne agus i dtionscadal BusConnects an NTA.

Áiseanna 'Páirceáil agus Taisteal'

Soláthraíonn Páirceáil agus Taisteal an deis aistriú módúil ón gcarr príobháideach chuig an líonra iompair phoiblí, le haghaidh turais ina bhfuil gá le húsáid gluaisteán ag an bpointe tionscnaimh. Is ceart go mbeadh siad lonnaithe i gceantair ina bhfuil sé de chumas ag an ngréasán bóithre glacadh le tionchar tráchtála i gcarranna agus ní ceart é a lonnú chun daoine a mbeadh rochtain acu ar iompar poiblí go háitiúil, a spreagadh chun tiomáint níos faide chun rochtain a fháil ar shuíomh, agus cur le plódú. á roinnt áiseanna páirceála agus taistil lonnaithe sa Chontae agus tá tuilleadh beartaithe. Rachaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle leis an NTA agus le páirtithe leasmhara eile chun a gcur chun feidhme a chinntiú, de réir mar is cuí. Tá an beartas Páirceála agus Taistil ina chuid den Straitéis GDA.

Tábla 7.4 Moltaí Páirceáil agus Taisteal

Moltaí Páirceáil agus Taisteal	
Ionaid	Stádas
Stáisiún Bhaile Adaim (Iarnród Bhaile Átha Cliath - Cill Dara)	Saoráid shealadach ag feidhmiú le saoráid bhuan le críochnú mar chuid d'fhorbairt Iárionad Dúiche Bhaile Adam (mar a shainithnítear i Scéim Pleanála CFÁ Bhaile Adaim)
Stáisiún na Ciseoige (Iarnród Bhaile Átha Cliath - Cill Dara)	Beidh Páirceáil agus Taisteal ag teacht i bhfeidhm le hoscail Stáisiún na Ciseoige
Leamhcán (Conair Bhus N4)	Tá fiosrú le dhéanamh ar infhaighteacht an láithreáin chun páirceáil agus taisteal a sholáthar lena n-áirítear an cumas do Pháirceáil agus Taisteal ag láthair ar an N4 díreach in aice le bealach amach 4A agus faoi réir an suíomh seo a bheith inghlactha ag an NTA

Beartas GI3: Iompar Poiblí - Iarnród, Acomhal Iompair agus Páirceáil agus Taisteal

GI3 Cuspóir 19:

Seachadadh an Luas go Leamhcán a chur chun cinn agus forchoimeád aon bhealach aitheanta nó atá ag teacht chun cinn a éascú.

GI3 Cuspóir 20:

Tacú le hacmhainn bhreise ar Líne Dhearg an Luas, chun freastal ar dhianú na forbartha i dTamhlacht agus i mBaile na hAbhann agus ar fhorbairt thailte Bhóthar an Náis sa toadhcháil.

GI3 Cuspóir 21:

Tacú le hoscailt stáisiún iarnróid na Ciseoige d'fhonn ailíniú le seachadadh tithe laistigh de limistéar CFS Chluain Buiríosa, de réir chéimniú Scéime Pleanála an CFS.

GI3 Cuspóir 22:

An rogha le seirbhís iarnróid idirchontae a stopann ag stáisiún na Ciseoige a chruthú a thabharfadh rochtain ar spás fostaíochta nua i gCluain Buiríosa agus rochtain dhíreach ar Pháirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí.

GI3 Cuspóir 23:

TGIÚ le bearta a sheachadadh, sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma, chun acmhainn forbartha thailte Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta a fheabhsú, lena n-áirítear:

- Stáisiún nua traenach ar Líne Chill Dara in aice le Bóthar na Coille Móire;
- Stad nua Luas ar an Líne Dhearg idir stadanna na Coille Móire agus na Bó Deirge (de réir an RSES agus MASP; agus
- Minicíocht mhéadaithe do thramanna Líne Dhearg an Luas.

GI3 Cuspóir 24:

Tacú le forbairt aomhal iompair ilmhódach ag Lár Bhaile Thamhlachta agus Gleann na Life agus é a éascú.

GI3 Cuspóir 25:

Soláthar áiseanna Páirceála agus Taistil a éascú in áiteanna iomchuí ag nóid iompair agus feadh conairí straitéiseacha iompair de réir Straitéis an NTA.

7.7 An Líonra Bóithre

Cé go bhfanann infheistíocht i mbonneagar taistil ghníomhaigh agus iompair phoiblí ag barr an ordlathais, beidh gá i gcónaí infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar nua bóithre agus sráideanna. Beidh gá le feabhsúcháin ar an ngréasán bóithre agus ar roinnt bóithre nua sa Chontae chun iompar a bhainistiú ar bhealach níos éifeachtaí agus chun rochtain a sholáthar ar cheantair nuafhorbartha nuair is gá tailte athfhorbraíochta agus tailte eile a dhíghlasáil de réir phrionsabail an fháis dhlúth. Tá bonneagar éifeachtach bóithre ríthábhachtach freisin chun tacú le forbairt eacnamaíoch an Chontae agus go háirithe gluaiseacht earraí.

Aithnítear freisin go bhfuil sé costasach níos mó spáis bóthair a chruthú chun freastal ar thrácht, go háirithe sna ceantair atá ann cheana, agus go bhféadfadh sé níos mó carranna a mhealladh chuig an líonra. Beidh bainistíocht ar éileamh taistil agus spás bóthair agus sráide a shaoradh ar cheann de na príomhdhúshláin a bheidh ann don Chomhairle le linn shaolré an Phlean seo.

Beidh bainistíocht agus leathnú cúramach de dhíth ar an líonra bóithre:

- Le rochtain ar cheantair gníomhaíochta eacnamaíochta chuig agus ó líonra na mBóithre Náisiúnta a éascú, go háirithe ar imeall na gceantar uirbeacha;
- Bainistiú éifeachtach a dhéanamh ar rochtain ar an ngréasán Bóithre Náisiúnta agus amach chun aon tionchair ar an ngréasán bóithre agus sráide áitiúla a íoslaghdú;
- Oibriú sábháilte agus éifeachtúil an ghréasáin náisiúnta bóithre a chinntiú;
- Rochtain a sholáthar ar phobail nua agus ar thailte forbartha nua;
- An úsáid is éifeachtaí a bhaint as an spás bóthair atá ann cheana;
- Timpeallacht sráide níos sábháilte a sholáthar le luasanna laghdaithe feithiclí, go háirithe i gceantair inar dócha go mbeidh coisithe agus rothaithe níos gníomhaí;
- Carrpháirceáil a bhainistiú go héifeachtach.

7.7.1 Líonra Straitéiseach Bóithre

Cuimsíonn an príomhghréasán straitéiseach bóithre sa Chontae an N4, N7 agus N81 a fhoirmíonn trí phríomhbhealach gathacha; agus an M50, An Fearann Nua - Cnoc an Fhuaráin (R113) agus an Cuarbhóthar Seachtrach (R136) a fhoirmíonn trí phríomhbhealach fithise. Tá Bonneagar Iompair na hÉireann (TII) freagrach as bainistíocht an ghréasáin náisiúnta bóithre lena n-áirítear an N4, N7, N81 agus M50, atá i measc na mbóithre is gnóthaí sa tír. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag obair leis an NTA agus TII chun acmhainn na mbóithre straitéiseacha tábhachtacha seo a chosaint.

D'fhonn iomaíochas leanúnach agus gluaiseacht éifeachtach daoine agus earraí laistigh den Chontae a chinntiú, ní mór rochtain straitéiseach bóithre a bheith díreach, go háirithe idir réimsí fostaíochta agus an líonra náisiúnta bóithre. Aithníonn an Croí-Straitéis roinnt réimsí forbartha straitéisí a fhreastalóidh ar phobail nua. Cé go dtabharfar tosaíocht do rochtain ar iompar poiblí, beidh rochtain ar na ceantair seo ag teastáil freisin mar chuid d'fhorbairt an ghréasáin straitéisigh bóithre agus sráide amach anseo.

Beartas GI4: Líonra Straitéiseach Bóithre

An líonra bóithre straitéiseach ar fud an Chontae a fheabhsú agus, nuair is gá, tacú le forbairt eacnamaíoch agus le rochtain a sholáthar do phobail nua agus do cheantair nua forbartha.

GI4 Cuspóir 1:

Oibriú go dlúth le gníomhaireachtaí iompair lena n-áirítear an Roinn Iompair, an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus Bonneagar Iompair Éireann chun acmhainn a chosaint agus feabhsúcháin agus síntí ar an ngréasán straitéiseach bóithre a sheachadadh, nuair is gá agus de réir phleananna gníomhaíochta aeráide náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla.

GI4 Cuspóir 2:

Cur chun Feidhme mhórtionscadal bóthair a éascú agus a chinntiú mar a shaináithnítear iad sna straitéisí agus sna pleananna ábhartha do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath.

GI4 Cuspóir 3:

Iomaíochas a mhéadú trí ghluaiseacht éifeachtach daoine agus earraí a chinntiú idir réimsí fiontraíochta agus fostaíochta agus an líonra náisiúnta bóithre.

GI4 Cuspóir 4:

A chinntiú go mbeidh rochtain leordhóthanach ag ceantair i mbéal forbartha ar líonra bóithre an Chontae.

GI4 Cuspóir 5:

Tacú le huasghrádú acomhal a sholáthar, nuair is gá, ag láithreacha lárnaigh ar an líonra bóithre straitéiseach.

GI4 Cuspóir 6:

Tacú le bearta nuálacha bainistíochta éilimh ar an M50, i bhfianaise an éilimh reatha agus réamh-mheasta ar ghluaiseacht fithiseach agus fás pleanáilte an daonra agus na fostaíochta sa Chontae sa todhchaí.

GI4 Cuspóir 7:

An Clár Bóithre 6 bliana atá leagtha amach faoi Táblaí 7.5 agus 7.6 a chur i bhfeidhm agus oibriú i dtreo chur i bhfeidhm an chlár bóithre meántéarmacha nuair is indéanta agus faoi réir maoinithe.

GI4 Cuspóir 8:

Obair leis na gníomhaireachtaí iompair ábhartha lena chinntiú go dtugann gach togra sa líonra bóithre agus sráideanna aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n-áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a ionchorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

GI4 Cuspóir 9:

A chinntiú go bhfuil gach bóthar agus sráid nua deartha chun líonra bonneagair ghlais an Chontae a fheabhsú trí athsholáthar leordhóthanach agus plandáil bhreise speiceas dúchasach agus pailneoirí a chinntiú agus úsáid cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha screamhuisce a chinntiú.

GI4 Cuspóir 10:

Tacú le bearta inbhuanaithe lena n-áirítear comhthiomsú carranna agus clubanna carranna a chuireann rochtain ar ghluaisteáin chun cinn seachas úinéireacht agus a éascaíonn úsáid níos airde feithiclí seachas líon níos airde feithiclí.

GI4 Cuspóir 11:

Trasbhealaí fiadhúlra lena n-áirítear droichid agus íosbhealaí a ionchorprú sna dearaí le haghaidh bonneagair nua bóithre agus nuair is féidir, bearta den sórt sin a ionchorprú sa líonra bóithre atá ann.

GI4 SLO 1:

A chinntiú nach dtarlaíonn forbairt ar na tailte seo sa Teampall Geall / Baile Éamainn ach nuair is féidir é a sheachadadh i dteannta leis an mbonneagar iompair riachtanach, lena n-áirítear soláthar le haghaidh siúl agus rothaíocht, chun an fhorbairt sin a éascú.

GI4 SLO 2:

Íosbhealach a chur san áireamh mar chuid d'aon bheart bainistíochta tráchta mar réiteach praiticiúil ar mhoilleanna tráchta ar an N4 i Sráidbhaile Bhaile Phámar.

7.7.2 Tograí Nua Sráideanna agus Bóithre

Tá an líonra straitéiseach bóithre comhdhéanta de bhealaí náisiúnta agus réigiúnach a iompraíonn formhór na tráchta laistigh den Chontae agus tríd. Teastaíonn leathnú éigin ar an ngréasán straitéiseach bóithre chun rochtain a sholáthar ar cheantair i mbéal forbartha agus chun tacú le forbairt eacnamaíoch an Chontae. Tacóidh an leathnú líonra seo le bonneagar a ghabhann leis a sholáthar le tacú le modhanna níos inbhuanaithe (e.g. lánáí bus agus tosaíocht, lánáí rothar, cosáin agus pointí trasnaithe).

Tarlaíonn tréthracht go príomha ar Mhótarbhealach an M50, dhá Bhóthar Náisiúnta (N4 agus N7) agus Bóthar Tánaisteach Náisiúnta amháin (N81). Is é an TII atá freagrach as bainistiú na mbóithre seo. Leanfaidh an Chomhairle ag obair le TII chun tacú le mórfheabhsuithe ar an ngréasán náisiúnta bóithre agus chun sábháilteacht, acmhainn agus éifeachtúlacht bóithre náisiúnta agus acomhail bhainteacha a chothabháil agus a chosaint de réir na Pleanála Spásúlachta agus na mBóithre Náisiúnta: *Treoirínite do na hÚdaráis Áitiúla*, DECLG (2012).

Is í Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas atá freagrach as bainistíocht an ghréasáin bóithre réigiúnacha agus áitiúla. Tugtar breac-chuntas ar mholtaí na Comhairle maidir le forbairt ghearrthéarmach agus mheántéarmach agus fhadtéarmach an ghréasáin bóithre réigiúnacha i dTáblaí 7.5 agus 7.6.

- Tábla 7.5 tá breac-chuntas ar **Chlár Sé Bliana Bóithre**, atá faoi réir ag maoiniú a bheith ar fáil. Tá dearaí ullmhaithe maidir le cuid de na moltaí seo. Féadfaidh an Chomhairle, dá lánrogha féin, togra breise bóthair a thabhairt isteach, i gcás ina rachaidh togra den sórt sin chun leasa an fháis eacnamaíoch agus an daonra.
- Tábla 7.6 **Cuspóirí Meántéarmacha agus Fadtéarmacha Bóithre** tugtar breac-chuntas ar chonairí a mheastar a bheith riachtanach chun líonra bóithre fadtéarmach a sholáthar agus chun rochtain a sholáthar idir mór-limistéir gníomhaíochta eacnamaíochta agus an líonra bóithre náisiúnta agus réigiúnach. Rinneadh réamhstaidéir dearaidh ar chuid de na bóithre seo agus tabharfar faoi dearadh mionsonraithe go céimiúil de réir riachtanais. Nuair a thagann an deis chun cinn, féadfar bóithre a thaispeántar mar fhadtéarma a thabhairt ar aghaidh lena dtógáil níos luaithe, faoi réir maoiniú a bheith ar fáil.

Tábla 7.5 Clár Bóthar Sé Bliana

Bóthar	Tuairisc	Feidhm
Líonra Sráideanna Bhaile Adaim	Sráideanna éagsúla i dtailte CFS Bhaile Adaim.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud an tsuímh.
Líonra Bhaile Cuilinn - na Seanchúirte	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte PCÁ Bhaile Choilín -na Seanchúirte	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud an tsuímh.
Líonra Sráideanna Chreat-Limistéar Bhóthar an Náis	Sráideanna agus bóithre éagsúla laistigh de Chreat-Limistéar Bhóthar an Náis.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna laistigh de na tailte athghiniúna.
Bóthar Bhaile Baodáin/Lána Stoicín (R115)	Uasghrádú an bhóthair atá ann.	Saoráidí coisithe agus rothaithe a fheabhsú agus cumas turasóireachta an bhealaigh a shaothrú.
Bóthar Bhaile Dhónaill go Nascbhóthar beartaithe Acomhal Iarthar na Cathrach	Bóthar nua ó Bhóthar Bhaile Dhónaill go acomhal an N7 ag Scioból an Bhrúnaigh.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar chuig/ó limistéar fostaíochta Bhaile Dhónaill.
Nasc-Bhóthar Chill Droichid	Bóthar nua idir tailte CFS Bhaile Adaim agus Bóthar Chill Droichid (R403).	Le rochtain a chur ar fáil go tailte CFS Bhaile Adaim.
Nasc Acomhail Iarthar na Cathrach	Athailíniú ar lána éalaithe.	Sábháilteacht na rochtana ar an N7 a fheabhsú.

Líonra Sráideanna Chluain Buiríosa/na Ciseoige	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte CFS/LAP Chluain Buiríosa.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud tailte LAP/CFS Chluain Buiríosa.
Líonra Sráideanna Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte LAP Bhaile Uí Fhoirtcheirn.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud tailte LAP Bhaile Uí Fhoirtcheirn.
Uasghrádú ar Bhóthar na nGlaschnoc agus a Nascanna	Uasghrádú ar Bhóthar na nGlaschnoc ó Bhóthar Airtion go Timpeallán Bhaile Bhailcín le naisc nua go hAscaill Bhaile an Mhóta, Bóthar na Tiníleach agus Bóthar Calmount ar mhaithe le soláthar BusConnects agus na pobail chónaithe fhadtéarmacha.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar ar / idir thailte fostaíochta laistigh de Thamhlacht, Baile an Mhóta agus Robinhood agus rochtain fheabhsaithe a sholáthar ar limistéar na Páirce Glaise, na Tiníleach agus na nGlaschnoc agus amach as agus soláthar a dhéanamh d'fhorálacha BusConnects.
Ascaill an Ghrifín	Feabhsúcháin ag acomhail le Bóthar an Ghrifín, an Cuarbhóthar Amuigh agus an nasc eatarthu.	Éifeachtúlacht agus sábháilteacht na n-acomhal seo a fheabhsú do na húsáideoirí go léir.
Líonra Sráideanna an Chaisleáin Nua	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte LAP an Chaisleáin Nua.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud na dtailte LAP.
Bóthar an Chaisleáin Nua (R120)	Uasghrádú ar acomhal ag timpeallán SuperValu, Bóthar Mhullach an Chnoic.	Éifeachtúlacht agus sábháilteacht na n-acomhal seo a fheabhsú do na húsáideoirí go léir.
Síneadh Bóthair nua Bhóthar Nangair	Bóthar nua idir an R120 agus Baile an Bhrúnaigh.	Rochtain a sholáthar chuig tailte fostaíochta i gCaisleán na Gráinsí agus naisc ar aghaidh mar is cuí.
Líonra Sráideanna Lár Bhaile Thamhlachta	Sráideanna éagsúla i Lár Bhaile Thamhlachta	Líonra straitéiseach sráide a chruthú laistigh de thailte LAP Lár Bhaile Thamhlachta.
Síneadh ar Bhóthar Theampall Ruáin	Nascbhóthar nua ó Chnoc Lín Bóthar go Bóthar Theach na Giúise	Athailíniú ar bhóthar áitiúil.
Bóthar Chnoc an Fhuaráin	Uasghráduithe acomhail.	Uasghrádú chun rochtain / bealach amach níos fearr a sholáthar d'Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life agus do Leamhcán Theas, sreabhadh tráchta a fheabhsú agus scuainí tráchta ar an N4 a mhaolú.

R136/N4	Casadh ar dheis ar an N4 siar ag an droichead ar R136.	An casadh ar dheis ar an N4 siar a fheabhsú agus a uasghrádú ag an droichead ar an R136 mar chuid den réiteach bainistíochta tráchta athbhreithnithe i sráidbhaile Leamhcán, a ndearnadh innealtóireacht air chun rotharbhealach isteach sa sráidbhaile a éascú mar chuid de mholtaí NTA.
Bóthar Kennelsford agus an R148	Uasghrádú ar acomhal atá ann	Tacú le hacomhal grád-scartha a sholáthar, a thionscnófar le linn an chéad dá bhliain de Phlean Forbartha Contae 2022 go 2028, chun éifeachtúlacht an acomhail a fheabhsú, go háirithe do bhusanna ar QBC N4 / Bhóthar Leamhcán, le cinntiú go gcuirtear saoráidí trasnaithe sábháilte do gach úsáideoir agus chun Sráidbhaile Oidhreachta Bhaile Phámar a athnascadh leis na ceantair chónaithe is nua sa phobal.
Bealach Fithiseach Iarthar Bhaile Átha Cliath	Bóthar nua ón N81 go Acomhal Léim an Bhradáin.	Bóthar nua ón N81 go dtí an Nasc idir an N81, N7 agus an N4 le feidhm sheachbhóthair Idirmhalartaithe Léim an Bhradáin timpeall Ráth Chúil agus Teach Sagard. Cinnfear an gá atá leis an mbealach seo, le naisc bhreise agus le bealaí malartacha féideartha tríd an athbhreithniú ar Straitéis GDA an NTA i gcomhairle le TII agus na húdaráis áitiúla ábhartha. Ar aon bhealach den sórt sin is é príomhchuspóir Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas páirceanna áille Ghleann na Life, agus na conláistí ag Diméin Leamhcáin agus i bPáirc Naomh Caitríona agus i Sráidbhaile Leamhcán a chosaint agus ní bhreithneofar aon mholtaí maidir le bóthar a chur thar na tailte seo.

Tábla 7.6 Cuspóirí Bóthair Meán- go Fadtéarmacha

Tionscadal	Tuairisc	Feidhm
Uasghrádú Bhóthar an Aighlmearaigh	Uasghrádú an bhóthair ó Bhaile Bhluindéil go dtí na Caológa.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar idir limistéir fhostaíochta na Grianóige agus Caisleán na Gráinsí
Bóthar Bhaile Coimín/N81	Uasghrádú ar N81 ón M50 go teorainn an chontae.	Feabhsúcháin áitiúla ar an mBóthar Náisiúnta, feabhsúcháin aomhail agus bearta sábháilteachta bóthair.
Bóthar Chnoc na Seamar/Uasghrádú Bhóthar an Naoú Loc agus An Nascbhóthar	Uasghrádú Bhóthar Chnoc na Seamar ón M50 agus uasghrádú Bhóthar an Naoú Loc go nascbhóthar nua in aice le líne iarnróid Bhaile Átha Cliath-Cill Dara.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar chuig limistéir fhostaíochta i gCluain Dolcáin agus sa Pháirc Thiar (féach Acomhal 8 thíos).

7.8 Dearadh Bóithre agus Sráideanna

Tá an tuiscint ag fás go bhfuil an-tionchar ag dearadh sráideanna ar cháilíocht na beatha. Ní cóir do shráideanna feidhmiú mar chonairí tráchta amháin, ach a bheith ina n-áiteanna a mbeidh fonn ar dhaoine cónaí iontu agus a gcuid ama a chaitheamh iontu. Ní mór do shráideanna cineálacha taistil níos inbhuanaithe a éascú, ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ionas go n-íoslaghdaítear an gá le turais i gcarr. Tá tionchair dhearfacha eile aige seo freisin amhail astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus stíleanna maireachtála níos gníomhaí agus níos folláine a chur chun cinn.

Tá nasc intreach ag dearadh bóithre agus sráideanna, sábháilteacht agus bainistíocht luais le chéile. Tugann taighde le fios go mbíonn tionchar príomha ag dearadh na sráide nó an bhóthair ar an luas a mbíonn daoine ag tiomáint, agus ról tánaisteach ag gnéithe rialála (mar theorainneacha luais). Ní mór raon leathan beart comhfhobartha áite, mar fhoirm thógtha ar ardchaighdeán, tírdhreachú crua agus bog agus leibhéal arda gníomhaíochta coisithe agus rothaithe a chuimsiú, chomh maith le bearta dearaidh bóthair níos traidisiúnta, a mheas ag céim an dearaidh chun luas a laghdú agus áiteanna maireachtála inar féidir le gníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch a bheith rathúil a dhéanamh de shráideanna.

7.8.1 Dearadh Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha

Tá dearadh na sráideanna in Éirinn faoi threoir ag an Lámhleabhar Dearaidh *do Bhóithre agus Shráideanna Uirbeacha* (DMURS) atá éigeantach do gach bóthar agus sráid uirbeach laistigh den chríos luais uirbeach 60 km / h ach amháin :

- Mótarbhealaí; agus
- In imthosca eisceachtúla, bóithre agus sráideanna uirbeacha áirithe le toiliú i scríbhinn ón údarás ceadaithe ábhartha.

Féachann DMURS le sráideanna dea-dheartha a chur i gcroílár na bpobal inbhuanaithe agus na comhfhobartha áite agus tacaíonn sé le beartais rialtais níos leithne maidir leis an gcomhshaol, pleanáil agus iompar. Soláthraíonn DMURS bearta praiticiúla chun:

- Sráideanna ard-nasctha a cheadaíonn do dhaoine siúl agus rothaíocht chuig cinn scríbe tábhachtacha a dhéanamh ar bhealach díreach atá furasta a aimsiú;
- Timpeallacha shábháilte chompordach a sholáthar do choisithe agus do rothaithe de gach aois;
- Sráideanna a chabhraíonn le pobail tharraingteacha bhríomhara a chruthú;
- Sráideanna a cheansaíonn an trácht le réimse de bhearta dearaidh a mhéadaíonn feasacht na dtiománaithe ar an timpeallacht a sholáthar.

Cuireann DMURS béim ar an gcaoi ar éirigh leis an gcarr teacht chun cinn mar fhórsa ceannasach sna cinní a dhéantar maidir leis an gcaoi a ndéantar líonraí sráide agus sráideanna, rud a d'fhág gur cuireadh caighdeán i bhfeidhm nach bhfuil oiriúnach le húsáid i gceantair uirbeacha. Bhí tionchar diúltach ag an gcur chuige seo ar úsáideoirí níos leochaillí, mar shampla coisithe agus rothaithe, agus ar an gcaoi a n-úsáidtear agus a fheictear sráideanna mar áiteanna. Díríonn DMURS ar aird a tharraingt ar shaincheisteanna agus ar raon cineálacha cur chuige praiticiúla agus nuálaíochta a sholáthar maidir le réitigh dea-chleachtais. Cuirtear na réitigh seo i bhfeidhm ón macraileibhéal (líonra sráide) go dtí an micrea-leibhéal (dearadh sráide mionsonraithe) trí raon de phróisis dearaidh agus de phleananna straitéiseacha.

Tá bóithre ar fud an chontae nach bhfuil forbairt ar a n-éadan. Cé go gcuirfidh an Chomhairle na caighdeáin gheoiméadracha iomchuí ó DMURS i bhfeidhm, nuair is infheidhme, ní dócha go n-athrófar mórán de na bóithre seo go mór mar gheall ar nádúr srianta na timpeallachta cois bóthair. I gcásanna mar sin cuirfear raon de bhearta tánaisteacha i bhfeidhm chun a chinntiú go soláthraítear teorainn tharraingteach. Níor cheart bearta garbha ar nós ballaí loma coincréite a cheadú, agus soláthrófar bearta malartacha tírdhreacha ar nós crainn sráide, plandáil scáileáin agus ciumhaiseanna le plandaí. Tá an-acmhainn sna bearta seo freisin chun naisc ghlasa a chruthú laistigh de líonra bonneagair ghlais an Chontae. Ar an gcaoi chéanna i gceantair thuaithe, caithfear an gá le sábháilteacht ar bhóithre a fheabhsú a chothromú le gnéithe ar nós crainn cois bóthair, fála sceach agus bruacha a chosaint ar féidir leo a bheith ina ngnáthóga luachmhara fiadhúlra agus a chuireann le bithéagsúlacht ghinearálta, bonneagar glas agus carachtar na tuaithe.

Beartas GI5: Dearadh Sráide agus Bóthair

A chinntiú go mbeidh sráideanna agus bóithre sa Chontae deartha chun riachtanais gach úsáideoir bóthair a chothromú agus comhforbairt áite, gluaiseacht inbhuanaithe agus sábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn agus timpeallacht sráide a sholáthar a thugann tosaíocht don taisteal gníomhach agus don iompar poiblí.

GI5 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil na sráideanna agus na líonraí sráide uile deartha chun trácht a cheansú go neamhghníomhach trí thimpeallacht sráide féinrialaithe a chruthú a chuireann modhanna taistil gníomhacha agus iompar poiblí chun cinn.

GI5 Cuspóir 2:

Sráideanna agus bóithre nua a dhearadh laistigh de cheantair uirbeacha de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa Lámhleabhar Dearaidh *do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha*.

GI5 Cuspóir 3:

Tograí náisiúnta agus áitiúla maidir le dearadh agus sábháilteacht bóithre a chur chun cinn.

GI5 Cuspóir 4:

Tosaíocht a thabhairt do shábháilteacht ar bhóithre agus acomhail tuaithe, le haird ar chosaint na bithéagsúlachta, an bhonneagair ghlais agus an carachtar tuaithe atá i láthair sna crainn ar thaobh an bhóthair, sna fála sceach agus sna bruacha, srl.

GI5 Cuspóir 5:

Bóithre agus sráideanna nua a dhearadh chun gnéithe bonneagair ghlais a chuimsiú mar phlandáil crainn dhúchasacha, fála sceach agus speicis pailneora in airmheáin agus ar imeall an bhóthair, de réir mar is cuí don láthair.

GI5 SLO 1:

Soláthar a dhéanamh do spásanna páirceála do chuirteoirí, mar aon le pointe casaidh, ar aon phríomhbhóthar rochtana amach ó Bhealach Chnocán an Bheilgogaigh d'fhonn foráil a dhéanamh d'fhorbairt na dtailte criosaithe seo sa toadhcháil, agus chun bainistíocht níos fearr ar scoitheadh agus bailiú ag Bunscoil Educate Together i Leamhcán.

7.9 Staidéir Iompair agus Bainistíocht Tráchta

Tá beartas agus cur i bhfeidhm iompair Bhaile Átha Cliath Theas suite i gcomhthéacs na straitéisí agus na bpleananna éagsúla a bhfuil cuntas orthu thuas. Tabharfar faoi Staidéar Comhtháite Iompair nuair is gá i gcomhthéacs na bpleananna agus na straitéisí seo lena n-áirítear Straitéis Iompair an NTA do Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath agus bearta taistil gníomhacha na Comhairle mar Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas.

Ceanglófar ar Mheasúnuithe Tráchta agus Iompair agus / nó Pleananna Taistil an Fhórsa Saothair (ar a dtugtar Pleananna Bainistíochta Soghluaisteachta freisin) tacú le tograí forbartha a bhfuil sé d'acmhainn acu gluaiseachtaí suntasacha tráchta a ghiniúint, le léiriú go bhfuil acmhainn iompair phoiblí agus acmhainn bóthair ann freastal ar an bhforbairt (féach freisin Caibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*).

7.9.1 Staidéir Chomhtháite Iompair

Déanfar staidéir agus pleananna comhtháite iompair do phobail bhunaithe agus do réimsí nua forbartha i gcomhairle leis an NTA, de réir mar is gá. Tabharfaidh siad aird ar Threoirlínte *an Choimisiúin Eorpaigh chun Plean Soghluaisteachta Uirbí Inbhuanaithe a fhorbairt agus a Chur chun Feidhme* (2ú hEagrán, 2019), áit a sainmhínítear plean soghluaisteachta uirbí inbhuanaithe mar '*plean straitéiseach atá deartha le riachtanais soghluaisteachta daoine agus ghnólachtaí i gcathracha agus a dtimpeallacht a shásamh ar mhaithe le cáilíocht beatha níos fearr '{ ut4}' agus tabharfar aghaidh ar shaincheisteanna lena n-áirítear:*

- An líonra atá ann, ag imscrúdú gluaiseachta timpeall agus tríd an limistéar sainithe agus é mar aidhm inrochtaineacht a bharrfheabhsú do gach modh iompair, modhanna inbhuanaithe go háirithe;
- Líonraí a fhorbairt a uasmhéadaíonn nascacht agus éascaíocht gluaiseachta do gach modh lena n-áirítear coisithe, rothaithe agus feithiclí;
- Áiseanna feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe, mar leithead méadaithe cosáin / rothair agus trasrianta níos sábháilte;
- Deiseanna le haghaidh feabhsúchán ar an réimse poiblí a chothromaíonn riachtanais 'gluaiseachta' agus 'áite' le leibhéal sábháilteachta fheabhsaithe do gach úsáideoir i dtimpeallacht ina bhfuil an trácht ceansaithe;
- Srianata le gluaiseacht cineálacha áirithe feithiclí, mar shampla Feithiclí Earraí Troma (HGV);
- Feabhsúcháin bhonneagair chun tosaíocht a thabhairt do ghluaiseacht iompair phoiblí, mar lánaí bus, geataí bus agus tosaíocht chomharthaíochta;
- Deiseanna chun ionaid tacsáí agus limistéir fágála a sholáthar a fhreastalaíonn ar mhoil iompair agus / nó ar riachtanais talamhúsáide áirithe;
- Bainistiú ar charrpháirceáil le dáileadh dóthanach spásanna a chinntiú.

Ionad Bainistíochta Tráchta

Laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas, úsáideann Ionad Bainistíochta Tráchta Córais Chliste Iompair agus bonneagar cumarsáide chun an líonra iompair a bhainistiú. Soláthraíonn sé suíomh aonair saintógtha chun na croíchórais bainistíochta tráchta a chomhtháthú chun tacú le bainistíocht shábháilte agus éifeachtúil an ghréasáin iompair uirbigh, lena n-áirítear ionad bainistíochta teagmhas a chomhordaíonn bainistíocht mórimeachtaí agus teagmhais. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag obair leis an NTA agus le húdarais áitiúla eile i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath chun oibriú leanúnach na saoráide seo a chinntiú.

Beartas GI6: Bainistíocht Tráchtá agus Iompair

Iarmhairtí tráchtá laistigh den Chontae a bhainistiú agus a íoslaghdú go héifeachtúil ag féachaint don ghá atá le spás bóthair roinnte a sholáthar d'úsáideoirí éagsúla.

GI6 Cuspóir 1:

Sreabhadh an tréthráchtá tríd an líonra straitéiseach bóithre a bhainistiú go héifeachtach agus úsáid éifeachtúil na n-acmhainní bóthair atá ann a uasmhéadú.

GI6 Cuspóir 2:

Limistéir íogaire a chosaint ar leibhéal tráchtá míchuí trí bhearta dearaidh a cheansóidh an trácht agus / nó a chuirfidh ar atreo é.

GI6 Cuspóir 3:

Tionchar na forbartha nua ar líonra bóithre agus sráide an Chontae a íoslaghdú trí thosaíocht a thabhairt do thaisteal gníomhach agus iompar poiblí agus trí bhearta bainistíochta tráchtá agus iompair iomchuí a chur i bhfeidhm.

GI6 Cuspóir 4:

Sábháilteacht, acmhainn agus éifeachtúlacht bóithre Náisiúnta agus aomhail bhainteacha a chothabháil agus a chosaint de réir Pleanáil Spásúil agus na Bóithre Náisiúnta: Treoirínite do na hÚdaráis Áitiúla, DECLG (2012), Rialacháin Líonra Iompair Tras-Eorpacha (TEN-T) agus le haird ar cháipéisí beartais eile ar nós Tuarascáil Bainistiú Éilimh M50 an TII 2014 agus Staidéar Conaire an N7 2017.

GI6 Cuspóir 5:

Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar éifeachtúlacht na n-acomhal mór atá á mbainistiú ag Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus dul i gcomhairle leis na gníomhaireachtaí náisiúnta ábhartha maidir le haon réitigh atá beartaithe a chur i bhfeidhm.

GI6 Cuspóir 6:

Anailís a dhéanamh, nuair atá ceantair aitheanta agus go bhfuil deiseanna ann, chun bainistíocht tráchtá agus feabhsuithe soghluaisteachta a dhéanamh níos éifeachtaí.

GI6 Cuspóir 7:

Athbhreithniú a dhéanamh ar shrianta Feithiclí Earraí Troma (HGV) sa Chontae agus dul i gcomhairle leis an nGarda Síochána maidir le srianta ar ghluaiseacht HGVanna a chur i bhfeidhm laistigh de cheantair chónaithe agus timpeall scoileanna.

GI6 Cuspóir 8:

A cheangal ar gach mórforbairt a ghineann trácht Plean Bainistíochta Soghluaisteachta / Plean Fórsa Oibre agus / nó Measúnú Tráchtá agus Iompair a chur isteach.

GI6 Cuspóir 9:

A chinntiú go gcuirtear bearta dearaidh agus maolaithe iomchuí i bhfeidhm maidir le gach scéim iompair chun tionchar an torainn agus an truaillithe aeir laistigh de phobail chónaithe a laghdú de réir threoir an AE maidir le Measúnú agus Bainistíocht Torainn Chomhshaoil.

GI6 Cuspóir 10:

Tosaíocht a thabhairt do bhearta ceansaithe tráchta, nuair is cuí, agus oibreacha is gá chun sábháilteacht ag trasrianta bóthair a fheabhsú.

GI6 Cuspóir 11:

Tiomantas a thabhairt dul ar aghaidh le Máistirphlean Bainistíochta Tráchta a sheachadadh do Bhaile Phámar nuair atá toradh cinnte tagtha ón NTA / TII maidir leis an acomhal grád-scartha ar Bhóthar Kennelsfort / R148.

GI6 SLO 1:

Imscrúdú a dhéanamh ar an ngá le staidéar tráchta agus iompair a dhéanamh do Ráth Chúil, Teach Sagard agus An Caisleán Nua agus na ceantair máguaird tar éis fhoilsiú athbhreithniú Straitéise GDA go 2042 a shoiléireoidh an comhthéacs ina bhfeidhmeoidh an líonra bóithre sa cheantar agus ina n-áireofar athbhreithniú ar ghluaiseacht HGV.

GI6 SLO 2:

Dul i mbun straitéis bainistíochta tráchta do Shráidbhaile Leamhcán, chun roghanna bainistíochta tráchta a mheas, lena n-áirítear bearta chun an timpeallacht rothaíochta agus coisithe a fheabhsú agus chun an cumas le haghaidh páirceáil eas-sráide a scrúdú.

GI6 SLO 3:

Agus réamhaisnéis shuntasach d'fhás an daonra áitiúil á aithint, tabhairt faoi staidéar mionsonraithe tráchta a chinneann clár oibreacha a bhfuil sé mar aidhm aige an trácht 'scrogaill' atá ann cheana a mhaolú idir timpeallán Supervalu ar Bhóthar An Chaisleán Nua, Leamhcán agus acomhal an N4.

GI6 SLO 4:

Sábháilteacht an acomhail idir Bóthar Chill Chéile (L2003) agus Lána Bhaile na gCailleach a fheabhsú.

7.10 Carrpháirceáil

Tá tionchar mór ag infhaighteacht agus costas páirceála ar an leibhéal tráchta a ghineann forbairt agus a mhealltar chuig limistéar. De réir Straitéis Iompair NTA *do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath*, tá soláthar agus bainistíocht páirceála ag cinn scríbe lárnach do bhainistíocht an éilimh ar thaisteal. Tá tionchar criticiúil aige ar roghnú mód le haghaidh gach turais; má tá páirceáil gann nó costasach, is mó an seans go roghnóidh daoine roghanna iompair phoiblí nó modhanna gníomhacha.

Tá tionchar lárnach ag páirceáil freisin ar phlódú, dearadh forbartha nua, oibriú gach modh iompair, agus leithdháileadh agus dearadh spáis i gceantair uirbeacha. Tá gá le cur chuige cothrom i leith bainistíochta páirceála a chuireann riachtanais pháirceála gnólachtaí agus teaghlach san áireamh, agus an gá atá le cineálacha iompair níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus tionchar an phlódaithe tráchta a theorannú. Mar a mhol Straitéis Iompair an NTA, cuireann an Chomhairle uaschaighdeán i bhfeidhm maidir le raon cineálacha talamhúsáide, agus tá leibhéal an tsoláthair pháirceála a chuirtear i bhfeidhm bunaithe ar leibhéal na hinrochtaineachta ar iompar poiblí. á ról ag an gComhairle mar sholáthraí páirceála m.sh. páirceáil ar an tsráid agus páirceáil don fhoireann agus don phobal ag áiseanna na Comhairle; agus mar rialtóir ar sholáthar páirceála i.e. páirceáil i ndáil le tograí forbartha. I gceachtar comhthéacs, cinnfear leibhéil pháirceála de réir na gcaighdeán le haghaidh úsáidí áirithe, ag féachaint do shuíomh agus do leibhéil inrochtaineachta an iompair phoiblí.

7.10.1 Bainistiú ar Pháirceáil Phoiblí

Sa chás go bhfuil an-éileamh ar pháirceáil, déanfaidh an Chomhairle láimhdeachas na spásanna a bhainistiú go cúramach trí pháirceáil Íoc agus Taispeáin agus / nó Cead Páirceála. De ghnáth cuirtear srianta den sórt sin i bhfeidhm chun láimhdeachas éifeachtach spásanna a chinntiú agus chun luach na spásanna atá ar fáil a uasmhéadú. Tá an pháirceáil i gceantair ábhartha sa Chontae á rialú ag Fodhlíthe Rialú Páirceála na Comhairle.

Cuidíonn páirceáil Íoc agus Taispeáin le ráta athraithe carranna páirceáilte a spreagadh agus spreagann sé na daoine sin a bhfuil cónaí orthu laistigh d'achar gairid go meánach siúl nó rothaíocht in ionad tiomáint chun na háite. Cuirtear córais ceadanna i bhfeidhm laistigh de cheantair chónaithe atá suite i gceantair ard-éilimh nó gar dóibh d'fhonn tosaíocht a thabhairt do spásanna ar an tsráid le haghaidh úsáide na n-áitritheoirí agus a gcuairteoirí. Bíonn sé d'éifeacht aige seo freisin an méid tráchtá a mhealltar go ceantair den sórt sin a laghdú.

D'fhéadfadh iarmhairtí neamhbheartaithe a bheith ag páirceáil íocaíochta nó páirceáil theoranta i gceantair lár an bhaile freisin, mar shampla daoine a aistriú go suímh siopadóireachta lasmuigh den bhaile ina bhfuil páirceáil níos saoire nó saor in aisce, go háirithe i gcás nach bhfuil roghanna maithe iompair poiblí ar fáil. Mar sin de, beidh córais íocaíochta ag teastáil i gcarrchlóis a bhaineann le mórionaid siopadóireachta agus forbairtí móra tráchtála eile ina moltar saoráidí nua nó síneadh mór ar shaoráidí atá ann cheana. Cinnteoidh sé seo láimhdeachas éifeachtach páirceála i bhforbairtí den sórt sin agus tabharfaidh sé deis d'ionaid uirbeacha agus d'iompar poiblí dul san iomaíocht le hionaid 'lasmuigh den bhaile' ar bhonn níos cothroime.

7.10.2 Luchtú Feithiclí Leictreacha

Tá sé mar sprioc ag Plean Gníomhaíochta Aeráide an Rialtais (2019) dlús a chur le glacadh carranna agus veaineanna EV ionas go mbeidh 100% de na gluaisteáin agus veaineanna nua go léir faoi 2030 ina bhfeithiclí leictreacha agus nach ndíolfar aon fheithiclí astaíochtaí neamh-nialasacha níos déanaí ná an dáta seo. Nuair a bhainfear an sprioc seo amach beidh 935,600 EV ar an mbóthar faoi 2030. D'fhonn tacú leis an sprioc seo, tá na ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath i gcomhar leis an Oifig Réigiúnach um Ghníomhaíocht Aeráide (CARO) agus Smart Dublin ag táirgeadh straitéis uileghabhálach muirir EV do réigiún iomlán Bhaile Átha Cliath. Deir RPO 7.42 den RSES:

'Beidh tograí ag údaráis áitiúla i bpleananna reachtúla talamhúsáide le méadú úsáid feithiclí leictreacha a éascú agus a spreagadh, lena n-áirítear bearta chun níos mó saoráidí athluchtaithe a dhéanamh agus tosaíocht a thabhairt do pháirceáil do EVanna in áiteanna lárnacha'.

Tá na caighdeáin le haghaidh luchtú EV leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur chun Feidhme agus Faireachán*. Tá beartais agus cuspóirí maidir le luchtú EV ar fáil i gCaibidil 10, Fuinneamh, chomh maith.

Beartas GI7: Páirceáil Carr agus Luchtú EV

Cur chuige cothrom a chur i bhfeidhm maidir le páirceáil a sholáthar agus é d'fhonn páirceáil a úsáid mar bheart bainistíochta éilimh chun aistriú i dtreo cineálacha iompair níos inbhuanaithe a chur chun cinn, agus freastal ar riachtanais ghnólachtaí agus phobail.

GI7 Cuspóir 1:

Na huaschaighdeáin pháirceála a chur i bhfeidhm do raon cineálacha talamhúsáide, áit a bhfuil an soláthar bunaithe ar leibhéal na hinrochtaineachta ar iompar poiblí.

GI7 Cuspóir 2:

Teorainn a chur le hinfhaighteacht páirceála sa láthair oibre in ionaid uirbeacha chun comaitéireacht gluasteán a dhíspreagadh, áit a bhfuil roghanna malartacha iompair ar fáil.

GI7 Cuspóir 3:

Caidhpeanna páirceála limistéarbhunaithe a chur i bhfeidhm in áiteanna ina dtarlaíonn agus a gcuirtear an fhorbairt is déine chun cinn, ar nós lárionaid baile / dúiche agus nóid iompair phoiblí ardoird.

GI7 Cuspóir 4:

Soláthar agus bainistíocht páirceála cinn scríbe a chur chun cinn i gceantair ina bhfuil éileamh ard ar thurais, faoi réir critéar iomchuí praghsála agus suímh, ag cur roghanna iompair níos inbhuanaithe san áireamh.

GI7 Cuspóir 5:

Tacú le leathnú an líonra luchtaithe EV tríd an soláthar saoráidí luchtaithe sainithe d'Fheithiclí Leictreacha a mhéadú ar thalamh poiblí agus príobháideach i gcomhpháirtíocht leis an BSL agus páirtithe leasmhara ábhartha eile; agus tacú le Straitéis Páirceála Réigiúnach EV Bhaile Átha Cliath.

GI7 Cuspóir 6:

Socruithe páirceála iomchuí a chur chun cinn le haghaidh sainriachtanas úsáideoirí lena n-áirítear tiománaithe faoi mhíchumas, gluaisrothair agus scútair i lár bailte agus ceantair, nóid iompair phoiblí agus cinn scríbe eile.

GI7 Cuspóir 7:

Páirceáil a dhearadh agus a bhainistiú chun láimhdeachas éifeachtach spásanna i lár na mbailte, na gceantar agus na sráidbhailte agus na limistéar forbartha dlúis níos airde a chinntiú trí na bearta seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- A chinntiú go gcuirtear páirceáil ar fáil den chuid is mó ar an tsráid agus laistigh de spásanna comhchoiteanna agus neamhshainithe, ach amháin i gceantair a shainithnítear mar shuímh cinn scríbe turasóireachta agus bia ina bhfuil sé inmhianaithe leathnú breise a dhéanamh ar cheantair do choisithe agus go gcaithfear páirceáil ar an tsráid a bhaint lena éascú;
- Srianata a chur ar pháirceáil níos fadtéarmaí.

GI7 Cuspóir 8:

Córais íocaíochta a éileamh i gcarrchlóis a bhaineann le mórionaid siopadóireachta agus forbairtí móra tráchtála eile ina bhfuil saoráidí nua nó síneadh mór ar shaoráidí atá ann cheana beartaithe.

GI7 Cuspóir 9:

A chinntiú go ndéantar carrchlós a dhearadh ar bhealach a chuirfidh taitneamhacht amhairc, bonneagar glas, ceapadh carbóin agus draenáil inbhuanaithe (SuDS) chun cinn trí na riachtanais seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- Tírdhreachú a sholáthar atá comhtháite i ndearadh gach carrchlóis, lena n-áireofar crainn dhúchasacha agus speicis pailneora a phlandáil;
- Gan níos mó ná dhá spás comhthreomhara nó cúig spás ingearacha a sholáthar idir crainn / bánna plandála;
- Pábháil tréscailteach a úsáid, nuair is cuí.

GI7 Cuspóir 10:

A chinntiú nach mbaineann soláthar páirceála, lena n-áirítear saoráidí luchtaithe EV a sholáthar, ó chompord agus sábháilteacht coisithe agus rothaithe, taitneamhacht amhairc nó carachtar ceantair. (déan tagairt chomh maith do Chaibidil 10 Fuinneamh).

GI7 Cuspóir 11:

Athbhreithniú a dhéanamh ar cheist na páirceála ar an tsráid in eastáit tithíochta agus í a fheabhsú le fáil réidh le haon saincheisteanna sábháilteachta bóithre nó sóisialta a spreagann siad, i gcás ina bhfuil na saincheisteanna sábháilteachta aitheanta go soiléir.

7.11 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinsí Gásanna Ceaptha Teasa (GCT)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Eascraíonn gásanna ceaptha teasa in iompar go príomha ó:</p> <p>→ Astuithe ó innill atá á gcumhachtú le peitreal agus díosal.</p>	<p>Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé d'acmhainn acu tionchar aeráide an iompair a laghdú trí aistriú ó iompar mótar príobháideach go siúl, rothaíocht agus iompar poiblí a spreagadh. I measc na mbearta chun an t-athrú módúil seo a bhaint amach tá:</p> <ul style="list-style-type: none">→ Fás dlúth agus coincheapa gluaiseachta inbhuanaithe agus déanamh áiteanna a chur i bhfeidhm i bpleanáil agus i ndearadh réimsí forbartha nua;→ Pleanáil, dearadh agus cur i bhfeidhm mórghríasán siúil agus rothaíochta (Rothaíocht Átha Cliath Theas, agus Bealaí Glasa na Canála agus na Dothra srl);→ Tionscadail tréscailteachta a chur i bhfeidhm chun taisteal gníomhach agus nascacht le hiompar poiblí a éascú;→ Tacaíocht gníomhach do thionscadail iompair phoiblí<ul style="list-style-type: none">→ Sráideanna agus bhóithre a dhearadh chun tosaíocht a thabhairt do thaisteal gníomhach;→ Beartais pháirceála atá curtha in oiriúint don talamhúsáid, don suíomh agus do inrochtaineacht iompair phoiblí;→ Bearta bainistíochta éilimh ar nós córais luchtaithe carrchlóis atá nasctha le hinrochtaineacht iompair phoiblí;→ Pleananna bainistíochta soghluaisteachta a éileamh le haghaidh mórfhorbairtí;→ Méadú i saoráidí luchtaithe EV a chur chun cinn. <p>Áirítear mar bhearta eile atá dearfa don aeráid:</p> <ul style="list-style-type: none">→ A chinntiú go gcomhlíonann conairí iompair feidhm mar naisc bhonneagair ghlais trí phlandáil crann agus tírdhreachú agus cuimsiú gnéithe SuDS;→ chinntiú go gcuimsíonn dearadh na páirceála gnéithe plandála, dromchlaí tréscailte (nuair is iomchuí) agus gnéithe SuDs.

Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Fís

Pobail shláintiúla, ionchuimsitheacha agus inbhuanaithe a chruthú ina mbeidh rochtain áitiúil ag gach glúin ar áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa, agus ar pháirceanna agus ar spásanna glasa, a oirfidh dá riachtanais.

8.0 Réamhrá

Ceann de théamaí leathana an Phlean Forbartha Contae is ea comharsanachtaí a chruthú a bheidh inbhuanaithe, sláintiúil agus ionchuimsitheach go sóisialta. Tá réimse poiblí d'ardchaighdeán, rochtain ar pháirceanna, spásanna oscailte, agus áiseanna spórt agus áineasa ina n-eilimintí fíorthábhachtacha d'áiteanna d'ardchaighdeán agus ina gcuid lárnach dár sláinte agus dár bhfolláine. Lena chois sin, tá ról suntasach ag seirbhísí bunriachtanacha cosúil le cúram sláinte, cúram leanaí agus oideachas mar aon le cultúr agus leis na healaíona, le himirt inár gcaighdeán beatha. B'fhéarr go mbeadh gach ceann de na seirbhísí agus de na háiseanna sin lonnaithe laistigh de gach comharsanacht chun rochtain éasca a sholáthar agus an deis a bharrfheabhsú go mbeidh daoine in ann siúl nó dul ar an rothar chucu. Oibreoidh beartais agus cuspóirí ar fud an Phlean Forbartha Contae chun an sprioc sin a bhaint amach le himeacht ama.

Le bonneagar pobail, chun críocha an Phlean Forbartha Contae, áirítear ionaid phobail agus hallaí pobail; leabharlanna agus áiseanna cultúir, ionaid adhartha agus reiligi; áiseanna oideachais, cúraim sláinte agus cúraim leanaí; agus áiseanna súgartha, spórt agus áineasa lena n-áirítear glasbhealaí. Áirítear le spás oscailte poiblí páirceanna móra réigiúnacha cosúil le Páirceanna Chorcaí, Thigh Motháin agus Ghleann an Ghrífin agus páirceanna níos lú i gcomharsanachtaí agus páirceanna áitiúla, mar aon le spásanna glasa inrochtana don phobal.

Féachfaidh an Chomhairle, i gcás ina mbeidh sé laistigh dá sainchúram, bonneagar pobail a sholáthar lena bhfreastalófar ar riachtanais shóisialta agus áineasa gach comharsanachta laistigh den Chontae. I gcás ina mbeidh an soláthar sin d'fhreagracht ar fhorbróirí, ar ranna rialtais nó ar ghníomhaireachtaí eile, oibreoidh an Chomhairle go dlúth leis na páirtithe leasmhara seo chun éascú agus tacú le soláthar an bhonneagair phobail sin. Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go mbeidh gnéithe fisiciúla d'áiseanna pobail lánpháirtithe laistigh d'ionaid uirbeacha agus de limistéir chónaithe agus fostaíochta chun an rochtain orthu, a bhfeidhm agus a n-úsáid a bharrfheabhsú; agus lena chinntiú go ndearfar iad chun an inrochtaineacht uilíoch a chuimsiú oiread agus is féidir, go bhfreastalófar ar gach aois agus cumas.

8.1 Bonneagar Pobail agus Gníomhú ar son na hAeráide

Is féidir leis an mbealach a sholáthraíonn an Chomhairle bonneagar pobail agus spás oscailte cabhrú linn dul i ngleic leis an athrú aeráide trí ár n-éileamh ar fhuinneamh agus ár n-astaíochtaí carbóin a laghdú. Mar shampla, tá deiseanna iontacha i gceist le páirceanna agus spásanna oscailte agus glasbhealaí, agus iad ina gcuid de líonra bhonneagair ghlais an Chontae, chun carbóin a cheapadh (carbón a ghabháil agus a stóráil). Spreagfar an taisteal gníomhach, agus aistriú ar shiúl ón iompar atá bunaithe ar an ngluaisteán, le páirceanna, spás oscailte agus áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa a sholáthar faoi fhad siúil agus rothaíochta de phobail agus ar bhealaí iompair phoiblí. In éineacht le chéile, cabhróidh na bearta seo le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach.

8.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith comhsheasmhach le beartas pleanála náisiúnta agus réigiúnacha mar a leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE). Baineann roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo go mór le réimse an ionchuimsithe sóisialta agus le háiseanna agus seirbhísí pobail a sholáthar:

- Toradh Straitéiseach Náisiúnta 10 den NPF ná *'Rochtain ar chúram leanaí, oideachas agus seirbhísí sláinte d'ardchaighdeán'*.
- Le Toradh Straitéiseach Náisiúnta 28 den NPF, éilítear ar údaráis phleanála *'Pleanáil le haghaidh sochaí a bheidh níos ilghnéithí agus níos iolchuimsithí go sóisialta agus lena ndíreofar ar an gcomhionannas deise agus ar chaighdeán beatha níos fearr do gach saoránach, trí lánpháirtíú feabhsaithe agus trí inrochtaineacht níos mó i dtaca le pobail inbhuanaithe a sheachadadh agus seirbhísí gaolmhara a sholáthar'*.
- Deirtear le Cuspóir Réigiúnach Beartais 9.14 den SRSE: *'Féachfaidh údaráis áitiúla tacú le soláthar pleanáilte áiseanna so-inrochtana sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa agus cinnteoidh go mbeidh rochtain ag gach pobal ar raon áiseanna lena gcomhlíonfar riachtanais na bpobal ar a bhfreastalaíonn siad'*.

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiúnach ábhartha eile atá ann. Tagraítear dóibh siúd le huimhir laistigh de bheartais aonair agus de chuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach ina n-iomláine iad ag Aguisín 7: Cuspóirí Náisiúnta agus Réigiúnacha.

8.3 Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail

Plean úsáide talún maidir le gnéithe spásúla is ea an Plean Forbartha Contae go príomha. Ach tá sé de phoitéinseal ann, trí na beartais agus trí na cuspóirí atá ann, dul i bhfeidhm go dearfach ar shaol na saoránach trí éascú le háiseanna sóisialta agus pobail a sholáthar a bheidh ina gcuid bhuntábhachtach den chaighdeán beatha agus den fholláine. Le gnáthchuir chuige i dtaca le pleanáil, dearadh agus forbairt, ní fhreastalófar i gcónaí ar riachtanais na ngrúpaí mionlaigh agus imeallaithe agus bíonn gá le breithniú níos fócasaithe uaireanta mar a mhínítear go hachomair sna straitéisí éagsúla a leagtar amach i gcuid 8.3.1 thíos. Tá sé tábhachtach freisin a chinntiú go bhfreastalófar ar riachtanais na nglúnta difriúla agus daoine le cumais dhifriúla lena n-áirítear leanaí, daoine níos óige, daoine scothaosta agus daoine le míchumais, a mhéid is féidir.

8.3.1 Pleananna agus Straitéisí Áitiúla um Ionchuimsiú Sóisialta

Tosaíocht is ea ionchuimsiú sóisialta a bhaineann le go leor feidhmeanna de chuid na Comhairle. Bhí an Chomhairle rannpháirteach in ullmhú go leor pleannana agus straitéisí áitiúla a bhaineann leis an ionchuimsiú sóisialta lena n-áirítear –

- **Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2016-2021):** Ba é an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ) a d'ullmhaigh an cháipéis seo (féach an chéad chuid eile). Saináithnítear ann beartais agus gníomhartha chun tacú leis an bhforbairt eacnamaíochta agus pobail agus í a láidriú, agus rannchuidiú le pobail inbhuanaithe agus eacnamaíocht áitiúil láidir a thógáil i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san fhorbairt eacnamaíochta agus pobail.

- **An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (2018-2022):** Leis an gclár seo, a bhainistítear tríd an CFPÁ, soláthraítear maoiniúchan chun dul i ngleic leis an mbochtaineacht agus leis an eisiadh sóisialta trí rannpháirtíocht áitiúil agus trí chomhpháirtíochtaí áitiúla idir daoine faoi mhíbhuntáiste, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí de chuid na hearnála poblí.
- **Sraitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas um Imeascadh (2019-2023)**
 - **Contae Níos Ionchuimsithí:** Straitéis is ea í seo lena chinntiú go mbeidh taithí dhearfach ag imircigh atá ina gcónaí agus ag obair i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus go mbeidh fáil agus rochtain ag cách ar sheirbhísí, ar chomhairle agus ar chúnamh.
- **Clár Cóiríochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas don Lucht Siúil (2019-2024):** Leis an gcáipéis seo, leagtar amach pleananna na Comhairle maidir le cóiríocht a sholáthar don Lucht Siúil i gcaitheamh tréimhse cúig bliana.
- **Plean Straitéiseach maidir le Tithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas (2021-2026):** Leis an bplean seo, leagfar amach aidhm na Comhairle éascú le rochtain do dhaoine faoi mhíchumas ar an raon cuí seirbhísí tithíochta agus seirbhísí tacaíochta gaolmhara. Is é an sprioc go bhfreastalófar ar riachtanais tithíochta shainaitheanta daoine faoi mhíchumas atá ina gcónaí go háitiúil, cibé acu a bhfuil siad ina gcónaí sa phobal agus / nó i suíomh comhchónaithe faoi láthair. Déanfar tithíocht a sheachadadh ar bhealach lánpháirtithe agus inbhuanaithe agus cuirfear comhionannas deise, rogha indibhidiúil agus maireachtáil neamhspleách chun cinn leis an bplean.
- **Straitéis Aoisbháuil Bhaile Átha Cliath Theas (2020- 2024):** Is iad cuspóirí Chlár Aoisbháuil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas sláinte agus folláine daoine scothaosta sa Chontae a fheabhsú; rannpháirtíocht a mhéadú i saol sóisialta, eacnamaíoch agus cultúir an phobail; agus comhpháirtíochtaí éifeachtacha a spreagadh idir eagraíochtaí áitiúla reachtúla, príobháideacha agus deonacha.
- **Straitéis le haghaidh Bhaile Átha Cliath Theas Sláintiúil (2019-2022):** Plean straitéiseach Éire Shláintiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas is ea an cháipéis seo. Sainaitheann inti 38 ngníomh faoi sheacht réimse théamacha a chomhfhreagraíonn do Straitéis Náisiúnta Éire Shláintiúil lena n-áirítear gníomhartha chun an fholláine fhisiciúil agus mheabhrach a chur chun cinn. Agus iad in éineacht le chéile, soláthraíonn na gníomhartha seo treochlár chun an tsláinte a fheabhsú i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

8.3.2 Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail

Áirítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta (SRSE) cuspóirí beartais réigiúnaigh (*RPO* 9.14 agus 9.18) chun oibriú i gcomhar leis na Coistí Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁanna) agus chun tacú le Pleananna Áitiúla Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEPanna). Éascaítear leis sin trí bheartais spásúla i bPleananna Forbartha Contae a úsáid chun laghdú a dhéanamh ar líon na saoránach atá bocht nó eisiata go sóisialta nó i mbaol na bochtaineachta agus a bheith eisiata go sóisialta agus chun pleanáil le haghaidh riachtanas maidir le bonneagar sóisialta.

Príomhfhaidhm de chuid an CFPÁ is ea Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP) a mhairfidh ar feadh sé bliana a fhorbairt, a chur chun feidhme agus monatóireacht a dhéanamh air. Imríonn *PÁEP Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2016-2021) ról buntábhachtach maidir leis na bhforbairt eacnamaíochta agus pobail laistigh den Chontae agus sainaitheann leis beartais agus gníomhartha chun tacú le gnéithe eacnamaíochta agus pobail, is iad araon a láidriú agus a fhorbairt, chun rannchuidiú le pobail inbhuanaithe a thógáil mar aon le heacnamaíocht áitiúil láidir i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san fhorbairt eacnamaíochta agus pobail.

Cé go soláthraítear creat leis an bPlean Forbartha Contae (PFC) chun pleanáil agus forbairt inbhuanaithe an Chontae a dhéanamh i gceart ar leibhéal spásúil, soláthraítear leis an PÁEP creat tacúil chun Contae Bhaile Átha Cliath Theas a fhorbairt ó thaobh na heacnamaíochta agus an phobail de. Dá thoradh sin, ba cheart do bheartais reachtúla agus do chuspóirí reachtúla an Phlean Forbartha agus do spriocanna ardleibhéil is do chuspóirí ardleibhéil an PÁEP a bheith comhlántach agus comhsheasmhach. Rinneadh machnamh ar an PÁEP i rith an phróisis leis an bPlean Forbartha Contae a ullmhú agus tugadh aird ar spriocanna ábhartha agus ar chuspóirí ábhartha PÁEP chun cur chuige comhordaithe a chinntiú. Tá PÁEP nua le hullmhú i rith shaolré an Phlean seo agus beidh gá ann go leanúnach leis an gcomhlántacht idir na Pleananna.

Beartas PSO1: Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail

Ionchuimsiú sóisialta agus forbairt pobail a chur chun cinn agus rannpháirtíocht ghníomhach agus imeascadh sóisialta grúpaí mionlaigh agus imeallaithe a spreagadh, i gcomhréir le *RPO* 9.1 agus *RPO* 9.2 den *SRSE*.

PSO1 Cuspóir 1:

Áiseanna cuí agus inrochtana pobail a sholáthar chun freastal ar riachtanais shaoránaigh uile an Chontae, ina bhfuil daonra óg atá ag fás go tapa agus daonra atá ag dul in aois san áireamh, i gcomhréir le *NPO*anna 28 agus 30 den *NPF*.

PSO1 Cuspóir 2:

Tacú le *Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2016-2021 nó *Plean* a thiocfaidh ina ionad) a chur chun feidhme trí bheartais agus trí chuspóirí an Phlean Forbartha Contae a bhaineann leis an bpleanáil spásúil, i gcomhar leis an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ), i gcomhréir le *RPO* 9.18 den *SRSE*.

PSO1 Cuspóir 3:

Tacú agus éascú le cur chun feidhme pleananna áitiúla agus cláir áitiúla (agus le haon cháipéisí a thiocfaidh ina n-ionad) le fócas ar ionchuimsiú sóisialta agus ar fhorbairt pobail, lena n-áirítear:

- ➔ *An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail* (2018-2022)
- ➔ *Sraitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas um Imeascadh* (2019-2023) – *Contae Níos Ionchuimsithí* (2019-2023)
- ➔ *Clár Cóiríochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas don Lucht Siúil* (2019-2024)
- ➔ *Sraitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas um Thithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas*
- ➔ *Sraitéis Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas* (2020-2024)
- ➔ *Sraitéis le haghaidh Bhaile Átha Cliath Theas Sláintiúil* (2019-2022)

PSO1 Cuspóir 4:

Tacú le feabhsú, cothabháil, uasghrádú agus athchóiriú áiseanna atá sa phobal cheana laistigh den Chontae chun freastal ar riachtanais reatha agus ar riachtanais a bheidh ann amach anseo.

PSO1 Cuspóir 5:

Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun cinn mar Chontae atá sábháilte agus tarraingteach do dhaoine *LGBT*.

8.4 Bonneagar Sóisialta/Pobail

Aithníonn an Chomhairle gur eilimint bhuntábhachtach é, áiseanna sóisialta agus pobail d'ardchaighdeán a sholáthar i limistéir atá ann cheana agus i limistéir i mbéal forbartha, sa phróiseas comhforbartha áite agus le pobail inbhuanaithe a chruthú a bheidh comhtháite go sóisialta. Tá bonneagar sóisialta/pobail ina chuid ríthábhachtach de gach comharsanacht agus rannchuidíonn sé go mór leis an gcreatlach shóisialta agus leis an gcaighdeán beatha. Bíonn áiseanna pobail ina bpointí fócais le haghaidh na gcomharsanachtaí ar a bhfreastalaíonn siad agus soláthraíonn siad deiseanna le haghaidh idirghníomhaíochta trí imeachtaí áitiúla pobail, spóirt, cultúir, ealaíon, oideachais agus sóisialta. Méadaítear an fholláine phearsanta leis na gníomhaíochtaí seo agus cuireann lenár braistint faoin áit agus lenár bhféiniúlacht áitiúil. Is féidir le háiseanna dea-chaighdeáin borradh a chur faoina tharraingtí is atá limistéar dóibh siúd a roghnaíonn cónaí, oibriú nó infheistiú ann.

8.4.1 Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta/Pobail

Tugadh faoi Iniúchadh ar Bhonneagar Sóisialta/Pobail (IBS) an Chontae chun ullmhú an Phlean Forbartha Contae a threorú. Ba é cuspóir an IBS:

- Athbhreithniú a dhéanamh ar infhaighteacht na n-áiseanna sóisialta/pobail atá ann cheana laistigh den Chontae Bhaile Átha Cliath;
- Riachtanais a bheidh ann amach anseo a chinneadh i dtaca le cineálacha áirithe áiseanna bunaithe ar an bhfás lena bhfuiltear ag súil a theacht ar an daonra; agus
- Sainaitint cá háit a bhféadfadh infheistíocht a bheith riachtanach amach anseo.

Scrúdaíodh na háiseanna seo a leanas a bhaineann leis an mbonneagar sóisialta agus cuireadh caighdeáin i bhfeidhm chun a chinntiú go n-ailíneofar iad leis an bhfás réamh-mheasta ar an daonra le haghaidh limistéar forbraíochta nua:

- **Ionaid Chúraim Phríomhúil** – 1 ionad in aghaidh 7,000-10,000 duine i gcomhréir le caighdeáin FSS;
- **Áiseanna Cúraim Leanaí** – 1 áis lena soláthraítear 20 áit in aghaidh 75 áitreabh i limistéir nua chónaithe i gcomhréir leis na *Treoirlínte d'Údaráis Áitiúla maidir le háiseanna Cúraim Leanaí* (2001), faoi réir solúbthacht áirithe a fhéadfar a chur i bhfeidhm faoi Chiorclán PL3/2016.
- **Scoileanna** – Caighdeán na Roinne Oideachais agus Scileanna go mbeidh gá ag 11.5% den daonra le háit bhunscoile agus gá ag 7.5% le háit iar-bhunscoile.
- **Ionaid Phobail** – 1 ionad mór ilfheidhmeach ar mhéid thart faoi 1,200sq m - 1,800 sq m in aghaidh 8,000 duine agus / nó ionaid phobail níos lú (350-650 sq m) de réir mar a fhéadfaidh an t-údarás áitiúil a shainaitint chun freastal ar riachtanas áitiúil. Féadfar an riachtanas áitiúil sin a chinneadh de réir fachtóirí déimeagrafacha, inrochtaineachta nó fachtóirí eile; agus
- **Spás Oscailte Poiblí agus Páirceanna Poiblí** – 2.4 heicteár in aghaidh 1,000 duine.

Leis an IBS, treoraíodh achoimre ar an soláthar áise pobail atá ann cheana agus atá pleanáilte le haghaidh gach limistéir chomharsanachta atá sa chuid ábhartha de Chaibidil 12: *Ár gComharsanachtaí*.

Féachfaidh an Chomhairle le háiseanna atá ann cheana a chosaint agus a bhreisiú agus le cinntiú go soláthrófar raon cuí d'áiseanna sóisialta/pobail i ngach comharsanacht, agus gá á chur san áireamh mar aon leis na spriocanna fáis daonra a shainaithnítear i gCaibidil 2: *An Chroístraitéis agus an Straitéis Lonnaíochta*.

8.4.2 Bonneagar Sóisialta/Pobail a Sheachadadh

Tá rún daingean ag an gComhairle bonneagar sóisialta agus pobail a sheachadadh agus saothróidh an Chomhairle raon sásraí maoiniúcháin agus seachadta. Áirítear leo siúd:

- Maoiniúchán trí acmhainní airgeadais na Comhairle, lena n-áirítear ranníocaí ó thobhaigh forbartha.
- Maoiniúchán deontais cosúil leis an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (CAFU) agus An Ciste Bonneagair Áitiúil um Sheachadadh Tithíochta a Ghníomhachtú (CBÁSTG).
- Tacú le gníomhaireachtaí poiblí eile cosúil le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) nó leis an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS).
- Oibriú i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san earnáil phoiblí agus phríobháideach, i gcás inar cuí.

Tá Scéim Ranníocaí Forbartha (SRF) ullmhaithe faoi alt 48 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú). I gcás ina ndeonófar cead pleanála (le heisceachtaí áirithe), ceadófar don Chomhairle leis an Scéim éileamh ar an iarratasóir le coinníoll pleanála, ranníoc airgeadais thabhairt i dtreo tionscadal mar a leagtar amach sa Scéim.

Sainaithnítear leis an Scéim Ranníocaí Forbartha 2021-2025 raon leathan de thionscadail a bhaineann le bonneagar pobail agus spás oscailte ar fud an Chontae le haghaidh a maoinithe, lena n-áirítear ionaid phobail, uasghráduithe ar pháirceanna, oibreacha inrochtaineachta do dhaoine faoi mhíchumas agus áiseanna spóirt, srl.

Féadfar athbhreithniú a dhéanamh ar an SRF go ndéanfar ailíniú le beartais agus /nó cuspóirí an Phlean Forbartha Contae. Leanfaidh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ar aghaidh le bheith ag oibriú i gcomhar leis an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS) chun tacú le scoileanna nua a sholáthar i limistéir shonracha arna sainaithint leis an gClár Tógála Scoileanna de chuid ROS. Pléitear níos mine leis seo laistigh de chuid 8.10 thíos maidir le háiseanna oideachais. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh freisin le hidirghníomhú go réamhghníomhach le forbróirí agus le páirtithe leasmhara eile chun soláthar áiseanna pobail agus sóisialta a dhaingniú, atá riachtanach mar chuid de chéimniú na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála laistigh den Chontae.

8.4.3 Áiseanna Sóisialta/Pobail atá Inrochtana go hUilíoch

Is éard atá i gceist leis an Dearadh Uilíoch an coincheap lena gcruthaítear timpeallacht ar féidir le gach duine a úsáid, beag beann ar a n-aois, a méid, a míchumas nó a gcumas. Leis an rochtain uilíoch, cruthaítear comharsanachtaí atá inchónaithe agus inbhuanaithe inar féidir le gach duine beatha iomlán agus ghníomhach a bheith acu mar chuid den phobal. Ba cheart cur chuige i dtaca le dearadh uilíoch a bheith ina chuid de sholáthar áiseanna sóisialta/pobail, agus suíomh, leagan amach agus dearadh á gcur san áireamh leis an inrochtaineacht agus an naschtacht is mó is féidir a chinntiú leis an limistéar máguaird. Ba cheart do gach togra aird a thabhairt ar fhorálacha cháipéis an Údaráis Náisiúnta Míchumais 'Ag Tógáil do Gach Duine: Cur Chuige i dtaca le Dearadh Uilíoch – Pleanáil agus Beartas' (2012) chun inrochtaineacht agus ionchuimsiú a chinntiú don oiread úsáideoirí difriúla agus is féidir.

Beartas PSO2: Bonneagar Sóisialta/Pobail

Tacú le soláthar pleanáilte raon áiseanna sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa a bheidh inrochtana go huilíoch agus dea-nasctha, gar do na pobail ar a bhfreastalaíonn siad, i gcomhréir le RPO 9.14 den SRSE. (Féach freisin Caibidil 5: *Dearadh d'Ardchaighdeán agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil*)

PSO2 Cuspóir 1:

Tacú le raon leathan áiseanna pobail a sholáthar agus cinntiú go soláthrófar na háiseanna sin i gcomharsanachtaí nua agus i gcomharsanachtaí atá ann cheana in éineacht leis an bhforbairt tithíochta, agus déanfar tréimhse athbhreithniúcháin a bhreithniú go speisialta chun dul in oiriúint do riachtanais phobail atá ag fás níos ilchultúrtha agus níos ilghnéithí, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála.

PSO2 Cuspóir 2:

Leanúint ar aghaidh le bheith ag oibriú go dlúth le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus na comhlachtaí ábhartha poiblí agus gníomhaireachtaí ábhartha stáit chun freastal ar sholáthar riachtanach na n-ionad cúraim phríomhúil, na n-áiseanna cúraim leanaí, na scoileanna, na n-ionad pobail agus an spáis oscailte poiblí de réir na gcaighdeán a leagtar amach i 8.4.1 den Phlean seo.

PSO2 Cuspóir 3:

Áiseanna pobail atá ann cheana a chosaint agus a bhreisiú, agus tacú le háiseanna agus le seirbhísí nua agus cinn atá ann cheana a fhorbairt agus a leathnú, i gcóngar na ndaonraí ar a bhfreastalaíonn siad, i gcás ina sainaitheofar gá a bheith leo.

PSO2 Cuspóir 4:

Tacú le cnuasú áiseanna pobail cosúil le hionaid phobail, spórt agus fóillíochta, scoileanna, áiseanna cúraim leanaí agus spásanna oscailte chun moil phobail ilfheidhmeacha a chruthú.

PSO2 Cuspóir 5:

Bonneagar inrochtana agus ionchuimsitheach a chur chun cinn do raon úsáideoirí trí chur chuige i dtaca le dearadh uilíoch a ghlacadh i gcás inarb indéanta sin agus foráil a dhéanamh maidir le sochaí aoisbháúil inar féidir le daoine ar gach aois beatha iomlán, ghníomhach, shláintiúil a bheith acu ina mbeidh meas orthu, i gcomhréir le RPO 9.12 agus RPO 9.13 den SRSE agus aird á tabhairt ar 'Ag Tógáil do Gach Duine: Cur Chuige i dtaca le Dearadh Uilíoch – Pleanáil agus Beartas' (2012).

PSO2 Cuspóir 6:

Cinntiú go soláthrófar áiseanna sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa ar bhealach lena laghdófar an tionchar ó thaobh na haeráide de trí thacú leis na bearta seo a leanas agus iad a chur chun cinn:

- Áiseanna a sholáthar atá faoi fhad siúil de phobail agus ar bhealaí iompair phoiblí,
- Siúl agus rothaíocht a chur chun cinn mar aon le húsáid iompair phoiblí trí bhearta bainistíochta tréscailteachta agus soghluaisteachta,
- Comhlonnú, cnuasú agus comhroinnt áiseanna pobail chun úsáid éifeachtúil a mhéadú agus turais a laghdú,
- Lonnú, suíomh, agus dearadh chun maolú aeráide agus oiriúnú aeráide a chur chun cinn, m.sh. leas a bhaint as sochar gréine,
- Cumhacht a fhoinsiú ó athnuaiteáin cosúil le fuinneamh gaoithe agus gréine,
- Teicneolaíochtaí fuinnimh mhalartaigh a úsáid cosúil le teaschaidéil,
- Foirgnimh phobail a dhíon ó thaobh fuinnimh de,
- Crainn bhreise a chur agus réimeanna bainistíochta i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí a oiriúnú chun tuilleadh limistéar fiáin a cheadú chun deiseanna le haghaidh ceapadh carbóin a mhéadú.

PSO2 Cuspóir 7:

Tacú agus éascú le rochtain ar áiseanna leithris poiblí, lena n-áirítear áiseanna leithris atá inrochtana do chathaoireacha rothaí, i ngach baile agus sráidbhaile sa Chontae.

PSO2 Cuspóir 8:

'Áiteanna chun athraithe' a áireamh i ngach foirgneamh pobail agus contae atá á thógáil as an nua agus i gcás inarb indéanta, i gcás ina mbeidh siad á n-athchóiriú, i rith shaolré an Phlean Forbartha Contae seo.

PSO2 Cuspóir 9:

Tionscadal a rith ar bhonn póilótach chun tacú le leanaí a bhfuil riachtanais speisialta acu agus lena dtuismitheoirí, go sonrach maidir le bréagáin, teicneolaíocht agus oilúint a sholáthar arna sainaitheint trí idirchaidreamh le lucht oibre gairmiúil cúraim sláinte.

PSO2 SLO 1:

Go soláthrófar taitneamhachtaí poiblí, saintógtha agus oiriúnacha (as laistigh dá bpobail féin) do limistéir Iarthar na Cathrach / Bhaile Uí Fhoirtcheirn:

- Leabharlann;
- Ionad pobail agus caifé pobail;
- Clóis súgartha/spásanna súgartha inrochtana, spásanna inrochtana do dhéagóirí agus taitneamhachtaí inrochtana óige (cosúil le páirc scátála);
- Spásanna glasa deartha lena n-áirítear páirc phoiblí faoi bhainistíocht ina mbeidh suíochánra poiblí leordhóthanach, inrochtana lena féidir féiltí agus imeachtaí pobail a óstáil;
- Bitheolaíocht níos mó sa limistéar agus clúdach crann níos fairsinge;
- Líon leordhóthanach de pháirceanna imeartha agus clubthithe/pailliúin le haghaidh spórt;
- Áiseanna leordhóthanacha poiblí cúraim leanaí agus iarscoile; agus
- Suíomhanna scoile.

PSO2 SLO 2

Scrúdú a dhéanamh ar an ngá le bonneagar pobail méadaithe le haghaidh an fháis atá teacht ar dhaonraí Choill Tobair, Chill an Ardáin, Marfield, Ellensborough, Aylesbury agus Old Bawn i bhfianaise an fháis atá tagtha ar an daonra le déanaí.

8.5 Ionaid Phobail

Le hionaid phobail, soláthraítear áit chun bualadh le chéile agus gníomhaíochtaí sóisialta, cultúir agus áineasa a reáchtáil le haghaidh gach aoise agus coda de phobal, rud lena gcumasaítear do dhaoine páirt a ghlacadh ina bpobal agus a gcaighdeán beatha a bhreisiú.

Le hionaid acmhainní pobail, soláthraítear seirbhísí agus tacaí do phobail áitiúla, lena n-áirítear seirbhísí uilíocha a sheachadadh do theaghlaigh i suíomhanna ilghnéitheacha atá ann ar fud an Chontae. Leis na hionaid sin, cuirtear rannpháirtíocht phobail agus ionchuimsiú sóisialta chun cinn le béim ar thacaí spriocdhírthe agus ar sheirbhísí spriocdhírthe a sheachadadh ar leibhéal áitiúil.

Scrúdaigh an Chomhairle soláthar na n-ionad pobail laistigh den Chontae agus i suíomhanna eile in Éirinn, i dTuaisceart Éireann agus sa Bhreatain, mar chuid den Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta. Agus breithniú déanta ar an taighde sin, cuirfidh an Chomhairle caighdeán i bhfeidhm go mbeidh aon ionad mór pobail ilfheidhmeach amháin ann ar leibhéal ceantair in aghaidh gach 8,000 duine nó ionaid níos lu ar leibhéal níos áitiúla de réir mar a shainithnítear chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais shonracha. Féadfar riachtanais a chinneadh maidir le saincheisteanna áitiúla áirithe lena n-áirítear déimeagrafach agus inrochtaineacht. Ba cheart d'ionad pobail ar leibhéal ceantair a bheith ar mhéid thart faoi 1,200 – 1,800 sq m chun freastal ar riachtanais éagsúla cosúil le halla spórt chun éascú le, mar shampla, badmantan/cispheil/sacar faoi dhíon agus seomraí gléasta gaolmhara, leithris, áis stórála, oifigí, seomraí cruinnithe, caifé agus limistéar súgartha do leanaí. Ba cheart d'ionaid phobail ar leibhéal áitiúil a bheith ar mhéid idir 350-650 sq m chun freastal ar raon spásanna, seomraí cruinnithe, leithris, caifé agus limistéar súgartha do leanaí. I gcás nach mbeadh ionad pobail riachtanach mar gheall ar mhéid forbraíochta nua aisti féin, féadfaidh an Chomhairle ranníoc pro rata a lorg i dtreo ionad nua a dhéanfar a phleanáil.

Beartas PSO3: Ionaid Phobail

Cinntiú go mbeidh rochtain ar ionaid phobail ilfheidhmeacha agus idirghlúine ag pobail ar fud an chontae lena soláthraítear pointe fócais le haghaidh gníomhaíochtaí pobail.

PSO3 Cuspóir 1:

Chun an indéantacht a imscrúdú, i gcás ina mbeidh soláthar nua riachtanach chun freastail ar riachtanais an daonra, maidir le hionaid phobail atá ann cheana a leathnú ar láithreáin oiriúnacha, chomh fada agus a bheifear in ann i dtaca le lonnú, leagan amach, dearadh, rochtain agus nithe eile a bhreithnítear ó thaobh na pleanála de.

PSO3 Cuspóir 2:

Chun a chinntiú go soláthrófar ionaid nua phobail i limistéir forbraíochta nua agus i limistéir den sórt atá ann cheana nó i gcás inarb é freagracht an fhorbróra an soláthar sin, cinnteoidh an Chomhairle go soláthróidh an forbróir, i gcóngar an daonra ar a bhfreastalaíonn siad agus i gcomhréir leis an gcaighdeán maidir le haon ionad amháin in aghaidh 8,000 duine ar mhéid thart faoi 1,200-1,800 sq m, nó ag brath ar riachtanais dhéimeagrafacha áitiúla shonracha nó ar riachtanais eile, ionaid níos lú ar leibhéal níos áitiúla, ar mhéid idir 350-650sq m i gcoitinne de réir mar is rogha leis an gComhairle, nó de réir mar a fhéadfar a uasdátú le haon straitéis um ionaid phobail a dhéanfaidh an Chomhairle amach anseo.

PSO3 Cuspóir 3:

Rogha a sholáthar don Chomhairle a éileamh ar fhorbraíochtaí cónaithe nó ar fhorbraíochtaí ilchineálacha i limistéir forbraíochta nua ranníoc pro rata a sholáthar i dtreo ionad pobail a sholáthar, i gcomhréir leis na caighdeáin a leagtar amach i COS3 Cuspóir 2 agus ar aon dul leis an Scéim Ranníocaí Forbartha.

PSO3 Cuspóir 4:

Cinntiú go mbeidh foirgnimh phobail ilfheidhmeach agus inoiriúnaithe, gur féidir le gach cohórt aoise iad a úsáid (foirgnimh idirghlúine), á soláthar lena n-úsáid faoi dhíon agus lasmuigh m.sh. láithreacha suí caifé, agus go mbeidh siad inrochtana don oiread úsáideoir difriúil agus is féidir lena n-áirítear ár ndéagóirí agus ár ndaoine óga.

PSO3 Cuspóir 5:

Tacú agus éascú le forbairt Straitéise um Ionaid Phobail lena n-áireofar measúnú a dhéanamh ar an spás urláir pobail/ar na háiseanna pobail atá ann cheana laistigh den Chontae, chun bearnaí sa soláthar a shainaithint agus chun a chinntiú go soláthrófar ionaid nua phobail i limistéir forbraíochta atá ann cheana agus i limistéir forbraíochta nua agus aird á tabhairt ar an Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta arna dhéanamh le haghaidh an Phlean Forbartha.

PSO3 Cuspóir 6:

Tacú agus éascú le soláthar ionad acmhainní pobail.

PSO3 SLO 1:

Éascú le suíomh ilfhreastail le haghaidh Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghleanntán an Choiréil.

PSO3 SLO 2:

Ionad pobail/áiseanna pobail a sheachadadh laistigh d'Íarthar na Cathrach mar chuid den obair chun bonneagar a sheachadadh arna sainaitheint i bPlean Limistéir Áitiúil Bhaile Uí Fhoirtcheirn.

PSO3 SLO 3:

Idirghníomhú go réamhghníomhach le Tionscnamh Pobail na hEascrach agus tacú le forbairt foirgnimh pobail ilchineálaigh ar thailte ar leis an gComhairle iad agus atá taobh le sliosbhóthar an N4 chuig an R120 agus ó thuaidh ó Bhunscoil Naomh Tomás.

8.6 Áiseanna agus Ionaid Spóirt

Aithníonn an Chomhairle tábhacht na n-áiseanna spóirt le haghaidh na sláinte agus na folláine agus tá rún daingean aici a chinntiú go mbeidh rochtain ag gach pobal ar raon áiseanna dá leithéid chun freastal ar riachtanais ilghnéitheacha. Tá sé seo ag teacht le cuspóirí an Chontae ó thaobh na sláinte poiblí de agus i gcomhréir le *Creat Éire Shláintiúil* (CÉS) agus leis an *bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha* (PNGC). Tá *Creat Éire Shláintiúil* (2019-2025) bunaithe ar cheithre phríomhspríoc – cion na ndaoine atá sláintiúil ag gach céim den bheatha a mhéadú; éagothromaíochtaí sláinte a laghdú; an pobal a chosaint ó bhagairtí don tsláinte agus don fholláine; agus timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine agus le gach earnáil den tsochaí a bpáirt a imirt chun Éire shláintiúil a bhaint amach. Tá sé d’aidhm leis an *bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha*, a ullmháodh de bhun gníomh de chuid CÉS, leibhéil na gníomhaíochta corpartha a mhéadú trasna an daonra ar fad. Tá sé d’aidhm leis sochaí a chruthú lena n-éascaítear le daoine modh maireachtála ghníomhach a bheith acu cibé acu a bhíonn siad sa bhaile, ag obair nó ag súgradh.

Is é gníomh 36 de chuid an PNGC:

‘Tús áite a thabhairt d’obair chun bonneagar siúil agus rothaíochta agus gníomhaíochta ginearálta áineasa / corpartha a phleanáil agus a fhorbairt’.

Ar leibhéal fíorbhunúsach, leis an gcoincheap ‘Comharsanacht Nasctha’ atá á chur chun cinn laistigh den Phlean Forbartha seo (féach Caibidil 5, *Dearadh d’Ardchaighdeán agus Comhforbairt Áite Shláintiúil*), lena ndéantar gach áis agus seirbhís phobail a lonnú laistigh d’achar gar ó áit chónaithe duine, cruthófar deiseanna le haghaidh modhanna maireachtála níos gníomhaí ina ndéanfar turais ghearra de shiúl na gcos agus ar an rothar. Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú freisin go soláthrófar raon cuí áiseanna spóirt agus áineasa agus na spriocanna á gcur san áireamh, a shaináithnítear sa Straitéis Tithíochta agus sa *HNDA* Eatramhach a leagtar amach faoi Aguisín 11 maidir leis an bpróifíl aoise, an déimeagrafach agus an fás ar an daonra.

Beartas PSO4: Áiseanna agus Ionaid Spóirt

Cinntiú go dtacófar le gach pobal le raon áiseanna spóirt a bheidh oiriúnach dá bhféidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe.

PSO4 Cuspóir 1:

Soláthar agus bainistíocht bonneagar spóirt agus áineasa ilfheidhmeach d’ardchaighdeán a chur chun cinn ar fud an Chontae chun freastal ar riachtanais atá ann cheana agus a bheidh ann amach anseo, lena n-áireofar moil spóirt agus páirceanna ilspóirt *Astroturf*, i gcomhréir le *Straitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Páirceanna Spóirt* (2020), an *Beartas Náisiúnta Spóirt* (2018-2027) agus aidhmeanna Chomhpháirtíocht Spóirt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, i gcomhréir le *RPO 9.15* den SRSE.

PSO4 Cuspóir 2:

Beartais sláinte poiblí a chur chun cinn lena n-áirítear Creat Éire Shláintiúil agus an Plean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha i gcomhréir le *NPO 26* den *NPF* agus *RPO 9.16* den *SRSE*.

PSO4 Cuspóir 3:

Tacú le Plean Spórt a ullmhú don Chontae, i gcás ina ndéanfar foráil leis sin maidir le háiseanna spórt a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe, i gcomhréir leis an *mBeartas Náisiúnta Spórt (2018-2027)*.

PSO4 Cuspóir 4:

Tacú le comhlonnú agus comhroinnt áiseanna pobail agus spóirt laistigh den Chontae agus é sin a spreagadh i gcás inarb indéanta. (Féach freisin Beartas COS8 Cuspóir 8).

PSO4 Cuspóir 5:

Tacú le limistéir shúgartha fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla a sholáthar ina mbeidh trealamh agus áiseanna cuí, lena gcuimseofar deiseanna súgartha atá bunaithe ar an dúlra trasna an Chontae, á chinntiú go mbeifear ag freastal ar riachtanais aoisghrúpaí difriúla agus daoine le cumais difriúla.

PSO4 Cuspóir 6:

Éascú le soláthar áiseanna súgartha do leanaí agus áiseanna spáis do dhéagóirí, a bheidh ar scála cuí, ag suíomhanna oiriúnacha trasna an Chontae laistigh d'fhorbraíocht chónaithe atá ann cheana agus d'fhorbraíocht nua chónaithe.

PSO4 Cuspóir 7:

Tacú le pobail agus le clubanna spóirt mhionlaigh a fhorbairt ag suíomhanna cuí laistigh den Chontae agus é sin a chur chun cinn.

PSO4 Cuspóir 8:

Tacú le spás buan a sholáthar le haghaidh gníomhaíochtaí spórt agus áineasa fadbhunaithe ag suíomhanna cuí laistigh den Chontae, agus an Chomhairle ag dréim leis na caighdeáin agus leis na coinníollacha a chomhlíonann Ceann-Eagraíochtaí Náisiúnta le haghaidh limistéar imeartha dá leithéid, i gcás inarb indéanta agus i gcomhréir leis an gceartphleanáil agus leis an bhforbairt inbhuanaithe.

PSO4 Cuspóir 9:

Tacú agus éascú le creat chun áiseanna spórt pobalbhunaithe laistigh den Chontae a fheabhsú, a chothabháil agus a bhreisiú.

PSO4 Cuspóir 10:

Tacú le suíomh chun track *Motocross* a fhorbairt, agus i gcás inar féidir, suíomh a shainaitheint lena aghaidh sin, agus tacú le haon iarratas ar mhaoiniúchán náisiúnta i gcás ina mbeidh sé ar fáil.

PSO4 Cuspóir 11:

Oiread agus is féidir, éascú le gach spórt a imríonn saoránaigh Chontae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear rugbaí, agus an méadú atá ag teacht ar líon na ndaoine atá ag glacadh páirte sa spórt á aithint mar aon leis na riachtanais áirithe a bhaineann leis an gcluiche ó thaobh páirceanna imeartha de.

PSO4 Cuspóir 12:

Tacú le hionad spóirt tiomnaithe in Eastát an Teampaill Ghil a d'fhéadfadh clubanna spóirt áitiúla a úsáid lena n-áirítear Club Dornálaíochta an Teampaill Ghil agus Club CLG na bhFánaithe, Club Bhaile Baodáin agus clubanna áitiúla eile. B'fhéarr go mbeidh fáinne dornálaíochta, áiseanna gléasta agus cithfholctha agus áiseanna stórála ann freisin le haghaidh clubanna áitiúla.

PSO4 Cuspóir 13:

Tacú le Mol Spóirt a fhorbairt i bPáirce Ghrífin, Leamhcán, a leanann ar aghaidh le bheith ag freastal ar an bhfás atá ag teacht ar dhaonra an limistéir mháguaird. Ba cheart do mhol dá leithéid tacaíocht a áireamh chun an clubtheach a uasghrádú, mar aon le páirceanna imeartha uile-aimsire, páirceanna ilchineálacha agus áiseanna spáis imeartha do dhéagóirí.

PSO4 Cuspóir 14:

Fóntas spóirt agus áineasa a sholáthar sa Chaisleán Nua, lena gcuimseofar páirc imeartha ilchineálach, uile-aimsire CLG ar mhéid iomlán, dhá chúirt cispheile, seomraí gléasta, raon siúlóide/bogshodair/rothaíochta mar aon le limistéir páirceála agus spás oscailte breise gaolmhar.

PSO4 Cuspóir 15:

Linn snámha a sholáthar le háiseanna fóillíochta i limistéir Ráth Fearnáin/Chnoc Lín/Theach na Giúise.

PSO4 Cuspóir 16:

Tacú le háiseanna lúthchleasaíochta a sholáthar sa Chontae trí scrúdú a dhéanamh ar an bpoitéinseal lena lonnú laistigh de Pháirceanna Réigiúnacha agus de shuíomhanna eile i gcomhréir le *Straitéis um Pháirceanna Spóirt 2020* de chuid na Comhairle agus Plean Spóirt an Chontae agus an Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte a fhorbairt.

PSO4 Cuspóir 17:

Cinntiú go soláthrófar áiseanna cearta (seomraí gléasta/leithris) d'aon club spóirt atá ar bun ar feadh breis is 5 bliana sa phobal lena chinntiú gur féidir leo leanúint le bheith ag oibriú agus ag fás laistigh dár bpobal.

PSO4 Cuspóir 18:

Láithreáin athfhorbraíochta oiriúnacha agus foirgnimh oiriúnacha neamhúsáidte ar leis an gComhairle iad a chur ar fáil do ghrúpaí spóirt, ealaíon agus pobail ar bhonn léas sealadach nó fadtéarmach, i gcás inarb indéanta.

PSO4 SLO 1:

Leanúint ar aghaidh le Páirc Ghleann Álainn i mBaile Phámar a fheabhsú agus a fhorbairt i gcomhréir leis an bpobal áitiúil agus le páirtithe leasmhara eile, chun taitneamhacht na páirce a bhreisiú lena n-áirítear a háiseanna spóirt agus áineasa d'úsáideoirí páirce ar gach aois lena n-áirítear daoine scothaosta, leanaí agus déagóirí agus na clubanna spóirt áitiúla agus páirtithe leasmhara eile i gcomhréir leis an *Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spóirt*, agus leis an Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte agus leis an bPlean Spóirt de chuid na Comhairle.

PSO4 SLO 2:

Soláthar áiseanna spóirt faoi dhíon a chur chun cinn go gníomhach chun freastal ar riachtanais a bhaineann leis an bhfás atá ag teacht ar dhaonra Cnoc Lín-Bhaile Baodáin.

PSO4 SLO 3:

Gealltanais a dhéanamh Mol Spóirt a sholáthar i limistéar Arda Choill an Rí.

PSO4 SLO 4:

Tacú le hoiliúint agus turnaimintí dornálaíochta a sholáthar le haghaidh club áitiúil fadbhunaithe ag Linn Snámha Leamhcáin agus ag campas Ionad Fóillíochta Leamhcáin.

PSO4 SLO 5:

Maidir le haon fhorbairt amach anseo, cinntiú go dtabharfar aird ar an teorainn le taitneamhacht agus le feidhm Ghalfchúrsa Bhaile Éamainn agus ar chosaint a thaitneamhachta agus a fheidhme.

8.7 Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí

Leis an gcuid seo, pléitear le feidhm, ordlathas, cáilíocht agus cainníocht na bpáirceanna agus an spáis oscailte phoiblí. Tugtar aghaidh ar spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach a bhaineann le forbraíochtaí nua cónaithe i gCaibidil 6: Tithíocht, agus le Caibidil 4: Bonneagar Glas, tugtar aghaidh ar spás oscailte mar chuid de líonra níos leithne an Bhonneagair Ghlais. Leagtar caighdeán agus critéir i ndáil le soláthar páirceanna agus spáis oscailte phoiblí amach i gCaibidil 13 freisin: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*.

Is é spás oscailte poiblí ceann de na hacmhainní is luachmhaire dá bhfuil ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá ról ar leith aige i ndáil le suíomh agus feidhm chomharsanachtaí uirbeacha an Chontae agus ina chuid lárnach maidir le pobail inbhuanaithe a sheachadadh agus leis an mbithéagsúlacht a chur chun cinn. Le spás oscailte poiblí, cumasaítear réitigh atá bunaithe ar an dúlra i leith uisce dromchla a bhainistiú (*SuDS*) mar aon leis an gcáilíocht uisce a fheabhsú agus athrú aeráide a mhaolú. Rannchuidiú buntábhachtach le sláinte agus le folláine phobail freisin is ea rochtain ar spásanna oscailte dea-chaighdeán agus ar dheiseanna le haghaidh spóirt agus áineasa. Spriocanna buntábhachtacha is ea iad seo de Thionscnamh Rialtas na hÉireann *Éire Shláintiúil* agus leis an bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha a ghabhann leis (PNGC). Féachtar leis seo a dhéanamh le Gníomh 34 den PNGC:

‘cinntiú go gcuirfeadh forbairt pháirceanna áitiúla agus réigiúnacha agus spásanna áineasa chun cinn, lena spreagfar an ghníomhaíocht chorpartha, le pleanáil, forbairt agus dearadh bailte agus cathracha.

Atreisítear é sin le *RPO 9.16* den SRSE lena n-éilítear ar Údarás Áitiúla tacú le cuspóirí an bheartais sláinte poiblí le beartais pleanála i bPleananna Forbartha.

Tá roinnt straitéisí ullmhaithe ag an gComhairle is ábhartha do spás oscailte poiblí, do pháirceanna agus don áineas, lena n-áirítear an *Clár Spáis do Dhéagóirí (2021)* agus an *Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spóirt (2020)*. Tá an Straitéis um Pháirceanna agus Spásanna Oscailte á hullmhú i gcomhréir leis an Dréachtphlean Forbartha agus déanfar comhairliúchán poiblí ar leithligh ina leith in 2021. Beidh beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha Contae a bheidh ailínithe agus comhlántach leis na cáipéisí seo.

Is é aidhm uileghabhálach na Comhairle maidir le páirceanna agus spás oscailte a sholáthar forbairt líonra spáis oscailte phoiblí lánpháirithe agus dea-nasctha a spreagadh lena rannchuideofar le raon leathan cuspóirí beartais a bhaint amach, lena n-áirítear:

- **Pobal, sláinte agus folláine a fheabhsú** – Soláthraíonn páirceanna agus spásanna oscailte ról luachmhar mar thearmann don phobal; tuigtear go forleathan anois na tairbhí a bhaineann le bheith ag idirghníomhú leis an dúlra mar rud a théann chun tairbhe don tsláinte mheabhrach agus chorpartha go háirithe,

- **Taitneamhacht infheicthe a bhreisiú** – Déanann páirceanna agus spásanna oscailte súíomh tarraingteach, glas agus oscailte lena mbreisítear carachtar comharsanachtaí uirbeacha go háirithe,
- **Forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn** – Rannchuidíonn páirceanna agus spásanna oscailte le cuspóirí na forbartha inbhuanaithe i gcás ina lonnaitear iad go cuí agus ina mbíonn siad inrochtana de shiúl na gcos, ar rothar agus ar iompar poiblí,
- **Oiriúnú don athrú aeráide agus maolú an athraithe aeráide a chur chun cinn** – Soláthraíonn páirceanna agus spásanna oscailte deiseanna le haghaidh na draenála inbhuanaithe agus feidhmíonn crainn agus plandaí ról ríthábhachtach trí charbón a cheapadh agus a stóráil,
- **Bonneagar Glas a Atreisiú** – Croí-eilimintí i líonra bhonneagar glas an Chontae is ea páirceanna agus spásanna oscailte (féach Caibidil 4: Bonneagar Glas),
- **Bithéagsúlacht a chur chun cinn** – Baineann deiseanna le páirceanna agus spásanna oscailte chun an bhithéagsúlacht agus éiceachórais a chaomhnú agus a athchóiriú. Is minic a bhíonn siad dírithe ar thimpeallachtaí nádúrtha cosúil le gleannta aibhneacha lena dtacaítear le gnáthóga fiadhúlra luachmhara; baineann deiseanna le páirceanna chun plándáil a bheidh báúil do phailneoirí a mhéadú freisin,
- **Ag tacú le cultúr agus le hoidhreacht** – Is minic a bhíonn eilimintí oidhreachta i bpáirceanna agus spásanna oscailte agus óstálann siad go leor imeachtaí pobail, ealaíon agus cultúir lasmuigh,
- **Ag tacú leis an ngeilleagar áitiúil, lena n-áirítear turasóireacht** – Bíonn áiseanna i gcuid mhaith páirceanna agus spásanna oscailte cosúil le caiféanna, gnéithe oidhreachta agus taitneamhachtaí eile atá luachmhar ó thaobh cuairteoirí a mhealladh.

8.7.1 Prionsabail lena dTreoraítear Soláthar Spáis Oscailte Phoiblí

Leis an Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte 2021, soláthrófar an bonn chun páirceanna agus spásanna oscailte a bhainistítear go poiblí a uasghrádú, a sholáthar, a bhainistiú agus a chothabháil, lena gcomhlánófar an chuid seo agus an Straitéis um Bhonneagar Glas (Féach Caibidil 4: Bonneagar Glas agus Aguisín 4 Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir).

Tá cúig bhunphrionsabal ag Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas lena dtreoraítear soláthar spáis oscailte:

Ordlathas

Le hOrdlathas an Spáis Oscailte Phoiblí a leagtar amach i dTábla 8.1, leagtar amach an réasúnaíocht le haghaidh líonra na bpáirceanna agus an spáis oscailte atá ann cheana agus atá pleanáilte le haghaidh an Chontae, agus raon na bhfeidhmeanna ar gach leibhéal san ordlathas á shainiú. Eilimint bhuntábhachtach is ea ordlathas an spáis oscailte de líonra an bhonneagair ghlais, lena nasctar agus lena ndéantar nascálacha conaire glaise trasna an Chontae.

Inbhuanaitheacht ó thaobh an Chomhshaoil de

Ba cheart don soláthar spáis oscailte poiblí rannchuidiú leis an bhfís níos leithne atá ann le haghaidh an Chontae ó thaobh na pleanála agus an Bhonneagair Ghlais de, lena n-áirítear pobail inbhuanaithe a chruthú, an bhithéagsúlacht a chur chun cinn, uisce a bhainistiú ar bhealach inbhuanaithe, carbón a cheapadh agus cuspóirí maidir le gníomhú ar son na haeráide.

Cainníocht

Soláthrófar cainníochtaí leordhóthanacha de spás oscailte poiblí agus d'áiseanna áineasa chun freastal ar riachtanais na bpobal atá ann cheana agus aon daonra a bheidh ann amach anseo laistigh de shaolré an Phlean Forbartha seo.

Cáillíocht

Ba cheart foráil a dhéanamh le spás oscailte poiblí maidir le háineas gníomhach agus éighníomhach agus ba cheart dó féiniúlacht agus taitneamhacht limistéir a bhreisiú agus aird á tabhairt ar an ngá leis an mbithéagsúlacht a chaomhnú. Ba cheart é a dhearadh chun bheith oiriúnach dá fheidhm, sábháilte, le háiseanna cuí agus éasca teacht air, agus á bhainistiú agus á chothabháil go cuí. Feidhmíonn cineálacha difriúla spáis oscailte laistigh den ordlathas feidhmeanna difriúla agus soláthraíonn leibhéil dhifriúla áiseanna.

Inrochtaineacht

Ba cheart spás oscailte agus áiseanna áineasa a dhearadh agus a lonnú chun bheith inrochtana go poiblí le bealaí iompair inbhuanaithe amhail siúl, rothaíocht agus iompar poiblí, ag brath ar an gcineál spáis oscailte laistigh den ordlathas. Ba cheart áiseanna a dhearadh chun rochtain a chinntiú le haghaidh gach aoise agus cumais.

Beartas PSO5: Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí – Uileghabhálach

Líonra spáis oscailte phoiblí lánpháirithe, ionchuimsitheach agus dea-nasctha a sholáthar trí ordlathas spáis oscailte ilfheidhmigh de chaighdeán ard atá inrochtana do chách a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae agus a thugann cuairt air.

PSO5 Cuspóir 1:

Tacú le hordlathas páirceanna agus spásanna oscailte poiblí ilfheidhmeacha, inrochtana trasna an Chontae ar aon dul le Tábla 8.1, bunaithe ar dhaonraí atá ann cheana agus ar fhás atá pleanáilte i gcomhréir le caighdeán foriomlán 2.4ha in aghaidh 1,000 duine.

PSO5 Cuspóir 2:

Tacú le Straitéis um Páirceanna agus Spás Oscailte de chuid Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun feidhme agus cinntiú go mbeidh soláthar, uasghrádú, dearadh, agus cothabháil an spáis oscailte phoiblí i gcomhréir leis an Straitéis.

PSO5 Cuspóir 3:

Tacú le *Clár Spáis do Dhéagóirí (2021)* de chuid na Comhairle a chur chun feidhme agus a leathnú agus le *Straitéis um Páirceanna Imeartha Spórt* de chuid na Comhairle a chur chun feidhme (2020) nó (le haon cháipéis a thiocfaidh ina n-ionad).

8.7.2 Ordathas an Spáis Oscailte Phoiblí

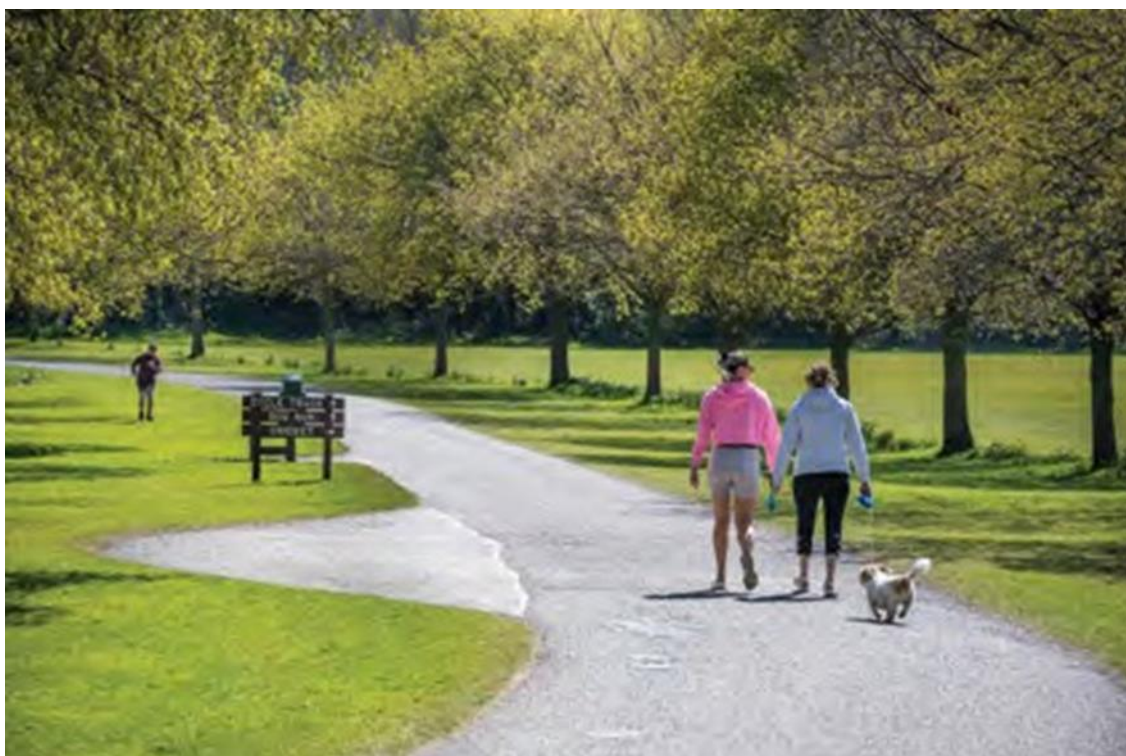
Leis an ordlathas spáis oscailte phoiblí a leagtar amach thíos, léirítear príomheilimintí an líonra páirceanna agus spáis oscailte atá ann cheana laistigh den Chontae agus leagtar amach leis creat maidir le soláthar amach anseo lena sainiúitear raon na bhfeidhmeanna ag gach leibhéal san ordlathas.

Maidir le spás oscailte poiblí, chun críocha an Phlean Forbartha seo, is spás oscailte é a dearadh agus a leagadh amach d'aon turas d'úsáid an phobail. D'fhéadfadh spásanna oscailte níos lú i limistéir chónaithe a bheith san áireamh leis sin nó spásanna níos mó ar leibhéal áitiúil, comharsanachta nó réigiúnach laistigh den ordlathas spáis oscailte.

D'fhéadfadh sé foráil a dhéanamh maidir le feidhmeanna difriúla a bheith ag spás oscailte freisin atá nasctha le suíomh agus méid. Is leis an gComhairle a bhíonn spás oscailte poiblí de ghnáth agus is í a dhéanann é a chothabháil i gcoitinne, ach i roinnt cásanna, spásanna níos lú i limistéir chónaithe go hiondúil, b'fhéidir gurb é cuideachta bainistíochta a bhainistíonn é nó atá ina húinéir air ach bíonn sé inrochtana don phobal.

Tá go leor dár gcuid limistéar spáis oscailte fadbhunaithe, mar chuid de cheadanna le haghaidh eastát tithíochta nó trí thailte a fuair an Chomhairle nó dreamanna eile. Soláthraítear spás oscailte poiblí nua tríd an bpróiseas pleanála de ghnáth trí spás oscailte poiblí a shainaitheint i bPleananna Limistéir Áitiúil nó i gCriosanna Forbartha Straitéisí agus trí choinníollacha pleanála a cheangal le haghaidh forbraíocht chónaithe nó cineálacha eile forbraíochta.

Leagtar príomhthréithe agus príomhchineálacha an Spáis Oscailte Phoiblí laistigh den ordlathas i gcomhair Chontae Bhaile Átha Cliath Theas amach i dTábla 8.1.

Tábla 8.1: Ordlathais Spáis Oscailte Poiblí

Cineál Páirce	Gnéithe	Bonneagar Glas
<p>Páirceanna Réigiúnacha</p>	<p>Bíonn na páirceanna móra poiblí seo ar mhéid idir 100 go 200ha, ag freastal ar limistéir laistigh de gha 5km i gcoitinne, ach ar úsáideoirí trasna an Chontae agus mar cheann scríbe le haghaidh turasóirí freisin. I gcoitinne, bíonn gnéithe oidhreachta nádúrtha, oidhreachta tógtha nó cultúir acu agus áiseanna do chuairteoirí. D'fhéadfadh limistéir shúgartha fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla do leanaí a bheith san áireamh sna gníomhaíochtaí, mar aon le siúlbealaí agus rotharbhealaí, suíochánra agus limistéir áineasa éighníomhaigh, páirceanna imeartha (lena n-áirítear páirceanna uile-aimsire), agus seomraí gléasta, raonta reatha agus garraí scóir. Ba cheart dóibh a bheith éasca do dhaoine teacht orthu le hiompar poiblí agus le rothaíocht, agus soláthar páirceála leordhóthanach le haghaidh rothar agus gluasteán a bheith iontu.</p> <p>Is iad seo a leanas na páirceanna réigiúnacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas: Páirc Ghleann an Ghrífin, Páirc Chorcaí, Páirc Ghleann na Dothra agus Páirc Thigh Motháin.</p> <p>Go hiondúil, ba chóir do pháirc réigiúnach a bheith lonnaithe laistigh de 5km de gach áit chónaithe sa Chontae.</p>	<p>Déanann páirceanna réigiúnacha eilimint bhuntábhachtach den líonra straitéiseach bonneagair ghlais (BG) ar leibhéal an Chontae, ag rannchuidiú le conairí glasa tábhachtacha a théann trí limistéir uirbeacha agus ag nascadh le limistéir thuaithe agus ardtailte. Bíonn bithéagsúlacht shuntasach agus gnéithe suntasacha ó thaobh na bainistíochta uisce de iontu go minic cosúil le sruthchúrsaí, <i>SuDS</i>, locháin, tailte riascach, móinéir, limistéir faoi chrainn agus fála scean. Tá deiseanna nach beag ann chun poitéinseal na bpáirceanna sin ó thaobh an Bhonneagair Ghlais de a láidriú trí bhreisiúcháin bhreise ó thaobh na bithéagsúlachta de.</p>
<p>Páirceanna Comharsanachta</p>	<p>Maidir le Páirceanna Comharsanachta, bíonn siad ar mhéid idir thart faoi 20 go 50ha i gcoitinne (chomh mór le 100ha ar uairibh). Bíonn siad inrochtana do choisithe agus do rothaithe agus is féidir le raon leathan áiseanna agus úsáideanna a bheith iontu lena bhféadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh: páirceanna imeartha, agus seomraí gléasta a bhaineann le háiseanna lasmuigh agus gníomhaíochtaí lasmuigh, áiseanna súgartha, giomnáisiamáí lasmuigh, bealaí siúil agus rothaíochta.</p> <p>San áireamh le samplaí de Pháirceanna Comharsanachta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá Páirceanna Bhaile an Mhóta, Bhaile an Chócaigh, Sheáin Bhreathnaigh, Ráth Cúil, agus Bhaile Uaitéir.</p> <p>Freastalaíonn páirceanna comharsanachta ar cheantar comharsanachta laistigh de 800m.</p>	<p>Is féidir le páirceanna comharsanachta raon gnéithe BG a chuimsiú cosúil le tailte riascach, fearainn pháirce móinéir, agus garraithe pobail, agus limistéir phlandála neamhfhoirmiúla ina mbíonn flúirse bithéagsúlachta. Tá deiseanna nach beag ann chun an luach ó thaobh na bithéagsúlachta de a láidriú trí scéimeanna breisiúcháin íogair agus trí nascálacha a chruthú trí chonairí straitéiseacha ar leibhéal áitiúil leis an líonra BG ar fud an Chontae.</p>
<p>Páirceanna / Spásanna Oscailte Áitiúla</p>	<p>Bíonn páirceanna áitiúla ar mhéid idir 2 agus 20ha. Úsáidtear iad mar thaitneamhacht agus mar áineas éighníomhach den chuid is mó, cé go bhféadfadh páirceanna imeartha agus trealamh súgartha a bheith i roinnt díobh; bíonn siad lonnaithe i gcóngar d'áiteanna cónaithe agus is éasca do choisithe agus do rothaithe teacht orthu.</p> <p>Samplaí de pháirceanna áitiúla i gContae Bhaile Átha Cliath Theas is ea Páirceanna Vesey agus</p>	<p>Talamh féaraigh feabhsaithe is mó a bhíonn i gceist leis na páirceanna seo ach baineann deiseanna nach beag leo chun rannchuidiú leis an líonra BG ar leibhéal áitiúil trí scéimeanna breisiúcháin lena n-áirítear crainn dhúchasacha, coillearnacha beaga, fála scean, móinéir agus plandáil</p>

	<p>Eirmeatáiste in Leamhcán, Páirc Bhaile Mhic Craith, Páirc Ionaid Phobail Theach na Giúise agus Pháirc Ghleanntán an Choiréil.</p> <p>Freastalaíonn páirceanna áitiúla ar dhaonra áitiúil laistigh de cheantar 400m.</p>	eile a dhéantar.
Páirceanna/Spásanna Oscailte Beaga	<p>Soláthraíonn páirceanna beaga (idir 0.2 agus 2ha) áiseanna tábhachtacha taitneamhachta agus áineasa. Is mar thaitneamhacht agus mar áineas éighníomhach is mó a úsáidtear iad agus féadfaidh áiseanna súgartha ar scála beag a bheith iontu.</p> <p>Freastalaíonn páirceanna beaga ar limistéar laistigh de cheantar 300m de dhaonra na comharsanachta áitiúla.</p>	Bíonn na gnéithe ó thaobh BG de a bhaineann leo teoranta de ghnáth faoi láthair, toisc gur talamh féarach feabhsaithe a bhíonn i gceist le formhór na limistéar agus fála sceach nó crainn iontu ar uairibh. Tá deiseanna ann luach bitheolaíochta na bpáirceanna seo a fheabhsú trí chrainn dhúchasacha a chur mar aon le nithe a chur agus a bhainistiú ar bhealach atá báúil le pailneoirí.
Limistéir Chonaithe Oscailte atá Níos Lú	<p>Bíonn na spásanna oscailte níos lú seo ar mhéid chomh mór le 0.2ha (2000sq m). Soláthraítear iad de ghnáth mar na limistéir níos lú de spás oscailte poiblí laistigh d'fhorbraíocht chónaithe ach ní áirítear leo ciumhaiseanna féaraigh, stráicí caola plandála nó spás oscailte atá teagmhasach nó 'fágtha' tar éis na tógála. Soláthraíonn siad gníomhaíochtaí neamhfhoirmiúla súgartha / áineasa do leanaí níos lú de ghnáth agus baineann feidhm shóisialta leo agus ó thaobh an amhairc de freisin. Áirítear spásanna cónaithe oscailte atá níos lú le 'Spásanna Glasa Taitneamhachta' mar a shainmhínítear sna Páirceanna agus Spás Oscailte.</p> <p>Ba cheart go mbeadh gach teach laistigh de 100m den chineál spás oscailte inrochtana seo nó de chineál spáis eile dá leithéid. Ní bheidh aon ranníocaí ina n-ionad inghlactha.</p>	Úsáidtear spásanna oscailte níos lú mar chéimeanna aistir laistigh de líonra níos leithne an BG.
Spásanna / Cearnóga Cathartha	<p>Bíonn na spásanna tábhachtacha seo ar mhéideanna éagsúla (a bhformhór ar mhéid níos lú ná 0.2ha) agus áirítear limistéir chathartha agus cearnóga margaidh agus limistéir eile ar a bhfuil dromchla crua nó bog leo. Comhlíonann siad feidhm ó thaobh na comharsanachta de agus deartar iad go ngluaisfidh coisithe orthu agus ar mhaithe leis an idirghníomhaíocht shóisialta i suíomhanna uirbeacha.</p>	Tá deiseanna ann chun luach na spásanna seo ó thaobh na bithéagsúlachta agus an BG de a láidriú trí ghnéithe <i>SuDS</i> agus crainn dhúchasacha agus nithe atá báúil le pailneoirí a chur.

8.7.3 Cainníocht an Spáis Oscailte Phoiblí

Tá raon leathan spásanna oscailte poiblí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas atá dailte ar fud an Chontae. Tá limistéar comhlán an spáis oscailte poiblí sa Chontae os cionn 1500 heicteár agus bíonn éagsúlacht mhór i gceist leo ó thaobh a méide de agus charachtar a dtírdhreacha de. Lena chois sin, tá rochtain ag cónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar fhlúirse limistéar de spásanna cónaithe oscailte níos lú lena mbaineann feidhm thaitneamhachta níos neamhfhoirmiúla, a rannchuidíonn le conairí glasa agus a bhreisíonn taitneamhacht limistéir ó thaobh an amhairc de ar an iomlán.

Is é 2.4 heicteár in aghaidh 1,000 duine an caighdeán foriomlán le haghaidh spás oscailte poiblí. Cuirfear sin i bhfeidhm maidir le gach forbraíocht lena mbaineann eilimint chónaithe. Laistigh den chaighdeán sin, tá céatadán shonraithe mar a leagtar amach i dTábla 8.2 a chaithfear a sholáthar ar an láithreán, mar choinníoll íosta. Ní dhéanfar foráil maidir le solúbthacht ina leith sin ach amháin i gcúinsí sainmhínithe eisceachtúla, mar a leagtar amach sna cuspóirí thíos.

Tábla 8.2: Caighdeán maidir le Spás Oscailte Poiblí

Úsáid Talún	Caighdeán maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeán íosta)
Caighdeán Foriomlán	2.4 Ha in aghaidh 1,000 Duine
Forbraíocht Nua Chónaithe ar Chrios Tailte RES-N	15% d'achar limistéir ar a laghad
Forbraíocht Nua Chónaithe ar Thailte i gCriosanna eile lena n-áirítear úsáid mheasctha	10% d'achar limistéir ar a laghad
Tailte Institiúideacha / Láithreáin 'Amhantair'	20% d'achar limistéir ar a laghad

Maidir le tailte institiúideacha nó 'láithreáin amhantair', foirgnimh mhóra institiúideacha is mó a bhíonn i gceist leo atá suite i spás oscailte a d'fhéadfadh a bheith ar fáil mar thaitneamhacht don phobal níos leithne cheana féin. Le *Forbraíochtaí Cónaithe Inbhuanaithe i Limistéir Uirbeacha, Treoirlínte d'Údarás Phleanála* (2009), tá sé ina cheangal go bhforbrófar na láithreáin seo ar bhealach lena gcoinneofar a dtréithe oscailte agus moltar iontu gur cheart 20% d'achar an limistéir a chur i leataobh le haghaidh spás oscailte.

8.7.4 Spás Oscailte Poiblí a Sheachadadh agus Ranníocaí ina Ionad

Is é atá faoin gComhairle a dhéanamh i gcoitinne ná a chinntiú go soláthrófar spás oscailte poiblí íosta ar láithreán, laistigh den chriosú ábhartha, mar a leagtar amach faoi Thábla 8.2 Caighdeán maidir le Spás Oscailte Poiblí.

Féadfaidh an Chomhairle, i gcúinsí áirithe agus de réir a lánrogha féin, ceadú go lonnófar eilimint de spás oscailte lasmuigh den láithreán i gcás inar mó é ná na riachtanais íosta ar an láithreán. A mhalairt air sin, féadfaidh an Chomhairle, i gcúinsí áirithe agus de réir a lánrogha féin, ranníoc airgeadais a chinneadh in ionad an riachtanais iomláin maidir le spás oscailte poiblí, nó in ionad coda de, le haghaidh forbraíocht áirithe. Féadfaidh cásanna a bheith i gceist leis na cúinsí seo mar nach féidir riachtanais maidir le spás oscailte poiblí a chomhlíonadh go hiomlán nó go páirteach ar an láithreán mar gheall ar na nithe seo a leanas (cé nach bhfuil na cúinsí teoranta do na cásanna seo):

- bheadh an spás oscailte a sholáthrófaí chomh beag nárbh inmharthana é mar gheall ar mhéid, cruth, cumraíocht nó comhthéacs an láithreáin.
- B'fhearr a d'éascódh eilimint de sholáthar lasmuigh den láithreán leis an bhforbraíocht atá beartaithe agus d'fhágfadh sé go bhféadfaí an spás oscailte atá ann cheana a fheabhsú nó feabhsuithe a dhéanamh ar an Líonra BG atá lonnaithe i gcóngar an láithreáin.

Ríomhfar aon ranníoc in ionad spás oscailte poiblí i gcomhréir le *Scéim Ranníocaí Forbartha Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas* ama hullmhú faoi Alt 48, den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú).

PSO5 Cuspóir 4:

Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí mar chuid de limistéar an láithreáin forbraíochta atá beartaithe i gcomhréir leis na Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeáin íosta) a leagtar amach i dTábla 8.2.

Tá sé de lánrogha ag an gComhairle, maidir lena bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, chun caighdeán foriomlán 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, ceadú go soláthrófar nó go n-uasghrádófar páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta lasmuigh de limistéar an láithreáin forbraíochta, faoi réir an spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh na gcaighdeán maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' i dtaca le gach cineál spáis oscailte phoiblí a leagtar amach i dTábla 8.1

I gcúinsí eisceachtúla i gcás nach inbhainte amach páirceanna beaga, páirceanna áitiúla ná páirceanna comharsanachta beaga a sholáthar nó a uasghrádú, tá sé de lánrogha ag an gComhairle, maidir lena bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, ceadú go soláthrófar nó go n-uasghrádófar Páirceanna Réigiúnacha, chun caighdeán foriomlán an 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh an chaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' a leagtar amach i dTábla 8.1.

PSO5 Cuspóir 5:

Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí mar chuid de limistéar láithreáin forbraíochta atá beartaithe i gcomhréir leis na Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeáin íosta) a leagtar amach i dTábla 8.2.

Tá sé de rogha ag an gComhairle glacadh le ranníoc airgeadais in ionad aon riachtanais atá fágtha maidir le spás oscailte chun caighdeán foriomlán an 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, agus an ranníoc sin á choinneáil chun páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta a fháil nó a uasghrádú agus chun na críche sin amháin, faoi réir an spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh na gcaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' i dtaca le gach cineál spáis oscailte phoiblí a shonraítear i dTábla 8.1. I gcúinsí eisceachtúla i gcás nach inbhainte amach páirceanna beaga, páirceanna áitiúla ná páirceanna comharsanachta a sholáthar nó a uasghrádú, tá sé de rogha ag an gComhairle, glacadh le ranníoc airgeadais in ionad a bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, go gceadófar soláthar nó uasghrádú Páirceanna Réigiúnacha, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh an chaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' a shonraítear i dTábla 8.1.

I gcás ina nglacfaidh an Chomhairle le ranníocaí airgeadais in ionad spás oscailte, ríomhfar an ranníoc iomlán ar bhonn na gcostas a leagtar amach sa Scéim Ranníocaí Forbraíochta is infheidhme, le cois chostais forbraíochta an spáis oscailte.

PSO5 Cuspóir 6:

Éileamh go mbeidh na ríomhanna maidir le spás oscailte poiblí bunaithe ar ráta áitiúchta 3.5 duine i gcás áitreabh ina bhfuil trí sheomra leapa nó níos mó agus 1.5 duine i gcás áitreabh ina bhfuil dhá sheomra leapa nó níos lú.

PSO5 Cuspóir 7:

Ranníoc pro rata a éileamh, faoi lánrogha an Údaráis Phleanála, in ionad spás oscailte poiblí a sholáthar i gcás nach féidir spás oscailte poiblí feidhmiúil a sholáthar ar láithreán mar gheall ar mhéid bheag, cumraíocht nó suíomh forbraíochta áirithe nó ar láithreáin ag a bhfuil níos lú ná trí aonad.

8.7.4 Cáilíocht an Spáis Oscailte Phoiblí

Rud atá ina eilimint bhuntábhachtach den chomhfhorbairt áite is ea spás oscailte poiblí d'ardchaighdeán a sholáthar a dhearf, a lonnófar agus a dhéanfar a chothabháil go cuí. Ba cheart luach a bheith ag gach spás oscailte poiblí ó thaobh áineas gníomhach agus éighníomhach agus ba cheart dó féiniúlacht agus taitneamhacht limistéir a bhreisiú. Le *Forbraíochtaí Cónaithe Inbhuanaithe i Limistéir Uirbeacha, Treoirlínte d'Údaráis Áitiúla* (2009), éilítear ar Údaráis Phleanála béim níos mó a chur ar cháilíocht an spáis oscailte phoiblí.

Rochtain

Ba cheart rochtain a bheith ag gach limistéar comharsanachta ar raon spásanna oscailte poiblí foirmiúla agus neamhfoirmiúla le haghaidh taitneamhachta, áineasa, spórt agus súgartha. Ba cheart spásanna oscailte poiblí a dheardh agus a lonnú go mbeidh siad inrochtana go poiblí ar bhealaí inbhuanaithe cosúil le siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ag brath ar an gcineál spáis oscailte agus ba cheart dóibh a bheith inúsáidte ag cónaitheoirí uile an Chontae. Ba cheart pointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar chuig spásanna oscailte go n-íoslaghdófar achair chuig na limistéir ar a

bhfreastalaíonn siad. A mhéid agus is féidir, ba cheart spásanna oscailte a nascadh le chéile chun a luach ó thaobh na taitneamhachta de a mhéadú, iompar gníomhach eartarthu a spreagadh agus chun éascú le líonra an bhonneagair ghlais. Ba cheart ballaí leanúnacha agus bacainní eile idir spásanna oscailte poiblí a sheachaint.

Áiseanna Áineasa

Ba cheart spás oscailte poiblí a dhearadh chun áineas ilghnéitheach, idir ghníomhach agus éighníomach, a thairiscint a bheidh inrochtana ag cách, beag beann ar aois ná ar chumas. Ní ghlacfar le limistéir spáis oscailte theagmhasacha mar chuid de spás oscailte feidhmiúil chun críche ríomhanna. Tá rún daingean ag an gComhairle leanúint ar aghaidh le cáilíocht agus soláthar na n-áiseanna áineasa a fheabhsú go leanúnach trí Straitéis na Comhairle maidir le Páirceanna agus Spásanna Oscailte a chur chun feidhme (le teacht, 2021), *Clár Spáis do Dhéagóirí (2021)* agus *Straitéis um Pháirceanna Spórt (2020)* (agus aon straitéis a thiocfaidh ina n-ionad). Lena chois sin, faoin *gClár Spáis Súgartha (2014-2020)*, sholáthair an Chomhairle spásanna súgartha nuálacha bunaithe ar an súgradh nádúrtha i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí ar fud an Chontae. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le foráil a dhéanamh maidir leis an súgradh mar chuid de chláir amach anseo agus leanfaidh ar aghaidh freisin le bheith ag éileamh ar fhorbróirí foráil a dhéanamh maidir leis an súgradh mar chuid d'fhorbraíochtaí cónaithe agus ilchineálacha freisin.

Bonneagar Glas, Bithéagsúlacht agus Bainistíocht Inbhuanaithe an Uisce

Ba cheart páirceanna agus spásanna oscailte a lonnú go nascfar le chéile iad chun conairí glasa a chruthú agus chun a bhfeidhm mar bhonneagar glas a bharrfheabhsú. Ba cheart crainn, fála scean agus sruthchúrsaí atá ann cheana a choinneáil chun suíomh nádúrtha páirceanna agus spásanna oscailte a uasmhéadú. Ba cheart speicis nádúrtha agus speicis a bheidh báuil do phailneoirí a bheadh i gceist le plandáil. Ba cheart bainistíocht inbhuanaithe an uisce i bhfoirm ghnéithe cosúil le bogaigh lánpháirtithe thógtha, locháin, claiseanna reatha agus abhantracha a chuimsiú laistigh de spásanna oscailte poiblí agus ba cheart dóibh cur le luach na spásanna ó thaobh na taitneamhachta agus na bithéagsúlachta de (ar bhealach a oirfidh don leibhéal laistigh den ordlathas spáis oscailte phoiblí).

Inrochtaineacht

Ba cheart bearta atá báuil do dhaoine ó thaobh na haoise de agus an mhíchumais de a chuimsiú i ndearadh agus i leagan amach foriomlán spásanna oscailte poiblí, cosúil le faisnéis chuí a sholáthar, mar aon le dromchlaí oiriúnacha ar chosáin agus suíochánra ag eatraimh chuí nó cineálacha stopanna scithe eile. Ba cheart áiseanna, trealamh agus ábhair faisnéise a bheith inrochtana do chách beag beann ar aois ná ar chumas.

Sábháilteacht

Ba cheart d'úsáideoirí mothú go bhfuil spás oscailte poiblí sábháilte dóibh agus ba cheart maoirseacht leordhóthanach a bheith ann trí fhaireachán éighníomhach (m.sh. fuinneoga lena mbreathnaítear ar an spás; cosáin, rotharbhealaí agus sráideanna a ritheann trí nó taobh leis an spás, srl.). Ba cheart do pháirceanna agus do spásanna atá níos lú a bheith infheicthe agus inrochtana don líon aonad cónaithe is mó is féidir. Ba cheart teorainneacha, soilsiú poiblí agus plandáil a dhearadh go cúramach chun braistint slándála a chruthú agus deiseanna le haghaidh iompar míshóisialta a sheachaint. Ba cheart pointí rochtana ar pháirceanna a uasmhéadú chun an úsáid a mhéadú agus an tsábháilteacht a fheabhsú dá bharr. Ba cheart nach n-áireofaí spás oscailte sceirdiúil agus neamh-inrochtana atá déanta de stráicí caola, tailte cúil, stráicí teagmhasacha nó 'fágtha' tar éis na tógála i ndearadh aon scéim ar bith.

PSO5 Cuspóir 8:

Cinntiú go mbeidh dearadh páirceanna agus limistéir spáis oscailte phoiblí d'ardchaighdeán; suíomh taitneamhach a sholáthar, freastal ar úsáid ag daoine ar gach aois agus cumas, tacú le gníomhaíocht agus dea-shláinte is folláine ar feadh an tsoil trí mheascán cothrom a sholáthar d'áineas gníomhach agus éighníomhach agus rochtain ar, nó amharc ar, an dúlra, trí chinntiú go mbreithneofar na nithe seo a leanas leis an dearadh:

- meascán cuí de limistéir faoi dhromchla crua agus faoi dhromchla bog a sholáthar;
- an bhithéagsúlacht agus crainn agus fála scean atá ann cheana a bhreisiú;
- sruthchúrsaí, gnéithe nádúrtha eile agus oidhreacht thógtha atá ann cheana a chuimsiú i ndearadh páirceanna agus spásanna oscailte de réir mar is cuí;
- plandáil nua, tréithe tírdhreacha nua agus troscán cuí láithreáin a sholáthar lena n-áirítear suíochánraí ilghnéitheach a bheidh inrochtana, dea-lonnaithe agus dea-dheartha.

PSO5 Cuspóir 9:

Cinntiú go lonnófar páirceanna agus spás oscailte poiblí go cuí laistigh den Chontae agus laistigh de láithreáin forbraíochta, chun éascú agus tacú lena ról ilfheidhmeach.

PSO5 Cuspóir 10:

Tacú agus éascú le ról buntábhachtach na bpáirceanna agus na spásanna oscailte i ndáil leis an mbonneagar glas lena n-áirítear córais dhraenála inbhuanaithe (*SuDS*), bainistíocht tuilte, bithéagsúlacht agus ionsú carbóin agus naisc a chur chun cinn idir spásanna oscailte poiblí agus an líonra BG níos leithne.

PSO5 Cuspóir 11:

Ról na bpáirceanna agus na spásanna oscailte a chur chun cinn maidir leis an mbithéagsúlacht agus éiceachórais a chaomhnú agus a athchóiriú de réir chuspóirí an *Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht* (2017-2021) agus an *Phlean um Pailneoirí Uile-Éireann 2021-2025*, *Phlean Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht 2020-2026* na Comhairle nó aon phleananna a thiocfaidh ina n-ionad. Maidir le pleananna bainistíochta aonair a fhorbairt le haghaidh páirceanna, cuirfear riachtanais na bpleananna um bithéagsúlacht agus um pailneoirí réamhluaite san áireamh agus déanfaidh siad páirt de na riachtanais bainistíochta le haghaidh na páirce. Beidh comhairliúchán le páirtithe leasmhara áitiúla san áireamh le forbairt phleananna bainistíochta aonair le haghaidh páirceanna.

PSO5 Cuspóir 12:

Cinntiú nach nglacfar le bearta *SuDS* atá beartaithe ach mar eilimint den spás oscailte poiblí i gcás ina mbeidh siad i bhfoirm nádúrtha agus lánpháirtithe go maith i dtírdhreach an spáis oscailte agus ag tacú le luach níos leithne ó thaobh na taitneamhachta agus na bithéagsúlachta de.

PSO5 Cuspóir 13:

Cinntiú go bhfreastalófar ar raon leathan gníomhaíochtaí áineasa agus taitneamhachta le páirceanna agus spásanna oscailte a bheidh sorochtana do gach duine sa phobal, beag beann ar aois ná ar chumas.

PSO5 Cuspóir 14:

Cinntiú go mbeidh spás oscailte poiblí agus áiseanna áineasa gaolmhara inrochtana de shiúl na gcos, ar rothar agus ar iompar poiblí, de réir mar a oireann dá suíomh laistigh den ordlathas spáis oscailte a leagtar amach i d Tábla 8.1.

PSO5 Cuspóir 15:

Tacú leis an áineas éighníomhach a fhorbairt laistigh de spásanna oscailte, cosúil le conairí siúil, soláthar suíochánra agus limistéir lena bhfreastalaítear ar thaitneamhacht éighníomhach / ar chaitheamh aimsire, agus ar nithe is inspéise ó thaobh amhairc de.

PSO5 Cuspóir 16:

Cinntiú go ndearfar páirceanna agus spásanna oscailte poiblí go cúramach mar spásanna sábháilte, trí na bearta seo a leanas a chur chun feidhme:

- Éadanais ghníomhacha a sholáthar agus faireachán éighníomhach a uasmhéadú ó thithíocht agus/nó ó bhealaí poiblí in aice láimhe;
- Foirgnimh a chur as an áireamh a bhfuil a gcúil nó éadain a mbeann le spásanna oscailte poiblí;
- Aonaid ar chúinní a dhearadh ina mbeidh éadanas gníomhach;
- Úsáid mhéadaithe a spreagadh trí rochtain fheabhsaithe agus trí cháilíocht na n-áiseanna agus
- Ábhair na ndromchlaí agus troscán na láithreán a lonnú, a dhearadh agus a roghnú go cúramach.

PSO5 Cuspóir 17:

Cinntiú nach ndearfar limistéir theagmhasacha de spás oscailte ina gcuid de scéim atá molta i gcás nach bhfeidhmíonn na limistéir mar spás oscailte inúsáidte agus/nó nach bhfuil infheicthe go soiléir ón réimse poiblí.

PSO5 Cuspóir 18:

Cinntiú nach n-áireofar limistéir theagmhasacha de spás oscailte agus limistéir atá díreach faoi bhun línte leictreacha ardvoltais i ríomhanna maidir le spás oscailte.

8.7.5 Áiseanna Súgartha

Ba cheart do leanaí rochtain a bheith acu ar dheiseanna súgartha lasmuigh atá sábháilte, slán agus inrochtana óna n-áiteanna cónaithe. Áirítear clóis súgartha thraidisiúnta, ag a bhfuil trealamh súgartha foirmiúil, le limistéir shúgartha leanaí mar aon le spásanna súgartha nádúrtha ina bhfuil gnéithe nádúrtha lena gcuirtear súgradh neamhfhoirmiúil chun cinn. Maidir leis sin, seachadadh spásanna súgartha nádúrtha i bpáirceanna agus i spásanna oscailte le *Clár Spáis Súgartha* nuálach na Comhairle (2014-2020) i bpáirceanna agus i spásanna oscailte ag suíomhanna gar do limistéir chónaithe ar fud an Chontae.

Éileoidh an Chomhairle go soláthrófar limistéir shúgartha leanaí mar dhlúthchuid de dhearadh agus de sheachadadh forbraíochtaí nua cónaithe agus ilchineálacha, rud ar a dtugtar aghaidh mar chuid de phlean tírdhreacha, de réir na riachtanas íosta a leagtar amach i gCaibidil 13: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*.

PSO5 Cuspóir 19:

Tacú le soláthar limistéar súgartha foirmiúil agus neamhfhoirmiúil ina mbeidh trealamh agus áiseanna cuí, lena gcuimseofar deiseanna súgartha bunaithe ar an dúlra i gcás inar cuí, laistigh d'fhorbraíochtaí nua cónaithe agus de pháirceanna nua agus de spásanna oscailte poiblí nua, á chinntiú go bhfreastalófar ar riachtanais aoisghrúpaí difriúla lena n-áirítear leanaí óga, leanaí níos sine agus déagóirí, agus go gcuirfear cumais agus riachtanais dhifriúla san áireamh go mbeidh siad in ann súgradh a rochtain agus páirt a ghlacadh ann, agus cinntiú go gcomhlíonfaidh spásanna súgartha agus áiseanna súgartha prionsabail i dtaca le dearadh uilíoch.

PSO5 Cuspóir 20:

Cinntiú go soláthrófar limistéir shúgartha leanaí mar dhlúthchuid de dhearadh agus de sheachadadh forbraíochtaí nua cónaithe agus ilchineálacha agus go dtabharfar aghaidh orthu mar chuid de phlean tírdhreacha i gcomhréir leis na riachtanais a leagtar amach i gCaibidil 13: Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.

PSO5 Cuspóir 21:

Athbhreithniú a dhéanamh ar bheartas súgartha na Comhairle laistigh de shaolré an Phlean Forbartha.

PSO5 Cuspóir 22:

Na hacmhainní fóillíochta agus taitneamhachta a thairgeann gach ceann de pháirceanna an Chontae a uasmhéadú trí phleananna bainistíochta a chur chun cinn lena ndéantar foráil maidir le suíomh na páirce, áiseanna áineasa agus bithéagsúlacht a fheabhsú go leanúnach.

PSO5 Cuspóir 23:

Tréithe oscailte an limistéir spáis oscailte atá ann cheana ar Chnoc na hEascrach (idir Gleanntán an tSrutháin agus Plásóga na hEascrach) a choinneáil.

PSO5 Cuspóir 24:

Go leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith ag tabhairt sheachadadh na n-áiseanna leithris i bpáirceanna chun cinn i gcomhar le seachadadh an bhonneagair thógtha i bpáirceanna agus spásanna oscailte (cosúil leis an tsamhail atá beartaithe le haghaidh Áis Idirghlúine Pháirc Thigh Motháin agus Pháirc Airlie) agus i gcomhréir le toradh aon staidéir indéantachta faoina dtabharfar i ndáil le leithris phoiblí a sholáthar.

PSO5 Cuspóir 25:

Leanúint ar aghaidh le spásanna súgartha nuálacha a sholáthar, lena n-áirítear limistéir shúgartha na gcéadfaí agus conairí súgartha, i bpáirceanna agus i spásanna oscailte ar fud an Chontae agus na tráthanna is ciúine agus is gnóthaí ag clóis súgartha na Comhairle a shainithint agus an fhaisnéis sin a chomhroinnt ionas go mbeidh sí úsáideach do chuariteoirí chun gur féidir leo tráthanna ciúine agus clóis súgartha níos ciúine a shainithint agus a gcuid cuairteanna a phleanáil dá réir.

PSO5 Cuspóir 26:

Tacú agus éascú le páirc chuimhneacháin a sholáthar i gcuimhne ar mharthanóirí uile na nInstitiúidí Máithreacha agus Naíonán agus Contae.

PSO5 Cuspóir 27:

Éascú le cóilíneacht beachlainne a sholáthar laistigh de Leamhcán, Baile Adaim faoi réir a lonnaithe in áit chuí agus a deartha go cuí ó thaobh na taitneamhachta poiblí de.

PSO5 Cuspóir 28:

Inrochtaineacht níos fearr a sheachadadh d'úsáideoirí cathaoireacha rothaí i bpáirceanna, i gcás na dtréithe uile (cosáin, troscán, taitneamhachtaí na gcéadfaí agus áineasa srl), lena n-áirítear seiceáil go gcomhlíonfar prionsabail i dtaca le dearadh uilíoch mar chuid den phróiseas deartha.

PSO5 SLO 1:

Talamh a shainaithint agus a chur i leataobh, lena gcinnteofar go seachadófar candam an spáis oscailte laistigh de limistéar ginearálta Pháirc Chomharsanacht an Bhurgáiste Theas mar a sainithníodh i *bPlean Limistéir Áitiúil an Chaisleáin Nua* (2012), agus leanúint le gach modh chun sin a bhaint amach lena n-áirítear idirghníomhú réamhghníomhach le páirtithe leasmhara agus trí na hiarratais pleanála lena déanfar difear don limistéar seo a bhreithniú.

PSO5 SLO 2:

Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí agus cinntiú go n-éascófar, le lonnú, leagan amach agus dearadh an spáis oscailte phoiblí, páirc spórt a sheachadadh chun éascú leis an ilúsáid laistigh de thailte an Bhóthair Bhuí sa chuid ó dheas de thailte Phlean Limistéir Áitiúil Bhaile Uí Fhoirtcheirn, i gcomhuain leis an bhforbraíocht chónaithe atá ceadaithe ar na tailte seo.

PSO5 SLO 3:

Go n-ainmneofar an limistéar ar dhá thaobh Shruth Bhaile an Fhaoitigh/Shruth Ráth Miontáin agus an Sruth féin san áireamh idir Eastát Chluain Mhór ar thaobh amháin agus Eastáit Bhán an Bhábhuin agus Dhrom Cara ar an taobh eile agus ó Bhóthar Ráth Miontáin chuig an N81, mar Pháirc Áitiúil/Spás Oscailte agus go dtabharfar tús áite i gcaitheamh shaolré an phlean d'uasghrádú athghlasú an limistéir agus do chosaint an tsruthchúrsa a ritheann tríd, lena n-áireofar úsáideanna idirghlúine an spáis cosúil le trealamh aclaíochta lasmuigh. Athghlasú an limistéir le bheith de réir chur chun feidhme Straitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Páirceanna agus Spás Oscailte.

PSO5 SLO 4:

Limistéir phobail a sholáthar do Shráidbhaile an Chaisleáin Nua agus spás chun imeachtaí pobail a reáchtáil, Plás Sráidbhaile.

8.8 Áiseanna Cúraim Sláinte

Le soláthar cúraim sláinte, cuimsítear raon seirbhísí idir lialanna liachleachtóirí ginearálta ar scála beag agus ionaid chúraim phríomhúil agus ospidéil. Rud atá ina chuid lárnach d'fhís Shláintecare (clár an Rialtais chun seirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta a athrú ó bhonn) is ea gluaiseacht chuig a oiread cúraim agus is féidir a sholáthar a chónaraí do áiteanna cónaithe daoine agus is féidir, ionas nár cheart go mbeadh ar dhaoine dul chuig an ospidéal ach i gcás ina mbeidh fíorriachtanas dosheachanta leis.

Le Tuarascáil na Roinne Sláinte i dtaca le *Dul Chun Cinn maidir le hIonaid Chúraim Phríomhúil* (2019), deirtear go bhfuil *'an rochtain ar raon seirbhísí sláinte d'ardchaighdeán, ar aon dul le Sláintecare agus i gcoibhneas le scála réigiúin, cathrach, baile, comharsanachta nó pobail, ar an rud is sainiúlaí a bhaineann le háiteanna tarraingteacha, rathúla agus iomaíocha'*. Tá córas cúraim sláinte na hÉireann dírithe ar an soláthar ospidéil agus ní oireann sé do na hathruithe atá ag

teacht ar phróifíl dhéimeagrafach agus ar riachtanais sláinte na tíre, ina maireann daoine níos faide ach ina bhfuil fadhbeanna ainsealacha níos forleithne. Maidir le hIonaid Chúraim Phríomhúil (ICP), tá sé d’aidhm leo cúram lánpháirtithe a sheachadadh trí aon pointe rochtana amháin a sholáthar don duine, agus trí chomhordú agus trí chomhoibriú níos dlúithe a éascú idir lucht oibre gairmiúil sláinte as disciplíní difriúla.

Le Foireann an Ionaid Chúraim Phríomhúil, is é liachleachtas ginearálta, altranas sláinte poiblí, teiripe shaothair, fisiteiripe agus teiripe urlabhra agus theanga a bhíonn i gceist léi de ghnáth, lena dtacaítear le daonraí ina bhfuil thart faoi 7,000-10,000 duine. Treoraítear soláthar na nIonad ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) lena hanailís ar riachtanais agus tugtar tús áite do limistéir dhíothachta uirbí agus tuaithe ó thaobh na forbartha de. Tá aidhmeanna cosúil leis sin i gClár Lánpháirtithe FSS do Dhaoine Scothaosta go sonrach do dhaoine scothaosta agus féachtar leis gluaiseacht ar shiúl ó shealanna san ospidéal go dtí cúram leanúnach agus fadtéarmach a chónaraí d’áit chónaithe duine agus is féidir. Tá Ciste Comhtháthaithe Sláintecare ag tacú le tionscadail lena gcabhraítear le daoine scothaosta rochtain ar a thuilleadh cúraim ina bpobal, trína liachleachtóir ginearálta, a nIonad Sláinte Áitiúil, a nIonad Cúraim Phríomhúil, nó ó sheirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta eile agus ó sheirbhísí pobail agus dheonacha eile. Le *Sláintecare*, dírónn na tionscadail ar chúram a thabhairt don duine agus ar sheirbhísí a cheangal idir ospidéal agus sa phobal, ionas gur féidir le daoine fanacht sláintiúil ina bpobail a fhaide agus is féidir.

Ospidéal mór náisiúnta is ea Ospidéal Ollscoile Thamhlachta laistigh d’ionad bhaile Thamhlachta. Ospidéal oiliúna atá ann atá ina chomhpháirtí acadúil le Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Rinneadh leathnú suntasach ar an ospidéal ó 2016 agus is é ceann de na hionaid satailíte é le haghaidh Ospidéal Náisiúnta na Leanaí.

Déanfar tograí a bhaineann le háiseanna sláinte a mheasúnú ar a bhfiúntais féin ach ba cheart dóibh ordlathas áitiúchá an Chontae a léiriú maidir le suíomh agus scála. Ar dheireadh, tá soláthar na seirbhísí cúraim sláinte i gContae Bhaile Átha Cliath Theas d’fhreagracht ar FSS.

Beartas PSO6: Áiseanna Cúraim Sláinte

Tacú le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) ina haidhm rochtain a sholáthar ar raon seirbhísí sláinte d’ardchaighdeán, ar aon dul le *Sláintecare* agus i gcoibhneas le scála gach lonnaíochta agus pobail, agus éascú le gníomhaireachtaí reachtúla agus deonacha eile, agus leis an earnáil phríobháideach chun áiseanna agus seirbhísí sláinte a sholáthar, lena n-áirítear córas an chúraim ospidéal agus soláthar áiseanna cúraim príomhúil pobalbhunaithe a oirfidh do mhéid agus do scála gach lonnaíochta.

PSO6 Cuspóir 1:

Éascú le cúram pobalbhunaithe a fhorbairt lena n-áirítear ionaid chúraim sláinte príomhúil, ospidéal, clinicí, agus áiseanna chun freastal ar riachtanais shonracha daonra atá ag dul in aois i limistéir uirbeacha chuí i gcomhréir le croístraitéis an Phlean Forbartha agus na straitéise lonnaíochta, i gcomhréir le RPO 9.23 den SRSE.

PSO6 Cuspóir 2:

Áiseanna cúraim sláinte ar scála cuí a chur chun cinn, le soláthar i bpobail nua ar bhonn céimnithe agus i gcomhar le seachadadh na tithíochta, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála ceadaithe agus i suíomhanna a bheidh inrochtana ag daoine ar iompar poiblí, de shiúl na gcos agus ar an rothar.

PSO6 Cuspóir 3:

Tacú le háiseanna cúraim sláinte a bheidh scálaithe go cuí a sholáthar laistigh de lonnaithe atá ann cheana, i suíomhanna a bheidh inrochtana ag daoine ar iompar poiblí agus le bonneagar sábháilte siúil agus rothaíochta.

PSO6 Cuspóir 4:

Tacú le háiseanna cúraim sláinte phríomhúil a sholáthar le gníomhaireachtaí ábhartha, i gcomhréir leis an gcaighdeán go mbeidh aon áis amháin ann in aghaidh 7,000-10,000 duine mar atá sainaitheanta ag FSS agus ag an Roinn Sláinte.

PSO6 SLO 1:

Idirghníomhú le páirtithe leasmhara agus imscrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht cóiríocht do sheanáirí a sholáthar ar láithreán Ionad Sláinte Ráth Cúil (struchtúr faoi chosaint RPS 316), á chinntiú go mbeidh aon fhorbraíocht amach anseo cuí, agus lánaird á tabhairt ar shuíomh agus ar shláine an struchtúir faoi chosaint, ar lonnú an láithreáin laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta Ráth Cúil, agus ar thaitneamhachtaí na tithíochta atá taobh leis agus ar úsáideanna eile talún.

8.9 Áiseanna Cúraim agus Oideachais Luath-óige

Tacaíonn Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le bonneagar cúraim leanaí agus oideachais luath-óige inrochtana d'ardchaighdeán a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe sa Chontae. Glactar leis go gcuimsítear cúram lánlae, áiseanna seisiúnacha agus seirbhísí iarscoile le háiseanna cúraim leanaí.

Leis na *Treoirlínte d'Údarás Phleanála maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí, Roinn Comhshaoil, Oidhreacht & Rialtais Áitiúil* (2001), táthar ar son ról réamhghníomhach a bheith ag an Údarás Pleanála maidir le soláthar méadaithe cúraim leanaí a chur chun cinn. Cosúil leis sin, le Litir Chiorclán PL 3/2016 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, 2016), tugtar de chomhairle d'Údarás Phleanála dlús a chur le hiarratais phleanála le haghaidh áiseanna cúraim leanaí chun eascú leis an earnáil cúraim leanaí a leathnú mar fhreagairt ar leathnú na Scéime Cúraim agus Oideachais Luath-óige (SCOL) in 2016. Ar mhaithe le pobail inbhuanaithe a chothú, cuirtear chun cinn leis na Treoirlínte maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí soláthar na n-áiseanna cúraim leanaí ag suíomhanna oiriúnacha lena n-áirítear limistéir chónaithe, ionaid fostaíochta, forais oideachais, ionaid bhaile, sráidbhaile, cheantair agus áitiúla, agus i limistéir atá áisiúil ó thaobh iompar poiblí de.

Bíonn sé deacair measúnú a dhéanamh ar riachtanais chúraim leanaí réamhscoile ar bhonn fadtéarmach mar gheall ar a mbíonn i gceist leis an éileamh agus é ag éabhlóidiú le himeacht aimsire bunaithe ar fhachtóirí cosúil le próifíl daonra limistéir, coinníollacha an mhargaidh, beartas an rialtais agus leibhéal na hidirghabhála ón stát.

Dá ainneoin sin, aithnítear go bhfuil gá le soláthar pleanáilte i bpobail nua mar nach bhfuil aon bhonneagar ann faoi láthair. Féachfaidh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le soláthar bonneagair inrochtana d'ardchaighdeán a sholáthar ag suíomhanna cuí trí riachtanais bunaithe ar limistéir i bpobail nua a chomhcheangal le soláthar a threoraítear de réir an mhargaidh i limistéir atá níos fadbhunaithe. Éascófar le cúram leanaí agus oideachas luath-óige ar scála beag laistigh de limistéir chónaithe i gcás inar féidir chun chun taitneamhacht chónaithe a chosaint ó thionchair fhéideartha lena n-áirítear torann, trácht agus saincheisteanna ó thaobh páircéala de.

Beartas PSO7: Áiseanna Cúraim Leanaí

Tacú agus éascú le háiseanna inrochtana d'ardchaighdeán a sholáthar ag suíomhanna oiriúnacha laistigh den Chontae i gcomhairle le Coiste Cúraim Leanaí an Chontae.

PSO7 Cuspóir 1:

Tacú agus éascú le háiseanna cúraim leanaí a sholáthar ar shuíomhanna dea-lonnaithe laistigh de nó gar do limistéir fhoirgnithe atá ann cheana, lena n-áirítear láithreáin atá in aice le láithreáin scoile, agus laistigh de limistéir fostaíochta mar a bhfuil an timpeallacht cuí, agus foráil á déanamh chun iompar inbhuanaithe a spreagadh, i gcomhréir le *NPO 31 den NPF*.

PSO7 Cuspóir 2:

Éileamh go soláthrófar áiseanna cúraim leanaí cuí mar chuid bhunriachtanach d'fhorbraíochtaí nua cónaithe i gcomhréir le forálacha na *d'Treoirilinte d'Údarás Phleanála maidir le háiseanna Cúraim Leanaí (2001)* nó aon treoirilinte a thiocfaidh ina n-ionad, nó de réir mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála. Moltar leis na Treoirilinte go mbeidh aon áis amháin le haghaidh cúraim leanaí ann, ina mbeidh 20 áit ar a laghad le haghaidh gach 75 aonad i gcomhair forbraíochtaí nua cónaithe, agus go dtabharfar údar le haon athrú ar an gcaighdeán sin ag féachaint d'fhachtóirí cosúil le cineál na n-aonad cónaithe, an phróifíl dhéimeagrafach atá ag teacht chun cinn agus infhaighteacht seirbhísí cúraim leanaí atá sa chongar cheana féin.

PSO7 Cuspóir 3:

Éileamh go soláthrófar áiseanna leanaí i bpobail nua i gcomhar le seachadadh na forbraíochta cónaithe, agus, i gcás inarb infheidhme Plean Limistéir Áitiúil nó Scéim Pleanála, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin an phlean/na scéime sin.

PSO7 Cuspóir 4:

Tacú le hinfheistíocht i bhforbairt inbhuanaithe sheirbhísí cúraim leanaí an Chontae mar dhlúthchuid de sholáthar an bhonneagair shóisialta, lena n-áirítear tacaíocht don Scéim Cúraim Leanaí Inacmhainne; lena gcinntear cáilíocht agus soláthar áiseanna cúraim leanaí leordhóthanacha; agus tacaíocht do thionscnaimh faoi Straitéis Luath-óige tras-Rialtais, i gcomhréir le *RPO 9.20 den SRSE*.

PSO7 Cuspóir 5:

Tacú le háiseanna cúraim leanaí ar scála beag a sholáthar i limistéir chónaithe faoi réir na gcoimircí cuí chun taitneamhachtaí an limistéir a chosaint, ag féachaint do thruailliú ó thorann agus trácht is páirceáil a bhainistiú.

PS07 Cuspóir 6:

Tacú le soláthar áiseanna cúraim leanaí laistigh de nó comhlonnaithe le foirgnimh phobail, cosúil le hionaid phobail agus scoileanna

8.10 Bunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna

Tá ról lárnach ag áiseanna oideachais le himirt maidir le pobail inbhuanaithe chothroma a fhorbairt. Is ar an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS) atá an fhreagracht as áiseanna agus seirbhísí oideachais a sheachadadh. D'oibrigh an Chomhairle go dlúth le ROS ó 2012 faoi Mheabhrán Tuisceana (MT) a comhaontaíodh go náisiúnta, chun láithreáin a shainaithint agus a fháil ar bhonn réamhghníomhach le haghaidh bunscoileanna nua agus iar-bhunscoileanna nua agus chun tacú le Clár Tógála Scoileanna na Roinne. Déantar foráil leis an gClár Tógála Scoileanna reatha maidir le hinfheistíocht shuntasach i bhfoirgnimh scoile faoi Thionscadal Éireann 2040 agus leanfaidh sé ar aghaidh le scoileanna a sholáthar sa Chontae.

I rith na tréimhse 2016-2020, tógadh na scoileanna seo a leanas:

Tábla 8.3: Bunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna a tógadh idir 2016 - 2020

Ainm Scoile	Cineál Scoile	Suíomh	Limistéar Comharsanachta
Scoil Náisiúnta Phobail Leamhcáin	Bunscoil	An Grífin, Leamhcán	Leamhcán/Baile Adaim, Baile Phámar
Scoil Speisialta Ospidéal Stewarts	Bunscoil	Baile Gadaí, Leamhcán	Leamhcán/Baile Adaim, Baile Phámar

Scoil Náisiúnta Ag Foghlaim le Chéile Iarthar na Cathrach	Bunscoil	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Iarthar na Cathrach/Ráth Cúil/ Teach Sagard/An Caisleán Nua
Scoil Náisiúnta Phobail Iarthar na Cathrach & Theach Sagard	Bunscoil	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Iarthar na Cathrach/Ráth Cúil/ Teach Sagard/An Caisleán Nua
Scoil Aoife, Iarthar na Cathrach	Bunscoil	Iarthar na Cathrach	Iarthar na Cathrach/Ráth Cúil/ Teach Sagard/ An Caisleán Nua
Scoil Chaitlín Maude	Bunscoil	Coillte Leamhain	Tamhlacht
Coláiste Pobail Choill an Rí	Iar-Bhunscoil	Coill an Rí	Tamhlacht
Scoil Náisiúnta Ag Foghlaim le Chéile Theach na Giúise	Bunscoil	Teach na Giúise	Teach Mealóg/Baile Bhailcín/Ráth Fearnáin/Teach na Giúise
Gaelscoil na Gluise	Bunscoil	Teach na Giúise	Teach Mealóg/Baile Bhailcín/Ráth Fearnáin/Teach na Giúise

Le cois na naoi scoil nua a tógadh, deonaíodh cead pleanála le haghaidh trí scoil nua eile agus le haghaidh leathnuithe ar dhá scoil déag atá ann cheana.

Saináithníonn an Roinn Oideachais agus Scileanna an gá le scoileanna nua trí athbhreithniú déimeagrafach ar fud na tíre, lena n-úsáidtear Córas Faisnéise Geografaí (le sonraí ón bPríomh-Oifig Staidrimh, OS/ agus ón Roinn Coimirce Sóisialaí i dteannta na mbunachar sonraí atá ag an ROS féin). Saináithnítear suíomhanna mar a dtiocfaidh brú ó thaobh áiteanna breise bunscoile agus iar-bhunscoile de chun cinn agus freastalaítear ar an ngá sin le scoileanna nua nó le leathnú ar scoileanna atá ann cheana. Leanfaidh an Roinn Oideachais agus Scileanna ar aghaidh le monatóireacht ar athruithe déimeagrafacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar bhonn leanúnach. Lena chois sin, bhí idirghníomhaíocht fhorleathan ag an gComhairle leis an Roinn, mar chuid d'ullmhú an Phlean seo, chun gá le scoil a shaináithint i ngach limistéar comharsanachta bunaithe ar an bhfás ar an daonra a saináithníodh sa chroístraitéis. Ina chuid den idirghníomhaíocht sin, bhí athbhreithniú ar áiríthintí scoile ar léarscáileanna Phlean Forbartha 2016 agus laistigh de PLÁna chun a dhéanamh amach cibé acu ar cheart iad a choinneáil mar chuid den Phlean seo agus ar ghá measúnú, bunaithe ar an gcroístraitéis, ar cibé acu an mbeadh gá le scoileanna nua. Léirítear é sin sna cuspóirí atá laistigh de léarscáileanna an Phlean Forbartha agus saináithnítear i gCaibidil 12: *Ár gComharsanachtaí* iad freisin.

Leanfaidh an t-éileamh ar sholáthar scoileanna le hullmhú aon PLÁna, Scéimeanna Pleanála Chrios Forbartha Straitéisí agus aon chreataí/mháistirphleananna a threorú.

8.10.1 Scoileanna Uirbeacha

I limistéir fhoirgnithe, mar a mbíonn talamh tearc, ní feidir láithreáin mhóra a fháil i gcónaí le haghaidh foirgneamh scoile. Sna cásanna sin, féadfar roinnt eilimintí

riachtanacha le haghaidh scoile a sholáthar lasmuigh den láithreán (m.sh. áiseanna spóirt, spás taitneamhachtaí, páirceáil, srl.) agus cé go mb'fhéidir gurbh inghlactha é sin ar bhonn a shocrófar de réir láithreáin, ní mór a léiriú go soiléir le tograí dá leithéid conas agus cá háit a dhéanfar na riachtanais sin a sheachadadh. B'fhéidir, i gcás láithreán atá níos lú, go mbeidh gá le foirgneamh scoile ilstórach (i.e. os cionn dhá stór) agus b'fhéidir gurbh fhéidir, faoi réir lonnú agus dearadh d'ardchaighdeán, na hachair eatarthu, mar gheall ar chineál na n-úsáideanna agus na forbraíochta atá timpeall orthu, a laghdú. B'fhéidir gur chúí freisin caighdeán a laghdú cosúil le háiseanna páirceála agus tuirlingthe i limistéir fhoirgnithe mar a bhfuil dea-rochtain ar iompar poiblí, mar a bhfuil dlúis níos airde ó thaobh na forbraíochta cónaithe de agus mar a bhfuil dea-áiseanna siúil agus rothaíochta.

8.10.2 Taisteal chun na Scoile

Tugann sonraí maidir comhroinnt an mhóid taistil le haghaidh an Chontae go n-úsáidtear an gluaisteán príobháideach le haghaidh an iomarca turas gearr chun na scoile. Tá scóip nach beag ann le haistriú chuig a bheith ag siúl agus ag rothaíocht toisc go mbeidh formhór na ndaltaí agus na scoláirí ina gcónaí laistigh d'achar réasúnta gearr ó scoil. Beidh go leor tairbhí dearfacha i gceist le haistriú dá leithéid lena n-áirítear daonra níos gníomhaí agus níos sláintiúla, laghdú ar phlódú tráchtá agus ar thruailliú ó cháithníní, méadú ar an tsábháilteacht ar bhóithre, agus laghdú ar astaíochtaí gáis cheaptha teasa agus tionchar dearfach dá thoradh sin ar an athrú aeráide. Cuirfidh an Chomhairle bearta chun feidhme chun na hathruithe seo a spreagadh.

Áireofar leo siúd a chinntiú go lonnófar scoileanna nua, a mhéid agus is féidir, ar bhealach lena gcuirfear siúl agus rothaíocht chun cinn mar aon le rochtain ar iompar poiblí. Tabharfar tús áite don siúl agus don rothaíocht chun na scoile trí bhonneagar a sholáthar lena n-áirítear rotharbhealaí sábháilte agus cosáin shábháilte mar aon le scéimeanna tréscailteachta feabhsaithe trí chlár Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas agus trí thionscnaimh eile dá leithéid. Ag céim an deartha, féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go gcuimseofar an tréscailteacht agus an nasctacht leis an limistéar máguaird laistigh de láithreáin scoile trí phointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar, go háirithe do choisithe agus do rothaithe agus stóráil shlán leordhóthanach le haghaidh rothar a sholáthar i ngach scoil. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith ag oibriú le scoileanna atá ann cheana agus le scoileanna nua chun cion na ndaltaí agus na scoláirí a bhíonn ag siúl agus ag rothaíocht a mhéadú trí thionscnaimh cosúil leis na tionscadail 'Scoileanna Glasa' agus 'Sráideanna Scoile' a chur chun cinn.

Beartas PSO8: Bunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna

Beartas PSO8(a):

Oibriú i gcomhar leis an Roinn Oideachais agus Scileanna chun tacú le soláthar bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna sa Chontae agus chun an soláthar sin a chur chun cinn chun riachtanais oideachais ilghnéitheacha atá ag pobail a léiriú.

Beartas PSO8(b):

Idirghníomhú leis an Roinn Oideachais agus Scileanna agus tacú le Clár Tógála Scoileanna na Roinne trí láithreáin a shainaitheint go gníomhach le haghaidh bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna ag suíomhanna oiriúnacha, bunaithe ar riachtanais réamh-mheasta.

PSO8 Cuspóir 1:

Láithreáin le haghaidh an tsoláthair bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna i limistéir atá i mbéal forbartha a chur in áirithe agus a shainaitheint go luath tríd an bPlean Forbartha, na Pleananna Limistéir Áitiúil, Scéimeanna Pleanála agus máistirphleananna, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais agus Scileanna agus cinntiú go mbeidh láithreáin ainmnithe ar mhéid leordhóthanach agus in áiteanna a bheidh inrochtana do agus báúil le rothaithe agus coisithe, i gcomhréir le *NPO 31* den *NPF* agus *RPO 9.21* den *SRSE*.

PSO8 Cuspóir 2:

Éascú le scoileanna nua a fhorbairt, le hathfhorbairt scoileanna atá ann cheana agus le leathnuithe atá pleanáilte mar chuid de Chlár Tógála Scoileanna an Rialtais.

PSO8 Cuspóir 3:

Éileamh go soláthrófar scoileanna i bpobail nua ar bhonn céimnithe i gcomhar le seachadadh forbraíochta cónaithe, i gcomhréir le riachtanais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála nó de réir mar a bheidh riachtanach ar bhealaí eile.

PSO8 Cuspóir 4:

Tacú agus éascú le leathnú a dhéanamh ar áiseanna scoileanna atá ann cheana, bunaithe ar riachtanais shainaitheanta, faoi réir coimircí cuí i ndáil le taisteal sábháilte chun na scoile, bainistíocht tráchta agus taitneamhachtaí an limistéir.

PSO8 Cuspóir 5:

Samhail maidir le scoileanna uirbeacha laistigh de limistéir fhoirgnithe an Chontae a chur chun cinn, i gcás inar féidir rochtain ar áiseanna lasmuigh den láithreán, lena n-áirítear le haghaidh spóirt, áineasa agus taitneamhachtaí, a léiriú go soiléir.

PSO8 Cuspóir 6:

Cinntiú go ndearfar agus go lonnófar scoileanna nua chun siúl agus rothaíocht agus rochtain ar iompar poiblí a chur chun cinn, trí na bearta seo a leanas a chur chun feidhme:

- Cinntiú go mbeidh láithreáin scoileanna i suíomhanna atá lánach agus inrochtana do na pobail ar a bhfreastalaíonn siad;
- Bonneagar a sholáthar lena n-áirítear rotharbhealaí sábháilte agus cosáin shábháilte;
- Plean bainistíochta soghluaisteachta a éileamh le haghaidh gach scoil nua lena dtabharfar tús áite do mhodhanna taistil ghníomhaigh agus don iompar poiblí;
- Bearta a chuimsiú, chun siúl agus rothaíocht a chur chun cinn, i gcéim an deartha lena n-áirítear an tréscailteacht agus an naschtacht leis an limistéar máguaird trí phointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar le haghaidh coisithe agus rothaithe;
- Soláthar stórála sláine leordhóthanaí le haghaidh rothar a chinntiú;
- Oibriú le scoileanna atá ann cheana agus le scoileanna nua chun cion na ndaltaí agus na scoláirí a bhíonn ag siúl agus ag rothaíocht a mhéadú trí thionscnaimh a chur chun cinn cosúil leis na tionscadail 'Scoileanna Glasa' agus 'Sráideanna Sábháilte'. (Tagair do Chaibidil 7, *An Ghluaiseacht Inbhuanaithe*)
- Bearta a thabhairt isteach lena dtacófaí le seirbhísí méadaithe busanna chun cur ar chumas a thuilleadh daltaí agus scoláirí taisteal chun na scoile ar iompar poiblí.

PSO8 Cuspóir 7:

Éascú le páirceáil don fhoireann agus do thuismitheoirí a sholáthar mar aon le limistéir thuirlingthe le haghaidh scoileanna nua, mar chuid de phlean bainistíochta soghluaisteachta agus chuige sin amháin, i gcás ina bhfuil gá léirithe agus mar ar tugadh tús áite do mhodhanna taistil ghníomhaigh (siúl agus rothaíocht) agus d'iompar poiblí, ag féachaint do thaitneamhacht áiteanna cónaithe in aice láimhe a chosaint.

PSO8 Cuspóir 8:

Scéimeanna, lena n-éascófar le comhroinnt áiseanna scoile, a chur chun cinn agus tacú leis na scéimeanna sin, go háirithe ag céim na pleanála, cosúil le hallaí spóirt, cúirteanna liathróide agus páirceanna imeartha uile-aimsire d'úsáid an phobail agus tacú le comhlonnú áiseanna cúraim leanaí réamhscoile agus iarscoile ar fhorbraíochtaí nua bunscoile agus an úsáid sin a chur chun cinn trí bheartas bainistíochta agus úinéireachta talún na Comhairle a úsáid. (Féach freisin Beartas COS4 Cuspóir 4).

PSO8 Cuspóir 9:

Tacú le háiseanna spóirt leordhóthanacha faoi dhíon agus lasmuigh a sholáthar le haghaidh gach scoil nua agus scoil atá ann cheana sa Chontae, bunaithe ar ghá sainaitheanta agus ar aon dul le daonra na scoile.

PSO8 SLO 1:

Láithreán a shainaithint chun iar-bhunscoil nua a lonnú go cuí laistigh de Limistéir Chomharsanachta Iarthar na Cathrach/Bhaile Sagard/Ráth Cúil/an Chaisleáin Nua chun foráil a dhéanamh maidir leis na riachtanais a shainaithin an Roinn Oideachais agus Scileanna le haghaidh an cheantair.

8.11 Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais

Aithníonn an Chomhairle tábhacht ról an ardoideachais agus an bhreisoideachais i dtaca le foráil a dhéanamh maidir le folláine eacnamaíoch agus shóisialta dhaonra an Chontae.

Soláthraítear ardoideachas sa Chontae ag campas Thamhlachta Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath (TU Bhaile Átha Cliath). Tá TU Bhaile Átha Cliath ar thús cadhnaíochta maidir le disciplíní Eolaíochta, Teicneolaíochta, Innealtóireachta agus Matamaitice agus soláthraíonn raon eispéireas foghlama eile i gcúrsaí gnó, na meán, na n-ealaíon cócaireachta agus na n-ealaíon digiteach. Tacaíonn TU Bhaile Átha Cliath leis an bhfoghlaim ar feadh an tsaoil agus is é an soláthraí is mó é d'oideachas páirtaimseartha in Éirinn. Cothaíonn an campas gníomhaíocht dhuaisbhuaiteach ó thaobh an aistriú teicneolaíochta agus na gníomhaíochta gortainne gnó de agus tá comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta láidre forbartha aige lena soláthraítear deiseanna maidir le cláir mhalartaithe mac léinn agus foirne, mórthionscadail chomhoibre taighde, agus deiseanna fostaíochta (féach freisin Caibidil 9: Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht)

Le plan straitéiseach TU Bhaile Átha Cliath, dírithe ar thrí cholún, mar atá, Daoine, Plainéad agus Comhpháirtíocht, arb é Príomhspríoc Forbartha Inbhuanaithe de chuid na Náisiún Aontaithe ó thaobh an 'Oideachais d'Ardchaighdeán' de atá mar bhonn agus mar thaca dó. Tá deiseanna ann freisin go bhforbróidh TU Bhaile Átha Cliath nasc straitéiseacha le seirbhísí agus le tionscail sa Chontae lena n-áirítear Ionad Nuálaíochta Thamhlachta atá pleanáilte, agus go dtiocfaidh sé chun bheith ina mhol mór ardoideachais.

Tá go leor ionad breisoideachais/oideachais aosaigh lonnaithe ar fud an Chontae, lena n-áirítear Solas, an Líonra Náisiúnta Foghlama agus Ógtheagmháil, lena dtairgtear raon leathan cúrsaí agus cáilíochtaí i gcomhar le chéile.

Beartas PSO9: Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais

Tacú le forbairt agus soláthar leanúnach an ardoideachais agus an bhreisoideachais sa Chontae, agus Thamhlacht a fhorbairt mar mhol le haghaidh an oideachais, an chomhoibrithe agus na fostaíochta chun a thuilleadh deiseanna a sholáthar do lucht oibre an Chontae.

PSO9 Cuspóir 1:

Tacú le ról na nInstitiúidí Ardoideachais agus na mBord Oideachais agus Oiliúna ó thaobh aghaidh a thabhairt ar easnaimh scileanna agus ar riachtanais foghlama ar feadh an tsaoil sa Chontae, i gcomhréir le *NPO 31* den *NPF* agus *RPO 9.22* den *SRSE*.

PSO9 Cuspóir 2:

Éascú leis an gcomhoibriú agus é a spreagadh idir cnuasaigh ghnó agus fostaíochta agus le Campas Thamhlachta TU Bhaile Átha Cliath chun taighde agus nuálaíocht a ghríosadh agus deiseanna fostaíochta a mhéadú.

PSO9 Cuspóir 3:

Tacú agus éascú le forbairt áiseanna ardoideachais agus breisoideachais atá ann cheana agus foráil a dhéanamh maidir le háiseanna nua, lena n-áirítear seirbhísí for-rochtana chun inniúlachtaí sa nuálaíocht a fhorbairt.

PSO9 Cuspóir 4:

Forbairt Thamhlachta a chur chun cinn mar ionad le haghaidh oideachais agus na fostaíochta agus éascú leis an bhforbairt sin.

PSO9 Cuspóir 5:

Cnuasú seirbhísí agus áiseanna a bhaineann le hoideachas, atá gar d'áiseanna ardoideachais atá ann cheana, a chur chun cinn.

PSO9 Cuspóir 6:

Éascú leis an tréscailteacht mhéadaithe idir Campas Thamhlachta TU Bhaile Átha Cliath agus leis na limistéir fostaíochta, chónaithe agus ilchineálacha mháguairde.

PSO9 Cuspóir 7:

Soláthar seirbhísí óige a chur chun cinn i gcás gur de chineál iad lena dtacaítear le daoine óga atá faoi mhíbuntáiste agus lena ndírítear orthu agus lena bhfeabhsaítear a n-infhostaitheacht, i gcomhréir le RPO 9.20 den SRSE, mar aon le deiseanna neamhfhoirmiúla oideachais agus oiliúna a sholáthar laistigh den Chontae, i gcomhréir leis an *LECP*.

PSO9 Cuspóir 8:

I gcomhar leis na soláthraithe oideachais ábhartha, imscrúdú a dhéanamh ar an ngá le campas nua ollscoile laistigh de limistéir bhóthar an Náis agus tacú le Campas Ollscoile Bhaile Átha Cliath Theas, é a chur chun cinn agus éascú leis laistigh de Chreatphlean Bhóthar an Náis nó d'aon phlean a thiocfaidh ina dhiaidh i gcás ina sainnithneofaí gá dá leithéid.

8.12 Leabharlanna

Saibhríonn leabharlanna an caighdeán beatha sa Chontae trí rochtain ar raon leathan eolais, faisnéise, teicneolaíochta, cultúir agus oidhreachta a chur chun cinn. Tá *Plean Forbartha Leabharlann Oscalte Duit Bhaile Átha Cliath Theas (2018-2022)* mar bhonn agus mar thaca le croíthéamaí na comhairle maidir le hionchuimsiú sóisialta, comhoibriú, folláine agus rannpháirtíocht saoránach agus lena ról mar rannchuiditheoir suntasach d'fhás agus d'fhorbairt na heacnamaíochta.

Tá cúig leabharlann bhrainte ann laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas faoi láthair. Tá siad seo lonnaithe i dTamhlacht (Leabharlann an Chontae), Bhaile Uí Ruáin, Leamhcán, Cluain Dolcáin agus Cluain Dolcáin Thuaidh (*NCL*), mar aon le leabharlanna páirtaimseartha ag Mol Digiteach Leabharlann Bhaile Phámar agus ag áis Chúram Stewart. Oscrófar leabharlann nua i gCaisleán Thigh Motháin in 2021.

Beartas PSO10: Leabharlanna

Seirbhís leabharlainne poiblí a sholáthar a bheidh nuálach agus fócasaithe ar an bpobal, dóibh uile a chónaíonn, a oibríonn agus a dhéanann staidéir i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

PSO10 Cuspóir 1:

Tacú le forbairt sheirbhísí leabharlainne an Chontae agus le cur chun feidhme na bpríomhchuspóirí, mar a leagtar amach in *Oscalte Duit – Plean Forbartha Leabharlainne Bhaile Átha Cliath Theas (2018-2022)* nó in aon cháipéis a thiocfaidh ina ionad.

PSO10 Cuspóir 2:

Tacú le seirbhís leabharlainne nua a sheachadadh i bpurláin Ráth Cúil, chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid.

PSO10 Cuspóir 3:

Tacú le seachadadh seirbhíse leabharlainne nua in mBaile Adaim i gcomhréir leis an straitéis chéimniúcháin a leagadh amach i Scéim Pleanála an Chreasa Forbartha Straitéisí.

PSO10 Cuspóir 4:

Tacú le seachadadh seirbhíse leabharlainne nua i limistéar Iarthar na Cathrach chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid, faoi réir aon athbhreithniú ar an Straitéis Leabharlainne.

8.13 Áiseanna Ealaíon agus Cultúir

Áirítear leis an mbonneagar ealaíon agus cultúir atá ann cheana i gContae Bhaile Átha Cliath Theas amharclanna, ionaid ceoil, spásanna taibhithe, iarsmalanna agus spásanna imeachtaí lasmuigh. Imríonn Tamhlacht, mar Bhaile an Chontae, ról tábhachtach mar ionad le haghaidh ealaíon agus cultúir agus is é an suíomh le haghaidh amharclann an Civic agus ionad ealaíon Red Rua é.

Tá dhá spás taibhithe ag amharclann an Civic, caifé, agus dhá spás sa limistéar forhalla a úsáidtear mar dhánlanna go minic. Le cois na drámaíochta, tairgeann an t-ionad clár ilghnéitheach lena n-áirítear ceol, damhsa, ceoldráma agus coiméide. Spás ealaíne comhaimseartha is ea Rua Red atá ina áit le haghaidh dánlainne, amharclainne/pictiúrlainne, stiúideo damhsa, seomra comhdhála, áiseanna taifeadta, seomraí ceoil, stiúdeonna ealaíontóra, agus caifé.

Tá go leor iarsmalann sa Chontae freisin lena n-áirítear Ionad Idirghníomhach Cuairteoirí Chloigtheach Chluain Dolcáin, Músaem na bPiarsach, Caisleán Ráth Fearnáin, agus Músaem Aerchór na hÉireann, Bhaile Dhónaill.

Tacaíonn an Chomhairle le forbairt na n-ealaíon ar leibhéal áitiúil agus déanann a dícheall chun deiseanna a sholáthar dóibh siúd ar fad a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae agus a thugann cuairt air chun idirghníomhú leis na healaíona ar leibhéal dhifriúla.

Foilseofar Straitéis Forbartha Ealaíon nua i gcomhair na tréimhse 2021-2025 amach in 2021, a thiocfaidh in ionad *Straitéis Forbartha Ealaíon Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2016-2020). Déanfar foráil leis sin maidir le seirbhís ealaíon a fhorbairt a bheidh ionchuimsitheach, inrochtana agus inbhuanaithe do phobail an Chontae. Comhoibriú trasna na dtionscal ealaíon, oidhreachta agus cruthaitheach is ea *Straitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Cultúr agus Cruthaitheacht* (2018-2022) chun rannpháirtíocht an phobail a bhreisiú agus tacaíocht a sholáthar d'ealaíontóirí agus do lucht na n-ealaíon. Forbrófar agus tabharfar isteach tionscnaimh nua chun na cláir atá ann cheana a láidriú agus chun borradh a chur faoi ról ríthábhachtach an bhonneagair ealaíon agus chultúir laistigh den Chontae.

Saibhríonn an ealaín phoiblí carachtar na timpeallachta tógtha agus an réimse poiblí ar bhealach cruthaitheach agus nuálach. Rannchuidíonn sí freisin le sainiúlacht limistéir agus cuirtear braistint féiniúlachta chun cinn léi lenar féidir cabhrú le pobail ilghnéitheacha a imeascadh i gcomharsanachtaí atá ann cheana agus i gcomharsanachtaí nua araon. Spreagfaidh agus tacóidh an Chomhairle le tograí chun ealaín phoiblí a chruthú agus a shuiteáil in áiteanna poiblí oiriúnacha agus inrochtana. Éileofar ar fhorbraíochtaí móra píosa ealaíne poiblí nó dealbh nó gné ailtireachta a sholáthar a dhearfai i gcomhairle leis an gComhairle.

Tacóidh an Chomhairle leis an scéim 'Céatadán ar son na hEalaíne', tionscnamh fadbhunaithe de chuid an rialtais lenar féidir 1% de chostas aon fhorbraíochta caipitil, bonneagair agus tógála, a mhaoinítear go poiblí, a leithdháileadh ar choimisiúnú saothair ealaíne.

Beartas PSO11: Áiseanna Ealaíon agus Cultúir

Éascú agus tacú le forbairt leanúnach na n-ealaíon agus an chultúir laistigh den Chontae.

PSO11 Cuspóir 1:

Féachaint oibriú le gach páirtí leasmhar chun comhionannas rochtana ar sheirbhísí ealaíon agus cultúir a chur chun cinn mar aon le hidirghníomhaíocht leo agus chun athghiniúint uirbeach agus tuaithe a chur chun cinn a bheidh faoi stiúir cultúir agus na hoidreachta, i gcomhréir le RPO 9.25 den SRSE.

PSO11 Cuspóir 2:

Tacú le scéim 'Céatadán ar son na nEalaíne' de chuid an rialtais le haghaidh forbraíochtaí caipitil, bonneagair agus tógála a mhaoinítear go poiblí.

PSO11 Cuspóir 3:

Éileamh ar fhorbraíochtaí nua tráchtála ar mhéid is mó ná 5,000 sq m, i gcás forbraíocht neamhchónaithe, agus os cionn 500 aonad i gcás forbraíocht chónaithe, go gcuimseofar gné ealaíne fisiciúla ina cuid den scéim chun an timpeallacht thógtha / réimse poiblí a fheabhsú, agus d'fhéadfadh gnéithe d'ardchaighdeán laistigh den timpeallacht / tírdhreachú a bheith san áireamh leis sin, i gcomhaontú leis an gComhairle, agus cuireadh a thabhairt d'ealaíontóirí áitiúla chun páirt a ghlacadh ann i gcás inar cuí trí chomórtas oscailte.

PSO11 Cuspóir 4:

Éascú le forbairt leanúnach na n-áiseanna ealaíon agus cultúir ar fud an Chontae agus tacú le cuspóirí *Straitéis Ealaíon Bhaile Átha Cliath Theas (2016-2020)* agus *Straitéis Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Cultúr agus Cruthaitheacht (2018-2022)* agus na straitéisí sin a chur chun feidhme, mar aon le haon phlean agus straitéis a thiocfaidh ina n-ionad.

PSO11 Cuspóir 5:

Cinntiú go mbeidh áiseanna ealaíon agus cultúir inrochtana do gach duine den phobal.

PSO11 Cuspóir 6:

Leanúint le forbairt Ionad Oidhreachta i Sráidbhaile Thamhlachta le linn shaolré an Phlean Forbartha Contae.

PSO11 Cuspóir 7:

Tacú leis na healaíona agus le cultúr trí éascú le grúpaí pobail úsáid a bhaint as áitreabh neamhshealbhaithe nó neamhúsáidte de chuid na Comhairle le haghaidh taispeántas, léirithe agus úsáideanna eile a bhaineann leis na healaíona pobail, i gcás inarb oiriúnach.

PSO11 Cuspóir 8:

Staidéar indéantachta a ullmhú chun an Bonneagar Ealaíon agus Cultúir laistigh den Chontae a fhorbairt, agus naisc iompair á gcur san áireamh.

PSO11 Cuspóir 9:

Forbairt Ionad Oidhreachta i limistéar Shráidbhaile Leamhcáin a shaothrú.

8.14 Ionaid Adhartha

Aithníonn Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas tábhacht na n-ionad adhartha agus ilchreidmheach chun freastal ar riachtanais ilghnéitheacha chreidimh agus chultúir atá ag daonra an Chontae. Mar gheall ar na tionchair ó thaobh torainn agus tráchtas de a d'fhéadfadh a bheith ag baint le foirgneamh a úsáid mar áit adhartha poiblí nó teagaisc chreidimh, tá sé tábhachtach go lonnófar áiteanna adhartha agus úsáideanna gaolmhara ar bhealach nach rachaidh i bhfeidhm go diúltach ar thaitneamhacht chónaithe nó ar thaitneamhacht eile.

Beartas PSO12: Ionaid Adhartha

Tacú agus éascú le forbairt áiteanna adhartha agus áiseanna ilchreidmheacha ag suíomhanna oiriúnacha laistigh den Chontae.

PSO12 Cuspóir 1:

Tacú agus éascú le forbairt áiteanna adhartha agus ilchreidmheacha ag suíomhanna cuí, cosúil le háiteanna i mbailte móra, sráidbhailte, áiteanna ceantair agus áitiúla nó suíomhanna oiriúnacha eile mar nach rachaidh siad i bhfeidhm go diúltach ar thaitneamhachtaí atá ann cheana.

8.15 Reiligí

Bíonn Údarás Áitiúla freagrach as a chinntiú go mbíonn áiseanna adhlactha leordhóthanacha ann, lena n-áirítear tailte a fháil le haghaidh áiseanna dá leithéid i gcás inar gá. Is féidir leis an earnáil phríobháideach reiligí agus créamatóiríamái a sholáthar freisin. Mar gheall ar an méadú ar líon na bpobal creidimh sa Chontae, ba cheart riachtanais adhlactha na bpobal ilchreidmheach agus neamhreiligiúnach a chur san áireamh freisin maidir le háiseanna dá leithéid.

Le cúig bliana anuas, leathnaíodh Reilig an Chaisleáin Nua agus tá reilig phríobháideach á forbairt gar do Reilig na hEascrach i Leamhcán faoi láthair. Leathnófar Reilig Bhóthar na Bruíne le linn thréimhse an Phlean Forbartha.

Beartas PSO13: Reiligí

Éascú le forbairt inbhuanaithe na reiligí agus na gcréamatóiríamái chun freastal ar riachtanais an Chontae.

PSO13 Cuspóir 1:

Éascú le forbairt reiligí nua nó leathnaithe, lena n-áirítear reiligí glasa, éicireiligí, agus créamatóiríamái, agus aird á tabhairt ar roghanna pobal ilchreidmheach agus neamhreiligiúnach, ag suíomhanna oiriúnacha sa Chontae, faoi réir coimircí cuí maidir le cúrsaí comhshaoil, agus tionchair ó thaobh torainn agus tráchtá de.

8.16 Stáisiúin Dóiteáin

Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith comhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath maidir leis an tseirbhís dóiteáin laistigh de Réigiún Bhaile Átha Cliath a fhorbairt agus a uasghrádu. Soláthrófar Stáisiún Dóiteáin nua i dtailte Chrios Forbartha Straitéisí Chluain Buiríosa chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid.

Beartas PSO14: Stáisiúin Dóiteáin

Comhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath maidir le maidir leis an tseirbhís dóiteáin laistigh de Réigiún Bhaile Átha Cliath a fhorbairt agus a uasghrádu.

PSO14 Cuspóir 1:

Tacú agus éascú le forbairt seirbhíse éifeachtúla dóiteáin i Réigiún Bhaile Átha Cliath, i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus láithreáin a chur in áirithe chun stáisiún dóiteáin a sholáthar i gcás ina shainitheoidh Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath gá a bheith ann.

PSO14 Cuspóir 2:

Stáisiún dóiteáin nua a sholáthar ar thailte atá sainaitheanta i gCrios Forbartha Straitéisí Chluain Buiríosa.

8.17 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinse Ghás Ceaptha Teasa (GCTanna) (Green House Gases GHGs)

Is ó na foinsí seo a leanas go príomha a eascraíonn GCTanna ó **Bhonneagar Pobail agus Spáis Oscailte Phoiblí**:

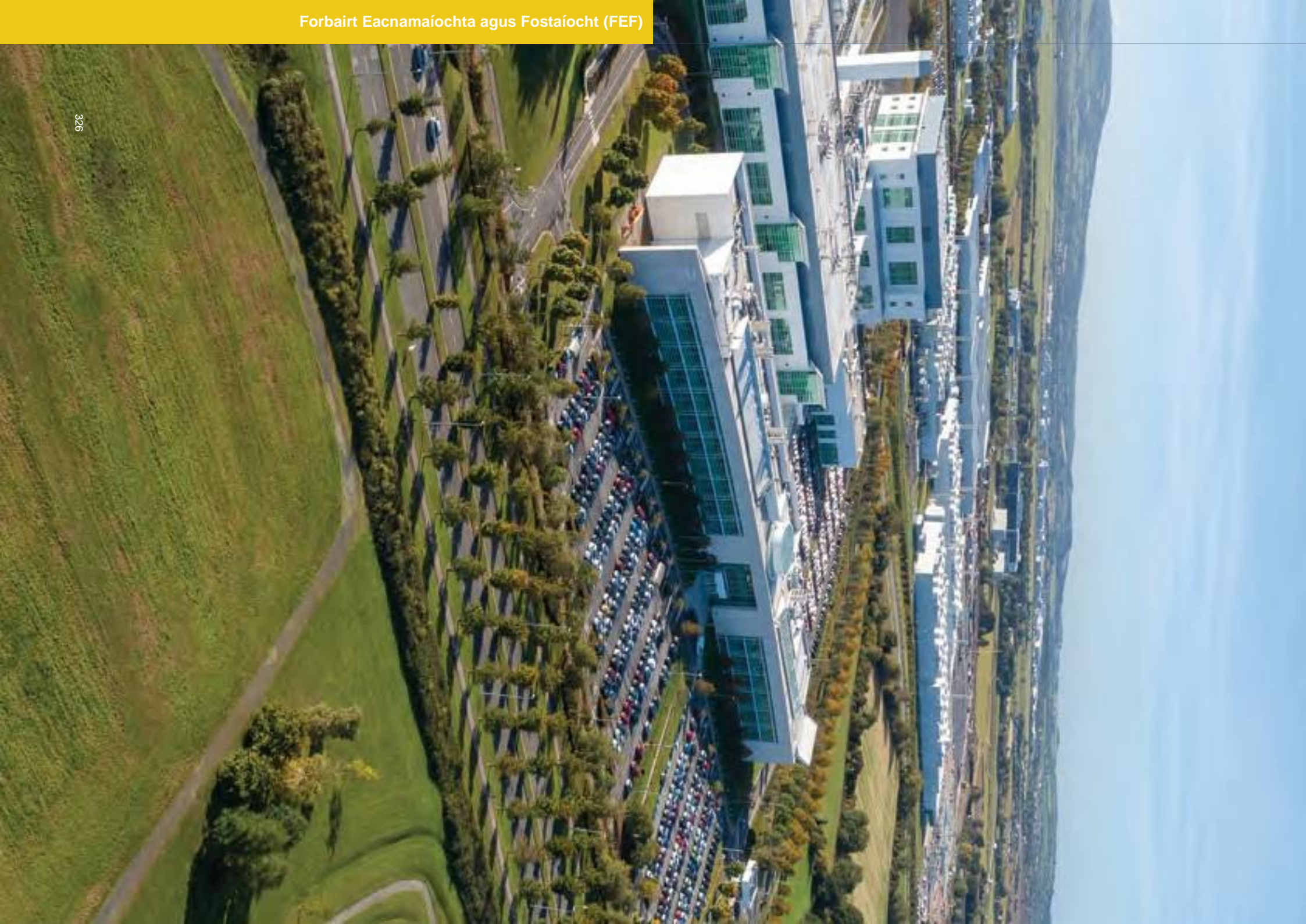
- Foirgnimh phobail a théamh agus a fhuarú le breoslaí iontaise a úsáid;
- Turais i ngluaisteáin chuig foirgnimh phobail agus spás oscailte poiblí agus uathu le breoslaí iontaise a úsáid.

Bearta chun Aghaidh a Thabhairt ar Thionchar Aeráide

Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha lena gcuirtear bearta chun cinn a bhfuil sé de phoitínseal acu an tionchar ar an aeráid a laghdú ó thaobh foráil a dhéanamh maidir le

Bhonneagar Pobail agus Spáis Oscailte Phoiblí, mar seo a leanas:

- Páirceanna, spás oscailte agus bonneagar pobail a sholáthar faoi fhad siúil de phobail agus agus ar bhealaí iompair poiblí;
- Siúl agus rothaíocht a chur chun cinn mar aon le húsáid iompair poiblí trí bhearta bainistíochta tréscailteachta agus soghluaisteachta;
- Comhlonnú agus comhroinnt áiseanna pobail chun úsáid éifeachtúil a mhéadú agus turais a laghdú;
- Cumhacht a fhoinsiú ó athnuaiteáin cosúil le fuinneamh gaoithe agus gréine;
- Teicneolaíochtaí fuinnimh mhalartaigh a úsáid cosúil le teaschaidéil;
- Tionscadail um théamh ceantair a chur i bhfeidhm ar bhonn céimneach;
- Suíomh, lonnú agus dearadh chun maolú agus oiriúnú aeráide a chur chun cinn m.sh. leas a bhaint as sochar gréine;
- Crainn bhreise agus speicis bhreise phailneoirí a chur agus réimeanna bainistíochta a oiriúnú i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí chun tuilleadh limistéar fiáine a cheadú as a dtiocfaidh méadú ar an gceapadh carbóin.

Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht

Fís

Bunús eacnamaíoch láidir agus acmhainneach a chruthú a sholáthraíonn deiseanna leathnaithe le haghaidh fostaíochta chomh maith le caighdeán maith beatha a éascú in áiteanna spleodracha tarraingteacha chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu agus infheistíocht a dhéanamh iontu.

9.0 Réamhrá

Ullmhaítear Plean Forbartha 2022-2028 laistigh de thréimhse síorathrú eacnamaíoch suntasach. Bíodh sin mar atá, tá Tráchttaireacht Ráithiúil Eacnamaíoch na hInstitiúide Taighde Sóisialta Eacnamaíochta (Economic Social Research Institute- ESRI) Earrach 2021 tagtha ar an gconclúid go bhfuil geilleagar na hÉireann i riocht maith chun téarnamh go láidir nuair a thagann laghdú ar an mbagairt ó COVID-19. Tá ESRI ag tuar go bhfásfaidh geilleagar na hÉireann 5.2 faoin gcéad i 2022 agus an dífhostaíocht ag titim ar ais go 7.3 faoin gcéad ar an meán don bhliain. Ní dócha go rachaidh an ráta dífhostaíochta i dtreo a réamh-COVID íseal de 4.7 faoin gcéad go dtí 2023 ar a luaithe.

Tá sé de dhúshlán ag an bPlean Forbartha freagairt go réamhghníomhach d'imthosca agus athléimneacht ionsuite do gheilleagar an Chontae a éascú trí sholáthar d'áiteanna tarraingteacha oibre agus bonn leathan fostaíochta.

Tugann an chaibidil seo breac-chuntas ar chreat leathan spásúil d'fhiontar agus d'fhostaíocht lena n-áirítear straitéis mhiondíola an Chontae. Saináithnítear earnálacha féideartha fáis, agus cuirtear beartais san áireamh chun earnálacha atá níos déine ó thaobh saothair de a spreagadh, fás dlúth a chur chun cinn in áiteanna iomchuí, agus ag an am céanna a aithint go bhfuil gá le geilleagar leathanbhunaithe, ionchuimsitheach agus acmhainneach sa Chontae.

9.0.1 Comhthéacs an Bheartais Phleanála

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith i gcomhréir le chéile leis an mbeartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (2018) (National Planning Framework- NPF) agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (2019) (RSES). Lorgaíonn Toradh Straitéiseach Náisiúnta 5 den NPF geilleagar láidir don tír le tacaíocht ó fhiontar, nuálaíocht agus scileanna. Aithnítear go mbraitheann sé seo ar áiteanna a chruthú ar féidir leo fiontar agus nuálaíochtaí a fhás agus infheistíocht agus tallann a mhealladh. Ar an dóigh chéanna, féachann Toradh Straitéiseach 3 le geilleagair agus pobail tuaithe neartaithe.

Ar leibhéal náisiúnta, tá sé de chuspóir 'cathracha, bailte agus sráidbhailte de gach cineál agus scála a athghiniúint agus a athnuachan mar shócmhainní comhshaoil, a fhéadfaidh freastal ar ról agus feidhmeanna athraitheacha, daonra cónaithe méadaithe agus gníomhaíocht fostaíochta agus leibhéal fheabhsaithe taitneamhachta agus dearaidh, in ord tionchar agus tacaíocht inbhuanaithe a thabhairt dá gceantar máguaird '. Beidh sé seo ag éirí níos ábhartha de réir mar a leanann treochtaí sna hearnálacha miondíola agus eile ag athrú, agus tá ceantair uirbeacha ag iarraidh iad féin a athinsint ar bhealaí éagsúla. Tá áit an mhaoinithe faoin gCiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe agus Uirbí chun cur chuige oiriúnaithe a chur i bhfeidhm i leith na forbartha leagtha amach i gCuspóir Beartais Náisiúnta 7. Bhí Contae Bhaile Átha Cliath Theas chun tosaigh agus an mheicníocht mhaoinithe seo á úsáid chun an leas is fearr a bhaint as SDZ Chluain Buiríosa agus Bhaile Adaim agus limistéar athghiniúna Bhóthar an Náis.

Tá príomhréimsí fostaíochta straitéiseacha do Bhaile Átha Cliath Theas sa RSES. Tá na ceantair seo dírithe ar Pháirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí agus ar na ceantair athghiniúna i dTamhlacht (Baile an Chócaigh) agus i limistéar Bhóthar an Náis/Bhaile an Mhóta.

Tacaíonn an RSES freisin le Pleananna Eacnamaíocha agus Pobail Áitiúla (LECP) na nÚdarás Áitiúil a chur i bhfeidhm, i gcomhar le Coistí Forbartha Áitiúla agus Eacnamaíocha (LCDCanna), chomh maith le beartais phleanála spásúlachta a úsáid. Féachann sé seo le líon na ndaoine atá i (nó i riosca) mbochtaineacht agus eisiámh sóisialta sa Réigiún a laghdú. Déanfar athbhreithniú ar LECP Chontae Bhaile Átha Cliath Theas le linn an Plean Forbartha seo a ullmhú agus leanfar le cur chuige comhordaithe i leith beartais agus gníomhartha sa dá phlean.

Tá go leor cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha ábhartha eile ann. Déantar tagairt dóibh seo de réir líon i mbeartais agus i gculpóirí an Phlean Forbartha aonair, tugtar breac-chuntas orthu go hiomlán in Aguisín 7.

D'fhoilsigh an Roinn Gnó, Fiontar agus Nuálaíochta *Enterprise 2025 Renewed* in 2018 agus, ag aithint na suaití éagsúla atá ann cheana agus a d'fhéadfadh a bheith ann laistigh den gheilleagar, díríonn sé ar an ngá atá le hathléimneacht agus an gá le hathrú a luathú. In éineacht le *Tionscadal Éireann 2040* agus an RSES, leagann sé síos creat cuimsitheach do bheartas eacnamaíoch don Phlean Forbartha Contae.

9.0.2 Forbairt Eacnamaíochta agus Gníomhaíocht Aeráide

Is ábhair inmáilárnacha beartais iad an t-athrú aeráide, forbairt inbhuanaithe agus an geilleagar glas don phobal idirnáisiúnta agus náisiúnta, ar ról lárnach é do straitéis an GFT (IDA) agus Fiontar Éireann. Toradh straitéiseach náisiúnta de chuid an NPF is ea an t-aistriú go sochaí ísealcharbóin agus acmhainneach aeráide. Mar rún, tá sé rithábhachtach go dtuigeann an Plean Forbartha a ról i seachadadh an gheilleagair ghlais. Baineann an cur chuige dlúthfháis a ghlahtar sa Phlean Forbartha seo, agus an cumas atá aige cuidiú le spriocanna gníomhaíochta aeráide a bhaint amach ar leibhéal áitiúil agus náisiúnta, ní amháin maidir le forbairt chónaithe ach le forbairt eacnamaíoch sa Chontae freisin.

Is ionann úsáidí a bhaineann le fostaíocht agus forbairt eacnamaíoch agus 1,300 heicteár de thalamh criosaithe sa Chontae, ní chuimsíonn sé seo an raon leathan gnólachtaí tráchtála agus miondíola a thugann beatha dár mbailte agus sráidbhailte. Beidh tionchar suntasach ag a chinntiú go gcuirimid an fhostaíocht cheart san áit cheart, ag tógáil ar shoghluaisteacht inbhuanaithe agus an poitéinseal le haghaidh taistil ghníomhaigh ar bhaint amach spriocanna gníomhaíochta aeráide.

Tagann foinse na nGás Ceaptha Teasa (GHGanna) go bunúsach ó na hearnálacha tionsclaíocha agus tráchtála ó na gníomhaíochtaí agus na próisis a úsáidtear sa phróiseas monaraíochta. Ina measc seo, tá astaíochtaí dócháin a thagann ó ghníomhaíochtaí tionsclaíocha agus tráchtála, lena n-áirítear próisis a úsáidtear i dtáirgeadh bia agus deochanna. Chomh maith leis sin, úsáidtear breoslaí iontaise chun foirgnimh thionsclaíocha agus thráchtála a théamh agus a fhuarú. Is féidir gnóthachain atá tíosach ar fhuinneamh a bhaint amach san earnáil seo trí dhearadh nuálach, teicneolaíocht ísealcharbóin, Teas agus Cumhacht Comhcheangailte (Combined Heat and Power- CHP) a úsáid agus téamh ceantair agus tionscadail fuinnimh in-athnuaite eile a rolladh amach. Ina theannta sin, éilíonn forbairt inbhuanaithe go bhfuil ár straitéis eacnamaíoch acmhainneach, solúbtha agus nuálaíoch.

9.0.3 Comhforbairt Áite

Tá taighde déanta ag an GFT agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil le blianta beaga anuas aibhsithe ag an ról atá ag comhforbairt áite maidir le tarraingteacht na hÉireann d'infheisteoirí a fheabhsú.

Tá sé tábhachtach timpeallachtaí uirbeacha a chruthú a thairgeann caighdeán saoil mhaith chun ligean d'infheisteoirí an tallann atá riachtanach chun tacú lena mbunú agus lena bhfás a mhealladh agus a choinneáil. Tugann comhfhorbairt áite an deis idirdhealú a dhéanamh idir Éire agus Contae Bhaile Átha Cliath Theas ó áiteanna eile trí cheantair uirbeacha tarraingteacha beoga a sholáthar chun cónaí agus obair iontu.

Is minic a thagraítear do chomhfhorbairt áite i gcomhthéacs na forbartha cónaithe. Mar sin féin, ba cheart an coincheap comhfhorbairt áite a chomhtháthú go hiomlán le gach forbairt. Ní miste a rá go bhféadfadh ról lárnach a bheith ag ár ngnólachtaí, oifigí agus stórais agus na suíomhanna ar a bhfuil siad i gcruithú áiteanna tarraingteacha i bpobail níos leithne. D'fhéadfadh go gcuirfeadh na spásanna seo le cearnóga uirbeacha nó leis an réimse poiblí, nó i gceantair stórais níos traidisiúnta, d'fhéadfadh go mbeadh an cumas ag an láithreán iomlán cur le conair bhonneagair éiceolaíoch nó ghlais thábhachtach. Tá beagnach 108,000 duine fostaíthe i ngnólachtaí agus i bhfiontair ar fud ár gcontae. D'fhéadfaí agus ba chóir an lá oibre a rith in áit a bhfuil mothú láidir pobail agus nascachta ann seachas a bheith ina cheann scríbe. Mar an gcéanna, is gá tacú le hathruithe atá ag teacht chun cinn ar chleachtais oibre mar obair bhaile nó obair ó mhoil, i dtimpeallacht tharraingteach, áitiúil agus insroichte.

9.0.4 Beartas Uileghabhálach

Beartas FEF1: Uileghabhálach

Tacú le fás inbhuanaithe fiontraíochta agus fostaíochta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus aitheantas a thabhairt do ról an Chontae i réigiún Bhaile Átha Cliath mar thiománaí an fháis eacnamaíoch

FEF1 Cuspóir 1:

Geilleagar láidir, uilechuimsitheach agus acmhainneach a chumasú a dtacaíonn fiontar, nuálaíocht agus scileanna leis trí áiteanna a chruthú a fhéadann fiontar agus nuálaíocht a chothú agus infheistíocht agus tallann a mhealladh, i gcomhréir le Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta 4, 5 agus 6 den NPF.

FEF1 Cuspóir 2:

Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP) a fhorbairt agus tacú leis trí fhás sna réimsí forbartha straitéisí agus fostaíochta aitheanta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, mar chuid d'fhás Réigiún Bhaile Átha Cliath go scála agus cáilíocht leordhóthanach chun dul san iomaíocht go hidirnáisiúnta agus chun a bheith ina dtiománaithe d'fhás, infheistíocht agus rath náisiúnta agus réigiúnach atá comhsheasmhach le NSO 5 den NPF.

FEF1 Cuspóir 3:

A chinntiú go bhfuil soláthar leordhóthanach tailte criosaithe agus seirbhísithe ag láithreacha oiriúnacha chun freastal ar raon cineálacha forbartha fiontraíochta agus fostaíochta chomh maith le fás dlúth a chur chun cinn tríd an gcomhtháthú idir fostaíocht, tithíocht agus iompar a neartú.

FEF1 Cuspóir 4:

Tacú le cur i bhfeidhm Straitéis Eacnamaíochta SRSE chun deis eacnamaíoch a chruthú chun geilleagair áitiúla agus tuaithe a éagsúlú agus poist ar ardchaighdeán a chruthú, chun réigiún inbhuanaithe, iomaíoch, uilechuimsitheach agus achmhainneach a bhaint amach, trí chur chun cinn;

- Speisialtóireacht Chliste do thionscal, gníomhaireachtaí fiontar, Ard-Institiúidí Oideachais, pobail agus geallsealbhóirí;
- Cnuasú: Daingne eacnamaíoch a chruthú, a chothabháil nó a uasghrádú in éiceachóras moltach gnó;
- Fás Ordúil a léiríonn na suíomhanna straitéiseacha fostaíochta aitheanta sa Chontae;
- Bunús leathan, acmhainneach, eacnamaíoch.

FEF1 Cuspóir 5:

Tacú le cur i bhfeidhm Phlean Straitéiseach an Cheantair Chathrach chun tacú leis na cuspóirí do Chonair an Iardheiscirt agus an cheantair laistigh den M50 ag an:

- Ardteicneolaíocht, déantúsaíocht agus taighde agus forbairt a chur chun cinn i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí agus Citywest.
- Treisiú tailte tionsclaíoch a agus forbairt úsáide measctha ag Bóthar an Náis/Baile an Mhóta agus i Lár Bhaile Thamhlachta/Bhaile an Chócaigh agus inbhuanaitheacht na ngnólachtaí agus na fostaíochta atá ann cheana a chinntiú.

FEF1 Cuspóir 6:

A chinntiú go gcuirtear forbairt eacnamaíoch agus fiontar ar fáil ar bhealach a éascaíonn laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa trí thacú agus cur chun cinn na mbeart seo a leanas:

- Méadú ar dhlúis fostaíochta laistigh d'achar siúil pobail agus ar bhealaí iompair phoiblí;
- Siúil agus rothaíocht agus iompar poiblí a chur chun cinn trí bhearta bainistíochta tréscailteachta agus soghluaisteachta méadaithe laistigh agus lasmuigh de réimsí fostaíochta;
- Foinsí cumhachta ó théamh ceantair agus in-athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh gaoithe agus gréine.
- Plandáil agus tírdhreachú crann dúchasach breise ar chriosanna fiontar agus láithreáin forbartha atá ann cheana agus atá beartaithe chun cabhrú le ceapadh carbóin, cur le líonra bonneagair ghlais an Chontae agus comhforbairt áite ardchaighdeáin a chur chun cinn.

FEF1 Cuspóir 7:

Cur chuige comhordaithe a chinntiú maidir le beartas agus cuspóirí atá sa Phlean Forbartha Contae agus sa Phlean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil.

9.1 Fostaíocht i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Tá bonn láidir agus éagsúil eacnamaíochta ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá 6,104 eintiteas gnó sa Chontae (GeoDirectory Q2 2020) agus bhí 84,6271 post acu le linn aimsir Dhaonáireamh 2016 (Sonraí Crios san Áit Oibre san CSO). Is iad miondíol, iompar agus dáileadh, tionscal agus déantúsaíocht, seirbhísí gairmiúla agus airgeadais, míochaine agus cógaisíochta na príomh-earnálacha eacnamaíoch sa Chontae. Faoi láthair, tá 1,352 heicteár talún críosaithe go sonrach le haghaidh úsáide fostaíochta sa Chontae, tá meastachán ann freisin de 624 heicteár de shuíomhanna neamhfhorbartha. Ina theannta sin, tá 425 heicteár talún críosaithe le haghaidh athghiniúna dírithe ar Bhaile an Chócaigh i dTamhlacht agus ar limistéar Bhóthar an Náis/Bhaile an Mhóta. Trasnaíonn an limistéar deireanach sin thar an teorainn riaracháin isteach i gCathair Bhaile Átha Cliath. Tá sé ar cheann de na ceantair athghiniúna is mó san Eoraip agus beidh sé faoi réir Comhphlean Creata idir an dá údarás áitiúil.

Is príomhghné den gheilleagar áitiúil iad fostaíocht mheasctha, lena n-áirítear seirbhísí agus miondíol, agus léirítear iad le criosanna úsáide measctha inár n-ionaid uirbeacha éagsúla. Tá gníomhaíocht eacnamaíoch dírithe ar thailte fiontar agus lárionaid uirbeacha den chuid is mó le roinnt braislí eacnamaíoch inaitheanta:

- Tá Campas Gnó Citywest agus Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí nua-aimseartha páirceanna gnó atá suite in iarthar an Chontae. Tá sé de chumas acu tionscail ar mhórsála a bhfuil tábhacht réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta leo a mhealladh, mar gheall ar an infhaighteacht méideanna móra plota, bonneagair agus timpeallachtaí corparáideacha i stíl páirce. Mheall na ceantair seo líon suntasach corparáidí náisiúnta agus ilnáisiúnta náisiúnta gormshlise. Rinneadh infheistíocht shuntasach le dhá fhiche bliain anuas i mbonneagar agus i seirbhísí chun tacú leis na réimsí eacnamaíoch seo. Aithnítear Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí sa PSLC mar réimse forbartha straitéisí chun déantúsaíocht, taighde agus forbairt ardteicneolaíochta a chur chun cinn.
- Is campais mhóra tionsclaíochta iad Páirceanna Gnó Ghrianóige agus Aeradróim ag Ráth Cúil/An Caisleán Nua, Eastát Tionscail Chluain Dolcáin agus Eastát Tionsclaíochta Fonhill, a chuimsíonn meascán d'áiseanna trádstórála agus déantúsaíochta den chuid is mó, a sholáthraíonn acmhainneacht do phoist nua nó d'aon díláithriú post ó thailte Bóthar an Náis nó Thalla REGEN sna blianta amach romhainn. Féadann eastáit tionsclaíochta níos lú eile ar fud an Chontae spás a thairiscint le haghaidh fostaíochta ar feadh shaolré an phlean.

1 Foinsé: EMRA - Socio-Economic Evidence Baseline Report, available at: <https://emra.ie/dubh/wp-content/uploads/2017/12/EMRA-Economy-and-Employment.pdf>

- Tá Lár Bhaile Thamhlachta, an Baile Contae, tagtha chun cinn le dhá fhiche bliain anuas mar ionad le haghaidh úsáidí cathartha agus institiúideacha, chomh maith le seirbhísí miondíola agus fáilteachais. Chomh maith leis seo, tá sé ina óstach ar roinnt institiúidí móra lena n-áirítear Ospidéal Thamhlachta, Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath (Campas Thamhlachta), ceanncheathrú Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus ceannoifig Bhord Oideachais agus Oiliúna Bhaile Átha Cliath agus Dhún Laoghaire (ar a dtugtaí VEC tráth). Soláthraíonn na heastáit thionsclaíocha éagsúla raon fostaíochta sa cheantar díreach. Féachfaidh an Chomhairle le seasamh Tamhlacht a neartú mar lárionad uirbeach a bhfuil tábhacht réigiúnach leis. Tá acmhainneacht shuntasach ag Tamhlacht maidir le hathghiniúint, dírithe ar Bhaile an Chócaigh, agus glacadh le plean ceantair áitiúil in 2020, ag léiriú a shuíomh d'fhás straitéiseach a saináithníodh sa PSLC.
- Is ceantar tionsclaíoch níos sine é Bóthar an Náis/Baile an Mhóintigh atá aitheanta sa PSLC mar cheann de na réimsí straitéiseacha d'fhás úsáide measctha sa Chontae. Aibhsíonn an phróifíl fostaíochta atá ann cheana don réimse seo den Chontae 'Trádáil Mórdíola/Miondíola' arb ionann é agus 40.4% de na fostaíthe iomlána, agus 21.6% de na fostaíthe iomlána is ea 'Faisnéis agus Cumarsáid, Airgeadas'. Tá máistirphlean á fhorbairt d'fhorbairt fhadtéarmach thailte REGEN ar Bhóthar an Náis agus in aice le Cathair Bhaile Átha Cliath.
- Tá ról lárnach le himirt ag Campas TU Bhaile Átha Cliath-Thamhlachta mar an phríomhinstitiúid ardoideachais i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, le breis agus 4,500 mac léinn. Tá sé corpraithe anois san Ollscoil Teicneolaíochta do Bhaile Átha Cliath, le leathnú breise ar an gcampas sa todhcháí.
- Tá Criosanna Forbartha Straitéiseacha (SDZ) i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa dírithe ar fhorbairt chónaithe ach le banc talún suntasach chun tacú le seirbhísí, miondíol agus forbairt fiontar.

Is fostóir suntasach é an miondíol sa Chontae. Tá treochtaí miondíola ag athrú de réir mar a théann tomhaltóirí i dtreo siopadóireachta ar líne níos mó i gcomparáid le treochtaí stairiúla siopadóireachta i suíomhanna i lár an bhaile. Leanann sé seo ag tabhairt dúshláin do bheocht agus ról ár mbailte, sráidbhailte agus ionad miondíola (féach an Straitéis Miondíola sa chaibidil seo).

9.2 Téamaí Fostaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Léiríonn an beartas eacnamaíoch sa Phlean Forbartha seo téamaí uileghabhálacha an athraithe aeráide agus comhfhorbairt áite, comhtháthaíonn sé treo Náisiúnta agus Réigiúnach freisin i mbeartas ag leibhéal contae. Tacaítear leis seo sna ceithre réimse beartais eacnamaíocha seo a leanas don Phlean:

1. Geilleagar Glas agus Nuálach;
2. Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhfhorbairt Áite;
3. Ag Tógáil ar Chnuasaigh; agus
4. Geilleagar Foghlama

9.2.1 Geilleagar Glas agus Nuálach

Is ábhair imní lárnacha beartais iad an t-athrú aeráide, forbairt inbhuanaithe agus an geilleagar glas d'institiúidí agus gníomhaireachtaí domhanda lena n-áirítear na NA, an Fóram Eacnamaíoch Domhanda, an Banc Domhanda agus an AE. Tá na téamaí seo comhtháite le straitéisí an GFT agus Fiontar Éireann agus an NPF agus RSES. Mar thoradh air sin, tá sé ríthábhachtach go n-aithníonn an Plean Forbartha tábhacht an gheilleagair ghlais de réir mar a mhaolaíonn agus a oiriúnaíonn an tionscal don athrú aeráide.

Mar chuid de gheilleagar nua-aimseartha le cuideachtaí domhanda ceannródaíocha, meastar go bhfuil inbhuanaitheacht i ngach foirm ina riachtanas iomaíoch do ghnólachtaí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Éilíonn fócas lárnach na forbartha inbhuanaithe agus an gheilleagair ghlais go n-oirfidh ár mbeartais eacnamaíocha do chomhthéacs, ag léiriú an ghá a bheith athléimneach, solúbtha agus nuálaíoch. Ní amháin go dtagraíonn nuálaíocht d'athrú teicneolaíochta agus eagraíochtúil ach freisin don chaoi a ndéantar úsáid talún a bhainistiú chun tacú leis an ngeilleagar glas. Léiríonn croílar-straitéis agus straitéis socraíochta an Phlean seo an gá le fás ordúil chun tacú leis an ngeilleagar glas agus leis an nuálaíocht.

Beartas FEF2: Geilleagar Glas

Tacú leis an nGeilleagar Glas mar bhealach chun geilleagar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a phromhadh sa todhchaí agus é seo a éascú trí fhás ordúil.

FEF2 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil gníomhaíocht aeráide agus forbairt inbhuanaithe lárnach d'fhorbairt eacnamaíoch sa Chontae trí úsáid inbhuanaithe talún agus fás ordúil agus cur chuige comhordaithe maidir le hullmhú agus cur i bhfeidhm Phlean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2019-2024) agus an Plean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil (2016-2021).

FEF2 Cuspóir 2:

Tacú le fás an ghnó sa gheilleagar glas agus ciorclach agus leis na tionscnaimh laistigh de straitéis an GFT '*Driving Recovery and Sustainable Growth*' (nó aon cháipéisí fánacha), lena n-áirítear fás agus claochlú, áit a gcuireann sé cruthú post inbhuanaithe chun cinn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

FEF2 Cuspóir 3:

Timpeallacht ghlancharbóin agus laghdú carbóin i bhforbairt eacnamaíoch a chur chun cinn trí thacaíocht a thabhairt do ghníomhartha ábhartha den Plean Náisiúnta um Ghníomhaíocht Aeráide lena n-áirítear Gníomh 15 chun an Creat Pleanála Náisiúnta agus Gníomh 46 a chur i bhfeidhm chun 'Féidearthacht scrúdú a dhéanamh ar rátaí tráchtála a bheith nasctha le BER'.

FEF2 Cuspóir 4:

Tacú leis na bearta i bPlean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas (2019-2024), nó in aon phlean dímholta, an cur chuige Geilleagar Ciorclach a chomhtháthú le tionscnaimh um fhorbairt eacnamaíoch, d'fhonn na deiseanna i ndearadh agus in oibriú a bharrfheabhsú chun fuinneamh, tomhaltas ábhair agus an athchúrsáil ábhar chun tacú le forbairt inbhuanaithe.

FEF2 Cuspóir 5:

Tacú le cur chun cinn scileanna, oideachais agus feasacht a mhúscailt sna hearnálacha éifeachtúlachta fuinnimh, teicneolaíochtaí cliste agus pobail dea-nasctha a chur chun cinn.

Beartas FEF3: Geilleagar Nuálaíoch

Geilleagar Nuálaíoch a chur chun cinn, ag cothú timpeallacht a thacaíonn le cruthaitheacht agus teicneolaíochtaí nua sna háiteanna ina mairimid, a n-oibrímid agus a ndéanaimid infheistiú iontu, le tacaíocht trí fhás ordúil ag daonra straitéiseach agus in áiteanna fostaíochta.

FEF3 Cuspóir 1:

Tacú le "éiceachóras" nó líonra fiontraithe agus infheisteoirí, teicneolaithe agus nuálaithe sa Chontae a sholáthar atá an-idirnasctha.

FEF3 Cuspóir 2:

Tacú le geilleagar athléimneach a sholáthar, atá in ann freagairt lúfar agus solúbtha ar strusanna agus timthrialta gearrthéarmacha trí bhonn leathan eacnamaíochta a chur chun cinn, talamh atá críosaithe go cuí agus rannpháirtíocht leanúnach geallsealbhóirí.

FEF3 Cuspóir 3:

Timpeallacht a chruthú a thacaíonn le fiontar easpórtála agus neamh-onnmhairithe agus le gnóthais bheaga.

FEF3 Cuspóir 4:

Tacú le forbairt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas mar chathair CLISTE a úsáideann teicneolaíocht chun an saol a dhéanamh níos éasca do chónaitheoirí agus do ghnó; conas agus cá háit a gcaitheann daoine a gcuid ama go háirithe.

FEF3 Cuspóir 5:

Seachadadh áiteanna agus pobail a spreagann, trí chomhforbairt áite maith, fostóirí agus oibríthe araon chun cónaí sa Chontae, níos gaire dá n-ionaid oibre, a chur chun cinn, trí dhea-áitiú a dhéanamh. Cuireann sé seo taisteal níos inbhuanaithe agus cáilíocht mhaith beatha chun cinn.

FEF3 Cuspóir 6:

Tacú le hionaid fiontar nua agus reatha a fhorbairt chun saoráidí oibre inacmhainne áitiúla a sholáthar mar oifigí comhoibrithe agus chun deiseanna fostaíochta agus líonraí cruthaitheacha a fheabhsú do phobail áitiúla.

FEF3 Cuspóir 7:

Soláthar spás oibre a chur chun cinn mar chuid d'aon fhorbairt úsáide measctha ar thalamh criosaithe REGEN.

9.2.2 Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhforbairt Áite

Tugtar breac-chuntas ar fhás Chontae Bhaile Átha Cliath Theas sa chroístraitéis agus sa straitéis lonnaithe i gCaibidil 2. Ní mór fás na bpost a thacú le fás daonra má táimid chun forbairt a dhéanamh ar bhealach dlúth agus an gá le taisteal a laghdú. Chun é seo a bhaint amach ar leibhéal spásúil, beidh suíomh na fostaíochta ríthábhachtach. Tabharfar tosaíocht do dhaoine atá dianfhiontar i gcás go bhfuil iompar poiblí maith, seirbhísí agus bonneagar cuí ann. Tá ceantair athghiniúna Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ag Bóthar an Náis/Bhaile an Mhóta agus Baile an Chócaigh i dTamhlacht, suite go maith chun soláthar a dhéanamh don diansaothrú seo, agus cuirfidh siad an cineál úsáide seo chun cinn. Tá máistirphlean á ullmhú faoi láthair do thailte Bhóthar an Náis a chuirfidh tuilleadh eolais ar úsáid talún don cheantar. De ghnáth, spreagfar úsáidí fostaíochta fairsinge talún nó spáis chun lonnú lasmuigh den M50 áit a bhfuil roinnt eastát tionsclaíoch sa Chontae a bhfuil naisc mhaithe iompair acu.

Soláthraíonn roghanna cosúil le bheith ag obair ón mbaile nó ó mhol áitiúil roghanna d'fhostaithe agus d'fhostóirí ar dóigh dóibh glacadh leo níos mó. Tugann sé seo deis ní amháin do thimpeallacht oibre beo níos cothroime ach d'athnuachan spásanna laistigh de bhailte agus sráidbhailte. Spreagfar aonaid bheo oibre ar an mbunurlár, áit a bhfuil an chuid chónaithe coimhdeach leis an spás oibre, laistigh de scéimeanna úsáide measctha chun aghaidheanna sráide a bheochan.

Mar a luadh níos luaithe sa chaibidil seo, aithnítear comhforbairt áite mar bhuntáiste iomaíoch atá ríthábhachtach maidir le gnó a mhealladh chuig limistéar. Aithníonn an Chomhairle é seo agus tá siad ag infheistiú go leanúnach i gcomhforbairt áite trí scéimeanna éagsúla lena n-áirítear na feabhsúcháin ar an bhfearann poiblí atá ceadaithe do bhaile Chontae Thamhlachta, feabhsúcháin tírdhreacha an N81 agus tionscnaimh sráidbhailte ar fud an Chontae. De réir an chur chuige seo, imscrúdóidh an Chomhairle úsáidí iomchuí le haghaidh tailte ag an 12ú Loc i Leamhcán. Aithneoidh sé seo an poitéinseal suntasach atá ag suíomh lárnach an 12ú Loc agus an oidhreacht ghaolmhar, laistigh de limistéar cónaithe agus fostaíochta atá ag fás go tapa feadh na Canálach Móire.

Beartas FEF4: Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhfhorbhairt Áite

Tacú le fás uirbeach agus athnuachan trí chomhfhorbhairt áite maith a chur chun cinn chun fostaithe agus fostóirí a mhealladh agus buntáiste iomaíoch a sholáthar don Chontae agus deis infheistíochta éagsúil.

FEF4 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil forbairt eacnamaíoch agus fostaíochta suite chun an bonneagar atá ann cheana a bharrfheabhsú chomh maith le tacú le forbairt agus infheistíocht in ionaid uirbeacha an Chontae a thacaíonn le fás ordúil agus comhfhorbairt áite.

FEF4 Cuspóir 2:

Déanamh agus dearadh ardchaighdeáin a chur chun cinn mar ghné dhílis d'infheistíocht a mhealladh agus daonra éagsúil cruthaitheach chun cónaí agus obair sa Chontae.

FEF4 Cuspóir 3:

A chinntiú go bhfuil sineirgíocht ann idir fás eacnamaíoch agus infheistíocht agus forbairt lárionaid uirbeacha, ag tacú le comhdhlúthú agus ath-dhianú ar inlínadh, athfhorbraíochta agus thailte thearcúsáidte sa Chontae.

FEF4 Cuspóir 4:

Chun daoine a bhogadh, úsáidí dianfhiontair agus fostaíochta mar mhórfhorbairtí oifige (> achar urláir grósa 1,000 méadar cearnach) go tailte atá criosaithe go cuí faoi réir a suíomh laistigh de thart ar 500 méadar ó sheirbhís bus uirbeach ardmhínicíochta agus/nó laistigh de 1000 méadar siúil achar stadanna iompair ardchumais (Traein/Luas), agus an fad siúil nó an soláthar riachtanach de thionscadal tréscailteachta a thaispeáint, de réir na Treorach Dea-Chleachtais Tréscailteachta (2013), chun an toradh céanna a bhaint amach..

FEF4 Cuspóir 5:

A chinntiú go dtacaíonn tograí chun tailte tionsclaíocha tearcúsáidte a éagsúlú nó a dhlúthú le haidhmeanna uileghabhálacha na comhfhorbairt aite, lárionaid fáis a chomhdhlúthú feadh chonairí iompair phoiblí ar bhonn pleanáilte agus/nó seicheamhach, agus naisc inréadaithe le seirbhísí agus áiseanna in aice láimhe a chinntiú.

FEF4 Cuspóir 6:

Tacú le haonaid oibre-oibre ar an mbunurlár a sholáthar mar chuid d'fhorbairtí úsáide measctha agus cónaithe in áiteanna iomchuí, mar bhealach chun sráideanna a bheochan agus chun cóiríocht sholúbtha a sholáthar do ghnólachtaí beaga.

FEF4 Cuspóir 7:

A éileamh go mbeidh an spás fostaíochta a sholáthraítear mar chuid d'fhorbairt nua úsáide measctha deartha go hoiriúnach chun a bheith ina spás oibre inmharthana chun freastal ar riachtanais raon leathan cineálacha éagsúla fostaíochta.

FEF4 Cuspóir 8:

Tacú le héagsúlacht leathan deiseanna fostaíochta a sholáthar sa Chontae a fhéadfaidh raon leathan scileanna, oiliúna agus cáilíochtaí oideachais a mhealladh do gheilleagar acmhainneach agus ionchuimsitheach.

FEF4 Cuspóir 9:

Breithniú a dhéanamh ar thograí agus ar thionscnaimh a fhéachann le húsáidí iomarcacha nó laghdaitheacha a athchuspóir in áiteanna uirbeacha tábhachtacha agus a chinntiú go léiríonn tograí maidir le hathúsáid foirgneamh go dtacaíonn úsáidí nua le húsáid níos inbhuanaithe den ionad uirbeach, agus aird ar leith á thabhairt ar a shuíomh agus ar a rochtain.

FEF4 Cuspóir 10:

Tacú le Máistirphlean Bhóthar an Náis agus le haon chreatlach don cheantar amach anseo maidir le fás agus athghiniúint uirbeach a sheachadadh don Chontae agus don Réigiún níos leithne, ag aithint a acmhainneachta shuntasáí mar an limistéar athnuachan is mó sa tír.

FEF4 Cuspóir 11:

Tacú le hathghiniúint thailte LAP Thamhlachta ar bhealach comhordaithe agus inbhuanaithe de réir LAP 2020 Lár Bhaile Thamhlachta nó aon phlean dímholta agus na tailte go háirithe Baile an Chócaigh á chinntiú, fanann siad ina limistéar fostaíochta inbhuanaithe chun turais ghearra chomhshaoil chuig áiteanna a chinntiú fostaíocht agus chun a chinntiú nach gcuirfidh tionchar cónaithe an chriosaithe REGEN tús leis an laghdú ar acmhainn fostaíochta agus inbhuanaitheacht an cheantair.

FEF4 Cuspóir 12:

Tacú le Straitéis *Making Remote Work: National Remote Work* an Rialtas agus bonneagar agus áiseanna TF iomchuí a sholáthar (lena n-áirítear moil ar leibhéal comharsanachta) a chuireann ar chumas cothromaíocht oibre is saoil níos fearr a chuireann ar chumas daoine maireachtáil gar dá n-áit oibre.

FEF4 Cuspóir 13:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar ghníomhaíocht eacnamaíoch sa bhaile atá faoi réir phríomhúsáid chónaithe teaghaise agus inar féidir, de bhua a nádúir agus a scála, freastal orthu gan drochthionchar a imirt ar áiseanna an cheantair.

FEF4 Cuspóir 14:

Chun LAP a ullmhú do Chluain Dolcáin, méid na teorann atá le sainiú, a bheidh faoi threoir na *d'Treoirlínte Pleananna Ceantair Áitiúil d'Údaráis Phleanála, 2013* (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) nó aon treoirlínte forshuite agus a ionchorpróidh:

- Fís d'fhorbairt Chluain Dolcáin.
- Prionsabail dearaidh uirbeacha níos leithne.
- Pleananna creatlaí do shuíomhanna inlíonta níos mó.
- Plean Caomhnaithe.
- Straitéis Bonneagair Ghlais áitiúil a dhíorthaítear ó Straitéis GI an Chontae.
- Staidéar ar ghluaiseacht tráchta.

FEF4 SLO1:

Imscrúdú a dhéanamh ar acmhainneacht iomlán na 12ú Tailte Loic mar atá suite go lárnach laistigh de cheantair fostaíochta agus chónaithe atá ag fás, le turasóireacht agus acmhainneacht taistil ghníomhach ar feadh na Canálach Móire agus a bheith feasach ar an gcumas atá ag na tailte chomh maith le foirgnimh oidhreachta gaolmhara a bheith ina mol tacaíochta na húsáidí talún mórthimpeall agus an comhshaol nádúrtha á chosaint.

9.2.3 Ag Tógáil ar Chnuasaigh

Aithnítear tiúchan na 'gcnusaigh' de thionscail mar chuid lárnach den bheartas forbartha eacnamaíochta a spreagann infheistíocht. Cruthaíonn braislí líonraí ríthábhachtacha, nó 'éiceachórais' de ghníomhaíochtaí comhlántacha lena n-áirítear taighde, forbairt agus infheistíocht. Tá an t-ádh ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas go bhfuil réimse cnusaigh gnó agus teicneolaíochta ann a aithníodh le fada mar chuid ríthábhachtach de gheilleagar an Chontae. Leanfaidh an Chomhairle ag tacú le forbairt na gcnusaigh eacnamaíochta atá ann agus féachfaidh sí le hoibriú le comhpháirtithe i ngníomhaireachtaí stáit agus san earnáil phríobháideach chun deiseanna a ghíaráil le haghaidh tuilleadh infheistíochta agus éagsúlú gníomhaíochta eacnamaíochta.

Beartas FEF5: Ag Tógáil ar Chnuasaigh

Tacú le cnuasú trí dhaingne eacnamaíochta a chruthú, a chothabháil nó a uasghrádú in éiceachóras fabhrach gnó.

FEF5 Cuspóir 1:

Tosaíocht a thabhairt do dhéantúsaíocht, taighde agus forbairt ardteicneolaíochta chomh maith le húsáidí bainteacha sna cnusaigh seanbhunaithe Gnó agus Teicneolaíochta siar ón gContae (Caisleán na Gráinsí agus ceantair Chathair an Iarthair) a uasmhéadaíonn luach an bhonneagair agus na seirbhísí ardoird a theastaíonn chun tacú leo infheistíocht straitéiseach ar mhórscála.

FEF5 Cuspóir 2:

Tacú le leathnú céimnithe na mCnusaigh Gnó agus Teicneolaíochta seanbhunaithe chun freastal ar infheistíochtaí straitéiseacha déantúsaíochta ardteicneolaíochta, taighde agus forbairt agus úsáidí gaolmhara.

FEF5 Cuspóir 3:

Tacú le leathnú cnusaigh earnála, go háirithe i réimse na cógaisíochta, na sláinte agus na TF d'fhonn naisc idir Infheistíocht Dhíreach Eachtrach (FDI) agus Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna) sa Chontae a fheabhsú.

FEF5 Cuspóir 4:

Forbairt tionscnamh a spreagadh chun cnusaigh earnála sa Chontae a úsáid chun éiceachórais fiontar nua a fhás le sraitheanna luacha, nuálaíochta agus infheistíochta.

FEF5 Cuspóir 5:

Deiseanna a iniúchadh chun dul i gcomhpháirtíocht le gníomhaireachtaí oiliúna agus le hoibreoirí tionscail chun sineirgí a sholáthar le seirbhísí agus teicneolaíocht a chomhlánaíonn infheistíocht i mbonneagar TF sa Chontae.

FEF5 Cuspóir 6:

A chinntiú go n-éascaítear timpeallachtaí gnó de réir riachtanais na n-earnálacha; cibé an bhfuil siad ag déanamh cuspóirí i suíomhanna uirbeacha nó i dtírdhreacha stíl champais a chomhlánaíonn tionscail cógaisíochta agus ardteicneolaíochta áirithe.

FEF5 SLO1:

A chinntiú go ndéantar timpeallacht stíl an champais i Citywest a chothabháil chun suíomh tarraingteach tírdhreachaithe a chur chun cinn don ghnó atá ann cheana agus don todhchaí sa pháirc ghnó.

FEF5 SLO2:

Soláthar a dhéanamh do shuíomh tarraingteach ar stíl champais chun infheistíocht ardteicneolaíochta, déantúsaíochta ardteicneolaíochta agus fiontar taighde agus forbartha a spreagadh i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí.

9.2.4 Geilleagar Foghlama

Aithníonn an Rialtas infheistíocht in oideachas leanúnach, oiliúint agus forbairt phearsanta mar ról ríthábhachtach i bhforbairt eacnamaíoch agus in iomaíochas idirnáisiúnta. Tá ról tábhachtach ag údaráis áitiúla ag obair le gníomhaireachtaí stáit eile chun an 'geilleagar foghlama' seo a chur chun cinn i gcomhpháirtíocht leis na hearnálacha poiblí agus príobháideacha. Tá sócmhainní sonracha ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas sna hearnálacha sláinte, oideachais agus fostaíochta nuálaíochta, a d'fhéadfadh tairbhe a bhaint as braisliú in áiteanna timpeall ar institiúidí 'ancaire' mar OT Bhaile Átha Cliath (Campas Thamhlachta). I dtaca leis seo, forbraíodh coincheap na cuailí teicneolaíochta agus nuálaíochta trí Enterprise Ireland agus an GFT chun forbairt réigiúnach agus tuaithe a stiúradh, faoi stiúir Institiúidí Teicneolaíochta mar chomhpháirtithe le fiontar.

Beartas FEF6: Geilleagar Foghlama

Tacú le timpeallacht fiontraíochta chun speisialtóireachtaí cliste le cultúr láidir geilleagair foghlama a chosaint agus a fheabhsú.

FEF6 Cuspóir 1:

Tacú le forbairt scileanna agus nuálaíochta trí chomhoibriú le bainisteoirí na bhFóraim Scileanna Réigiúnacha, Institiúidí Ardoideachais, Boird Oideachais agus Oiliúna agus geallsealbhóirí áitiúla chun aghaidh a thabhairt ar ghanntanas scileanna agus ar dhúshlán foghlama ar feadh an tsaoil sa Chontae i gcomhréir le RPO 6.25.

FEF6 Cuspóir 2:

Forbairt cuaille Teicneolaíochta agus Nuálaíochta le OT Bhaile Átha Cliath, Tamhlacht a chur chun cinn mar ancaire, ag tacú le tionscnaimh gortainne, nuálaíochta agus forbartha gnó atá suite chun cur le gníomhaíochtaí taighde agus teicneolaíochta i OT Bhaile Átha Cliath; le bonneagar iompair tacaíochta; bonneagar leathanbhanda; agus meascán earnála áitiúil éagsúil.

FEF6 Cuspóir 3:

Tacú le forbairt mol sláinte gar d'ospidéal Thamhlachta agus é a éascú chomh maith le comhoibriú tras-earnála, deiseanna oideachais agus forbartha tráchtála a bhaineann leis an earnáil sláinte a chur chun cinn.

FEF6 Cuspóir 4:

Tacú le forbairt sineirgí idir earnálacha FDI agus FBM (SME) ar fud an Chontae chun geilleagar éagsúlaithe agus fiontraíochta a chur chun cinn

9.3 Spás Úsáid Talún Fairsing

Teastaíonn go leor talún ó chineálacha áirithe forbartha. De ghnáth, bíonn deis fostaíochta níos ísle ag na cineálacha úsáide talún seo cé go n-aithnítear go bhféadfadh sé go mbeadh luach ann mar a chuirtear chun cinn i gCuspóir oibiachtúil EDE5 4 thuas. Níor cheart go mbeadh fiontar fairsing spáis in iomaíocht le haghaidh tailte atá níos oiriúnaí d'fhiontar dian saothair mar gheall ar a suíomh in aice le nóid iompair phoiblí nó laistigh de limistéir dhlúthfháis atá ann cheana féin. Chomh maith le trádstóráil, tá ionaid sonraí ar cheann de na cineálacha úsáide talún is fairsinge sa Chontae. Is cinnte go bhfuil Baile Átha Cliath ar cheann de na margaí lárionaid sonraí is mó fáis san Eoraip le gné shuntasach den fhás seo i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Aithnítear go bhfuil an riachtanas maidir le hionaid sonraí ag méadú de réir riachtanais shóisialta agus teicneolaíochta mar 5G, cathracha cliste agus intleacht shaorga. Tá an teicneolaíocht ag síorathrú agus nealríomhaireacht ag aistriú anois go imeall-ríomhaireacht agus an gá atá le hionaid sonraí níos lú níos gaire do chathracha agus d'úsáideoirí deiridh.

De ghnáth, bíonn lorg carbóin níos airde ag úsáidí fairsinge spáis, cibé acu mar gheall ar úsáidí a bhaineann le hiompar nó an méid mór fuinnimh a éilíonn siad. Spreagfaidh an Plean Forbartha, trína bheartais, úsáideoirí ardfhuinnimh bealaí a thaispeáint chun spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú agus fuinneamh a athdháileadh d'úsáideoirí deiridh eile nuair is féidir.

Beartas FEF7: Spás Úsáid Talún Fairsing

An gá atá le húsáidí fairsinge talún a aithint agus a chinntiú go bhfuil siad lonnaithe in áiteanna oiriúnacha a thugann aird ar chúinsí bonneagair, iompair agus comhshaoil chomh maith leis an ngá le fás ordúil.

FEF7 Cuspóir 1:

A chinntiú go bhfuil fiontar fairsing spáis suite ar thailte atá lasmuigh den M50 agus nach gcuireann isteach ar dheiseanna dian saothair ar thailte criosaithe in aice le hiompar poiblí, nuair is féidir.

FEF7 Cuspór 2:

A éileamh go léireoidh fiontair fhairsinge spáis an méid seo a leanas:

- Oiriúnacht an láithreáin don úsáid atá beartaithe ag féachaint do Chuspóir 1 EDE7;
- Bearta láidre éifeachtúlachta fuinnimh chun a lorg carbóin a laghdú mar thacaíocht do spriocanna náisiúnta i dtreo geilleagar glancharbóin, lena n-áirítear giniúint fuinnimh in-athnuaite;
- Giniúint fuinnimh in-athnuaite ar an láithreán a uasmhéadú chun a chinntiú go ndéanann siad 100% faoi thiomáint ag fuinneamh in-athnuaite, i gcás nach féidir freastal ar éileamh ar an láithreán ar an mbealach seo, fianaise a sholáthar maidir le teagmháil le comhaontuithe ceannaigh cumhachta (Power Purchase Agreements-PPA);
- Cumas leordhóthanach laistigh den líonra uisce agus fuíolluisce chun freastal ar an úsáid atá beartaithe;
- Bearta chun tacú leis an aistriú go geilleagar ciorclach;
- Bearta chun téamh ceantair nó líonraí teasa a éascú in áiteanna ina dtáirgtear an iomarca teasa;
- Cur chuige dearaidh ar ardchaighdeán i leith foirgneamh a laghdaíonn an mais agus an tionchar amhairc;
- Tuiscint chuimsitheach ar fhostaíocht nuair a bhíonn sí ag feidhmiú;
- Tuiscint chuimsitheach ar leibhéil tráchta chuig agus ón láithreán ag céim na tógála agus na hoibríochta;
- Fianaise a sholáthar maidir le clárú le Comhshocrú an Lárionaid Sonraí Neodrach Aeráide.

FEF7 Objective 3:

Chun a chinntiú go ndéantar foráil maidir le tírdhreachú agus leagan amach an láithreáin i bhforbairtí fairsinge spáis do bhearta bithéagsúlachta léirithe agus go gcomhtháthaíonn bearta tírdhreacha agus bithéagsúlachta sa líonra bonneagair ghlais, de réir na Straitéise Bonneagair Ghlais atá leagtha amach i gCaibidil 4 den Phlean seo.

9.4 Straitéis Miondíola Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

9.4.1 Treoir Straitéiseach

Aithnítear tábhacht an mhiondíola mar earnáil fostaíochta agus a ról i gcomhfhorbairt áite sa Chreat Pleanála Náisiúnta agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES). Tá na Treoirínte Pleanála Miondíola d'Údarás Phleanála, DECLG (2012) agus an t-ordlathas miondíola atá leagtha amach san RSES, mar bhunús don phleanáil miondíola i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Féachann na Treoirínte Pleanála Miondíola d'Údarás Phleanála lena chinntiú go leanann an córas pleanála de ról lárnach a bheith aige i dtacú le hiomaíochas san earnáil mhiondíola chun leasa an tomhaltóra agus go gcuireann sé beocht agus inmharthanacht lár na cathrach agus na mbailte chun cinn.

Sainaithníonn na Treoirlínte (2012) cúig phríomhchuspóir beartais atá le cur chun cinn ag údaráis phleanála mar seo a leanas:

1. A chinntiú go bhfuil plean i gceannas ar fhorbairt miondíola.
2. Beocht lár na cathrach/an bhaile a chur chun cinn trí chur chuige seicheamhach i leith na forbartha.
3. Iomaíochas a chinntiú san earnáil mhiondíola trí chur ar chumas tograí forbartha ar ardchaighdeán tarlú go gníomhach in áiteanna oiriúnacha.
4. Éascú a dhéanamh ar aistriú i dtreo rochtain mhéadaithe ar mhiondíol ar iompar poiblí, rothaíocht agus siúl.
5. Torthaí dearaidh uirbeacha ardchaighdeáin a sheachadadh.

Trí aithint gur cuireadh an Straitéis Miondíola Réigiúnach deireanach i gcrích do Mhór-Réigiún Bhaile Átha Cliath i 2008 faoi Threoirlínte Pleanála Réigiúnaí, tacaíonn RPO 6.10 den RSES le hullmhú Straitéise Miondíola nuashonraithe don Réigiún de réir na dTreoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012). Cuimseoidh aon Straitéis mar seo athbhreithniú ar an ordlathas miondíola agus na riachtanais spáis urláir miondíola don Réigiún. Mura dtugtar aon nuashonrú, tugann an RSES breac-chuntas ar ordlathas miondíola an réigiúin, ag léiriú go mór an miondíola ordlathas i Straitéis 2008 do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath. Má sholáthraíonn aon straitéis réigiúnach sa todhchaí nó nuashonrú ar na treoirlínte comhthéacs pleanála difriúil leis an gceann a chuirtear i láthair sa chuid seo, breithneofar an gá atá le hAthrú ar Phlean Forbartha an Chontae.

9.4.2 Ordlathas Miondíola

Leagann an SRSE amach ordlathas miondíola cúig shraith do réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre, a léirítear i dTábla 9.1 mar a bhaineann sé le Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Is é an Plean Forbartha a chinneann ionaid Leibhéal 4 agus 5 agus aithnítear na leibhéil níos airde san RSES.

Tábla 9.1: Ordlathas Miondíola don Réigiún - Contae Bhaile Átha Cliath Theas

Leibhéal	Ionaid Contae Bhaile Átha Cliath Theas	SRSE Tuairisc agus Cineál Seirbhíse
Leibhéal 1	Lár Chathair Bhaile Átha Cliath	Lár an Cathrach Príomhionad miondíola do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath le raon leathan de gach cineál seirbhísí miondíola, mar shampla siopaí nuachtán, siopaí speisialaithe agus siopaí, siopaí ilranna, siopaí bia de gach cineál agus leibhéal ard úsáidí measctha lena n-áirítear na healaíona agus an cultúr le cruthú áit bheoga bhríomhar.

<p>Leibhéal 2</p>	<p>Tamhlacht, Gleann na Life</p>	<p>Lárionaid Bhaile Móra agus Lárionaid Chontae (Príomhoide)</p> <p>Príomhionad miondíola do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath le raon leathan de gach cineál seirbhísí miondíola, mar shampla siopaí nuachtán, siopaí speisialaithe agus siopaí, siopaí ilranna, siopaí grósaera de gach cineál agus leibhéal ard úsáidí measctha lena n-áirítear na healaíona agus an cultúr le cruthú áit bheoga bhríomhar.</p>
<p>Leibhéal 3</p>	<p>Lár na Dúiche SDZ Bhaile Adaim (beartaithe), Cromghlinn (Duilliúr na Fuinseoige), Lár na Dúiche Cluain Buiríosa SDZ (beartaithe), Lár Bhaile Chluain Dolcáin, Ionad Siopadóireachta Citywest, Ionad Siopadóireachta Chill na Manach, Ionad Siopadóireachta Leamhcán, Ionad Siopadóireachta Ráth Fearnáin</p>	<p>Ionaid Baile agus/nó Dúiche agus Lárionaid Bhaile Fo-Chontae (Príomhionaid Seirbhíse)</p> <p>Athróidh na hionaid seo ó thaobh scála an tsoláthair agus mhéid an dobharcheantair ag brath ar a ghaireacht do lár an bhaile mhóir. Mar sin féin, bheifí ag súil le raon maith siopadóireachta comparáide (cé nach bhfuil aon siopa ilranna mór ann), roinnt gníomhaíochtaí fóillíochta agus raon caiféanna agus bialanna agus úsáidí measctha eile.</p> <p>Ba chóir go mbeadh ollmhargadh amháin ar a laghad chomh maith le siopaí bia coimhdeacha taobh le seirbhísí airgeadais agus miondíola eile. De ghnáth ba cheart go bhfreastalódh Ionaid Dúiche ar dhaonra 10,000-40,000 duine.</p>
<p>Léibhéal 4</p>	<p>Sráidbhaile an Chaisleáin Nua, Sráidbhaile Ráth Chúil, Sráidbhaile Theach Sagard, Sráidbhaile Bhaile an Fhalmairigh, Sráidbhaile Rualaí*, Sráidbhaile Theach Mealóg, Sráidbhaile Leamhcán, Sráidbhaile Ráth Fearnáin, Ionad Siopadóireachta Choc Lín, Ionad Siopadóireachta Theach na Giúise, Ionad Siopadóireachta Bhaile Phámar agus gach Ionad Áitiúil sa Chontae.</p>	<p>Ionaid Chomharsanachta, Ionaid Áitiúla - Bailte Beaga agus Sráidbhailte</p> <p>De ghnáth, bíonn ollmhargadh amháin sna hionaid seo a bhfuil a raon idir 1,000 agus 2,500 méadar cearnach. Tá raon teoranta siopaí tacaíochta agus seirbhísí miondíola aige agus b'fhéidir seirbhísí eile mar oifigí poist, ionaid phobail nó clinicí sláinte atá grúpáilte le chéile chun fócas a chruthú don daonra áitiúil. Freastalaíonn na hionaid seo ar riachtanais laethúla áitiúla na gcónaitheoirí máguaird.</p>

Léibhéal 5	Siopaí Áitiúla/Sráidbhailte Beaga	Siopaí Áitiúla/Sráidbhailte Beaga Siopaí áitiúla
*Rualach a chur san áireamh lena mheas mar chuid d'aon athbhreithniú amach anseo ar liosta Ionaid Bhaile Átha Cliath Theas idir Sráidbhaile Bhaile Phámar agus Sráidbhaile Theach Mealóg.		

Molann na Treoirínte Pleanála Miondíola (2012) ailíniú idir an t-ordlathas lonnaíochta agus na hionaid mhiondíola. Tá Ordlathas Lonnaíochta Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an Ordlathas Miondíola comhfhreagrach leagtha amach i dTábla 9.2 chun comparáid a dhéanamh.

Tábla 9.2: Ordlathas Socraíochta agus Ordlathas Miondíola

Lonnaíocht		Ionaid agus Ordlathas Miondíola		
Lonnaíocht RSES	CCBACT Limistéar Comharsanachta	Ainm an Ionaid	Críosú Úsáid Talún	CCBACT Leibhéal Ordlathas Miondála
Cathair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhailte – Ceantar Cathrach.	Tamhlacht	Tamhlacht	Lár an bhaile	Leibhéal 2
		Ionad Siopadóireachta Chill na Manach	Lár an Dúiche	Leibhéal 3
		Sráidbhaile Thamhlachta	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4

Ionnaíocht		Ionaid agus Ordlathas Miondíola			
Ionnaíocht SRSE	CCBACT Limistéar Comharsanachta	Ainm an Ionaid	Criosú Úsáid Talún	CCBACT Leibhéal Ordlathas Miondíola	
Cathair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhailte - Limistéar Cathrach (ar lean).	Leamhcán/ Baile Phámar/ Baile Adaim	Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life	Móronad Miondíola	Leibhéal 2	
		Baile Adaim	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Ionad Siopadóireachta Leamhcán	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Sráidbhaile Leamhcán	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4	
		Sráidbhaile Bhaile Phámar	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4	
	Cluain Dolcáin/ Cluain Buiríosa/ Caisleán na Gráinsí	Lár Bhaile Chluain Dolcáin	Lár an bhaile	Leibhéal 3	
		Cluain Buiríosa	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Sráidbhaile Chluain Dolcáin	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4	
	Citywest	Ionad Siopadóireachta Citywest	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
	Teach Mealóg/ Baile Bhailcín/ Ráth Fearnáin	Cromghlinn (Duilliúr na Fuinseoige)	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Ionad Siopadóireachta Rathfarnham	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Ionad Siopadóireachta Theach na Giúise	Lár na Dúiche	Leibhéal 3	
		Sráidbhaile Ráth Fearnáin	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4	
		Sráidbhaile Theach Mealóg	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4	
		Ionad Siopadóireachta Choc Lín	Lár na Dúiche	Leibhéal 4	
		Ionaid Áitiúla (éagsúla ar fud)	Ionad Áitiúil	Leibhéal 4	
	Bailte Fáis Féinchothab hálacha	An Caisleán Nua, Ráth Chúil	Croílár Sráidbhaile an Chaisleáin Nua Croílár Sráidbhaile Ráth Chúil	Lár an tSráidbhaile Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4
	Bailte Féinchothab hálacha	Teach Sagard	Croílár Sráidbhaile Theach Sagard	Lár an tSráidbhaile	Leibhéal 4
	Ceantair Tuaithe	Ceantar sléibhe Tuaithe	An Briotás	Ard Taitneamhacht	Leibhéal 4

9.4.3 Dúshlán atá os comhair Miondíola Traidisiúnta

Tá roinnt dúshlán os comhair na hearnála miondíola, lena n-áirítear na tionchair fhéideartha fadtéarmacha a d'fhéadfadh a bheith ag Breatimeacht agus ag an bpaindéim COVID-19. Tá treochtaí i miondíol ag teacht chun cinn de réir mar a mhéadaíonn siopadóireacht ar líne a sciar den trádáil. Tugann réamhaisnéisí le tuiscint go bhféadfadh siopadóireacht ar líne ardú go beagnach 25% de na díolacháin go léir faoi 2030. Tá an treocht seo luathaithe ag paindéim corónach. Is dúshlán é seo dá samhail ghnó do mhiondíoltóirí traidisiúnta agus do na hionaid siopadóireachta níos mó. Maidir le lár na mbailte agus na sráidbhailte, ciallaíonn sé seo leibhéal mhéadaithe folúntas. Tá na hionaid siopadóireachta níos mó ag iarraidh miondíol ceann scríbe/imeachta, bia agus dí, fóillíocht agus siamsaíocht chun an meascán miondíola a chomhlánú. Inár mbailte agus sráidbhailte, beidh gá leanúnach soláthar a dhéanamh don nuálaíocht de réir mar a fhorbraíonn ról na n-ionad seo, ag tairiscint níos mó úsáide fóillíochta agus seirbhíse agus miondíola nideoige. De ghnáth, éascaíonn an criosú úsáide measctha a bhaineann lenár n-ionaid raon úsáidí chun freastal ar riachtanais athraitheacha agus ar fheidhmeanna éabhlóideacha na réimsí seo.

Leanfaidh Contae Bhaile Átha Cliath Theas ag tacú le forbairt miondíola ag leibhéal éagsúla an ordlathais mhiondíola, ag aithint ról an mhiondíola i gcruithú meascán beoga úsáidí chun tacú lenár bpobail agus iad ar an eolas faoi na treochtaí miondíola atá ag athrú i gcónaí.

9.4.4 Spás Urlár Miondíola Breise agus Fás Seicheamhach

Tionscnaíonn an Straitéis Lárnach go bhfásfaidh an daonra go 325,285 duine (46,518 ó 2016) faoi 2028, tá sé seo de réir na spriocanna atá leagtha amach san RSES. Cuirfidh an méadú seo sa daonra méadú ar chaiteachas miondíola ar fud na hearnála miondíola. Léiríonn Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 6.10 den RSES tacaíocht chun straitéis mhiondíola réigiúnach a ullmhú in áit Straitéis 2008. Déanfaidh aon nuashonrú athbhreithniú ar an ordlathas miondíola agus ar na riachtanais spáis urláir don Réigiún. Tá na figiúirí spáis urláir i Straitéis 2008 as dáta go mór agus ní bheadh sé oiriúnach iad a chur i bhfeidhm sa Straitéis Miondíola atá leagtha amach sa chuid seo. Mar a léiríodh cheana, nuair a dhéantar an straitéis mhiondíola don Réigiún a nuashonrú ullmhófar Athrú ar Phlean Forbartha an Chontae más gá.

Leagtar amach sna Treoirínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012) agus an Straitéis Miondíola do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath (2008 - 2016) creat d'fhorbairt miondíola amach anseo. Tá sé seo bunaithe ar chur chuige seicheamhach a thugann tosaíocht d'ionaid mhiondíola ainmnithe. Féachann an cur chuige seo le beogacht agus inmharthanacht lárionaid bhunaithe a choinneáil agus luach na hinfheistíochta i mbonneagar iompair agus seirbhísí eile a thacaíonn le hionaid uirbeacha seanbhunaithe a uasmhéadú. Tá an suíomh foriomlán is fearr le haghaidh forbairt miondíola nua i gContae Bhaile Átha Cliath Theas laistigh de na hionaid aitheanta san ordlathas miondíola de réir an chur chuige seicheamhach mar atá leagtha amach sna treoirínte. Ba cheart forbairt miondíola nua a dhéanamh laistigh de na trí phríomhbhaile laistigh de na croílímistéir mhiondíola aitheanta. Ní bhreithneofar forbairt miondíola lasmuigh de na hionaid seo ach in imthosca eisceachtúla nuair a bhíonn an t-údarás pleanála sásta nach bhfuil aon láithreáin nó láithreáin ionchasacha ar fáil laistigh den ionad nó ar imeall an chroílímistéir miondíola agus go bhfuil gá leis an bhforbairt mhiondíola atá beartaithe chun freastal ar riachtanais an cheantair.

Tá an acmhainn le haghaidh forbairtí miondíola ar thailte LAP Thamhlachta agus na tailte SDZ pleanáilte i mBaile AdaIm agus i gCluain Buiríosa ailínithe le fás pleanáilte daonra, meastar gur leor iad chun freastal ar fhás daonra agus ar riachtanais chaiteachais na gceantar sin. Léireoidh Ionaid Dúiche SDZ timpeallacht uirbeach dlúis níos afhrestalóidh ar raon éagsúil siopadóireachta comparáide, lena n-áirítear an fhéidearthacht siopaí ilranna ancaire ar phríomhshráideanna siopadóireachta, roinnt gníomhaíochtaí fóillíochta agus raon caiféanna agus bialanna agus úsáidí measctha eile. Soláthraíonn siad do shiopa ollmhargaidh agus bia coimhdeach amháin ar a laghad, chomh maith le seirbhísí airgeadais agus miondíola eile.

Tá suíomhanna deiseanna miondíola agus aonaid folmha i gcroí-cheantair mhiondíola Thamhlachta, Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life agus Lárionaid Bhaile Chluain Dolcáin. Tacóidh an méadú réamh-mheasta daonra atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus an caiteachas breise gaolmhar le hinmharthanacht fadtéarmach na n-ionad seo. Chomh maith leis sin, cuideoidh sé le folúntas a laghdú agus cuirfidh sé deiseanna ar fáil chun síneadh agus athchóiriú a dhéanamh.

Beartas FEF8: Miondíola - Uileghabhálach

Déan iarracht soláthar leordhóthanach miondíola a chinntiú ag láithreacha oiriúnacha sa Chontae, ag féachaint don chur chuige seicheamhach, agus beogacht agus inmharthanacht na n-ionad atá ann cheana a chosaint de réir an chreata miondíola a sholáthraíonn na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012, nó aon ionadach treoirlínte) agus Ordlathas Miondíola EMRA RSES.

FEF8 Cuspóir 1:

Aird a thabhairt ar na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála, DOECLG (2012) agus Ordlathas Miondíola EMRA RSES (nó treoir ina dhiaidh sin) maidir le ról na n-ionad miondíola a shainiú agus iarratais phleanála ar fhorbairt miondíola a chinneadh.

FEF8 Cuspóir 2:

A chinntiú go ndéantar an Straitéis Miondíola do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a athbhreithniú agus a nuashonrú, nuair is gá, ar bhealach oiriúnach tar éis aon Straitéis Miondíola Réigiúnach nuashonraithe a bheith críochnaithe i gcomhréir le RPO 6.10 agus 6.11.

FEF8 Cuspóir 3:

Tacú le soláthar miondíola nua sa Chontae chun freastal ar riachtanais dhaonra an Chontae agus chun spás urláir miondíola nua a threorú chuig ionaid mhiondíola ainmnithe de réir Ordlathas Miondíola an Chontae, ionas gur féidir le hionaid a dtairiscint miondíola a chothabháil agus a leathnú.

FEF8 Cuspóir 4:

Tacú le hinmharthanacht agus beogacht na n-ionad miondíola atá ann cheana sa Chontae, go háirithe i lár bailte, sráidbhailte agus ceantair agus timpeallacht iomaíoch agus sláintiúil a éascú don tionscal miondíola, chomh maith le forbairt inbhuanaithe a threisiú.

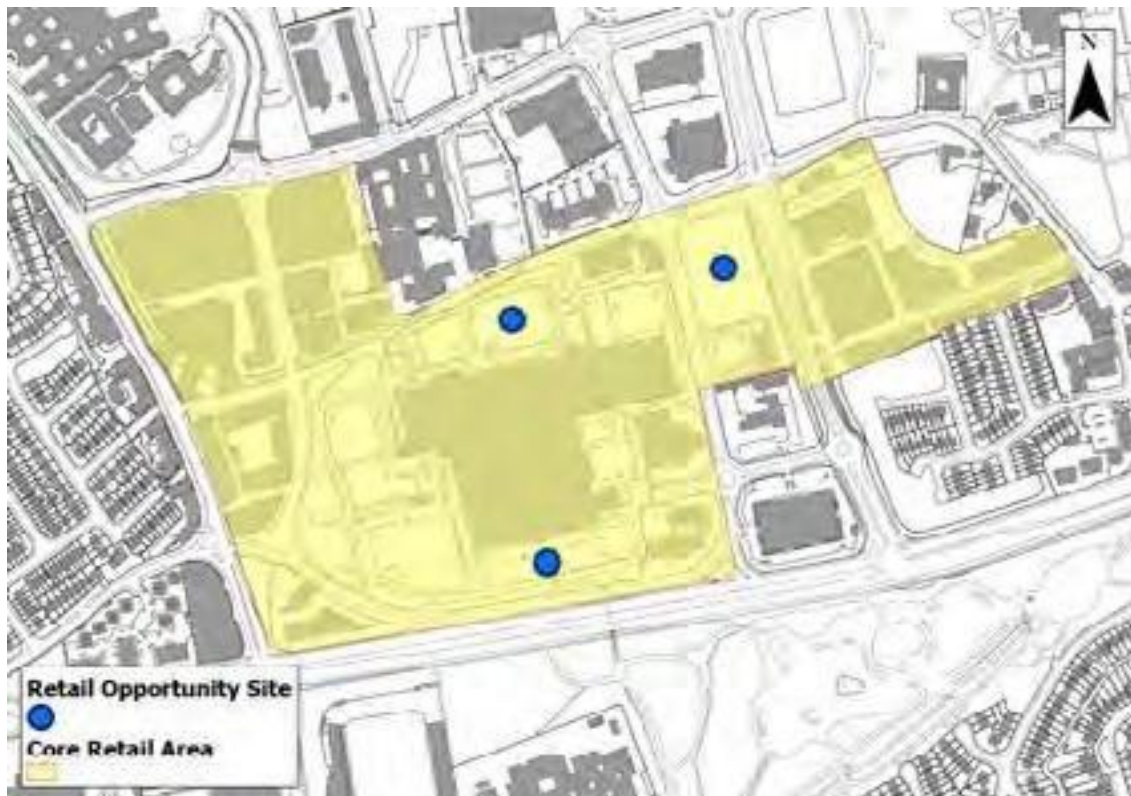
FEF8 Cuspóir 5:

Beogacht agus inmharthanacht lárionaid baile, mór-mhiondíola, ceantair agus sráidbhailte a mheas agus monatóireacht a dhéanamh orthu maidir le treochtaí miondíola a mbíonn tionchar acu ar fheidhmíocht na hearnála.

<p>FEF8 Cuspóir 6:</p> <p>Athchóiriú agus athsholáthar spáis urláir atá i léig a éascú agus soláthar a dhéanamh dó, úsáid spás urláir folamh a chur chun cinn laistigh dár n-ionaid bhaile, sráidbhaile agus dúiche ag cur san áireamh na gcuspóirí criosaithe agus comhfhorbairt áite ábhartha.</p>
<p>FEF8 Cuspóir 7:</p> <p>Na hionaid mhiondíola atá ann cheana sa Chontae a chomhdhlúthú agus beogacht agus inmharthanacht baile, sráidbhaile, ionad ceantair agus ionad áitiúil a chur chun cinn trí chur chuige seicheamhach a chur i bhfeidhm maidir le forbairt miondíola.</p>
<p>FEF8 Cuspóir 8:</p> <p>Spás mór urláir miondíola nua sa Chontae a threorú chuig lárionaid ainmnithe ag an leibhéal iomchuí laistigh den ordlathas miondíola, agus mórfhorbairt miondíola in ionaid ainmnithe a threorú tuilleadh chuig na Príomhlimistéir Miondíola.</p>
<p>FEF8 Cuspóir 9:</p> <p>Tacú le feabhsúcháin agus uasghrádú comhfhorbairt ar ár sráidbhailte agus ár n-ionaid chun áiteanna spleodracha tarraingteacha a chruthú do dhaoine agus do ghnólachtaí.</p>
<p>FEF8 Cuspóir 10:</p> <p>A chinntiú go soláthraíonn gach forbairt mhór miondíola bainc beir leat poiblí, mura bhfuil saoráidí ann laistigh de gha 1km, agus an geilleagar ciorclach a chur chun cinn trína chinntiú go soláthraíonn gach forbairt mhór miondíola spás do mheaisíní díola droim ar ais.</p>
<p>FEF8 Cuspóir 11:</p> <p>Tacú le coincheap na Cóirthrádála sa Chontae.</p>

9.5 Croílár–limistéar Miondíola

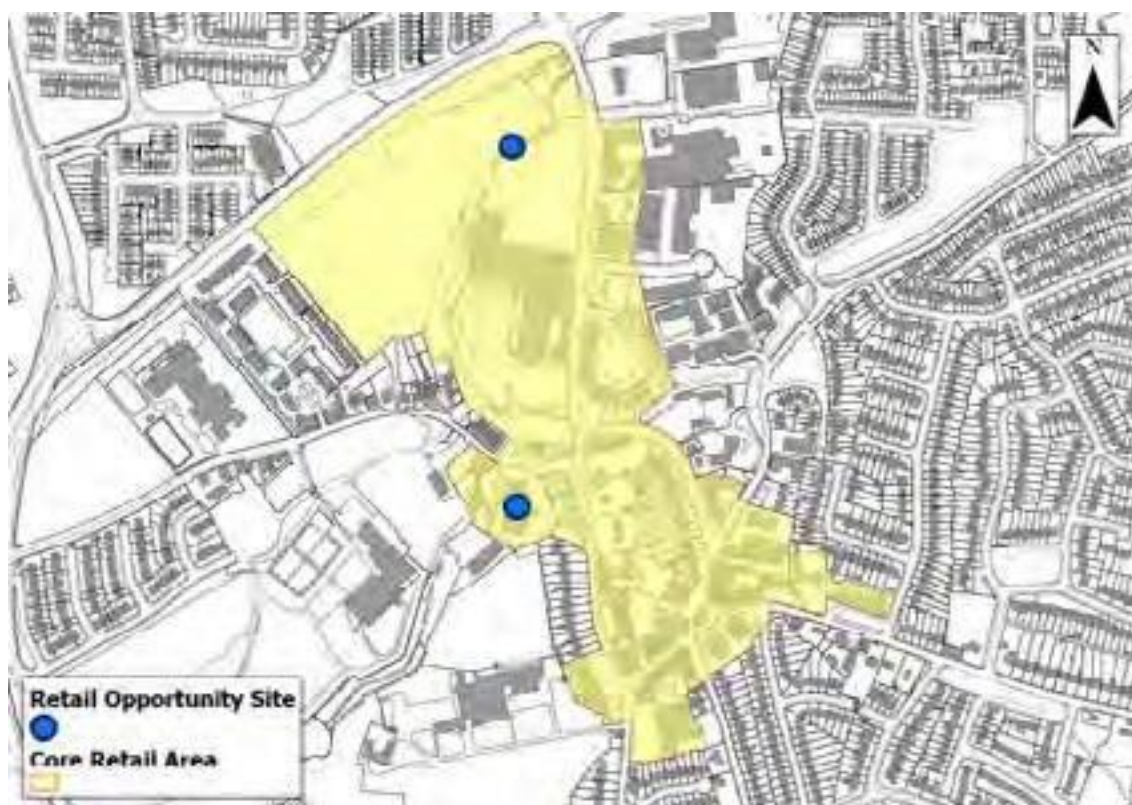
Teastaíonn straitéisí miondíola sna Treoirínite um Pleanáil Miondíola (2012) chun teorainneacha na gcroílár-limistéar miondíola de mhórionad mhiondíola a shainiú. Tugtar breac-chuntas thíos ar na príomhlimistéir mhiondíola i dTamhlacht, i nGleann na Life agus i gCluain Dolcáin. Sainmhíníonn criosú úsáide talún an Cheantair, an tSráidbhaile nó an Ionaid Áitiúil croí-cheantair mhiondíola na n-ionad eile go léir.

Fíor 9.1: Croilar-Limistéar Miondíola agus Suíomhanna Deiseana Thamhlachta.

Fíor 9.2: Croilar-limistéar Miondíola agus Suíomh Deiseana Ghleann na Life.

Fíor 9.3: Croí-Limistéar Miondíola agus Láithreáin Deiseanna i Lár Bhaile Chluain Dolcáin le haghaidh Úsáide Miondíola/Measctha.

9.5.1 Tamhlacht

Ainmnítear lár bhaile Thamhlachta mar chuspóir criosaithe Lár an Bhaile (Town Centre- TC) (féach Caibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*). Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 2 faoin ordlathas miondíola réigiúnach. Mar bhaile an Chontae, ceadaíonn úsáid bhunaithe an cheantair úsáidí fóillíochta comhlántacha, miondíola, seirbhísí, stóras miondíola agus talún tráchtála. Soláthraíonn lár an tsráidbhaile, a shainnítear mar leibhéal 4 san ordlathas miondíola, úsáidí comhlántacha, atá ceangailte go fisiciúil le lár an bhaile, ar scála sráidbhaile.

Forbróidh lár an bhaile mar phríomh-mhol iompair mar chuid den chlár BusConnects. Cuirfidh sé seo tuilleadh le lár an bhaile agus an deis d'fhorbairt úsáide measctha chomh maith le miondíol feabhsaithe agus tairiscint fóillíochta agus siamsaíochta gaolmhar.

Beartas FEF9: Miondíola - Lár Bhaile Thamhlachta

Príomhfheidhm miondíola agus príomhfheidhm lár an bhaile i Lár Bhaile Thamhlachta a chothabháil agus a fheabhsú mar Lárionad Baile Mór 2 Lár Bhaile agus Contae (Príomhoide).

FEF9 Cuspóir 1:

Tacú le forálacha Phlean Ceantair Áitiúil Lár Bhaile Thamhlachta (2020), nó le haon phlean ionadach maidir le fás miondíola agus eacnamaíoch.

FEF9 Cuspóir 2:

Leanúint ar aghaidh ag forbairt Thamhlachta mar Bhaile Contae spleodrach agus inbhuanaithe ag barr ordlathas lonnaithe agus miondíola an Chontae agus tábhacht Tamhlacht a fheabhsú i dtéarmaí miondíola réigiúnacha.

FEF9 Cuspóir 3:

Soláthar an mhiondíola is airde agus is leithne sa Chontae a éascú sa Lárcheantar Miondíola i Lár Bhaile Thamhlachta, mar aon le raon leathan seirbhísí agus feidhmeanna i gcriosanna níos leithne Lár an Bhaile agus Lár an tSráidbhaile.

FEF9 Cuspóir 4:

Dianú limistéar Lárnach Miondíola Thamhlachta a chur chun cinn.

FEF9 Cuspóir 5:

Forbairt agus athfhorbairt ar ardchaighdeán dearaidh uirbeach, na Láithreán Deiseanna Miondíola aitheanta ag an *Ionad Siopadóireachta The Square* agus in aice leis, agus deis úsáide/miondíola measctha ag seanláithreán *Woodies* ar Bhóthar Belgard a chur chun cinn agus a spreagadh.

9.5.2 Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life

Ainmnítear Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life mar Lárionad Miondíola (Major Retail Centre- MRC). Léiríonn sé seo an t-ainmniú Miondíola Leibhéal 2 faoin ordlathas miondíola réigiúnach atá leagtha amach san RSES. Ligeann úsáid seanbhunaithe na siopadóireachta úsáidí comhlántacha fóillíochta, stórais miondíola agus talún tráchtála. Baineann príomhchuspóir críosaithe Ionad Miondíola leis an réimse seo (féach Caibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht* freisin). Tá athfhorbairt leanúnach ar an ionad siopadóireachta ar siúl le tairiscint miondíola nua agus leathnaithe agus bearta soghluaisteachta iompair feabhsaithe. Forbróidh an t-ionad mar phríomh-mhol iompair phoiblí, ba cheart na hoibreacha seo a bheith críochnaithe faoin am a ghlacfar an Plean Forbartha Contae seo i 2022. Tabharfaidh sé seo deis don ionad a thairiscint a leathnú agus leas a bhaint as na deiseanna a sholáthraíonn an suíomhanna folmha sa cheantar.

Beartas FEF10: Lárionad Miondíola Ghleann na Life

Tacú le feidhm mhiondíola Leibhéal 2 Lár an Bhaile in Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life

FEF10 Cuspóir 1:

Tacú le Gleann na Life mar Lárionad Miondíola (MRC) agus fás an ionaid siopadóireachta atá ann cheana a cheadú agus fóillíocht/siamsaíocht chomhlántach, stóras miondíola agus úsáidí talún tráchtála.

FEF10 Cuspóir 2:

Tacú agus éascú le comhdhlúthú chandamach agus cháilíocht na tairisceana miondíola ag Mór-Ionad Miondíola Ghleann na Life.

FEF10 Cuspóir 3:

Tacú le forbairt trádstórála miondíola laistigh de Lárionad Miondíola Mór Ghleann na Life.

FEF10 Cuspóir 4:

Dearadh ardchaighdeáin uirbeach a chur chun cinn san Ionad Mór Miondíola a chuidíonn le spásanna sábháilte tarraingteacha a chruthú agus a chruthaíonn áiteanna inmhianaithe le hoibriú agus le cuairt a thabhairt orthu.

9.5.3 Cluain Dolcáin

Ainmnítear lár bhaile Chluain Dolcáin mar chuspóir criosaithe Lár an Bhaile (Town Centre- TC) (féach Caibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*). Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 3 faoin ordlathas miondíola réigiúnach atá leagtha amach san RSES. Ligeann úsáid bhunaithe lár an bhaile sa réimse seo úsáidí talún comhlántacha, miondíola agus tráchtála i lár an bhaile. Tá acmhainneacht shuntasach ann chun na húsáidí miondíola agus úsáidí a bhaineann le lár an bhaile a leathnú ar thailte folmha laistigh den bhaile agus an t-ionad siopadóireachta agus na ceantair máguaird a uasghrádú.

Beartas FEF11: Miondíol - Lár Bhaile Chluain Dolcáin

Feidhm miondíola agus seirbhíse Chluain Dolcáin a chothabháil agus a fheabhsú, ag cinntiú beogacht an bhaile mar Lár Baile Leibhéal 3 sa Chontae.

FEF11 Cuspóir 1:

Cluain Dolcáin a fhorbairt mar ionad beoga seirbhíse agus miondíola ar ardchaighdeán.

FEF11 Cuspóir 2:

Soláthar ardleibhéal agus raon leathan miondíola a éascú i gCroílár-Limistéar Miondíola Chluain Dolcáin, mar aon le raon leathan seirbhísí agus feidhmeanna sa chriosú níos leithne i Lár an Bhaile.

FEF11 Cuspóir 3:

Forbairt/athfhorbairt na deise miondíola/úsáide measctha aitheanta agus láithreáin eile i gCroílár-Limistéar Miondíola Chluain Dolcáin a chur chun cinn agus a spreagadh, lena n-áirítear tailte Ionad an Mhuilinn, ag cinntiú nascacht idir láithreáin agus lár an bhaile, chun freastal ar an daonra abhantrach seanbhunaithe atá ag fás.

FEF11 Cuspóir 4:

Croílár sráidbhaile stairiúil Chluain Dolcáin a chosaint, ag aithint an ról atá aige i ndéanamh áite agus tarraingteacht an bhaile i leith miondíola agus feidhmeanna eile.

9.5.4 Ionaid Dúichí

Is lárionaid uirbeacha tánaisteacha iad ionaid dúiche, a fhreastalaíonn ar chomharsanacht Thamhlacht, Chluain Dolcáin agus Leamhcán. Is gnách gur ionaid siopadóireachta saintógtha iad na hionaid seo. Is é ról na n-ionad ceantair pointe fócasach a sholáthar don phobal a sholáthraíonn ról miondíola, seirbhíse agus pobail ar leibhéal ceantair do chónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Léiríonn ionaid dúiche ainmniú miondíola leibhéal 3 agus 4 faoin ordlathas miondíola, ag léiriú a ról agus a scála éagsúil sa Chontae.

Beartas FEF12: Ionaid Miondíola - Dúiche

Feidhm mhiondíola na nLár na Dúiche (Leibhéal 3 agus Leibhéal 4) a chothabháil agus a fheabhsú.

FEF12 Cuspóir 1:

Forbairt na nLár na Dúiche a chur chun cinn mar ionaid úsáide measctha inbhuanaithe, ilghnéitheach, faoi stiúir miondíola agus tacú lena bhfeabhsú agus lena n-uasghrádú.

FEF12 Cuspóir 2:

A chinntiú go bhfuil scála agus cineál na tairisceana miondíola in Ionaid Dúiche leordhóthanach chun freastal ar dhobharcheantar ceantair, gan drochthionchar a bheith aige ar thrádáil ó ionaid mhiondíola ardoird nó trádáil a tharraingt orthu.

FEF12 Cuspóir 3:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt Lár na Dúichí nua ar scála uirbeach iomchuí i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa de réir Scéimeanna Pleanála ceadaithe ar cheart dóibh meascán miondíola inbhuanaithe a sholáthar lena n-áirítear siopaí ilranna agus ionaid siopadóireachta a éascaíonn siúl, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí agus a laghdaíonn turais ghluaisteáin lasmuigh den SDZ le go leor riachtanas miondíola.

9.5.5 Ionaid Sráidbhailte

Faoi láthair tá 9 sráidbhaile stairiúla ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina gcuspóir críosaithe i lár an tsráidbhaile. Léiríonn na sráidbhailte seo ainmniú miondíola Leibhéal 4 faoin ordlathas miondíola. Tá carachtar uathúil oidhreacht ag na sráidbhailte agus tairgeann siad raon éagsúil seirbhísí miondíola, chomh maith le seirbhísí turasoireachta a sholáthar agus gníomhú mar phointe fócasach don phobal. Tacóidh críosú lár an tsráidbhaile le cosaint agus caomhnú carachtar speisialta na sráidbhailte traidisiúnta agus soláthróidh sé do sheirbhísí miondíola agus miondíola feabhsaithe.

Beartas FEF13: Miondíol - Ionaid Sráidbhailte

Feidhm miondíola, seirbhísí miondíola agus feidhm miondíola nideoige sráidbhailte traidisiúnta a neartú.

FEF13 Cuspóir 1:

Tacú agus forbairt a dhéanamh ar leibhéal iomchuí miondíola, seirbhísí miondíola agus miondíola nideoige sna lárionaid sráidbhailte traidisiúnta.

FEF13 Cuspóir 2:

Nádúr speisialta chroí stairiúil na sráidbhailte traidisiúnta a chosaint agus a chaomhnú agus tacú lena bhfeabhsú agus lena n-uasghrádú.

FEF13 Cuspóir 3:

Chun a chinntiú go n-úsáidtear caighdeáin dearaidh agus dlúis ardchaighdeáin i lár sráidbhailte traidisiúnta, bíonn siad sin bunaithe ar nádúr máguaird an cheantair.

9.5.6 Ionaid Áitiúla

Is gné thábhachtach den soláthar miondíola iad ionaid áitiúla do chónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a sholáthraíonn seirbhísí agus áiseanna do mhiondíol laethúil san dobharcheantar áitiúil. Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 4 faoin ordlathas miondíola réigiúnach. Is ionaid saintógtha iad go ginearálta. Cuirtear cuspóir criosaithe Ionad Áitiúil i bhfeidhm sna ceantair seo.

Beartas FEF14: Miondíola – Ionaid Áitiúla

Feidhm mhiondíola na nIonad Áitiúil a chothabháil agus a fheabhsú.

FEF14 Cuspóir 1:

Tacú le forbairt agus feabhsú lárionaid áitiúla mar ionaid úsáide measctha inbhuanaithe, ilghnéitheach agus miondíola, a fheabhsaíonn rochtain áitiúil ar riachtanais mhiondíola laethúla, nach mbíonn drochthionchar acu ar thrádáil ó ionaid mhiondíola ardoird nó a tharraingíonn trádáil orthu.

9.5.7 Trádstóras Miondíola agus Páirceanna Miondíola

Beartas FEF15: Trádstóras Miondíola

Na cnuasaigh trádstórála miondíola atá ann cheana a chomhdhlúthú agus spás urláir trádstórála miondíola nua sa Chontae a threorú isteach i gcriosanna an Lárionaid Mhiondíola (Major Retail Centre- MRC) agus an Trádstórais Miondíola (Retail Warehousing- RW).

FEF15 Cuspóir 1:

Trádstóráil Miondíola a threorú chuig tailte atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe Lárionad Miondíola 'MRC' agus Cuspóir Criosaithe Trádstórais Miondíola 'RW' agus spás urláir páirceála miondíola nua a theorannú lasmuigh de na ceantair seo.

FEF15 Cuspóir 2:

A chinntiú nach mbeadh drochthionchar ag forbairt trádstórála miondíola ar bheocht agus inmharthanacht na n-ionad miondíola seanbhunaithe agus na gcroí trádstórála miondíola sa Chontae, de réir na dTreoirínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012) nó aon treoirínte um ionadú.

FEF15 Cuspóir 3:

A chinntiú nach ndéanadh forbairt trádstórála miondíola drochthionchar ar bheocht agus inmharthanacht na Lárionad Baile agus Sráidbhaile atá ann cheana ar fud an Chontae.

9.6 Mearbhia

Beartas FEF16: Miondíola – Ionaid agus Bialanna Mearbhia

Bainistiú a dhéanamh ar sholáthar ionaid agus bialanna mearbhia inár gceantair uirbeacha.

FEF16 Cuspóir 1:

Chun ró-iomadú ionaid/bialanna mearbhia a chosc agus a chinntiú go bhfuil déine aon úsáide beartaithe ag teacht le scála an fhoirgnimh ábhartha agus le patrún na forbartha sa cheantar.

FEF16 Cuspóir 2:

Chun oscailt ionaid/bialanna mearbhia nua a shrianadh cóngarach (400m de bhealach isteach na scoile) do scoileanna chun sláinte agus folláine leanaí scoile a chosaint.

9.7 Siopaí Gheallghlacadóra/Éisceadúnas

Beartas FEF17: Miondíola – Éisceadúnas agus Siopaí Gheallghlacadóra

Bainistiú a dhéanamh ar sholáthar éisceadúnas agus siopaí gheallghlacadóra agus cosc a chur ar thiúchan iomarcach na n-úsáidí talún seo.

FEF17 Cuspóir 1:

Chun tiúchan iomarcach éisceadúnas agus siopaí gheallghlacadóra inár gceantair uirbeacha a chosc.

9.8 Geilleagar Tuaithe

I gceantair thuaithe an Chontae, is gá an gá le gníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch a chothromú le cosaint an chomhshaoil agus carachtar an tírdhreacha tuaithe. Rinneadh Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha mar chuid d'ullmhúchán an Phlean Forbartha agus tugann sé eolas do bheartas do na réimsí carachtar éagsúla. Trí chuspóirí bainistíochta criosaithe agus forbartha, ba mhaith leis an gComhairle forbairt i gceantair thuaithe a shrianadh chuig cineálacha iomchuí forbartha a bhfuil nasc sóisialta nó eacnamaíoch acu leis an gceantar áitiúil.

Beartas FEF18: Geilleagar Tuaithe

Tacú le fiontair inbhuanaithe tuaithe agus carachtar tuaithe na tíre a chosaint agus tionchair chomhshaoil a íoslaghdú.

FEF18 Cuspóir 1:

Tacú le talmhaíocht inbhuanaithe, gairneoireacht, foraoiseacht agus fiontair tuaithe eile ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae agus iad a éascú.

FEF18 Cuspóir 2:

Tacú le héagsúlú feirme agus agra-thurasóireacht in áit a bhfuil tionscnamh gnó beartaithe faoi réir príomhúsáid talmhaíochta an láithreáin, faoi réir cosaintí tráchta agus comhshaoil.

FEF18 Cuspóir 3:

Talmhaíocht agus fiontair thraidisiúnta tuaithe a chosaint ar fhorbairt uirbeach neamhphleanáilte agus/nó neamh-chomhoiriúnach.

9.9 Turasóireacht agus Fóillíocht

In 2019, thaifead Turasóireacht Éireann turasóir 11.3 milliún duine ar cuairt ar an tír, agus ba é Réigiún Bhaile Átha Cliath príomhcheann scríbe turasóireachta na hÉireann. In 2019 fuair Réigiún Bhaile Átha Cliath 6.6 milliún cuairteoir idirnáisiúnta (mar chuairoteoirí teaghlaigh, cuairteoirí gnó srl.) Agus thart ar 4 mhilliún cuairt chun críche laethanta saoire. Is tiománaí suntasach eacnamaíochta í an turasóireacht agus meastar gur príomh-earnáil fáis í i ngeilleagar na hÉireann. Tacaíonn sé le cruthú post thar raon éagsúil earnálacha agus leibhéil scileanna. Tá buntáistí sóisialta agus comhshaoil leathana aige do na pobail óstacha, agus is minic go mbíonn príomhshócmhainní inrochtana ag tionscnaimh turasóireachta, ag tacú le feabhsúcháin chomhshaoil agus ag cothú seirbhísí agus imeachtaí nach mbeadh inmharthana murach sin.

Tá na sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha, rochtain mhaith agus bonneagar gnó ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas, chun earnáil mhór turasóireachta a bhunú agus a choinneáil sa chontae. Tá 11,536 sócmhainní cláraithe ag staitisticí turasóireachta Fáilte Ireland do 2019 ina bhunachair sonraí le haghaidh bonneagair turasóireachta in Éirinn, agus tá 130 (1.1%) díobh seo lonnaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann gníomhartha i Straitéis Turasóireachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2015) leis na sócmhainní seo chun tairiscint níos leithne a sholáthar don mhargadh.

Agus leanúint ar aghaidh leis na caidrimh oibre dearfacha trí Ghrúpa Oibre Turasóireachta Bhaile Átha Cliath le Fáilte Ireland, chun an úsáid is fearr a bhaint as an tionscadal turasóireachta 'Grow Dublin' agus as an gcoincheap margaíochta 'Dublin - Surprising By Nature', is féidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas raon sainiúil de táirgí turasóireachta a chomhlánóidh táirgí áiteanna eile i mBaile Átha Cliath agus a ghinfidh buntáistí socheacnamaíochta suntasacha don Chontae.

Féachfaidh Plean Forbartha an Chontae le tacú le forbairt earnáil turasóireachta agus fóillíochta an Chontae agus éascú dó trí chreat pleanála spásúlachta a leagan amach a fhéachann leis an gcomhshaoil nádúrtha agus sócmhainní tógtha a chosaint agus a chaomhnú, rud a mbraitheann an turasóireacht air agus a thacaíonn le hinfeistíocht na hearnála poiblí agus príobháidí ann tionscnaimh turasóireachta inbhuanaithe.

Beartas FEF19: Bonneagar Turasóireachta

Tacú le tionscal turasóireachta inbhuanaithe a fhorbairt a thuigeann acmhainneacht áineasa agus turasóireachta an Chontae, ag forbairt ar na gníomhaíochtaí i Straitéis Turasóireachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, 2015 nó in aon straitéis ionadach.

FEF19 Cuspóir 1:

Tacú le forbairt bhonneagair turasóireachta, nithe is díol spéise, gníomhaíochtaí agus saoráidí ag láithreacha oiriúnacha faoi réir dearadh íogair agus cosaintí comhshaoil léirithe.

FEF19 Cuspóir 2:

Áiseanna turasóireachta a threorú chuig ionaid bhunaithe, go háirithe lár bailte agus sráidbhailte, áit ar féidir leo cur le beogacht eacnamaíoch níos leithne lárionaid uirbeacha.

FEF19 Cuspóir 3:

Tacú le forbairt Ionad Cuairteoirí Sléibhte Bhaile Átha Cliath ag an gClub Tine Ifrinn agus Massy's Wood de réir cead a thug an Bord Pleanála i Meitheamh 2020 nó aon cheadanna leasaitheacha.

FEF19 Cuspóir 4:

Tacú le fiontair a bhaineann leis an turasóireacht ar feadh Bealaí Glasa atá ann cheana agus atá beartaithe, lena n-áirítear bealaí glasa, faoi réir cosaintí íogaire dearaidh agus forbartha.

Beartas FEF20: Glasbhealaí, Conairí and Lúbanna

Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt líonra comhtháite de Ghlasbhealaí (bealaí rothaíochta easbhóthair agus siúlóidí) agus Conairí (bealaí siúil) feadh conairí oiriúnacha, le naisc áitiúla le sráidbhailte agus díol spéise agus chun íogaireachtaí comhshaoil feadh na gconairí seo a chur san áireamh.

FEF20 Cuspóir 1:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt líonra comhtháite de Ghlasbhealaí, Lúbanna Glasbhealaigh agus Glasbhealaí Uirbeacha chun taisteal gníomhach ar fud an Chontae a spreagadh, faoi réir cúinsí comhshaoil.

FEF20 Cuspóir 2:

Tacú le forbairt conairí turasóireachta agus oidhreachta áitiúla ag láithreacha oiriúnacha lena n-áirítear ar fud Sléibhte Bhaile Átha Cliath, agus idir agus laistigh de Bhriotás-Teach Sagard-Ráth Cúil; Cluain Dolcáin; Leamhcán; An Caisleán Nua-Liamhain; Ráth Fearnáin; agus Tamhlacht agus iarracht a dhéanamh na cosáin seo a dhéanamh idirghníomhach trí chomharthaíocht íogair a úsáid agus tuilleadh forbartha a dhéanamh ar bhogearraí feidhmchlár soghluaiste ag cinntiú in HA DM go bhfuil gach cosán den sórt sin tírdhreachaithe go tuisceanach agus deartha chun tionchar dearfach a chinntiú ar bhithéagsúlacht agus ar thaitneamhacht amhairc.

FEF20 Cuspóir 3:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt naisc inrochtana isteach i nGleann na Life agus feadh an tsráid lena n-áirítear ag an Droichead Airgid agus idir an Chanáil Mhór agus an Chanáil Ríoga faoi réir leochaileachtaí an chomhshaoil.

FEF20 Cuspóir 4:

An ceart slí a threorú agus a oscailt don phobal ó Seanbhóthar Leamhcáin go dtí Abhainn na Life, a áiríodh mar chuid den chead pleanála chun an Clinic Díseart a leathnú, laistigh de dhá bhliain ó cheadú an Phlean Forbartha Contae 2022 - 2028.

FEF20 SLO 1:

Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte ag St. Edmundsbury, Leamhcán chun cead a fháil rochtain phoiblí iomchuí a sholáthar ar na tailte seo i nGleann na Life.

Beartas FEF21: Gníomhaíochtaí Turasóireachta agus Fóillíochta

Tacú agus éascú le forbairt gníomhaíochtaí fóillíochta sa Chontae.

FEF21 Cuspóir 1:

Úsáid ghníomhach foraoisí bainistithe a chur chun cinn le haghaidh gníomhaíochtaí a bhaineann le turasóireacht agus fóillíocht faoi réir scála iomchuí forbartha ag féachaint do na dálaí comhshaoil agus leochaileachtaí comhshaoil, taitneamhacht radhairc agus infhaighteacht seirbhísí.

FEF21 Cuspóir 2:

Forbairt gníomhaíochtaí fóillíochta lasmuigh a chur chun cinn ar thailte atá ainmnithe le Spás Oscailte Cuspóir Criosaithe 'OS' (chun spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus soláthar a dhéanamh dóibh), ag féachaint do Straitéis Páirceanna agus Spáis Oscailte Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

FEF21 Cuspóir 3:

Tacú le forbairt gníomhaíochta turasóireachta agus fóillíochta uisce-bhunaithe. Tá sé seo faoi réir scála forbartha iomchuí ag féachaint do na dálaí comhshaoil agus íogaireachtaí comhshaoil, taitneamhacht radhairc agus infhaighteacht seirbhísí.

FEF21 Cuspóir 4:

Comharthaíocht a chur i bhfeidhm sa Chontae de réir na Straitéisí Turasóireachta agus Comharthaíochta don Chontae, lena n-áirítear breithniú ar chomharthaíocht faisnéise ar nádúr agus ar ghnéithe eile atá le fáil feadh na n-aibhneacha sa Chontae ag láithreacha straitéiseacha.

FEF21 Cuspóir 5:

Chun iarracht a dhéanamh taitneamhacht amhairc agus tírdhreacha Ghleann an tSláid agus Teach Sagard an tSláid agus An Gleann Chonc Clinne pNHA a chosaint, tacú le forbairt iomchuí a bhaineann le turasóireacht agus taitneamhacht i gcomhthéacs pNHA Teach Sagard an tSláid agus An Gleann Chonc Clinne agus tacú le cur chun cinn mar an gcéanna le limistéar taitneamhachta agus áilleacht nádúrtha.

FEF21 SLO 1:

Éascaíocht áineasa, fóilíocht, gníomhaíochtaí faoin aer, ionad spóirt, cóiríocht agus gníomhaíocht turasóireachta ag Woodlands Manor House agus tailte ag Lána Stoicín, Ráth Fearnáin ar aon dul le Criosú Úsáid Talún Ard-Taitneamhachta Sléibhte Bhaile Átha Cliath faoi réir measúnuithe comhshaoil, measúnú amhairc, mionsonraí topagrafacha, measúnuithe caomhnaithe agus machnamh cuí á dhéanamh ar dhearadh agus ar chaomhnú íogair gnéithe stairiúla, ailtireachta agus seandálaíochta na bhfoirgneamh agus na talún atá ann cheana.

Beartas FEF22: Turasóireacht Oidhreachta, Cultúir agus Imeachtaí

Tacú le forbairt turasóireachta oidhreachta, cultúrtha agus imeachtaí.

FEF22 Cuspóir 1:

Tacú le hathchóiriú nó tiontú íogair foirgneamh oidhreachta agus turasóireacht oidhreachta a éascú in áiteanna iomchuí (Féach freisin Caibidil 3 an roinn *Oidhreachta Tógtha*).

FEF22 Cuspóir 2:

Tacú le tionscadail turasóireachta a fhéachann le hoidhreacht gheolaíoch agus oidhreacht chultúrtha an Chontae a thaispeáint agus a chur chun cinn. Cuimsíonn sé seo na healaíona, ceol, stair na heitlíochta, nósanna na Gaeilge agus bealaí maireachtála lena n-áirítear músaeim, ionaid chultúrtha agus ionaid léirmhínteacha a fhorbairt ag áiteanna oiriúnacha.

FEF22 Cuspóir 3:

Tacú le forbairt ionad spóirt ar scála náisiúnta nó réigiúnach, m.sh. staideanna, ag láithreacha a bhfreastalaíonn iompar poiblí ardmhínicíochta orthu (Luas/Iarnród/Bus), ag féachaint dá dtionchar ar thaitneamhacht chónaithe.

FEF22 Cuspóir 4:

Tacú le ceolchoirmeacha nó imeachtaí ag láithreacha oiriúnacha sa Chontae, mar shampla páirceanna, staideanna, halla éisteachta, ionaid comhdhála, faoi réir cosaint taitneamhachta cónaithe agus socruithe ceadúnaithe iomchuí.

FEF22 Cuspóir 5:

Tacú le margáí agus féilte áitiúla lasmuigh agus an bonneagar cumasaithe gaolmhar in áiteanna oiriúnacha sa Chontae lena n-áirítear féilte lasmuigh mar spreagóirí d'fhás turasóireachta.

FEF22 SLO 1:

Acmhainneacht turasóireachta Teach Sagard a fhorbairt: Muilleán an tSruháin Luaith (Swiftbrook Mill).

9.9.1 Cearta Bealach Poiblí

Ceanglaítear sna hAchtanna Pleanála faoi Chuid II, alt 10 (2)(o) cuspóirí a áireamh:

'cearta slí poiblí a chaomhnú a thugann rochtain ar chladach, sliabh, cladach locha, bruach abhann nó áiteanna eile áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht áineasa, a shainaithneofar cearta slí poiblí trí iad a mharcáil ar cheann amháin ar a laghad de na léarscáileanna atá mar chuid de an plean forbartha agus trína shuíomh a thaispeáint ar liosta atá i gceangal leis an bplean forbartha.'

Ní mór fíorú a dhéanamh ar cheart slí poiblí a aithint agus is ar an Údarás Áitiúil atá an dualgas cruthúnais. Níor éirigh leis an gComhairle aon chearta slí poiblí ábhartha don dréachtplean a shainaithint. Is mian leis an gComhairle a n-aitheantas a shaothrú go gníomhach mar atá mínithe sna cuspóirí thíos.

Beartas FEF23: Cearta Bealach Poiblí

Leanúint le rochtain ar thailte ard taitneamhachta, radhairc agus áineasa a chur chun cinn agus a fheabhsú ar fud an Chontae agus laistigh de chontaetha tadhlaigh, lena n-áirítear áiteanna áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht áineasa, chun críocha áineasa lasmuigh agus damáiste comhshaoil, damáiste tírdhreacha agus tionchair ar láithreáin Natura 2000 á sheachaint.

FEF23 Cuspóir 1:

Caomhnú ceart slí poiblí a chur chun cinn a thugann rochtain ar shléibhte, cladach locha, bruach abhann nó áiteanna eile ar áilleacht nádúrtha nó fóntais áineasa.

FEF23 Cuspóir 2:

Na cearta slí poiblí atá ann cheana i réimsí ábhartha den Chontae a aithint, ar bhealach loighciúil agus seicheamhach, agus imscrúdú a dhéanamh ar chruthú ceart slí poiblí nua trí na céimeanna seo a leanas a ghlacadh laistigh de dhá bhliain ó glacadh an Phlean:

- Na ceantair sin sa Chontae a shainaithint agus a mhapáil a bhfuil sé d'acmhainn acu rochtain a thabhairt ar shléibhte, bhruacha locha, bhruacha abhann nó áiteanna eile ar áilleacht nádúrtha nó áirgiúlacht áineasa.
- Scrúdaigh na ceantair aitheanta le haghaidh bealaí rochtana atá ann cheana.
- Fiosraigh an cearta slí poiblí iad na bealaí rochtana atá ann cheana agus an bhfuil tuiscint ann go bhféadfadh ceart slí poiblí a bheith ann, tabhairt faoi na céimeanna riachtanacha le haghaidh comhairliúcháin atá leagtha amach sna hAchtanna Pleanála.
- Nuair a bheidh sé fíoraithe, mapáil agus sainaithin na cearta slí poiblí sin sa Phlean Forbartha.
- I gcás nach bhfuil cearta slí poiblí ann agus go mbeadh rochtain oiriúnach, smaoinigh ar chomhaontuithe cearta slí poiblí atá ar fáil faoi alt 206 de na hAchtanna Pleanála agus Forbartha a úsáid.
- Nuair nach féidir comhaontuithe cearta slí poiblí a dhéanamh, smaoinigh ar orduithe ceannaigh éigeantacha a úsáid faoi alt 207 de na hAchtanna Pleanála agus Forbartha.

FEF23 Cuspóir 3:

Aon cheart slí poiblí nó cearta slí poiblí nua-chruthaithe a chomhtháthú sa Phlean Forbartha Contae trí Athrú.

FEF23 Cuspóir 4:

De réir an Achta um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2000 cuir san áireamh sa phlean forbartha seo liosta de chearta slí poiblí a thugann rochtain ar shléibhte, bhruacha locha, bruacha abhann agus áiteanna eile áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht fóillíochta agus a shainaithníonn iad trí iad a mharcáil ag ceann amháin ar a laghad de na léarscáileanna atá mar chuid den phlean forbartha agus ar liosta atá i gceangal leis an bplean seo.

9.9.2 Bealaí Rochtana Ceadaithe

Meastar gur meicníocht indéanta é Bealaí Rochtana Ceadaithe a chruthú chuig tailte ard taitneamhachta, áineasa agus radhairc i gcomhpháirtíocht le húinéirí talún, údaráis áitiúla tadhlacha, comhlachtaí poiblí agus gníomhaireachtaí stáit eile chun rochtain a thabhairt ar áiteanna áilleachta nádúrtha nó áirgiúlachta. Is samplaí rathúla iad Bealaí Rochtana Ceadaithe mar Bhealach Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na Glasbhealaí i gContae Mhaigh Eo agus Phort Láirge a thug buntáistí suntasacha turasóireachta, áineasa agus taitneamhachta.

Beartas FEF24: Bealaí Rochtana Ceadaithe

FEF24 Cuspóir 1:

Cruthú Bealaí Rochtana Ceadaithe agus conairí oidhreachta a chur chun cinn agus a éascú, i gcás nach gcuirfidís isteach ar shuíomhanna atá íogair don chomhshaol, a sholáthraíonn rochtain ar thailte ard taitneamhachta, radhairc agus áineasa lena n-áirítear ceantair thuaithe, foraoisí, coillearnacha, uiscebhealaí, ceantair ardtailte/sléibhe, an Canáil Mhór, Gleann Dodder, Gleann na Life agus idir sráidbhailte stairiúla, i gcomhpháirtíocht le húdaráis áitiúla tadhlacha, úinéirí talún príobháideacha, comhlachtaí leath-stáit agus comhlachtaí poiblí eile mar Coillte, Uiscebhealaí Éireann agus an tSeirbhís Foraoiseachta.

FEF24 Cuspóir 2:

Forbairt leanúnach Slí Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus an tSlí Chill Mhantáin a chur chun cinn agus a éascú i gcomhar le Comhpháirtíocht Sléibhte Bhaile Átha Cliath ionas go mbeidh Bealaí Rochtana Ceadaithe a sholáthraíonn rochtain ar líonraí réigiúnacha agus áitiúla de chosáin siúil, rith, siúil agus rothar sléibhe agus áiseanna áineasa eile. ar choinníoll nach mbeidh tionchar suntasach ag bealaí/cosáin den sórt sin agus a n-úsáid ar shuíomhanna atá íogair don chomhshaol.

FEF24 Cuspóir 3:

Rochtain ar na láithreáin stairiúla uile sa Chontae a chur chun cinn agus a fheabhsú, i gcomhpháirtíocht leis na húinéirí talún ábhartha agus iarracht a dhéanamh a n-acmhainn turasoíreachta a uasmhéadú i gcomhpháirtíocht leis na húinéirí talaimh ábhartha.

FEF24 Cuspóir 4:

Taitneamhachtaí sléibhe a thabhairt níos gaire do phobail chónaithe trí bhunú líonra cosán foirmiúil, cosáin easbhóthair agus rotharbhealaí a chur chun cinn a éascaíonn siúlóirí ócáideacha agus rothaithe.

9.10 Cairéil agus Eastóscadh Mianraí

Is eanáil eacnamaíoch an-tábhachtach iad eastóscadh mianraí agus an tionscal comhiomlán a sholáthraíonn na hamhábhair don tionscal tógála. Féadfaidh na próisis a bhaineann le eastóscadh éifeachtaí fadtéarmacha comhshaoil a chur faoi deara agus carachtar an tírdhreacha a athrú go suntasach. I bhfianaise an ghá atá ann buntáistí eacnamaíocha eastósctha a chothromú le tionchair chomhshaoil a d'fhéadfadh a bheith ann, tá sé tábhachtach oiriúnacht na limistéar le haghaidh eastóscadh a mheas (ag cur san áireamh tréithe comhshaoil agus íogaireachtaí ceantair) agus tionchar an eastósctha a bhainistiú i gcás ina dtarlaíonn sé.

Tugann an t-athbhreithniú ar an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas breac-chuntas ar ardluach agus íogaireacht na gceantar tuaithe agus sléibhe sa Chontae, maidir leis an ngaireacht do Bhaile Átha Cliath. Tá cosaint na dtírdhreach seo agus na limistéar ard-taitneamhachta atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de mar thosaíocht ag an bPlean Forbartha, agus dá bharr sin, féachfaidh an Chomhairle le saoráidí nua nó leathnaithe sna ceantair seo a theorannú.

Beartas FEF25: Cairéil agus Eastóscadh Mianraí

Tacú le eastóscadh inbhuanaithe acmhainní comhiomlána in áiteanna oiriúnacha sa Chontae faoi réir cosaintí comhshaoil iomchuí.

FEF25 Cuspóir 1:

Eastóscadh mianraí a éascú in áiteanna oiriúnacha atá faoi réir cosaint taitneamhachta agus cháilíochta comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht an aeir agus truailliú torainn.

FEF25 Cuspóir 2:

Oibriú an tionscail eastóscach agus úsáidí coimhdeacha a theorannú ag láithreacha atá íogair don chomhshaoil, agus laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA - DM', 'HA-LV' agus 'HA-DV', áit a mbeadh éifeachtaí díobhálacha suntasacha mar thoradh ar eastóscadh agus/nó dochar a dhéanamh d'oidhreacht nádúrtha agus thógtha an Chontae a chosaint.

FEF25 Cuspóir 3:

A chinntiú go n-athshlánófar agus/nó go n-athúsáidfear go sásúil cairéil agus áiseanna eastósctha, áit a bhfuil deireadh curtha le húsáid ghníomhach.

9.11 Suíomhanna Seveso

Gabhann Treoir 2012/18/AE an AE maidir le mórghuaiseacha timpistí a rialú, dá ngairtear Treoir SEVESO III de ghnáth, ionad Treoir 96/82/CE. Tá sé mar aidhm ag an Treoir cosc a chur ar ghuaiseacha tionóisce móra a bhaineann le substaintí agus ceimiceáin chontúirteacha agus a n-iarmhairtí do dhaoine agus don chomhshaoil a theorannú. Cúireadh é seo i bhfeidhm le Rialacháin COMAH in 2015. Tá beartas agus cleachtas an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta (HSA), comhlacht forordaithe, maidir le láithreáin Seveso leagtha amach i gcomhairle theicniúil um phleanáil úsáide talún d'Údaráis Phleanála. Táthar ag súil le treoir athbhreithnithe agus cuirfidh sé bonn eolais faoi chur i bhfeidhm chomhairle HSA.

Tá suíomh na suíomhanna SEVESO reatha sa Chontae mapáilte ar léarscáileanna an Phlean Forbartha. Taispeántar iad seo thíos agus tá siad ceart nuair a glacadh an Plean seo ach d'fhéadfadh siad a bheith faoi réir athraithe thar shaolré an Phlean Forbartha agus ba cheart iad a athbhreithniú, de réir mar is gá, i gcoinne shuíomh gréasáin HSA.

Suíomh Seveso curtha ar an eolas	Ainm agus Áit an tSuímh
Bunaíochtaí Sraith Uachtarach	BOC Gases Ltd. Éire, Bosca poist 201, Eastát Tionscail an Chloigín Ghoirm, Baile Átha Cliath 12
	Dachser Ireland Ltd, Páirc Gnó an Teampaill Dhuibh, Ráth Cúil, Dublin.
Bunaíochtaí Sraith Íochtarach	Brenntag Chemicals Distribution (Éire) Ltd, Aonad 405, Páirc Gnó Ghrianóige, Ráth Cúil, Baile Átha Cliath 24
	Irish Distillers Ltd, Bóthar Robinhood, Fox and Geese, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22
	Kayfoam Wolfson, Eastát Tionscail an Chloigín Ghoirm, Bóthar an Náis, Baile Átha Cliath 12

Beartas FEF26: Timpistí Móra

Aird a thabhairt ar fhorálacha na Treorach um Thimpistí Móra (Treoir 2012/18/AE ón gComhairle Eorpach) agus comhairle theicniúil an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta (HSA) maidir le suíomhanna aitheanta SEVESO sa Chontae.

FEF26 Cuspóir 1:

Aird a thabhairt ar bheartas agus ar chur chuige an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta maidir le Pleanáil Úsáid Talún Riosca-bhunaithe, HSA (2010) nó Aon doiciméid a chur in áit nuair is iomchuí, maidir le hiarratais phleanála a mheas agus le hullmhú pleananna úsáide talún.

9.12 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinse Gáis Cheaptha Teasa (GHGs)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Eascaíonn foinsí GHG ó Fhorbairt Eacnamaíochta, Fostaíocht agus Miondíol go príomha ó:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Próiseas monaraíochta na n-earnálacha tionsclaíocha agus tráchtála → Táirgeadh bia agus deochanna → Fuinneamh a úsáidtear chun foirgnimh thionsclaíocha agus thráchtála a théamh agus a fhuarú. → Turais iompair chuig agus ón obair ag úsáid breoslaí iontaise. → Iompar earraí 	<p>I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide, tá:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Beartas uileghabhálach chun úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn agus astaíochtaí carbóin a laghdú → An geilleagar glas agus ciorclach a chur chun cinn → Forálacha inbhuanaithe iompair agus déanamh áiteanna a thacaíonn leis an gcur chuige fás dlúth. → Fostaíocht dian saothair a chur chun cinn chuig áiteanna uirbeacha gar do iompar poiblí → Tacú le fiontar a tháirgeann barraíocht teasa chun téamh ceantair a chumasú → Foráil do chaighdeáin chun a cheangal go gcuirfead crainn agus eilimintí Bonneagair Ghlais eile ar láithreáin forbartha chun forghabháil carbóin a sheachadadh agus déanamh áiteanna níos fearr a chur chun cinn. → Cur chuige seicheamhach a chinntiú i leith forbairt miondíola → Comhlonnú spásanna oibre chun turais a laghdú agus an poitéinseal le haghaidh obair chruthaitheach agus tras-chomhoibriú a mhéadú. → Glasbhealaí, lúbanna agus cosáin siúil a chur chun cinn chun turasóireacht níos gníomhaí a spreagadh sa Chontae.

Fuinneamh

Fís

Sochaí ghlas agus geilleagar ciorclach a sholáthar ar féidir iad a chur in oiriúint do theicneolaíochtaí nua, áit chónaithe agus fostaíochta a chruthú do dhaoine agus do na tionscail sin atá ag iarraidh a lorg carbóin a laghdú.

10.0 Réamhrá

Léiríonn an 'Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2019 - Dul i nGleic le Cliseadh Aeráide' cur chuige sochaí uile an Rialtais atá dírithe ar chur ar chumas na hÉireann a cuid spriocanna AE a bhaint amach chun astaíochtaí carbóin a laghdú 30 faoin gcéad idir 2021 agus 2030, agus leagtar síos ann an dúshraith chun neodracht a bhaint amach ó thaobh astaíochtaí carbóin faoi 2050. Sa chomhthéacs sin féachann Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas trína Plean Straitéiseach Forbartha Contae na spriocanna sin a shárú nó iad a bhaint amach níos luaithe, agus córais fuinnimh iontaofa, láidre agus éifeachtúla a chruthú a chumasóidh fás ar fud na n-earnálacha go léir, agus a thacóidh le forbairt an Chontae sa todhchaí. Ag teacht le Cur i bhFeidhm Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2030 de chuid LGMA (An Ghníomhaireacht Bhainistíochta Rialtais Áitiúil) leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag déanamh a dícheall chun éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus tacú le forbairt acmhainn fuinnimh in-athnuaite sa Chontae.

33%

Feabhas 33% a chur ar Éifeachtúlacht Fuinnimh na Comhairle faoi 2020

Réigiún a bheidh Seasmhach ó thaobh na hAeráide de a dhéanamh de Bhaile Átha Cliath trí Thionchair na nImeachtaí a Bhaineann le hAthrú Aeráide sa todhchaí a laghdú

Beart a Dhéanamh chun ár saoránaigh a chur ar an eolas faoi Athrú Aeráide chun go mbeidh siad Rannpháirteach sa bhfeachtas.

40%

Gás Ceaptha Teasa (GHG)

Laghdú ar Astuithe Gáis Cheaptha Teasa na Comhairle faoi 2030

Is saincheisteanna don timpeallacht dhomhanda iad athruithe ar ár n-aeráid dthoradh téimhmh ó gháis cheaptha teasa. Tá úsáid breoslaí iontaise carbónbhunaithe freagrach as níos mó ná leath de na hastaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an domhain. Tugtar tús áite i mbeartas fuinnimh na hEorpa agus na hÉireann do bhearta chun tacú le teacht aniar na haeráide trí ídiú fuinnimh a laghdú agus trí chion an fhuinnimh a ídítear ó fhoinsí malartacha, neamhthruaillithe, ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite (m.sh. gaoth, grian, geoiteirmeach agus hidreafhuinneamh) a mhéadú ar fud na n-earnálacha. Ceann de na príomhrudaí a spreagann an Plean Forbartha Contae seo is ea freagra a thabhairt ar na saincheisteanna maidir le hathrú aeráide atá le sárú ag ár sochaí inniu. Tá bearta gníomhaíochta aeráide mar bhonn agus taca faoi gach gné den Phlean. Taispeántar é seo tríd an gcur chuige maidir le fás dlúth agus straitéisí nasctha lonnaíochta agus gluaiseachta inbhuanaithe atá comhtháite sa Phlean. Tá sé le feiceáil freisin sa tosaíocht a thugtar don Bhonneagar Glas agus do chur i bhfeidhm gach gné den phlean ar leibhéal an chontae agus ar an leibhéal áitiúil chun áiteanna ardchaighdeáin a chruthú ina bhféadfaidh daoine maireachtáil agus bheith ag obair iontu.

10.0.1 Comhthéacs an Bheartais Phleanála

Ceanglaítear le halt 10(2)n) den Acht Pleanála agus Forbartha 2000 arna leasú go mbeidh cuspóirí san áireamh i bPlean Forbartha chun:

'straitéisí inbhuanaithe lonnáochotha agus iompair a chur chun cinn i gceantair uirbeacha agus thuaithe lena n-áirítear bearta a chur chun cinn chun -

1. an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú mar fhreagairt ar an dóchúlacht go dtiocfaidh méadú ar chostais fuinnimh agus ar chostais eile mar gheall ar an meath fadtéarmach a thiocfaidh ar acmhainní neamh-inathnuaite,
2. astaíochtaí gás ceaptha teasa antrapaigineacha a laghdú, agus
3. aghaidh a thabhairt ar an ngá atá le hoiriúnú don athrú aeráide;

go háirithe, ag féachaint do shuíomh, leagan amach agus dearadh forbartha nua'.

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag teacht leis an mbeartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (NPF) agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES).

è **Éilítear le Cuspóirí Beartais Náisiúnta 54 agus 55** go laghdóimid ár lorg carbóin trí ghníomhaíocht aeráide a chomhtháthú sa chóras pleanála chun tacú le spriocanna náisiúnta maidir le cuspóirí maolaithe agus oiriúnaithe beartais aeráide, (RPO 7.32 freisin) chomh maith le spriocanna maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Éilíonn beartas freisin úsáid agus giniúint fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn ag láithreacha iomchuí laistigh den timpeallacht tógtha agus nádúrtha chun cuspóirí náisiúnta a bhaint amach maidir le geilleagar ísealcharbóin a chruthú faoi 2050.

è **Éilítear le Cuspóirí Beartais Náisiúnta 57 agus 58** go ndéanfar bainistíocht riosca tuilte agus Bonneagar Glas a chomhtháthú i dtograí forbartha chun cabhrú le hathrú aeráide a mhaolú. Éilítear le RPO 3.6 go ndéanfar measúnú ar phleananna forbartha contae ó thaobh a dtionchar ar spriocanna laghdaithe carbóin agus go mbeidh bearta iontu chun monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn i dtreo spriocanna laghdaithe carbóin.

è **Éilítear le RPO 7.38** ar údaráis áitiúla mhapáil teasa a mheas mar bhealach chun tacú le forbairtí a sholáthraíonn éifeachtúlacht fuinnimh agus aisghabháil fuinnimh, fuinneamh a dhiomlófaí murach sin. Éilíonn sé freisin go ndéanfar measúnú ar théamh ceantair agus ar fhoinsí teasa dramhaíola áitiúla a aithint.

è **Éilítear le RPO 7.40** go n-áireofar beartais chun leibhéil arda caomhnaithe fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, lena n-áirítear bearta um éifeachtúlacht fuinnimh a iarfheistiú sa stoc foirgneamh atá ann cheana agus bearta um éifeachtúlacht fuinnimh i bhfoirgnimh thraidisiúnta. Éilítear le RPO 7.40 go gcuirfear beartais i bhfeidhm chun úsáid feithiclí leictreacha a éascú.

Éilíonn beartas freisin úsáid agus giniúint fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn ag láithreacha iomchuí laistigh den timpeallacht tógtha agus nádúrtha chun cuspóirí náisiúnta a bhaint amach maidir le geilleagar ísealcharbóin a chruthú faoi 2050. Is é aidhm straitéiseach Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas fad a bheidh an Plean Forbartha seo i bhfeidhm

go sáróidh siad na cuspóirí náisiúnta lena chinntiú go mbeidh an Contae neodrach go hiomlán ó thaobh carbóin de roimh 2050.

Tá go leor cuspóirí beartais ábhartha eile ann idir náisiúnta agus réigiúnacha. Déantar tagairt dóibh sin de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí faoi leith an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus tá siad leagtha amach go hiomlán in Aguisín 7.

10.0.2 Beartas Uileghabhálach

Beartas F1: Freagraí a thabhairt ar Bheartas agus ar Reachtaíocht idir Eorpach, Náisiúnta agus Réigiúnach

è Freagra a thabhairt ar an gClár um Ghníomhú ar son na hAeráide de chuid na hEorpa, na hÉireann agus na Réigiún agus ar 13 Sprioc Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe trí bheartais agus chuspóirí um ghníomhú ar son na haeráide a chomhtháthú a chuireann fuinneamh in-athnuaite agus caomhnú fuinnimh chun cinn mar aon le méadú ar éifeachtúlacht fuinnimh

è Méadú ar éifeachtúlacht fuinnimh agus fás roghanna malartacha fuinnimh áitiúla a chur chun cinn ar bhealach a bheidh inghlactha agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de

10.1 Pleanáil Fuinnimh i mBaile Átha Cliath Theas

Le deich mbliana anuas tá cur chuige réamhghníomhach glactha ag an gComhairle chun aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide agus ar an dúshlán fuinnimh trí éifeachtúlachtaí suntasacha fuinnimh a chur ar fáil ina foirgneamh féin agus ina flít feithiclí. Áiríodh leis seo clár fairsing iarfheistithe a dhéanamh ar a stoc tithíochta sóisialta agus soláthar foirgneamh poiblí féin agus ról ceannasach a ghlacadh maidir le deiseanna ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite sa Chontae a aithint. I mí an Mheithimh 2012 shínigh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas Cúnant Méaraí an AE (tiomantas méaraí cathrach ar fud na hEorpa chun astaíochtaí CO₂ a laghdú 20% ar a laghad faoi 2020).

Chuir an Chomhairle a céad nuashonrú bliantúil ar a Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019 i láthair i mí Dheireadh Fómhair 2020. Maidir leis an 130 Gníomh a bhfuil cur síos orthu sa Phlean tá obair á déanamh ar 111 acu agus tá seacht gcinn críochnaithe. Bhí an Chomhairle 33% níos fearr ná a sprioc féin um éifeachtúlacht fuinnimh faoi 2020, bliain roimh an sceideal, agus tá sí i riocht maith chun laghdú 40% a dhéanamh ar astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa a chomhlíonadh faoi 2030. Is é toradh na tuarascála gur chuir Baile Átha Cliath Theas feabhas 34.4% ar éifeachtúlacht fuinnimh ó 2009, agus gur baineadh a sprioc amach bliain roimh an sceideal. Ina theannta sin, rinneadh laghdú 33.6% ar astaíochtaí CO₂ ó 2009.

Tá roinnt tionscnamh ceannródaíoch curtha i bhfeidhm sa Chontae le blianta beaga anuas. Úsáidfidh an tionscadal Teasa Dúiche Thamhlachta atá ar siúl go leanúnach dramhaíl ó ionad sonraí i dThamhlacht chun teas ísealcharbóin a sholáthar d'fhoirgnimh na hearnála poiblí, do 1,400 árasán cónaithe agus do os cionn 12,000m² d'fhoirgnimh thráchtála i mBaile an Chontae. Is é an tionscadal seo an chéad cheann dá chineál in Éirinn agus déanfaidh sé laghdú 1,900 tonna in aghaidh na bliana ar astaíochtaí carbóin. Is eangach phobail chliste áitiúil í Saotharlann Bheo Fuinnimh Pobail Thamhlachta a bhuaigh duais Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (Leaba Thástála Eangaí Cliste Thamhlachta) a chuireann ar chumas

pobail leictreachas a ghintear ó fhoinsí in-athnuaite mar ghaoth, grian agus hidreafluinnemh a tháirgeadh agus a dhíol. Cuireann an tionscadal margadh áitiúil ar fáil don phobal agus bíonn boscaí cliste suiteáilte i ngach teach atá rannpháirteach. Cuireadh tús leis an tionscadal in 2013 agus gan ach 20 rannpháirtí ann ach tá sé leathnaithe anois go 200 gnóthas agus teach áitiúil.

Déanfaidh an Chomhairle máistirphleananna fuinnimh a chur chun cinn don cheantar gnó atá i dtailte chrios forbartha straitéisí (SDZ) Chaisleán na Gráinsí agus Chluain Buiríosa. Déanfaidh Creatphlean Bhóthar an Náis measúnú ar an gcaoi ar féidir leis an gceantar tacú leis an gContae a cheanglais maidir le hathrú aeráide agus astaíochtaí carbóin a shásamh.

Scéim Teasa Dúiche Thamhlachta		
Eacnamaíoch	Dlí/Teicniúil	Comhshaoil
 Costais Chaipitil níos Lú Cotha bháil Fuinnimh níos Lú Gan aon Cheangal Costas Trinse Sábháil Spáis	 Comhlíonadh na Rialachán Foirníochta Comhlíonadh Pleanála Clú Feabhsaithe Iontaofacht agus Inbhuanaitheacht an Chórais Teocht Seasta Solátha	 Níos Íú Cáilíocht Aeir Gan aon Bhaol Aonocaíde Torann níos Tuilleadh Fuinnimh In-athnuaite

10.1.1 Astuithe Bunlíne Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Taispeántar i dTábla 10. 1 fardal astaíochtaí ar fud an chontae i mBaile Átha Cliath Theas. Leagtar béim san anailís bhunlíne seo ar astaíochtaí na hearnálacha a ghineann na leibhéil astaíochtaí is airde agus soláthraítear taifead d'astaíochtaí carbóin, ar féidir a úsáid chun tacú leis an Tionól Réigiúnach an Oirthir agus Lár Tíre (EMRA) fardal astaíochtaí a chruthú don réigiún, mar a éilítear faoi RPO 7.31 den Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) ¹. Tugtar nuashonrú freisin i dTábla 10.1 ar fhigiúirí astaíochtaí nuair a bhí siad ar fáil maidir le hastaíochtaí na Comhairle féin bunaithe ar na figiúirí tomhaltais fuinnimh is déanaí.

¹ Rinneadh an anailís tosaigh ar astaíochtaí ag úsáid sonraí 2016, tá an scéal amhlaidh toisc go bhfuil na ríomhanna seo bunaithe ar shonraí na Príomh-Oifige Staidrimh (CSO) nach mbíonn ar fáil ach gach cúig bliana. Is í seo an mhodheolaíocht is fearr atá ar fáil in Éirinn faoi láthair, ach tá Codema ag obair ar mhúnla fuinnimh an Chontae a bheachtú trí thionscadal Mháistirphlean Bhaile Átha Cliath.

Tábla 10.1 Astaíochtaí Bunlíne agus Astaíochtaí Reatha

Fardal Fuinnimh agus Astaíochtaí Bhaile Átha Cliath Theas		
Earnáil	Éileamh ar Fhuinneamh (MWh)	Astaíochtaí (tCO ² /coibhéis tCO ²) 2021
Áiteanna Cónaithe	1,803,177	457,286
Foirgnimh Tráchtála	2,022,840	607,679
Cúrsaí Iompair	2,799,199	731,029
Bardasach (Nuashonrú 2019)	30,180	8,768
Tithíocht Shóisialta	116,681	29,184
Talmhaíocht	6,358	7,023
Dramhaíl	-	26,530
Fuíolluisce	-	6,411
Uisce	1,803	844
Iomlán	6,780,238	1,874,753

Foinse: Codema: 2021

Ba é 6,780 MWh an méid iomlán fuinnimh a úsáideadh i mBaile Átha Cliath Theas i 2016. Ba é fuinneamh díosal an céatadán ba mhó, 31%, den fhuinneamh sin a úsáideadh. Ina dhiaidh sin bhí gás nádúrtha (29%) agus leictreachas (15%). Ba chóir a thabhairt faoi deara nárbh ionann an fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite ach 2% den mheascán iomlán breoslaí i mBaile Átha Cliath Theas. Den fhuinneamh in-athnuaite sin, tháinig 1.5% ó fhoinsí bithmhaise. Ba é coibhéis 1,874,753 tonna CO₂ na hastuithe iomlána ó na hearnálacha éagsúla i mBaile Átha Cliath Theas. Fuarthas amach san anailís go n-úsáideann an earnáil tráchtála an méid is mó leictreachais i mBaile Átha Cliath Theas, agus go raibh na hastaíochtaí ab' airde aici ó leictreachas (69%). Is dócha go bhfuil an scéal amhlaidh mar gheall ar líon na n-úsáidí tionsclaíocha i mBaile Átha Cliath Theas a bhfuil an-éileamh ar leictreachas acu.

Beartas F2: Próifíl Fuinnimh Bhaile Átha Cliath Theas

Tionscnaimh ghníomhaíochta ar son na haeráide agus Tionscnaimh fuinnimh a bhaineann leis an gContae a fhorbairt tuilleadh agus a chur i bhfeidhm i gcomhar le Tionól Réigiúnach an Oirthir agus Lár Tíre, Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath (Codema), an Oifig Réigiúnach um Ghníomhaíocht ar son na hAeráide (CARO) agus na páirtithe leasmhara ábhartha go léir, ag cur bearta um éifeachtúlacht fuinnimh agus fuinnimh in-athnuaite chun cinn ar fud an Chontae.

F2 Cuspóir 1:

Iarracht a dhéanamh an spleáchas ar bhreoslaí iontaise sa Chontae a laghdú trí éileamh fuinnimh na bhforbairtí atá ann cheana agus na bhforbairtí nua a laghdú.

F2 Cuspóir 2:

Giniúint agus soláthar roghanna fuinnimh ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn, ag féachaint do na deiseanna a chuireann grádlathas lonnaithe an Chontae agus an timpeallacht thógtha ar fáil.

F2 Cuspóir 3:

Tacú le taifeadadh agus monatóireacht a dhéanamh ar acmhainn fuinnimh in-athnuaite sa Chontae i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile lena n-áirítear Tionól Réigiúnach Oirthear Lár Tíre (EMRA), Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath (Codema), an Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide (CARO).

F2 Cuspóir 4:

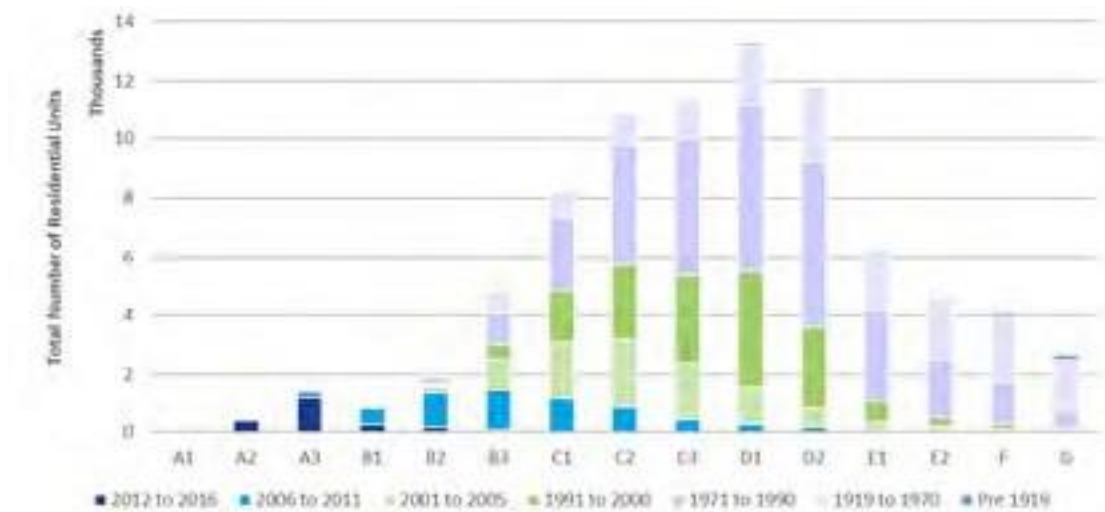
Bearta a chur i bhfeidhm chun na Pobail Fuinnimh Inbhuanaithe atá ann agus Pobail Fuinnimh Inbhuanaithe nua a spreagadh agus tacú leo.

10.2 Bearta Fuinnimh

10.2.1 Éifeachtúlacht Fuinnimh sna Foirgnimh atá ann cheana

Tá éifeachtúlacht fuinnimh na bhfoirgneamh atá ann cheana ar cheann de na ceisteanna is tábhachtaí maidir le freagra a thabhairt ar an dúshlán fuinnimh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Chuir iarrachtaí breise sa réimse seo, go háirithe uasghrádú agus athchóiriú tithe agus áitribh ghnó go mór le héilimh agus costais fuinnimh sa Chontae a laghdú. Taispeánann an graf thíos an méadú suntasach ar rátálacha fuinnimh foirgneamh (RFF) níos airde le blianta beaga anuas ag teacht le riachtanais rátála fuinnimh.

Figiúr 10.1: Dáileadh RFF Bhaile Átha Cliath Theas de réir Bliain a dTógtha Foinse: Codema 2021

10.2.2 Feidhmíocht Fuinnimh i bhFoirgnimh Nua

Beidh ról suntasach ag dearadh, tógáil agus feidhmíocht foirgneamh nua maidir leis an éileamh ar fhuinneamh a laghdú agus éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú sa toadhchá. D'fhéadfadh coigilteas suntasach ar an leibhéal áitiúil a bheith mar thoradh ar shaincheistanna fuinnimh a chomhtháthú i saolré gach aon foirgneamh chónaithe agus neamhchónaithe nua, ó scála na comharsanachta, na sráide agus na bhfoirgneamh aonair. Tugtar aghaidh go príomha i gCuid L de na Rialacháin Foirgníochta reatha ar na riachtanais maidir le héifeachtúlacht fuinnimh agus fuinneamh in-athnuaite chun foirgnimh chónaithe agus neamhchónaithe nua a thógáil.

Ceanglaítear ar gach foirgneamh nua atá faoi úinéireacht agus á áitiú tar éis an 31 Nollaig 2020 cloí le caighdeán nZEB (foirgneamh nach mór neodrach ó thaobh fuinnimh). Sainmhínítear nZEB mar

fhoirgneamh a bhfuil feidhmíocht fuinnimh an-ard aige, arna chinneadh i gcomhréir le hlarscríbhinn I den Treoir Eorpach maidir le Feidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh. Ba cheart fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a tháirgtear ar an láthair nó in aice láimhe, a úsáid cuid mhaith chun an fuinneamh a bheidh nach mór neodrach nó an-bheag chun an t-éileamh sin a shásamh. Tá an caighdeán curtha i bhfeidhm ón 31 Nollaig 2018 i gcás comhlachtaí na hearnála poiblí.

Beartas F3: Feidhmíocht Fuinnimh sna Foirgnimh atá ann faoi Láthair agus i bhFoirgnimh Nua

Tacú le leibhéal arda um chaomhnú fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite i bhfoirgnimh nua agus i bhfoirgnimh atá ann cheana lena n-áirítear bearta um éifeachtúlacht fuinnimh a fheistiú go siarghabhálach sa stoc foirgneamh atá ann cheana de réir na rialachán foirgníochta ábhartha, an bheartais agus na treorach náisiúnta agus spriocanna Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide na Tíre agus Bhaile Átha Cliath Theas.

F3 Cuspóir 1:

Laghdú a dhéanamh ar riachtanas fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chinntiú in áitribh athchóirithe agus uasghrádaithe agus i bhfoirgnimh eile trí dhearadh agus suíomh na forbartha nua, de réir na rialachán foirgníochta ábhartha agus an bheartais agus na dtreoracha náisiúnta.

F3 Cuspóir 2:

Tosaíocht a thabhairt d'athfheistiú foirgneamh nuair is féidir seachas iad a scartáil agus a atógáil chun na méideanna móra fuinnimh charbóin a bhíonn ionchorpraithe in ábhair thógála a laghdú nuair a bhíonn foirgnimh á dtógáil ón talamh aníos.

F3 Cuspóir 3:

A éileamh go ndéanfar gach forbairt nua a dhearadh chun tionchair an athraithe aeráide a chur san áireamh, agus go ndéanfar bearta éifeachtúlachta fuinnimh, soláthar fuinnimh agus fuinneamh in-athnuaite a ionchorprú de réir na rialachán náisiúnta tógála agus an bheartais agus na dtreoirínte ábhartha.

F2 Cuspóir 4:

Tacú le gníomhartha agus spriocanna an Phlean Náisiúnta agus Plean Bhaile Átha Cliath Theas um Ghníomhú ar son na hAeráide agus éascú a dhéanamh orthu nuair a bhaineann siad le foirgnimh phríobháideacha agus poiblí sa Chontae.

10.2.3 Feithiclí leictreacha

Tá spriocanna uaimhianacha sa Phlean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide maidir le glacadh le feithiclí leictreacha (EVanna), agus é mar sprioc 935,600 EV a bheith ar an mbóthar faoi 2030, lena n-áirítear 840,000 carr, 95,000 feithicil éadrom tráchtála agus 600 bus a mbeidh astaíochtaí ísle acu (.i. nach mbeidh siad ag brath ar dhíosal amháin). Ciallaíonn sé seo gur gá gur Feithiclí Leictreacha a bhfuil Batairí iontu (BEVanna) nó Feithiclí Leictreacha Hibride a Phlugáiltear Isteach (PHEVanna) thart ar aon trian de na feithiclí uile a dhíolfar sna deich mbliana sin. Chun tacú leis an sprioc seo, tá na ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath i gcomhar leis an Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide (CARO) agus Baile Átha Cliath Cliste ag cur straitéise uileghabhálaí i dtoll a chéile chun bonneagar a sholáthar chun feithiclí leictreacha a luchtú ar thaobh na sráide i Réigiún Bhaile Átha Cliath. Tugtar aghaidh ar bhealach níos mionsonraithe ar bheartais agus ar chuspóirí maidir le feithiclí leictreacha i gCaibidil 7 *Gluaiseacht Inbhuanaithe*.

Cé go n-aithnítear go bhfuil EVanna níos fearr ná feithiclí a bhfuil innill dócháin inmheánaigh iontu ní hiad sin an modh iompair a bhfuil na hastaíochtaí is ísle acu agus lena chois sin baineann cuid de na neamhéifeachtachtaí céanna leo a bhaineann le feithiclí a bhíonn ag brath ar bhreosla iontaise ó thaobh an méid ama a mbíonn siad in úsáid, tógann siad talamh le haghaidh páirceála agus níl sé ar a gcumas lear mór daoine a iompar ar lána caighdeánach bóthair.

Beartas F4: Feithiclí Leictreacha

Áiseanna luchtaithe EVanna a chur chun cinn de réir na rialachán ábhartha agus de réir na mbeartas agus na dtreoracha náisiúnta agus réigiúnacha. (féach freisin Caibidil 7, *Gluaiseacht Inbhuanaithe*)

F4 Cuspóir 1:

Tacú le cur i bhfeidhm straitéis luchtaithe EVanna do Réigiún Bhaile Átha Cliath.

F4 Cuspóir 2:

A chinntiú go suiteálfar pointí luchtaithe EVanna sa chaoi nach gcuirfidh siad bac suntasach ar chineálacha iompair níos ísle ó thaobh carbóin de (.i. cosáin, lánaí rothar, rochtain ar stáisiún DART nó Luas, nó lánaí nó stadanna bus).

F4 Cuspóir 3:

A chinntiú i gcas gach feithicil nua a cheannaítear nó a dhéantar a athsholáthar i bhflít na Comhairle gur EVanna iad a ndéantar a luchtú ó fhoinsí in-athnuaite nó a bheidh faoi chumhacht breoslaí in-athnuaite.

10.2.4 Líonraí Teasa Dúiche Ísealcharbóin

Is éard atá i scéim teasa ceantair ná líonra píopaí inslithe, trínar féidir teas a ghintear ó lárionad fuinnimh amháin níos mó a sheoladh chuig a lán foirgneamh chun téamh spáis agus uisce te a sholáthar.

Buntáistí Sóisialta

Buntáistí Comhshaoil

- Tacaíonn sé le Spriocanna Fuinnimh an AE agus na hÉireann
- Níos lú Spleáchais ar Bhreoslaí Iontaise
- Leas Níos Mó á Bhaint as Ábhair In-athnuaithe le
- haghaidh Teasa
- Astaíochtaí Carbóin Laghdaithe
- Cáilíocht Aeir Níos Fearr

Buntáistí Eacnamaíocha

- Bochtaíocht Laghdaithe ó thaobh Breosla
- Rátálacha Fuinnimh Níos Fearr
- Compond Feabhsaithe
- Slándáil Soláthair Níos Mó
- Uisce Te ar Éileamh

Sóisialta

- Cruthú Postanna Áitiúla
- Billí Fuinnimh & Cothabhála níos lú Sruth
- Ioncaim Inbhuanaithe
- Comhlíonadh na Rialachán Foirgníochta ar Bhealach atá Éifeachtúil ó thaobh Costas de
- Níos Tarraingtí do Lucht Tionscal

Fíor 10.2: - Buntáistí Téimh Dúiche (Foinse: Codema)

Is iad na ceantair a bhfuil an deis teasa ceantair is fearr acu ná na ceantair a bhfuil:

è Dlús ard ó thaobh éilimh teasa (idir éileamh reatha agus éileamh pleanáilte) - i dtíortha mar an Danmhairg, áit a ndéantar limistéir a bhfuil éileamh teasa níos airde ná 150TJ/km² a zónáil le haghaidh téamh ceantair, mar go meastar go bhfuil na ceantair sin oiriúnach ó thaobh na teicniúlachta agus na heacnamaíochta de chun gnáthchóras Téimh Cheantair a fhorbairt.

è Ar bhunús a ngaireacht do na foinsí teasa atá ann cheana/foinsí teasa spáis atá oiriúnach chun trealamh nua ísealcharbóin um ghiniúint teasa a shuiteáil.

è Nach bhfuil ach bacainní spásúla/fisiciúla íosta ann ar feadh bhealach líonra Théimh Cheantair (m.sh. aibhneacha, bonneagar atá ann cheana, láithreáin oidhreachta, srl.).

Chun riachtanais RPO 7.38 a shásamh, rinne Codema léarscáil teasa an Chontae a nuashonrú. Rinneadh anailís féidearthachta ardleibhéil freisin, mar a éilítear in RPO 7.38 agus tugadh breac-chuntas ar an acmhainn atá ann maidir le Criosanna Fuinnimh Straitéiseacha um théamh ceantair a chruthú faoi réir RPO 7.35. Ós rud é go bhfuil scéim teasa ceantair á chur i bhfeidhm go leanúnach i dTamhlacht, tabharfar tosaíocht do leathnú leanúnach na hacmhainne sin. I gcás Líonra Teasa Dúiche Thamhlachta, úsáideadh léarscáileanna teasa spásúla chun an fhéidearthacht maidir le Téamh Dúiche a aithint agus ansin chun páirtithe leasmhara a thabhairt le chéile ar mhaithe le forbairt ghnó agus chun deiseanna a roinnt, beartas a threorú agus barrfheabhas a chur ar dhearadh an líonra. Aithnítear dhá shuíomh eile ag Caisleán na Gráinsí/Cluain Buiríosa agus Cluain Dolcáin mar áiteanna a bhfuil acmhainn iontu maidir le Téamh Ceantair.

Ag Caisleán na Gráinsí/Chluain Buiríosa tá leibhéal maith éilimh teasa ann de bharr aonaid chónaithe nua, ó dhlús meánach go dlús ard (60 áit chónaithe in aghaidh an heicteáir agus is árasáin timpeall 60% díobh sin) agus beidh an 55,500m² de spás urláir tráchtála, miondíola agus pobail laistigh de theorainn chrios na forbartha straitéisí. Siar ó dheas ó chrios forbartha straitéisí Chluain Buiríosa, tá raidhse foinsí féideartha teasa dramhaíola ag Caisleán na Gráinsí, lena n-áirítear teas substaintiúil dramhaíola ó roinnt ionad sonraí. Tá acmhainn bhreise ann téamh ceantair a fhorbairt laistigh de limistéar forbartha Chaisleán na Gráinsí thiar.

Tá pócaí féideartha i gCluain Dolcáin ar an taobh thoir agus thiar den M50. Bheadh sé riachtanach an scéal a iniúchadh tuilleadh chun inbhuanaitheacht foinsí féideartha teasa dramhaíola a mheas agus conas a bhféadfaí an teas sin a aisghabháil.

Beartas F5: Líonraí Teasa Dúiche Ísealcharbóin

1. Tacú le líonraí ísealcharbóin um théamh ceantair a sholáthar ag láithreacha oiriúnacha ar fud an Chontae ach é a bheith cruthaithe go bhfuil sé sin indéanta. Tacaigh le teicneolaíochtaí comhlántacha freisin mar fhuarú, teas agus cumhacht comhcheangailte le céile (CCHP), caidéal teasa ar mhórskála, agus deiseanna fuinnimh in-athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh geoiteirmeach, fuinneamh ó dhramhaíl, bithmhais agus bithghás.
2. Tacú le himscrúdú a dhéanamh ar fhoinsí fuinnimh gheoiteirmeacha, idir foinsí doimhne agus foinsí éadoimhne, ar fud an Chontae. Tá tionscadail gheoiteirmeacha doimhne an-oiriúnach do cheantair a léiríonn ardúsáid teasa.
3. Tacú le tograí Téimh Dúiche a sholáthar ach é a bheith cruthaithe go bhfuil sé sin indéanta laistigh de cheantair a léiríonn ardéileamh teasa (níos airde ná 150TJ/km²) lena n-áirítear na ceantair aitheanta a bhfuil Acmhainn Téimh Dúiche Ísealcharbóin iontu i dTamhlacht, i gCluain Buiríosa/Caisleán na Gráinsí agus i gCluain Dolcáin). Ba cheart go nascfaí forbairtí amach anseo sna ceantair sin le Córais Teasa Dúiche atá ann cheana nó atá deimhnithe. Sa chás nach bhfuil scéim Téimh Dúiche dearbhaithe ba cheart forbairt nua a dhearadh sa chaoi gur féidir é a cheangal le scéim den sórt sin nuair a chuirfear ceann ar fáil.
4. Tá tacaíocht do líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair faoi réir na measúnuithe comhshaoil iomchuí a dhéanamh chun a chinntiú nach mbeidh aon tionchar suntasach ar an gcomhshaoil níos leithne lena n-áirítear sláinte an duine.

F5 Cuspóir 1:

Oiriúnú don todhchaí a dhéanamh ar an timpeallacht thógtha i Limistéir Teasa Dúiche Ísealcharbóin chun go bhféadfar líonraí fuinnimh áitiúla a chur ar fáil agus bogadh i dtreo córas fuinnimh dí-láraithe.

F5 Cuspóir 2:

A chinntiú go ndéanfar Anailís Fuinnimh maidir le gach togra forbartha i Limistéir a d'fhéadfadh Acmhainn Dúiche Teasa Ísealcharbóin a bheith iontu agus iniúchadh a dhéanamh ar an bhféidearthacht maidir le líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair a fhorbairt.

F5 Cuspóir 3:

Tacú le tionscadail gheoiteirmeacha, idir thionscadail dhóimhne agus thionscadail éadóimhne, ag láithreacha oiriúnacha ar fud Bhaile Átha Cliath Theas faoi réir measúnaithe comhshaoil.

F5 Cuspóir 4:

Tacú le greillí fuinnimh phobail agus micrea-ghreillí i nginiúint leictreachais trí fhoinsí in-athnuaite.

F5 Cuspóir 5:

Tacú le cuspóirí taifeadta agus monatóireachta an phlean trí 'Fhoirm um Measúnú Fuinnimh' a ionchorprú sa phróiseas iarratais phleanála trína ndéanfar faisnéis a sholáthar a bhaineann le húsáid fuinnimh i bhforbairtí níos mó ná 20 aonad cónaithe nó 3000m cearnach d'fhorbairt tráchtála nó d'úsáid mheasctha choibhéseach lena n-áirítear buaic bhliantúil agus buaic éilimh ar theas agus leictreachas, achar urláir, rátáil RFF, sonraí an chórais téite, sonraí faoi fhoinsí in-athnuaite ar an láthair, sonraí faoi luchtú EVanna.

F5 SLO 1:

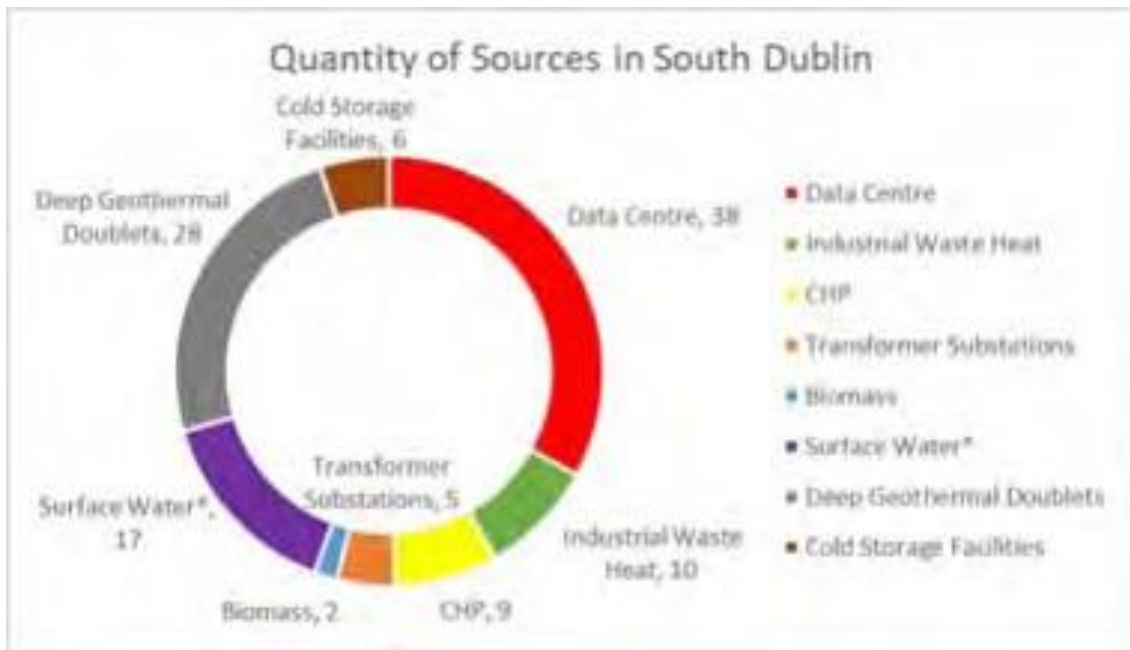
Tosaíocht a thabhairt d'fhorbairt líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair sna ceantair sin inar aithníodh go bhféadfadh siad a bheith oiriúnach le haghaidh líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair ag Tallaght, Caisleán na Gráinsí/Cluain Buiríosa agus Cluain Dolcáin de réir Bheartas E5 agus na gcuspóirí tacaíochta sa ráiteas i scríbhinn.

10.2.5 Fuinneamh ó Dhramhaíl

Tá roinnt bealaí ann chun fuinneamh leictreachais nó fuinneamh teasa a ghiniúint ó dhramhaíl. Ina measc seo tá dó, gású, pireaú, díleá anaeróbach agus aisghabháil gháis ó láithreáin líonta talún. Cé nach é sin an rogha is fearr atá san ordlathas dramhaíola chun dramhaíl a sheachaint, ceadáíonn sé cur chuige geilleagair chiorclach níos inbhuanaithe i leith dramhaíola nuair nach bhféadfaí é a sheachaint murach sin. Maidir le gach tionscadal den sórt sin, ba cheart na tionchair chomhshaoil níos leithne a mheas, agus measúnuithe comhshaoil a dhéanamh mar is cuí.

Tá acmhainn shuntasach ann chun teas dramhaíola neamhúsáidte a ghineann áitribh a ghabháil agus a athúsáid ar an láithreán nó in áitribh ar shuíomhanna tadhlaacha nó in aice láimhe. Gintear teas dramhaíola den sórt sin ó phróisis lena n-áirítear stáisiúin ghiniúna theirmeacha, giniúint cumhachta ar an láithreán, próisis thionsclaíocha, córais fuíolluisce agus gléasraí a ghineann fuinneamh ó dhramhaíl. Cuirfidh an teicneolaíocht seo cumhacht ar fáil do thithe agus do ghnóthais i dTionscadal Teasa Dúiche Thamhlachta. Sa chás go bhfuil acmhainn shuntasach ann maidir le teas dramhaíola bíonn tograí maidir le téamh ceantair i bhfad níos indéanta. Is í an fhoinsé teasa a bhfuil an cumas teasa is mó aici ná teas dramhaíola ó lárionaid sonraí.

Taispeántar i bhFíor 10.3 na foinsí teasa féideartha atá sa Chontae faoi láthair.

Fíor 10.3:: Líon na bhfoinsí teasa a sainithníodh (grúpáilte de réir cineáil)

Beartas F6: Aisghabháil agus Úsáid Teas Dramhaíola

Forbairt teicneolaíochtaí teasa dramhaíola a chur chun cinn mar aon le húsáid agus comhroinnt teasa dramhaíola i gceantair ina gcruthófar go bhfuil sé indéanta an teicneolaíocht a úsáid chun téamh ceantair ísealcharbóin a sholáthar.

F6 Cuspóir 1:

A cheangal go ndéanfar theicneolaíochtaí teas dramhaíola a fhorbairt agus a phromhadh ó thaobh na todhchaí de agus go n-úsáidfeadh agus go roinnfeadh teas dramhaíola i gcás ina gcruthófar go bhfuil sé indéanta é athúsáid mar chuid de líonra ísealcharbóin um theas ceantair.

F6 Cuspóir 2:

An geilleagar ciorclach a chur chun cinn trí fhuinneamh a ghiniúint ó dhramhaíl faoi réir cúinsí comhshaoil.

10.2.6 Córais Fhótavoltacha

Tiontaíonn cealla fótavoltacha (PV) radaíocht na gréine go díreach ina shruth díreach leictreachais. Ní sholáthraíonn cealla PV aonair ach méid beag leictreachais, mar sin déantar iad a ghrúpáil le chéile de ghnáth i modúl mar áis. De ghnáth bíonn PV níos oiriúnaí do cheantair inar féidir an leictreachas a ghintear freastal ar éileamh in aice láimhe, agus sa chaoi sin seachnaítear cailliúint fuinnimh agus na costais a bhaineann le tarchur agus dáileadh. De réir cheanglais RPO 7.35 den Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) tá an Chomhairle ag obair le Codema, Ghníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath, chun measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht painéil gréine PV comhtháite ar scála fóntais a thógáil sa Chontae agus é de chuspóir fadtéarmach acu criosanna a ainmniú ina bhféadfaí Criosanna Straitéiseacha um Fhuinneamh Gréine a mheas. Soláthraíonn an obair atá déanta roimhe seo deiseanna chun teicneolaíochtaí gréine a úsáid in áitribh atá ann cheana. D'fhéadfadh sé go mbeidh féidearthacht ann freisin chun forbairtí de chineál 'feirm ghréine' a fhorbairt in aice leis na páirceanna móra tráchtála, tionsclaíocha agus gnó atá suite i gContae Bhaile Átha Cliath Theas inar cruthaíodh go bhfuil inmharthanacht agus indéantacht ag baint leo.

Beartas F7: Fuinneamh na gréine

Forbairt an bhonneagair fuinnimh gréine a chur chun cinn sa Chontae, lena n-áirítear tionscadail chomhtháite ghréine ar scála tráchtála a thógáil faoi réir measúnaithe inmhharthanachta agus cosaintí comhshaoil lena n-áirítear gnéithe oidhreachta nádúrtha nó tógtha, bithéagsúlacht agus radhairc agus caol-léargais a chosaint.

F7 Cuspóir 1:

Forbairt bonneagair um fuinneamh gréine a spreagadh agus tacú leis chun fuinneamh a úsáid ar an láthair ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae.

F7 Cuspóir 2:

Forbairt bonneagair fuinnimh gréine agus fóntais tráchtála a spreagadh agus tacú leo lena gcruthú ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae.

F7 Cuspóir 3:

Tacú agus spreagadh a thabhairt do sholáthar leanúnach na teicneolaíochta gréine ar fhoirgnimh agus láithreáin faoi úinéireacht na Comhairle de réir Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide Bhaile Átha Cliath Theas.

F7 Cuspóir 4:

Iniúchadh a dhéanamh le fáil amach an bhfuil sé indéanta Criosanna Fuinnimh Straitéiseacha PV gréine a fhorbairt sa Chontae de réir cheanglais RPO 7.35.

F7 Cuspóir 5:

A chinntiú go ndéantar iarratais phleanála ar bhonneagar fuinnimh gréine a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar oibriú aerfort a tharchur chuig Údarás Eitlíochta na hÉireann/an Roinn Cosanta nó chuig an údarás aerfoirt ábhartha.

F7 Cuspóir 6:

Bunachar sonraí GIS de shuiteálacha PV a bhunú sa Chontae ag an am cuí i dteannta le forbairt córais ghréine PV. Ba cheart go n-áireofaí leis seo sonraí maidir le méid (achar an láithreáin i m², achar iomlán na bpainéal in aghaidh an m²), cineál (monachriostalach, rianaithe, PV, painéil ghréine chomhchruinnithe, baile/tráchtála, srl.), sonraí maidir le nasc leis an eangach (suíomh, kV, méadrú déthro, srl.) agus giniúint fuinnimh (buaic kW, kWh bliantúil) maidir le gach suiteáil.

F7 Cuspóir 7:

Tacú le feirmeacha gréine a sholáthar sa Chontae i gceantair atá criosaithe mar RU faoi réir nithe íogaire an chomhshaoil a chosaint.

F7 Cuspóir 8:

Tacú le suiteáil painéal gréine ar suas le 100% den spás na ndíonta ar áitribh chónaithe.

10.2.7 Tionscadail Mhórscála Fuinnimh Ghaoithe

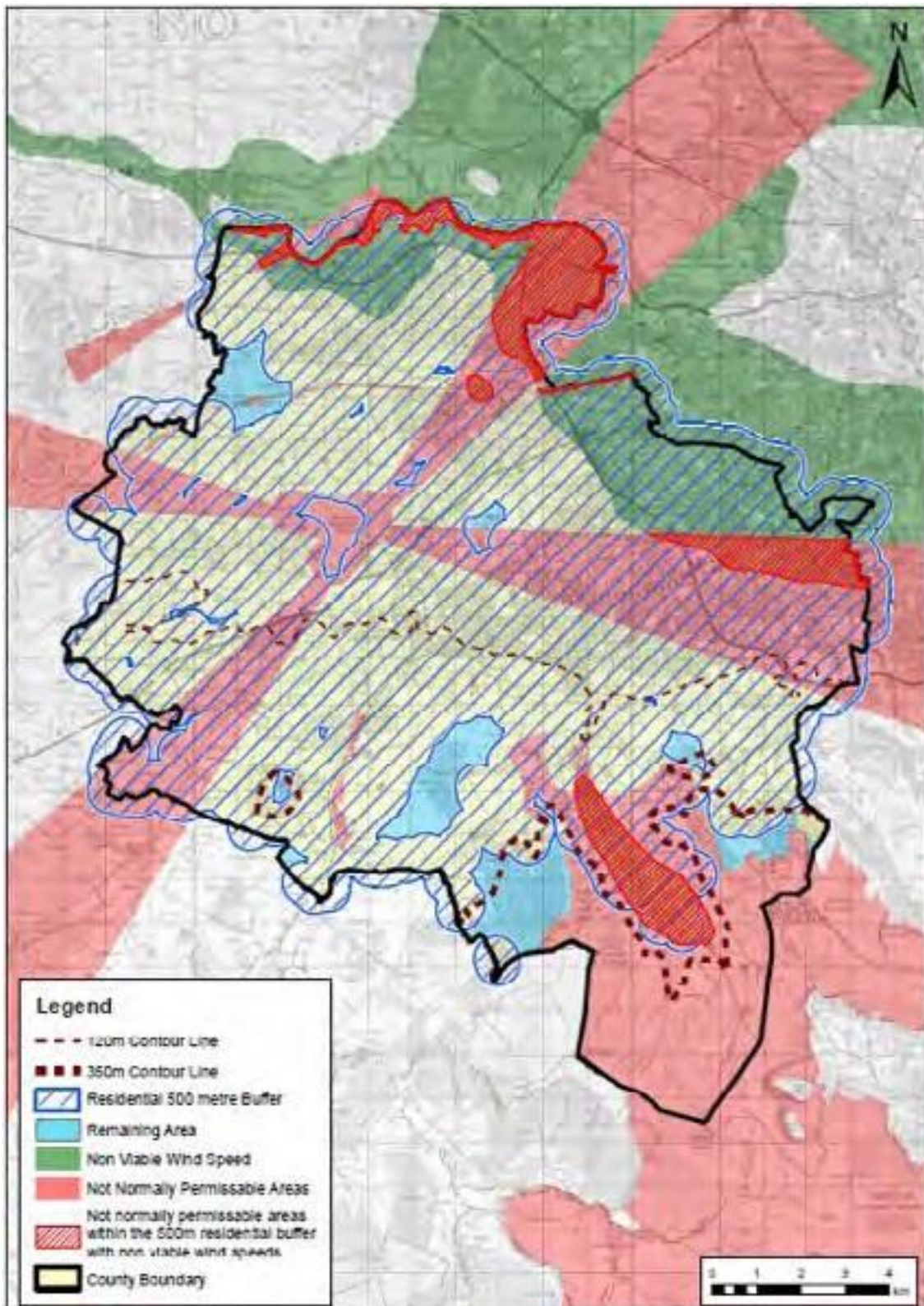
Aithníonn an Chomhairle go gcuireann fuinneamh gaoithe go mór le spriocanna fuinnimh in-athnuaite na hÉireann a bhaint amach san am atá le teacht.

Gabhann Measúnú Carachtair Tírdhreacha (LCA) a nuashonraíodh i 2021 leis an bPlean seo. Rinneadh Anailís Íogaireachta agus Acmhainne Fuinnimh Gaoithe mar chuid den obair bhunaidh

Measúnú Carachtair Tírdhreacha a rinneadh i 2016. Críochnaíodh Bileog Acmhainne Gaoithe chun acmhainn gach Limistéar Carachtair Tírdhreacha sa Chontae a chinneadh ó thaobh tuirbíní gaoithe a shuiteáil iontu. Ba í conclúid na hanailíse seo, in éineacht leis an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha, nach bhfuil aon cheantair sa Chontae ina bhféadfaí bonneagar fuinnimh gaoithe tráchtála ar scála mór a aicmiú mar cheantair ‘ceadaithe i bprionsabal’ nó ‘le breithniú’.

Rinne Codema measúnú féidearthachta ardleibhéil ar fhuinneamh gaoithe don Chontae in 2020. D'aithin an measúnú ar luas na gaoithe roinnt féidearthachtaí do thionscadail fuinnimh gaoithe, cosúil leis an measúnú ar charachtair an tírdhreacha, laistigh de shléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin ach ní raibh sé faoi réir measúnuithe comhshaoil ná modheolaíocht na dTreoirlínte Gaoithe. Tá sé ar intinn ag an gComhairle athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Fuinnimh Gaoithe don Chontae.

Fíor 10.4: Anailís ar Fhuinneamh Gaoithe

Beartas F8: Fuinneamh Gaoithe

A aithint go bhfuil acmhainn shuntasach ag fuinneamh gaoithe maidir le cuidiú chun spriocanna fuinnimh in-athnuaithe a bhaint amach ar an leibhéal náisiúnta faoi réir gan aon drochthionchar a bheith aige ar an gcomhshaol níos leithne agus athbhreithniú a dhéanamh ar acmhainn fuinnimh gaoithe do Bhaile Átha Cliath Theas ag féachaint do na treoirlínte ábhartha agus carachtar an tírdhreacha.

F8 Cuspóir 1:

Athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Fuinnimh Gaoithe reatha don Chontae le linn shaolré an Phlean, ag féachaint d'aon Treoirlínte Fuinnimh Gaoithe nuashonraithe agus Straitéis Fuinnimh Gaoithe Bhaile Átha Cliath Theas atá ann faoi láthair.

F8 Cuspóir 2:

Leanúint ar aghaidh ag measúnú iarratais phleanála i bhfianaise na straitéise fuinnimh gaoithe atá ann faoi láthair (2016) go dtí go mbeidh athbhreithniú ar an straitéis críochnaithe agus faofa, agus aitheantas a thabhairt don chaoi go bhfuil forbairtí fuinnimh gaoithe ar scála mór in aghaidh na straitéise.

10.2.8 Tionscadail Fuinnimh Gaoithe Mionscála

Spreagfaidh an Chomhairle forbairtí fuinnimh gaoithe ó mhionscála go meánmhéide i bpáirceanna tionsclaíocha agus gnó agus i bhforbairtí mionscála chun críocha baile, in áiteanna iomchuí chun freastal ar úsáid fuinnimh ar an láthair (féinthomhailt) agus barrachas a sheoladh don eangach. Aithníonn an Chomhairle an dul chun cinn a rinneadh i dticneolaíochtaí sa réimse seo agus an poitéinseal atá ann forbairt den sórt sin a dhearadh chun go luífeadh sé go hoiriúnach le foirgnimh sa limistéar sin. Tá tacaíocht an Rialtais tugtha dó seo ó 2007, mar atá leagtha amach sna díolúintí pleanála éagsúla dá bhforáiltear faoi na Rialacháin Phleanála agus Forbartha 2007 agus 2008.

Beartas F9: Scéimeanna Fuinnimh Ghaoithe ó Mhionmhéide go Meánach

Forbairtí fuinnimh gaoithe ar scála beag go meánmhéide a spreagadh laistigh de pháirceanna tionsclaíocha nó gnó agus tacú le tograí beaga pobalbhunaithe i gceantair uirbeacha ar choinníoll nach mbíonn drochthionchar acu ar cháilíocht an chomhshaoil, ná ar thaitneamhachtaí amhairc nó cónaithe an cheantair.

10.2.9 Tionscadail Hidrileictreacha Mhionscála

Tá raon dobharlach sa Chontae lena n-áirítear An Life, An Dothra, An Grífin, An Dothra Bheag, An Chamóg agus a gcráobh-aibhneacha. Ciallaíonn sé seo go bhfuil roinnt féidearthachtaí ann maidir le córais hidrileictreacha a fhorbairt sa Chontae. Ainmnítear cuid de na haibhneacha seo agus na sruthanna agus na líonraí fo-aibhneacha a bhaineann leo mar Cheantair Oidhreachta Nádúrtha beartaithe (pNHA) agus tá struchtúir chosanta i gcuid acu lena n-áirítear coraí agus dambaí arb iad sin go minic na suíomhanna is fearr ó thaobh cúrsaí teicniúla de d'fhorbairt hidrileictreach. Tá speicis agus gnáthóga iontu freisin a chosnaítear faoi na Treoracha maidir le hÉin agus Gnáthóga. Faoi láthair tá ceithre stáisiún hidrileictreacha ag giniúint leictreachais i gContae Bhaile Átha Cliath Theas; agus déanfar an poitéinseal atá ann a mheas maidir le forbairt bhreise a dhéanamh ar thionscadail hidrileictreacha mionscála sa Chontae, go háirithe chun an leictreachais a úsáid ar an láthair le freastal ar riachtanais leictreachais na bhfoirgneamh nua atá beartaithe nó na bhfoirgneamh atá ann cheana a athchóiriú

agus déanfar iad a mheas i bhfianaise na mbreithnithe comhshaoil ábhartha is iomchuí dá suíomhanna agus dá suíomhanna cois abhann.

Beartas F10: Tionscadail Hidrileictreacha Mionscála

Tacú le forbairt scéimeanna mionscála hidrileictreacha sa Chontae

F10 Cuspóir 1:

Tacú le cur ar fáil tionscadal hidrileictreach mionscála ar na haibhneacha, sruthchúrsaí, dambaí fionnuisce agus coraí ar fud an Chontae, i gcás nach mbeidh drochthionchar ag na tionscadail ar fhána speicis fionnuisce, ar bhithéagsúlacht ná ar ghnéithe oidhreachta nádúrtha nó tógtha agus chun tacú le láithreáin fhéideartha agus iad a scrúdú.

F10 Cuspóir 2:

Tacú agus éascú a dhéanamh ar imscrúdú suíomhanna féideartha sa Chontae chun hidreachumhacht ar scála beag a ghiniúint.

10.2.10 Bonneagar Glas

Má dhéantar an bonneagar glas a mhéadú féadfaidh sé cuidiú chun Gáis Cheaptha Teasa a fhritháireamh ó fhorbairtí nua (foirgnimh agus gníomhaíocht iompair ghaolmhar) agus gníomhú mar linnte carbóin. Dá bhrí sin, má laghdaítear limistéir ghlasa agus crainn ní bheifear in ann an oiread Gáis Cheaptha Teasa a fhritháireamh.

Tá crainn agus tírdhreachú tábhachtach chun an aeráid a fheabhsú agus chun an timpeallacht a choinneáil shláintiúil. Tá ráta ionsúcháin carbóin ag ceantair faoi chrainn thart ar thrí oiread níos airde ná ráta na limistéar atá clúdaithe le féar. Súnn crainn carbón ón aer de réir mar a fhasann siad agus soláthraíonn coillte agus foraoisí buntáistí fadtéarmacha maidir le laghdú carbóin.

Má chuirtear crainn i gceantair uirbeacha ina bhfuil a lán truailleán atmaisféarach, féadfaidh siad na truailleáin sin a scagadh, rith uisce chun srutha a laghdú, cáilíocht uisce a fheabhsú, torann a laghdú agus scáth a sholáthar chun cabhrú chun limistéir theasa uirbeacha a laghdú. Tá plandáil crainn ar cheann de na modhanna is costéifeachtaí chun carbón a ghabháil agus a stóráil.

Is féidir le crainn agus coinneáil crann aibí a bheith mar shócmhainn i bhforbairt nua. Tugann siad carachtar láidir d'áit agus cruthaíonn ómós áite, chomh maith le tírdhreach réamhdhéanta a sholáthar. Bíonn sé inmhianaithe crainn a choinneáil i gcónaí, cé go gcailltear go leor crann gach bliain le linn forbartha. Baintear cuid acu mar gheall ar a riocht nó toisc go bhfuil siad díreach sa bhealach ar an bhforbairt. Cailltear go leor, áfach, toisc go ndéantar iad a chosaint ar bhealach mí-oiriúnach le linn chéim na tógála.

Beartas F11: Bonneagar Glas

Straitéis Bhonneagar Glas na Comhairle a chur i bhfeidhm mar ghné riachtanach chun go mbeidh teacht aniar againn maidir le hathrú aeráide agus ag an am céanna a chinntiú go gcruthófar áiteanna sláintiúla agus go dtógfar áiteanna cónaithe go dlúth le chéile, de réir an Bheartais Náisiúnta agus Réigiúnaigh agus an Phlean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide.

F11 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcuirtear beartas agus cuspóirí i bhfeidhm maidir le crainn a chur, crainn ar an láithreán a chosaint agus caighdeán bhainistíochta forbartha i ndáil le forbairt nua mar atá leagtha amach sna Caibidlí sa phlean seo faoin mBonneagar Glass, faoin Oidhreacht agus faoi Chur i bhFeidhm.

10.3 Criosanna Dícharbónaithe

Tugann Gníomh 165 den Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide dúshlán na nÚdarás Áitiúil Criosanna Dícharbónaithe a aithint agus a fhorbairt. Tá cur i bhfeidhm na gníomhaíochta á stiúradh ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht. Tá Baile Átha Cliath Theas sna céimeanna luatha maidir le limistéar a shainaithe mar chrios dícharbónaithe.

Is éard atá i gCrios Dícharbónaithe limistéar a shainaitheann an t-údarás áitiúil, inar féidir le raon beart um maolú aeráide a bheith ann chun aghaidh a thabhairt ar fhuinneamh áitiúil ísealcharbóin, astaíochtaí gás ceaptha teasa agus riachtanais aeráide. Baineann raon na dtionscadal a fhorbraítear go sonrach le tréithe fuinnimh agus aeráide an limistéir spásúil atá clúdaithe ag an gCrios Dícharbónaithe. Féadann raon teicneolaíochtaí agus beart a bheith san áireamh leis a thugann aghaidh ar leictreachas, teas, iompar, éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh, forghabháil carbóin, stóráil fuinnimh, minicíocht eangai/táimhe srl.

Ba cheart go dtabharfaí aghaidh i gCrios Dícharbónaithe ar na comhbhuntaistí níos leithne a bhaineann le cáilíocht an aeir, sláinte fheabhsaithe, bithéagsúlacht, carbón corpraithe, cleachtais talmhaíochta, bainistíocht inbhuanaithe talún, leibhéal torainn níos ísle, dramhaíl, uisce, geilleagar ciorclach srl., agus ba cheart é a chomhtháthú le sonraí cliste agus tionscnaimh maidir le 'cathracha cliste' (de réir mar is ábhartha).

Is féidir iniúchadh a dhéanamh freisin i gCrios Dícharbónaithe ar na tairbhí breise a bhaineann le hoiriúnú aeráide agus scrúdú a dhéanamh ar raon beart áitiúil mar phromhadh aeráide, foraoisiú, bonneagar glas agus gorm, éifeachtaí na n-oileán teasa a laghdú, feacht na saoránach agus athrú iompraíochta.

Is é an sainmhíniú oibre a thugtar ar chrios dícharbónaithe ná:

Is limistéar spásúil é Crios Dícharbónaithe a shainaitheann an t-údarás áitiúil, ina sainaitheann beart maolaithe agus oiriúnaithe aeráide mar aon le bearta bithéagsúlachta agus aithnítear na daoine nó na dreamanna a thabharfaidh aghaidh ar fhuinneamh ísealcharbóin áitiúil, astaíochtaí gás ceaptha teasa agus riachtanais aeráide chun cur le spriocanna náisiúnta um ghníomhú ar son na haeráide.

Beartas F12: Criosanna Dícharbónaithe

Tacú le criosanna dícharbónaithe a aithint agus a fhorbairt i mBaile Átha Cliath Theas thar shaolré an Phlean Forbartha.

F12 Cuspóir 1:

Giniúint agus soláthar roghanna fuinnimh ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn.

F12 Cuspóir 2:

Oibriú i gcomhar le CARO agus páirtithe leasmhara eile chun criosanna dícharbónaithe sa Chontae a aithint.

F12 Cuspóir 3:

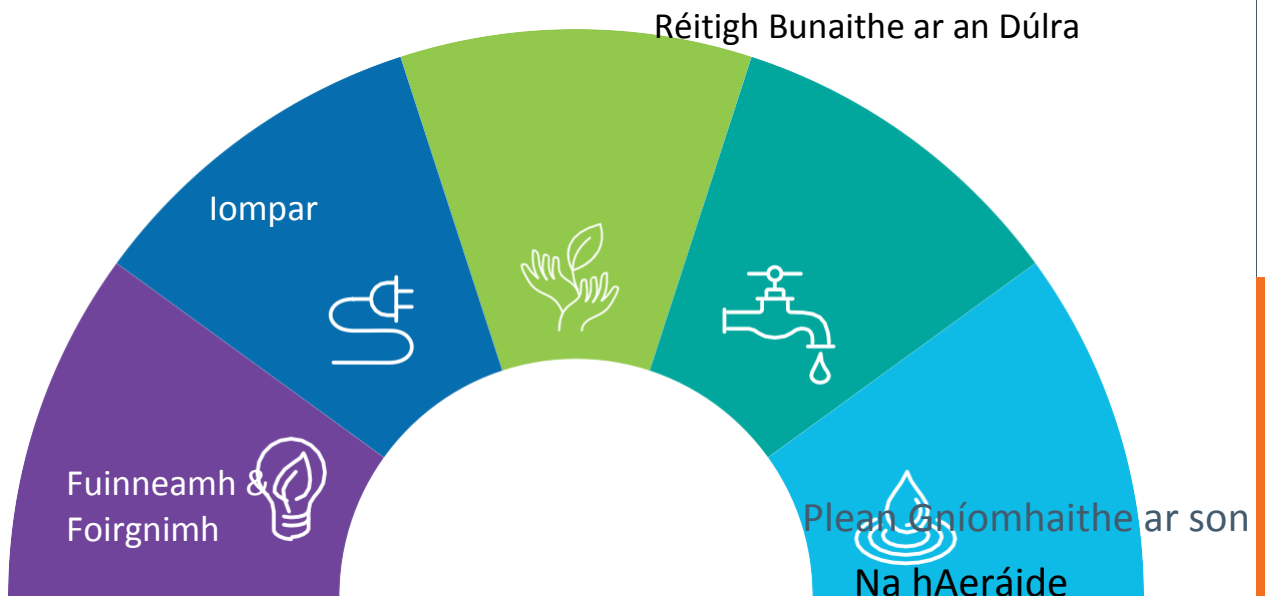
A chinntiú go luíonn gach forbairt laistigh den chrios dícharbónaithe le haidhmeanna na gcriosanna sin i gceantair ina n-aithnítear iad laistigh den Chontae.

10.3.1 Buntáistí Eacnamaíocha agus Sóisialta

D'fhéadfadh impleachtaí suntasacha eacnamaíocha agus sóisialta a bheith ag baint le húsáid teicneolaíochta fuinnimh agus lenár n-aistriú go geilleagar saor ó charbón. I measc na mbuntáistí tá cruthú postanna nua, laghdú an chostais a bhaineann le giniúint fuinnimh agus buntáistí sláinte féideartha mar cháilíocht an aeir a fheabhsú agus truailliú aeir a laghdú. Cinnteoidh aistriú cóir go ndéanfar daoine a athoiliúint chun go mbeidh siad in ann iad féin a oiriúnú d'fhostaíocht i margadh saothair atá ag athrú.

Beartas F13: Buntáistí Eacnamaíocha agus Sóisialta

Tacú le haistriú cóir go todhchaí inbhuanaithe do gach pobal ar bhealach atá cóir agus cothrom do gach duine lena mbaineann sé trí éagsúlú an gheilleagair agus cabhrú le daoine iad féin a oiriúnú do mhargadh saothair atá ag athrú (féach freisin Caibidil 9 Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht).

10.4 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide - Fuinneamh

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Foinse Gás Ceaptha Teasa	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Cé go n-admhaítear go mbeidh tionchair ag gach forbairt nua ar tháirgeadh Gás Ceaptha Teasa agus go gcuirfidh siad leis an athrú aeráide, tugann an chaibidil seo aghaidh ar gach earnáil den gheilleagar agus den Chontae d'fhonn cur chuige maidir le fuinneamh inbhuanaithe a chomhtháthú i ngach forbairt. Teicneolaíochtaí fuinnimh in-athnuaite a éascú, a chur chun cinn, a mholadh agus a chomhtháthú i ngach gné d'fhorbairt sa Chontae.</p>	<p>I measc na mbeartas agus na gcuispóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide tá:</p> <ul style="list-style-type: none"> è Beartas uileghabhálach chun caomhnú fuinnimh a chur chun cinn, éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus fás roghanna malartacha áitiúla fuinnimh a chur chun cinn ar bhealach atá inghlactha agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de agus atá ag teacht le beartais náisiúnta agus réigiúnacha. è Éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú i bhfoirgnimh atá ann cheana agus i bhfoirgnimh nua. è Éascú a dhéanamh ar sholáthar feithiclí leictreacha. è Líonraí Téimh Dúiche ísealcharbóin a sholáthar mar aon le córais chun teas dramhaíola a aisghabháil. è Forbairt teicneolaíochta fuinnimh gréine, gaoithe agus hidrileictreacha a éascú nuair is féidir faoi réir measúnaithe comhshaoil. è Tacú le forálacha Bonneagair Ghlais an phlean a chinntiú i ngach forbairt. è Tacú le criosanna dícharbónaithe sa Chontae a shainaithint agus a fhorbairt agus a chinntiú go bhfuil gach forbairt laistigh de chriosanna den sórt sin ag teacht lena n-aidhmeanna

Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil

Fís

Timpeallacht a chruthú a mbeidh líonraí ardchaighdeán bonneagair agus seirbhísí comhshaoil ann chun sláinte agus folláine na ndaoine a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae a chinntiú, agus todhchaí eacnamaíoch an Chontae a chinntiú freisin.

11.0 Réamhrá

Tá impleachtaí ag cáilíocht ár dtimpeallachta ar ár sláinte agus ar ár bhfolláine. Tá infhaighteacht líonraí bonneagair agus seirbhísí ardchaighdeán chomhshaoil rithábachtach chun infheistíocht eacnamaíoch a fháil, áiteanna inbhuanaithe tarraingteacha a chruthú, sláinte agus folláine a chinntiú, agus an comhshaoil a chosaint.

11.0.1 Gníomhú ar son na haeráide

Léiríonn beartas ardleibhéil ar leibhéal Eorpach agus náisiúnta an ról atá ag timpeallacht ardcháilíochta maidir lenár spriocanna maidir le hathrú aeráide a bhaint amach agus sláinte an phláinéid a choinneáil. Trí phleanáil inbhuanaithe is féidir linn a chinntiú go mbeidh ár dtimpeallacht ina príomhghné inár mbreithniú ar fhás agus ar fhorbairt, ar leibhéal straitéiseach agus ar leibhéal an tsuímh aonair.

11.0.2 Comhthéacs an Bheartais Phleanála

Toradh Straitéiseach Náisiúnta 9 (NSO9) den Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF): Éilítear leis go ndéanfar 'Bainistiú Inbhuanaithe ar Uisce, Dramháil agus ar Sheirbhísí Comhshaoil eile.'

È Éilítear le **NPO 52** go mbeidh an córas pleanála *'freagrach dár ndúshlán chomhshaoil náisiúnta agus go gcinnteoidh sé go dtarlóidh forbairt laistigh de theorainneacha comhshaoil, ag féachaint do riachtanais uile na reachtaíochta comhshaoil ábhartha agus do bhainistíocht inbhuanaithe ar gcaipitil nádúrtha.'*

È Éilítear le **NPO 56** go ndéanfar bainistíocht inbhuanaithe ar uisce, infheistíocht i gcineálacha éagsúla cóireála dramháola agus go dtabharfar tacaíocht do phrionsabail an gheilleagair chiorclaigh, agus go dtabharfar tosaíocht do chosc, athúsáid, athchúrsáil agus aisghabháil.

È Éilíonn **NPO 63** orainn 'A chinntiú go ndéanfar agus forbairt éifeachtúil, inbhuanaithe ar acmhainní uisce agus ar bhonneagar seirbhísí uisce d'fhonn acmhainní uisce a bhainistiú agus a chaomhnú ar bhealach a thacaíonn le sochaí sláintiúil, riachtanais forbartha eacnamaíochta agus timpeallacht níos glaine.'

È Éilíonn **NPO 64** orainn 'Cáilíocht an aeir a fheabhsú agus cabhrú chun nach mbeidh daoine nochta do leibhéil do-ghlactha truaillithe inár gceantair uirbeacha agus tuaithe trí úsáid chomhtháite talún agus pleanáil spásúil a thacaíonn le hiompar poiblí, siúl agus rothaíocht mar mhodhanna iompair níos fabhraí ná an carr príobháideach, foirgnimh atá tíosach ar fhuinneamh a chur chun cinn mar aon le córais téimh a mbeidh astaíochtaí áitiúla nialasacha acu, pleanáil bonneagair ghlais agus réitigh nuálacha dearaidh.'

È Éilítear le **NPO 65** ar údarais áitiúla 'Bainistíocht réamhghníomhach torainn a chur chun cinn nuair is dóigh go mbeidh drochthionchar suntasach aige ar shláinte agus ar cháilíocht na beatha agus tacú le haidhmeanna na Rialachán um Thorann Comhshaoil trí threoir phleanála náisiúnta agus Pleananna Gníomhaíochta in aghaidh Torainn.'

Cuimsíonn an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach roinnt cuspóirí beartais ar acmhainní nádúrtha agus aitheantas á thabhairt go mbímid ag brath orthu chun sláinte an phobail, an comhshaoil agus taitneamhachtaí a chosaint agus chun

earnálacha fostaíochta áirithe a chothú.

è Ceanglaítear le **RPO 10.1:** *go gcuirfidh Údaráis Áitiúla tograí san áireamh i bpleananna forbartha chun úsáid agus forbairt éifeachtúil agus inbhuanaithe acmhainní uisce agus bonneagair seirbhísí uisce a chinntiú d'fhonn acmhainní uisce a bhainistiú agus a chaomhnú ar bhealach a thacaíonn le sochaí shláintiúil, riachtanais forbartha eacnamaíochta agus timpeallacht níos glaine.'*

è Ceanglaítear le **RPO 10.4:** ar Údaráis Áitiúla *'Tacú le hUisce Éireann agus leis na húdaráis áitiúla ábhartha sa Réigiún chun sceitheadh a laghdú, agus an t-éileamh ar infheistíocht chaipitil a íoslaghdú.'*

è **RPO 10.12:** Tacóidh pleananna forbartha le hinfeistíocht straitéiseach i mbonneagar cóireála fuíolluisce agus beidh foráil iontu do líonraí bréanuisce agus uisce dromchla a scaradh ó chéile chun freastal ar fhás an Réigiúin sa todhchaí.

è Éilítear le **RPO 7.12:** go mbeadh Measúnú Straitéiseach ar Bhaol Tuilte (SFRA) san áireamh i bpleananna reachtúla um úsáid talún agus go ndéanfar iarracht chun criosú agus forbairt mhíchuí maidir le húsáid talún a sheachaint i gceantair atá i mbaol tuilte agus réitigh bhainistíochta uisce inbhuanaithe (mar CIDU, dromchlaí neamhphóiríúla agus díonta glasa) a chomhtháthú chun áiteanna sábháilte a chruthú de réir an Chórais Phleanála agus na dTreoirínte um Measúnú Riosca Tuilte d'Údaráis Áitiúla.

è Ceanglaítear le **RPO 7.8:** ar Údaráis Áitiúla cuspóirí *Treoir um Thorann Timpeallachta an AE* a ionchorprú in ullmhú léarscáileanna straitéiseacha torainn agus pleananna gníomhaíochta a thacaíonn le bearta réamhghníomhacha chun torann a sheachaint, a mhaolú agus a íoslaghdú, i gcásanna inar dóigh go mbeidh éifeachtaí dochracha aige.

Tá go leor cuspóirí beartais ábhartha eile ann idir náisiúnta agus réigiúnacha. Déantar tagairt dóibh sin de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí faoi leith an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus tá siad leagtha amach go hiomlán in Aguisín 7.

Beartas BC1: Beartas Uileghabhálach

A chinntiú go dtarlaíonn forbairt laistigh de theorainneacha comhshaoil, ag féachaint do riachtanais uile na reachtaíochta comhshaoil ábhartha agus do bhainistiú inbhuanaithe ar gcaipitil nádúrtha.

11.1 Soláthar Uisce agus Fuíolluisce

Soláthraíonn an *Chreat-treoir Uisce* (2000/60/CE) an tsraith uileghabhálach socrúithe a rialaíonn bainistíocht cháilíocht uisce ar fud na hEorpa. Leis an Treoir um Chóireáil Fuíolluisce Uirbigh agus an Treoir um Uisce Óil leagtar síos caighdeáin do sholáthar fuíolluisce agus uisce faoi seach agus trasúidh iad trí Rialacháin i reachtaíocht na hÉireann.

Tá an beartas náisiúnta maidir le soláthar agus forbairt seirbhísí uisce agus fuíolluisce leagtha síos sa *Ráiteas Beartais um Sheirbhísí Uisce 2018 - 2025* (2018). Aithníodh sa ráiteas beartais ardleibhéal sin

na príomhchuspóirí beartais maidir le soláthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce go dtí 2025. Sainaithnítear trí théama: cáilíocht; caomhnú; agus a chinntiú go seasfaidh siad an aimsir.

11.1.1 Uisce Éireann

Tá Uisce Éireann freagrach as seirbhísí uisce poiblí in Éirinn. Cuimsíonn sé seo gach seirbhís uisce poiblí, lena n-áirítear soláthar uisce óil agus bailiú, cóireáil agus diúscairt fuíolluisce.

Leagtar amach sa *Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce* (2015) cuspóirí straitéiseacha maidir le seirbhísí uisce a sholáthar in Éirinn go dtí 2040. Aithnítear sa phlean na dúshlán reatha agus na dúshlán amach anseo maidir le seirbhísí uisce a sholáthar agus sainaithnítear tosaíochtaí ann a gcaithfear déileáil leo sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. Soláthraíonn an Plean an comhthéacs le haghaidh pleananna mionsonraithe forfheidhmithe chun aghaidh a thabhairt ar phríomhréimsí seirbhíse uisce mar bhainistíocht acmhainní uisce, comhlíonadh rialacha fuíolluisce agus bainistiú sloda.

Caithfidh Uisce Éireann a bheith ar an eolas faoi phleananna straitéiseacha náisiúnta agus réigiúnacha, lena n-áirítear Pleananna Bainistíochta Abhantraí faoin gCreat-treoir Uisce ina bhfuil oibleagáid dhlíthiúil stádas na ndobharlach a chosaint agus a fheabhsú.

Dúshlán a bhí ann bonneagar dramhaíola agus fuíolluisce a sholáthar i Réigiún Bhaile Átha Cliath i rith trí thimthriall dheireanacha an Phlean Forbartha. Thug an Creat Náisiúnta Pleanála agus an Plean Forbartha Náisiúnta 2018-2027 (PFN) aghaidh ar an dúshlán seo tríd an bhonneagar rithábachtach cumasúcháin a sholáthar ar bhonn céimnithe. Tá 10.5 billiún curtha in áirithe sa PFN le haghaidh bonneagar uisce agus fuíolluisce sna deich mbliana ó 2018 go 2028. Caithfear aird a thabhairt sa Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce ar Straitéisí Lárnacha na bPleananna Forbartha lena n-áirítear nuair is gá líon na ngléasraí cóireála a mhéadú chun freastal ar riachtanais.

Tá obair ar siúl faoi láthair ar Phlean Náisiúnta Uisce Éireann um Acmhainní Uisce a bheidh ina straitéis 25 bliain chun soláthar uisce óil slán agus iontaofa a chinntiú don Réigiún.

11.1.2 Soláthar Uisce

Faoi láthair soláthraítear uisce do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ó Ghléasra Cóireála Uisce Léim an Bhradáin agus ó Ghléasra Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir (Baile Mór na nLústasach). Bíonn an oiread sin éilimh ar sholáthar uisce i mórcheantar Bhaile Átha Cliath go bhfuil an córas i mbaol. Tá an Tionscadal Soláthair Uisce do Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre san áireamh i dTogra Éireann 2040. Tá sé i gceist go gcinnteoidh an tionscadal go leor uisce cóireáilte chun freastal ar fhás fadtéarmach an Réigiúin go dtí 2050 agus chun athléimneacht agus slándáil an tsoláthair a chinntiú.

D'aithin Uisce Éireann gurb é Abhantrach an Phairtín an rogha ab fhearr ó thaobh soláthair uisce chun an sochar ba leithne a sholáthar don líon daoine ba mhó, is go mbeadh an tionchar ba lú ar an gcomhshaol aige agus gurb é sin an rogha ab éifeachtaí ó thaobh costais de. Cuimsíonn an scéim astarraingt uisce ó Abhainn na Sionainne íochtaráí ag Abhantrach an Phairtín i gCo. Thiobraid Árann. Seolfar uisce cóireáilte i bpiobán 170km ansin chuig taiscumar ag Mullach na Pise i mBaile Átha Cliath Theas, áit a nasctar é le líonra Mhorcheantar Bhaile Átha Cliath. Tá Uisce Éireann

ag seoladh iarratais phleanála don scéim ar aghaidh chuig an mBord Pleanála.

11.1.3 Fuíolluisce

Coimisiúnaíodh Staidéar Straitéiseach Draenála Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath (GSDS) i 2001 chun anailís straitéiseach a dhéanamh ar na córais bréanuisce agus uisce dromchla atá ag comhairlí Cathrach Bhaile Átha Cliath, Fine Gall, Baile Átha Cliath Theas, Dún Laoghaire-Ráth an Dúin, an Mhí, Cill Dara agus Cill Mhantáin. Tugadh forbhreathnú ann ar fheidhmíocht an bhonneagair draenála i ndobharcheantair an réigiúin agus mhol sé oibreacha feabhsúcháin bonneagair chun an fás a bhfuiltear ag súil leis sa dobharcheantar go dtí an bhliain 2031 agus ina dhiaidh sin a éascú. Ó bunaíodh Uisce Éireann tá príomhghnéithe an bheartais sin ina ndlúthchuid de bheartas na heagraíochta.

Fíor 11.0 – Tionscadal Soláthair Uisce le haghaidh Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre, an rogha ó Abhantrach an Phairtín go Mullach na Pise

Beartas BC2: Soláthar Uisce agus Fuíolluisce

A chinntiú go bhfuil bonneagar an tsoláthair uisce agus fuíolluisce leordhóthanach chun freastal ar riachtanais mhéadaitheacha an daonra agus chun tacú le fás i bpostanna thar shaolré an Phlean Forbartha agus go n-éascóidh sé cosaint an chomhshaoil agus fás inbhuanaithe.

BC2 Cuspóir 1:

Oibriú i gcomhar le hUisce Éireann chun an bonneagar uisce agus draenála atá ann a chosaint agus chun uasghrádú agus leathnú leanúnach a dhéanamh ar an soláthar uisce agus ar na seirbhísí fuíolluisce chun freastal ar riachtanais an Chontae agus an Réigiúin sa todhchaí.

BC2 Cuspóir 2:

Tacú le hUisce Éireann chun príomhthionscadail sheirbhíse uisce a sholáthar sa Chontae lena n-áirítear:

è An tionscadal Uisce le haghaidh Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre.

è Taiscumar Theach Sagard.

è Uasghrádú a dhéanamh ar shéarach bréanuisce 9B.

è Uasghrádú ar Scéim Séarachais Ghleann na Dothra agus oibriú le hUisce Éireann chun dul i ngleic go tapa leis na fadhbanna atá á gcruthú ag saincheisteanna acmhainne maidir le Séarach Ghleann na Dothra agus go háirithe chun freagra réamhghníomhach a spreagadh maidir le séarach ag cur thar maoil isteach i bPáirc Ghleann na Dothra chun an fhadhb a réiteach agus an tionchair ar cháilíocht uisce, bithéagsúlacht, taitneamhacht agus sláinte an phobail a mhaolú.

è Uasghrádú a dhéanamh ar líonraí réigiúnacha agus ar ghléasraí cóireála.

BC2 Cuspóir 3:

Staidéar Draenála Straitéiseach Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath de chuid na nÚdarás Áitiúil i Réigiún Bhaile Átha Cliath (2005) a chur chun cinn agus tacú leis.

BC2 Cuspóir 4:

Tacú le hUisce Éireann maidir le soláthar na gcuspóirí straitéiseacha agus na dtionscadal straitéiseach uisce agus fuíolluisce agus bonneagair atá leagtha amach i bPlean Straitéiseach Seirbhísí Uisce (2015), agus aon phlean ina dhiaidh sin, Plean Infheistíochta Caipitil Uisce Éireann 2020 - 2024, agus aon Phleananna Infheistíochta Caipitil ina dhiaidh sin agus an Plean Náisiúnta Acmhainní Uisce atá le teacht.

BC2 Cuspóir 5:

Toirmeasc a chur le eis-sreafaí uisce dromchla a nascadh leis an líonra draenála bréanuisce sna háiteanna ina bhfuil córais scartha ar fáil.

BC2 Cuspóir 6:

Oibriú i gcomhar le hUisce Éireann chun sceitheadh a laghdú de réir aon Straitéis Réigiúnach um Chaomhnú Uisce atá le teacht.

BC2 Cuspóir 7:

Caomhnú uisce agus dea-chleachtais maidir le caomhnú uisce a chur chun cinn i ngach forbairt, lena n-áirítear bailiú uisce báistí, athchúrsáil uisce liath agus tacú le cur i bhfeidhm BS8515: 2009 Córais um bailiú uisce báistí
– Cód Cleachtais

BC2 Cuspóir 8:

A chinntiú go mbeifear i mbun idirchaidrimh agus comhairliúcháin leanúnach le hUisce Éireann lena chinntiú go mbeidh bonneagar na seirbhísí uisce i gcomhair fás pleanáilte an Chontae, ag teacht le Straitéis Lárnach an Chontae, is go ndéanfar iad a chomhtháthú sna pleananna agus sna cláir chaipitil ábhartha agus a chinntiú go ndéantar dearadh agus leagan amach na seirbhísí uisce a mheas go hiomlán chun fás inbhuanaithe a sholáthar.

BC2 Cuspóir 9:

A chinntiú go mbeidh gach forbairt nua i gceantair a bhfuil a líonra bréanséarachais poiblí ag freastal uirthi nasctha leis an gcóras séarachais phoiblí.

BC2 Cuspóir 10:

A cheangal maidir le gach togra forbartha córas draenála a sholáthar d'uisce salach agus córas draenála ar leithligh d'uisce dromchla - nuair is féidir.

11.2 Uisce Dromchla agus Screamhuisce

Tá Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas freagrach as bainistíocht uisce dromchla agus as cosaint uiscigh sa Chontae, agus tá Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) freagrach as bainistíocht riosca tuilte. Is é príomhchuspóir Chreat-treoir Uisce an AE cáilíocht uisce a chosaint agus a athbhunú in uisce dromchla agus screamhuisce.

San áireamh sa Chreat-treoir tá an ceanglas 'cuidiú chun éifeachtaí tuilte a mhaolú', a achtaíodh leis an Treoir maidir le Tuilte. Tá dlúthbhaint ag cur i bhfeidhm na Treorach maidir le Tuilte agus forbairt Pleananna Bainistíochta Riosca Tuilte nasctha go dlúth le cur i bhfeidhm na Creat-Treorach Uisce.

11.2.1 Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU)

Réiteach bunaithe ar nádúr maidir le bhainistíocht uisce is iad na Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU) a bhfuil sé d'aidhm acu aghaidh a thabhairt ar uisce dromchla ar bhealach inbhuanaithe, trí phróisis insíothlaithe nádúrtha ón gcomhshaol a úsáid agus a aithris a dhéanamh orthu, agus an ráta rith chun srutha uisce a laghdú agus cáilíocht an uisce a fheabhsú. Tugtar aghaidh go mion ar na buntáistí a bhaineann le CIDU i gCaibidil 4 *Bonneagar Glas*, Cuid 4.3.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce, áit a bhfuil beartas agus cuspóirí níos mionsonraithe maidir le CIDU leagtha amach.

Críochnaíodh *Pleananna Bainistíochta Abhantraí 2009-2014* faoin gCreat-Treoir Uisce a chlúdaíonn ocht Limistéar Abhantraí. Rinne na pleananna achoimre ar na dobharlaigh a mb'fhéidir nach gcomhlíonadh siad cuspóirí comhshaoil na Creat-treorach Uisce faoi 2015 agus sainaithníodh na brúnna a bhí ina constaicí maidir leis na cuspóirí comhshaoil a bhaint amach. Rinneadh cur síos ar thorthaí an aicmithe sna pleananna agus d'aithin siad bearta a bhféadfaí a thabhairt isteach d'fhonn uiscí a chosaint agus cuspóirí na Creat-treorach a bhaint amach. Laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas bhí stádas ó bhocht go measartha ag Aibhneacha na Camóige agus na Dothra agus bhí stádas maith ag an Grífin, an Life agus an Dothra Bheag (2013-2018). Clúdóidh dara timthriall na bpleananna bainistíochta (2015-2021) Ceantar Abhantraí amháin d'Éirinn.

Beartas BC3: Uisce Dromchla agus Screamhuisce

Uisce dromchla a bhainistiú agus cáilíocht screamhuisce agus uisce dromchla a chosaint agus a fheabhsú chun ceanglais Chreat-Treoir Uisce an AE a chomhlíonadh.

BC3 Cuspóir 1:

Cáilíocht chomhshaoil agus éiceolaíoch ár n-uiscí dromchla agus ár screamhuisce a choinneáil agus a fheabhsú trí na bearta ábhartha atá leagtha amach sna Pleananna um Bainistíocht Abhantrach a chur i bhfeidhm.

BC3 Cuspóir 2:

Na córais draenála uisce dromchla atá sa Chontae faoi láthair a chothabháil agus a fheabhsú agus Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU) a éileamh i bhforbairtí nua de réir na gculpóirí atá leagtha amach i gcuid 4.3.2 den Phlean seo, lena n-áirítear, nuair is indéanta, bogáigh chomhtháite a thógáil ar an leibhéal áitiúil, ceantair agus Contae, chun eis-sreabhadh uisce dromchla a rialú agus cáilíocht uisce a chosaint.

BC3 Cuspóir 3:

Na huiscigh a bhfuil tábhachtach réigiúnach agus áitiúil ag baint leo sa Chontae a chosaint ar riosca truaillithe.

BC3 Cuspóir 4:

Leanúint d'iarachtaí chun cáilíocht uisce a fheabhsú faoin Acht Rialtais Áitiúil (Truailliú Uisce), 1977, arna leasú agus trí na bearta atá leagtha amach faoi Threoir maidir le Níotráití (91/676/EEC) agus faoin gClár reatha Náisiúnta Gníomhaíochta maidir le Níotráití agus gach reachtaíocht ábhartha eile a chur i bhfeidhm.

BC3 Cuspóir 5:

Go ginearálta toirmeasc a chur ar fhorbairt laistigh de limistéir shrianta a shaináithnítear ar Léarscáil Limistéir Teoranta Taiscumar Bhóthair na Bruíne /Ghleann na Smól atá in Aguisín 5.

BC3 Cuspóir 6:

Cúrsaí uisce bradána a chosaint, mar dhobharcheantair Abhainn na Life agus na Dothra (lena n-áirítear Taiscumar Bhóthair na Bruíne), a aithnítear a bheith eisceachtúil maidir le tacú le speicis éisc bhradána.

BC3 Cuspóir 7:

Cáilíocht uisce dromchla a chosaint trí leanúint ar aghaidh ag measúnú tionchar na mí-nasc baile agus tionsclaíoch leis an líonra draenála sa Chontae agus an tionchar gaolmhar ar cháilíocht uisce dromchla, agus trí bhearta a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt air sin, agus aon mhícheangail i dtithíocht na Comhairle a dhiagnóisiú agus a dheisiú mar chuid den phróiseas athligthe.

11.3 Bainistíocht Riosca Tuilte

Tá bainistíocht tuile in Éirinn á cur chun cinn ag Treoir maidir le Tuilte an AE agus moltaí Thuarascáil Athbhreithnithe Náisiúnta ar Bheartas Tuilte 2004. Léiríonn *An Córas Pleanála* agus na *Treoirínte um Bainistíocht Riosca Tuilte d'Údarás Phleanála*, na Roinne Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil (DECLG) agus Oifig na nOibreacha Poiblí (2009) agus Ciorclán DECLG P12/2014 an nasc atá idir bainistíocht riosca tuile agus an córas pleanála. Deirtear sna treoirínte gur gá go mbeadh anailís iomchuí ar riosca tuile mar thaca leis na céimeanna i bpróiseas a phlean forbartha agus ina Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil.

Rinneadh Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte sa Chontae chun tacú leis an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil a rinneadh ar Phlean Forbartha an Chontae. Rinneadh an measúnú de réir cheanglais na dTreoirínte Bainistíochta Riosca Tuilte agus Chreat-Treoir Uisce an AE. Is doiciméad ar leithligh é an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte atá le léamh in éineacht leis an bPlean seo.

Aithníodh agus mapáladh an baol tuilte sa Chontae sa Mheasúnú Straitéiseach agus thacaigh sé le cur chuige seicheamhach i leith na planála, de réir mholtaí na dTreoirínte um Bainistíocht Riosca Tuilte.

Tá oiriúnú agus athléimneacht i leith athrú aeráide ar cheann de na breithnithe bunúsacha maidir le planáil straitéiseach. Mar sin, rinneadh breithmheas ar thionchair fhéideartha an athraithe aeráide mar chuid den Mheasúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte maidir le paraiméadair an OPW faoi athrú aeráide a luaitear sa *Phlean Oiriúnaithe Earnála um Bainistíocht Riosca Tuilte i leith Athrú Aeráide (2019)*, mar aon le dea-chleachtas idirnáisiúnta freisin laistigh de dhlínsí Eorpacha eile agus na staidéir eolaíochta is déanaí.

Tá sé ag éirí níos dóchúla go mbeidh aeráid na hÉireann cosúil leis an aeráid a léirítear sa chás um athrú aeráide san High-End Future faoin mbliain 2100. Dá bhrí sin, úsáideadh paraiméadair an High End Future Scenario (HEFS) sa phróiseas measúnaithe. Cuideoidh an cur chuige seo chun ár n-oibleagáidí faoin gCreat-Treoir Uisce a bhaint amach. Tá an OPW ag aistriú faoi láthair chuig samhla aeráide réigiúnacha a léiríonn na tionchair dhóchúla éagsúla ar fud oileán na hÉireann. Cuirfear na samhla sin i bhfeidhm le linn shaolré an phlean.

11.3.1 Conairí Bruachánacha

Meastar anois go bhfuil conairí bruachánacha riachtanach do sholáthar seirbhíse éiceachórais. Tugtar aghaidh go mion ar na buntáistí a bhaineann le Conairí Bruachánacha i gCaibidil 4 *Bonneagar Glas*, Cuid 4.3.2. Tá Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce, beartas agus cuspóirí ábhartha leagtha amach sa chuid sin freisin.

Measúnú Hidreamorfach agus Ainmniú Conairí Bruachánacha

Aithnítear sláine hidreamoirfeolaíoch sa Creat-Treoir Uisce mar cheann de na trí phríomhchritéar chun Stádas Dobharlaigh a chinneadh (is éiceolaíocht agus ceimiceán na cinn eile). Rinneadh measúnú straitéiseach hidreamoirfeolaíoch ar aibhneacha móra i gContae Bhaile Átha Cliath Theas don Phlean Forbartha Contae i gcomhthreo leis an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte. Ba é toradh an staidéir seo go ndearnadh mapáil ar chonairí bruachánacha aibhneacha móra an Chontae. Tá sé mar chuspóir ag an bplean a cheangal go ndéanfar Measúnú Hidreamoirfeolaíoch ar mholtaí forbartha atá laistigh de chonairí bruachánacha chun a thaispeáint conas is féidir sláine na Conaire bruachánaí a choinneáil agus a fheabhsú ag féachaint do bhainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus hidreamoirfeolaíocht (saináithnítear conairí bruachánacha ar léarscáileanna an Phlean Forbartha). Féach Caibidil 4 *Bonneagar Glas*, Cuid 4.3.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce le haghaidh beartais ar chonairí bruachánacha.

Beartas BC4: Riosca Tuilte

A chinntiú go ndéantar Bainistíocht Riosca Tuilte a ionchorprú go leanúnach i bpleanáil spásúil an Chontae, chun riachtanais Threoir maidir le Tuilte an AE agus Chreat-Treoir Uisce an AE a chomhlíonadh agus Contae atá athléimneach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn.

BC4 Cuspóir 1:

A cheangal go ndéanfar measúnuithe riosca tuile a bhaineann go sonrath le láithreán le haghaidh gach forbairt nua sa Chontae de réir an Chórais Phleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte - Treoirlínte d'Údaráis Phleanála (2009) agus ceanglais Chiorclán P12/2014 na Roinne Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus Treoir maidir le Tuilte an AE.

BC4 Cuspóir 2:

A cheangal go ndéanfar gach forbairt sa Chontae a dhearadh agus a thógáil de réir an "Phrionsabail Réamhchúraim" a bhfuil cur síos mion air i dTreoirlínte Oifig na nOibreacha Poiblí.

BC4 Cuspóir 3:

Leanúint ar aghaidh ag tacú agus ag comhoibriú le hOifig na nOibreacha Poiblí chun an Clár um Measúnú agus Bainistíocht Riosca Tuilte Bunaithe ar Dhobharcheantar a sholáthar.

BC4 Cuspóir 4:

Tacú le soláthar scéimeanna maolaithe tuile i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus iad a éascú, lena n-áirítear na scéimeanna seo a leanas:

- è Scéim Maolaithe Tuilte an Phoitéil.
- è Scéim Maolaithe Tuilte na Camóige.
- è Scéim Maolaithe Tuilte an Teampaill Ghill.

BC4 SLO 1:

A cheangal go ndéanfadh duine/daoine cáilithe Straitéis Measúnaithe agus Maolaithe Riosca Tuilte a ullmhú a bheidh sainiúil don láithreán agus don dobharcheantar agus a bheidh le seoladh isteach mar aon le haon mholadh le haghaidh forbartha ar na tailte atá críosaithe 'EE' ag Móinín an Lín Uachtarach, Baile Dhónaill (Féach Léarscáil an Phlean Forbartha)

11.4 Teicneolaíoch Faisnéise agus Cumarsáide

Tá sé rithabhachtach d'fhorbairt gheilleagar an Chontae agus do dhul chun cinn sóisialta go mbeadh líonraí ardchaighdeán Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide (TFC) ar fáil sa Chontae. Cinnteoidh sé go bhfanfaidh an Contae tarraingteach do thionscail ardeicneolaíochta bunaithe ar eolas a sholáthraíonn fostaíocht ardluacha. Is sócmhainn ollmhór é freisin d'áitritheoirí an Chontae a spreagann obair ón mbaile agus gníomhaíocht fiontraíochta aonair.

Beartas BC5: Teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide (TFC)

Forbairt inbhuanaithe líonra ardchaighdeáin TFC a chur chun cinn agus a éascú ar fud an Chontae d'fhonn forbairt shóisialta agus eacnamaíoch a bhaint amach, agus áiseanna ceantair uirbeacha agus tuaithe a chosaint ag an am céanna.

BC5 Cuspóir 1:

Soláthar bonneagair teileachumarsáide iomchuí a chur chun cinn agus a éascú, lena n-áirítear nascacht leathanbhanda agus teicneolaíochtaí nuálacha agus dul chun cinn eile sa Chontae ar bhealach neamh-ionrach.

BC5 Cuspóir 2:

Comhoibriú leis na gníomhaireachtaí ábhartha chun gach cábla leictreachais, teileafóin agus teilifíse faoi thalamh i gceantair uirbeacha a éascú nuair is féidir, ar mhaithe le taitneamhacht amhairc.

BC5 Cuspóir 3:

Aeróga teileachumarsáide agus bonneagar tacaíochta a cheadú agus tacú leo ar fud an Chontae, faoi réir dearadh ardchaighdeáin, agus tírdhreacha íogaire agus taitneamhacht amhairc a chosaint.

BC5 Cuspóir 4:

Cur in aghaidh iomadú crann teileachumarsáide sa Chontae agus comhroinnt saoráidí a chur chun cinn agus a éascú.

BC5 Cuspóir 5:

A chinntiú go bhfuil boscaí fóntais os cionn na talún suite agus críochnaithe go híogair chun a dtionchar amhairc a laghdú agus plandáil bhog a chur chun cinn timpeall ar na cinn atá ann cheana agus ar na cinn nua nuair is féidir.

BC5 Cuspóir 6:

A éileamh go n-aithneoidh iarratasóirí Cearta Slí Poiblí in aice láimhe agus bealaí siúlóide seanbhunaithe sula ndéanfar aon fhorbairtí teileachumarsáide nua agus toirmeasc a chur ar fhorbairtí teileachumarsáide a théann i bhfeidhm orthu nó ar thaitneamhachtaí áineasa, rochtain poiblí ar an tuath nó ar an gcomhshaol nádúrtha.

BC5 Cuspóir 7:

Maidir le hiarratais a dhéantar chun bonneagar teileachumarsáide a sholáthar os cionn talún, lena n-áirítear iarratais phleanála agus iarratais ar cheadúnas Alt 254, a chinntiú go léirítear go gcomhlíontar an '*Treoir maidir le Suíomh Féideartha Bonneagair Teileachumarsáide os cionn Talún ar Bhóithre Poiblí*' (2015).

BC5 Cuspóir 8:

Imscrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht cáblaí snáthoptaice a sholáthar sa Chontae chun soláthar leathanbhanda ardluais a éascú agus oibriú i gcomhar le soláthraithe chun é sin a éascú.

11.5 Bainistiú Dramhaíola

Tá Bainistiú Dramhaíola ina chuid dhílis d'fhorbairt inbhuanaithe agus is gné lárnach den gheilleagar ciorclach é, ag cosaint sláinte an phobail agus timpeallacht ardchaighdeán a choinneáil.

Tá foráil san *Acht um Pleanáil agus Forbairt* (2000) (arna leasú) go mbeidh cuspóirí maidir le saoráidí aisghabhála agus diúscartha dramhaíola san áireamh i bplean forbartha. De bhun Alt 22(10A) de na hAchtanna um Bainistíocht Dramhaíola (1996-2008), meastar go bhfuil cuspóirí an Phlean Bainistíochta Dramhaíola ábhartha san áireamh sa Phlean Forbartha.

Tá beartas náisiúnta agus réigiúnach maidir le bainistíocht dramhaíola leagtha amach i roinnt doiciméad. Ina measc seo tá an Creat Náisiúnta Pleanála, an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach, an Plean Réigiúnach um Bainistiú Dramhaíola, an Plean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide (2019) agus doiciméad beartais an Rialtais Plean Gníomhaíochta Dramhaíola le haghaidh Gheilleagar Ciorclach 2020-2025. Éilíonn na cáipéisí beartais seo aistriú i dtreo geilleagair chiorclaigh, trína n-úsáidfeair ábhair go fadtéarmach, go ndéanfar athchúrsáil agus athúsáid a chur chun cinn, agus go ndéanfar dramhaíl a íoslaghdú ag deireadh an timthrialla. Tá na cáipéisí seo go léir agus na beartais agus na cuspóirí a eascraíonn uathu comhsheasmhach le cur chuige Ordthas Dramhaíola an AE i leith dramhaíola a thacaíonn le cosc, ullmhú le haghaidh athúsáid, athchúrsáil, aisghabháil fuinnimh agus diúscairt inbhuanaithe.

Tugtar breac-chuntas i *bPlean Gníomhaíochta Dramhaíola an Rialtais don Gheilleagar Ciorclach 2020 - 2025* ar an bhfócas nua a théann níos faide ná bainistíocht dramhaíl agus a ghluaiseann i dtreo breathnú ar bhealach níos leithne ar acmhainní, agus sa chaoi sin uasluch a bhaint as na hábhair go léir. Leagtar béim ar chur chuige an gheilleagair chiorclaigh.

Soláthraítear creat do bhainistíocht dramhaíola i mBaile Átha Cliath Theas agus sa Réigiún i *bPlean Bainistíochta Dramhaíola an Oirthir agus Lár Tíre 2015-2021*. Leagtar amach fíis straitéiseach ann trína ndíreofar ar dhramhaíl mar acmhainn luachmhar. Féachann sé le húsáid níos fearr a bhaint as na hacmhainní reatha, sceitheadh ábhar a laghdú lena n-áirítear sceitheadh fuinnimh, de réir mar a aistríonn an tír ó gheilleagar líneach go geilleagar ciorclach.

Beartas BC6: Bainistiú Dramhaíola

Beartas dramhaíola an Aontais Eorpaigh, agus an beartas Náisiúnta agus Réigiúnach a chur i bhfeidhm mar aon le beartas gaolmhar comhshaoil, agus an reachtaíocht, treoir agus cóid chleachtais a chur i bhfeidhm chun bainistíocht acmhainní ábhair agus dramhaíola a fheabhsú.

BC6 Cuspóir 1:

Aistriú cóir a spreagadh ó gheilleagar bainistíochta dramhaíola go geilleagar ciorclach glas chun fostaíocht a fheabhsú agus luach, aisghabháil agus athchúrsaíocht acmhainní a mhéadú trí chomhlíonadh fhorálacha an *Phlean Gníomhaíochta Dramhaíola do Gheilleagar Ciorclach 2020 - 2025* agus úsáid meaisíní díola droim ar ais a chur chun cinn agus scéimeanna aiscurtha taisce nó a leithéid a chur chun cinn, ach gan a bheith teoranta dóibh, chun bealaí níos leithne agus bealaí éagsúla athchúrsála a chinntiú.

BC6 Cuspóir 2:

Tacú le *Plean Bainistíochta Dramhaíola an Oirthir agus Lár Tíre 2015-2021* nó leagan leasaithe a chur i bhfeidhm trí chloí le spriocanna uileghabhálacha feidhmíochta, mar aon le beartais agus gníomhartha beartais uileghabhálacha.

BC6 Cuspóir 3:

Bonneagar/teicneolaíocht athshlánaithe agus diúscartha dramhaíola inbhuanaithe ar ardchaighdeán a sholáthar, a chur chun cinn agus a éascú ar aon dul le hordlathas dramhaíola an AE agus freastal go leordhóthanach ar lucht cónaithe agus earnáil ghnó atá ag fás.

BC6 Cuspóir 4:

Líonra an bhonneagair beir leat a sholáthar agus a chothabháil (m.sh. saoráidí taitneamhachta cathartha, bainc beir leat) sa Chontae chun athchúrsáil agus aisghabháil dramhaíola guaisí agus neamhghuaisí cathrach a éascú.

BC6 Cuspóir 5:

A chinntiú go soláthraítear saoráidí athchúrsála poiblí de mhéid leordhóthanach i gcás forbairtí tráchtála nua agus i gcomhar le sínte nó le hathruithe suntasach úsáide ar fhorbairtí tráchtála atá ann cheana nuair is cuí.

BC6 Cuspóir 6:

Leanúint ar aghaidh ag soláthar líonra de lárionaid dramhaíola glasa ar fud an chontae in áiteanna oiriúnacha chun an córas bailiúcháin dramhaíola inmhúirínithe a leathnú.

BC6 Cuspóir 7:

A cheangal go ndéanfar soláthar iomchuí maidir le bainistíocht inbhuanaithe dramhaíola mar chuid de gach forbairt, agus a chinntiú go bhfuil siad deartha go hoiriúnach mar chuid den fhorbairt, lena n-áirítear saoráidí a sholáthar chun dramhaíl den sórt sin a stóráil, a scaradh agus a bhailiú.

BC6 Cuspóir 8:

Cloí le moltaí an *Phean Náisiúnta um Bainistíocht Dramhaíola Guaisí 2014-2020* agus aon phlean ina dhiaidh sin, agus comhoibriú le gníomhaireachtaí eile lena n-áirítear an EPA i bpleanáil, eagrú agus maoirseacht diúscairt sruthanna dramhaíola guaisí, lena n-áirítear dramhaíl ghuaiseach a shaináithnítear le linn tionscadal tógála agus scartála.

BC6 Cuspóir 9:

Tacú le forbairt cumais in Éirinn chun dramhaíl neamhghuaiseach agus guaiseach a chóireáil i gcás gur féidir é sin a dhéanamh go teicniúil, go heacnamaíoch agus go mbeidh sé indéanta ó thaobh an chomhshaoil de agus de réir na gcritéar ábhartha um chosaint an chomhshaoil chun gníomhaíochtaí den sórt sin a phleanáil agus a fhorbairt.

11.6 Cáilíocht Chomhshaoil: Aer, Torann agus Solas

Tá aer glan riachtanach chun timpeallacht ardchaighdeán a chinntiú d'fholláine na gcónaitheoirí agus chun go mbeidh rath ar gheilleagar an Chontae. Tá ról lárnach aige freisin i mbainistiú gníomhaíochta ar son na haeráide. Tá tionchar an torainn ar shláinte an duine á aithint níos mó agus níos mó ag an Eagraíocht Sláinte Domhanda agus ag dreamanna eile, lena n-áirítear an AE. De réir mar a d'éirigh an domhan níos uirbí, tháinig méadú ar leibhéal an truailithe solais. Tá na beartais straitéiseacha ardleibhéil leagtha amach thíos maidir le haer, torann agus solas. Tá caighdeán bhainistíochta forbartha níos mionsonraithe leagtha amach i gCaibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*.

Tá sé tugtha faoi deara go gclúdaítear rialú cáilíochta aeir, torainn agus truailithe solais go príomha laistigh den reachtaíocht um rialú aeir, solais agus torainn.

11.6.1 Aer

Déantar cáilíocht an aeir a bhainistiú faoi fhorálacha an Achta um Thruailliú Aeir (1987). Bailíonn stáisiúin mhonatóireachta sonraí faoi cháilíocht an aeir thimpeallaigh i bhfianaise luachanna teorainneacha dlíthiúla na hEorpa agus luachanna treoirlínte na hEagraíochta Sláinte Dhomhanda. Is é an EPA a bhainistíonn an líonra, i gcomhpháirtíocht le hÚdarás Áitiúla agus le comhlachtaí poiblí agus leathstáit eile agus ollscoileanna.

Tá roinnt stáisiún monatóireachta ar cháilíocht an aeir ag an gComhairle sa Chontae atá á mbainistiú ag an bhFoireann Sláinte Comhshaoil i dTamhlacht, Ráth Cúil agus i mBaile Bhailcín. Tá faisnéis chothrom le dáta ar cháilíocht an aeir do Cheantar Bhaile Átha Cliath - lena n-áirítear ceithre Údarás Áitiúla Bhaile Átha Cliath - mar aon leis an Innéacs um Chaighdeán an Aeir don tSláinte ar fáil ag www.epa.ie/air/quality.

11.6.2 Torann

Cuireann *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (um Thorann Comhshaoil)* (2018) (I.R. Uimh. 549 de 2018), Treoir CE 2002/49/CE (Treoir um Thorann Comhshaoil) i bhfeidhm maidir le torann comhshaoil in Éirinn a mheas agus a bhainistiú. Éilíonn an treoir sin ar Bhallstáit léarscáileanna straitéiseacha torainn agus pleananna gníomhaíochta um bainistíocht torainn a ullmhú agus a fhoilsiú le haghaidh foinsí torainn iompair (.i. bóithre, iarnróid agus aerfoirt) agus an tionscail. D'fhorbair na ceithre *Údarás Áitiúla i Réigiún Bhaile Átha Cliath Plean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn Comhshaoil 2018-2023* i gcomhpháirt ina ról mar Údarás Phleanála Gníomhaíochta ainmnithe faoi Airteagal 10 de na *Rialacháin um Thorann Comhshaoil* (2006). Is é aidhm an Phlean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn na héifeachtaí dochracha lena n-áirítear ciapadh, a tharlaíonn de bharr nochtadh fadtéarmach do thorann comhshaoil, a sheachaint, a chosc agus a laghdú, nuair is gá agus é sin a dhéanamh ar bhonn tosaíochta. Faoi na Rialacháin Torainn (2018), déanfaidh gach Údarás Áitiúil athbhreithniú ar mhapáil torainn straitéiseach ar mhórbhóithre nach bóithre Náisiúnta iad, .i. gach bóthar a ngluaiseann feithiclí thairis níos mó ná 3 mhilliún uair in aghaidh na bliana. Is é an EPA an t-údarás inniúil náisiúnta faoi na Rialacháin.

Tá Beartais maidir le Bainistíocht Forbartha i leith torainn leagtha amach i gCaibidil 13 de *Chur i bhFeidhm agus Monatóireacht*.

11.6.3 Solas

Tá soilsíú leordhóthanach riachtanach do thimpeallacht shábháilte. Mar sin féin, aithnítear níos mó is níos mó go bhféadfaidh doirteadh solais ó shoilsíú iomarcach nó ó shoilse a dearadh go holc níos a chruthú in áitribh máguaird agus a bheith ina bhagairt don fhiadhúlra atá íogair ó thaobh solais de. Is féidir truailliú solais a shainiú mar sholas curtha amú. Cé go bhfuil Baile Átha Cliath Theas uirbithe go maith, tá ceantair mhóra ann a bhfuil carachtar tuaithe agus sléibhe acu, lena n-áirítear conairí abhann, atá an-íogair ó thaobh thruailliú solais de. Sa chás go bhfuil toiliú pleanála riachtanach le haghaidh tograí maidir le soilsíú nua, cinnteoidh an Chomhairle go mbeidh siad deartha go cúramach agus go híogair. Ba cheart go gcinnteodh tograí forbartha lena n-áirítear soilsíú seachtrach gurb í an scéim soilsithe atá beartaithe an t-íosmhéid atá ag teastáil ar chúiseanna sábháilteachta agus slándála poiblí; nach mbeadh aon doirteadh solais os cionn na léaslíne; nach bhfuil aon drochthionchar do-ghlactha ar áitribh sa chomharsanacht nó in aice lámhe ná ar an tuath máguaird; nach ndallfaidh siad úsáideoirí bóithre lena n-áirítear rothaithe agus coisithe is nach dtarraingeodh siad a n-aird ón mbóthar; agus go sásóidh soilsíú bóthair agus cosáin caighdeán na Comhairle.

Beartas BC7: Cáilíocht Chomhshaoil

Iarracht a dhéanamh bearta iomchuí a chur i gcrích chun éifeachtaí truaillithe aeir, torainn agus solais ar cháilíocht chomhshaoil agus ar thaitneamhacht chónaithe a laghdú de réir bheartas agus reachtaíocht na hEorpa, na hÉireann agus an Réigiúin.

BC7 Cuspóir 1:

Forálacha Threoracha náisiúnta agus an AE maidir le truailliú aeir agus torainn agus ceanglais reachtacha ábhartha eile a chur i bhfeidhm i gcomhar le gníomhaireachtaí eile de réir mar is cuí. (Ag teacht le RPO 10.10 den Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach)

BC7 Cuspóir 2:

Comhoibriú leis an EPA agus le Bonneagar Iompair Éireann (TII) i gcothabháil líonra monatóireachta ar cháilíocht an aeir chomhthimpeallaigh i mBaile Átha Cliath.

BC7 Cuspóir 3:

Moltaí Phlean Bainistíochta Cáilíochta Aeir Réigiúnaigh Bhaile Átha Cliath a chur i bhfeidhm chun daoine a chosaint ar na héifeachtaí dochracha sláinte a bhaineann le truailliú aeir, chun dea-cháilíocht aeir a chaomhnú sna háiteanna ina bhfuil sé amhlaidh agus cáilíocht an aeir a fheabhsú sna háiteanna ina bhfuil sé míshásúil.

BC7 Cuspóir 4:

Na moltaí agus na gníomhaíochtaí pleanála spásúla ábhartha de *Phlean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn Chomhshaoil do Cheirtleán Bhaile Átha Cliath 2018-2023* nó aon phlean gníomhaíochta a thiocfaidh ina dhiaidh sin a chur i bhfeidhm.

BC7 Cuspóir 5:

A chinntiú go ndéantar forbairtí amach anseo a dhearadh agus a thógáil chun suaitheadh torainn a íoslaghdú agus úsáidí ilfheidhmeacha sráideanna a chur san áireamh lena n-áirítear gluaiseacht agus caitheamh aimsire mar a shonraítear sa Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach (2009) agus sa Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha (2013).

BC7 Cuspóir 6:

A chinntiú go n-íoslaghdaíonn scéimeanna soilsithe seachtracha doirteadh nó truailliú solais sa timpeallacht máguaird agus nach mbeidh drochthionchar acu ar thaitneamhacht chónaithe ná amhaire ná ar bhithéagsúlacht sna ceantair máguaird

BC7 Cuspóir 7:

A chinntiú i gcás forbartha atá íogair ó thaobh torainn de gar do bhóithre náisiúnta agus bóithre eile go gcuirtear measúnú tionchair torainn ar fáil agus go bhfuil bearta maolaithe iomchuí ann, mar bhacainní torainn, tírdhreachú siar agus/nó criosanna maolánacha idir limistéir thalún ina bhfuil forbairt beartaithe agus bóithre náisiúnta beartaithe nó atá ann cheana agus bóithre eile.

BC7 Cuspóir 8:

Oibriú in éineacht le páirtithe leasmhara ábhartha, an tÚdarás Náisiúnta Iompair, Bonneagar Iompair Éireann, EPA chun bonneagar cosanta torainn níos sábháilte a chur chun cinn agus a fheabhsú a bheidh ag teacht le fás daonra agus méaduithe tráchtá ar ár mbóithre náisiúnta go léir.

11.7 Aerfoirt agus Aeradróim

Sa chuid seo leagtar amach na srianta agus na riachtanais ghinearálta ar fhorbairt laistigh den Chontae ó thaobh Aerfort Bhaile Átha Cliath, Aeradróm Mhic Easmhainn agus Aerfort Weston. Tá na ceanglais chosanta i gcomharsanacht aeradróm sibhialta i mBaile Átha Cliath Theas (Aerfort Bhaile Átha Cliath agus Aeradróm Weston) leagtha amach in:

- a. Caighdeáin Idirnáisiúnta agus Cleachtais Mholta in Iarscríbhinn 14 a ghabhann leis an *gCoinbhinsiún um Eitlíocht Shibhialta Idirnáisiúnta*, a d'fhoilsigh an Eagraíocht Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta (ICAO) agus Ábhar Treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann ar Dhromchlaí Aeradróm Iarscríbhinn 14 (2015).
- b. Sonraíochtaí Deimhniúcháin & Ábhar Treorach do Dhearadh Aeradróm a d'fhoilsigh an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta (EASA) in 2017.

Déileáiltear le cosaint ar bhealach níos mionsonraithe i gCaibidil 13 Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht.

Is bunáit mhíleata lánfheistithe é Aeradróm Mhic Easmhainn arb' é sin an príomhionad le haghaidh oibríochtaí an Aerchoir. Déileálann an Roinn Cosanta lena oibríochtaí agus lena riachtanais.

Sa chuid seo déileáiltear le beartas agus cuspóirí a bhaineann le torann aerfoirt agus saincheisteanna sábháilteachta poiblí a bhaineann le hoibriú na n-aerfort agus na n-aeradróm i mBaile Átha Cliath Theas, agus soláthraíonn sé faisnéis freisin faoi héileapadanna laistigh den Chontae.

11.7.1 Beartas Náisiúnta Eitlíochta

Leagtar béim sa bheartas eitlíochta náisiúnta ar thábhacht aeriompair do thrádáil, infheistíocht isteach agus turasóireacht. Leagtar síos sa Bheartas Náisiúnta Eitlíochta d'Éirinn (2015) a d'fhoilsigh an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt na beartais eitlíochta in Éirinn. Is iad príomhaidhmeanna an Bheartais Náisiúnta Eitlíochta:

- è Nascacht na hÉireann a fheabhsú trí rochtain shlán, shábháilte, iomaíoch a chinntiú mar fhreagra ar riachtanais ghnó, thurasóireachta agus thomhaltóirí;
- è Fás na fiontraíochta eitlíochta in Éirinn a chothú chun tacú le cruthú postanna agus chun áit a chinntiú d'Éirinn mar cheannaire domhanda aitheanta san eitlíocht; agus
- è An méid a thacaíonn earnáil na heitlíochta le fás agus forbairt eacnamaíoch na hÉireann a uasmhéadú.

Tá Baile Átha Cliath Theas suite timpeall 10km ar a laghad ó Aerfort Bhaile Átha Cliath, mar sin tá impleachtaí díreacha teoranta ag an aerfort don chontae maidir le sábháilteacht agus torann. Aithnítear, áfach, an tábhacht fhoriomlán atá aige do gheilleagar agus do thurasóireacht na tíre ina hiomláine.

Soláthraíonn Aerfort Weston rud ar a dtugtar 'eitlíocht ghinearálta' le haghaidh gníomhaíochtaí tráchtála agus eacnamaíochta laistigh den earnáil aeraspáis in Éirinn. Is bunáit é freisin d'acadamh píolótaí an Lárionaid Eitilte Náisiúnta.

Aeradróm míleata is ea Aeradróm Mhic Easmainn agus ar an ábhar sin níl sé faoi smacht Údarás Eitlíochta na hÉireann ach cuireann an Roinn Cosanta Caighdeán agus Cleachtais Molta na hEagraíochta Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta i bhfeidhm mar bheartas. Ina theannta sin, cuireann an Roinn Cosanta 'Crios Slándála' i bhfeidhm atá ailínithe go dlúth leis na ceantair timpeall ar na rúidbhealaí ar a dtugtar stiallacha eitilte.

11.7.2 Aeradróm Mhic Easmainn

Tá Aeradróm Mhic Easmainn in úsáid go leanúnach le haghaidh cúrsaí eitlíochta agus is é sin an t-aon aerbhunáit mhíleata lánfheistithe sa Stát agus feidhmíonn sé mar phríomhionad oibríochtaí an Aerchóir. Tá dhá rúidbhealach san aeradróm:

- 1 Rúidbhealach 10/28: Síneann príomh-rúidbhealach atá ann soir siar (lastuaidh den Chaisleán Nua agus os cionn Choill an Rí).
- 2 Rúidbhealach 04/22: Síneann an rúidbhealach tánaisteach ón taobh thoir theas agus siar ó thuaidh (04 os cionn Ráth Chúil agus 22 os cionn Pháirc Chorcaí).

Beartas BC8: Aeradróm Mhic Easmainn

Riachtanais oibríochta, sábháilteachta agus teicniúla Aeradróim Mhic Easmainn a chosaint agus aird a thabhairt ar riachtanais na Roinne Cosanta agus éascú a dhéanamh ar a fhorbairt leanúnach le haghaidh úsáidí míleata agus úsáidí coimhdeacha.

BC8 Cuspóir 1:

Sábháilteacht aerthráchta mhíleata agus aerthráchta eile a chinntiú chuig Aeradróm Casement agus uaidh, faoi láthair agus amach anseo, agus aird iomlán á tabhairt ar shábháilteacht daoine ar an talamh chomh maith leis an ngá atá le gan ach an míchaoithiúlacht is lú is féidir a chur ar phobail áitiúla.

BC8 Cuspóir 2:

An t-aerspás timpeall aeradróim Mhic Easmainn a choinneáil saor ó chonstaicí chun go bhféadfar oibríochtaí aerárthaí a dhéanamh go sábháilte, faoi mar a shainnítear ar léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha agus a bhfuil achoimre tugtha orthu i gCaibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*.

BC8 Cuspóir 3:

Prionsabail sciata a chur i bhfeidhm maidir le measúnú a dhéanamh ar fhorbairt bheartaithe i gcomharsanacht na nAeradróm, ag féachaint do Chuid 3.23 d'Ábhar Treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann ar Dhromchlaí Aeradróm Iarscríbhinn 14 (2015) (Féach Caibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*).

BC8 Cuspóir 4:

Toirmeasc agus srian a chur ar fhorbairt thart timpeall ar Aeradróm Mhic Easmainn, áit a bhféadfaí guais sábháilteachta a chruthú. Go ginearálta, ní cheadófar aon fhorbairt sa chrios sábháilteachta poiblí. (Féach freisin Caibidil 13 *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht*).

11.7.3 Aerfort Weston

Níl ach rúidbhealach amháin in Aerfort Weston, atá sainithe mar rúidbhealach Cód 2B de réir sainmhínte na hEagraíochta Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta agus na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht Eitlíochta. Forluíonn dromchlaí teorainneacha constaicí Aerfort Weston ar dhromchlaí Aeradróim Mhic Easmainn. I gcásanna forluite, beidh feidhm ag na ceanglais níos déine atá ag ceachtar Aeradróm.

Beartas BC9: Aerfort Weston
Riachtanais oibríochta, sábháilteachta agus theicniúla reatha agus amach anseo Aerfoirt Weston a chosaint, ag féachaint do riachtanais Údarás Eitlíochta na hÉireann (IAA), agus cosc a chur le cúngú forbartha timpeall an aerfoirt a d'fhéadfadh cur isteach ar a oibriú go sábháilte, i gcomhthéacs dea-phleanála agus forbairt inbhuanaithe an cheantair agus cosaint na n-áiseanna máguaird.
BC9 Cuspóir 1: Sábháilteacht aerthráchta chuig Aerfort Weston agus uaidh a chinntiú agus aird iomlán á tabhairt ar shábháilteacht daoine ar an talamh chomh maith leis an ngá atá ann an mhíchaoithiúlacht is lú is féidir a chur ar phobail áitiúla.
BC9 Cuspóir 2: An t-aerspás timpeall an aerfoirt a choinneáil saor ó chonstaicí chun oibríochtaí aerárthaí a dhéanamh go sábháilte, lena n-áirítear srian a chur ar fhorbairt i dtimpeallacht an aeradróim, mar a shainaithnítear sna dromchlaí maidir le Constaic Teorainneacha (teorainn airde glanta constaicí) a thaispeántar ar léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha agus a bhfuil achoimre air i gCaibidil 13 <i>Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht</i> .
BC9 Cuspóir 3: Toirmeasc agus srian a chur le forbairtí i dtimpeallacht Aerfoirt Weston, áit a bhféadfadh siad contúirtí sábháilteachta a chruthú d'oibriú an aerfoirt.
BC9 Cuspóir 4: Srian a chur le haon fhadú éifeachtach breise ar an rúidbhealach atá in úsáid ná ar na limistéir a n-eitlítear os a gcionn, go dtí go mbeidh stádas an rúidbhealaigh reatha tugtha chun rialtachta agus go ndéantar measúnuithe iomlána comhshaoil lena n-áirítear measúnú ar chúrsaí torainn agus an tionchar ar na phobail áitiúla.
BC9 Cuspóir 5: Rachaidh an tÚdarás Pleanála i dteagmháil le Comhairle Contae Chill Dara, chun breithniú a dhéanamh ar iarratais ar fhorbairt ag Aerfort Weston ag féachaint do phleanáil cheart agus d'fhorbairt inbhuanaithe.

11.7.4 Aerfort Bhaile Átha Cliath

Forluíonn an dromchla cothrománach seachtrach aerfort Bhaile Átha Cliath limistéar teoranta atá lastuaidh den Chontae. Tá an limistéar leagtha amach ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha.

Beartas BC10: Aerfort Bhaile Átha Cliath

Iarratais phleanála le haghaidh forbartha laistigh de Dhromchla Cothrománach Seachtrach Aerfort Bhaile Átha Cliath (agus breis agus 90m ar airde os cionn leibhéal na talún) a tharchur chuig oibreoir agus rialtóir an aerfoirt (Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath (DAA) agus Údarás Eitlíochta na hÉireann (IAA)) agus aird a thabhairt ar riachtanais IAA agus DAA sa mheasúnú tograí forbartha (féach ar Léarscáil san Innéacs le haghaidh sonraí)

BC10 Cuspóir 1:

Airde foirgneamh a shrianadh go 90m os cionn leibhéal na talún d'fhonn cosc a chur ar aon rud dul isteach i nDromchla Cothrománach Seachtrach Aerfort Bhaile Átha Cliath (mar a shainmhínítear i *Sonraíochtaí Deimhniúcháin 2017* Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta, agus de réir ábhar treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann i ndáil leis an Dromchla seo).

11.7.5 Héileapadanna

Tá dhá héileapad ospidéal i mBaile Átha Cliath Theas: in Ospidéal Ollscoile Thamhlachta, agus ag clinic príobháideach leighis an Hermitage. Is héileapadanna príobháideacha iad seo, nár ceapadh aon bhealach foirmiúil le teacht chucu ná bealaí imeachta uathu ná dromchlaí dóibh. Úsáideann an tSeirbhís Aerleighis Éigeandála an héileapad i dTamhlacht.

Úsáid leanúnach na héileapadanna seo a chosaint, (agus go dtí go nglacfar aon dromchlaí teachta/imeachta níos foirmiúla, m.sh. de réir Eagraíocht Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta (ICAO) “Iarscríbhinn 14 - Imleabhar II: Héileapóirt”), moltar go gcoinneofar fána 1 in 8 i ngach treo timpeall na héileapadanna seo saor ó aon chonstaicí nua, agus nach gceadófar aon sreanga lasnairde ina gcomharsanacht (agus go ndéanfar srianta den chineál céanna a mheas le haghaidh héileapad aon ospidéal sa todhchaí nó aon héileaport amach anseo).

Beartas BC11: Héileapadanna

Cosaint a sholáthar do héileapadanna ospidéal, go háirithe na héileapadanna atá ann cheana ag Ospidéal Thamhlachta agus ag Clinic an Hermitage, trína chinntiú go gcoinnítear fána 1 as 8 i ngach treo ó imeall an héileapad saor ó aon chonstaicí nua (agus faoi aon Dromchla Tagtha nó Imeachta is féidir a shainiú le haghaidh héileapad den sórt sin), agus trí aon sreanga nó crainn lasnairde ina gcomharsanacht a sheachaint.

11.7.6 Aerfort agus Aeradróm - Torann

Léirítear na ceantair i gcomharsanacht na n-aerfort agus na n-aeradróm ar Léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha ina bhféadfadh torann aerárthaigh a bheith suntasach agus d'fhéadfaí nuashonrú a dhéanamh ar na ceantair shuntasacha torainn seo. Maidir le forbairt chónaithe agus úsáidí talún eile atá leochaileach ó thaobh torainn de, ba cheart measúnú torainn iomchuí a chur isteach mar aon le bearta maolaithe chun taitneamhacht chónaithe a chosaint.

Beartas BC12: Torann

Déan forbairtí atá íogair ó thaobh torainn a dhíspreagadh i ngarchomharsanacht aerfoirt agus aeradróm.

BC12 Cuspóir 1:

Forbairt chónaithe agus úsáidí talún eile mar thithe altranais, scoileanna, ospidéal agus ionaid chomhdhála a mbíonn tionchar ag torann orthu a theorannú laistigh den Teorainn Limistéar Suntasach Torainn atá leagtha amach d’Aeradróm Mhic Easmainn agus d’Aerfort Weston (Féach Léarscáil san Innéacs i bPlean Forbartha an Chontae) agus a chinntiú go bhfuil aon úsáidí atá íogair ó thaobh torainn de faoi réir measúnaithe torainn agus bearta maolaithe iomchuí chun taitneamhacht chónaithe a chosaint.

11.7.7 Criosanna Sábháilteachta Poiblí

Criosanna Sábháilteachta Poiblí - Ginearálta

Cuirtear sábháilteacht bhreise ar fáil ar an talamh trí Chriosanna Sábháilteachta Poiblí a shíneann ó dheirí na rúidbhealaí, lena mbaineann de ghnáth (i) Crios Laistigh nach gceadaítear aon áitíocht nua do dhaoine ann (cé go bhféadfaidh áitíocht atá ann cheana fanacht), agus (ii) Crios Seachtrach ina gceadaítear áitíocht theoranta (le huasfhigiúirí áitíochta difriúla do chineálacha éagsúla forbartha, ag cur san áireamh fad dóchúil na tréimhse áitíochta nó na dtréimhsí áitíochta).

Faoi láthair níl aon chaighdeán ná moltaí idirnáisiúnta socraithe maidir le Criosanna Sábháilteachta Poiblí ag aerfoirt/aeradróim, agus tá éagsúlacht mhór le sonrú ó thaobh méide ag na haerfoirt idirnáisiúnta ina gcuirtear ar fáil iad. Níor luadh Criosanna Sábháilteachta Poiblí ag aerfoirt sa Bheartas Náisiúnta Eitlíochta d’Éirinn is déanaí (a d’fhoilsigh an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i 2015).

Bhí na Criosanna Sábháilteachta Poiblí a moladh in Athbhreithniú ar Bheartas ag Aeradróm Mhic Easmainn 2009 an-bheag ar fad, agus bhí siad go hiomlán laistigh de “limistéir chur chuige Dearg/Laistigh” an aeradróim (nuair nár ceadáidh aon fhorbairt nua ar aon chuma), ionas nach raibh aon éifeacht bhreise na Criosanna Sábháilteachta Poiblí sin.

Criosanna Sábháilteachta Poiblí le haghaidh Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston

Chun foráil a dhéanamh níos cruinne d’aerloingseoireacht shábháilte agus do dhaoine a chosaint ar an talamh, aistrítear an toirmeasc ar fhorbairt nua atá díreach gar do thairseacha rúidbhealaigh chuig Criosanna nua Sábháilteachta Poiblí Laistigh le haghaidh Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston. Go dtí go ndéanfar athbhreithniú agus athrómh níos mionsonraithe bunaithe ar fhigiúirí tráchta nuashonraithe, beidh na Criosanna Sábháilteachta Poiblí Laistigh seo de chruth triantánach 1000m ar fhad agus 100m ar leithead (.i. níos mó ná aon cheann de na Criosanna Sábháilteachta Poiblí a ríomhadh in 2009 le haghaidh Aeradróm Mhic Easmainn).

Ina theannta sin, tá Criosanna Sábháilteachta Poiblí Seachtracha nua atá dhá oiread an mhéid sin (2000m ar fhad agus 200m ar leithead) le soláthar, inar féidir forbairt a cheadú ina mbeidh áitiú teoranta daonna. Ar feitheamh athbhreithnithe níos mionsonraithe, beidh na huimhreacha áitíochta a cheadófar sna Criosanna Sábháilteachta Poiblí Seachtracha seo mar a chuirtear i bhfeidhm i gCriosanna Sábháilteachta Poiblí Seachtracha eile in Éirinn (ar feitheamh athbhreithnithe ar na forálacha seo), .i. <60 duine in aghaidh an leathheicteáir i gcás tithíochta, <85 duine in aghaidh an leathheicteáir

i gcás áiteanna miondíola nó fóillíochta, agus <110 duine in aghaidh an leathheicteáir i gcás áitribh oibre; (ba cheart an leathheicteár a bheith suite ar an bhforbairt atá beartaithe, agus gan a bheith bunaithe ar úinéireacht ná ar an theorainn ar a bhfuil an láithreán).

Beidh feidhm ag na Criosanna nua Sábháilteachta Poiblí Laistigh agus Seachtracha ag Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston, agus go dtí go ndéanfar athbhreithniú breise orthu, beidh siad uile ar an méid céanna do gach rúidbhealach (ós rud é gurb ionann tríd is tríd figiúirí tráchta an dá áit). Laistigh de na Criosanna Laistigh agus Seachtracha seo, caithfidh forbairt a bheith teoranta do na hairde/ingearchlónna uasta a cheadaítear faoi Dhromchlaí Tuirlingthe nó Dromchlaí Éirithe in Airde an rúidbhealaigh (de réir shonraíochtaí ICAO).

11.8 Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Ról féideartha na Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil i gníomhú ar son na haeráide	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
<p>Má sholáthraítear timpeallacht ardchaighdeán agus má ghlactar le cur chuige inbhuanaithe maidir le soláthar réimse bonneagair a thacaíonn leis an gContae beidh tionchar mór aige sin ar bhaint amach ár spriocanna ó thaobh athrú aeráide agus an pláinéad a chosaint. Trí phleanáil mhaith is féidir linn a chinntiú go mbeidh ár dtimpeallacht ina príomhghné d'fhorbairt agus d'fhás sa todhchaí.</p>	<p>I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide tá:</p> <ul style="list-style-type: none">è Beartas uileghabhálach a éilíonn bainistíocht inbhuanaithe ar ár gcaipiteal nádúrtha agus soláthar bonneagair in éineacht le forbairt.è Tacú le hUisce Éireann ina ról i mbainistíocht inbhuanaithe an tsoláthair uisce.è Ionchorprú bearta mar SuDS agus Bogaigh Chomhtháite Tógtha agus a leithéidí i bhforbairtí beartaitheè Tacú le cur chuige an gheilleagair chiorclaigh.è A éileamh go n-ionchorprófar ionaid athchúrsála, beir leat agus dramhaíola glasa i bhforbairtí nua.è A cheangal go ndéanfar truailliú aeir, torainn agus solais a theorannú.

Iarthar na
Cathrach,
Teach
Sagard, An
Caisleán
Nua, Ráth
Cúil

Cluain Dolcáin
Cluain Buiríosa
Caisleán na
Gráinsí

Leamhcán
Baile
Phámar
Baile Adaim

Bóthar an Náis

Na hArdtailte Tuaithe

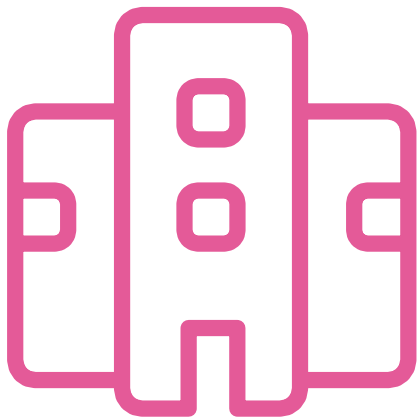

Tamhlacht

Teach
Mealóg, Baile
Bhailcín, Ráth
Fearnáin,
Teach na
Giúise

Ár gComharsanachtaí

Léargas

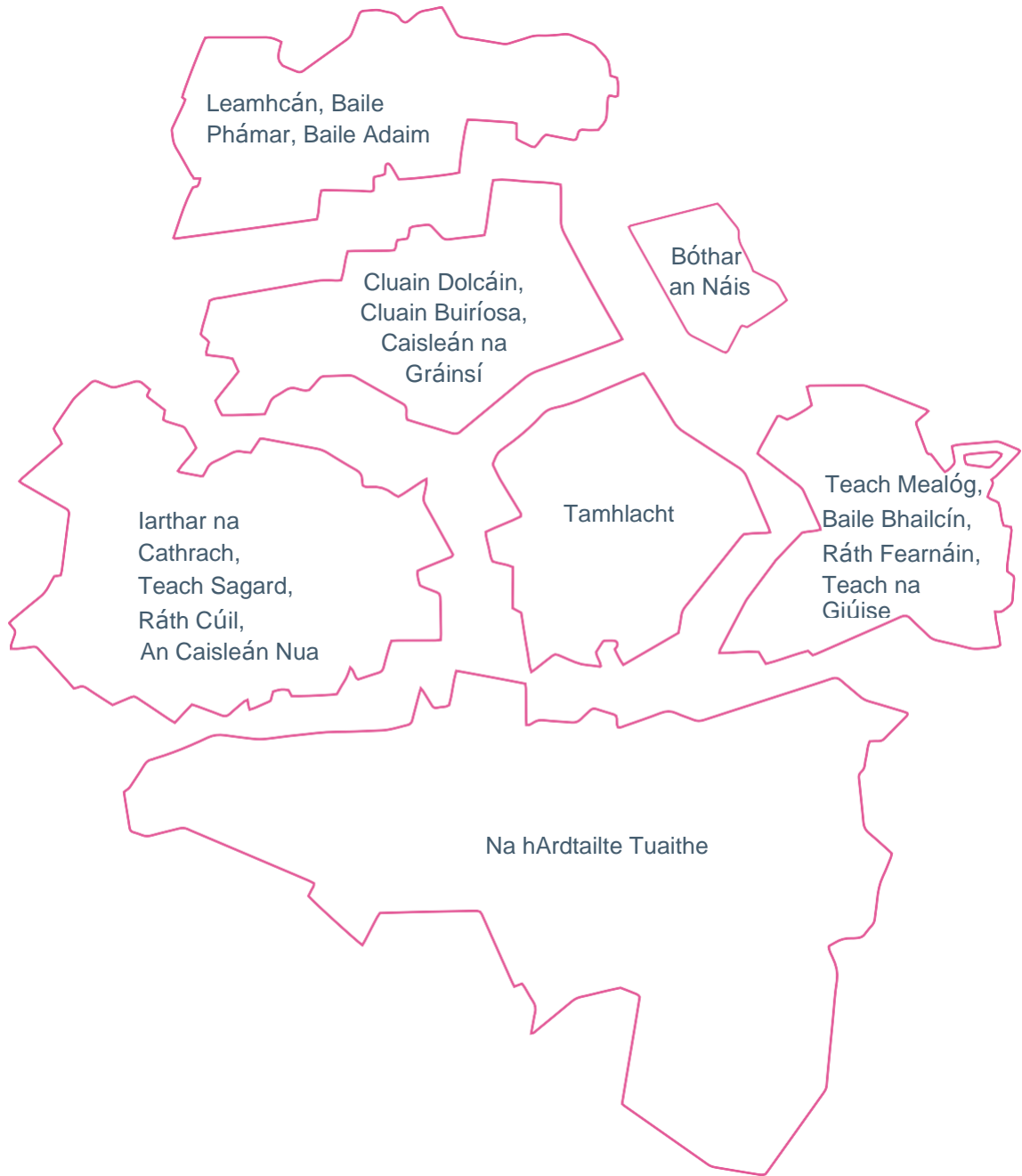
Cuireann ‘Ár gComharsanachtaí’ sain-eochairchuspóirí gach comharsanachta i dtoll a chéile, agus nuair a chuirtear le chéile iad, cabhróidh siad chun fís ghinearálta an phlean a bhaint amach laistigh de gach comharsanacht agus chun comharsanachtaí dlútha inbhuanaithe a sheachadadh.

12.0 Rhéamhrá

An aidhm atá leis an bplean ná úsáid éifeachtúil talún a bhaint amach agus béim ar eochair-lárionaid uirbeacha, agus dlúis forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara dlútha insiúlta a thugann tús áite do thrácht coisithe. Bíonn cineál dlúth forbartha ag teastáil le haghaidh cur i bhfeidhm a leithéide de bhearta, agus nuair a éiríonn leis sin, is féidir leis ról suntasach a imirt sa ghníomhú ar son na haeráide, rud a laghdaíonn an gá atá le taisteal i gcarr agus astaíochtaí carbóin, agus, ag an am céanna, éascaíonn deiseanna úsáide maidir le foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in-athnuaite.

Aithnítear sa phlean 7 gCeantar Comharsanachta a bhfuil na heochairsheirbhísí agus eochairáiseanna atá iontu mar an gcéanna le bailte/sráidbhailte áirithe agus lárionaid uirbeacha sa Chontae. Rinne an próiseas seo eolas do chur chuige níos saincheaptha i leith sholáthar eochairsheirbhísí agus eochairáiseanna de réir mar a fhásfaidh gach ceantar le linn an phlean, agus d'éascaigh sé an cur chuige freisin.

Leanann leagan amach agus formáid na caibidle seo ord gach caibidle den phlean, agus achoimríonn, agus cuireann i dtoll a chéile, eochairchuspóirí a bhaineann le gach ceantar comharsanachta ar leith. Agus iad curtha le chéile, cabróidh na cuspóirí seo chun comharsanachtaí dlútha inbhuanaithe a bhaint amach laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas atá ag teacht le forálacha Chaibidil 5, rannóg 5.3: Seachadadh Comharsanachtaí Inbhuanaithe 'Cur Chuige an Phlean'.

12.1 Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Cur Chuige na Comharsanachta

De réir fhorálacha Chaibidil 5 agus cruthú 'Comharsanachtaí Ceangailte', leagann Caibidil 7 den phlean amach beartais agus cuspóirí áirithe a éascóidh patrúin inbhuanaithe ghluaiseachta laistigh de gach comharsanacht agus ar fud na tíre.

Ní hamháin gurb aidhm dá leithéid de bhearta modhanna inbhuanaithe iompair a chur chun cinn, ach díriú freisin ar an ngá atá le córas iompair ach beartais a éascú a ligfidh do dhaoine rochtain a bheith acu, a oiread agus is féidir, ar gach seirbhís atá uathu i saol an uile lae de shiúl na gcos, ar rothar agus ar iompar poiblí. Tacaíonn an Straitéis Réigiúnach Spásúil Agus Eacnamaíoch (SRSE) leis na forálacha seo. Is straitéis í a chuireann chun cinn coincheap na lonnaíochta 10 nóiméad ina mbíonn gach áis agus seirbhís phobail le fáil laistigh de 10 nóiméad ón mbaile de shiúl na gcos nó ar rothar, nó ar sheirbhísí iompair phoiblí a cheanglaíonn daoine le lonnaíochtaí níos mó ina bhfuil na seirbhísí sin ar fáil.

Maidir leis na cuspóirí áirithe iompair atá leagtha amach i gCaibidil 7 agus léirithe sa chaibidil seo, rinne staidéir gluaiseachta inbhuanaithe a rinneadh do gach ceantar le tacaíocht an Údaráis Náisiúnta Iompair (UNI) eolas dóibh sin.

Léiríonn Sonraí Taistil don Chontae:

Tá sonraí a leithéide de staidéar leagtha amach i rannóg na gluaiseachta inbhuanaithe do gach Ceantar Comharsanachta agus is é is aidhm dóibh;

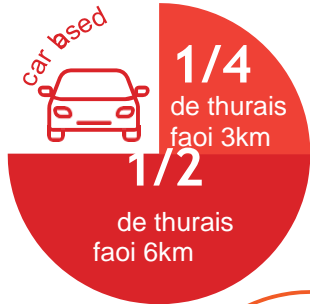
- Léiriú a thabhairt ar fhadhbanna gluaiseachta laistigh de gach ceantar
- Bearta a aithint a mhéadóidh ar mhodhanna gníomhacha iompair (siúl agus rothaíocht), iompar poiblí agus a laghdóidh úsáid gan ghá carranna

Aithnítear bearta éagsúla sna staidéir, lena n-áirítear:

- Feabhsúcháin ar áiseanna feithimh iompair phoiblí
- Bearta moillithe tráchta
- Leathnú cosán agus feabhsú dromchlaí
- Ceangail níos tréscaoiltí a chruthú le haghaidh an tsiúil agus na rothaíochta
- Feabhsúcháin ar lánaí rothar agus soláthar páirceála rothar

Aithníodh sna staidéir roinnt tionscadail féideartha sa Chontae a leagfar amach i dTuarascáil Gluaiseachta Inbhuanaithe don Chontae agus a bheidh le fáil in éineacht leis an bplean. Tá maoiniú suntasach ar fáil ón UNI leis na feabhsúcháin sin a dhéanamh. Le himeacht ama, beidh mar thoradh ar chur i bhfeidhm na mbeart seo tuilleadh daoine ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí, agus níos lú daoine ag úsáid carranna príobháideacha.

Léiríonn Sonraí Taistil don Chontae:

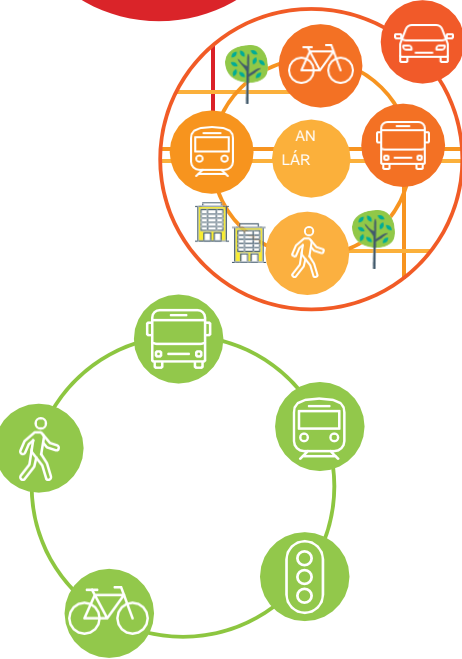
Tá sonraí a leithéide de staidéir leagtha amach i rannóg na gluaiseachta inbhuanaithe do gach Ceantar Comharsanachta agus is é is aidhm dóibh;

- Léiriú a thabhairt ar fhadhbanna gluaiseachta laistigh de gach ceantar
- Bearta a aithint a mhéadóidh ar mhodhanna gníomhacha iompair (siúl agus rothaíocht), iompar poiblí agus a laghdóidh úsáid gan ghá carranna

Aithnítear bearta éagsúla sna staidéir, lena n-áirítear:

- Feabhsúcháin ar áiseanna feithimh iompair poiblí
- Bearta moillithe tráchta
- Leathnú cosán agus feabhsú dromchlaí
- Ceangail níos tréscailtí a chruthú le haghaidh an tsiúil agus na rothaíochta
- Feabhsúcháin ar lánaí rothar agus soláthar páirceála rothar

Aithníodh sna staidéir, agus cuireadh liosta i dtoll a chéile, de thionscadail áirithe sa Chontae atá leagtha amach i dTuarascáil Gluaiseachta Inbhuanaithe don Chontae a bheidh ina tuarascáil tionlacain ag an bPlean seo. Tá maoiniú suntasach ar fáil ón UNI leis na feabhsúcháin sin a dhéanamh. Le himeacht ama, beidh mar thoradh ar chur i bhfeidhm na mbearta seo tuilleadh daoine ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí, agus níos lú daoine ag úsáid carranna príobháideacha.

Beidh buntáistí forleathana mar thoradh ar a leithéid de bhearta, lena n-áirítear:

Pobal níos gníomhaí agus sláintiúla

Méadú ar shábháilteacht bóthar

Laghdú ar astachtaí gas ceaptha teasa Agus tionchar dearfach aeráide dá bharr

Laghdú ar phlódú tráchta

Caighdeán aeir feabhsaithe

Iarthar na Cathrach/Teach Sagard/Ráth Cúil/An Caisleán Nua

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá an chomharsanacht sin Iarthar na Cathrach/Teach Sagard/Ráth Cúil/An Caisleán Nua suite 13km siar ó Lár Bhaile Átha Cliath. Is í an chuid lárnach thiar de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas í, chomh maith le cuid de bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus den Mhórcheantar Uirbeach. Tá sé taobh thiar de Thamhlacht agus taobh ó dheas den N7 den chuid is mó. Is eochair-limistéar faoi fhorbairt é an ceantar nua i mBaile Uí Fhoirtcheirn lonnaithe laistigh den chomharsanacht, agus é aitheanta le haghaidh fás cónaithe. San áireamh sa cheantar comharsanachta seo freisin, tá na sráidbhailte stairiúla Teach Sagard, Ráth Cúil agus an Caisleán Nua níos faide siar ar an R120. Tá lorg na tuaithe ar an gcuid eile den chomharsanacht.

Tá naisc iompair bus sa chomharsanacht seo le Lár Chathair Bhaile Átha Cliath agus le Tamhlacht. Freastalaíonn Líne Dhearg an Luais ar 3 stad sa cheantar, lena n-áirítear an stad cinn aistir ag Teach Sagard. Tá roinnt gnólachtaí, eastát tionsclaíochta agus ionaid mhiondíola lonnaithe laistigh de limistéir na comharsanachta agus imríonn eochair-ról san fhostaíocht agus san fhorbairt gheilleagrach.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Ceithre lonnaíocht ar leith atá sa comharsanacht seo. Tá miondealú ar a ndaonraí in 2016 le feiceáil i dTábla 2.1 thíos, taobh leis an bhfás tuartha atá leagtha amach sa Phlean do gach lonnaíocht ar leith atá suite laistigh den cheantar comharsanachta seo. Tabhair do d'aire nach bhfuil figiúirí daonra tuaithe san áireamh anseo.

Bliain/Ceantar Lonnaíochta	Daonra i nDaonáireamh 2016	Fás Daonra	Daonra Tuartha 2028
Iarthar na Cathrach/Baile Uí Fhoirtcheirn	8,238	7,662	15,900
Teach Sagard	3,133	398	3,531
An Caisleán Nua	3,093	1,946	5,039
Ráth Cúil	4,351	2,058	6,409

Is cuid de mhórlonnaíocht Chathair Bhaile Átha Cliath agus a Bruachbhailte é ceantar Iarthar na Cathrach/Bhaile Uí Fhoirtcheirn. Tá an limistéar measartha nua seo ag forbairt faoi luas suntasach le roinnt blianta anuas, agus tá sé faoi réir Plean Ceantair Áitiúil. D'éascaigh a ghaire agus atá sé do Pháirc Ghnó Iarthar na Cathrach seachadadh tithíochta agus fostaíochta in aice a chéile, agus tacaíocht aige sin ó Líne Dhearg an Luais. Is é lár an cheantair nua é an Lár Ceantair leibhéal 3 sin Ionad Siopadóireachta Iarthar na Cathrach. Tá sé tar éis a bheith ar cheann de na ceantair is gníomhaí ó thaobh seachadadh tithíochta don Tír le linn thréimhse Phlean Forbartha 2016 – 2022. Tá tacaíocht sa Phlean do sheachadadh leibhéal bonneagair shóisialta agus fhisicigh ar cóimhéid le bheith ag teacht le fás le déanaí agus leanúnach.

Tá trí lonnaíocht ar leith ag an gcomharsanacht seo nach bhfuil laistigh de Chathair Bhaile Átha Cliath agus a Bruachbhailte freisin. Is iad sin Teach Sagard, an Caisleán Nua agus Ráth Cúil. Tá Teach Sagard aitheanta i gCaibidil 2 mar 'Bhaile Féinchothabhálach'. Aithníonn sé sin leibhéal shuntasacha fáis san am atá caite agus a nasc le hIarthar na Cathrach/Baile Uí Fhoirtcheirn. Tá lonnaíochtaí an Chaisleáin Nua agus Ráth Cúil aitheanta mar 'Bailte Fáis Féinchothabhálacha', agus iad i gcatagóir na mbailte meánmhéide. Tá sé tábhachtach go bhforbróidh an dá cheantar seo céim ar chéim, bunaithe ar sheachadadh bonneagar agus seirbhísí sóisialta, fisiceach agus iompair. Meastar gur leor acmhainn na dtailte críosacha le riar ar éileamh fadtéarmach gach cinn de na lonnaíochtaí seo.

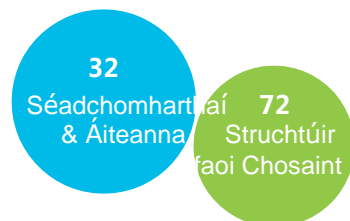
3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

Is é 'Uirbeach' an cineál tírdhreacha atá sa cheantar seo, agus d'fhás sé mar shíniú ar Lár Chathair Bhaile Átha Cliath timpeall ar ghnéithe nádúrtha a bhí ann cheana. Tá cuid den Chanáil Mhór atá taobh thiar den chomharsanacht aitheanta mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta.

Tá oidhreacht sa cheantair seo, agus is cuid thábhachtach den Phlean a caomhnú agus a cosaint. De réir fhorálacha Chaibidil 3, beidh ar fhorbairt úr meas a léiriú ar an timpeallacht thógtha stairiúil, eochairghné d'fhéiniúlacht an cheantair seo.

Tá lár shráidbhailte Rath Cúil agus an Chaisleáin Nua ainmnithe ina Limistéir Comhaontais Ailtireachta (LCA), teideal a aithníonn grúpaí de struchtúir ardchaighdeáin laistigh de cheantair na sráidbhailte. Tá sainchomharthaí meánaoiseacha ar an gCaisleán Nua, moirfeolaíocht córais páirceanna iarmharach agus déanamh tógtha a aibhsíonn tábhacht stairiúil an cheantair. I Ráth Cúil, tá réimse sainchomharthaí ón seachtú go dtí an naoú haois déag, agus roinnt gnéithe tírdhreacha de chuid na meánaoise a mhaireann fós sna ceapacha líneacha talaimh atá ar marthain taobh thiar d'fhoirgnimh na Sráide Móire. Fágann siad sin go léir carachtar stairiúil ar leith air. Is féidir oidhreacht stairiúil Theach Sagard a fheiceáil fós sna ballóga muilte a mhaireann agus i ndea-shamplaí eile d'fhoirgnimh agus gnéithe dúchasacha.

4. Bonneagar Glas (BG)

Tá straitéis BG an chontae leagtha amach i gCaibidil 4 den Phlean agus in Aguisín 4. Tá féidearthacht aitheanta ag an straitéis seo maidir le gnéithe nádúrtha agus bruachánacha laistigh de thailte Phlean Ceantair Áitiúil (PCA) Bhaile Uí Fhoirtcheirn a bheith ag feabhsú caighdeáin conláistí agus uisce, chomh maith le bheith ag soláthar naisc leis na spásanna oscailte laistigh de thailte Bhaile Uí Fhoirtcheirn.

Tá deis ag baint leis an spás oscailte ag Páirc Ráth Cúil, agus in aice léi, le haghaidh níos mó naisc siúil agus rothaíochta idir Ráth Cúil agus Teach Sagard chun freastal ar an dá phobal sin.

Tá féidearthacht aitheanta sa Straitéis um Bonneagar Glas le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha a nascfadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála sceaicha. Tá siombailí ag dul le heochairnaisc bonneagair ghlais laistigh den cheantar comharsanachta seo i Léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos, le fáil ag deireadh na rannóige seo.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhforbairt Fholláin Áite

Tacaíonn beartais i gCaibidil 5 le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud an Chontae atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtapófar gach deis an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistiúocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu.

Tá gnéithe uathúla ag baint le gach ceann de na sráidbhailte sa chomharsanacht seo, agus tá réimse éagsúil de sheirbhísí gairmiúla agus miondíola iontu ag freastal ar a bpobail áitiúla.

Is ceantar faoi fhorbairt é Baile Uí Fhoirtcheirn agus áiseanna ar leibhéal an cheantair ann chomh maith le hiompar poiblí maith. Fágann an Plean seo gur féidir béim a leagan ar sheachadadh dearaidh ardchaighdeáin

agus comhfhobartha folláine áite, chun go bhfreagróidh gach forbairt nua ar chaoi dhearfadh lena timpeallacht, rud a chuirfidh go mór leis an móraidhm a bheith ag seachadadh comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

6. Tithíocht

De réir forálacha beartais Náisiúnta agus Réigiúnacha, tá déanamh dlúth lonnaíochta leagtha amach i gCaibidil 2 den Phlean ar ghá dó comhdhlúthú ceantar cónaithe reatha sa cheantar comharsanachta seo ag teastáil uaidh ar chaoi a chosnóidh áiseanna reatha agus a chuirfidh taca faoi bhonneagar fisiceach agus pobail, idir bhonneagar reatha agus beartaithe.

Chomh maith le comhdhlúthú na gceantar uirbeach reatha, beidh forbraíocht nua chónaithe lonnaithe laistigh de cheantair Bhaile Uí Fhoirtcheirn agus Iarthar na Cathrach, agus ar thailte laistigh de lár shráidbhailte an Chaisleáin Nua agus Rath Cúil agus teorantach leo. De réir na Lárstraitéise, Caibidil 2, Tábla 10, éascóidh an meascán d'fhorbairt inlíonta agus forbairt nua chónaithe sa cheantar iomlán comharsanachta seo 23% d'fhás tithíochta an Chontae agus 16% de sin i gceantar Iarthar na Cathrach/Bhaile Uí Fhoirtcheirn. Tá 7% de thithe nua beartaithe chun bheith laistigh de na trí lonnaíocht— Teach Sagard, an Caisleán Nua agus Ráth Cúil—agus forbróidh sé sin céim ar chéim bunaithe ar sheachadadh bonneagar agus seirbhísí sóisialta, fisiceach agus iompair. Is ionann sin agus 4,147 aonad nua ar an iomlán le linn an phlean.

I gCaibidil 6, Tithíocht, tá na beartais agus cuspóirí atá sa Phlean a chinnteoidh go seachadfar tithíocht nua ar chaoi a éascóidh riachtanais réimse de dhaoine éagsúla leagtha amach, rud a sholáthróidh cothromaíocht sa mheascán aonad agus i gcineálacha seilbhe. Is féidir go gcuireann dearadh, feidhm agus leagan amach scéimeanna cónaithe go mór le seachadadh comhfhobartha folláine áite agus an Ghníomhaithe ar Son na hAeráide.

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha. Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Phlean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair phoiblí.

Aithnítear roinnt saincheisteanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na

réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

30%
De chos atá an tríú cuid de thurais. Cé gur maith an rud é seo, d'fhéadfadh cuid mhór eile de na turais ghearra seo a bheith de chos.

Gluaiseacht
Inmheánach
Comharsanachta

3%
Ní dhéantar ach beagán thar 3% de thurais laistigh den Chomharsanacht ar rothar.

Gluaiseacht ó
Chomharsanacht
go Contae

5%
Ní dhéantar ach 5% de thurais ón gComharsanacht chuig an gcuid eile den Chontae de bhús.

20%*

82%
Is coitianta

i bhfad an carr. Is é atá i gceist do níos mó na 80% de na turais seo.

50%*

* Sprioc an Chontae

Turais a dhéantar i gCarr:

18% 0-3km

Tabhair Tosaíocht don Siúl

Is le haghaidh achair faoi 3km atá 18% de thurais charr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais an-ghearr sin a dhéanamh de chos.

19% 3-6km

Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht

Is le haghaidh achair 3km-6km atá 19% de thurais chairr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais ghearra/mheánachair sin a dhéanamh ar rothar.

63% 6km+

Tabhair Tosaíocht don Iompar Poiblí

Is le haghaidh achair os cionn 6km atá 63% de thurais chairr. Tá deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh na dturas níos faide sin.

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Réitigh a Mholtar

Is minic príomhshráideanna sráidbhailte áitiúla ina mórbhealaí, áit arb iad feithiclí innealta an ghné is suntasaí den sráid-dreach.

Fágann easnamh lánaí rothaíochta ar feadh príomhshráideanna nach bhfuil sé chomh tarraingteach do rothaithe ar gá dóibh an bóthar a roinnt le carranna, leoraithe agus busanna.

Is bocht fós iad áiseanna feithimh agus roghanna bealaigh bus, agus tá béim ar bhealaí chuig an gCathair in áit a bheith ag leathnú amach laistigh den Chontae.

Níl go leor spásanna do dhaoine ar príomhshráideanna chun bheith ag máinneáil thart, ag ligean scíthe nó ag bogadh tríothu.

Fágann eastáit a dheantar le cuid mhór cul-de-sac agus cinn chaocha tréscailteacht lag de bharr baic agus constaicí ar ghluaiseacht, agus is faide turais ghearra dá thoradh.

Is gá cosáin a leathnú, agus ba cheart bearta moillithe tráchta agus níos mó trasrianta a sholáthar le heispéireas níos sábháilte agus níos taitneamhaí a chinntiú, gan carranna agus páirceáil carranna a bheith ar an ghné is suntasaí den ríocht poiblí.

Athbhreithniú a dhéanamh ar áiseanna rothaíochta sna sráidbhailte chomh maith leis an tionscnamh Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas a sholáthróidh naisc rothaíochta idir an Caisleán Nua, Teach Sagard, Ráth Cúil, Iarthar na Cathrach agus Iarthar Thamhlachta. Tá gá le páirceáil rothar ag cinn scríbe tábhachtacha amhail ag siopaí agus ag staid iompair poiblí.

Caithfidh roghanna iompar poiblí nascadh gan stró agus áiseanna feabhsaithe sráide a chur ar fáil (binsí, foscadáin srl). Tairgfidh bealaí BusConnects W4, W8 agus S8 roghanna cuarbhealaí a bhfuil géarghá leo sa cheantar seo.

Spás bóthair a athghabháil le cosáin a leathnú; áiteanna a chruthú ar an tsráid le scíth a ligean (m.sh. 'páircíní'); bearta moillithe tráchta a chur isteach; agus baic a bhaint le hachair a ghiorrú.

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinnteoídh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

Beidh sé ina chabhair shuntasach maidir le hathrach ar úsáid carranna príobháideacha sa Cheantar Comharsanachta seo a ofráil d'idir óg agus aosta má théitear i ngleic leis na fadhbanna a aithníodh sna staidéir ghluaiseachta seo taobh leis an gclár suntasach oibreacha atá leagtha amach in 'Baile Átha Cliath Theas ar Rothar' agus sa chlár BusConnects atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair.

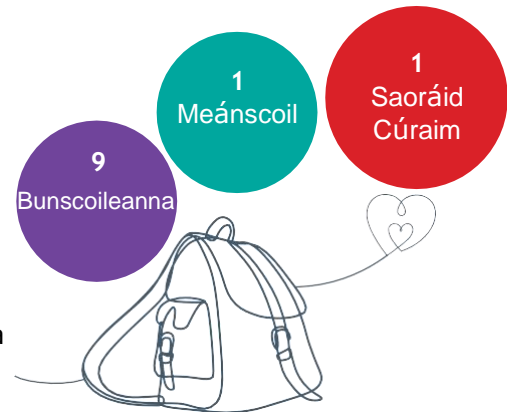
8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

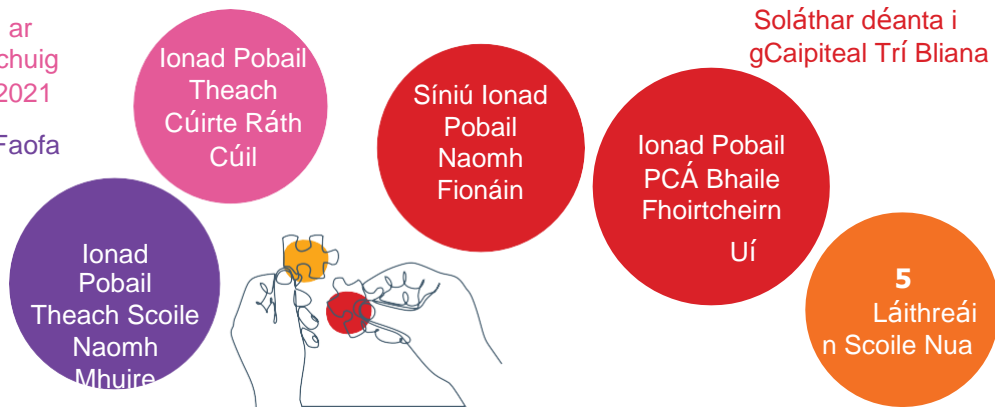
Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Tá roinnt áiseanna Pobail ag an gCeantar Comharsanachta seo cheana, agus roinnt áiseanna nua geallta nó beartaithe thar thréimhse an phlean le freastal ar an daonra reatha sa cheantar agus ar an daonra amach anseo.

I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh na n-áiseanna nua leagtha amach. San áireamh lena leithéid de sholáthar, beidh Leabharlann nua i Ráth Cúil agus athchóiriú Teach Cúirte Ráth Cúil mar ionad pobail. I dTeach Sagard, athchóireofar Teach Scoile Naomh Mhuire mar ionad pobail, agus síneofar Ionad Pobail Naomh Fionán ar an gCaisleán Nua. Tá uasghrádú molta le haghaidh Páirc Ráth Cúil freisin. Aithníodh sa Phlean seo freisin, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais, 5 láithreán scoile nua don cheantar seo.

Chun Dul ar Aghaidh chuig Pleanáil 2021 Pleanáil Faofa

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Éascaíonn an Plean úsáid mheasctha/fás fostaíochta laistigh de na hionaid aitheanta sa cheantar comharsanachta seo ar bhealach a chosnaíonn agus a chaomhnaíonn an carachtar ar leith a bhaineann leis, go háirithe sna sráidbhailte Teach Sagard, an Caisleáin Nua agus Ráth Cúil.

I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí leagtha amach chun tacú le fás geilleagrach agus fostaíochta sa Chontae. Soláthraíonn na ceantair thionsclaíocha ag Páirceanna Gnó Ghrianóige, Aeradróim, Bhaile Dhónaill agus Magna—ar meascán iad den chuid is mó de thrádstóráil agus saoráidí déantúsaíochta—cúl-soláthar suntasach talún don fhostaíocht san am i láthair agus amach anseo sa cheantar seo. Is féidir lena leithéid de cheantair riar ar sciar suntasach d'fhás fostaíochta an Chontae. Aithnítear sa Phlean an cumas atá ag Campas Gnó Iarthar na Cathrach cóiríocht a chur ar fáil d'áiseanna oifige/taighde/déantúsaíochta a thacóidh le forbairt déantúsaíochta ardteicneolaíochta, taighde agus forbartha agus úsáidí a bhaineann.

Aithnítear i gCaibidil 9 den Phlean freisin gur spreagthóir suntasach geilleagrach í an turasóireacht, go dtacaíonn sí le cruthú jabanna ar feadh réimse éagsúil earnálacha. Tacaíonn an plean le forbairt na turasóireachta laistigh den cheantar seo, turasóireacht a dhíríonn ar an oidhreacht shuntasach nádúrtha agus ar na naisc laistigh de, agus idir, na sráidbhailte Teach Sagard, Ráth Cúil agus an Caisleán Nua agus a gcúlchríocha tuaithe.

10. Fuinneamh

I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh de Comharsanachtaí. D'fhéadfadh an ceantar seo fuinneamh geiteirmeach a bheith aige, faoi réir tuilleadh measúnaithe. Cé nach féidir i gcónaí comharsanachtaí seanbhunaithe a athfheistiú i gcomhair mórbhonneagar fuinnimh, díríonn an Plean ina leithéid de cheantair ar: éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, athfheistiú a spreagadh agus a éascú, dearadh ardchaighdeán a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6, agus modhanna iompair atá níos gníomhaí agus níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú, chomh maith le cur i bhfeidhm pointí luchtaithe leictreach de réir Chaibidil 7 den phlean seo.

11. Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagar uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11.

Freastalaíonn Ionad Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir ar an gceantar seo tríd an Taiscumar Uisce Chóireáilte ag Teach Sagard. Tar éis dul i gcomhairle le hUisce Éireann, níor aithníodh fadhb ar bith leis an Soláthar Straitéiseach Uisce. Aithníodh fadhbanna áitiúla le bonneagair Fuíolluisce arbh fhéidir go mbeidh uasghrádú ar dháileadh áitiúil ag teastáil dá mbarr, nó sínithe gréasáin ag brath ar scála na forbartha. Stiúrfaidh forbróir a leithéid d'oibreacha i gcomhar le hUisce Éireann. Tá Uisce Éireann ag seachadadh Pleananna Limistéir Draenála i mBaile Átha Cliath chun feidhmiú na ngréasán fuíolluisce a fheabhsú, an comhshaoil a chosaint agus forbairt shóisialta agus gheilleagrach a éascú sna blianta amach romhainn.

12. Ceantar Comharsanachta - Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn. Cabhróidh comhdhlúthú ceantair chónaithe reatha leis an déanamh dlúth forbraíochta seo agus le seachadadh Ceantair Comharsanachta atá seasmhach ó thaobh na haeráide.

An aidhm atá leis an bplean ná úsáid éifeachtúil talún sa chomharsanacht seo a éascú, ag díriú ar fhorbairt lár tábhachtach Sráidbhailte agus na dtailte PCA. Éascóidh seo baint amach dlús forbraíochtaí agus feidhmeanna ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara comhdhlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe.

Tríd an bhfás spriocdhírthe agus cur chuige éiceachórais seirbhísí, is féidir tacú le háiteanna nádúrtha, agus iad a fheabhsú, le bonneagar glas, rud a mbeidh buntáistí don phobal agus don chomhshaoil mar thoradh air de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 4.

IARTHAR NA CATHRACH / TEACH SAGARD / RÁTH CÚIL/ AN GAISLEÁN NUA

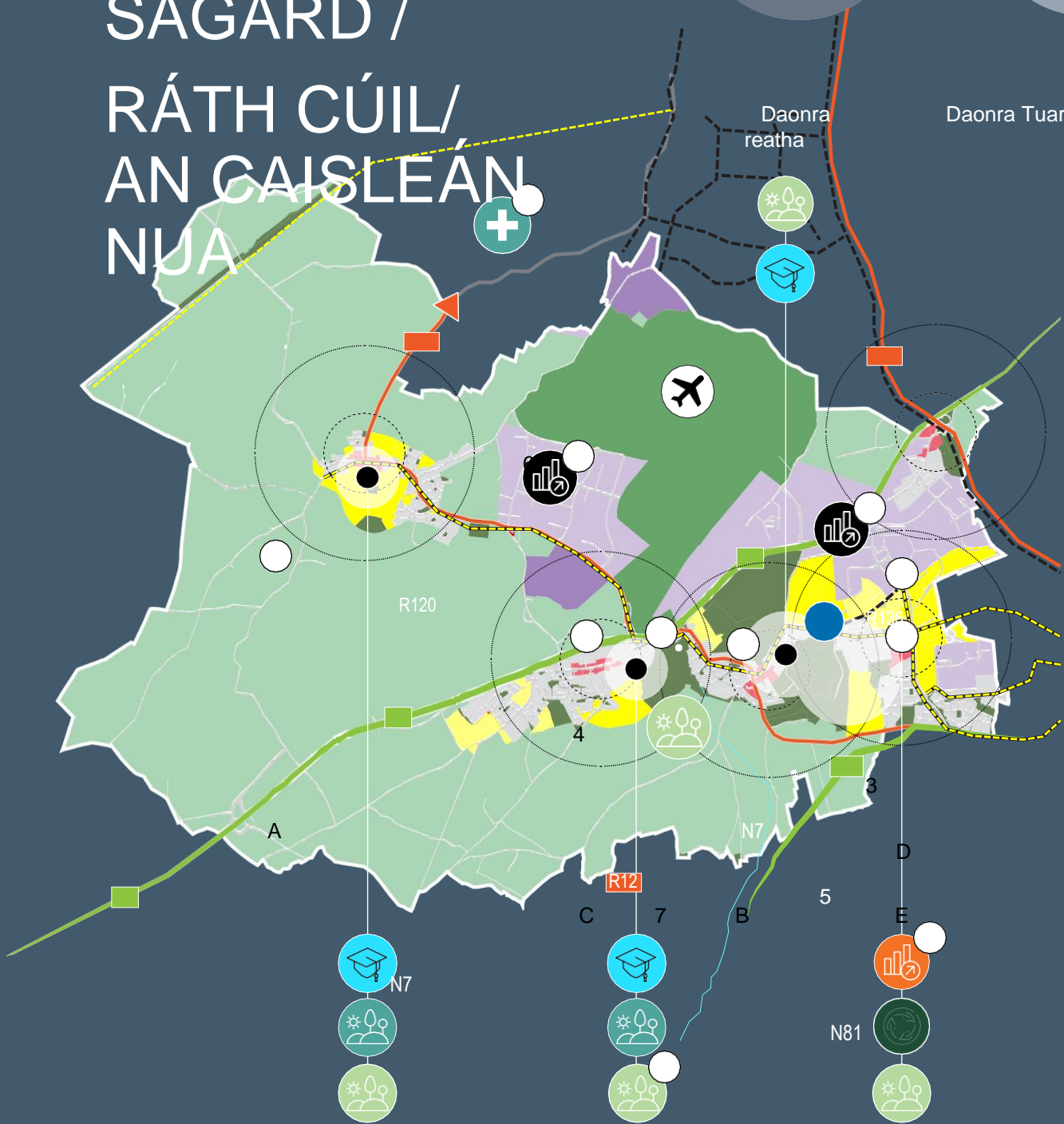
18,815

30,879

Daonra
reatha

Daonra Tuartha 2028

Ár gComharsanachtaí (C)

N7

1

3 Campas Gnó Iarthar na

7 Abhóca

1 Ionad Siopadóireachta Iarthar na Cathrach

Cónaí Nua

2 Páirc Ráth Cúil

- Scoileanna Nua
- Páirceanna agus Áineas
- Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú
- Bonneagar Glas
- Geilleagar (Miondíol)
- Geilleagar (Fostaíocht)
- Aeradróm Mhic Easmainn
- Gluaiseacht Inbhuanaithe/ Stad Luas
- Mótarbhealach
- Bóthar Náisiúnta
- Bóthar
- rian siúil c.10 nóiméad
- rian rothaíochta c.10 nóiméad
- Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe
- Scéimeanna Molta Rothaíochta
- A An Caisleán Nua
- B Teach Sagard

- C Ráth Cúil
- D Iarthar na
- E Baile Uí Fhoirtcheirn
- 1 Ionad Siopadóireachta
- 2 Uasghráduithe Pháirc Ráth Cúil
- 3 Campas Gnó Iarthar na
- 4 Cathrach Páirc Ghnó
- 5 Ghrianóige Stad Luas
- 6 Teach Sagard Ospidéal
- 7 Mhullach na Pise
- Abhóca
- Cónaí Nua Láir
- Bailte/Sráidbhailte/Ceantar/Áitiúla Fás
- Fostaíochta
- Spás Oiscailte
- Páirceanna agus

Cluain Dolcáin/Cluain Buiríosa/Caisleán na Gráinsí

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá an chomharsanacht sin Cluain Dolcáin/Cluain Buiríosa/Caisleán na Gráinsí lonnaithe 11km siar ó Lár Chathair Bhaile Átha Cliath, agus is cuid de bhruachbhailte Chathair Bhaile Átha Cliath agus den Mhórcheantar Uirbeach í. Tá sé suite taobh ó thuaidh de chonair gheilleagrach an N7, agus taobh ó dheas den Canáil Mhór agus d'iarrród Chill Dara den chuid is mó, ag dul siar i dtreo theorainn Chill Dara.

Aithnítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch gur cuid de chonair straitéiseach gheilleagrach agus chónaitheach an iardheiscirt é an ceantar seo. Is é is aidhm do na conairí seo pobail chomhdhlútha inbhuanaithe a chruthú ag a mbeidh rogha fheabhsaithe tithíochta, teacht ar dheiseanna sóisialta agus geilleagracha, agus seirbhísí agus áiseanna feabhsaithe.

Tacaíonn conair an iardheiscirt le comhdhlúthú na gceantar nua forbraíochta atá beartaithe le haghaidh Cluain Buiríosa agus Cill Chairbre agus le fás fostaíochta ag Caisleán na Gráinsí. Tá acmhainneacht mhéadaithe iompair chun tacú leis an gcomhdhlúthú ach líne Chill Dara a leictriú, chomh maith le naisc eile bus.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

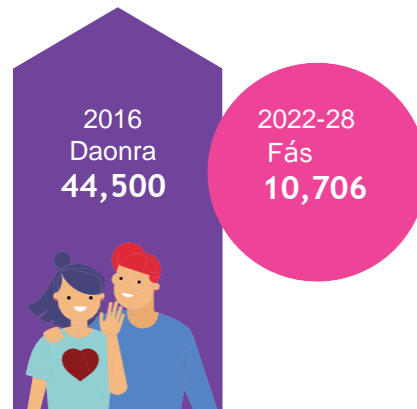
Léirigh an daonáireamh in 2016 daonra de 44,500 duine. Tá sprioc ann don cheantar 55,206 duine a bhaint amach thar thréimhse an phlean. Tá an chomharsanacht lonnaithe laistigh de Theorainn Lonnaíochta Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 2, Tábla 13.

Tá leagtha amach sa Phlean go soláthróidh forbairt leanúnach na lár uirbeach éagsúil i mBaile Átha Cliath agus a Bruachbhailte forbraíocht nua úsáide measctha arb í an t-inneall í a chuireann fás chun cinn sa timpeallacht uirbeach.

Is lárionad tánaisteach riaracháin é Cluain Dolcáin le haghaidh Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, agus tá sé aitheanta mar Lárionad Miondíola Leibhéil 3 sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch. Aithnítear sa phlean go bhfuil féidearthacht shuntasach le haghaidh forbairt ar thailte athfhorbraíochta in aice le Lár Chluain Dolcáin.

Lasmuigh den lár, is sainghné den cheantar iad comharsanachtaí

Ísealdlúis bruachbhailteacha atá bunaithe thart timpeall ar ghréasán de lárionaid áitiúla mhiondíola. Is eochairghné de chuid an Phlean Forbartha seo a bheith ag tacú le comhdhlúthú ceantar uirbeach agus rochtain ar sheirbhísí a bheith sna láir áitiúla agus i láir na mbailte den chuid is mó. Tacóidh sé seo leis an gcoincheap sin gach duine a bheith faoi 10 nóiméad ar cos nó ar rothar ó sheirbhísí laethúla de réir beartas réigiúnach agus náisiúnta.

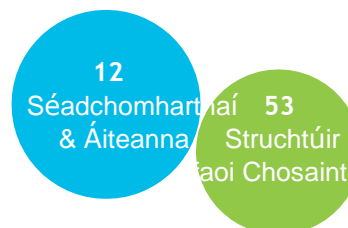
Faomhadh tailte i gCluain Buiríosa mar Scéim Pleanála Crios Forbartha Straitéisí (CFS) in 2019. Is ionann sin agus méadú ollmhór ar lorg coise Chluain Dolcáin ar feadh chonair iarnróid Baile Átha Cliath-Corcaigh. Fuarthas maoiniú suntasach tríd an gCiste Athghiniúna agus Forbartha Uirbí chun bonneagar riachtanach a sholáthar a éascóidh forbairt luath thailte Chluain Buiríosa, le linn thréimhse an Phlean Forbartha.

3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

Is é 'Uirbeach' an cineál tírdhreacha atá sa cheantar seo, agus d'fhás sé mar shíniú ar Lár Chathair Bhaile Átha Cliath timpeall ar ghnéithe nádúrtha a bhí ann cheana. Déanann an Chanáil Mhór dhá chuid den chomharsanacht seo agus aithnítear conair na Canála mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta (LONm). Is spás taitneamhachta tábhachtach glas freisin í Páirc Chorcaí i gceantar atá uirbeach den chuid is mó, agus roinnt séadchomharthaí taifeadta agus struchtúir faoi chosaint inti. Tá oidhreacht sa cheantair seo, agus is cuid thábhachtach den Phlean a caomhnú agus a chosaint.

De réir fhorálacha Chaibidil 3, beidh ar fhorbraíocht úr meas a léiriú ar an timpeallacht thógtha stairiúil, eochairghné d'fhéiniúlacht an cheantair seo. Is den riachtanas é na gnéithe seo a aithint, a chosaint agus a chothabháil anois agus amach anseo.

Aithnítear sráidbhaile Chluain Dolcáin ina Limistéar Comhaontais Ailtreachta (LCA) mar tá roinnt struchtúir stairiúla ardchaighdeán i gceantar an tsráidbhaile, lena n-áirítear an Cloigtheach (ón 7ú haois) ar mol pobail anois é do bhunadh na háite agus ar tarraingt turasóireachta é le haghaidh cuairteoirí ar an cheantar. Tá ord caomhnaithe crann (OCC) in áit ag Naomh Bríd ar feadh an Bhóthair Nua i gCluain Dolcáin.

4. Bonneagar Glas (BG)

Tagann Abhainn na Camóige aniar ag Caisleán na Gráinsí go díreach chuig Cluain Dolcáin ina eochairnasc taobh leis an gconair shuntasach éiceolaíochta atá sa Chanáil Mhór. Is iad na réimsí uisce seo an eochair-ais don ghréasán BG sa Cheantar Comharsanachta seo. Tá roinnt mhaith crainn fásta sa cheantar seo freisin, ar gné lárnach den ghréasán BG iad.

Tá féidearthacht aitheanta sa Straitéis um Bonneagar Glas, de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 4, agus cuspóirí áitiúla in Aguisín 4, le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha a nascadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála scea. Tá siombail in aice leis na heochairghnéithe i Léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhfhorbairt Fholláin

Is beartas i gCaibidil 5 é a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud an Chontae atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtabófar gach deis an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistíocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu.

Taobh istigh den cheantar comharsanachta seo, agus de réir Bheartas QDP1 i gCaibidil 5, neartaítear an gréasán de láir uirbeacha mar spriocáiteanna le haghaidh forbraíocht úsáide measctha nua nó fheabhsaithe. Riarfar ar dhearadh uirbeach ardchaighdeáin nach gcuirfidh isteach ar an gcomhthéacs reatha agus a fheabhsóidh nascacht laistigh den cheantar comharsanachta. Eochairnasc turasóireachta idir an ceantar seo agus Leamhcán a bheidh i soláthar ríochta poiblí ardchaighdeáin amhail an Chanáil Mhór go dtí Glasbhealach Uirbeach Leamhcán, agus feabhsóidh sé inrochtaineacht sa dá chomharsanacht ag an am céanna. Feabhsóidh uasghráduithe ar Phlás agus Oifigí Cathrach Chluain Dolcáin an ríocht poiblí sa cheantar seo. Fágfaidh a leithéid de bhearta gur féidir comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh.

6. Tithíocht

De réir forálacha beartais Náisiúnta agus Réigiúnacha, tá déanamh dlúth lonnaíochta leagtha amach i gCaibidil 2 den Phlean ar ghá dó comhdhlúthú ceantar cónaithe reatha ag teastáil uaidh ar chaoi a chosnóidh áiseanna reatha agus a chuirfidh taca faoi bhonneagar fisiceach agus pobail, idir bhonneagar reatha agus beartaithe.

Chomh maith le comhdhlúthú an cheantair uirbigh reatha, beidh forbraíocht nua chónaithe lonnaithe laistigh de scéim pleanála CFS Chluain Buiríosa agus i gCill Chairbe de réir mar atá leagtha amach i léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos. Riarann scéim pleanála Chluain Buiríosa ar 11,000 teach nua laistigh de phobal níos ag a mbeidh miondiolaíocht, fostaíocht agus seirbhísí. Tá an ceantar seo aibhsithe i léarscáil 12.2 thíos. Forbrófar tithe i gCluain Buiríosa ar feadh an iarnróid a nascann Cathair Bhaile Átha Cliath leis an gcuid eile den tír. Ofrálfaidh Forbraíocht Tithíochta Chill Chairbre níos mó ná 1,000 teach ar thailte an Údarás Áitiúil. Soláthróidh an scéim seo cineálacha éagsúla seilbhe, lena n-áirítear 310 teach sóisialta, don mhórfhobal thar 4 bliana, chomh maith le 50 aonad ar lascaine a sheachadadh don mhargadh. De réir na Lárstraitéise, Caibidil 2, achoimríonn Tábla 10 gurb iad forbairt inlíonta agus forbairt nua chónaithe sa cheantar seo a éascóidh c. 30% d'fhás tithíochta an Chontae. Is ionann sin agus 5,385 aonad nua ar le linn an phlean.

30%
d'Fhás an
Chontae

De réir fhoráil Chaibidil 6, Tithíocht, is é is aidhm do bheartais agus cuspóirí an Phlean a chinntiú go seachadfar tithíocht nua ar chaoi a éascóidh riachtanais réimse de dhaoine éagsúla leagtha amach, rud a sholáthróidh cothromaíocht i dtéarmaí meascán aonaid agus cineálacha seilbhe. Is féidir go gcuireann dearadh, feidhm agus leagan amach scéimeanna cónaithe go mór le seachadadh comhfhobartha folláine áite agus Gníomhaithe ar son na hAeráide.

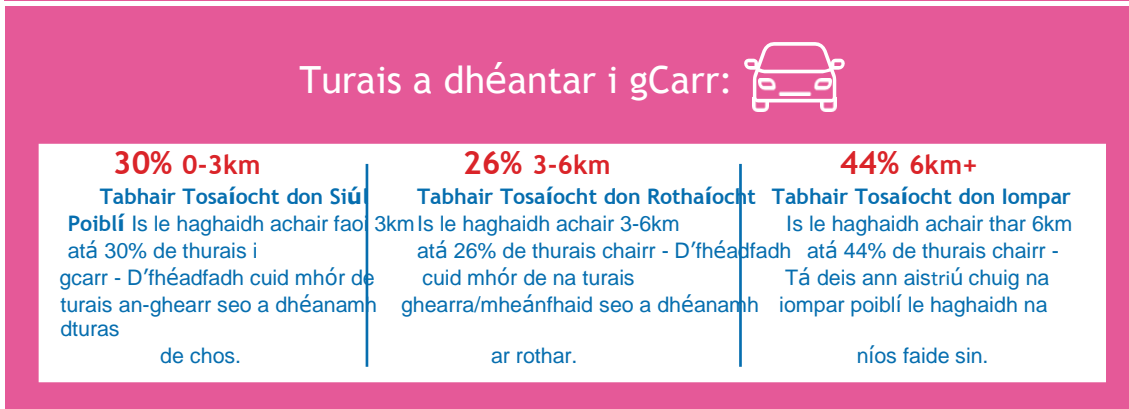
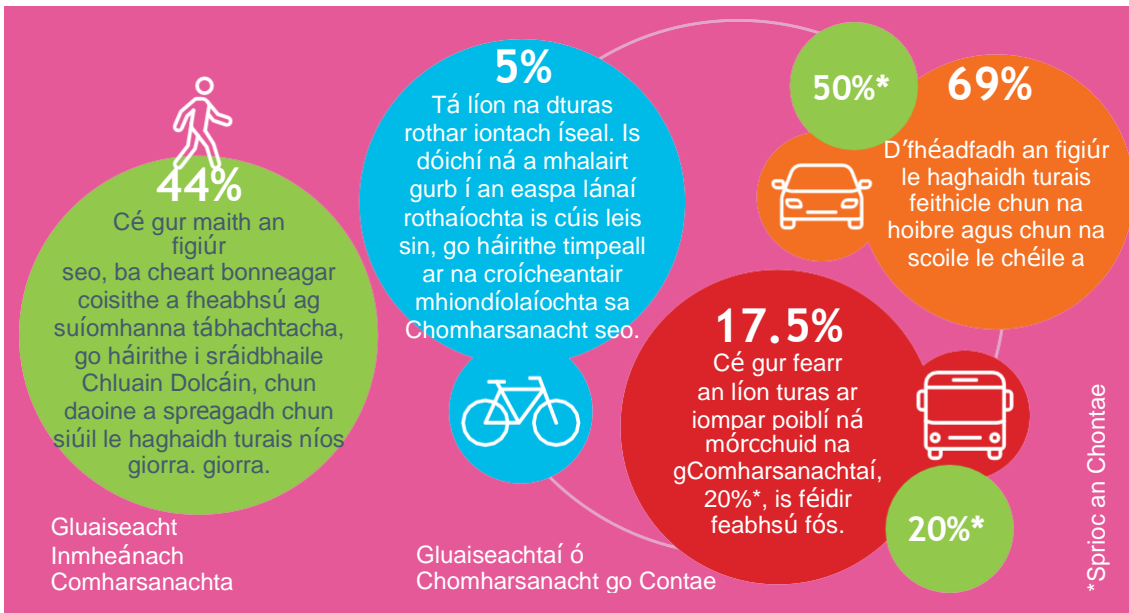

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha le himeacht ama. Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Phlean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair phoiblí.

Aithnítear roinnt saincheisteanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna Réitigh a Mholtar

	In áiteanna áirithe amhail Bóthar Chnoc an Fhuaráin, Bóthar Nangor agus Bóthar na Mainistreach, tá oibreacha suntasach ag teastáil ó na cosáin.	Áiseanna coisithe a uasghrádú ar shráideanna/bhíthábhachtacha laistigh den chomharsanacht. Machnamh a dhéanamh ar stráicí coisithe amháin laistigh de lár shráidbhaile Chluain Dolcáin agus sna láir uirbeacha molta do Chluain Buiríosa.
	Tá easpa naisc rothaíochta idir Caisleán na Gráinsí agus Sráidbhaile Chluain Dolcáin, rud a fhágann drochthimpeallacht ag rothaithe, go háirithe ar feadh an R134.	Tuilleadh lánaí rothaíochta a sholáthar le naisc a fheabhsú idir na lonnaíochtaí sa chomharsanacht seo. Cur i bhfeidhm beart moillithe tráchta laistigh de shráidbhaile Chluain Dolcáin le taisteal gníomhach a chur chun cinn.
	Is baic ar rochtain ar iompar poiblí ar fud na comharsanachta iad ballaí agus geataí	Straitéis a ullmhú agus a chur i bhfeidhm chun ballaí agus baic eile ar ghluaiseacht in aice le háiseanna tábhachtacha iompar poiblí a bhaint agus gluaiseacht trí cheantair chónaithe a athchruthú le constaicí a bhaint.
	Is fadhb í tréscaoilteacht íseal agus ballaí agus geataí ag cur bac ar rochtain, go háirithe ar pháirceanna.	Rochtain ar ghlasbhealach na Canála Móire a fheabhsú chun tuilleadh turas ar cos nó ar rothar ar feadh na canála a spreagadh. Tuilleadh pointí rochtana ar pháirceanna.

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinnteoídh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

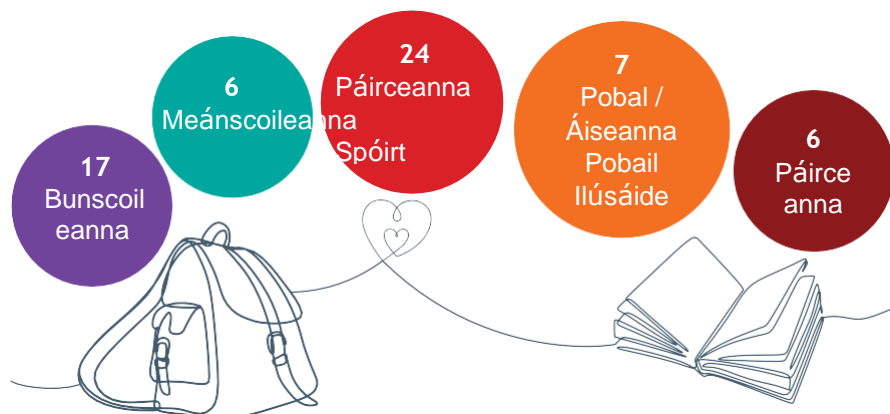
Ar na tionscnaimh eile sa chomharsanacht, tá Gaelscoil Chluain Dolcáin mar chuid den Tionscnamh Sráideanna Scoile, tionscnamh arb aidhm dó srian a chur le trácht innealta laistigh de shráid nó limistéar comhaontaithe lasmuigh de gheata na scoile le timpeallacht níos sábháilte a chruthú inar féidir le leanaí mothú spreagtha chun dul ar scoil ar cos, rothar nó scútar. Is comhpháirtithe san tionscnamh iad Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Cabhróidh na feabhsúcháin shuntasacha iompair atá beartaithe don cheantar seo, chomh maith le cur i bhfeidhm na bhfeabhsúcháin féideartha a aithníodh, go mór maidir le hathrach iontaofa tarraingteach ar úsáid carranna príobháideacha a oibráil d'ídir óg agus aosta agus dhaoine de gach cineál cumais.

8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

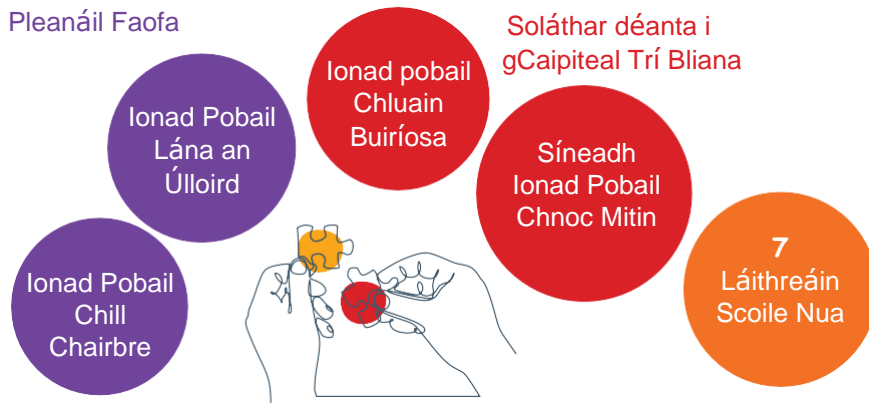
Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Tá roinnt áiseanna Pobail ag an gCeantar Comharsanachta seo cheana, agus tuilleadh áiseanna geallta nó beartaithe thar thréimhse an phlean le freastal ar an daonra reatha sa cheantar agus ar an daonra amach anseo.

I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh na n-áiseanna nua sa cheantar comharsanachta seo leagtha amach. San áireamh lena leithéid de sholáthar, beidh uasghráduithe do Pháirc Chuidbhríocht agus Páirc Chorcaí agus áiseanna nua nó feabhsaithe i gCill Chairbre, Lána an Úlloird, Cluain Buiríosa agus Cnoc Mitin Cuirfidh Leabharlann nua Chluain Dolcáin Thuaidh go mór leis an méid a oibráil an áis phobail. Aithníodh sa Phlean seo freisin, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais, 7 láithreán scoile nua sa comharsanacht cheantar seo.

Pleanáil Faofa

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Is é is aidhm don phlean seo úsáid mheasctha / fás fostaíochta a éascú laistigh de na láir a aithníodh sa cheantar comharsanachta seo, chomh maith leis an bhféidearthacht shuntasach le haghaidh forbairt fostaíochta nua i gCaisleán na Gráinsí agus Cluain Buiríosa.

Léannta Céim Baitsiléara (Gnáthchéim) nó níos airde
4,292 (15.4% Daonra)

37,857 (65.7%) Fórsa Saothair Reatha

Dífhostaithe 11.6% (4,011 duine)

Aithnítear Caisleán na Gráinsí i gconair straitéiseach an iardheiscirt den SRSE, agus tá cúlsoláthar suntasach talún aige don fhostaíocht san am i láthair agus amach anseo le freastal ar sciar maith d'fhás an chontae, ag cur na hardteicneolaíochta, na déantúsaíochta agus earnáil na forbartha agus taighde chun cinn sa cheantar seo. Tá cuid mhór de na cuideachtaí Fortune 500 sa cheantar cheana féin, agus forbrófar an ceantar a thuilleadh chun leanúint de bheith ag mealladh gnó ardluach.

Aithnítear i gCaibidil 9 den Plean freisin gur spreagthóir suntasach geilleagrach í an turasóireacht, go dtacaíonn sí le cruthú jabanna ar feadh réimse éagsúil earnálacha. Tacaíonn an plean seo le forbairt na turasóireachta laistigh den cheantar seo bunaithe ar na sócmhainní suntasacha oidhreachta tógtha amhail Clogtheach Chluain Dolcáin agus Glasbhealach na Canála Móire. Tá féidearthacht ag baint leis an 12ú Loc, atá taobh thiar den chomharsanacht seo, chun é a bheith ina mhol a nascann ceantair fáis chónaithigh agus i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa le Caisleán na Gráinsí, agus an fhéidearthacht ann ag an am céanna é a bheith ina eochair-lárionad turasóireachta ar feadh Ghlasbhealach na Canála Móire.

10. Fuinneamh

I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh den Chomharsanacht seo, agus féidearthacht aitheanta le haghaidh seachadadh Téamh Ceantar Ísealcharbóin i gCluain Buiríosa agus i gCluain Dolcáin. Úsáideann téamh ceantair fuíollteas as foinsí amhail giniúint leictreachais trí ghréasáin de phóibáin inslithe. Go ginearálta, soláthraíonn sé téamh spáis agus uisce té d'fhoirgnimh chónaithe agus thráchtála.

Chomh maith leis an bhféidearthacht thuas, díríonn an Plean ar: éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, athfheistiú a spreagadh agus a éascú, dearadh ardchaighdeáin a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6 agus modhanna iompair atá níos gníomhaí agus níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú, chomh maith le cur i bhfeidhm pointí luchtaithe leictrigh de réir Chaibidil 7 den phlean seo.

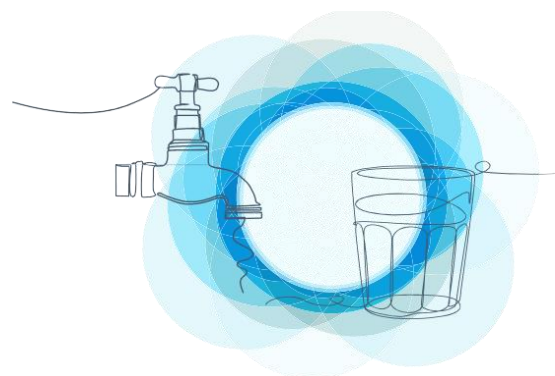
11. Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagair uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11. Freastalaíonn Ionad Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir ar an gceantar seo tríd an Taiscumar Uisce Chóireáilte ag Teach Sagard agus Taiscumar Bhealach Ard, agus Ionad Cóireála Uisce Léim an Bhradáin trí Thaiscumar Mhullach na Pise.

Tá gá le uasghráduithe acmhainneachta ar an séarach straitéiseach a fhreastalaíonn ar an gceantar seo. San áireamh leis sin, beidh stóráil uisce stoirme. Tá riar ar a leithéid de sholáthar i bPlean Infheistiúchta Uisce Éireann. Ar an soláthar tábhachtach bonneagair sa cheantair seo, beidh Scéim Uisce Dromchla CFS Chluain Buiríosa agus bóthar rochtana Iarthar Chaisleán na Gráinsí, bóthar a éascóidh rochtain ar thailte FF sa chontae.

Píobófar Tionscadal Soláthair Uisce an Oirthir agus Lár na Tíre chuig taiscumar nua ceannphointe lonnaithe ag Mullach na Pise, a sholáthróidh uisce cóireáilte do na pobail go léir sa réigiún. Chomh maith le hinfheistiúcht i mbonneagar uisce, leanfaidh Eirgrid de bheith ag uasghrádú bhonneagar leictreachais na hÉireann. D'athneartaigh Eirgrid an gréasán leictreachais le déanaí le riar ar éileamh i gCaisleán na Gráinsí. Chinntigh sin go mbeidh acmhainn leordhóthanach le haghaidh fás amach anseo.

12. Ceantar Comharsanachta – Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

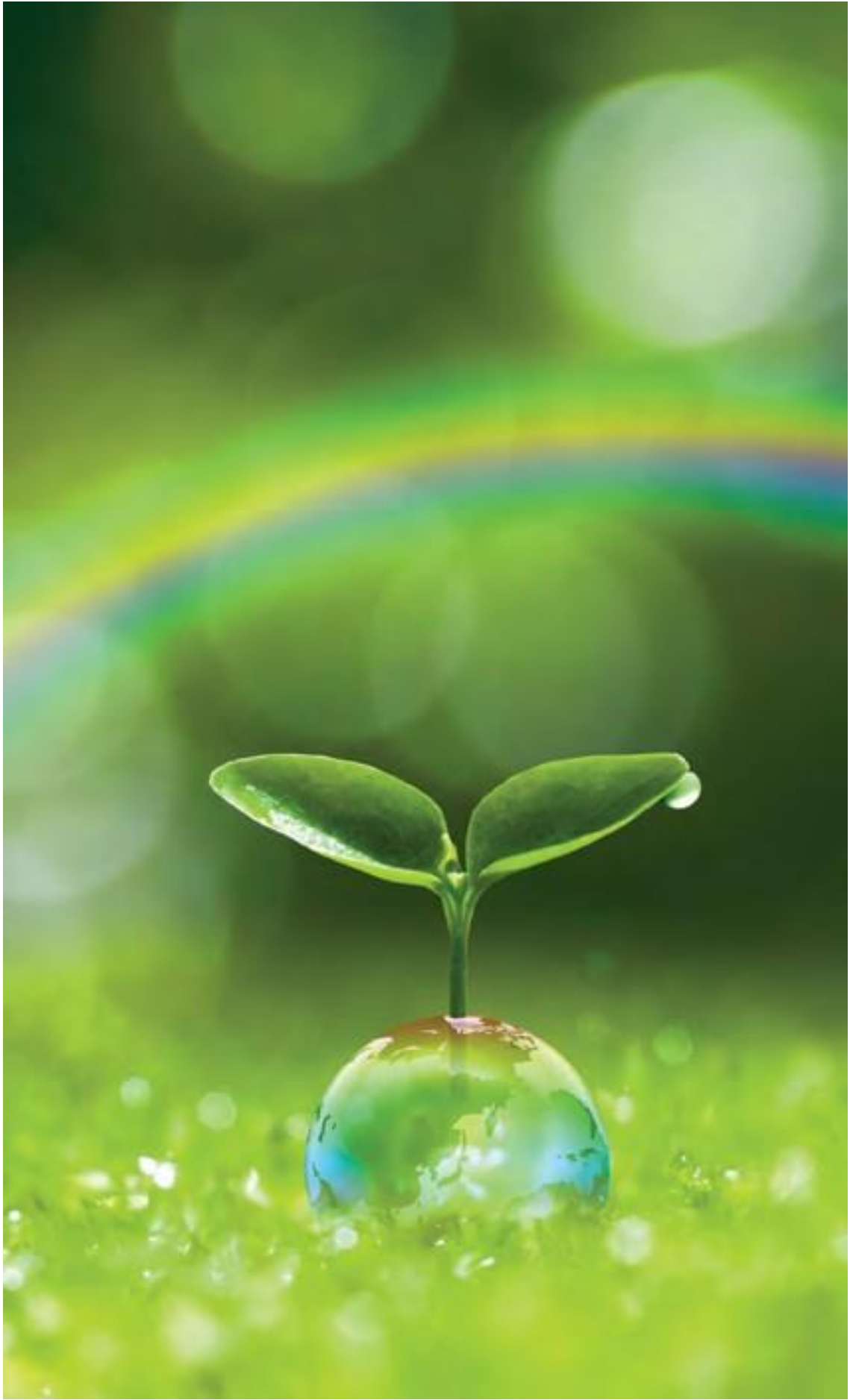
Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn a bhaineann an úsáid is fearr as iompar poiblí agus infheistíocht reatha bonneagair.

Is aidhm de chuid an Phlean é úsáid éifeachtúil talún a éascú sa chomharsanacht seo. Beidh an bhéim ar fhorbairt na lár tábhachtach sin i gCluain Dolcáin agus Cluain Buiríosa, taobh le comhdhlúthú lár áitiúil. Éascóidh seo baint amach dlús forbraíochtaí agus feidhmeanna ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara comhdhlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe, rud a éascóidh seachadadh Ceantair Comharsanachta atá seasmhach ó thaobh na haeráide.

Tríd an bhfás spriocdhírthe agus cur chuige éiceachórais seirbhísí, is féidir tacú le háiteanna nádúrtha, agus iad a fheabhsú, le bonneagar glas, rud a mbeidh buntáistí don phobal agus don chomhshaol mar thoradh air de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 3.

CLUAIN DOCLÁIN

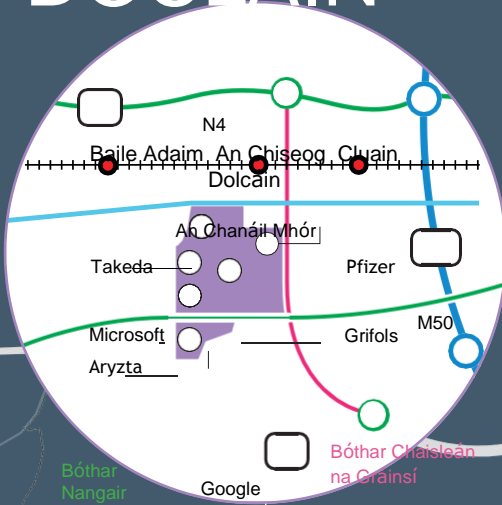
44,500

Daonra reatha

55,206

Daonra Tuartha 2028

Ár gComharsanachtaí (C)

A. Lár Shráidbhaile Cluain Dolcáin

3 CFS Chluain Buiríosa

7 Ionad Fóillíochta Chluain Dolcáin

A Sráidbhaile Chluain Dolcáin

5 Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí

1 Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí

Scoileanna Nua	Sráidbhaile Chluain Dolcáin
Páirceanna agus Áineas	Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí
Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú	Páirc Chorcaí
Bonneagar Glas	CFS Chluain Buiríosa
Feabhsúcháin Ríochta Poiblí	Forbraíocht Tithíochta Chill Chairbre
Gluaiseacht	Leabharlann Chluain Dolcáin Thuaidh
Inbhuanaithe Tithíocht	An Plás ag Oifigí Cathrach Chluain Dolcáin
Maolú Tuile	Ionad Fóillíochta Chluain
M Mótorbhealach	Dolcáin Cónaitheach Nua
N Bóthair Náisiúnta	Láir Bailte/Sráidbhailte/Ceantar/Áitiúla
R Bóthar	Fás Fostaíochta
rian siúil c.10 nóiméad	Spás Páirceanna agus
rian rothaíochta c.10 nóiméad	Áineasa
Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe	Fiontraíocht/Athnuachan Chónaithe SDZ
Scéimeanna Molta Rothaíochta	Teorainn Chomharsanachta
Iarnród	Teorainn Chomharsanachta
Stáisiún Traenach	

Leamhcán/Baile Phámar/Baile Adaim

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá comharsanacht Leamhcán, Bhaile Adaim agus Bhaile Phámar suite idir 9km agus 16km siar ó lár Bhaile Átha Cliath, agus Baile Phámar suite laistigh de chuarbhealach an M50 agus é níos gaire don lár. Is é atá sa cheantar sin an chuid thuaidh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, cuid de Bhruachbailte Bhaile Átha Cliath agus de Mhórchéantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath. Ag teorainn thuaidh na comharsanachta, tá Abhainn na Life arb í an deighilt nádúrtha í le Contae Fhine Gall. Gearrann conairí iompair agus geilleagracha an N4 agus an M50 trasna uirthi, chomh maith le hiarnród Chill Dara agus stáisiún aige sin i mBaile Adaim. Leanann teorainn iardheisceart na comharsanachta an chonair éiceolaíoch agus thaitneamhachta na Canála Móire.

Dhá shráidbhaile stairiúla iad Leamhcán agus Baile Phámar laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, iad forbartha de bharr a ghaire atá siad d'Abhainn na Life. Aithnítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch gur cuid de chonair straitéiseach gheilleagrach agus chónaitheach an iardheiscirt é an ceantar seo. Is é is aidhm do na conairí seo pobail chomhdhlútha inbhuanaithe a chruthú ag a mbeidh rogha fheabhsaithe tithíochta, teacht ar dheiseanna sóisialta agus geilleagracha, agus seirbhísí agus áiseanna feabhsaithe.

Tá acmhainneacht mhéadaithe iompair chun tacú leis an gcomhdhlúthú ach líne Chill Dara a leictriú, chomh maith le naisc eile bus.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

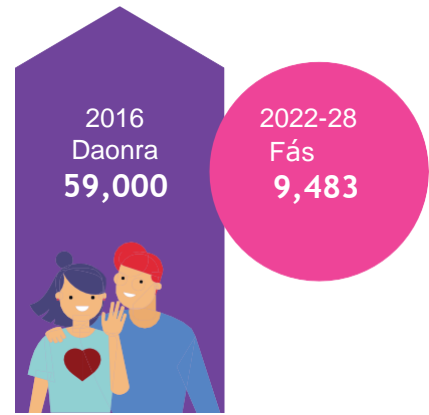
Léirigh an daonáireamh in 2016 daonra de 59,000 duine. Tá sprioc ann don cheantar 68,483 duine a bhaint amach thar thréimhse an phlean. Tá an chomharsanacht lonnaithe laistigh de Theorainn Lonnaíochta Chathair agus Bhruachbailte Bhaile Átha Cliath de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 2, Tábla 13.

Tá leagtha amach sa Phlean go soláthróidh forbairt leanúnach na lár uirbeach éagsúil i mBaile Átha Cliath agus a Bruachbailte forbraíocht nua úsáide measctha arb í an t-inneall í a chuireann fás chun cinn sa timpeallacht uirbeach.

Deirtear gur sráidbailte iad Leamhcán agus Baile Phámar a bhfuil comharsanachtaí bruachbailteacha thart orthu a bhfuil dlús íseal ag baint leo go ginearálta, agus iad bunaithe thart ar ghréasán de láir áitiúla

miondíolaíochta. Soláthraíonn tailte Scéim Pleanála CSF Bhaile Adaim spás le haghaidh síniú lorg coise Leamhcán ar feadh chonair iarnróid Baile Átha Cliath-Corcaigh.

Fuarthas maoiniú suntasach tríd an gCiste Athghiniúna agus Forbartha Uirbí chun bonneagar riachtanach cumasúcháin a sholáthar a éascóidh tuilleadh forbartha sa cheantar seo thar thréimhse an Phlean.

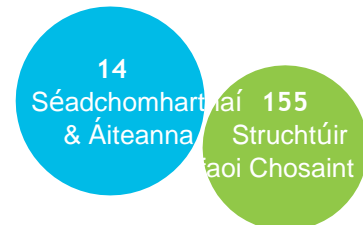
3. Oidhreacht Nádúrtha/Cultúrtha agus Tógtha

Tá oidhreacht shaibhir nádúrtha ag baint leis an gComharsanacht seo, agus tréan bithéagsúlachta sna plandaí, ainmhithe, éin, feithidí, agus na gnáthóga a bhaineann.

De réir fhorálacha Chaibidil 3, tá Gleann na Life sainithe ina Limistéar Nádúir Tírdhreacha ar leith taobh istigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, agus is conair thábhachtach éiceolaíoch é. Is ceantar é Gleann na Life a mbaineann ardluach taitneamhachta leis, agus tá sé sin neartaithe a thuilleadh ag an ainmiú in Ordú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life agus ag a aithint mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta (LONm). Tá na sonraí a bhaineann leis sin leagtha amach i rannóg 3.3.

Is ceantar í an Chanáil Mhór lena mbaineann ardluach taitneamhachta freisin, agus é aitheanta ina LONm, agus is conair thábhachtach éiceolaíochta agus taitneamhachta é a ghearrann trasna ar an gcomharsanacht, agus a nascann Cuan Bhaile Átha Cliath le hAbhainn Shionainne.

De réir fhorálacha Chaibidil 3, ní mór d'Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha, agus forbraíocht nua, meas a léiriú ar oidhreacht thógtha stairiúil an cheantair seo. Is den rithábhacht é sin chun na sócmhainní a chosaint agus a chaomhnú, agus teacht ar athúsáid chuí dóibh chun fadsaoil a chinntiú sa toadhcháil.

Sráidbhaile Leamhcán agus Baile Phámar Íochtarach (Coimpléasc Muilleoireachta), is Limistéir Comhaontais Ailtireachta laistigh den chomharsanacht iad araon. Ofrálann sráidbhaile Leamhcán foirgnimh ardchaighdeáin ar feadh a phríomhshráide líní, agus samplaí a mhaireann d'fhoirgnimh thionsclaíochta ar bhruach theas na Life. Tá an Coimpléasc Muilleoireachta i mBaile Phámar faoi chosaint de bharr na struchtúr a mhaireann ann ón tionsclaíocht fhorleathan a bhí ann tráth ar bhruacha na Life.

4. Bonneagar Glas (BG)

Tagann Abhainn na Life isteach sa Chontae san iarthar agus téann soir i dtreo Chathair Bhaile Átha Cliath. Trasnaíonn an Chanáil Mhór an ceantar ón oirthear siar, agus tá foinse Abhainn an Ghrífin gar do Theach Sagard. Téann sí ansin trí Chluain Dolcáin isteach i bPáirc Ghleann an Ghrífin agus trí shráidbhaile Leamhcán, áit a dtéann sí isteach sa Life. Is cosáin thábhachtacha éiceolaíocha iad na réimsí suntasacha uisce seo chomh maith leis na crainn, na fála sceaacha agus coillte i bpáirceanna agus in áiteanna oscailte, agus le chéile is iad an gréasán Bonneagair Ghlais iad.

Tá féidearthacht aitheanta sa Straitéis um Bonneagar Glas atá leagtha amach i gCaibidil 4, agus cuspóirí áitiúla in Aguisín 4, le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha a nascadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála sceaacha. Tá siombail in aice leis na heochairghnéithe i Léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhforbairt Fholláin Áite

Is beartas i gCaibidil 5 é a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud na tíre atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtapófar gach deis an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistíocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu.

Taobh istigh den cheantar comharsanachta seo, agus de réir Bheartas QDP1 i gCaibidil 5, neartaítear an gréasán de láir uirbeacha mar spriocáiteanna le haghaidh forbraíocht úsáide measctha nua nó fheabhsaithe. Riarfar ar dhearadh uirbeach ardchaighdeáin nach gcuirfidh isteach ar an gcomhthéacs reatha agus a fheabhsóidh nascacht laistigh den cheantar comharsanachta.

Nasc tábhachtach turasóireachta idir an ceantar seo agus Leamhcán a bheidh i soláthar ríochta poiblí ardchaighdeáin amhail an Chanáil Mhór go dtí Glasbhealach Uirbeach Leamhcán, agus feabhsóidh sé inrochtaineacht sa dá chomharsanacht ag an am céanna. Fágfaidh a leithéid de bhearta gur féidir comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh.

6. Tithíocht

De réir forálacha beartais Náisiúnta agus Réigiúnacha, tá déanamh dlúth lonnaíochta leagtha amach i gCaibidil 2 den Phlean ar ghá dó comhdhlúthú ceantar cónaithe atá ann cheana. Caithfear seo a dhéanamh ar bhealach a chosnaíonn áiseanna reatha agus a chuirfidh taca faoi bhonneagar fisiceach agus pobail, idir bhonneagar reatha agus beartaithe.

Chomh maith le comhdhlúthú an cheantair uirbigh reatha, beidh forbraíocht nua chónaithe laistigh de scéim pleanála CFS Bhaile Adaim den chuid is mó, de réir mar atá leagtha amach i léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos. De réir na Lárstraitéise, Caibidil 2, achoimríonn Tábla 10 gurb é an meascán d'fhorbairt inlíonta agus forbairt nua chónaithe sa cheantar seo a éascóidh c. 19% d'fhás tithíochta an Chontae. Is ionann sin agus 3,322 aonad nua ar le linn an phlean.

19%
d'Fhás an
Chontae

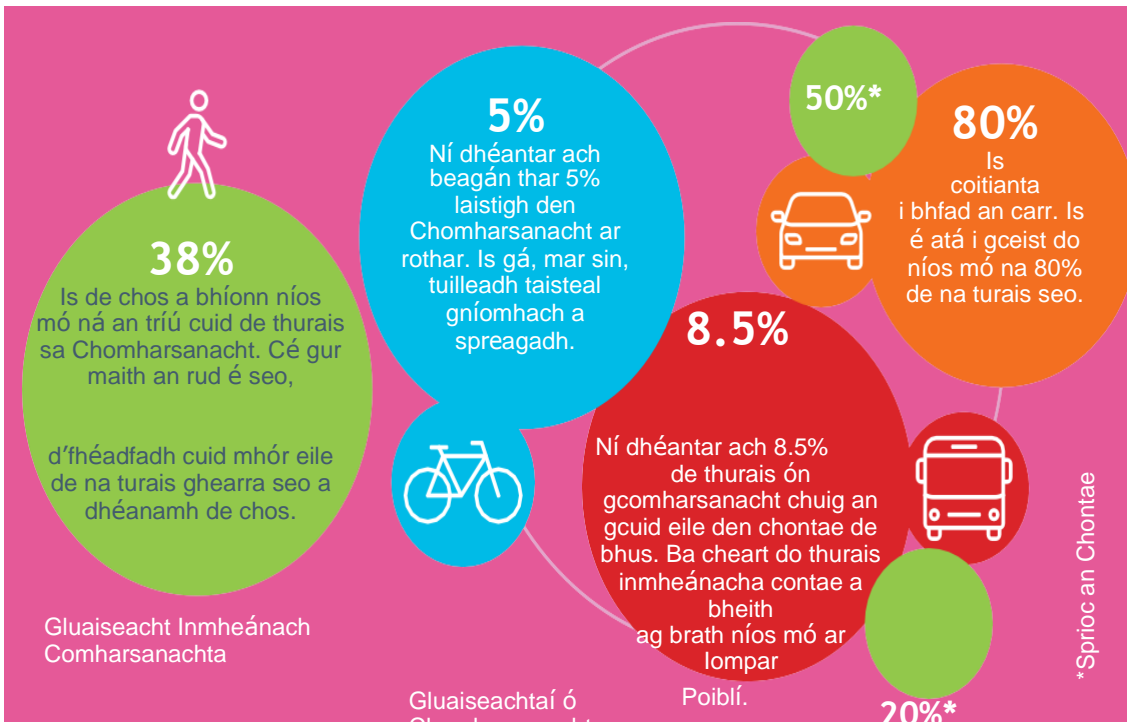
De réir fhoráil Chaibidil 6, Tithíocht, is é is aidhm do bheartais agus cuspóirí an Phlean a chinntiú go seachadfar tithíocht nua ar bhealach a éascóidh riachtanais réimse de dhaoine éagsúla leagtha amach, rud a sholáthróidh cothromaíocht i dtéarmaí meascán aonaid agus cineálacha seilbhe. Is féidir go gcuireann dearadh, feidhm agus leagan amach scéimeanna cónaithe go mór le seachadadh comhforbartha folláine áite agus Gníomhaithe ar son na hAeráide.

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha le himeacht ama. Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Phlean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair phoiblí. Rinneadh Staidéir Gluaiseachta Inbhuanaithe le haghaidh gach Ceantar Comharsanachta, de réir mar a mhínítear i gCuid 11.1.

Aithnítear roinnt saincheisteanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

Turais a dhéantar i gCarr:

<p>24% 0-3km Tabhair Tosaíocht don Siúl Is le haghaidh achair faoi 3km atá an ceathrú cuid beagnach de thurais charranna - D'fhéadfadh cuid mhór de na turais an-ghearr sin a dhéanamh de chos.</p>	<p>18% 3-6km Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht Is le haghaidh achair 3km-6km atá 18% de thurais chairr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais ghearra/mheánachair sin a dhéanamh ar rothar.</p>	<p>58% 6km+ Déan tosaíocht don lompár Poiblí. Is le haghaidh achair thar 6km atá 58% de thurais chairr - Tá deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh na dturas níos faide sin.</p>
---	---	--

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Réitigh a Mholtar

Tá easpa ghinearálta leanúnachais agus rochtain fhurasta do choisithe, thart ar Bhaile Phámar agus Páirc Earmatáiste mar shampla. Is baic ar an siúl iad ballaí agus constaicí eile, coisceann siad rochtain fhurasta ar stadanna iompair phoiblí agus fágann siad rochtain do dhaoine faoi mhíchumas deacair go háirithe.

Tréscailteacht a fheabhsú do choisithe ar feadh an R136 (Bóthar Bhaile Eoghain) agus a chinntiú go mbeidh caighdeán maith cosán sa Chomharsanacht. Rochtain a sholáthar ar Pháirc Earmatáiste ó Lána Bhaile Eoghain. Tionscadail tréscailteachta a dhéanamh amhail pábháil mianlínte agus oscailtí a chruthú i mballaí agus i mbaic eile chun naisc a oscailt do choisithe.

Tá easpa leanaí rothaíochta ar bhealaí tábhachtacha, lena n-áirítear Gleann na Life chuig Sráidbhaile Leamhcán, Baile Adaim ar thaobh thuaidh den N4 agus ar an mbóthar ó Leamhcán chuig Léim an Bhradáin.

Rachaidh cur i bhfeidhm Glasbhealach Lúb na Canála agus Ghréasán Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas i ngleic le cuid de na heaspaí, agus feabhsóidh sé an rothaíocht laistigh den Chomharsanacht.

Tá críoch géar le roinnt cosán thart ar an gComharsanacht, rud a fhágann clúdach lánaí rothaíochta neamhchothrom ar a fud.

Soláthrófar tuilleadh roghanna bealaí mar chuid de BusConnects, chun freastal ar an gContae agus naisc níos fearr a chruthú le Fine Gall ar an taobh thuaidh agus le Tamhlacht ar an taobh theas. Ba cheart an tseirbhís chuig COBÁC a fheabhsú. Feabhsóidh an Luas molta chuig Leamhcán, agus an t-uasghrádú ar an tseirbhís DART ar Líne Chill Dara, seirbhísí traenach go suntasach sa cheantar seo.

Is bocht an scéal a mhinice a bhíonn seirbhís bus laistigh de Bhaile Adaim agus idir Leamhcán agus COBÁC. Is bocht an freastal ar Chlinic Earmatáiste freisin. Is bocht an scéal a mhinice a bhíonn seirbhís traenach chuig Baile Adaim.

Fágfaidh cur i bhfeidhm tionscadal tréscailteachta naisc níos fearr ag eastáit le háiseanna agus saoraidí tábhachtacha ach baic a bhaint agus conairí caocha agus cul-de-sacanna a oscailt in áiteanna áirithe, rud a fhágfaidh gur fusa an taisteal de mhodhanna gníomhacha agus gur fearr an rochtain ar stadanna iompar phoiblí.

Tá cuid mhór geataí agus ráillí ar fud eastáit na Comharsanachta chomh maith, rud a choisceann tréscailteacht agus rochtain níos díri ar pháirceanna, áiseanna iompair phoiblí agus scoileanna.

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinntoidh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

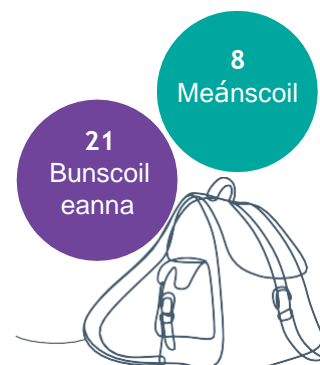
8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Tá roinnt áiseanna Pobail ag an gCeantar Comharsanachta seo cheana, agus roinnt áiseanna nua geallta nó beartaithe thar thréimhse an phlean le freastal ar an daonra reatha sa cheantar agus ar an daonra amach anseo.

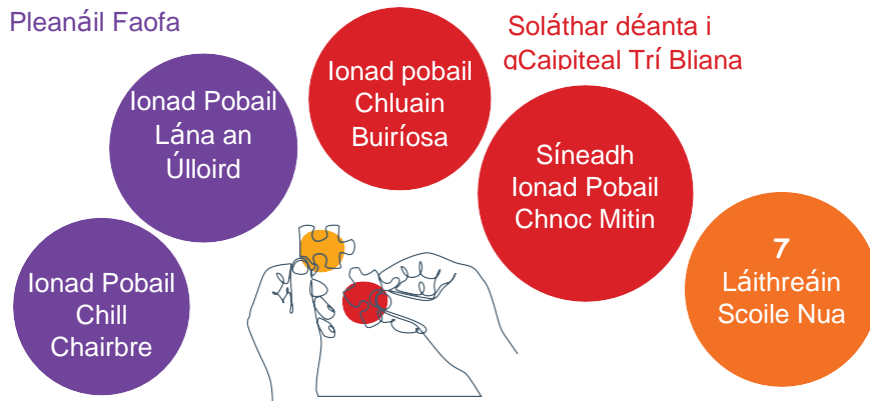
I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh na n-áiseanna nua sa cheantar comharsanachta seo leagtha amach. San

áireamh leis an soláthar nua, beidh linn snámha Leamhcán, Páirc Airlie agus Páirc Lána Tandy i mBaile Adaim Tá cead faighte don tríú páirc i dTobar na gClog i mBaile Adaim freisin.

Tá áiseanna pobail faofa i mBaile Phámar (Br Kennelsfort) agus i mBaile Gadaí, agus tá maoiniú curtha ar fáil le haghaidh áis phobail Bhaile Adaim agus pailliún spóirt i bPáirc Ghleann an Ghrífin. Tá sé ar chuspóirí an Phlean freisin go dtacófar le seachadadh seirbhíse nua leabharlainne le haghaidh Bhaile Adaim. Aithníodh sa Phlean seo freisin, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais, 2 láithreán scoile nua don cheantar seo i mBaile Adaim.

Pleanáil Faofa

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Is é is aidhm don phlean seo úsáid mheasctha/fás fostaíochta a éascú laistigh de na láir a aithníodh sa cheantar comharsanachta seo, chomh maith leis an bhféidearthacht shuntasach le haghaidh forbairt fostaíochta nua i gCaisleán na Gráinsí agus Cluain Buirfosa.

Cuireann an plean chun cinn comhdhlúthú agus feabhsú na gcroícheantar miondíolaíochta i sráidbhailte Leamhcán agus Bhaile Phámar agus i láir áitiúla ceantair, chomh maith le láir nua ceantair a fhorbairt i mBaile Adaim. Is fostóir tábhachtach sa chomharsanacht é Ionad Siopadóireacht Ghleann na Life agus is Ollionad Miondíolaíochta Leibhéil 2 é, de réir mar atá leagtha amach sa SRSE. Tá na tailte a aithníodh sa Phlean, i gCuid 9.4 agus 9.5 de Chaibidil 9, ann fós le haghaidh deiseanna miondíolaíochta.

Aithnítear i gCaibidil 9 den Plean freisin gur spreagthóir suntasach geilleagrach í an turasóireacht, go dtacaíonn sí le cruthú jabanna ar feadh réimse éagsúil earnálacha. Tacaíonn an Plean le forbairt na turasóireachta sa cheantar seo dírithe ar na sócmhainní suntasacha oidhreachta, idir nádúrtha agus thógtha, amhail Abhainn na Life agus na páirceanna a bhaineann i mBaile Uaitéir agus i nDiméin Leamhcán, ag Cora Leamhcán, agus forbairt Leamhcán ina 'bhaile scríbe'. Beidh Glasbhealach na Canála Móire agus Glasbhealach Lúb na Canála ina sócmhainní turasóireachta. Tá féidearthacht ag baint leis an 12ú Loc ar an gCanáil Mhór chun é a bheith ina mhol a nascann fás cónaitheach agus fostaíochta i mBaile Adaim agus i gCaisleán na Gráinsí, agus an fhéidearthacht ann ag an am céanna é a bheith ina eochair-lárionad turasóireachta ar feadh Ghlasbhealach na Canála Móire.

10. Fuinneamh

I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh de Comharsanachtaí. Cé nach féidir i gcónaí comharsanachtaí seanbhunaithe a athfheistiú i gcomhair mórbhonneagar fuinnimh, díríonn an Plean ina leithéid de cheantair ar: éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, athfheistiú foirgneamh a spreagadh agus a éascú, dearadh ardchaighdeán a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6, agus modhanna iompair atá níos gníomhaí agus níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú, chomh maith le cur i bhfeidhm pointí luchtaithe leictrigh de réir Chaibidil 7 den phlean seo.

11. Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagair uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11.

Freastalaíonn Ionad Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir ar an gceantar seo tríd an Taiscumar Uisce Chóireáilte ag Teach Sagard agus Taiscumar Bhealach Ard, agus Ionad Cóireála Uisce Léim an Bhradáin trí Thaiscumar Mhullach na Pise. Baineann an ceantar seo le Plean Limistéir Draenála Ghleann na Dothra. Tá Uisce Éireann ag seachadadh Pleananna Limistéir Draenála i mBaile Átha Cliath chun feidhmiú na ngréasán fuíolluisce a fheabhsú, an comhshaoil a chosaint agus forbairt shóisialta agus gheilleagrach a éascú sna blianta amach romhainn. Tá gá le uasghráduithe acmhainneachta ar an séarach straitéiseach a fhreastalaíonn ar an gceantar seo, chomh maith le stóráil uisce stoirme.

Tá Aeradróm Weston lonnaithe sa cheantar seo agus is den rithábhacht iad riachtanas feidhmiúcháin, sábháilteachta agus teicniúla, agus ba cheart iad a chosaint de réir mar atá leagtha amach i gCaibidilí 11 agus 13.

12. Ceantar Comharsanachta – Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

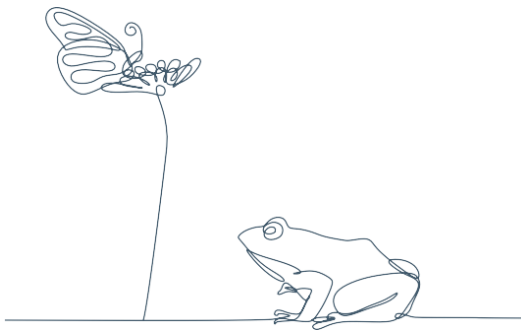

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn. Is aidhm de chuid an Phlean é úsáid éifeachtúil talún a éascú sa chomharsanacht seo. Beidh an bhéim ar fhorbairt na lár tábhachtach sin i Leamhcán, Baile Phámar agus Baile Adaim, taobh le comhdhlúthú lár áitiúil ceantair. Éascóidh seo baint amach dlúsanna forbraíochtaí agus úsáidí ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara dlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe, rud a éascóidh seachadadh Ceantair Comharsanachta atá seasmhach ó thaobh na haeráide.

Tríd an bhfás spriocdhírthe agus cur chuige éiceachórais seirbhísí, is féidir tacú le háiteanna nádúrtha, agus iad a fheabhsú, le bonneagar glas, rud a mbeidh buntáistí don phobal agus don chomhshaol mar thoradh air de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 4.

LEAMHCÁN / BAILE PHÁMAR / BAILE AD

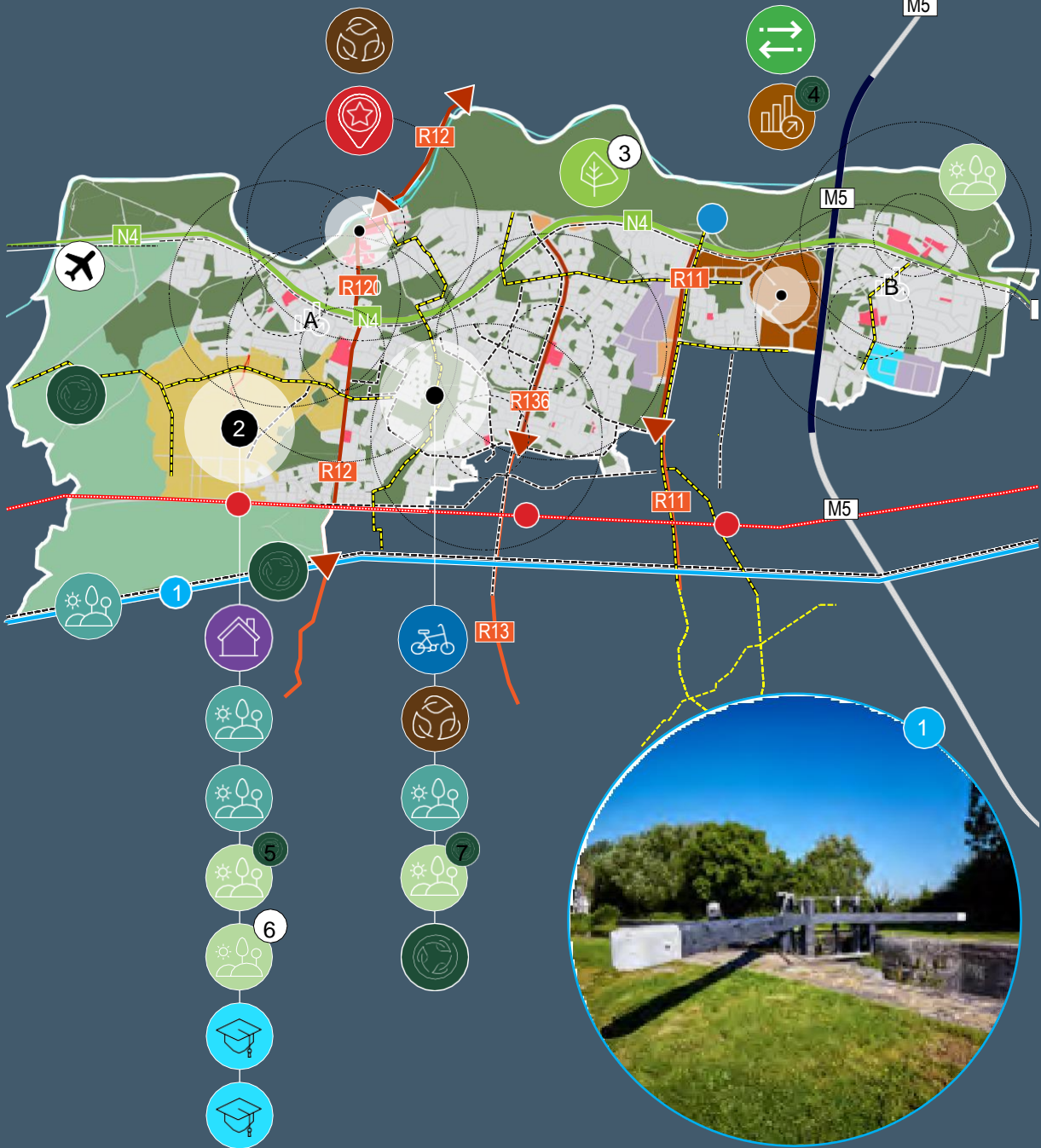
59,000

Daonra reatha

68,483

Daonra Tuartha 2028

4 Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life

7 Páirc Ghleann na Life

A Sráidbhaile Bhaile Ádhaimh

2 CFS Bhaile Adaim

B Sráidbhaile Bhaile Phámar

- Láithreáin Scoile
- Páirceanna agus Áineas
- Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú
- Bonneagar Glas
- Feabhsúcháin Ríochta Poiblí
- Geilleagar (Mór-mhiondól)
- Gluaiseacht Inbhuanaithe
- Tithíocht
- Oidhreacht Nádirtha
- Maelú Tuile Cómhalartú
- Iompair Clinic
- Earmataíste Aerfort
- M Mótarbhealach
- N Bóthar Náisiúnta
- R Bóthar
- rian siúil c.10 nóiméad
- rian rothaíochta c.10 nóiméad
- Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe
- Scéimeanna Molta Rothaíochta

- Iarnród
- Stáisiún
- Gaenach A
- Gaenach B
- B Baile Phámar
- Glasbhealach na Canála Móire
- 2 CFS Bhaile Adaim
- 3 OLTS Ghleann na Life
- 4 Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life
- 5 Páirc Airlie (Nua)
- 6 Páirc Lána Tandy (Nua)
- 7 Páirc Ghleann na Life
- Ghrínn Cónaí Nua
- Láir Bailte/Sráidbhailte/Ceantar/Áitiúla
- Fostaíocht
- Páirceanna agus
- Áineas Talamh Tuaithe
- Fiontraíocht/Athnuachan Chónaithe Miondól
- Oll-mhiondól
- Teorainn Chomharsanachta

Bóthar an Náis

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá Comharsanacht Bhóthar an Náis, lena n-áirítear Baile an Mhóta, suite i suíomh straitéiseach laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath agus Chathair Baile Átha Cliath, taobh ó dheas den Chanáil Mhór agus taobh le teorainn riaracháin Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath (CCBÁC) ar an taobh thoir. Is cúsoláthar suntasach talún é i dtaca leis an réigiún, agus tá móráiseanna miondíolaíochta, agus spásanna oifige, tionsclaíochta agus fostaíochta ann. Tá sé suite ar chonair gheilleagrach iompair thábhachtach náisiúnta agus nasc díreach Luais aige agus naisc bhus le Cathair Bhaile Átha Cliath.

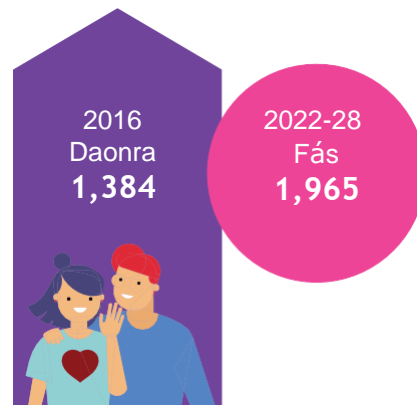
Tá an t-athrú atá beartaithe don Chomharsanacht seo, atá chun bheith éascaithe ag máistirphlean straitéiseach agus ag plean reachtúil ar deireadh, ag teacht le heochair-chuspóirí náisiúnta agus réigiúnach, agus le pleanáil chuí ar Bhaile Átha Cliath mar chathair chomhdhlúth inbhuanaithe a mheascann úsáid talún agus iompar inbhuanaithe. Ach fás cliste comhdhlúth a sheachadadh, agus rogha níos leithne a ofráil i leith tithíochta, fostaíochta agus gluaiseachta, beidh béim sa cheantar ar a oiriúnaí atá sé chun cónaí ann agus ar an gcaighdeán saoil. Beidh an ceantar seo ina chumasóir bunriachtanach fairs i gCathair agus i gCeantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Laistigh de Chonair an Iardheiscirt atá aitheanta ag an SRSE, is cúsoláthar suntasach talún iad tailte Bhóthar an Náis a aithnítear i bPlean Straitéiseach an Cheantair Uirbigh le haghaidh athneartú tailte tionsclaíocha athfhorbraíochta agus forbairt ceantar nua úsáide measctha ina mbeidh forbraíocht chónaitheach agus úsáidí fostaíochta/measctha eile ata níos déine. Beidh gá le hinfheistíocht shuntasach agus le cóimeáil ar an láithreán chun lánacmhainneacht na dtailte a sheachadadh.

Is é an spriocdhaonra laistigh de thréimhse an Phlean Forbartha ná 3,349 (suas ó dhaonra reatha de 1,384 dar le Daonáireamh 2016). Ní hionann an fás tuartha gearrthéarmach don cheantar seo mar atá léirithe agus féidearthacht iomlán forbartha na dtailte.

Beidh sin leagtha amach i Máistirphlean le haghaidh an cheantair i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Tá an Máistirphlean á fhorbairt faoi láthair agus beidh fis agus féidearthacht do na tailte leagtha amach ann. Tá an Máistirphlean á mhaoiniú trí Chiste Athghiniúna Uirbí an rialtais. Tógfaidh forbairt na dtailte seo roinnt mhaith ama, agus is gné lárnach d'fhorbairt rathúil an Chontae agus an mhór-réigiún é a chinntiú go mbeidh sé pleanbhunaithe le páirtithe leasmhara.

Is cuspóir straitéiseach de chuid an Phlean Forbartha é seachadadh máistirphlean le haghaidh athghiniúint thailte Bhóthar an Náis i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, plean a bheidh mar bhonn faoi aidhmeanna straitéiseacha an Chreata Náisiúnta Pleanála chomh maith leis an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch.

3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

Tá nádúr an tírdhreacha i dtailte Bhóthar an Náis sainithe mar uirbeach, agus is tailte tionsclaíocha iad go príomha. Is iad an Chanáil Mhór, Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta, agus an glasbhealach a bhaineann leis teorainn thuaidh thailte Bhóthar an Náis, agus is sócmhainn thábhachtach nádúrtha, cultúrtha agus oidhreachta tógtha iad sa cheantar seo. Le chéile, soláthraíonn an Chanáil Mhór agus Abhainn na Camóige – a théann trasna tailte Bhóthair an Náis freisin – deiseanna le haghaidh Bonneagar Glas agus Gorm laistigh den cheantar uirbithe seo, agus tacaíonn cuspóirí BG sa Phlean Forbartha seo leo. Meastar gur sócmhainn thábhachtach sa cheantar áitiúil é Caisleán Dhroimeanaigh, agus na tailte a bhaineann, atá lonnaithe laistigh de limistéar riaracháin Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus é taobh thoir thuaidh de thailte Bhóthar an Náis.

4. Bonneagar Glas (BG)

Tá dhá Phríomhchonair Bonneagair Ghlais a thrasnaíonn tailte Bhóthar an Náis. – Conair na Canála Móire agus Conair na Camóige – de réir mar atá léirithe ar léarscáil na gConairí BG, 12.4 sa Phlean Forbartha seo.

Den chuid is mó, is lintéar taobh istigh de thailte Bhóthar an Náis í Abhainn na Camóige faoi láthair. Spreagann agus cuireann Cuspóir GUR-1, i gCaibidil 4 den Phlean, chun cinn athnádúró Abhainn na Camóige san áit a ndearnadh lintéar di, lena n-áirítear an méid atá laistigh de thailte Bhóthar an Náis. Is cuspóir eile de chuid an Phlean (Cuspóir GUR-8) ceantair ardtábhachta BG a spreagadh agus a nascadh le cosáin agus lánaí rothaíochta, amhail an Chanáil Mhór le ceantair atá in úsáid le haghaidh cuspóirí eile (tráchtáil, taitneamhacht, cónaí), lena n-áirítear laistigh de thailte Bhóthar an Náis.

Is cuspóir atá ag teacht chun cinn i leith thailte Bhóthar an Náis é an ceantar a athrú ó liath go glas trí sprioc uailmhianach 50% de chlúdach glas a éascóidh forbairt amach anseo a bheidh seasmhacht ó thaobh na haeráide, saor ó charbón agus a fheabhsóidh an bhithéagsúlacht. Tá deiseanna ag baint leis an gceantar le haghaidh Bonneagar Glas agus Gorm ach úsáid a bhaint as uiscebhealaí amhail an Chanáil Mhór agus Abhainn na Camóige, agus le haghaidh naisc thuaidh-theas idir spásanna glasa chun Páirc an Fhionnuisce a cheangal le Páirc Thigh Motháin mar chonair gnáthóg agus gluaiseachta glaise. Beidh an chéad chéim eile de phróiseas na máistirphleanála dírithe ar chásanna maidir le cuspóirí uileghabhálacha don cheantar

a fhiosrú agus a fhorbairt.

5. Dearadh Ardchaighdeán agus Comhforbairt Fholláin Áite

An aidhm atá leis an bPlean Forbartha seo ná úsáid éifeachtúil talún a bhaint amach agus an bhéim ar eochair-lárionaid uirbeacha, agus dlúsanna forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara dlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe. Bíonn cineál dlúth forbartha ag teastáil le haghaidh cur i bhfeidhm a leithéide de bhearta, agus nuair a éiríonn leis sin, is féidir leis ról suntasach a imirt sa ghníomhú ar son na haeráide, rud a laghdaíonn an gá atá le taisteal i gcarr agus astaíochtaí carbóin, agus, ag an am céanna, éascaíonn deiseanna úsáide maidir le foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in-athnuaite.

Is beartas i gCaibidil 5 é a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud na tíre atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtapófar gach deis an fhís do Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistíocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu. Beidh aird ag Máistirphlean Bhóthar an Náis ar na hocht bprionsabal seo chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a fhorbairt.

Tá dúshlán áirithe ag baint le ceantar Bhóthar an Náis i dtéarmaí dearadh le haghaidh comhforbartha folláine áite agus Comharsanachtaí nasctha (Féach Caibidil 5, Cuid 5.2.3 & 5.2.4). Tá mórchonairí iompair ag dul trasna an cheantair seo, amhail an M50 ag théann ó thuaidh/ó theas ar feadh na teorann thiar, agus Líne Dhearg an Luais agus Bóthar an Náis (R110) araon anoir agus siar trí lár na comharsanachta. Nádúr tionsclaíoch na bhfoirgneamh agus na háiseanna iostaí seirbhíse a fhágann an sráid-dreach mar atá sé.

Is é an fhís atá teacht chun cinn maidir le ceantar Mháistirphlean Bhóthar an Náis ná síneadh ar an gcathair a chruthú atá an-inbhuanaithe, an-éiceolaíoch agus an-fhréamhaithe san iompar. Maidir leis sin,

Cuirfear coincheap na 'comharsanachta 10 nóiméad' chun cinn agus béim ann ar chur chuige comhfhorbairtha áite a chruthóidh spásanna agus áiteanna tarraingteacha bríomhara ar fud cheantar an Mháistirphlean.

6. Tithíocht

Leagfaidh an creat forbartha don chomharsanacht seo – mar chuid de Mháistirphlean CAFU Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta / na Páirce Thiar – amach an líon de thithe nua atá chun bheith soláthartha san fhadtárma laistigh de phobal níos leithne ina mbeidh miondíolaíocht, fostaíocht agus seirbhísí. Tá an ceantar seo ar cheann de na ceantair fáis straitéisigh, ní hamháin le haghaidh Contae Bhaile Átha Cliath Theas ach le haghaidh Réigiún Bhaile Átha Cliath, atá ag riar ar an bhfás comhdhlúth ina mbíonn dlús níos mó ar feadh conairí straitéiseacha iarnróid, comh maith le naisc busanna nua agus reatha.

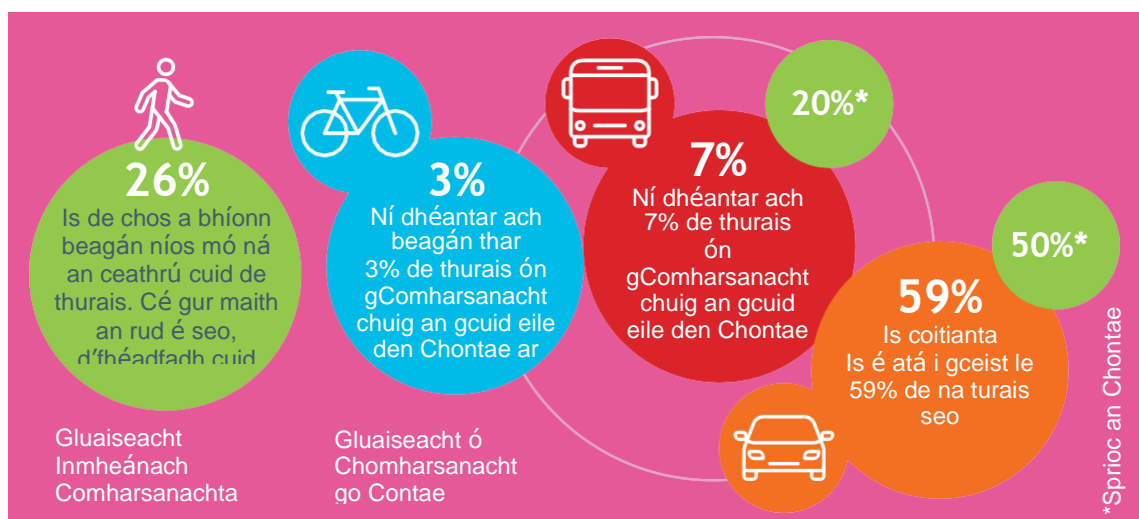
Is é an fhís atá teacht chun cinn le haghaidh cheantar an Mháistirphlean maidir leis an tithíocht ná freastal ar réimse de thithe nua éagsúla a bhfuil seilbh agus meascán éagsúil ag baint leo.

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

San áireamh leis an gceantar seo, tá Tailte Tionsclaíochta Bhaile an Mhóta taobh thoir den M50 chomh maith leis an Eastát Tionsclaíochta Thiar i dtuaisceart na Comharsanachta. Gearrann Bóthar an Náis tríd an gceantar anoir siar. Rinneadh Staidéir Gluaiseachta Inbhuanaithe le haghaidh gach Ceantar Comharsanachta, de réir mar a mhínítear i gCuid 11.1.

Aithnítear roinnt fadhbanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

Turais a dhéantar i gCarr:

34% 0-3km

Tabhair Tosaíocht don Siúl
Is le haghaidh achair faoi 3km atá thar an tríú cuid de thurais charr - D'fhéadfadh cuid mhór de na turais an-ghearr sin a dhéanamh de chos.

25% 3-6km

Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht
Is le haghaidh achair 3km-6km atá an ceathrú cuid de thurais charr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais ghearra/mheánachair sin a dhéanamh ar rothar.

42% 6km+

Déan tosaíocht don Iompar Poiblí. Is le haghaidh achair thar 6km atá 42% de thurais charr - Tá deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh na dturas níos faide sin.

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Faoi láthair, is deacair Bóthar an Náis a thrasnú ach go háirithe. Tá easpa trasrianta coisithe laistigh de na hEastáit Tionsclaíochta freisin.

Tá easpa shoiléir lánaí rothaíocht ar leith ar fud na Comharsanachta ar fad, agus níl áiseanna páirceála rothar inti ach oiread.

Ainneoin feidhm fostaíochta an cheantair, freastalaíonn seirbhísí bus ar na príomhbhealaí den chuid is mó, agus ní théann siad isteach sna heastáit tionsclaíochta. Dá bharr sin, is íseal an ráta úsáide bus.

Is carachtar tionsclaíoch go príomha atá ag baint leis an gceantar seo, agus easpa ríochta poiblí agus comhfhorbairt áite ann.

Réitigh a Mholtar

Fágfaidh soláthar áiseanna sainithe trasranta ar feadh Bhóthar an Náis ag acomhail thábhachtacha go mbeidh taisteal níos fearr ó thuaidh / ó dheas, rud a chruthóidh timpeallacht níos fáiltí do choisithe. Ba cheart a bheith ag súil fosta le trasrianta ag bealach isteach an Red Cow Inn trí Bhóthar Robinhood.

Tá gá le naisc níos láidre rothaíochta chun lánaí rothaíochta a cheangal le Stadanna Luais na Bó Deirge agus na Coille Móire, chomh maith le háiseanna maithe rothaíochta a sholáthar ar fud na comharsanachta agus nasc a chruthú le Cathair Bhaile Átha Cliath. Rachaidh Glasbhealach an M50 atá molta mar chuid de Tionscnamh Baile Átha Cliath Theas ar Rothar ar feadh theorainn thoir an cheantair seo.

Rachaidh moltaí BusConnects i ngleic leis an easpa seirbhísí bus agus na cuarbhealaí nua W2, W4 agus S4 ag nascadh an cheantair le Gleann na Life, Tamhlacht, Baile Bhlainséir agus COBÁC chomh maith le roinnt bealaí nua droma. Beidh gá le feabhsúcháin ríochta poiblí freisin chun siúl chuig áiseanna bus a spreagadh agus chuig naisc níos fearr leis an Luas.

Tá máistirphlean á ullmhú le creat straitéiseach a chur ar bun don Chomharsanacht. Tá an tionscadal ag fiosrú na caoi ar féidir ceathrú uirbeach nua atá úsáide measctha a leanann plean agus atá bunaithe ar fhianaise a fhorbairt mar shíneadh orgánach de chuid na cathrach. Samhlaítear stad nua Luais agus stáisiún nua traenach ar líne Chill Dara mar chuid den athnuachan.

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinnteoigh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

Sa chomharsanacht seo, d'fhorbair an gréasán reatha sráideanna den chuid is mó thart ar bheartas pleanála tar éis an Dara Cogaidh Dhomhanda a bhí chun feidhmeanna tionsclaíochta/déantúsaíochta a scaradh ó chomharsanachtaí cónaithe thart timpeall ag suíomhanna ar imeall na cathrach, áit arbh é an carr príobháideach an modh iompair ba choitianta.

Aithníodh sa staidéar gluaiseachta le haghaidh Bhóthar an Náis gur ar cos a bhíonn 26% de ghluaiseachtaí inmheánacha sa Chomharsanacht. Is bac ar leith ar ghluaisteacht coisithe í an easpa trasrianta coisithe laistigh de na heastáit tionsclaíochta, agus ar feadh Bhóthar an Náis agus Líne Dhearg an Luais, a thrasnaíonn trí lár na comharsanachta.

Os a choinne sin, ainneoin feidhm fostaíochta an cheantair, freastalaíonn seirbhísí bus ar na príomhbhealaí den chuid is mó, agus ní théann siad isteach sna heastáit tionsclaíochta. Dá bharr sin, ní dhéantar ach 7% de thurais ón gcomharsanacht chuig an gcuid eile den chontae de bhus.

Léiríonn an léarscáil thíos na gréasáin reatha thábhachtach iompair phoiblí agus bóthar a fhreastalaíonn ar an gcomharsanacht seo.

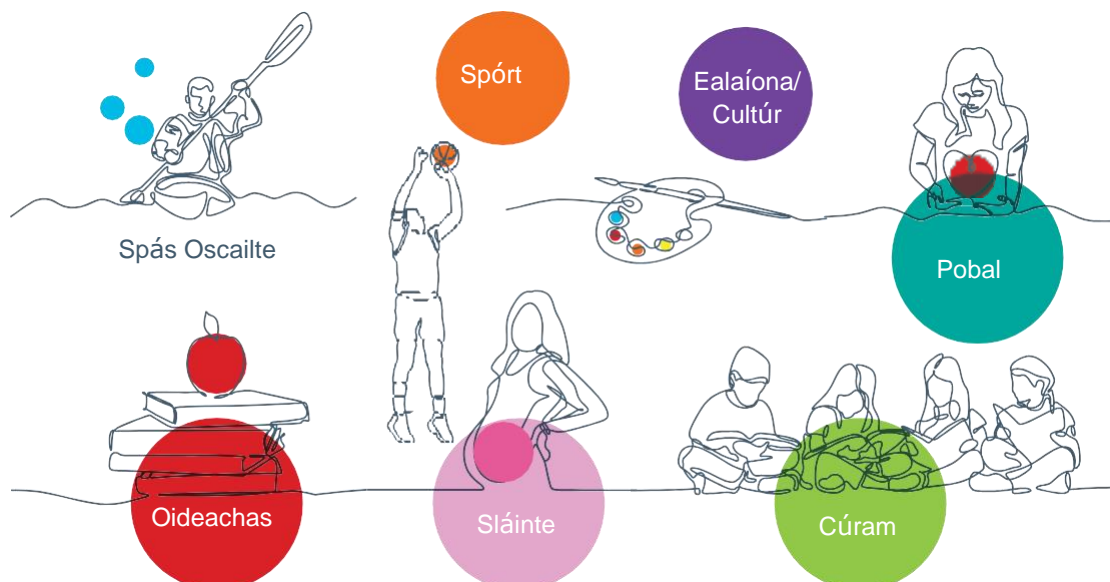
8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tá na pobail sin an Cloigín Gorm, Baile Bhailcín agus Droimeanach thart timpeall ar an gceantar seo. Tá an ceantar seo gar do roinnt eile pobal, lena n-áirítear Cromghlin, Inse Chór, an Sionnach agus na Géanna, Baile Formaid agus an Pháirc Thiar. Tá roinnt páirceanna ann cheana, gar do cheantar an mháistirphlean, lena n-áirítear Páirc Ascaill Bhaile Bhailcín, Páirc Bhaile an Mhóta agus Páirc Thigh Motháin.

Ar bhunaidhmeanna an Phlean seo, tá cur chun cinn soláthar ríochta poiblí ardchaighdeáin a aithníonn an gá atá le feabhsú spásanna agus páirceanna poiblí agus cathrach reatha, chomh maith le tuilleadh a sholáthar, trí chéimleathas spásanna (Féach Caibidil 8 Cuid 8.7.1). Is aidhm de chuid an Plean Forbartha freisin an acmhainneacht a uasmhéadú chun gréasán nasctha spásanna nádúrtha glasa, spásanna atá aitheanta i nGréasán Bonneagar Glas an phlean seo.

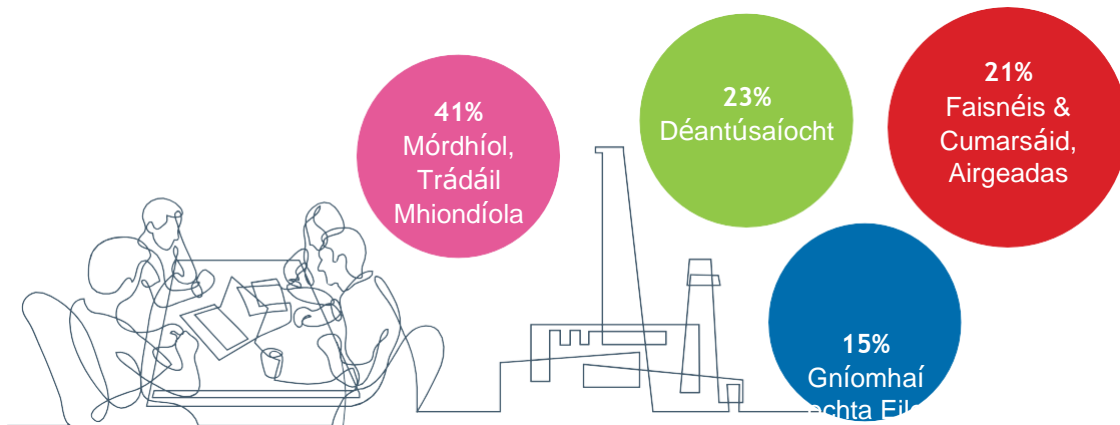
Éascóidh an Plean Forbartha seo cuir chuige agus fíis chomhordaithe i leith aon fhorbairt inbhuanaithe nua ar cheantar Máistirphlean Bhóthar an Náis i gcomhairle le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus le gach páirtí leasmhar, lena n-áirítear an pobal áitiúil, chun a chinntiú go bhfreastalófar ar riachtanais an phobail reatha agus nua, agus go seachadfar soláthar bonneagar riachtanach, idir phobail agus fhisiceach, taobh le haon fhorbairt nua.

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Tá na tailte athnuachana ag Bóthar an Náis agus Baile an Mhóta aitheanta mar cheantair thábhachtacha straitéiseacha le haghaidh na fostaíochta san SRSE. Cuireann an próifíl reatha fostaíochta do cheantair seo sa Chontae gur in 'Mórdhíol/Trádáil Mhiondíola' atá 41% d'fhostaithe, agus i 'bhFaisnéis agus Cumarsáid, Airgeadais' atá 21% d'fhostaithe.

De réir mar a athraíonn ceantar Bhóthar an Náis agus a éiríonn an forbairt níos déine ann, beidh aistriú dosheachanta in úsáid na talún agus tuilleadh forbairt úsáide measctha ag tarlú le himeacht ama. Aithníonn an Chomhairle go hiomlán an ról tábhachtach atá ag gnóilochtaí reatha sa cheantar maidir le deiseanna fostaíochta a ofráil agus a bheith ag cuidiú leis an gContae a bheith ag feidhmiú. Beidh ar an gComhairle plean a ullmhú a thabharfaidh feidhmiúcháin reatha san áireamh, lena n-áirítear an méid a bheidh ag teastáil ó earnáil na tionsclaíochta chun fanacht, agus céard a bheadh in ann bogadh. Is gné thábhachtach i leith machnamh mar chuid den bheart leanúnach máistirphleanála é díláithriú féideartha úsáidí reatha sa cheantar agus a gcomhdhlúthú nó athlonnú in áite eile.

10. Seirbhísí Fuinnimh/Bonneagar agus Comhshaoil

Ofrálann athnuachan thailte Bhóthar an Náis faoi mháistirphlean a forbraíodh go cúramach an deis chun a chinntiú go dtógfar fás ar dhúshraith de bhonneagar inbhuanaithe aga mbeidh buntáistí go leor comhshaoil, folláine agus comhfhorbairt áite. Mar chuid de phróiseas na máistirphleanála, táthar ag fiosrú deiseanna maidir le bonneagar fuinnimh áitiúil atá saor ó charbón, stóras cadhnaí, agus dearadh le haghaidh seasmhacht fuinnimh. Táthar ag súil freisin le forbairt úr a bhaineann ardleibhéil feidhmiúcháin éighníomhaigh amach chun laghdú ar an éileamh fuinnimh ar an iomlán.

11. Ceantar Comharsanachta - Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn, agus ceantair nua chónaithe shuntasacha ar intinn le haghaidh suíomhanna gar do cheantair ina bhfuil iompar poiblí agus/nó fostaíocht cheana. Beidh an tionscadal máistirphleanála ag iarraidh cur chuige inbhuanaithe comhordaithe a chinntiú maidir le forbairt amach anseo i gceantar Bhóthar an Náis, lena n-áirítear talamh athnuachana atá tábhachtach ó thaobh straitéise de a bharrfheabhsú, chomh maith le hinfheistíocht bhonneagair.

Tacaíonn na cuspóirí atá ag teacht chun cinn le haghaidh Mháistirphlean Bhóthar an Náis, amhail coincheap na cathrach 10 nóiméad agus bonneagar fuinnimh atá saor ó charbón, go léir le cuspóirí náisiúnta, réigiúnacha agus plean forbartha maidir le haistriú chuig ísealcharbón agus seasmhacht in aghaidh na haeráide. Ach a bheith ag díriú ar an bhfás sna eochair-réimsí seo, táthar ag tacú le cur chuige seirbhísí éiceachórais. Cosnaíonn sin ceantair nádúrtha agus tá iarracht ann freisin gréasáin ghlasa atá ann cheana a fheabhsú sa timpeallacht uirbeach agus nádúrtha araon.

BÓTHAR AN NÁIS

1,384

Daonra reatha

3,349

Daonra Tuartha 2028

Ár gComharsanachtaí (C)

Conair bhus

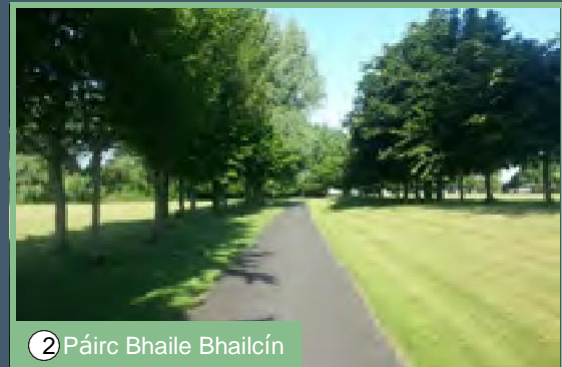
Tithíocht

Gluaiseacht Inbhuanaithe

Timpeallán na Bó Deirge

2 Páirc Bhaile Bhailcín

- M ■ Mótarbhealach

- N — Bóthar Náisiúnta

- R — Bóthar

- ◻ rian síuil c.10 nóiméad

- ◻ rian rothaíochta c.10 nóiméad

- Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe

- Scéimeanna Molta Rothaíochta

Na hArdtailte Tuaithe

1. Intreoir agus Comhthéacs

Go háitiúil, is fearr aithne ar chomharsanacht na Tuaithe/na Ardtailte mar Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Téann an ceantar ó Shruth na gCloch san oirthear, in aice an M50, chuig Cnoc na mBroc san iarthar. Tá an chuid is faide ó dheas den Chontae atá sa limistéar seo 27km ar shiúl ó Bhaile Átha Cliath. Clibíní beaga tuaithe i nGleann an Smóil, ar an mBearna Dhearg agus lonnaíocht tuaithe an Bhriotais.

Déanann an Bóthar Náisiúnta Tánaisteach N81 dhá chuid den chomharsanacht seo ón mBriotás chuig cuarbhealach an M50, agus sraitheanna de bhóthair réigiúnacha agus áitiúla ar fud na mbunchnoc agus na n-ardtailte.

Baineann tírdhreach tuaithe leis an gcomharsanacht agus cuid mhór áiteanna áille ó thaobh radharcra agus nádúir, agus áiteanna móréilimh taitneamhachta agus oidhreacht seandálaíochta. Baineann luach ard tírdhreacha agus leochaileachta le Sléibhte Bhaile Átha Cliath, agus bithéagsúlacht shaibhir atá ainmnithe i bpáirt mar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (LCoS) agus Limistéar faoi Chosaint Speisialta (LCoS), agus Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta (LONm). Aithnítear bunús an cheantair sa Phlean mar Cheantar Ardluacha Taitneamhachta - Sléibhte Bhaile Átha Cliath.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Léirigh an daonáireamh in 2016 daonra de 2,670 duine laistigh de cheantar na n-ardtailte Tuaithe. Sa Lárstraitéis, is ionann an ceantar tuaithe agus an chúlchríoch thuaithe le chéile agus daonra de 5,552 duine.

Táthar ag súil go dtiocfadh an fás sa Chomharsanacht seo trí úsáid éifeachtúil stoc tithíochta tuaithe atá ann cheana, agus a bheith ag freastal ar riachtanas áitiúil le beartas atá leagtha amach i straitéis na lonnaíochtaí tuaithe i gCaibidil 6, *Tithíocht*.

Saináithníonn Plean Straitéiseach Mhórchéantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath (PSMUBÁC) an contae ar fad mar Mhórchéantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath,

agus ceantair tuaithe an chontae faoi thionchar láidir uirbeach i leith tithíocht. Láimhseálfaidh an Plean fás na gceantar tuaithe de réir *Treoirlínte maidir le Tithíocht Tuaithe Inmharthana* (2005) chun róforbairt a sheachaint, agus pobail bhríomhara tuaithe a chothú ag an am céanna de réir CBN 15 agus CBN 19.

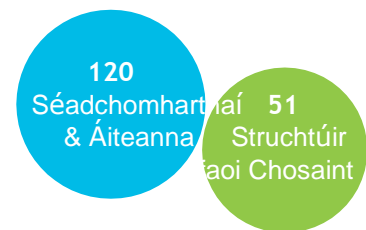
3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

Tá oidhreacht shaibhir nádúrtha ag baint leis an gComharsanacht seo, agus tréan bithéagsúlachta sna plandaí, ainmhithe, éin, feithidí, agus na gnáthóga a bhaineann.

De réir fhorálacha Chaibidil 4, Bonneagar Glas, tá Abhainn na Dothra agus Gleann an Smóil sainithe ina Limistéar Nádúir Tírdhreacha i Measúnú Limistéar Nádúir Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, agus soláthraíonn conairí líneacha lena mbaineann ardluach éiceolaíoch.

Ó tharla go bhfuil an Chomharsanacht suite ar thalamh ard, tá cuid mhór radhairc ghalánta ar limistéir áilleachta nó spéise nádúrtha laistigh dár gContae féin, agus contaetha in aice linn freisin agus radhairc ar Chuan Bhaile Átha Cliath, agus ba cheart iad sin a chaomhnú agus a chosaint de réir Bheartas ONCT15 agus Chuspóir 1 ONCT15 i gCaibidil 3.

Aithnítear i gCuid 3.3 de Chaibidil 3 an tábhacht atá leis an gceantar comharsanachta seo ag a bhfuil sainithe Eorpacha agus Náisiúnta in LCaS Ghleann an Smóil as a Fhéarach Cailcreach lán Magairlí, Cluainte Fionnáin agus Toibreacha Clochraithe; LCaS Shléibhte Chill Mhantáin as na Bratphortaigh, Coillte Darach Arsa, speicis faoi chosaint (m.sh. madraí uisce); agus LCoS Shléibhte Chill Mhantáin ar áit thábhachtach phóraithe agus foráiste é don Mheirliún agus don Seabhac Gorm. Tá an áit sainithe i bpáirt freisin mar LONm. Cuireann oidhreacht chultúrtha na háite a bhaineann le cleachtais thraidisiúnta feirmeoireachta agus lena phobail tuaithe le héagsúlacht an Chontae.

Tá oidhreacht shaibhir éagsúil seandálaíochta agus ailtireachta ag baint leis an gcomharsanacht seo freisin, agus roinnt mhaith struchtúir atá faoi chosaint agus agus méid mór clibíní seandálaíochta. Tá tábhacht le struchtúir dhúchasacha sa cheantar seo freisin, agus soláthraíonn siad tuiscint agus meas ar lonnaíochtaí tuaithe agus úsáid modhanna agus ábhar traidisiúnta tógála. Is tábhachtach an rud é an oidhreacht uathúil seo a chosaint agus a chaomhnú.

4. Bonneagar Glas (BG)

Is gréasán de cheantair nádúrtha agus leathnádúrtha é Bonneagar Glas (BG) ag a bhfuil tréithe eile comhshaoil chun réimse de sheirbhísí éiceachóras a sheachadadh. Aithnítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil Agus Eacnamaíoch gur sócmhainní tábhachtacha BG i gCeantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath iad Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus Abhainn na Dothra.

Tá foinse Abhainn na Dothra i nGleann an Smóil, agus téann trí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ceantar Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus limistéar riaracháin Dhún Laoghaire -Ráth an Dúin agus

téann sí isteach in abhantrach na Canála Móire ar an Rinn. Soláthraíonn an gréasán suntasach deis uathúil gréasán BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a nascadh le contaetha in aice leis. Is conaire straitéiseach BG í Abhainn na Dothra maidir leis an mbithéagsúlacht mar nascann sí roinnt suíomhanna Natura 2000, Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin agus Muir na hÉireann.

Aithnítear i gCaibidil 4 den Phlean seo an tábhacht atá le cosaint agus feabhsú Chonair Abhainn an Dothra, chun monatóireacht a dhéanamh ar aon tionchar diúltach ar an mbithéagsúlacht agus ar speiceas faoi chosaint chun luach na conaire seo mar nasc BG tríd an Chontae a choimeád. Is ionann an conair straitéiseach seo agus 'Conair 1 - Abhainn na Dothra' i gCaibidil 4.

Tá an Straitéis um Bonneagar Glas leagtha amach i gCaibidil 4, agus cuspóirí áitiúla mionsonraithe in Aguisín 4. San áireamh lena leithéid de shonraí, tá féidearthacht le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha, gréasán a nascadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála scea.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhforbairt Fholláin Áite

Is sainghnéithe de chuid an cheantair comharsanachta seo a thimpeallacht talmhaíochta agus tuaithe agus na luachanna taitneamhachta comhshaoil, geilleagrach agus oidhreachta a bhaineann. Is iad Gleann an Smóil, an Bhearna Dhearg agus an Briotás an mhórchuid d'oidhrecht thógtha an cheantair de bharr na bhfoirgneamh feirme agus talmhaíochta a bhaineann leo, chomh maith le clibín tithe agus tithe aonaracha tuaithe agus fiontair gheilleagracha/thurasóireachta.

Tá an t-ómós áite tuaithe fréamhaithe sa phobal, trí theaghlaigh agus naisc phobail, trí eispéireas seanbhunaithe na meithle, agus i stair agus oidhrecht áitiúil an cheantair agus na ndaoine a d'fhág ina ndiaidh é.

Is é is aidhm do Chaibidil 5 a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud an Chontae atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu.

Is iomaí gné fhisiceach a bhaineann le lonnaíocht a fhágann carachtar agus ómós áite air. San áireamh leo sin, tá snáithe uirbeach an chroí stairiúil, foirgnimh reatha lena mbaineann ardchaighdeán ailtireachta agus gnéithe áitiúla amhail ábhair áitiúla, línte tógála, ballaí, airde na bhfoirgneamh, aibhneacha, srutháin, crainn, fáлта sceacha agus gnéithe eile den tírdhreach áitiúil. Is eochairghné le haghaidh aon phlean forbartha i gceantar na na n-ardtailte tuaithe é aithint agus feabhsú an chomhthéacs agus an charachtair reatha.

I gCaibidil 5, Beartas QDP11, táthar ag iarraidh an t-ómós áite agus an cultúr a chosaint agus a chur chun cinn, chomh maith le tréithe, carachtar agus éagsúlacht cheantair thuaithe an Chontae a fhágann gur áit tharraingteach é chun cónaí, bheith ag obair agus chun cuairt a thabhairt air.

6. Tithíocht

Aithnítear go bhfuil iomlán de thuaithe an chontae faoi thionchar láidir uirbeach de réir mar atá leagtha amach i bPlean Straitéiseach Mhórchearantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath. Tá leagtha amach i mbeartas náisiúnta go mbeidh soláthar tithé aonaracha faoin tuath bunaithe ar mhachnamh ar ghá geilleagrach nó sóisialta is féidir a léiriú chun cónaí i gceantar tuaithe.

De réir a leithéide d'fhorálacha, tá an plean ag iarraidh cothromaíocht a aimsiú idir tithíocht a éascú le haghaidh daoine ar gá dóibh go dáiríre cónaí i gceantair thuaithe an chontae agus a chuirfidh le geilleagar agus pobal na tuaithe, agus a bheith ag cosaint a leithéide de cheantair ar thithíocht chathairghinte agus tithíocht a d'ímreodh drochthionchar ar charachtar an tírdhreacha, cáilíocht an chomhshaoil agus taitneamhacht an radharcra.

Baineann na beartais tithíochta tuaithe i gCaibidil 6, Cuid 6.10 den Plean Forbartha seo le tailte atá sainithe ina limistéir TU: Taitneamhacht Tuaithe; AT-SBÁC: Ard-taitneamhacht - Sléibhte Bhaile Átha Cliath; agus AT-DV: Ard-taitneamhacht - Gleann na Dothra. Is ainmnithe iad arb aidhm dóibh Ceantair Ghleann na Dothra agus Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a chur chun cinn.

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Plean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha le himeacht ama. Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Plean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair phoiblí.

Aithnítear roinnt saincheistanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

Ní dhéantar ach 11% de thurais de chos sa Chomharsanacht seo. Is é sin an céatadán is ísle don siúl sa Chontae.

Gluaiseacht Imheánach Comharsanachta

1%*

Laistigh den Chomharsanacht agus i dtreo an Chontae araon, ní dhéantar ach 1% de thurais ar an meán ar rothar.

Gluaiseacht ó Chomharsanacht go Contae

6%

Díreach 6% de thurais ón gComharsanacht chuig an gcuid eile den Chontae a dhéantar ar an mbus.

20%*

90%

50%*

Is í an chomharsanacht seo a mbaineann an céatadán is airde de thurais laistigh den Chontae i gcarr.

*Sprioc an Chontae

Turais a dhéantar i gCarr:

11% 0-3km

Tabhair Tosaíocht don Siúl Déantar 11% de thurais faoi 3km i gcarr – Aithnítear nach mbíonn ceantair thuaithe sábháilte don siúl i gcónaí.

20% 3-6km

Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht Is le haghaidh achair 3km-6km a dhéantar 20% de thurais — Go hidéalach, d'fhéadfaí cuid de na turais sin a dhéanamh ar rothar.

69% 6km+

Déan tosaíocht don Iompar Poiblí. Is le haghaidh achair thar 6km atá 69% de thurais chairr - B'fhéidir go bhfuil deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh cuid de na turais níos faide sin.

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Tá easpa soláthar maith cosáin i lonnaíochtaí beaga tuaithe na Comharsanachta, agus níl siad nasctha leis an gcuid eile den chontae de bharr a n-iargúlachtachta.

Níl aon lánáí rothaíochta laistigh den Chomharsanacht seo, agus fágann an trácht ar bhóthair thuaithe nach timpeallacht tharraingteach do rothaithe iad.

Fágann an easpa seirbhísí iompair phoiblí agus carachtar scaipthe na lonnaíochtaí gur taisteal cairr is mó a dhéantar agus gur deacair an rud é seirbhísí bus a sholáthar agus a rochtain.

Cuireann an dícheangal agus an easpa soláthar bonneagair gréasáin thart ar an gcomharsanacht seo úsáid carranna chun cinn do bhunadh na háite agus do chuairoteoirí araon in áit tairbhe a bhaint as féidearthacht uathúil an tsuímh.

Réitigh a Mholtar

Bealaí a fhiosrú chun cosáin a sholáthar do lonnaíochtaí san áit ar féidir; tionscnaimh Turasóireachta cnocadóireachta a fhorbairt; naisc níos fearr a shláthar le Síí Shléibhte Bhaile Átha Cliath.

Bá cheart áiseanna rothaíochta níos fearr a sholáthar don cheantar seo ó thaobh taisteal gníomhach agus ó thaobh fóillíochta araon. Is gá roghanna níos sábháilte rothaíochta ar feadh bealaí mórélímh rothaíochta a roinneann bealaí faoi láthair le feithicíl innealta.

An tseirbhís iompair phoiblí TFI Local Link a leathnú agus áiseanna níos fearr feithimh a sholáthar.

Nascacht le háiteanna tábhachtacha turasóireachta a fheabhsú san áit ar féidir, agus laistigh de na príomhlonnaíochtaí tuaithe sa cheantar máguaird, agus chucu.

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinnteoídh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Daingníonn na daoine agus na pobail ina maireann siad an chomharsanacht seo. Is iad an iargúlacht agus an scoiteacht saintréithe na n-ardtailte tuaithe, ach is é sin an fáth a dtarraingítear pobail níos gaire dá chéile. Cabhraíonn an dá ionad pobail sa cheantar leis sin, agus soláthraíonn siad mol le haghaidh cruinnithe sóisialta agus áineasa. Maidir leis an ionchuimsitheacht shóisialta agus imeascadh le haghaidh na todhchaí, tá sé tábhachtach caighdeán na beatha i pbobail tuaithe a fheabhsú agus bonneagar riachtanach pobail a sholáthar.

Síneadh
Ionad Pobail
Ghleann an
Smóil

Pleanáil Faofa

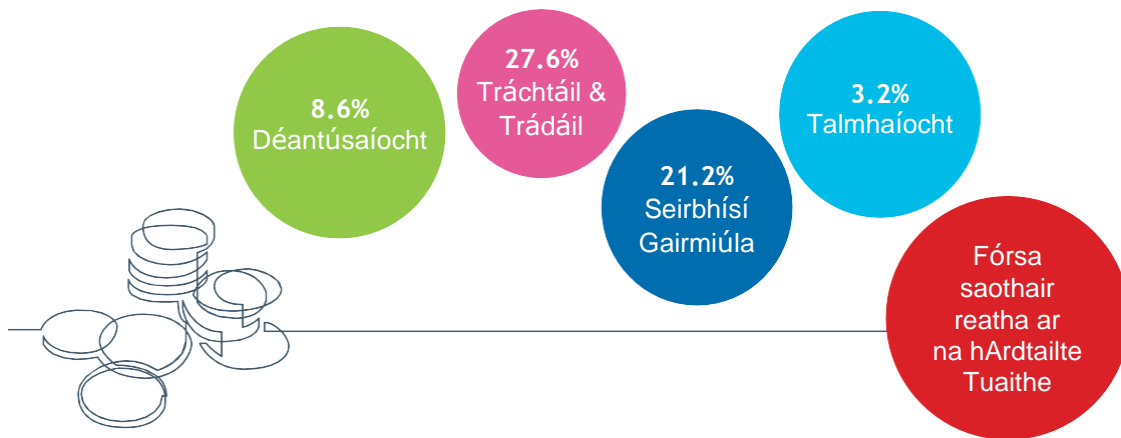
I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh áiseanna nua leagtha amach, lena n-áirítear forbairt chéimnitheach fhearann páirce éiceolaíoch Choill Tobair agus an síneadh reilig Bhóthar na Bruíne. Faomhadh síneadh ar Ionad Pobail Ghleann an Smóil freisin, féach léarscáil 12.5.

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Is ar fhiontair thuaithe, talmhaíocht, tionscail eistarraingtheacha agus taitneamhachtaí turasóireachta atá deiseanna fostaíochta na comharsanachta seo bunaithe. Aithnítear sa *Phlean Gníomhaíochta um Fhorbairt Tuaithe, Ár nAcmhainn Tuaithe a Bhaint Amach* dhá thábhacht ar leith a bhaineann le tacú le fiontraíocht/fostaíocht tuaithe agus le féidearthacht turasóireacht agus áineasa na tuaithe a uasmhéadú.

Is den ríthábhacht iad deiseanna éagsúlaithe tuaithe chun geilleagar inmharthana tuaithe a chothú. Tacóidh a leithéid d'fhorbraíochtaí tuaithe agus Ionad Cuairteoirí Shléibhte Bhaile Átha Cliath le fostaíocht tuaithe agus cothóidh siad turasóireacht tuaithe. Tacóidh conair Ghlasbhealach na Dothra, a nascann Lár Chathair Bhaile Átha Cliath le Gleann an Smóil, le háiseanna áineasa Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Leanfaidh tacaíocht do shlite áitiúla turasóireachta agus oidhreachta ar aghaidh ar fud Shléibhte Bhaile Átha Cliath agus féidearthacht aitheanta chun an Briotás, Teach Sagard agus Ráth Cúil a nascadh.

Leanfaidh tacaíocht d'fhiontair thuaithe amhail talmhaíocht, gairneoireacht agus foraoiseacht ar aghaidh san áit a mbeidh a leithéid de mholtaí faoi réir na príomhúsáide talmhaíochta, agus faoi réir cosaintí tráchta agus timpeallachta. Is samplaí dá leithéid d'fhiontair iad fiontair éagsúlaithe feirme agus turasóireachta talmhaíochta.

10. Fuinneamh

I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh de Comharsanachtaí. Sa Cheantar Comharsanachta seo, is é béim an Phlean: a chinntiú go ndiúltaítear do thithíocht tuaithe chathairghinte chun laghdú ar sraoilleáil uirbeach neamh-inbhuanaithe agus ar thimaistriú; éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh ata ann cheana; athfheistiú a spreagadh agus a éascú; agus, dearadh ardchaighdeán a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6.

11. Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagar uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11. Is dúshlán ollmhór é screamhuisce sléibhe atá ag an gComharsanacht seo agus is gá bainistíocht chúramach ina leith. Tá Gleann an Smóil agus Oibreacha Uisce Bhóthar na Bruíne ar urlár an ghleanna íogair maidir leis an screamhuisce seo.

Coisceann Cuid 11.2 den Phlean an fhorbairt laistigh den cheantar srianta sin atá léirithe ar Léarscáil Áiteanna Srianta Thaiscumar Ghleann an Smóil.

Is féidir go mbíonn tionchar ag tacaí feiceálacha bonneagair amhail línte cumhachta agus agus gléasra teileachumarsáide ar thaitneamhacht amhairc agus ar thírdhreacha íogaire sa cheantar seo, agus ní mór a suíomh a mheas go cúramach.

12. Ceantar Comharsanachta - Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Aithnítear i *bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Fuinnimh Baile Átha Cliath Theas* gur modh tábhachtach maireachtála do chuid de bhunadh an chontae í an talmhaíocht mar shlí bheatha. Tacaíonn an Plean le héagsúlú tuaithe, amhail fiontair ghnó thalmhaíochta bunaithe ar phlandálacha nua foraoiseachta ar féidir leo ról ríthábhachtach a imirt san aistriú chuig geilleagar agus sochaí atá íseal i gcarbón agus seasmhacht ó thaobh na haeráide.

Tá sé ríthábhachtach ceantar tuaithe a chosaint, rud a fheabhsaíonn gréasáin ghlasa reatha ach cosáin reatha agus naisc/conairí glasa a chur chun cinn agus a fheabhsú. Cabhróidh seachadadh Pháirc Choill an Tobair mar chuid d'fheabhsúchán ghréasán bonneagair ghlais an cheantair le ceapadh carbóin.

Tá deis shuntasach maidir le conairí gluaiseachta Agus iompair a bheith ina naisc thábhachtacha i ngréasán bonneagair ghlais na Comhairle, mar cuireann siad deiseanna ar fáil haghaidh tuilleadh plandáil crann agus fála sceacha dúchasacha agus pailneoirí, a chuirfidh tar a éis sin leis an mbithéagsúlachta agus le ceapadh carbóin. Beidh féidearthacht ag baint le cuir i bhfeidhm Ghlasbhealach na Dothra chun laghdú ar thionchair ar an aeráid ach aistriú a spreagadh ón gcarr príobháideach chuig an rothaíocht.

3 Bóthar na Bruíne

2 Síí Shléibhte Bhaile Átha Cliath

4 Helfire Club

1 Páirc Choill an Tobair

Scoileanna Reatha	1 Páirc Choill an Tobair
Páirceanna agus Áineas	2 Síí Shléibhte Bhaile Átha Cliath
Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú	3 Bóthar na Bruíne/ Gleann an Smóil
Bonneagar Glas	4 Hellfire Club
Geilleagar (Turasóireacht)	5 Gleann an tSláid
Slíte Siúil	6 Ionad Cairteoirí Shléibhte Bhaile Átha Cliath
Gluaiseacht Inbhuanaithe/ Stad Luas	7 Taiscumar Bhóthar na Bruíne
M Mótarbhealach	Páirceanna agus Áineas
N	Síí Shléibhte Bhaile Átha Cliath
	Teorainn Chomharsanachta

Tamhlacht

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá comharsanacht sin Thamhlachta suite 12km siar ó Lár Bhaile Átha Cliath. Is í an chuid lárnach de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas í, chomh maith le cuid de bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus den Mhórchéantar Uirbeach. Tá sé ar an taobh theas de chonair gheilleagrach an N7 agus taobh thiar den M50. Is cuid de chonair straitéiseach an Iardheiscirt é atá atá aitheanta san SRSE, agus de na ceantair fáis a bhaineann le Bóthar an Náis agus leis an Lár.

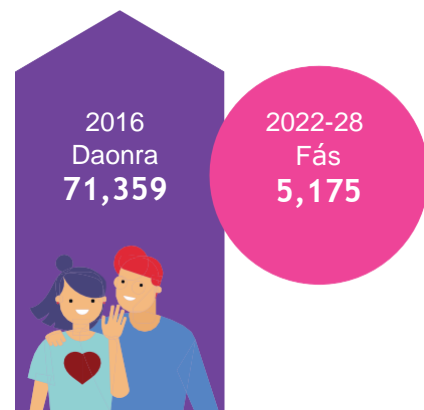
Tá nasc díreach Luais agus naisc bhus ag an gcomharsanacht seo le Cathair Bhaile Átha Cliath. Tá roinnt áiteanna ar leith laistigh den mhórchomharsanacht atá thart timpeall ar Lár Bhaile Thamhlachta agus croí stairiúil Thamhlachta, lena n-áirítear tailte athnuachana straitéisí i mBaile an Chócaigh agus i gCnoc na Giolcaí agus na tailte tábhachtacha fostaíochta lonnaithe ar fud na comharsanachta seo, agus in Eastáit Tionsclaíochta na nGlaschnoc agus Thamhlachta.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Léirigh an daonáireamh in 2016 daonra de 71,359 duine agus daonra tuartha de 76,525 duine, chun fás féideartha de 5,175 duine thar thréimhse an phlean a chur san áireamh. Tá an chomharsanacht lonnaithe laistigh de theorainn Lonnaíochta Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 2, Tábla 13. Tá leagtha amach sa Phlean go soláthróidh forbairt leanúnach na lár uirbeach éagsúil i mBaile Átha Cliath agus a Bruachbhailte forbraíocht nua úsáide measctha arb í an t-inneall í a chuireann fás chun cinn sa timpeallacht uirbeach.

Is é Tamhlacht an príomh-lárionad riaracháin le haghaidh Bhaile Átha Cliath Theas agus is Lárionad Miondíola Leibhéil 2 é sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch. Lasmuigh de Lár Bhaile Thamhlachta, is sainghné den cheantar iad comharsanachtaí ísealdlúis bruachbhailteacha atá bunaithe thart timpeall

ar ghréasán de lárionaid áitiúla mhiondíola. Tá féidearthacht shuntasach ann le haghaidh forbairt ar thailte athfhorbraíochta ar fud na comharsanachta.

Tá Eastáit Thionsclaíochta Bhaile an Chócaigh agus Chnoc na Giolcaí sainithe le Cuspóir Críosaithe Athghiniúint 'ATHGHIN'. Tá roinnt castachtaí ag baint le seachadadh a leithéide de thailte athfhorbraíochta ar gá dóibh níos mó ama ná láithreáin úrnua. Agus an tuiscint sin ar intinn, beidh roinnt ama ag teastáil ar na tailte seo chun go n-athróidh an ról a imríonn siad, cé gur suntasach an ról é, ó cheantair uirbeacha nach mbaintear dóthain úsáide astu atá in aice le hiompar ardacmhainneachta chuig ceantair fáis cónaithe agus fostaíochta. Is eochairchuspóir de chuid an Phlean seo a chinntiú go mbíonn forbairt a leithéidí de cheantair beartaithe agus comhordaithe ar bhealach atá in ann comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe nua a sheachadadh.

3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

Is é 'Uirbeach' an cineál tírdhreacha atá sa cheantar seo, agus d'fhás sé mar shíneadh ar Lár Chathair Bhaile Átha Cliath timpeall ar ghnéithe nádúrtha a bhí ann cheana. Téann an Dothair ar feadh dheisceart na comharsanachta seo (Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta (LONm)), agus an Poitéal ag dul go díreach trí lár na comharsanachta.

Soláthraíonn Páirc Thig Motháin ceantar a bhfuil taitneamhacht agus luach áineasa ardchaighdeáin ag baint leis

i gceantar atá uirbeach go príomha agus roinnt séadchomhartha agus áiteanna taifeadta inti.

Tá oidhreacht sa cheantair seo, agus is cuid thábhachtach den Phlean é a caomhnú agus a cosaint. De réir fhorálacha Chaibidil 3 agus 5 den phlean, ní mór d'fhorbairt nua meas a léiriú ar an

timpeallacht thógtha stairiúil, eochairghné d'fhéiniúlacht an cheantair seo. Tá Sráidbhaile Thamhlachta agus Teachíní Bhaile an Ridire sainithe ina Limistéir Comhaontais Ailtireachta (LCAnna), rud a léiríonn go bhfuil grúpaí ardchaighdeán struchtúr i gceantar an tsráidbhaile agus go gcuireann siad le suíomh agus le taitneamhacht amhairc an tsráid-dreacha.

50

Séadchomharthaí & Áiteanna

16

Struchtúir
Saoi Chosaint

4. Bonneagar Glas (BG)

Mar cheantar seanbhunaithe comharsanachta, tá roinnt mhaith crainn aibí sa cheantar seo freisin, agus iad go léir ina mbearta Bonneagair Ghlais agus Oiriúnaithe Aeráide. Téann Abhainn na Dothra ar feadh theorainn theas Thamhlachta. Is eochairnasc é Glasbhealach na Dothra taobh leis an gconair shuntasach éiceolaíoch arb í an Dothair í Tá Abhainn an Phoitéil lonnaithe sa cheantar seo freisin, agus fiosrófar deiseanna chun an lintéar a bhaint. Is iad na réimsí uisce seo an eochair-ais don ghréasán BG sa Cheantar Comharsanachta seo. Tá roinnt mhaith crainn fásta sa cheantar seo freisin, ar gné lárnach den ghréasán BG iad.

Tá féidearthacht aitheanta ag an Straitéis um Bonneagar Glas a rinneadh chun tacú leis na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach i gCaibidil 4 den Phlean, le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha, gréasán a nascadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála scea. Imreoidh cinntiú tionchair íosta ón soilsiú ar an imeall uirbeach tuaithe ról tábhachtach maidir le bithéagsúlacht a chosaint sa cheantar uirbeach seo. Tá siombailí ag dul le heochairnaisc bonneagair ghlais laistigh den cheantar comharsanachta seo i Léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos, le fáil ag deireadh na rannóige seo.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhforbairt Fholláin Áite

Is beartas i gCaibidil 5 é a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud an Chontae atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtapófar gach deis an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistíocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu.

Ní mór soláthar ríochta poiblí ardchaighdeáin amhail Ríocht Phoiblí agus Cearnóg Chathrach Thamhlachta atá beartaithe don Chomharsanacht seo chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach. Is cuid de thairiscint rathúil 'Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbí' Thamhlachta, a bhfuil d'aidhm aige gréasán tionscadal a chruthú a fheabhsóidh le chéile an ríocht poiblí agus a spreagfaidh dearadh ardchaighdeáin agus comhforbairt fholláin áite. Baineann na tionscadail seo le soláthar bonneagar thábhachtaigh, seirbhísí agus tionscadal cathrach, cónaitheach agus taitneamhachta a bheidh ina spreagadh le haghaidh fás leathan fadtéarmach Thamhlachta mar bhaile beo agus croí bláfar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

6. Tithíocht

De réir forálacha beartais Náisiúnta agus Réigiúnacha, tá déanamh dlúth lonnaíochta leagtha amach i gCaibidil 2 den Phlean ar ghá dó comhdhlúthú ceantar cónaithe reatha sa cheantar comharsanachta seo ag teastáil uaidh ar chaoi a chosnóidh áiseanna reatha agus a chuirfidh taca faoi bhonneagar fisiceach agus pobail, idir bhonneagar reatha agus beartaithe.

Chomh maith le comhdhlúthú an cheantair uirbigh reatha beidh forbraíocht nua chónaithe lonnaithe laistigh de Lár Bhaile Thamhlachta ar na tailte a aithníodh mar 'ATHGHIN' agus ar thailte i gCill an Ardáin de réir mar atá leagtha amach i léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos. De réir na Lárstraitéise, Caibidil 2, achoimríonn Tábla 10 gurb í forbairt nua chónaithe sa cheantar seo a éascóidh c. 11% d'fhás tithíochta an Chontae. Is ionann sin agus 2,000 aonad nua ar le linn an phlean.

Beidh na tailte 'ATHGHIN' laistigh de Thamhlacht ríthábhachtach maidir le seachadadh na n-áiseanna níos fadtéarmaí cónaithe agus úsáide measctha (tithíocht/miondíol/oifigí) i gcroílár Thamhlachta. Tá na tailte seo suite ar shuíomh straitéiseach taobh le Lár Bhaile Thamhlachta, agus tá rochtain ar iompar poiblí ar dhaicheadh ar mar bhuntáiste acu, chomh maith le seirbhísí agus a ghaire atá siad do lár na cathrach. Freastalóidh soláthar tithíochta laistigh de thailte aitheanta i gCill an Ardáin ar suas le 500 baile i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar thailte an Údaráis Áitiúil. Soláthróidh an scéim suas le 300 teach inacmhainne agus san áireamh leis an bhforbraíocht freisin, beidh ionad nua pobail agus pailliún spóirt chun freastal ar an bpobal agus ar riachtanais spóirt na ndaoine.

11%
d'Fhás an
Chontae

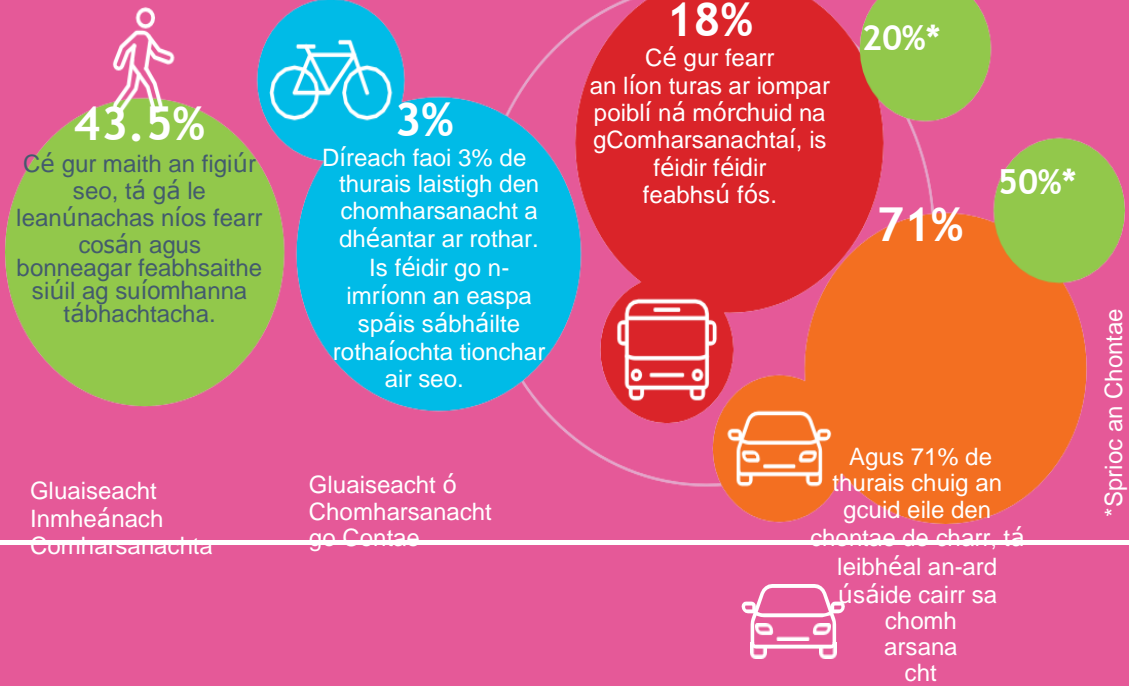
De réir fhoráil Chaibidil 6, Tithíocht, is é is aidhm do bheartais agus cuspóirí an Phlean a chinntiú go seachadfar tithíocht nua ar chaoi a éascóidh riachtanais réimse de dhaoine éagsúla leagtha amach, rud a sholáthróidh cothromaíocht i dtéarmaí meascán aonaid agus cineálacha seilbhe. Is féidir go gcuireann dearadh, feidhm agus leagan amach scéimeanna cónaithe go mór le seachadadh comhfhorbartha folláine áite agus Gníomhaithe ar son na hAeráide.

7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair poiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha le himeacht ama. Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Phlean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair poiblí.

Aithnítear roinnt saincheisteanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

<p>33% 0-3km Tabhair Tosaíocht don Siúl Is le haghaidh achair faoi 3km atá 33% de thurais chairr -</p>	<p>21% 3-6km Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht Is le haghaidh achair 3km-6km atá 21% de thurais chairr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais ghearra/mheánachair sin a dhéanamh ar rothar.</p>	<p>46% 6km+ Tabhair Tosaíocht don Iompar Poiblí Is le haghaidh achair os cionn 6km atá 46% de thurais chairr</p>
---	--	---

D'fhéadfadh cuid mhór de na turais an-ghearr sin a dhéanamh de chos.

- Tá deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh na dturas níos faide sin.

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Tá easpa áiseanna maithe cosán ag baint le príomh-mhórbhealaí amhail iad siúd ar feadh an N81 Baile Coimín ar bealaí iad chuig scoileanna. Sna am i láthair, tá críocha géara ar na cosáin agus tá cóireálacha cosán ar iarraidh fosta, rud a fhágann an siúl mítharraingteach.

Níl na lánáí rothaíochta thart ar OTBÁC, an Cearnóg agus Ionad Siopadóireachta Chill na Manach leithscartha, agus roinneann siad lánáí le busanna agus le trácht carranna, rud nach spreagann an rothaíocht.

Tá easpa nasc idir na busanna agus an Luas ba chóir a réiteach réiteach ag gach stad ar feadh Líne Dhearg an Luais laistigh den Chomharsanacht.

Carranna is mó a fheictear ar na sráideanna, rud a chruthaíonn timpeallacht chontúirteach phlúchta d'úsáideoirí eile. Is gá sráideanna a athghabháil le haghaidh modhanna eile taistil agus nascacht le haghaidh rothaithe agus coisithe araon.

Réitigh a Mholtar

Is gá nasc níos fearr siúil chuig scoileanna agus chuig an N81 chomh maith le huasghrádú iomlán ar gach áis chosáin ar fud na Comharsanachta chun timpeallacht leanúnach shábháilte a chinntiú.

Mar chuid den scéim Baile Átha Cliath Theas ar Rothar, beidh mórcheantar Thamhlachta nasctha le gréasán lánáí rothaíochta a nascann le codanna eile den Chontae freisin. Beidh gá le páirceáil rothar ag cinn scríbe tábhachtacha amhail scoileanna, siopaí agus ag staid iompair poiblí.

Cabhróidh BusConnects agus an t-idir-mhalartú iompair ag an gCearnóg chun fadhbanna iompar phoiblí a réiteach. Nascfaidh na cuarbhealaí nua W2 agus W4 Tamhlacht le Cluain Dolcáin, Gleann na Life, Baile Bhlainséir agus roinnt bealaí droma/géige eile molta freisin. Nascfaidh cuid mhór acu go díreach le Stad Luais Thamhlachta.

Ba cheart na bearta moillithe tráchtacha seo a chur i bhfeidhm, go háirithe i lár Thamhlachta, áit a bhfuil bunús na n-áiseanna (.i. Ionad Siopadóireachta na Cearnóige, Foirgnimh na

Comhairle, OTBÁC srl.) ar
mhaithe le tosaíocht a
thabhairt don siúil agus
rothaíocht. Tá sé sé
iontach ábhartha thart ar
an Ospidéal freisin.

Spriocanna Astaíochtaí

Cinnteoigh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

Ar na tionscnaimh eile sa chomharsanacht, tá Tionscnamh na Sráideanna Scoile ag na Scoileanna Naofa, Scoil Náisiúnta Mharcais agus Scoil Náisiúnta Naomh Maelruan, tionscnamh a mbeidh mar aidhm aige srian a chur le trácht innealta laistigh de shráid nó limistéar comhaontaithe lasmuigh de gheata na scoile le timpeallacht níos sábháilte a chruthú inar féidir le leanaí mothú spreagtha chun dul ar scoil ar cos, rothar nó scútar. Is comhpháirtithe sa tionscnamh iad Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Cabhróidh na feabhsúcháin shuntasacha iompair atá beartaithe don cheantar seo, chomh maith le cur i bhfeidhm na bhfeabhsúchán féideartha a aithníodh, go mór maidir le hathrach iontaofa tarraingteach ar úsáid carranna príobháideacha a oibríodh d'ídir óg agus aosta agus dhaoine de gach cineál cumais.

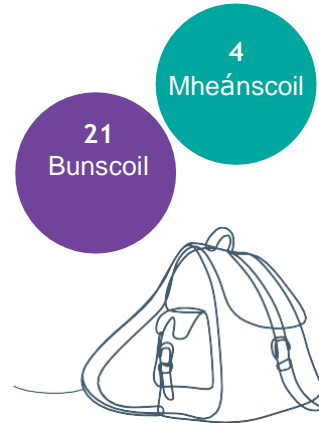

8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe. Tá roinnt áiseanna Pobail ag an gCeantar Comharsanachta seo cheana, agus roinnt áiseanna nua geallta nó beartaithe thar thréimhse an phlean le freastal ar an daonra reatha sa cheantar agus ar an daonra amach anseo.

I gCaibidil 8 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh na n-áiseanna nua sa cheantar comharsanachta seo leagtha amach. San áireamh leis seo, beidh áiseanna nua ag Páir Thigh Motháin agus Páirc Sheáin Bhreatnaigh, agus áiseanna nua nó feabhsaithe pobail i gCill an Ardáin agus i mBábhún Thigh Motháin. Aithníodh sa Phlean seo freisin, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais, láithreán scoile nua taobh le Lár Bhaile Thamhlachta.

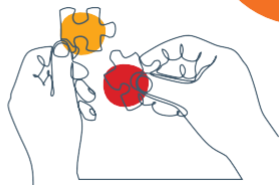

Le dul chuig Pleanáil 2021

Ionad Pobail Pháir Thigh Motháin

1 Láithreán Nua Scoile

Ionad Pobail Chill an Ardáin

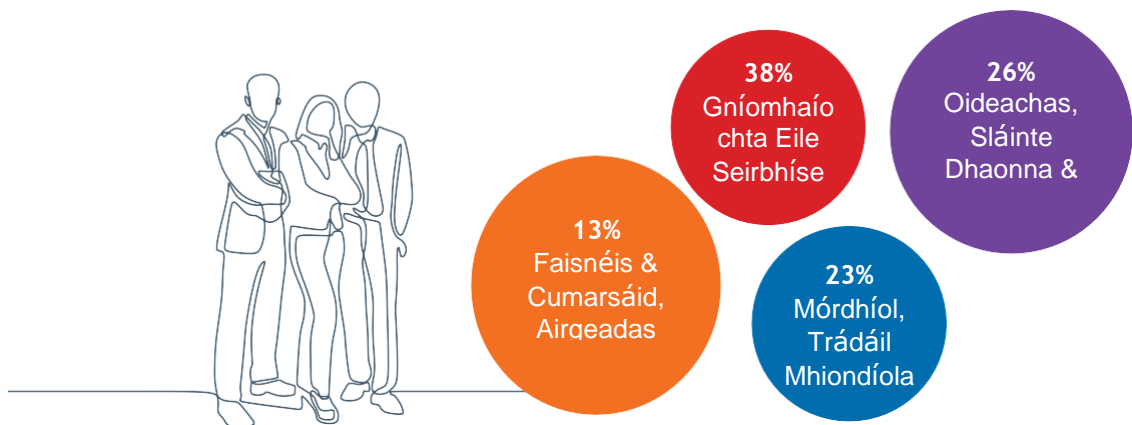

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Is é is aidhm don phlean seo úsáid mheasctha/fás fostaíochta a éascú laistigh de na lár a aithníodh sa cheantar comharsanachta seo, lena n-áirítear laistigh de lár an bhaile agus ar na tailte 'ATHGHIN' a aithníodh i mBaile an Chócaigh agus i gCnoc na Giolcaí. Soláthraíonn Ospidéal Ollscoile Thamhlachta fostaíocht shuntasach go díreach agus go hindíreach, agus is féidir a thionchar a fheiceáil ar na seirbhísí leighis agus na seirbhísí a bhaineann i lár an bhaile.

Tá ról lárnach le himirt ag Campas Thamhlachta OTBÁC mar an phríomhinstitiúid ardoideachais i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, agus níos mó na 4,500 neach léinn an. Tá sé ionchorpraithe anois in Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, agus síneadh eile den champas ar na bacáin. Cuireann Caibidil 9, Beartas FDF6 Cuspóir 2, chun cinn forbairt moil Teicneolaíochta agus Nuálaíochta i gcomhar le OTBÁC agus Tamhlacht mar ancaire.

Soláthróidh seo tacaíocht le haghaidh tionscnaimh ghoradáin, nuálaíochta agus forbartha gnó atá lonnaithe chun tógáil ar ghníomhaíochtaí taighde agus teicneolaíochta in OTBÁC; le hiompar tacaíochta; bonnagar leathanbhanda; agus meascán éagsúil earnála áitiúla.

Aithnítear sa Phlean freisin gur spreagthóir suntasach geilleagrach í an turasóireacht, go dtacaíonn sí le cruthú jabanna ar feadh réimse éagsúil earnálacha. Tá forbairt na turasóireachta sa cheantar seo bunaithe thart ar na sócmhainní suntasacha oidhreachta tógtha agus Páirc agus Glasbhealach na Dothra a nascann an ceantar seo agus an Contae le Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus Chill Mhantáin.

10. Fuinneamh

I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh den Chomharsanacht seo. Is é seachadadh Téamh Ceantar Ísealcharbóin trí scéim HeatNet Thamhlachta an chéad uair a rinneadh a leithéid in Éirinn. Úsáideann téamh ceantair fuíollteas as foinsí amhail giniúint leictreachais trí ghréasáin de phíobáin inslithe. Go ginearálta, soláthraíonn sé téamh spáis agus uisce té d'fhoirgnimh chónaithe agus thráchtála, agus é i bhfad níos inbhuanaithe ná modhanna traidisiúnta a bhaineann úsáid as gaileadáin aonair gáis nó óla.

Chomh maith leis an bhféidearthacht thuas, díríonn an Plean ar: éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, athfheistiú a spreagadh agus a éascú, dearadh ardchaighdeán a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6 agus modhanna iompair atá níos gníomhaí agus níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú, chomh maith le cur i bhfeidhm pointí luchtaithe leictreacha de réir Chaibidil 7 den phlean seo.

11. Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagar uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11. Freastalaíonn Ionad Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir ar an gceantar seo trí Thaiscumar Bhealach Ard. Is gá uasghráduithe acmhainneacht ar an ghréasán reatha séarach ar Bhóthar Airton agus i mBaile an Chócaigh chun tacú le forbairt.

12. Ceantar Comharsanachta - Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Gníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn, agus ceantair nua chónaithe shuntasacha ar intinn le haghaidh suíomhanna gar do cheantair ina bhfuil iompar poiblí agus/nó fostaíocht.

An aidhm atá leis an bplean ná úsáid éifeachtúil talún sa chomharsanacht seo a éascú, ag díriú ar fhorbairt na gceantar tábhachtach sin lár Thamhlachta, agus na tailte athnuachana taobh leis, comh maith le comhdhlúthú lár áitiúil chun dlúis forbartha agus úsáidí a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara dlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe.

Ach a bheith ag díriú ar an bhfás sna eochair-réimsí seo, táthar ag tacú le cur chuige seirbhísí éiceachórais. Cosnaíonn sin ceantair nádúrtha agus tá iarracht ann freisin gréasáin ghlasa atá ann cheana a fheabhsú sa timpeallacht uirbeach agus nádúrtha araon trí chur chun cinn agus feabhsú cosán agus glasbhealaí reatha laistigh de Chomharsanacht Thamhlachta.

TAMHLACH T

71,350

Daonra reatha

76,525

Daonra tuartha 2028

Ár gComharsanachtaí (C)

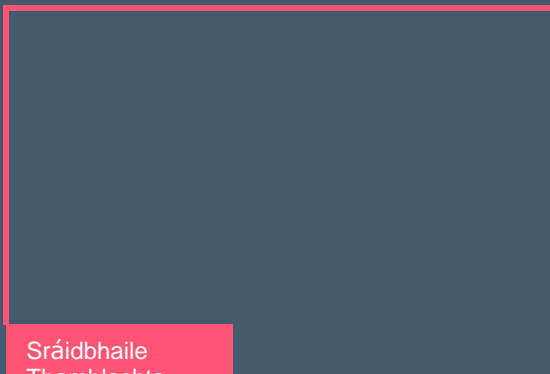
3 4ú hArdán Tamhlacht

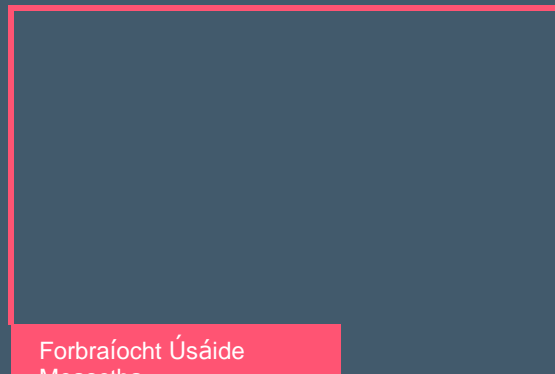
Spás Oscailte

Feabhsúcháin Ríochta Poiblí

Sráidbhaile

Forbraíocht Úsáide

- Scoileanna Nua
- Páirceanna agus Áineas
- Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú
- Bonneagar Glas
- Feabhsúcháin Ríochta Poiblí
- Geilleagar (Miondíol)
- Fuinneamh
- Cómhalmartú Iompair
- Bóthair
- Staid Thamhlachta
- M Mótorbhealach
- N Bóthar Náisiúnta
- R Bóthar
- rian siúil c.10 nóiméad
- rian rothaíochta c.10 nóiméad
- Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe
- Scéimeanna Molta Rothaíochta

- A Lár Bhaile Thamhlachta
- B Crois an Fhearainn Nua
- 1 Cearnóg Thamhlachta
- 2 Bollaí Fáirc Sheáin Bhreatnaigh
- 3 Staid Thamhlachta
- 4 Ospidéal Ollscoile Thamhlachta
- 5 Forbraíocht Chill an Ardáin
- 6 OCBÁC
- 7 IQ Tallaght
- 8 Sráidbhaile
- Thamhlachta
- Cónaí Nua
- Lár Bailte/Sráidbhailte/Ceantar/Áitiúla
- Fostaíocht
- Spás Oscailte
- Páirceanna agus
- Áineasa

Teach Mealóg/Baile Bhailcín/Ráth Fearnáin/Teach na Giúise

1. Intreoir agus Comhthéacs

Tá an chomharsanacht sin Teach Mealóg/Baile Bhailcín/Ráth Fearnáin/Teach na Giúise suite 8km siar ó dheas ó Lár Bhaile Átha Cliath. Is í an chuid thoir de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas í, chomh maith le cuid de bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus den Mhórchéantar Uirbeach. Is iad droim lárnaigh sin Abhainn na Dothra, ón iarthar soir, agus timpeallacht an tírdhreacha tuaithe na gnéithe is suntasaí ar na tailte seo Téann mótarbhealach an M50 tríd an gComharsanacht ón taobh thoir theas ó thuaidh. Tá ceantar riaracháin Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath lonnaithe ar feadh na Teorann thoir thuaidh.

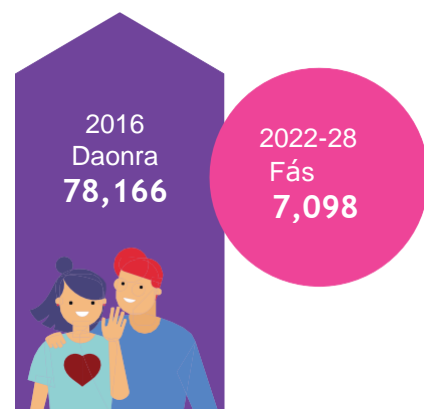
Tá naisc iompair bus sa chomharsanacht seo le Lár Chathair Bhaile Átha Cliath agus le Tamhlacht ar an taobh thiar. Tá comharsanachtaí láidre sa cheantar seo a thrasnaíonn teorainneacha riaracháin. Tá an chuid thoir seo ina ceantar seanbhunaithe bruachbhailteach i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, agus is sainghné den cheantar iad comharsanachtaí aibí cónaithe lena n-áirítear Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin agus Cnoc Lín.

2. Lárstraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Léirigh an daonáireamh in 2016 daonra de 78,166 duine agus daonra tuartha de 85,264 duine thar thréimhse an phlean. Tá an chomharsanacht lonnaithe laistigh de theorainn Lonnaíochta Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath de réir mar atá leagtha amach i gCaibidil 2, Tábla 14. Tá leagtha amach sa Phlean go soláthróidh forbairt leanúnach na lár uirbeach éagsúil i mBaile Átha Cliath agus a Bruachbhailte forbraíocht nua úsáide measctha arb í an t-inneall í a chuireann fás chun cinn sa timpeallacht uirbeach.

Is eochairghné de chuid an Phlean Forbartha seo a bheith ag tacú le comhdhlúthú na gceantar uirbeach seo le níos mó seirbhísí laethúla a bheith sna láir áitiúla den chuid is mó de réir mar a streachlaíonn an phlean i dtreo coincheap na lonnaíochta 10 nóiméad. Ní féidir áibhéil a dhéanamh faoi thábhacht an tsráidbhaile agus na lár áitiúil sa Cheantar Comharsanachta seo, agus

imreoidh sí ról tábhachtach de réir mar a streachlaíonn an plan i dtreo seachadadh pobal nasctha agus choincheap na lonnaíochta 10 nóiméad de réir fhorálacha an SRSE.

3. Oidhreacht Nádúrtha/Chultúrtha agus Thógtha

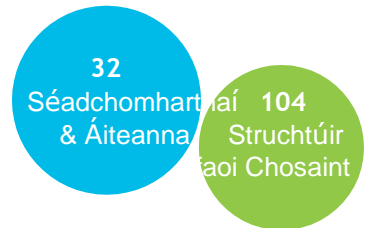

Is é 'Uirbeach' an cineál tírdhreacha atá sa cheantar seo, agus d'fhás sé mar shíneadh ar Lár Chathair Bhaile Átha Cliath timpeall ar ghnéithe nádúrtha a bhí ann cheana. Is ar fud lár na comharsanachta atá an Dothair suite agus cuid di ainmnithe ina Limistéar Oidhreachta Nádúrtha molta. Tá oidhreacht sa cheantair seo, agus is cuid thábhachtach den Phlean a caomhnú agus a cosaint.

De réir fhorálacha Chaibidil 3, beidh ar fhorbairt úr meas a léiriú ar an timpeallacht thógtha stairiúil, eochairghné d'fhéiniúlacht an cheantair seo. Is den riachtanas é na gnéithe seo a aithint, a chosaint agus a chothabháil anois agus amach anseo.

Is Limistéir Comhaontais Ailtireachta (LCAnna) iad Sráidbhaile Ráth Fearnáin agus Sruthán Liam, lena n-áirítear Ardán Mhuire agus Bóthar Shruthán Liam. Tá sraith struchtúr ardchaighdeáin i Sráidbhaile Ráth Fearnáin taobh istigh de limistéar an tsráidbhaile

lonnaithe os comhair Chaisleán Ráth Fearnáin. Tá samplaí breátha de ghrúpaí tithe cónaithe i Sruthán Liam a chuireann carachtar leis an gceantar chomh maith leis an Teach Buí agus le Teach Pobail Theachtaireacht an Aingil.

Is suíomhanna Tábhachta Náisiúnta iad Coimpléasc Mhainistir Loreto agus Naomh Éanna (Músaem na bPiarsach) dá bharr na spéise ailtireachta, stairiúla, teicniúla agus ealaíonta a bhaineann leo. Aithnítear ceithre ghrúpa de theachíní ina LCAnna sa chomharsanacht seo i dTeach Mealóg, Baile Baodáin, Bóthar na Gráinsí agus Bóthar an Teampaill Ghil/Lána an Táilliúraigh.

4. Bonneagar Glas (BG)

Mar cheantar seanbhunaithe comharsanachta, tá roinnt mhaith crainn aibí sa cheantar seo freisin, agus iad go léir ina mbearta Bonneagair Ghlais agus Oiriúnaithe Aeráide.

Tá féidearthacht aitheanta ag an Straitéis um Bonneagar Glas a rinneadh chun tacú leis na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach i gCaibidil 4 den Phlean, le haghaidh gréasán spásanna nádúrtha agus leathnádúrtha, gréasán a nascfadh páirceanna, gairdíní, aibhneacha, coillte, crainn agus fála scea. Tá sé tábhachtach go gcinntítear tionchar íosta ón soilsíú ar an imeall uirbeach/tuaithe agus go n-imríonn an soilsíú ról maidir le bithéagsúlacht a chosaint sa cheantar uirbeach seo. Tá siombailí ag dul le heochairnaisc bonneagair ghlais i Léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos le fáil ag deireadh na rannóige seo.

5. Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhforbairt Fholláin Áite

Is beartas i gCaibidil 5 é a bheith ag tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe ar fud an Chontae atá nasctha le réimse de sheirbhísí agus áiseanna áitiúla agus a riarann orthu. Beidh gá le forbairt nua chun 'Cur Chuige an Phlean' a chur i bhfeidhm. An aidhm atá leis an gcur chuige seo ná a chinntiú go mbeidh gach forbairt deartha agus forbartha ar bhonn ocht eochairphrionsabal, agus an aidhm atá leo sin ná a chinntiú go dtapófar gach deis an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun tosaigh, agus tacú léi, chun áiteanna tarraingteach nasctha feidhmiúla a chruthú chun cónaí, bheith ag obair, bualadh le chéile agus infheistíocht a dhéanamh iontu, agus cuairt a thabhairt orthu.

Taobh istigh den cheantar comharsanachta seo, agus de réir Bheartas QDP1 i gCaibidil 5, neartaítear an gréasán de láir uirbeacha mar spriocáiteanna le haghaidh forbraíocht úsáide measctha nua nó fheabhsaithe. Beidh dearadh uirbeach ardchaighdeáin ag teastáil nach gcuirfidh isteach ar an gcomhthéacs reatha agus a fheabhsóidh nascacht laistigh den cheantar comharsanachta. Fágfaidh seo gur féidir comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh.

Aithníodh maoiniú sa Chlár Caipitil, clár trí bliana leanúnach na Comhairle d'oibreacha forbartha, le haghaidh oibreacha feabhsúcháin Sráidbhaile i dTeach Mealóg agus oibreacha foirgnimh agus ríochta poiblí i Ráth Fearnáin a chuirfidh le feabhsú na gceantar seo.

6. Tithíocht

De réir forálacha beartais Náisiúnta agus Réigiúnacha, tá déanamh dlúth lonnaíochta leagtha amach i gCaibidil 2 den Phlean ar ghá dó comhdhlúthú ceantar cónaithe atá ann cheana laistigh den cheantar comharsanachta seo ar bhealach a chosnaíonn reatha agus a chuirfidh taca faoi bhonneagar fisiceach agus pobail, idir bhonneagar reatha agus beartaithe.

Chomh maith le comhdhlúthú an cheantair uirbigh reatha, beidh forbraíocht nua chónaithe i dtailte Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Uí Chuilinn, de réir mar atá leagtha amach i léarscáil an Cheantair Comharsanachta thíos. De réir na Lárstraitéise, Caibidil 2, achoimríonn Tábla 10 gurb iad forbairt inlíonta agus forbairt nua chónaithe sa cheantar seo a éascóidh c. 11% d'fhás tithíochta an Chontae. Is ionann sin agus 1,953 aonad nua ar le linn an phlean.

De réir fhoráil Chaibidil 6, Tithíocht, is é is aidhm do bheartais agus cuspóirí an Phlean a chinntiú go seachadfar tithíocht nua ar chaoi a éascóidh riachtanais réimse de dhaoine éagsúla leagtha amach, rud a sholáthróidh cothromaíocht i dtéarmaí meascán aonaid agus cineálacha seilbhe. Is féidir go gcuireann dearadh, feidhm agus leagan amach scéimeanna cónaithe go mór le seachadadh comhfhorbartha folláine áite agus Gníomhaithe ar son na hAeráide.

11%
d'Fhás an
Chontae

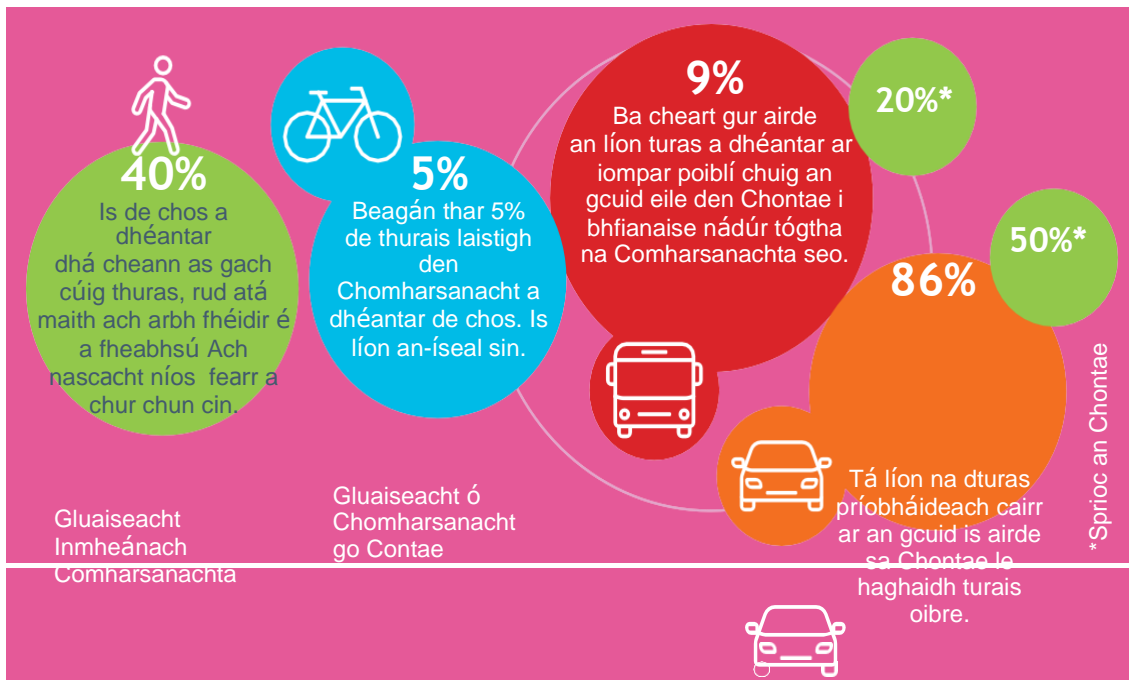
7. Gluaiseacht Inbhuanaithe

I gCaibidil 7 den Phlean, tá beartais agus cuspóirí i leith gluaiseacht inbhuanaithe a éascóidh agus a chuirfidh leis an siúl, an rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí, agus a laghdóidh ar úsáid carranna príobháideacha le himeacht ama. Gluaiseacht Inbhuanaithe

Rinne staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán don Phlean Forbartha, eolas don phróiseas seo. Mar chuid díobh sin, bhí scrúdú mion ar phatrúin ghluaiseachta laistigh de na comharsanachtaí, ag súil le tionscadail a aithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompair phoiblí.

Aithnítear roinnt saincheisteanna tábhachtach sna staidéir sin, agus tá na réitigh a mholtar don cheantar seo aitheanta thíos.

Turais a dhéantar i gCarr:

<p>24% 0-3km</p> <p>Tabhair Tosaíocht don Siúl Is le haghaidh turais faoi 3km atá 24% de thurais charranna</p> <p>D'fhéadfadh cuid mhór de na turais an-ghearr sin a dhéanamh de chos.</p>	<p>29% 3-6km</p> <p>Tabhair Tosaíocht don Rothaíocht Is le haghaidh achair 3km-6km atá 29% de thurais chairr. D'fhéadfadh cuid mhór de na turais ghearra/mheánachair sin a dhéanamh ar rothar.</p>	<p>48% 6km+</p> <p>Tabhair Tosaíocht don Iompar Poiblí Is le haghaidh achair os cionn 6km atá 48% de thurais chairr</p> <p>- Tá deis ann aistriú chuig iompar poiblí le haghaidh na dturas níos faide sin.</p>
--	--	--

Achoimre ar Phríomhfhadhbanna

Tá easpa nascachta idir na heastáit agus gréasán na gcosán sa Chomharsanacht, go háirithe níos faide ó dheas, ag bun Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Tá drochbhail ar na cosáin agus d'fhéadfadh siad a bheith níos tarraingtí le haghaidh úsáideoirí.

Tá an soláthar rothaíochta neamhchothrom ar fud na Comharsanachta agus is minic srian ar lánaí rothaíochta de bhar constaicí reatha bóthair, rud a fhágann rothaithe ag roinnt lánaí bus. Is bocht an soláthar rothaíochta ar feadh an R113, agus bíonn an-chuid rothaithe ar bhealaí eile tuaithe a sholáthraíonn rochtain ar pháirceanna agus ar na sléibhte.

Is dúshlán í inrochtaineacht iompair poiblí sa Chomharsanacht seo, áit ar minic drochnasc le gréasáin reatha bus de bharr a gcumraíochta (cul-de-sacanna, conairí caocha srl.).

Faoi láthair, tá easpa nasc ann, rud a chruthaíonn gréasán dícheangailte de bhealaí siúil agus rothaíochta idir Gleann na Dothra, láir uirbeacha, páirceanna

Réitigh a Mholtar

Nascacht coisithe agus caighdeán a fheabhsú amhail ar feadh taobh theas de Bhóthar Uí Fhiachra agus tuilleadh trasrianta sábháilte a sholláthar.

agus áiteanna tábhachtacha agus co Chomharsanacht.

Cuirfear gréasán
cuimsitheach de lánáí
rothaíochta i bhfeidhm sa
cheantar seo sna blianta
amach romhainn, lena n-
áirítear nasc traschontae
idir Ráth Fearnáin agus
Iarthar na Cathrach, agus
cur i gcríoch
Ghlasbhealach na Dothra.

Tiocfaidh feabhas
suntasach ar sheirbhísí bus
sa cheantar seo de bhar
BusConnects, lena n-
áirítear tabhairt isteach na
gcuarbhealaí S4, S6 agus
S8 a nascfaidh an ceantar
le Tamhlaucht, Gleann na
Life, COBÁC, an Charraig
Dhubh agus Dún
Laoghaire. Moltar roinnt
bealaí droma breise freisin.

Tionscadail
tréscailteachta a
dhéanamh chun éascú
nascachta agus rochtana a
chinntiú ar fud na
Comharsanachta, agus go
háirithart ar ionaid
mhiondíola, scoileanna,
páirceanna agus

Gníomhú ar son na hAeráide

Cinnteoídh bearta chun méadú ar an siúl agus rothaíocht, agus chun laghdú ar úsáid carranna príobháideacha astaíochtaí laghdaithe carbóin, agus mar thoradh air sin, beidh caighdeán an air níos fearr agus beidh dea-thionchar i leith gníomhú ar son na haeráide.

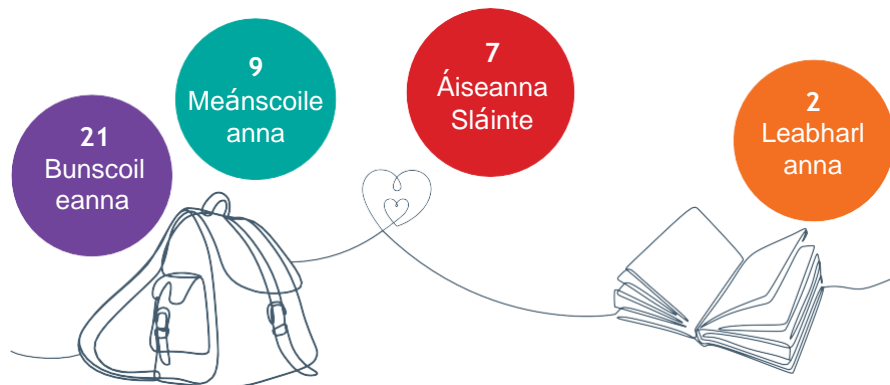
Beidh sé ina chabhair shuntasach maidir le hathrach ar úsáid carranna príobháideacha sa Cheantar Comharsanachta seo a ofráil d'idir óg agus aosta má théitear i ngleic leis na fadhbanna a aithníodh sna staidéir ghluaiseachta seo taobh leis an gclár suntasach oibreacha atá leagtha amach in 'Baile Átha Cliath Theas ar Rothar' agus sa chlár BusConnects atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair le haghaidh feabhsú seirbhísí bus.

8. Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tacaíonn réimse d'áiseanna pobail atá oiriúnach dá bhfeidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe anois agus amach anseo, le Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe.

Tá roinnt áiseanna Pobail ag an gCeantar Comharsanachta seo cheana, agus roinnt áiseanna nua geallta nó beartaithe thar thréimhse an phlean le freastal ar an daonra reatha sa cheantar agus ar an daonra amach anseo.

Chun Dul ar Aghaidh chuig

Soláthar déanta i nCaiditeal Trí Bliana

Saoráid Idirghlúine Theach Mealóg

Ionad Pobail na nGiúiseanna Bána

Síneadh Ionad Pobail na Páirce

Síneadh Ionad Pobail Bhaile Uí Ruáin

3 Láithreáí n Scoile Nua

I gCaibidil 8 den Plean, tá beartais agus cuspóirí a thacóidh agus a éascóidh seachadadh na n-áiseanna nua sa cheantar comharsanachta seo leagtha amach. San áireamh lena leithéid de sholáthar nua, beidh Ionad Idirghlúine Pháirc Thigh Motháin in aice le Lána Wellington agus Ionad Pobail na nGiúiseanna Bána, agus iad araon chun dul ar aghaidh chuig céim na pleanála in 2021. Rinneadh soláthar freisin le haghaidh sínte ar ionad pobail reatha ar an bPáirc agus i mBaile Uí Ruáin. Aithníodh sa Plean seo freisin, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais, 3 láithreán scoile nua don cheantar seo i gCnoc Lín, Ascaill Stoicín agus Bóthar Uí Fhiachra.

9. Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíocht

Is é is aidhm don Plean úsáid mheasctha/fás fostaíochta a éascú laistigh de na hionaid aitheanta sa cheantar comharsanachta seo ar bhealach a chosnaíonn agus a chaomhnaíonn an carachtar ar leith a bhaineann leis, go háirithe sna sráidbhailte stairiúla Ráth Fearnáin agus Teach Mealóg.

Aithnítear i gCaibidil 9 den Plean freisin gur spreagthóir suntasach geilleagrach í an turasóireacht, go dtacaíonn sí le cruthú jabanna ar feadh réimse éagsúil earnálacha. Tacaíonn an plean le forbairt turasóireachta sa cheantar bunaithe ar na sócmhainní suntasacha oidhreachta tógtha amhail na sráidbhailte stairiúla agus Músaem na bPiarsach chomh maith le forbairt Ghlasbhealach na Dothra chun rochtain a éascú ar Shléibhte Bhaile Átha Cliath agus Chill Mhantáin.

25%
Fórsa Saothair
Bhaile Átha
Cliath Theas
34,880
duine

Ráta íseal
dífhostaíochta
4.7%
2,977
duine

10. Fuinneamh

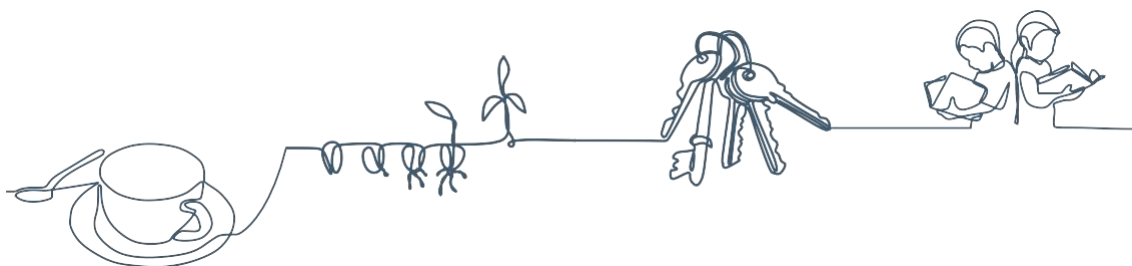
I gCaibidil 10, tá na beartais agus na cuspóirí a bhaineann leis an bhFuinneamh leagtha amach. Éascaíonn cur chun cinn déanaimh dhlúith forbraíochta deiseanna chun éifeachtúlachtaí fuinnimh a fhorbairt laistigh de comharsanachtaí. Cé nach féidir i gcónaí comharsanachtaí seanbhunaithe a athfheistiú i gcomhair mórbhonneagar pobail, díríonn an Plean ina leithéid de cheantair ar: éifeachtúlachtaí fuinnimh a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, athfheistiú a spreagadh agus a éascú, dearadh ardchaighdeán a éileamh i dtithe nua atá tíosach ar fhuinneamh de réir Chaibidil 5 agus Chaibidil 6, agus modhanna iompair atá níos gníomhaí agus níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú, chomh maith le cur i bhfeidhm pointí luchtaithe leictreacha de réir Chaibidil 7 den plean seo.

11. Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Cuirfidh ailíniú úsáide talún agus bonneagar uisce agus fuíolluisce le héifeachtúlacht an bhonneagair sa cheantar seo. Tá sonraí i leith Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil leagtha amach i gCaibidil 11.

Freastalaíonn Ionad Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir ar an gceantar seo tríd an Taiscumar Uisce Chóireáilte ag Teach Sagard agus Taiscumar an Bhóthair Bhuí, agus tá sé laistigh de Phlean Limistéir Draenála Ghleann na Dothra. Tá Uisce Éireann ag seachadadh Pleananna Limistéir Draenála i mBaile Átha Cliath chun feidhmiú na ngréasán fuíolluisce a fheabhsú, an comhshaoil a chosaint agus forbairt shóisialta agus gheilleagrach a éascú sna blianta amach romhainn.

12. Ceantar Comharsanachta - Iniúchadh ar Ghníomhú Aeráide

Iniúchadh ar Gníomhú Aeráide

Is é is aidhm do na forálacha leagtha amach sa Phlean Forbartha déanamh lonnaíochta atá dlúth agus nasctha a chur chun cinn. Beidh comhdhlúthú na gceantair chónaithe reatha ina chabhair maidir leis an déanamh comhdhlúth forbraíochta seo agus le seachadadh Ceantair Comharsanachta atá seasmhach ó thaobh na haeráide.

An aidhm atá leis an bplean ná úsáid éifeachtúil talún sa chomharsanacht seo a éascú, ag díriú ar fhorbairt lár tábhachtach agus ar chomhdhlúthú Lár Áitiúil. Éascóidh seo baint amach dlús forbraíochtaí agus feidhmeanna ar féidir leo tacú le háiteanna bríomhara comhdhlútha insiúlta a thugann tús áite do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe. Ach a bheith ag díriú ar an bhfás sna heochair-réimsí seo,

táthar ag tacú le cur chuige éiceachóras, ag cosaint ceantair nádúrtha agus ag iarraidh freisin gréasáin ghlasa atá ann cheana a fheabhsú, sa timpeallacht uirbeach agus nádúrtha araon.

TEACH MEALÓG/ BAILIŪN BHAILCÍN/ RÁTH FEINN/ TEACH NA GIÚISE.

78,166

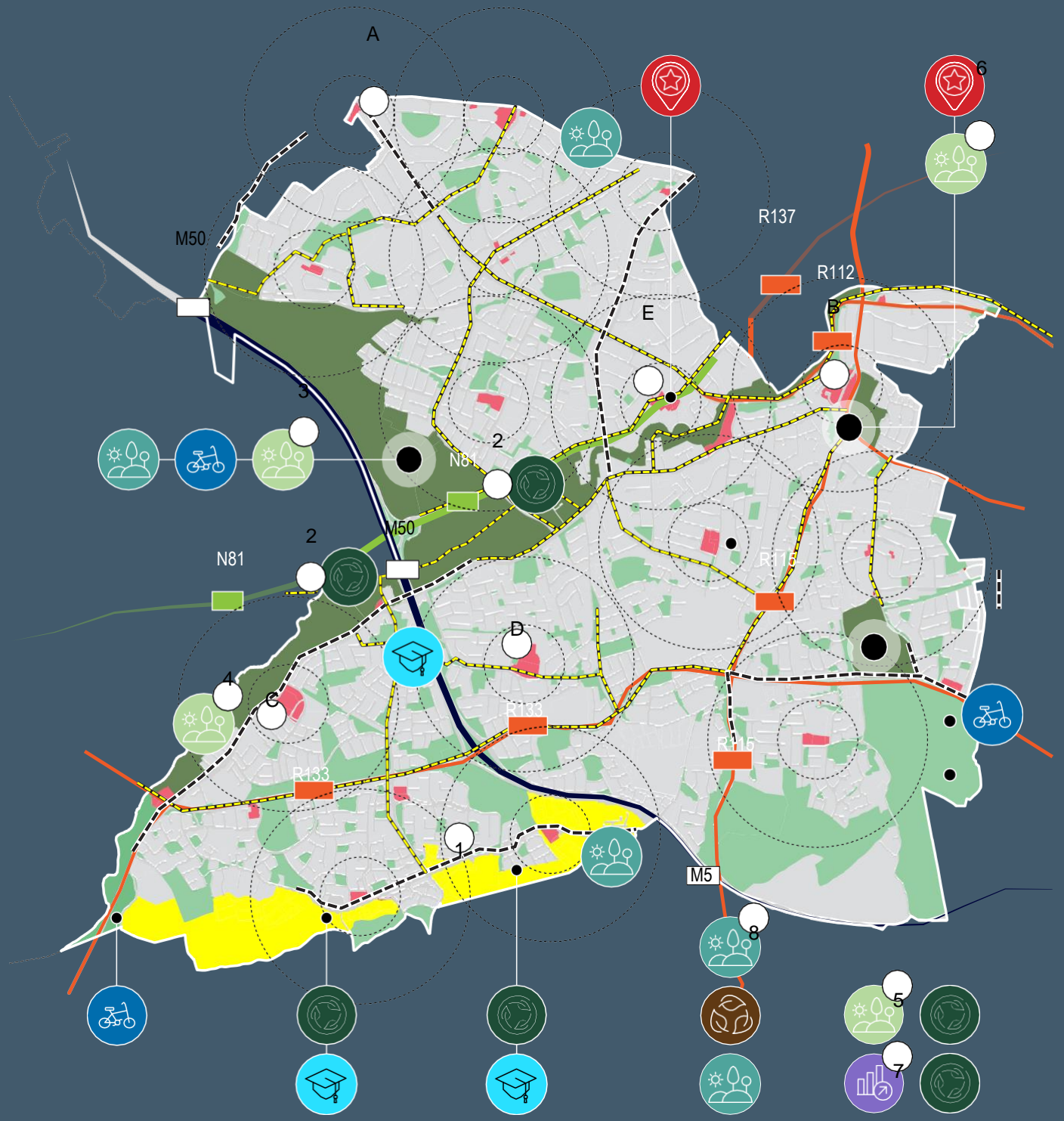
Daonra reatha

85,264

Daonra tuartha 2028

Ár gComharsanachtaí (C)

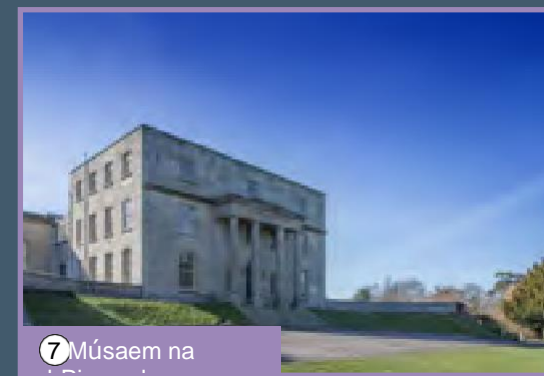
1 Tithíocht Bhaile Uí Chuilinn

4 Páirc Bhruach Abhann na Dothra

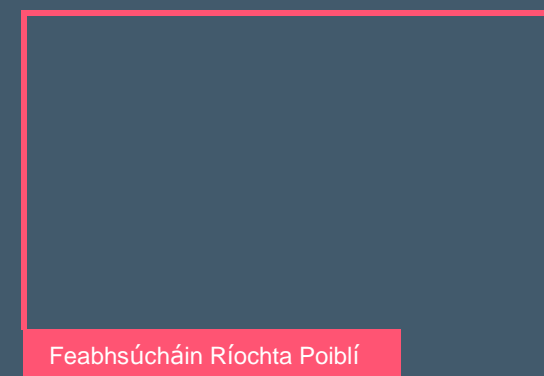
3 Páirc Thigh Motháin

7 Músaem na bPiarsach

8 Leabharlann Bhaile Uí Ruáin

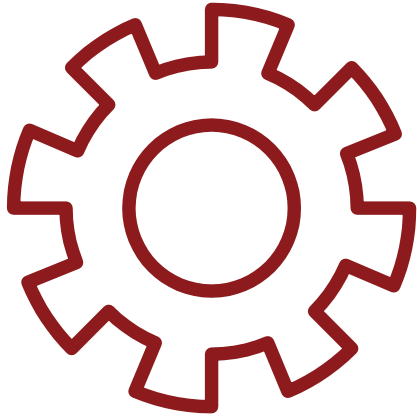

Feabhsúcháin Ríochta Poiblí

- Scoilleana Nua
- Páirceanna agus Áineas
- Áiseanna Pobail Nua/Uasghrádú
- Bonneagar Glas
- Feabhsúcháin Ríochta Poiblí
- Geilleagar (Turasóireacht)
- Gluaiseacht Inbhuanaithe
- Maolú Tuile
An Chanáil Mhór
- M Mótarbhealach
- N Bóthair Náisiúnta
- R Bóthar
- rian siúil c.10 nóiméad
- rian rothaíochta c.10 nóiméad
- Rotharbhealaí Reatha agus Feabhsaithe
- Scéimeanna Molta Rothaíochta
- Iamród
- Stáisiún Traenach

- A Baile BhailcínB
- B Bhaile FearnáinC
- C Bhaile na Giúise
- D Cnoc Lín
- E Teach Mealóg
- 1 PCÁ Bhaile Uí Chuilinn
- 2 Gleann na Dothra
- 3 Páirc Thigh Motháin
- 4 Páirc Bhruach Abhann na Dothra
- 5 Páirc Naomh Éanna
- 6 Páirc Chaisleán Ráth Fearnáin
- 7 Músaem na bPiarsach
- 8 Leabharlann
- Bhaile Uí Ruáin
- Cónaí Nua
- Láir Bailte/Sráidbhailte/Ceantar/Áitiúla
- Páirceanna agus Áineas
- Fiontraíocht/Athghiniúint chónaitheach
- Sáe Osailte
- Fáe Fastaíochta

Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht

Fís

An fhorbairt a chur i bhfeidhm de réir beartais agus cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae agus í a fhíorú trí shásra monatóireachta láidir.

13.0 Forléargas

Leagann an Chaibidil caighdeáin agus critéir forbartha amach a eascraíonn as beartais agus cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae, chun a chinntiú go dtarlaíonn an fhorbairt ar bhealach ordúil éifeachtúil agus go bhfuil sé de réir phleanáil cheart agus Forbairt Inbhuanaithe. Leagann sé amach critéir chun monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na mbeartas Plean Forbartha.

Tá na caighdeáin agus critéir grúpáilte isteach i gcaibidil amháin chun tagairt dóibh a éascú. Ní mór na caighdeáin agus critéir go léir a bhaineann le forbairt ar leith a thógáil san áireamh, agus a gcomhsheasmhacht le beartais agus cuspóirí atá leagtha amach i gcaibidilí an Phlean roimhe a mheas chomh maith le comhlíonadh na dtreoirlínte agus ceangaltais reachtaíochta ábhartha.

Caibidil 13: a leagann caighdeáin agus critéir amach seo a leanas:

- 13.1 Cuspóirí Chríosaithe Talamhúsáide**
- 13.2 Oidhreacht Thógtha, Nádúrtha agus Chultúrtha**
- 13.3 Bonneagar Glas**
- 13.4 Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite**
- 13.5 Forbairt Chónaithe**
- 13.6 Bonneagar Pobail**
- 13.7 Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht**
- 13.8 Gluaiseacht Inbhuanaithe**
- 13.9 Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil**
- 13.10 Fuinneamh**
- 13.11 Monatóireacht**

13.1 Cuspóirí Criosaithe Talamhúsáide

Sanntar Cuspóirí Criosaithe i bPlean Forbartha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028 le haghaidh na dtailte go léir sa Chontae. Sainiúnaíonn an Cuspóir Criosaithe agus na Táblaí Talamhúsáide gaolmhara na haicmí forbartha agus na húsáidí atá ceadaithe i bprionsabal, atá oscailte do mhachnamh nó nach gceadaítear laistigh gach crios talamhúsáide

Tá na Cuspóirí Criosaithe liostaithe i dTábla 13.1. Sainiúnaítear sna léarscáileanna atá in éineacht leis an ráiteas scríofa seo na Cuspóirí Criosaithe atá infheidhme ar fud an Chontae.

Tábla 13.1: Úsáid-Talún Cuspóirí Criosaithe

Zón	Ciorrú	Cuspóir
Cónaithe Láithreach	RES	Conláiste Cónaithe a chosaint/a fheabhsú
Cónaithe Nua	RES-N	Soláthar a dhéanamh le haghaidh pobail chónaithe nua de réir na bpleananna ceantair atá ceadaithe.
Crios Forbartha Straitéiseach	SDZ	Soláthar a dhéanamh le haghaidh forbartha straitéisí de réir scéimeanna pleanála atá ceadaithe.
Athnuachan	REGEN	Fiontraíocht agus / nó athnuachan faoi stiúir cónaithe a éascú, faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar lena n-áirítear céimniú agus seachadadh bonneagair.
Lár an Bhaile	TC	Forbairt lár na mbailte sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son
Lár an Cheantair	DC	Forbairt na nIonad Dúiche sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus a foráil a dhéanamh ar a son
Croí an Bhaile	VC	Forbairt na nIonad Sráidbhaile sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son
Ionad Miondíola Mór	MRC	Forbairt Ionad Miondíola Móra sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son
Ionad Áitiúil	LC	Forbairt Ionad Áitiúla sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son

Fiontraíocht agus Fostaíocht	EE	Foráil a dhéanamh le haghaidh úsáidí a bhaineann le fiontraíocht agus fostaíocht
Miondíol Ollstórála	RW	Foráil a dhéanamh le haghaidh Ollstóráil miondíola agus í a dhaingniú
Taitneamhacht Ard Sléibhte Bhaile Átha Cliath	HA-DM	Carachtar nádúrtha iontach Cheantair Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú.
Taitneamhacht Ard Gleann na Life	HA-LV	Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú
Taitneamhacht Ard Gleann na Dothra	HA-DV	Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú
Spás Oscailte	OS	Spás oscailte agus áiseanna áineasa a chosaint agus a sholáthar.
Tuath agus Talmhaíocht	RU	Taitneamhacht na tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus foráil a dhéanamh le haghaidh forbairt na talmhaíochta

13.1.1 Táblaí Criosaithe Talamhúsáide

Tá Táblaí Criosaithe talamhúsáide cuimsithe sa ráiteas scríofa seo chun treoir a sholáthar i dtaca le hoiriúnacht ghinearálta chineálacha forbartha nó talamhúsáide faoi leith i ngach crios talamhúsáide. Is mar threoir amháin atá na táblaí seo ann. Measúnófar na moltaí forbartha freisin in aghaidh na na mbeartas, na gcuspóirí, na gcaighdeán agus na gcritéir atá leagtha amach sa Phlean, chomh maith leis an reachtaíocht agus an treoir fhorleathan.

Mínítear úsáid aicmí in Aguisín 6 den Phlean. Tá na haicmí úsáide agus na sainmhínte atá liostaithe beartaithe mar threoir ghinearálta agus níl siad uileghabhálach.

(i) Ceadaithe i bPrionsabal.

Meastar talamhúsáid atá liostaithe mar 'ceadaithe i bprionsabal' sna táblaí talamhúsáide a bheith inghlactha go ginearálta, faoi réir measúnaithe breise in aghaidh na mbeartas, na gcuspóirí agus na gcaighdeán ábhartha atá leagtha amach sa Phlean seo.

(ii) Oscailte do Bhreithniúchán

Féadfaidh talamhúsáid atá liostaithe mar 'oscailte do bhreithniúchán' sna táblaí Criosaithe Talamhúsáid a bheith inghlactha don Údarás Áitiúil faoi réir measúnaithe mionsonraithe in aghaidh na prionsabail um phleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe, agus in aghaidh na mbeartas, na gcuspóirí agus na gcaighdeán ábhartha atá leagtha amach sa Phlean seo.

Beidh na húsáidí molta sa chatagóir seo faoi réir measúnú iomlán ar a luaíochtaí féin agus go háirithe i dtaca lena thionchar ar fhorbairt an Chontae ag leibhéal straitéiseach agus áitiúil. Ní cheadófar na húsáidí seo ach amháin nuair nach bhfuil siad i gcoimhlint le gnéithe eile de Phlean Forbartha an Chontae.

(iii) Neamhcheadaithe

Ní mhheastar talamhúsáid atá liostaithe mar 'neamhcheadaithe' faoi gach ceann de na cuspóirí criosaithe a bheith inghlactha. Dá bhrí sin, ní bheadh aon úsáid atá liostaithe faoin gcatagóir seo measta go fabhrach ag an Údarás Pleanála.

(iv) Ceantair Aistrithe

Is ceart aistrithe borba i scála agus in úsáid cóngarach don teorainn criosaithe talamhúsáide a sheachaint. Is ceart do mholtaí forbartha i gceantair aistrithe forbairt a sheachaint a dhéanfadh dochar do chonláistí an chreasa atá comhtheagmhálach. Mar shampla, is ceart aird a thabhairt ar úsáid, scála agus dlús na moltaí forbartha i gcriosanna atá buailte le ceantair chónaithe nó tuaithe d'fhonn conláiste cónaithe nó tuaithe a chosaint, mar is cuí.

(v) Úsáidí Eile

Measfar úsáidí nach bhfuil liostaithe faoi na táblaí criosaithe talamhúsáide ar bhonn cás -ar- chás maidir lena gcomhréireacht leis na beartais, cuspóirí agus caighdeáin chúí atá sa Phlean, go háirithe maidir le cuspóirí criosaithe an tsuímh atá faoi chaibidil agus a thionchar ar fhorbairt an Chontae ar leibhéal straitéiseach agus áitiúil.

(vi) Úsáidí Neamh-Chomhréireacha

Tá samplaí ar fud an Chontae de thalamhúsáid nach bhfuil ag cloí le cuspóir criosaithe an tsuímh. Áirítear samplaí mar a leanas ina measc:

1. talamhúsáid a bhí ann roimh 1ú Deireadh Fómhar 1964 (i.e. roimh an reachtaíocht pleanála),
2. a bhfuil cead bailí acu, nó
3. nach bhfuil aon chead acu agus a d'fhéadfadh a bheith nó gan a bheith faoi réir imeachtaí forfheidhmithe.

Ní cheadófar moltaí forbartha a bhaineann le húsáidí a dtagraítear dóibh faoi Chatagóirí 1 agus 2 thuas, go háirithe iad siúd a threiseodh úsáidí neamhchomhréireacha, ach amháin nuair nach mbeadh an fhorbairt atá molta díobhálach do chonláistí an cheantair mórthimpeall agus go mbeadh siad i gcomhréir le prionsabail na pleanaála cuí agus na forbartha inbhuanaithe. Áirítear leis seo comhtháthú phleanáil talamhúsáide agus iompair.

Tábla 13.2: Cuspóirí Criosaithe 'RES': 'Conláiste cónaithe a chosaint agus/nó a fheabhsú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Tithíocht do Daoine Scothaosta, Teach Altranais, Spás Oscailte, Seirbhísí Poiblí, Cónaithe, Institiúid Chónaithe, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Cóireáil don Lucht Siúil.
Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Ionad Campála, Carrchlós, Páirc Carbhán-Cónaithe, Reilig, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Créamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Ionad Fiontraíochta, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Óstán/Brú, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile, Tionsclaíocht Éadrom, Aonaid Oibre/Cónaithe, Díolacháin Mótair, Tionsclaíocht Oifig-Bhunaithe, Oifigí níos lú ná 100 m.c - Oifigí 100 sq.m- 1,000 sq.m Siopa Eisceadúnais, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Ionad Áineasa, Ionad Aistrithe Bruscair, Bialann/Caifé, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Comharsanach, Staid, Clinic Tréidliachta
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Conchróite Coinneála, Monarcha Concréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Fheithiclí Troma, Ospidéal, Tionsclaíocht Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht- Speisialta, Club Oíche, Oifigí thar 1,000 sq.m, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Trádstóras Miondíola, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Siopa-Ionad Díolacháin Mór, Club Sóisialta, Iosta Iompair, Ollstóráil, Ionad Miondíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Chónaithe

Tábla 13.3: iCuspóirí Críosaithe RES –N:’ Soláthar do phobail chónaithe nua de réir pleananna ceantair ceadaithe a sholáthar’.

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Áiseanna Chúram Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontair, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín , Ionad Sláinte, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht Éadrom, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Institiúid Chónaithe, Bialann/Caifé, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Siopa- Comharsanacht, Club/Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Clinic Tréidliachta.
Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Ionad Campála, Carrchlós, Páirc Carbhán –Cónaithe, Reilig, Créamatóiriam, Ambasáid, Iosta Breosla, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Óstán/Brú, Tionsclaíocht- Ghinearálta, Aonaid Oibre.Chónaithe, Díolacháin Mótair, Club Oíche, Tionsclaíocht Oifig-Bhunaithe, Oifigí 100 m.c.- 1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha, Ionad Aistrithe Bruscair, Fiontar bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Club Sóisialta, Ionad Mórdhíola, Aonaid Oibre/chónaithe.
Neamhceadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Conchróite Coinneála, Monarcha Concréidte/ Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Páirc Feithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionscalaíocht-Ginearálta, Tionsclaíocht- Speisialta, Oifigí thar 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Ollstóráil Díolacháin, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramhmhiotail, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

Tábla 13.4: Cuspóir Críosaithe 'REGEN': 'Fiontar agus nó athghiniúint faoi stiúir chónaithe a éascú, faoi réir creat forbartha nó plan don cheantar lena n-áirítear pasáil agus seachadadh bonneagair.'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Áiseanna Chúram Leanaí, Ionad Pobail, Oideachas, Ionad Fiontraíochta, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Óstán/Brú, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht Éadrom, Aonaid Oibre/Chónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Tionsclaíocht Oifig-Bunaithe, Oifig níos lú ná 100 m.c, Oifigí 100 m.c.- 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Stáisiún Peitрил, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Cónaithe, Bialann/Caifé, Institiúd Chónaithe, Fiontar bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Siopa-Áitiúil, Club Spóirt/Áis, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Aonaid Oibre/Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, - Conchróite Coinneála, Carrchlós, Créamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Ionad Sonraí, Dochtúir/Fiaclóir, Ambasáid, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ospidéal, Tionsclaíocht - Ghinearálta, Teach Scoir, Siopa Eisceadúnais, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Trádstóras Miondíola, Teach Scoir, Garáiste Seirbhíse, Siopa- Comharsanach, Club sóisialta, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Ionad Campála, Páirc Carbhán - Cónaithe, Reilig, Monarcha Concréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht- Speisialta, Club Oíche, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh-mhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

Tábla 13.5: Cuspóirí Críosaithe 'TC': 'Forbairt Lár na mbaillte sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus a sholathar'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Créamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Ionad Fiontair, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Cúram Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Tithíocht do shean-daoine Tionsclaíocht –Éadrom, Aonaid – Oibre/cónaithe, Club Oíche, Teach Altranais, Tionsclaíocht Oifig-Bunaithe, Oifigí níos lú ná 100 m.c.- Oifigí 100 m.c. - 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Ionad Áineasa, Cónaithe, Institiúd Chónaithe, Bialann/Caifé, Trádstórais, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach Club Spóirt/ Áis, Staid, Club Sóisialta, Clinic Tréidliachta, Aonaid Obair-Bheo
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Tionsclaíocht- Ginearálta, Ionad Díolacháin Mótair, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Áis Athchúrsála, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Iosta Breosla, Cóiríocht don Lucht Siúil, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Concréit/Monarcha Asfailt, istigh nó congarach do Chairéal, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht-Speisialta, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh-mhiotail, Feirm Gaoithe.

Tábla 13.6: Cuspóir Críosaithe 'DC': Forbairt Ionaid Dúiche sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus a fhorbairt

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Ionad Campála, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas. Ionad Fiontraíochta, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Cúram Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht -Éadrom, Aonaid Oibre/cónaithe, Teach Altranais, Tionsclaíocht Oifig-Bunaithe, Oifigí níos lú ná 100 m.c., - Oifigí 100 m.c. - 1,000 sq.mm.c., Siopa Eisceadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Ionad Áineasa, Ionad Aistrithe Bruscair, Cónaithe, Institiúid Chónaithe, Bialann/Caifé, Trádstórais, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Siopa-Comharsanach, Club Sóisialta, Club/Áis Spóirt, Staid, Clinic Tréidliachta, Aonaid Oibre/cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Ionad Chomhdhála, Creamatóiriam, Ambasáid, Óstán/Brú, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Ionad Díolacháin Mór, Cóiríocht don Lucht Siúil, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola.
Neamhcheadaith e	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Monarcha Concréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht-Speisialta, Páirc Siamsaíochta faoin Aer, Lónadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh-mhiotail, Feirm Gaoithe.

Tábla 13.7: 'Cuspóir Críosaithe 'VC' "Croíthe Sráidbhailte a chosaint, a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh dóibh sa todhchaí."

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bprionsab al	Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Créamatóiriam ,Ionad Comhdhála, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontair, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Cúram Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Oibre/cónaithe, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Siopa Eisceadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne Ionad Adhartha, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Cónaithe-Institiúid Chónaithe, Bialann/Caifé, Teach Altranais, Siopa-Áitiúil, Siopa –Comharsanach, Club Sóisialta, Clinic Tréidliachta, Aonaid Oibre/cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúch án	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta Cuibhrinn, Ambasáid, Iosta Breosla, Óstán/Brú, Tionsclaíocht- Ginearálta, Tionsclaíocht Éadrom, Ionad Díolacháin Mótair, Club Óiche, Oifigí 100 m.c.- 1000 m.c., Áis Áineasa, Ionad Aistrithe Bruscair, Fiontair Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Club/Áis Spóirt. Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Ionad Mórdhíola.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aerodróm/Páirc-Aer, Talmhaíocht, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Clós Carabháin-Chónaithe, Reilig, Monarcha Concréite/Asfailt i gCairéal nó in aice leis, Ionad Sonraí, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht- Speisialta, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí thar 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Ollstóráil Miondíola, Tionsclaíocht Tuiathe- Bia, Clós Dramh-mhiotail, Siopa- Ionad Díolacháin Móra, Shop- an tIosta Iompair,Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

k Ar shuíomhanna agus in áitribh atá in úsáid le haghaidh gníomhaíocht tionsclaíochta faoi láthair.

Tábla 13.10: Cuspóir Criosaithe 'EE': "Soláthar le haghaidh úsáidí fiontraíochta agus fostaíochta.

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Seamlas, Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Conchróite Coinneála, Ionad Fiontraíochta, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tionsclaíocht- Ginearálta, Tionsclaíocht Éadrom, Tionsclaíocht-Speisialta, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Áis Athchúrsála, Ionad Aistrithe Bruscair, Fiontair Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-Mhiotail, Garáiste Seirbhíse, Siopa- Áitiúil, Iosta Iompair, Cóiríocht don Lucht Siúil, Ollstóráil, Ionad Díolacháin.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Cuibhrinn, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Monarcha Coincréite/Asfailt i Cairéal nó in aice leis, Ionad Sonraí, Óstán/Brú Tionscal Eastóscach, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Oifigí 100 sq.m -1000 m.c, Oifigí os cionn 1,000 m.c., Teach Tabhairne, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Bialann/Caifé, Ollstóráil Díolacháin, Club Sóisialta, Club/Áis Spóirt, Staid, Clinic Tréidliachta.
Neamhcheadaithe	Aeradróm/Aerpháirc, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Tórraimh, Teach Lóistín, Ionad Cúram Sláinte, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Oibre/Cónaithe Teach Altranais, Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Áis Áineasa, Cónaithe- Institiúid Chónaithe, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe- Bia, Siopa – Ionad Díolacháin Mór- Comharsanach, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

Tábla 13.8: Cuspóir Críosaithe 'MRC': "Forbairt Ionad Mór Miondíola a chosaint agus a fheabhsú sa todhchaí agus foráil a dhéanamh ar a shon".

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Óstán/Brú, Ionad Díolacháin Mótair, Oifigí níos lú ná 100 m.c., - Oifigí 100 m.c.- 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Bialann/Caifé, Trádstórais Díolacháin, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Áitiúil, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach, Clinic Tréidliachta, Ionad Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Creamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Ionad Sonraí, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ionad Sláinte, Ospidéal, Tionsclaíocht -Éadrom, Club Oíche, Ospidéal, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Príomh Ionad Cúram Sláinte, Club Sóisialta, Club/Áis Spóirt, Staid, Iosta Iompair, Ollstóráil.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Leaba agus Bricfeasta, Conchróite Coinneála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Ionad Pobail, Monarcha Concréite/Asfalt, i gcairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ambasáid, Iosta Iompair, Teach Lóistín, Páirc Feithiclí Troma, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Earnáil- Ginearálta, Tionsclaíocht-Speisialta, Aonaid Oibre/cónaithe, Teach Altranais, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí os cionn 1,000 m.c., Líonadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Cónaithe- Institiúid Chónaithe, Teach Scoir, Earnáil Tuaithe – Bia, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Cóiríocht don Lucht Siúil, Feirm Gaoithe, Obair.

Tábla 13.9: Cuspóir Criosaithe 'LC': 'Forbairt, feabhsú Ionad Áitiúla a chosaint, a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh dóibh.'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontar, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Cónaithe/Oibre, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c. - Oifigí 100 m.c. - 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha, Príomh Ionad Cúram Sláinte, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Cónaithe, Institiúid Chónaithe, Bialann/Caifé, Teach Altranais, Siopa-Áitiúil, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Clinic Tréidliachta, Aonaid Oibre/Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Creamatóiriam, Ambasáid, Óstán/Brú, Tionsclaíocht-Éadrom, Ionad Díolacháin Mótair, Tionsclaíocht - Oifig-Bhunaithe, Oifigí 100 m.c. - 1,000 m.c., Iosta Iompair, Fiontar bunaithe ar Eolaíocht agus Teichneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Club/Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Luch Siúil, Ionad Mórdhíola.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Connchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Monarcha Concréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála Ionad Sonraí, Iosta Iompair, Páirc Feithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht -Ginearálta, Tionsclaíocht - Speisialta, Club Oíche, Oifigí thar 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Lónadh Talún/Clais Bruscair, Ollstóráil Díolacháin, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramhmhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

Tábla 13.10: Cuspóir Críosaithe 'EE': 'Soláthar a dhéanamh le haghaidh úsáidí fiontraíochta agus fostaíochta'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Seamlas, Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Conchróite Coinneála, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht Éadrom, Tionsclaíocht - Speisialta, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Áis Athchúrsála, Ionad Aistrithe Bruscair, Fiontair Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste Seirbhíse, Siopa- Áitiúil, An tIosta Iompair, Lóistín Taisteálaí, Ollstóráil, Ionad Díolacháin.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Cuibhrinn, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanáí, Monarcha Concréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Sonraí, Ionad Garraíodóireachta, Óstán/Brú, Tionscal Eastóscach, Ionad Díolachán Mótair, Club Oíche, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Teach Tabhairne, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Bialann, Caifé, Ollstóráil Díolacháin, Club Sóisialta, Club/Áis Spóirt, Staid, Clinic Tréidliachta
Neamhcheadaithe	Aeradróm/Aerpháirc, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Creamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Tórraimh, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Cónaithe/Oibre, Teach Altranais, Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Áineasa, Cónaithe - Institiúid Chónaithe, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe – Bia. Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

Tábla 13.11: Cuspóir Criosaithe RW: ‘Ollstóráil miondíola a sholáthar agus a chomhtháthú’

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Carrchlós, Tionscal Eastóscach, Ionad Díolacháin Mótair, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Stáisiún Peitрил, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Trádstórais Díolacháin, Garáiste Seirbhíse, Iosta Breosla, Trádstóráil, Ionad Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Áiseanna Cúram Leanaí, Ionad Fiontar, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Clós Feithiclí Troma, Tionsclaíocht- Ginearálta, Club Oíche, Ionad Cúram Sláinte Phríomhúil, Bialann, Caifé, Siopa- Áitiúil, Clinic Tréidliachta.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Ionad Pobail, Monarcha Coincréite/Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Ospidéal, Óstán/Brú, Tithíocht do haoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Speisialta, Aonaid Chónaithe/Oibre, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Teach Tabhairne, Áis Áineasa, Lónadh Talún/Clais Bruscair, Cónaithe- Institiúid Chónaithe, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe – Fiontair Bunaithe ar Bhia, Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Club/Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Feirm Gaoithe, Aonaid – Oibre/Cónaithe.

Tábla 13.12: Cuspóir Críosaithe 'HA - DM': "Carachtar iontach nádúrtha cheantair Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú "

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Talmhaíocht, Carrchlós ^{d,h} Spás Oscailte.
Oscailte do Bhreithniúchán	Leaba agus Bricfeasta ^{a,,} Reilig ^d , Cúraim Leanaí Carrchlós, Reilig, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Ionad Garraíodóireachta ^{a,d} , Teach Lóistín ^{a,d} , Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile ^{a,d} , Óstán/Brú, Tionscal Eastóscach ^{a,d} - Ionad Adhartha ^{a,d} , Teach Tabhairne, Seirbhísí Poiblí, Ionad Áineasa ^{j,a} Cónaithe ^{a,c} , Bialann/Caifé ^a , Tionsclaíocht Tuaithe-- Bia ^{a,d} , Club/Áis Spóirt ^d Siopa-Áitiúil ^a , Clinic Tréidliachta. ^{a,d} .
Neamhceadaithe	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm/Aerpháirc, Cuibhrinn, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite/Asfalt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóiriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Páirc Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht-Speisialta, Aonaid Chónaithe/Oibre, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí níos lú 100 m.c., Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c. Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Stáisiún Peitрил, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Lónadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Chónaithe, Trádstóras Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste Seirbhíse, Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Cóiríocht don Lucht Siúil, Trádstóras, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

b I sráidbhailte ag freastal ar riachtanais áitiúla

c I gcomhréir le beartas an Chomhairle do fhorbairt chónaithe i gceantair tuaithe

d Neamhceadaithe os cionn comhrian 350m

h Le haghaidh conláiste ar scála beag nó cuspóirí áineasa

i Nasctha go díreach leis an oidhreacht agus luach taitneamhachta Shléibhte Átha Cliath.

*Nóta: Tarlaíonn an Deighilt idir na criosanna 'HA-Dm' agus 'HA-DV' ag

Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne.

Tábla 13.13: Cuspóir Críosaithe 'HA - LV': 'Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Spás Oscailte.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba agus Bricfeasta ^a , Carrchlós ^{h, g} , Reilig, Áiseanna Cúram Leaná ^a , Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid ^a , Teach Lóistín, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile ^a , Óstán/Brú, Ionad Adhartha ^a , Teach Tabhairne ^a , Seirbhísí Poiblí ^f , Áis Áineasa ^{a, f, g, h} , Cónaithe, Bialann/Caifé ^a , Tionsclaíocht Tuaithe-Bia ^a , Siopa-Áitiúil ^a , Club Spóirt/Áis ^{f, g, h} , Cóiríocht don Lucht Siúil ^a .
Neamhcheadaithe	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm/Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite/Asfalt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóiriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid-Oibre/Cónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c., – 1,000 m.c., Oifigí thar 1,000sq.m, Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Stáisiún Peitрил, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Lónadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste seirbhíse, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

c I sráidbhailte ag freastal ar riachtanais áitiúla

f Faoi réir measúnú tionchar an tírdhreacha

g Ní cheadófar gach rangú forbartha laistigh de 30m ó bhuiach na habhann, d'fhonn chun áis áineasa a chosaint.

h Le haghaidh cuspóirí áineasa nó fóillíochta amháin ar scála beag

Tábla 13.14: Cuspóir Criosaithe 'HA - DV': 'Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú'*

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Spás Oscailte
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Cuibhryn, Leaba agus Bricfeasta, Carrchlós, Reilig, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Lóistín, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Óstán/Brú, Ionad Adhartha, Teach Tabhairne, Seirbhísí Poiblí, Ionad Áineasa ^{a,f,g,h} , Cónaithe ^{a,c} , Bialann/Caifé ^a , Tionsclaíocht Tuaithe- Bia - Siopa - Áitiúil, Club/Áis Spóirt ^{f,g,h} , Cóiríocht don Lucht Siúil, ^g .
Neamhcheadaithe	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm/Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Ionad Pobail, Monarcha eConcrite/Asfalt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóiriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Ionad Garraíodóireachta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid Chónaithe/Oibre, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Stáisiún Peitрил, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúid Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach, Club Sóisialta, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

c I gcomhréir le beartais na Comhairle i leith forbairt chónaithe i gceantair tuaithe

f Faoir réir measúnú tionchair inghlactha tírdhreacha

g Ní cheadófar gach rangú forbairtí laistigh de 30m ó bhruach na habhann, d'fhonn áis áineasa a chosaint.

h Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

*Nóta: Tarlaíonn an Roinnt idir criosanna 'HA-Dm' agus 'HA-DV' ag Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne.

Tábla 13.15: Cuspóir Críosaithe 'OS': Spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus soláthar a dhéanamh dóibh.'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Críosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Cuibhrinn, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Spás Oscailte, Áis Áineasa, Club/Áis Spóirt.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Leaba agus Bricfeasta ^a , Ionad Campála, Carrchlós, Reilig, Áiseanna Cúraim Leanaí Páirc, Créamatóiriam, Oideachas, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín ^a , Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta bunaithe sa bhaile, Óstán/Brú, Tithíocht do haoine Scothaosta, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha ^a , Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Cónaithe, Bialann/Caifé, Siopa-Áitiúil, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil.
Neamhcheadaithe	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm/Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta Conchróite Coinneála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite/Asfalt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Dochtúir/Fiaclóir, Ambasáid, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Sláinte, Clós Feithicilí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht - Speisialta, Aonaid Chónaithe/Oibre, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c. - 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Stáisiún Peitрил, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Teach Tabhairne, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe -Fiontraíocht bunaithe ar Bhia Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste Seirbhíse, Siopa - Ionad Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach, Club Sóisialta, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre/Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

h Le haghaidh cuspóirí conláiste nó áineasa ar mhionscála amháin

e Má tá á sholáthar i bhfoirm reilig faiche

Tábla 13.16: Cuspóir Criosaithe 'RU': 'Taitneamhacht tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus soláthar do fhorbairt talmhaíochta'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bprionsabal	Aeradróm/Aerpháirc, Talmhaíocht, Cuibhinn, Reilig, Monarcha Concréite/Asfáilt, i gCairéal nó in aice leis, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile ^a , Tionscal Eastóscach, Spás Oscailte, Seirbhísí Poiblí, Tionsclaíocht Tuaithe –Bia.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Leaba agus Bricfeasta ^a Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Carrchlós, Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Créamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir/Fiaclóir ^b , Oideachas, Ambasáid ^a , Ionad Fiontair, Iosta Breosla ^b , Teach Tórraimh ^b , Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Sláinte ^b , Páirc Feithiclí Troma, Óstán/Brú, Oifigí níos lú ná 100 m.c, Stáisiún Peitрил, Ionad Adhartha ^a , Áis Athchúrsála, Líonadh Talún/Clais Bruscair, Cónaithe, Siopa-Áitiúil, Club Sóisialta, Feirm Gréine, Club/Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Clinic Tréidliachta, Feirm Gaoithe.
Neamhceadaithe	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Oifig Ghealltóireachta , Páirc Carbhán- Cónaithe, Ionad Chomhdhála, Ionad Sonraí , Ospidéal, Tithe do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht - Speisialta, Aonaid Chónaithe/Oibre, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Tionsclaíocht Bunaithe ar an oifig, Oifigí 100m.c - 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eisceadúnais, Páirc Siamsaíochta faoin Aer, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúid Chónaithe, Trádstóras Miondíola Teach Scoir, Fiontraíocht Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Siopa-Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach, Iosta Breosla, Trádstóras, Ionad Mórdhíola, Aonaid Oibre/cónaithe.

a In áitribh láithreacha

b I sráidbhailte le freastail ar riachtanais áitiúla

c I gcomhréir le beartas na Comhairle don fhorbairt chónaithe i gceantair tuaithe

d Le haghaidh cuspóirí conláiste ar scála bheag nó cuspóirí áineasa amháin

13.2 Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht leis na beartais agus cuspóirí a leagadh amach i gCaibidil 3: Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha.

13.2.1 Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha

Aithníonn Measúnú ar Charachtar an Tírdhreacha (LCA) do Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath cúig Cheantar Carachtair Tírdhreacha. Seo iad:

- Gleann na Life
- Ísealchríocha an Chaisleán Nua
- Áth Gó agus Cnoic Teach Sagard
- An Dothra agus Gleann an Smóil
- Uirbeach

Aithníonn an LCA **Cineálacha Éagsúla Charachtair Tírdhreacha** laistigh den chontae mar seo a leanas:

- Gleann Abhann
- Canáil
- Ísealchríocha Talmhaíochta
- Bunchnoic Ísle
- Bunchnoic
- Sléibhte
- Spás Glas
- Conair Iompair
- Uirbeach
- Uirbeach Stairiúil
- Imeall Uirbeach

Féadfadh Cineálacha Charachtair Tírdhreacha éagsúla a bheith laistigh de gach Ceantar Charachtair Tírdhreacha.

Beidh **cumas** gach cineál Charachtair Tírdhreacha chun forbairt nua a ionsú ag brath go mór ar **íogaireacht** an tírdhreacha. Ciallaíonn cumas an tírdhreacha ábaltacht an tírdhreacha chun glacadh le hathrú de mhéideanna éagsúla i bhforbairt de chineál ar leith gan cur isteach go mór ar charachtar intreach an tírdhreacha. Tógann measúnú ar íogaireacht carachtar, cáilíocht agus riocht iomlán an tírdhreacha san áireamh agus measann sé a acmhainn ionchasach chun oiriúnú don athrú gan a charachtar intreach a chailleadh. Meastar go bhfuil íogaireacht Íseal, Measartha nó Ard. Mar sin de, bheadh acmhainn íseal ag tírdhreach le íogaireacht ard, ach braitheann leibhéal an acmhainn ar an gcineál forbartha atá i gceist.

Cumadh **prionsabail forbartha** le haghaidh gach Cineál Charachtair Tírdhreacha. Cabhróidh na prionsabail seo le bainistíocht forbartha lena n-áirítear dearadh na moltaí forbartha agus measúnú ar iarratais pleanála. Leagtar amach sna táblaí thíos coimre gearr ar thréithe gach Cineál Charachtair Tírdhreacha, a ráta íogaireachta agus na prionsabail forbartha.

Tábla 3.17: Cineálacha Charachtair an Tírdhreacha

LCT	Coimre	Íogaireacht
Gleannta abhann	<ul style="list-style-type: none"> → Príomhaibhneacha an chontae le ithreacha gláracha ag draenáil go Cuan Bhaile Átha Cliath. → Ag éirí sna bunchnoic nó sna sléibhte go ginearálta agus ag draenáil i dtreo an Oirthuaiscirt go Cuan Bhaile Átha Cliath. → Cruthaíonn an fásra bruachánach agus na línte crainn le coillearnach ghlárach tréith tírdhreacha agus éiceolaíochta tharraingteach. → Ag athrú idir gleannta abhann leathana aibí go gleannta caolta trinsithe le tírdhreach níos drámata. 	Measartha go Ard

Prionsabail don Fhorbairt

- Ba chóir tréithe nádúrtha agus cultúrtha an NCT seo a aithint agus a fheabhsú.
- Má tá forbairt nua san LCT riachtanach, ba chóir di an carachtar a léiriú agus a fheabhsú, cur chuige le barraíocht béim ar an innealtóireacht a sheachaint agus cur leis seachas baint de le réimeas oiriúnach plandála.
- Ba chóir tús áite a thabhairt do réitigh bunaithe ar nádúr sa dearadh.
- Ba chóir forbairt nua in aice leis na NTC seo an radharc anuas leitheadach agus tionchair solais ar na gleannta abhann a sheachaint maidir le tírdhreach agus ba chóir aird a thabhairt ar an dúlra.
- Plandú Bruachánach a fheabhsú agus a spreagadh.
- Ilroinnt gnáthóga agus Conairí a laghdú.
- Rochtain bhainistithe oiriúnach ar an abhann a éascú do úsáideoirí éagsúla.
- Ba chóir don bhonneagar áineasa ar nós cosáin siúlta, agus comharthaíocht a bheith de thionchar íseal, discréideach agus comhsheasmhach.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Canáil	<ul style="list-style-type: none"> → Sruthchúrsaí saorga le tábhacht stairiúil. → Is gné iad claífoirt agus tá a n-ailíniú comhcheangailte go dlúth agus go rialta le línte iarnród. → Tá coillearnacha agus gnáthóga a bhaineann leis an gcanáil tábhachtach mar ghnéithe éiceolaíocha. → Soláthraíonn siad ceantar áineasa inrochtana do chónaitheoirí uirbeacha. 	Íseal go Measartha

Prionsabail don Fhorbairt

- Nascacht éiceolaíocha a fheabhsú.
- Pleananna a fhorbairt chun bealaí rochtana leanúnacha a sholáthar le haghaidh úsáidí áineasa agus eile.
- Leibhéal oiriúnach ar bhonneagar áineasa nach bhfuil ró-innealtóireachta, ag breathnú ar charachtar an tírdhreacha áitiúla agus solathrú fograíocht discréideach, íosghile.
- Oidhreacht Thógtha a bhaineann leis an gcanáil a fheabhsú.
- An tionchar a bhaineann le bonneagar méadaithe áineasa agus go háirithe soilsiú a bhreithniú.
- Ba chóir go ndéanfadh forbairt nua cóngarach don LCT iarracht carachtar tírdhreacha na canála a fheabhsú.
- Ba chóir go mbeadh plandú speiceas oiriúnacha crann agus tor agus bearta as Plean Pailneora Uile-Éireann mar threoir do chóireáil an tírdhreacha le taobh na canála.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Talamh Feirme Aolchloiche	<ul style="list-style-type: none">→ Talamh íseal droimneach (Faoi 100m de ghnáth) le buncharraig aolchloiche.→ Áirítear curaíocht agus féarach sa talamhúsáid→ Patrún lonnaíochta scaipthe go ginearálta.	Measartha

Prionsabail don Fhorbairt

- Is acmhainn talmhaíochta thábhachtach í an LCT seo ach tá sí i mbaol ón tionchar uirbeach.
- Is bonneagar talmhaíochta glas tábhachtach í a dhéanann maoláin idir na ceantair mhóra uirbeacha in oirthear na tíre.
- An carachtar talmhaíochta a fheabhsú trí shláine an LCT a chothabháil.
- Smacht a chur ar leathnú uirbeach, ar fhorbairt ribíneach agus cineálacha eile creimthe agus ar ilroinnt charachtair an tírdhreacha.
- Solathraíonn a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht thábhachtach faoi leith don cheantar seo agus tá treoir suíomh pleanála riachtanach maidir le stíleanna agus cóireálacha dúchasacha oiriúnacha i bhforbairtí nua.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Bunchnoic ísle	<ul style="list-style-type: none"> → Lonnaithe go ginearálta idir 100 go 200m. → Is gaineamhchlocha dríodracha, slinnte agus gréabhacaí iad buncharraig na mbunchnoc den chuid is mó. → Is féarach agus féarach garbh í an clúdach talún den chuid is mó. → Tithíocht tuaithe scaipthe le stíleanna ailtireachta agus cóireála éagsúla agus le tithe feirme aon leibhéil tríd le piléir gheata chruinne mar thréith dhúchasach. → Cúrsaí gailf agus siúlóidí coille i láthair. 	Measartha go Ard

Prionsabail don Fhorbairt

- Is cúlra tabhachtach iad na bunchnoic do na hísealchríocha agus laghdóidh an fhorbairt ar mhórsála an a luach tírdhreacha agus radhairc.
- Maireann fál sceach de speicis dhúchasacha mar ghné agus ba chóir é a spreagadh mar ghné teorann chun scagadh a fheabhsú agus bithéagsúlacht áitiúil a fheabhsú.
- Ionaid amhairc agus leataobh – d'fheabhsódh cóireáil teorann níos fear iad seo.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Bunchnoic	<ul style="list-style-type: none"> → Is gaineamhchlocha dríodracha, slinnte agus gréabhacaí iad buncharraig na mbunchnoc den chuid is mó. → Éiríonn na bunchnoic seo níos airde ná 150m. → Tá clúdach talún le féarach níos gairbhe le plándalacha buaircíneacha ag barr na sléibhte. → Úsáid áineasa le siúlóidí choillte 	Measartha go Ard

Prionsabail don Fhorbairt

- Is cúlra tabhachtach iad na bunchnoic do na hísealchríocha agus laghdóidh forbairt ar mhórsála luacht an tírdhreacha agus an radhairc
- Maireann fál sceach de speicis dhúchasacha mar ghné agus ba chóir é a spreagadh mar ghné teorann chun scagadh a fheabhsú agus bithéagsúlacht áitiúil a fheabhsú
- Ionaid amhairc agus leataobh – d'fheabhsódh cóireáil teorann níos fear iad seo.
- Deis chun athphlandú le speicis choillearnaigh níos oiriúnaí agus bloic phlandála buaircíneacha a laghdú.
- Nascaíocht éiceolaíochta don fiadhúlra isteach sna hardtailte agus sna hísealchríocha agus ar aghaidh chuig Páirc Náisiúnta.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Sléibhte	<ul style="list-style-type: none"> → Is cumhdach talún ceannasach iad foraoisí bhuaircíneacha agus móinteáin fraoigh/féarach garbh, le bratphortach fairsing ar mhullaigh. → Topagrafaíocht athraitheach, ach tá croí-limistéir os cionn 200m agus ag ardú go 757m Cipiúr ar Theorainn Bhaile Átha Cliath/Cill Mhantáin. → Buncharraig Eibhear agus/dríodrach go príomha. 	Ard
<p>Prionsabail don Fhorbairt</p> <ul style="list-style-type: none"> → An carachtar iargúlta tuaithe a choinneáil agus a fheabhsú → Cruthaíonn na hardtailte agus na cnoic atá ina measc cúlra tábhachtach do mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, agus is ceart aitheantas a thabhairt don fhrámú agus dá thábhacht mar theorainn an deiscirt. → Meabhraíonn cnuasú de ghnéithe seandálaíochta ar na mullaigh an oidhreacht fhada atá ag na hardtailte. → Tá an deis chun athphlandú a dhéanamh le speicis coillearnaí níos oiriúnaí agus na bloic plandálacha bhuaircíneacha a laghdú. → Tacú le nascanna éiceolaíochta don fhiadhúlra sna ardtailte agus sna híséalchríocha agus ar aghaidh go dtí Páirc Náisiúnta. → Ba chóir forbairt áineasa nó bonneagar méadaithe a dhéanamh go cúramach, gan ró-innealtóireacht agus earraí oiriúnach áitiúla a úsáid. → Ba chóir do shaineolaithe cáilithe gairmiúla san oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha measúnú a dhéanamh ar iarmhairtí fhéideartha forbartha. 		

LCT	Coimre	Íogaireacht
Spás Glas	<p>→ Tagraíonn sé sep go sonrach do na ceantair is mó de fhearann páirce a fheidhmíonn mar thearmainn éiceolaíochta agus mar spás glas do na hísealchríocha uirbeacha. Is féidir leo a bheith comhdhéanta de iar-dhiméin ar nós Diméin Chorcaí agus Páirc Thigh Motháin nó an spás glas a bhaineann le haibhneacha ar nós Páirc Ghleann na Dothra.</p> <p>→ Ar na príomh-thréithe tá éagsúlacht gnáthóga, agus tá spás áineasa formiúil ar nós páirceanna agus faichí i gcuid acu, spásanna eile atá níos nádúrtha le héagsúlacht gnáthóga lena n-áirítear cúrsaí uisce, locháin, coillearnaigh.</p>	Ard
<p>Prionsabail don Fhorbairt</p> <ul style="list-style-type: none"> → Pleanáil a dhéanamh chun nascanna a fheabhsú idir ceantair spáis oscailte go iar-ghréasáin leanúnacha de spás oscailte. → Chomh maith le conairí éiceolaíochta agus eispéiris áineasa a fheabhsú, dhéanfadh an plan seo comhtháthú ar forbairtí ilroinnte. → Acmhainn il-fheidhmiúil na spásanna oscailte a chioradh. → Éagsúlacht ghnáthóga a chothabháil agus a fheabhsú. → Príomh-chomhpháirt den ghréasáin glas agus gorm a fheidhmíonn go rialta mar mhaolán do na haibhneacha. → Deiseanna chun luach fiadhúlra agus éiceolaíochta a fheabhsú trí phlandú oiriúnach agus bainstíocht eolach de thoradh suirbhéanna éiceolaíochta. → Riachtanais neamhfoirmiúla agus foirmiúla áineasa a chothramú. → Ba chóir éifeachtaí soilse a mheas go cúramach agus dhearadh d'fhonn droch-thionchar ar fhiadhúlra a sheachaint. 		

LCT	Coimre	Íogaireacht
Conairí Iompair	<ul style="list-style-type: none"> → Bealaí iompair móra atá le tréscailteacht íseal de ghnáth mar gur annamh a sholathraíonn siad áiteanna mar ar féidir iad a thrasniú go sabhálte. → Tá línte iarnród, mótarbhealaí, carr-bhealaí dúbáilte agus seach-chonairí san áireamh. 	
<p>Prionsabail don Fhorbairt</p> <ul style="list-style-type: none"> → Cóireáil teorainn níos láidre agus scagadh níos mó trí phlandú más oiriúnach/féideartha. → Bearta bonneagair ghlas in aice le/feadh naconairí seo a bhreithniú má tá sé praiticiúil. 		

LCT	Coimre	Íogaireacht
Uirbeach	<ul style="list-style-type: none"> → Tá talamh thógtha agus lonnaíochtaí stairiúla laistigh de cheantair móra uirbeacha san áireamh. → Comhdhéanta den chuid is mó de shráidbhailte bunaithe agus bailte cnuasta a d'fhorbair go stairiúil – rinneadh feabhsaithe tábhachtacha ar a lán díobh sa 19ú haois ó thaobh sráid-dreacha. → Tá forbairt chónaithe de bhunúis éagsúla mórthimpeall orthu ón 20ú haois go háirithe agus tá forbairtí móra suntasacha tógtha le fiche blain anuas. 	
<p>Prionsabail don Fhorbairt</p> <ul style="list-style-type: none"> → Láithreánú agus cóireáil teorainn oiriúnach ar na forbairtí chónaithe nua. → A léiriú trí ráiteas dearaidh/máistirphlean/plean plandaithe cén nasc atá aige le do chroílár stairiúil nuair atá a leithéid ann. → Úsáid níos láidre a bhaint fál scean agus crainn mar scagadh radharcach. 		

LCT	Coimre	Íogaireacht
Uirbeach Stairiúil	<p>Uirbeach Stairiúil: Ionnaíochta a d'fhás as fréamhacha eaglasta (Luath-Chríostaíocht) nó meánaoiseacha.</p> <p>Sráidbhaile Chluain Dolcáin Sráidbhaile Leamhcáin Baile Phámar Íochtarach (Ionad Muilinn) Sráidbhaile Ráth Fearnáin le Sruthán Liam Sráidbhaile Thamhlachta Sráidbhaile Theach Sagard Sráidbhaile Ráth Cúil San áireamh freisin tá croílár: Sráidbhaile Chaisleán Nua – Teorainn an Phlean Ceantair Áitiúil</p>	

Prionsabail don Fhorbairt

- Fabraic stairiúil na sráidbhailte seo a fheabhsú.
- Foirmeacha agus comhábhair tógála oiriúnacha a úsáid sa réimse poiblí
- Comhsheasmhacht le agus meas ar ainmníochtaí ar nós Limistéar Caomhantais Ailtireachta.
- A bhfuil thuasluaite a chomhlíonadh bhforbairtí nua agus i dtionscadail sa réimse poiblí.
- Cóireálacha boga ar an tírdhreacha d'fhonn an bonneagar glas a fheabhsú ag scála níos lú.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Imeall uirbeach	<ul style="list-style-type: none"> → Tailte idirchriosacha tuaithe den chuid is mó ag athrú go talamhúsáid fobhailteach nó uirbeach. → Ag gathú ó lonnaíochtaí bunaithe agus in aice le nascanna iompair. → Talamhúsáid: talún thógtha lena n-áirítear iompair, páirceanna miondíola/gnó, cairéil, agus tithíocht dhíorthaithe uirbeach. 	

Prionsabail don Fhorbairt

- Scagadh trí phlandú leathanduilleach dúchasach chun teorainn agus sainmhíniú radharcach níos láidre a sholáthar agus nascacht éiceolaíoch a fheabhsú.
- Cur chuige comhleanúnach i leith cóireálacha agus dearadh teorann.
- Pleananna a ullmhú chun tailte idirchriosacha a chomhtháthú sa tírdhreach trí phlandú oiriúnach agus cóireálacha teorann.

Tírdreacha Ard-Taitneamhachta Íogaire

Beidh **Measúnú Tionchar Tírdhreacha** riachtanach le haghaidh tograí forbartha i gcriosanna ard-taitneamhachta agus i dtírdhreacha íogaire, lena n-áirítear tograí a mbeadh tionchar acu ar radhairc nó ionchais ainmnithe. Measúnóidh an Measúnú Tionchar Tírdhreacha tionchar amhairc na forbartha (lena n-áirítear oibreacha coimhdeacha) ar an tírdhreach agus molfaidh sé bearta maolaithe chun tionchar na forbartha a laghdú. Faoi rogha an Údaráis Phleanála, ní bheidh oibreacha ar scála níos lú nach dócha go gcuirfeadh siad isteach ar an tírdhreach, ar nós síntí ar áitribh, faoi réir an riachtanais seo. Is ceart tacú le forbairt a fheabhsaíonn tírdhreacha díghrádaithe. Cinnteoidh dearadh an tírdhreacha:

- Go mbeidh **Na Prionsabail don Fhorbairt** atá leagtha amach i dTábla 3.17 Cineálacha Carachtair Tírdhreacha léirithe sa togra
- Go mbeidh an fhorbairt láithreánaithe gus deartha go cúramach, agus ar scála oiriúnach.
- Go dtabharfar aitheantas agus cothabháil chuí do shaintréithre láithreáin atá ann cheana ar nós crainn eiseamail, seastáin de chrainn aibí, fálta sceach, lomáin carraige agus gnéithe uisce agus go mbeidh plandú nua nó tírdhreachadh eile oiriúnach do charachtar an cheantair.
- Go mbeidh leagan amach fhorbartha nua faoi thionchar na ngnéithe nádúrtha tábhachtacha atá ar an láthair.
- Go mbeidh plandú dúchasach na hÉireann agus speicis atá báúil don phailneoir áirithe i dtírdhreachadh na bhforbairtí nua.
- Go n-aithneofar cearta slí agus bealaí siúlóidí atá ann cheana mar chuid d'aon iarratais pleanála laistigh an Chontae.

Fálú

Ní forbairt dhíomhaithe é fálú talún atá oscailte nó á úsáid ag an bpobail le deich mbliana roimhe faoi réir Airteagal 9(1)(a)(x) de na Rialacháin Pleanála agus Forbartha. Tá na ceangaltais seo a leanas infheidhme maidir le fálú nua:

- Beidh Fálú nua i gceantair ardtalaimh nó taitneamhachta ah cloí leis na cleachtas talmhaíochta is fearr;
- Soláthrófar sonraí de nádúr an chomhábhair a bheadh in úsáid, airde an fháil, agus i gcás fálú sreinge, an cineál sreinge a bheadh in úsáid;
- Féadfaidh dreapaí nó geataí a bheith riachtanach ag áiteanna oiriúnacha agus i gcásanna mar seo, soláthrófar sonraí maidir le toisí agus comhábhair.

Láithreacha le Topagrafaíocht Athraitheach nó Ghéar

Is ceart anailís chuimsitheach suímh a bheith le tograí (lena n-áirítear córais chóireáil fuíolluisce agus bearta eile a bhaineann le tograí cónaitheacha agus talmhaíochta) a bheith le tograí ar láithreacha le topagrafaíocht ghéar agus/nó athraitheach (lena n-áirítear **measúnú charachtair** agus **anailís ar ghluaiseacht**), **togra choincheapa** agus ráiteas dearaithe mar atá luaite agus léirithe in *Urban Design Manual – A Best Practice Guide*, DEHLG (2009), DEHLG (2009). Ba chóir trasghearrtha agus pleananna suímh a bheith leis an anailís seo in éineacht le sonraí aon athruithe atá beartaithe ar leibhéal an tsuímh agus conas a chuimseoidh an togra fána nádúrtha gnéithe draenála an tsuímh.

- Ba chóir do thograí comhrianta an tsuímh a leanúint le réitigh dearaidh faoi leith ar nós tithíocht leibhéal scoile le dlúis níos isle agus gairdíní le fána le cóireáralacha teorann plandaithe. Nuair atá athruithe ag leibhéal talún dosheachanta, féadfar bruacha plandaithe a úsáid.

13.2.2 Cosaint Éiceolaíoch

- D'fhonn cloí le reachtaíocht Eorpach agus Náisiúnta ar chaomhnú an dúlra, agus a chinntiú go bhfuil cosaint leordhónacha ag limistéir de luach biehtëagsúil, beidh **Measúnú Tionchair Éiceolaíoch** ag teastáil le haghaidh tograí forbartha a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar shuímh íogaire ó thaobh an chomhshaoil. Áirítear leis seo suímh atá cosanta faoi reachtaíocht AE agus Náisiúnta; suímh a d'fhéadfadh a bheith in úsáid ag speicis chosanta nó ina ngnathóga acu; nó suímh atá gar do shruthchúrsaí tábhachtacha.
- Ba chóir go mbeadh gach togra forbartha ag iarraidh feabhas a chur ar an mbithéagsúlacht agus cailliúint ghnáthóga agus chonairí fiadhúlra a sheachaint nó a íoslaghdú.
- Beidh ceadúnas maolaithe de dhíth le haghaidh aon togra a chuirfeadh isteach ar shuíomh atá aitheanta nó ar dócha é a bheith ina shuíomh pórúcháin ag speicis atá liostaithe i Rialacháin Gnáthóga, nó faoi réir Airteagal 16 den Treoir maidir le Gnáthóga a d'eisigh an NPWS.
- Ba chóir aon mholtaí forbartha a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar Shuímh Eorpacha a scagadh le haghaidh **Measúnú Cuí** agus **Ráiteas Tionchar Natura** (féach ar 13.2.3 thíos), más gá, agus a thagairt don NPWS.
- I dtaca le mholtaí forbartha ar shuímh in áit a bhfuil nó a raibh speicis ionracha i láthair, ba chóir go gcuirfidh iarratasóirí **clár smachta agus bainistíochta** faoi bhráid le bearta chun speicis ionracha a chosc, a smachtú nó a dhíbirt mar chuid den phróiseas pleanála agus chun cloí le forálacha na Rialacháin na gComhphobal Eorpacha maidir le Éin agus Gnáthóga, 2011 (S.I. 477/2011).

13.2.3 Measúnú Cuí

Ní bhronnfar cead pleanála do thogra forbartha ach amháin:

- nach mbeadh aon tionchar aige ina aonar nó i gcomhar le pleananna nó tionscadail atá ann cheana nó beartaithe ar Shuíomh Eorpach, nó
- nuair is cosúil go bhféadfadh tionchar suntasach mar seo (ina aonar nó i gcomhar le tograí eile) a bheith ag togra forbartha déanfaidh an tÚdarás Pleanála **measúnú cuí**, mar a éilíonn an dlí de réir ceangaltais Airteagal 6(3) de Rialachán Gnáthóga 92/43/EEC den 21ú Bealtaine 1992 ar chaomhnú ghnáthóga nádúrtha agus fána agus flora fiáin, mar atá trasaithe go reachtaíocht na hÉireann.

Ní aontóidh an tÚdarás pleanála leis an bhforbairt sin agus leis na bearta maolaithe cuí i bhfoirm coinníolacha pleanála go dtí go mbíonn sé deimhnithe nach mbeidh tionchar dochrach ag an togra forbartha ar shláine aon suímh Eorpaigh.

Ní féidir togra forbartha a d'fhéadfadh cur go dochrach ar shláine suímh Eorpaigh a cheadú ach i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) de Rialacháin Gnáthóga mar atá trasaíthe go reachtaíocht na hÉireann.

13.2.4 Measúnú Tionchair Timpeallachta

Is uirlis thábhachtach é an Measúnú Tionchar Timpeallachta (MTT) de bheartas comshaoil an AE. Is é príomhchuspóir an Treoir MTT (Treoir 2011/92/EU a leasaítear ag 2014/52/EU) a chinntiú nach gceadófar tionscadail phoiblí agus phríobháideacha, a d'fhéadfadh tionchar mór a imirt ar an gcomhshaol ach amháin nuair a bheidh measúnú déanta ar thionchar na dtionscadal ar an gcomhshaol. Leagtar amach na tosca chomshaoil ar cheart tionscadail a mheas ina gcoinne in Airteagal 3 den Threoir mar a leanas:

- daonra agus sláinte daoine,
- bithéagsúlacht
- talún,
- talamh,
- uisce,
- aer agus aeráid,
- sócmhainní ábharacha,
- oidhreacht chultúrtha agus an tírdhreach
- agus an idirghníomhaíocht idir na tosca seo.

Is próiseas é an Measúnú Tionchair Timpeallachta atá le déanamh maidir le hiarratais d'aicmí forbartha faoi leith atá liostaithe sa Treoir sula ndéantar cinneadh maidir le toiliú forbartha. Áirítear sa phróiseas Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchar Timpeallachta a bheith ullmhaithe ag an iarratasóir, comhairliúchán leis an bpobal, le comhlachtaí forordaithe ábhartha agus aon Bhallstáit a mbaineann sé leo, agus imscrúdú agus anáilís ar an EIAR agus aon eolas ábhartha eile chabhróidh le conclúid réasúnach ón údarás inniúil, maidir le tionchar suntasach féideartha na forbartha atá beartaithe ar an gcomhshaol.

Sonraítear sna Rialacháin Pleanála agus Forbartha, 2002 (arna leasú), na tairseacha sainordaitheacha atá le sárú ag Ráitis Tionchar Timpeallachta (EIAR) maidir le cineálacha agus scála tograí forbartha. Nuair is léir don Údarás Pleanála go dtiteann moladh forbartha laistíos de na tairseacha atá leagtha amach sna Rialacháin Pleanála agus Forbartha, féadfaidh an tÚdarás Pleanála RTT fo-thairsí/lánroghnach a iarraidh. Déanfar scagadh RTT nó réamh-mheasúnú ar gach iarratas pleanála.

13.2.5 Oidhreacht Seandálaíochta

Déanfar forbairt in aice le suímh seandálaíochta i gcomhréir leis na ceangaltais sa *Chreatlach agus Prionsabail do chosaint Oidhreacht Sheandálaíochta*, DAHGI (1999) agus a dhearadh leis an tionchar is lú is féidir a imirt ar ghnéithe seandálaíochta. Tá **toimhde i bhfabhar caomhnú in situ** ar shuímh seandálaíochta agus séadchomharthaí chomh maith le tionchar na forbartha ar ghnéithe seandálaíochta a sheachaint.

Tabharfar aird ar Mheasúnaithe ar Charachtar Tírdhreacha Stairiúil Éiritheach mar atá i Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2021) nuair a dhéantar measúnú ar iarratais pleanála ábhartha. Tabharfar aird freisin ar chúraimí seandálaíochta nuair a bhíonn bonneagar agus oibreacha bóthair atá beartaithe lonnaithe i ngar do Shéadchomharthaí agus Áiteanna Taifeadta.

Beidh **Measúnú Tionchar Seandálaíochta** agus **Ráiteas Modha** in éineacht le gach togra forbartha a bhféadfadh impleachtaí a bheith acu ar an oidhreacht seandálaíochta. Cuirfear na nithe a leanas san áireamh sa mheasúnú:

- Tástáil seandálaíochta, suirbhéireacht, monatóireacht agus taifeadadh réamh-fhorbartha mar is cuí, le déanamh ag seandálaí cáillithe.
- Sainmhíniú den cheantar maoláin mórthimpeall atá mórthimpeall ar n séadchomhartha a chosnóidh an suíomh agus taitneamhacht radhairc na háite.
- Na bearta cosanta a bheidh in úsáid ar an suíomh a sholáthar.
- Is féidir go mbeadh Plean Caomhantais riachtanach le haghaidh forbartha in aice le suíomh nó séadchomhartha atá áirithe sa Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna, d'fhonn cosaint leanúnach an tSéadchomhartha agus a shuímh a chinntiú.
- Déan tagairt do: *Creat agus Prionsabail chun an Oidhreacht Seandálaíochta a Chosaint*, DAHGI (1999) le haghaidh soiléiriú ar thábhacht an suímh.

Ba chóir na ceisteanna seo a leanas a mheas chomh maith:

- Is féidir go mbeadh gá le Measúnú Tionchair Amhairc ag teastáil maidir le tograí forbartha in aice le iarsmaí seasta.
- Déanfar tochailt iomlán seandálaíochta nuair atá sé molta ag Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta nó aon chomhlacht a ghlacfaidh a ionad.
- Is ceart monatóireacht seandálaíochta a dhéanamh i rith oibreacha forbartha nuair a mheastar é a bheith riachtanach chun fosuithe, gnéithe nó réada seandálaíochta a aithint agus a chosaint.

Déanfar gach iarratais pleanála agus togra forbartha eile atá laistigh de shuímh gud de ghnéithe a mbaineann spéis stairiúil nó seandálaíochta leo, nó a bhféadfadh cur isteach orthu a atreorú chuig an Aire trí an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta agus chuig an Chomhairle Oidhreachta. Chun na hiarratais pleanála a bhreathnú, beidh an tÚdarás Pleanála ag breathnú ar thuairimí agus moltaí ón Sheirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta, ón Roinn Tithíochta, Rialtas Áitiúil agus Oidhreachta agus ó chomhlachtaí leasmhara eile.

13.2.6 Struchtúir Chosanta

(i) Ginearálta

Tá cead pleanála riachtanach le haghaidh oibreacha a chuirfeadh isteach go hábhartha ar charachtar Struchtúir Chosanta. Is féidir Dearbhú Mír 57 a iarraidh ón Údarás Pleanála chun na cineálacha oibreacha nach gcuirfeadh isteach ar charachtar Struchtúir Chosanta agus nach bhfuil cead pleanála riachtanach dóibh a liostáil.

(II) Oibreacha ar Struchtúir Chosanta

Beidh gach togra le haghaidh forbartha nó athruithe ar struchtúir chosanta agus gach obair ar struchtúir chosanta deartha agus déanta de réir phrionabail na gcleachtas caomhantais is fearr mar atá leagtha amach *d'Treoirlínte Oidhreachta Ailtireachta Chaomhnaithe*, DAHG (2011) nó treoirlínte a ghlacann a ionad.

Ba chóir go mbeadh **Tuarascáil Chaomhantais**, lena n-áirítear **Ráiteas Mhodha** agus **Sceideal na nOibreacha** le sonraí na n-oibreacha atá beartaithe, le gach iarratais pleanála maidir le hoibreacha ar Struchtúir Chosanta, agus í a bheith ullmhaithe ag ailtire Caomhantais atá cáilithe go cuí.

Is féidir go mbeadh **Measúnú Tionchar Oidhreachta Ailtireachta** riachtanach i gcás iarratais le haghaidh oibreacha sínteacha nó casta a d'fhéadfadh tionchar mór a imirt ar Struchtúir Chosanta.

Ba chóir na bunphrionsabail a leanas a bhreithniú nuair atá athshamhlú á dhéanamh ar Struchtúir Chosanta nó réadmhaoin stairiúil:

- Is ceart measúnaithe agus tuarascálacha (féach thuas) a bheith ullmhaithe ag speisialtóir caomhantais faoi réir na dTreoirlínte thuasluaite agus tionchair fhéideartha na forbartha atá beartaithe ar charachtar faoi leith an Struchtúir Chosanta agus a shuíomh a mheas.
- Is ceart do na hathruithe scála, suíomh agus carachtar an fhoirgnimh bhunaigh a chur in iúl agus meas a léiriú orthu, gan cur isteach ar a fhabraic bhunúsach ná baint de thábhacht ná de luach an déanmhais.
- Is ceart an obair dhearaidh a bhreithniú go cúramach agus í a dhéanamh ar bhealach nach ndéanfadh athrú leitheadach struchtúrtha a chuirfeadh isteach ar an mbunstruchtúr.
- Is ceart bunthréithe spéisiúla ailtireachta agus stairiúla a choinneáil, agus gan tréithe nua a chur i láthair mar bhunthréithe nó tréithe níos sine.
- Is ceart síntí a dhéanamh ar scála oiriúnach agus iad a bheith ag cur leis an bpríomhstruchtúr agus a bheith cúnata dó.
- Ba chóir an bhunfhabraic a choinneáil agus a athúsáid in –situ más féidir agus breathnú ar mhodhanna oiriúnacha uasghrádaithe agus feabhsaithe chun an fheidhmíocht theirmeach a fheabhsú.
- Is ceart ábhair d'ard-chailíocht a úsáid, agus ba chóir go léireodh an dearadh an bhreis nó an leasú is fearr ar an déanmhas agus cur lena dhíol spéise ailtireachta.
- Is ceart go mbeadh úsáidí nua oiriúnach don bhfoirgneamh atá ann cheana agus meas a léiriú ar na príomhthréithe ailtireachta agus cultúrtha.
- Is ceart do thograí ina gcuimsítear léibhinn nó raeanna stairiúla tithíochta meas a léiriú ar a n-aonghnéitheacht iomlán agus cloí le línte dín, tréithe dín agus aisfhilltí staracha.
- Is ceart sláine struchtúrtha aisfhilltí staracha péireáilte agus stoic simléara roinnte a choinneáil.
- Is ceart stoic simléara atá in úsáid mar chuid den chóras rialú aerála do fhoirgnimh stairiúla a choinneáil.
- Is ceart tionchar agus cur isteach tógála nua a laghdú trí na teorainn bhunúsacha, na sciathbhallaí agus na struchtúir aisfhillt agus plandú aibí/scagadh nádúrtha a úsáid.

→ Ní ceart cur isteach ar dhíol spéise speisialta n struchtúir nuair atáthar ag cloí le Rialacháin Tógála. Is ceart aird a thabhairt ar na Sraitheanna Comhairle ar fhoirnimh stairiúla atá foilsithe ag DEHLG.

(III) Athrú Úsáide

Breathnóidh an tUdarás Pleanála moltaí maidir le hathrú úsáide nó ath-úsáid Struchtúir Chosanta bunaithe ar na beartais agus cuspóirí atá imlínithe sa Phlean seo agus féadfaidh sé méid áirithe solúbhachta a cheadú d'fhonn an úsáid leanúnach a chosaint agus an struchtúr a chaomhnú. Ba chóir **Réasúnaíocht Dheartha** agus **Ráiteas Mhodha** a chur faoi bhráid mar chuid d'aon iarratas pleanála ar athúsáid oiriúnaitheach nó athearraíocht ar Struchtúr Cosanta.

(IV) Forbairt i ngar do Struchtúr Cosanta

Is féidir go mbeadh sé riachtanach **Ráiteas Dearaidh a chur** le hiarratais pleanála le haghaidh forbartha i ngar do Struchtúr Cosanta le míniú conas a fhreagraíonn an togra don suíomh agus do dhíol spéise speisialta an Struchtúir Chosanta agus a chúirtealáiste. Ba chóir dearaí paistíse a mheascann tréithe/struchtúir nua leis an mbunstruchtúr agus bunthréithe a sheachaint.

13.2.7 Ceantair Caomhantais Ailtireachta

Ní féidir díolúnú a dhéanamh ar oibreacha seachtracha i gCeantar Caomhantais Ailtireachta (CCA) ach amháin nuair a cheaptar nach gcuirfeadh na n-oibreacha isteach go bunúsach ar charachtar an cheantair agus nuair atá na n-oibreacha ag cloí le dreach an struchtúir agus na struchtúir atá in aice.

Comhlíonfaidh na tograí forbartha laistigh den CCA riachtanais Threoiríntí Oidhreachta Ailtireachta do na húdarais Pleanála, DAHG (2011) agus deanfar iarracht charachtar stairiúil an cheantair a chosaint, chomh maith le conláistí láithreacha, suíomh amhairc agus carachtar sráid-dreacha an CCA.

Beidh aird ag Iarratais Pleanála ar fhorbairt laistigh de CCA ar na critéir seo a leanas:

- Cuirfidh gach togra forbartha maidir le forbairt nua laistigh nó comhtheagmhálach le CCA **Tuairisc Mheasúnú Tionchar Ailtireachta** agus **Réasúnacht Deartha** fáil mar a leanas maidir le comhthéacs an tsuímh:
 - Struchtúr uirbeach
 - Grán uirbeach
 - Dlús agus Meascadh
 - Scála
 - Ard
 - Ábhair agus sonraíocht
 - Tírdhreach
 - Radhairc agus Sainchomharthaí Tíre
 - Forbairt stairiúil.

- Ba chóir go mbeadh gach forbairt sonrath don suíomh agus ag léiriú feasacht don chomhthéacs stairiúil máguairdl.
- Ba chóir go mbeadh aon fhorbairt nua ar ardchaighdeán deartha agus cur go dearfach le charachtar ACA agus lena áite.
- Ba chóir scála na struchtúir nua bheith oiriúnach do scála ginearálta na bhfoirgneamh laistigh den ACA.
- De ghnáth ní cheadófar struchtúir a leagan a chuireann go dearfach le charachtar sráid-dreacha an ACA gan ceadú. Nuair atá leagan molta, ba chóir breathnú go mór ar cháilíocht aon struchtúr ionadaíochta atá molta agus má saibhríonn sé carachtar an ACA.
- Nuair atá sé molta struchtúr a leagan nó cuid den struchtúr a chuireann le carachtar an ACA, tá dualgas ar an iarratasóir an leagan a fhirinniú.
- Na bunthréithe a choinneáil ar nós: fuinneoga, dóirse, rindreáil, clúdaigh an dín, agus suiteacha tábhachtacha eile agus treoshuimh atá molta agus dearthaí atá tíosach ar fhuinneamh a chothú an am céanna.
- Úsáid íogair de dhath oiriúnach, uigeacht agus patrúin na n-ábhar, atá traidisiúnta nó comhshaolach tábhachtach freisin.
- Nuair a chuimsíonn moltaí athruithe agus sínte atá ag cur isteach ar struchtúr laistigh an ACA, ba chóir iad a dhearadh go híogair agus a bheith luaite oiriúnach, a chóir a bheith sclábhánta don príomhstruchtúr, ní chóir cur isteach go radharcach nó tógaint ó charachtar an struchtúir nó a suíomh laistigh den ACA.
- Aon fhorbairtí nua laistigh den ACA go cóir breathnú ar na stoic foirgnithe láithreacha agus a chóir bheith léite mar ionchur nua-aimseartha laistigh den ACA. Ba chóir go mbeadh na moltaí simpiteach don charachtar láithreach agus cómhthéacs an cheantair agus feasachta a thógaint ar ard, scale agus mais den fhoirm uirbeach stairiúil, go háirithe I gceantair íogair ar nós príomhshráideanna agus cóngorach do chróithe cultúrtha/stairiúla. Ba chóir go mbeadh moltaí bheith mar shuim ailtireachta agus dearadh éagsúla laistigh den mheascán chun stíleanna ailtireachta éagsúla a sholáthar. Ba chóir go mbeadh gach dearadh ar ard-chaighdeán maidir le hábhair foirgnithe.
- Ba chóir aon troscán nua molta agus oibreacha feabhas réimse Poiblí bheith ar ard-chaighdeán mar léiriú ar suíomh stairiúil den ACA agus ba chóir smaoineamh ar suíomh agus lonnaíocht ar na rudaí seo/nó ábhair agus feasachta bheith acu ar an suíomh agus comhthéacs seo.
- Oibreacha forbartha go léir laistigh ACAs a iarrfaidh a theorannú, a laghdú nó a thógaint tranglam uirbeach nó radharcach a chuimsíonn forgraíocht foirgnithe, fograíochta tráchta, mullaird, boscaí áisiúlachta agus suiteálacha saorsheasaimh eile. Le riachatanais ghinearálta an Phlean Forbartha seo, moltaí fógraíochta laistigh den ACAanna, a bheith ag díriú ar na riachatanais atá léirithe i gCaibidil 12 de *Threoirlínte Cosanta Oidhreachta Ailtireachta do hÚdaráis Pleanála*, DAHG (2011).
- Is ceart do chomhartha fógraíochta a bheith ar ard-chailíocht agus meas a bheith acu go radharcach ar charachtar láithreach an ACA.

13.2.8 Foirgnimh Dhúchasacha agus Stairiúla/Níos Sine, Eastáit agus Sráid-dreacha

- Is ceart do thograí chun foirgnimh níos sine a fhairsingiú agus/nó a athchóiriú agus tithe a bhunthréithe a choinneáil agus bailchríocha a sholáthrú ar suim comhchoiteann nó ailtireachta.
- Ba chóir **Tuarascáil Scríofa** a bheith le gach iarratais pleanála atá ag cur isteach ar foirgnimh dhúchasacha nó stairiúla le cur síos, cúlra stairiúil, grianghraif, agus modheolaíocht do na hoibreacha molta, agus a bheith déanta ag proifisiúnta leis na cáilíochtaí cuí caomhantais.
- Déanfar tograí forbartha chun áitreabh/foirgneamh a leagan nach bhfuil ina Struchtúr Cosanta nó san ACA ach a meastar carachtar stairiúil nó díol spéise ailtireachta acu a bhreithniú go cúramach. Sna cásanna seo, beidh léiriú cúise láidir don leaganan an chónaithe/foirgnimh de dhíth, ag deileáil leis an tionchar féideartha ar an gcarachtar stairiúil agus suíomh amhairc an cheantair.
- Beidh Costas Saolré riachtanach do gach cead pleanála maidir leis an leagan foirgnimh níos sine nach bhfuil ina Struchtúr Cosanta chun fórluach eacnamaíoch agus carbóin domhain an fhoirgnimh a chinntiú.
- Nuair atá leagan sean-foirgnimh agus oibreacha talún molta san iomlán nó ina chuid, an t-iarratas a chur isteach a chóir cuimsiú iniúchadh ar ábhair láithreacha ar suíomh agus ráiteas mhodha i dtaca le tarrtháil, athúsáid nó cur de lámh.
- Nuair a iarrtar cead chun foirgneamh stairiúil nó traidisiúnta a leagan ar bhunús fabhtanna struchtúrtha nó teip, nó nach bhfuil féideartha go réasúnta bheith déanta le struchtúr slán, an spairn seo bheith léirithe trí thuairisc sonraithe ar an gcúinse láithreach déanta ag proifisiúnta le saineolas caomhantais oiriúnach agus, más féidir le tuiscint ar fhorinimh dúchasacha. Mar chuid den fhírinniú, bheadh sonraí ag theastáil faoi hoibreacha deisiúcháin a úsáidtear de ghnáth i gcúinsí cosúil agus ag leagan amach cén fáth nach mbeadh siad oiriúnach nó féideartha.

13.2.9 Uasgrádú Teirmeach agus Éifeachtúil Fuinnimh i Sean-Foirgnimh agus i bhFoirgnimh Traidisiúnta.

- Ba chóir bheith cúramach chun cothroime oiriúnach a ghnóthú idir caomhnú na sean-foirgnimh agus inbhuanaitheacht comhshaoil agus tús bearta éifeachtúla fuinnimh.
- Na prionsabail idirghníomhaíocht íosta a fheidhmiú ag déanamh oibreacha chun éifeachtúil fuinnimh i sean-foirgneamh a uasgrádú. Fabraic láithreach an fhoirgnimh a choinneáil agus a dheisiú in ionad é athchur.
- Bearta chun éifeachtúil fuinnimh a uasgrádú ar Struchtúr Cosanta agus foirgnimh stairiúla/traidisiúnta a chóir a thréithe ailtireachta dúchasacha a aithint, teicníocht agus ábhair agus a chóir nach mbeadh tionchar fisiceach, aimhleasach nó radharcach.

13.2.10 Oidhreacht Thionsclaíoch

Rinneadh suirbhé deisce ar oidhreacht tionsclaíoch an Chontae i 2012 (*Suirbhé Oidhreachta Thionsclaíocha Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath* (2012)).

Sa bhfardal Oidhreachta Tionsclaíoch a tháinig as an suirbhé aithníodh droichid, bonneagar a bhaineann le huisce agus séarachais agus Bealaí uisce lena n-áirítear An Chanáil Mhóir, cora, droichid, muilte, agus iarnróid.

- Tabharfar aird i dtograí forbartha a chuirfeadh isteach ar rudaí le oidhreacht tionsclaíocha aitheanta sa suirbhé ar na míreanna atá aitheanta i *Suirbhé Oidhreachta Thionsclaíocha Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath* (2012) agus aon suirbhé dá éis nuair a mheasfar tograí forbartha ábhartha.
- Tabharfar faoi thograí a bhaineann le hathúsáid oiriúnaitheach ar struchtúir oidhreachta thionsclaíocha ar bhealach íogair, ag cinntiú nach gcuirfidh aon athrú isteach go mór ar an charachtar intreach an struchtúir agus go mbíonn na hoibreacha go léir déanta faoi réir na gcleachtas caomhantais is fearr.

13.3 Bonneagar Glas

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 4 agus Aguisín 4 agus na beartais agus na cuspóirí a ghabhann leo

13.3.1 Bonneagar Glas: Sainmhíniú agus Creat Spásúil

Mínítear Bonneagar Glas (GI) mar: *‘lónra straitéiseach pleanála de cheantair nádúrtha agus leath-nádúrtha le tréithe comhshaoil eile atá deartha agus bainistithe chun réimse seirbhísí leathana éiceachchórais a sheachadadh ar nós saorghlanadh uisce, caighdeán an aer, spás áineasa agus athchóiriú do mhaolú na haeráide.’*

Cuimsíonn Creatlach Spásúil BG sa Chontae atá mar bhonn don Straitéis BG na Príomhchonairí BG (le tábhacht réigiúnach) agus Conairí Áitiúla BG. Cuimsíonn BG Conairí clocha cora atá ina ngnéithe tábhachtacha ag leibhéal áitiúil agus a chuidíonn le lónra BG iomlán ag soláthar nascanna agus deiseanna a thacaíonn leis na conairí áitiúla agus na bunchonairí.

Soláthraíonn **Croíthe BG** acmhainní éiceolaíocha de thábhachtacht réigiúnach/náisiúnta, agus/nó ardleibhéal mar áis iontach.

Soláthraíonn **Conairí BG** gluaiseacht de flóra agus fána idir Chroíthe BG. Príomhchonairí BG a fheidhmíonn ag leibhéal réigiúnach, ag nascadh Croíthe BG laistigh agus os cionn ár Chontae. Nascaíonn Conairí BG áitiúla nó Conairí laistigh den chontae.

Is píosaí díscréideacha iad **Clocha Cora** de Bhonneagar BG nach bhfuil nasctha le lónra níos leithne fós ach a bheith mar thearmainn don éiceolaíoch bó críosaithe beaga éiceolaíochta agus áis laistigh uirbeach nó ceantar tírdhreacha chrua nó ceantar monashaothraithe. Féadfar clocha cora a bheith feabhsaithe nó nasctha le himeacht ama chun conairí láithreacha a nascú nó bheith áitiúil nó príomhchonairí BG iad féin.

13.3.2 Bonneagar Glas agus Bainistíocht Forbartha

Léireoidh gach iarratais pleanála conas a chuidíonn sé le cosaint agus feabhsú an Bhonneagar Glas sa Chontae trí sholáthrú eilimintí bhonneagair glasa mar chuid den chur isteach an iarratais, maidir le seo a leanas:

- I gcás forbairtí ar scál beaga, féadfaidh sé plean tírdhreacha simplí a chuimsiú le cuspóirí chun sócmhainní BG ar shuimh láithreacha a chosaint nó a aischoiriú a sholathraíonn nasc do chonairí BG áitiúla nó príomhúil nó a chuimsíonn tréithe a cheadaíonn don suíomh gníomhú mar chloch chora áitiúil.
- Nuair atá an suíomh forbartha lonnaithe laistigh nó gar do Chroí nó Conaire, ba chóir go bhfeabhsódh an fhorbairt, ar a laghad aon sócmhainní láithreacha BG a chosaint nó a fheabhsú (mar shampla, gan an Conaire BG a bhriseadh ach é a fheabhsú le plandú meascaithe, ag coimeád na sceacha nó coillearnaigh).
- Ba chóir go mbreathnófar tréithe nó sócmhainní do Chroí BG atá in aice, Conaire nó Cloch Chora laistigh den fhorbairt molta, mar shampla leanúint sceacha, plandú crainn, bhealaíuisce, agus araile.
- Ba chóir an fhorbairt chun tréithe a fheabhsú nó a aischoiriú a ghníomhaíonn mar chonairí éiceolaíocha, go háirithe tréithe uisce, sceacha, línte crainn, ceantair de talún fásúil. Iad siúd, nó cuid eilimint siúd bheith ionchorpraithe laistigh den fhorbairt molta chun forchosáin a chruthú don dulrá agus/ nó luach aise a mhéadú.
- Lonnaíochtaí forbartha nach bhfuil lonnaithe in aice Croíthe BG ainmnithe nó Conairí a chóir Chroí BG ainmnithe atá in aice a aithint, Conairí nó Cloch Chora angus foráil a dhéanamh do ionchuir BG ar suíomh a fhéadfaidh nasc a sholáthrú I bhfad na haimsire do Chlocha Chora áitiúla, Croíthe nó Conairí.
- Ba chóir feasacht bheith ag forbróirí go ngníomhaíonn conairí éiceolaíocha chun speicis ionsacha neamh-dúchasacha a scaipeadh. Mar sin de, ba chóir go gcuimseofar aitheantas agus smacht an suíomh speicis ionracha san iarratais pleanála agus an Plean BG.

Beidh **Plean Bonneagair Glas** leis na tograí forbartha go léir agus de ghnáth cuirfear faoi bhráid é mar chuid den bhfoireann pleananna Tírdhreacha atá riachtanach don fhorbairt. Áireofar sna pleananna seo mar a leanas:

- Lonnaíocht suímh ag léiriú an suíomh forbartha i gcomhthéacs BG níos leithne a mar atá leirithe ar Phlean BG na Comhairle don Chontae;
- Suirbhé suímh agus anailís; ag aithint Bonneagar BG láithreach agus príomhshócmhainní laistigh den suíomh;
- Treorú conas a nascaíonn na moltaí forbartha agus BG níos leithne a fheabhsú;
- An chosaint BG atá molta, moltaí feabhasaithe agus athchóirithe mar chuid den phlean tírdhreacha, más cuí, don suíomh.
- Moltaí do aitheantas agus smacht a chur ar speicis ionracha.

Beidh Plean Bonneagair BG riachtanach freisin le haghaidh iarratais ar shínte nó tithe singil a chuimseofar sa phlean tírdhreacha molta. Ba chóir gnéithe BG a ionchorprú agus nascanna a sholáthar do 'Chlocha Chora', Croíthe agus Conairí más cuí. Cuid den fhorbairt ar scála beag a fhéadfaidh Pleananna Bonneagair BG níos mionsonraithe. Ag brath ar cheantar agus comhthéacs an suíomh, a shocrófar ar bhunús cás ar chás.

Ar neamhchead ar mhéid forbartha nó cineál, caithfidh iarratasóirí coimre suíomh iomlán a chur isteach ag cainníochtú agus ag mionsonrú seo a leanas:

- aistriú crainn agus fála,
- crann agus fál a choinneáil
- plandú crainn nua agus fála.

Cuirfear an fhaisnéis isteach i bhformáid dhigiteach atá aontaithe leis an gComhairle chun malgamú a cheadú agus tuairisciú ar chlúdach chrainn agus fála laistigh den Chontae thar am.

Toisc Ghlasaithe

Beidh moltaí BG measúnaithe I gcoinne na mbeartais agus cuspóirí a chuimsítear laistigh den Straitéis Bhonneagair Glas a leagtar amach sa Straitéis Bhonneagair Glas an Chontae agus an **Toisc Ghlasaithe** a imlíniú thíos:

“Is ionann Toisc Ghlasaithe agus an cóimheas idir méid an limistéir thógtha agus ceantar nach bhfuil tógtha laistigh den cheantar uirbeach. Úsáidtear uirlis an Toisc Ghlasaithe chun rochtain ar agus cainníochtú méid agus cáilíocht toisce glaise a sholáthraíonn an scéim.”

Forbrófar fachtóir glas uirbeach agus bheith feidhmithe i saolré an Phlean do iarratais go léir bunaithe ar Phleananna Bhonneagair BG agus Pleananna Tírdhreacha a churtha isteach. Cuimseofar fachtóir glas uirbeach meicníocht chórais scóráil do cheantair uirbeach glasa atá bunaithe ar chleachtas idirnáisiúnta is fearr agus tréithe uathúla BG an Chontae.

13.3.3 Idirghabhálacha Bonneagair Ghlais

Ni mór d'fhorbróirí gach beart atá riachtanach a chur i bhfeidhm chun nascanna BG a chruthú don líonra BG níos leithne. Cuimsítear seo a leanas liosta nach bhfuil uileghabhálach ionchuir BG a fhéadfaidh réalóirí a chur i bhfeidhm le haghaidh soláthair seirbhísí BG agus éiceachórais ar an suíomh. Toisc go mbraitheann bearta BG sa deireadh ar gcás faoi leith i ngach forbartha, tá na bearta seo a leanas infheidhme de ghnáth i gcomhthéacs Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath:

- Úsáid tréithe nádúrtha ar nós, fála, crainn, cúrsaí-uisce, locháin agus talamh féaraigh nó modhanna nádúrtha eile chun sócmhainní BG a neartú agus nascanna a sholáthar do líonra BG níos leithne.
- Cuimsiú de réitigh atá bunaithe ar nádúr ar nós scéimeanna SuDs, pábháil tréscailteach agus díonta gorma, ballaí glasa, swales, claiseanna crainn, gairdíní fearthainne, locháin chun bithéagsúlacht áitiúil a thacú agus tionchair dochracha féideartha an fhorbairt a mhaolú.
- Soláthar speicis chrainn dúchasach nua chom maith le speicis atá mar speicis pailneora cairdiúla laistigh forbairtí, chomhsheasmhacht leis an bPlean Pailneora Náisiúnta.
- Más féideartha, gan glanchaillteanas crainn láithreacha/fála ar suíomh.
- Soláthar boscaí éin (mar éadain foirgnimh do ghealbhain neadaithenó bloic brasa), boscaí ialtóige, boscaí na mbeach neadaithe, pasáil na gráinneoige, agus ionchuir an fhiabheatha atá riachtanach i suíomhanna an tírdhreacha.
- Coinneáil tréithe oidhreachta ar nós seanbhallaí, droichid, agus araile atá luach gnáthóga acu.
- Soláthar na cuibhreann/ úllgharraithe do áititheoirí chun torthaí agus glasraí a fhás.

- Úsáid ábhair athchúrsála/athchóirithe atá aimsithe go nádúrtha laistigh den fhorbairt.
- Bainistíocht BG/pleananna caomhnaithe a bheith cuimsithe mar chuid de phleananna an tírdhreacha a churtha isteach don phróiseas pleanála. A chuimsítear fála, pleananna bainistíochta crainn agus féaraigh.
- Soláthar áineasa comhshaoil íogair agus nascacht idir ceantair BG.

Nuair atá gá le plandú crainn mar chuid den fhorbairt molta, beidh seo a leanas feidhmithe:

- Plandú speicis crainn atá oiriúnach do cheantar agus do chomhthéacs an suíomh a mheaisáil.
- Ag iarraidh go mbeidh crainn na sráide plandaithe ag idirlinnte rialta laistigh den cheantair poiblí, comhtháite le heilimintí eile dearaidh sráide ar nós cosáin, soilsiú poiblí agus páirceáil charranna ar an tsráid.
- Úsáid stoic phlanda de bhunús áitiúil ag ceantair íogair más cuí.

13.3.4 Conairí Bruachánacha:

Cuimsíonn conairí bruachánacha an Chontae aibhneacha, sruthanna agus cúrsaí-uisce eile atá mar bhonneagar glas agus nascanna bithéagsúlachta. Beidh ar fhorbairtí gconairí bruachánach nó a mbeadh tionchar acu orthu:

- measúnaithe moirfeolaíocht-uisce a dhéanamh nuair atá forbairt molta laistigh talún atá istigh i bpáirt nó go hiomlán sna chonairí bruachánacha atá aitheanta mar chuid den Phlean Forbartha.
- A léiriú conas atá sláine chonaire bruachánach á choinneáil agus á fheabhsú i dtaca le bainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus moirfeolaíocht-uisce.
- Fásra bruachánach dúchasach a chothú agus a chosaint ag taobh cúrsaí-uisce agus a chinntiú go bhfuil 10m de mhaolán bruachánach fhásra ar a a laghad ó bhun bairc na habhann a choinneáil/ a aththréimniú le taobh gachcúrsa-uisce laistigh aon shuíomh forbartha. Is íosriachtanas é seo agus is ceart breathnú a dhéanamh ar seo maidir leis na buaicphointí thuas.
- tóchair láithreacha a nochtadh más cuí faoi réir moltaí abhainncheantar oiriúnacha, an cúrsa-uisce a aischoiriú go caighdeán éiceolaíochta inghlachtha do bhitheolaíocht cibé féideartha, ag feabhsú cónasc gnáthóige agus ag neartú líonra BG an Chontae.

13.4 Dearadh Fiúntach agus Comhforbairt Áite Fholláin

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 5 agus beartais chomhcheangailte agus cuspóirí.

13.4.1 Dearadh Uilechoiteann

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8 Bonneagar Pobail** agus Spás Oscailte, le tagairt faoi leith do **Mhír 8.4.3 Rochtain Uilechoiteann**.

Áiseanna Sóisialta/Pobail

Is coincheap é an Dearadh Uilechoiteann chun timpeallacht a chruthú a bheith in úsáid ag gach duine, in ainneoin a aois, méid, míchumas nó cumas. Rochtain uilechoiteann a chruthaíonn comharsanaigh chónaithe agus inbhuanaithe nuair is féidir le gach duine saol iomlán agus gníomhach mar chuid den phobal. Ba chóir go gcuimseofar an dearadh agus leagan amach na scéimeanna forbartha, réimse Poiblí agus bonneagar phobail dearadh uilechoiteann nuair atá féideartha, maidir leis na foráil den Údarás Míchumais Náisiúnta 'Ag Tógáil do gach Éinne: Cur Chuige Deartha Uilechoiteann- Pleanáil agus Beartas' (2012).

Ba chóir go gcuimseofar i moltaí forbartha ar ard-scála **Ráiteas Rochtana** ag leagadh amach conas a bheidh druidim deartha uilechoiteann laistigh den fhorbairt. Ba chóir go gcuimseofar gach molta forbartha dearadh cleachtas is fear a chuimsíonn eilimintí a leagtar thíos, más cuí (ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil roinnt de na ceantair sin rialaithe ag feidhmeanna údaráis áitiúil ar nós Rialuithe Tógála):

- Cothú ar shaolré dearaidh tithíochta;
- Oifigí bhaile bheith ioncorpraithe chun éascú obair ó bhaile;
- Soláthar páirceáil ainmnithe inrochtana agus pointí leagan síos le haghaidh daoine míchumasacha agus tuismitheoirí le páistí;
- Bealaí coisí a leibhéalta le leithead go leor;
- Usáid dromchlaí atá oiriúnach do chathaoirí rothaí agus bugaí;
- Úsáid clogphábháil thadhach;
- Ag úsáid codarsnacht dathanna, go háirithe sa réimse Poiblí;
- Soláthar treochoimharthaíocht ag leibhéal oiriúnach;
- Ag cinntiú rochtain leibhéal do fhoirgnimh ón sráid atá oiriúnach do chathaoirí rothaí nó bugaí;
- Soláthar dóirsí uathoibríocha,

13.4.2 Comaoineacha Deartha agus Ráitis

'Cur Chuige an Phlean' Tuarascáil Chomhlíonta:

Beidh iarratais don fhorbairt nua in éineacht le ráiteas ó duine cáilithe oiriúnach ag mionsonrú conas a cuireadh 'cur chuige an phlean' san áireamh agus i ndearadh na forbartha, a chuimsíonn na hábhair agus bailchríocha atá molta, agus ag léiriú conas na n-ocht bprionsabal idirghabhálacha do ghnóthachtáil comharsanaigh ráthúla agus inbhuanaithe a thabhairt faoi lena n-áirítear:

- Comhthéacs an cheantair (Carachtar/Bonneagar)- BG/Nádúrtha/ Fisiceach
- Comhforbairt-áite Fholláin
- Comharsanacht nasctha
- Réimse Poiblí
- Seachadadh Fhorbairt ar Ard_Cáilíocht agus Cuimsitheach
- Dlús Oiriúnach agus Arda Fhoirgnimh
- Meascán de chineálacha chónaithe
- Ábhair, Dathanna agus Fabraic

Na prionsabail a leagtar amach a bheith léirithe trí thuarascáil a chur isteach le mionsonrú soiléir ar an comaoin chúramach a tugadh do gach gné de chomhthéacs agus carachtar an tsuímh a chuimsíonn anailis agus comhtháthú a oiread is féidir ar oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha agus príomhbhonneagar eilimintí glasa ag cloí le beartais agus cuspóirí a leagtar amach i gCaibidlí 3 agus 4 den Phlean seo. Lena chois sin, ba chóir go léireodh an phleanáil go léir don fhorbairt conas a dhéantar an molta dearadh uirbeach dearfach ar fhreagairt don chomhthéacs áitúil agus conas a chuidíonn sé le comhfhorbairt-áite agus féiniúlacht an cheantair.

Ráitis Dheartha:

Ar aon dul le fórlacha Bheartais QDP7 Cuspóir 1, beidh Ráiteas Deartha le gach iarratais planála, casta meánmhéide go mórscála (aonaid chónaithe 30+, forbairt trádála os cionn 1,000 sq.m, nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála). Ba chóir go dtabharaidh an **Ráiteas Deartha** faoi saincheisteanna comhthéacsúla agus deartha uirbeacha agus an próiseas deartha a mhíniú go soiléir, an rogha deartha a úsáidtear agus an réasúnacht taobh thiar den straitéis deartha fhorbairt a glacadh. Ba chóir go gcuimseofaí sa Ráiteas Deartha:

- Anailís mionsonraithe ar mholta agus ráiteas bunaithe ar na 12 critéar deartha a leagtar amach I 'Iámhleabhar Deartha Uirbeach' (2009) agus machnaithe I Comhairle Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath Ard an fhoirgnimh agus Treoir Deartha mar seo a leanas:

Dearadh mionsonraithe lena n-áirítear comhábhair agus bailchríocha seachtracha le haird a ar an bheartas, cuspóirí agus fórlacha Phlean Fhorbartha Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath 2022- 2028. Go háirithe an threoir, critéir deartha bunaithe ar fheidhmíocht a leagtar amach i dTreoir Aird agus Dlús Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath le haird freisin ar Threoirlínte an Aire lena n-áirítear an 'Dearadh Uirbeach'.

Lámhleabhar' (2009) *Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe sna Ceantair Uirbeacha'* (2009) *'Forbairt Uirbeach agus Ard Foirgnithe – Treoirlínte do hÚdaráis Pleanála* (2018); agus *Caighdeáin Deartha le haghaidh Arasáin Nua – Treoirlínte do na hÚdaráis Pleanála'* (2018).

→ Ráiteas ar Iniúchadh Cáilíochta maidir le dearadh sráide mar atá imlínithe sa Lámhleabhar deartha do Bhóithre Uirbeacha agus Sráideanna.

Nó mór do gach iarratas pleanála a léiriú conas a léiríonn an togra freagairt dheartha uirbeach dhearfach ar an gcomhthéacs áitiúil agus conas a chuidíonn sé le Comhfhorbairt Áite agus féiniúlacht an cheantair. Mar chuid de 'Cur Chuige an Phlean' ba chóir ráiteas a dhéanamh ag léiriú na n-ocht prionsabal do chomharsanacht fhorbartha ráthúil inbhuanaithe sa togra forbartha.

Comhábhair, Dathanna agus Uigeachtaí

Chomh maith leis an méid atá thuas, beidh ráitis dheartha ag freagairt do na critéir seo a leanas:

- Nuair atá forgnimh aonair níos mó molta, ba chóir go mbeadh dearadh ailtireachta aus bailchríoch chomhaimseartha orthu (lena n-áirítear úsáid dathanna).
- Ba chóir go solathrófar sa togra saibhreas sonraí agus ábhair ar ard-cháilíocht.
- Ba chóir pailéad ábhair a chruthú atá simplí agus soiléir, báúil don fhabraic uirbeach ina thimpeall, atá nasctha le comhthéacs, foirgnimh agus ómós áite bunaithe, aa chruthaíonn ord idir na gnéithe éagsúla.
- Ag léiriú carachtar ábhartha na comharsanachta mórthimpeall atá báúil leis na foirgnimh ina thimpeall, ag déanamh nasc.
- Ba chóir ábharthacht a thógaint san áireamh i dtaca le coibhneas éadanais.

13.4.3 Airde agus dlús na bhFoirgneamh

Ag cloí le fóralacha maidir le hAirde Foirgnimh Dheisceart Bhaile Átha Cliath agus Treoir Dlíúis, beidh moltaí forbartha le haghaidh méadú ar airde foirgnimh agus dlús in éineacht ag anailís comhthéacsúil an oiriúnacht nó a mhalairt dlús eile agus leibhéil aird a bheith measúnaithe le tagairt don chomhshaol a glacadh den fhorbairt molta.

Tá moltaí riachtanach d'fhonn a léiriú chun sásamh don Údarás Pleanála go n-éilíonn tairbhí iomlán na forbartha an scála ard méadaithe atá molta.

Chun tairbhí iomlána na forbartha a léiriú a sheas le scála ard méadaithe atá molta, tá riachtanas ar anailís mionsonraithe den chomhthéacs láithreach agus léiriú go bhfuil an ard méadaithe molta oiriúnach comhthéacsúil.

Breathnófarar phróiseas anáilise I taobh le fóralacha a leagtar amach I 'Lámhleabhar Deartha Uirbeach – Treoir Chleastas is Fearr' (2009) atá mar phríomh ghné sa phróisis deartha agus pleanála do dlús níos airde agus moltaí arscála mór forbartha.

13.4.4 An Réimse Poiblí: (Ag Leibhéal an tSuomh)

Is ceart do fhorbairtí a chuimsíonn moltaí réimse Poiblí soláthrófar mar a leanas:

- Spás poiblí oscailte inrochtana a chomeádann tréithe tírdhreacha nádúrtha nó bréagach ar nós: crainn, fála, aibhneacha/srutháin ag úsáid radharcach íosta nótranglam fisiceach.
- Dearadh tírdhreacha a chruthaíonn spásanna oscailte fáilteacha nó súiomh fhearainn páirce, nó tírdreach a fheabhsaíonn suíomh uirbeach ag comhlánú charachtar an cheantair.
- Leagan amach a cheadaíonn úsáid ar mhodhanna inbhuanaitheacha iompair ar nós siúlóid, rothaíocht agus iompar poiblí, le cosáin mionsonraithe go soiléir agus bealaí rothaíochta ag nascadh foirgnimh go léir agus ceantair phoiblí. Ní chóir go mbeadh ceantair páirceála mar phríomhthréith.
- Ceantar spas oscailte cóngarach do nascanna iompar poiblí agus idirmharlartuithe nó nascálacha móra.
- Chun nascaíocht níos fearr agus tréscailteacht ar fud an fhorbairt a chothú trí líonra a sholáthar de spásanna oscailte nasctha agus sráideanna, le hábhair, agus comharthaí atá soiléir do gach duine.
- Ba chóir pointe trasnaithe bheith aitheanta go soiléir, lonnaithe go oiriúnach maidir le háiseanna agus mínlínte coisí a leanúint.
- Cáilíocht de hábhair, go mórmhór ag ceantair móra do chomhfhorbairt áite inbhuanaithe.

13.4.5 Comhfhorbairt Áite Fholláin agus Réimse Poiblí: (Ag Léibhéal na Comharsanachta)

Tábla 3.18: Príomhphrionsabail do Chomhfhorbairt-áite Fholláin agus Réimse Poiblí ag Leibhéal na Comharsanachta

Féiniúlacht agus Ómós Áite	<ul style="list-style-type: none">→ An fhéiniúlacht láithreach agus ómós áite sa Chomharsanacht agus Ceantar Áitiúil a aithin mar chuid tábhachtach de chomhfhorbairt áite fholláin. Seo iad na heilimintí a chuidíonn rathúil an cheantair nach féidir bheith macasamhlaithe sintéiseach ag gníomhachtaí chomhfhorbairtí.→ Ag úsáid pailéad aontaithe agus teoranta d'ábhair agus dathanna laistigh den sráid-dreach chun leanúnachas a chothú agus teorainneacha a mhíniú.→ Imríonn plandú ról tábhachtach chun ómós áite a bhunú agus a fheabhsú. Ag tuiscint nuair a thagann plandaí áirithe I mbláth chun rithim shéasúrach a bhunú, go háirithe I gconairí.
-----------------------------------	---

<p>Ag bogadh Timpeall</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Ag cruthú líonra níos leithne de bhealaí sábháilte agus tarraingteach do siúlóid agus rothaíocht áineasa agus rochtain ar shopaí áitiúla, scoileanna agus ionad adhartha, nó rochtain ar nascaíochtaí iompar phoiblí. → Inléiteacht agus tréscailteacha bloic uirbeacha. → Measúnú ar chóirthe pháirceáil na sráide sa cheantar ag úsáid treochoimharthaíochtaí chun rochtain ar cheantair páirceála a aithint.
<p>Sábháilte, Tarraingteach agus Cuimsitheach</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Ba chóir ceantair comharsanigh agus áitiúla bheith tarraingteach, le ómós áite soiléir agus réimse Poiblí ardcháilithe. Duilliúr ar ardcháilíocht ar nós plandú crainn agus chraobhín, páirceanna beaga uirbeacha agus phóca, faichí agus móinéir uirbeacha, chun Cuma, brath agus atmasféar an spas a fheabhsú. → Ba chóir ceantair comharsanachta agus áitiúla bheith dearth agus foirgnithe le gach ball an phobail san áireamh. Sráideanna agus spásanna oscailte atá tarraingteach, a mhothú sabháilte atá éasca rochtain ar a mhealladh daoine ó aoiseanna agus cúlraí éagsúla bheith níos aclaí I spásanna lasmuigh. → Ba chóir machnamh faoi leith conas atá taithí na comharsanaigh agus ceantair Áitiúla agus a gcuid sráideanna agus spásanna oscailte san oíche agus conas a fhéadfaidh an dearadh an taithí a fheabhsú. Chomh maith le sábháilteacht a mhéadú, féadfaidh soilsiú tionchar a imirt ar sheoladh gluaiseachta, nuair atá coisí I bhfábhar cosán soilsithe in ionad maol cosán níos dorcha. → Dearadh ailtireachta ar ard cháilíocht agus cáilíocht ábhair den fhabraic foirgnithe agus réimse Poiblí. → Foirgnimh agus tréithe eile atá a úsáid inrochtana ón sráid phoiblí nó spas atá os a chomhair, ar nós comhair siopaí, dóirsí agus bealaí isteach, nó urláir chónaithe uachtaracha le fuinneoga ciorraithe, ag soláthar gníomhaíocht agus spionnadh laistigh an réimse Poiblí le daoine ag teacht agus ag imeacht ag ama difriúla an lae, ag soláthar suirbhéireacht nádúrtha agus beocht. → Áiseanna éagsúla sa sráidreach ioncorpraithe, ar nós suíocháin lasmuigh, boscaí bruscair, racaí rothair, agus treorchoimharthaíocht a spreagann daoine chun fanacht níos faide agus a sult a bhaint as an gceantar.

**Bearna Gheata,
Tréithe &
Comhartha**

- Ag bunú na teoranta seachracha den cheantar trú úsáid tréithe Bhearna Gheata a cuireann fios ar úsáideoirí gur tháinig siad isteach in áit speisialta.
- Ag soláthar speisialtóireacht treochomharthaíochta chun fios a chur ar dhaoine cén seirbhísí agus díol spéise atá ar fáil sa cheantar.

13.4.6 Dearadh Aghaidheanna Siopaí

Sna tograí forbartha do aigheanna siopaí nua nó leasaithe cuirfear na critéir dearaidh seo a leanas san áireamh:

- Gaol a bheith aige le hailtireacht an fhoirgnimh a bhfuil sé mar chuid de agus meas ar scála agus toisí an sráid-dreacha.
- Chun grán láithreach na forbartha a choimeád taobh na sráide agus meas ar leithead an phlota oiriúnach.
- Ba chóir scála na fuinneoga agus minicí na hoscailtí chun gníomhaíocht a mhéadú agus suirbhéireacht don sráid atá in aice.
- Ag úsáid ábhair, dathanna agus uigeachta a fheabhsaíonn stíl ailtireachta an fhoirgnimh agus bheith comhtháithe le aontas radharcach iomlán den sráiddreach.
- Comharthaí ailtireachta a chomhtháthú ar ard-chaighdeán, críoch agus insealbhú.
- Chun druidim cothrom don dearadh le bearta sábháilteachta chun cinntiú an gá na réamhleaganacha gan cur isteach ar áis amhairc. Don chúis sin, beidh úsáid comhlaí rollórateorannta.
- Ag cinntiú go bhfuil téastair, síocháin lasmuigh agus taispeántais mar bhuntáiste do tarraingteach agus beocht an cheantair agus gan cur isteach ar gluaiseacht ar thaobh cosáin.

Ba chóir go mbeadh meas ag moltaí aigheanna siopaí ar threoir a leagadh amach i gComhairle Chontae Bhaile Átha Cliath *Threoir Aghaidh Siopa Deartha* (2019), a sholathraíonn treoir maidir le an fhoirm iomlán aghaidheanna siopaí gnéithe aonaracha a chuimsíonn ábhair, comharthaí, soilsiú agus cóiriú sábháilteachta.

13.4.7 Comharthaíocht – Fógraíocht, Faisnéis Trádála agus Poiblí

Is ionann comharthaíocht agus gach comhartha seachtrach ar fhoirgnimh, I bhfuinneoga, struchtúir atá ina sheasamh ina aonar a chruthaíonn tranglam amhairc chun carachtar an cheantair a athrú agus mar sin is ceart í a bheith measúnaithe go cúramach. Is ceart do thograí forbartha a chuimsíonn comharthaíocht an méid a leanas a chur san áireamh:

- Go ginearálta, comharthaí ar fhoirgneamh chun fógrú a dhéanamh ar earraí nó seirbhísí atá gaolmhar leis an áitreabh gan níos mó ná dhá comhartha fógraíochta a bheith ar aon éadan.
- Ba chóir comharthaí bheith teoranta don threalamh an fhoirgnimh mura bhfuil sé lonnaithe díreach os cionn bealach isteach aon fhoirgneamh trádála tábhachtach nó miondíola.
- Ba chóir dearadh simplí a bheith ar chomharthaí agus iad a bheith comhtháite i bhfriotal ailtireachta an fhoirgnimh gan na tréithe ailtireachta a cheilt.
- Ba chóir comharthaí bheith i gcomhréir le scála an fhoirgnimh lena bhfuil said ceangailte agus móthálach don chomhshaol ina thimpeall.

- Comharthaí ceangailte do Struchtúir Cosanta agus i gCeantair Chaomhantais a bheith ag cloí le carachtar an fhoirgnimh agus cloí le prionsabail chaomhantais cleachtas is fearr (féach ar Mhír 11.5.3 Ceantair Ailtireachta Chaomhantais).
- Aon chomhartha nó struchtúr comhcheangailte gan bhacainn a chruthú do choisí nó gluaiseacht rothaíochta nó guais tráchta a chruthú.
- Machnamh cúramach a dhéanamh ar na hábhair a úsáidtear I dtógáil chomhartha agus na modhanna a úsáidtear chun é a shoilsiú.

Ní mór don chomharthaíocht uile i sráidbhailte sa Chontae meas a léiriú ar chomhthéacs na timpeallachta tógtha agus stairiúla sa sráidbhaile a fheabhsú.

Na critéir a leagtar amach I dTábla 3.19 a fheidhmiú freisin:

Tábla 3.19: Comharthaí

Cineál Comharthaí	Srianta Ar Úsáid	Critéir Deartha
Comharthaí le soilsiú cúil	Oiriúnach go ginearálta	Gan Litreoireacht níos mó ná 400mm ar airde.
Scathlám Bus	Oiriúnach go ginearálta	Ba chóir soilsiú na fothaine a bheith mar phríomhchuspóir an tsoilsiú
Comharthaí Digiteacha	Níl oiriúnach go ginearálta seachas iad siúd atá in aontú le straitéis chomhartha an Chomhairle. A mheasfar I gcroílár na mbailte agus/nó maighní miondíola móra agus ceantair oiriúnach eile ar fud an Chontae. Ní cheadaítear ar phríomhbhóithre mura bhfuil comharthaí i ngaol le straitéis chomhartha nó bainistíochta tráchta agus sábháilteacht.	Feabhas a chur ar fhearann poiblí, gan fuaim a sheachaint, agus ré chónaithe 30 soicint ar a laghad (le crossfade), gan iarmhairtí soilse iomraile a chruthaíodh dallrú inghlactha (rialaithe ag coinníolacha comhshaoil) le uaireannta teoranta fheidhmithe (go háirithe san oíche), gan ábhar dinimiciúil (m.s: físeán) agus gan bheith mar mhaol tráchta).
Éadáin agus Comharthaí Boscaí	Oiriúnach go ginearálta.	Gan é a shoilsiú go himmheánach. Litreoireacht gan bheith níos mó ná 400mm ar airde.

Painéil Eolas Phoiblí	Oiriúnach go ginearálta	Gan cur isteach ar chosán/cosáin rothaíochta. Beidh fógraí atá ceadaithe ar phainéil eolas phoiblí srianta agus a chuireofar gan níos mó 50% den achar iomlán.
Panéal Bhalla/ Fógraí Boird Phóstaer	Oiriúnach go ginearálta	Gan sárú 30% dromchla an bhalla nó scagadh ar a bhfuil sé suite.
Comharthaí fuinneoga	Oiriúnach go ginearálta	Gan níos mó ná 25% den spás fuinneoige a thógáil.
Taispeántas Fograíochta Saor Sheasamh	Níl oiriúnach go ginearálta. D'fhéadfaí iad a chur ar bhealaí isteach go hIonaid Siopadóireachtaí/ móráitreabh trádála agus stáisiúin seirbhísí.	7m ar airde ar a mhéid. Comharthaí saorsheasamh ar réamhchúirteanna stáisiún pheitрил gan síntí os cionn airde Uchtbhalla
Comharthaí Starracha	Níl oiriúnach go ginearálta	Gan a bheith lonnaithe níos lú ná 2.4m os cionn leibhéal na sráide (gan a bheith ar urláir uachtarach). Uasta ceann amháin do aonad. Gan é a shoilsiú inmheánach.
Comharthaí Neoin	Níl oiriúnach go ginearálta	Gan é a thaispeáint I gcroílár sráidbhailte.
Comharthaí os cionn Uchtbhalla	Níl Cead	
Comharthaí Priosmacha/ Eitechartadh	Níl Cead	
Struchtúir ar Chosáin Phoiblí agus Ceantar Phoiblí.	Níl Cead	
Uirlisí Fógraíochta Éagsúla	Níl Cead	Comharthaí pábhála nó boird cheapaire, brataí spotsoilse, brataí, gealóg, fleaigí, comharthaí teachtaireachtaí neoin gluaiseachta, póstaeráil bhradach agus balúin baráiste.

13.5 Forbairt Chónaithe

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 6: Tithíocht agus beartais agus cuspóirí comhcheangailte.

13.5.1 Tobhach Láithreán Folamh – Tailte Cónaithe agus Athghiniúna

Is acmhainne fhinideach í an talamh agus ba chóir í a úsáid go héifeachtúil go háirithe i gceantair uirbeacha. Tá uimhir shuntasach de láithreáin fholmha faoi láthair i gceantair uirbeacha ar fud na tíre dómhaoin agus neamhfhorbartha. Tá Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tiomanta do shuíomhanna folmha agus neamhúsáidte sa Chontae a aithint agus a chur in ord tosaíochta do thithíocht agus cuspóirí athghiniúna.

Leagann an An tAcht Athghiniúna Uirbeacha agus Tithíochta 2015 amach dhá chatagóir leathan láithreáin folamh a mbeadh an tobhach infheidhme ina leith:

- Tailte criosaithe do chuspóirí chónaithe.
- Tailte le riachtanas athghiniúna.

Tá na tailte a leanas criosaithe le haghaidh cuspóirí cónaithe nó do cuspóirí chónaithe go príomhúil san áireamh sna cuspóirí a leagtar amach san Acht Athghiniúna Uirbeach agus Tithíochta, 2015 maidir le tobhach láithreáin folamh:

- Cuspóirí RES agus RES-N tailte criosaithe mar go bhfuil an inniúlacht iontu cóiríocht chónaithe a sholáthar.

Tá na tailte criosaithe seo a leanas áiritheear mar thailte le cuspóir forbartha agus athghiniúna ar cheantair mar a bhfuil gá le hathghiniúint:

- Cuspóir REGEN (athghiniúint), agus ceantair le riachtanas athghiniúna laistigh TC (croílár an bhaile), DC (ionad Dúiche), VC (Ionad Sráidbhaile) agus LC (IONad Áitiúil).

Tá acmhainn iontach tithíochta agus spás fostaíochta sna tailte seo, a leagtar amach i gcuspóirí criosaithe. Chomh maith leis sin, tá an talamh áitiúil, bhaile, stáidbhaile agus ionad dúiche criosaithe áirithe mar gheall ar an ról tábhachtach atá acu do chomharsanachtaí agus pobail leitheadach inbhuanaithe.

13.5.2 Meascán de Chineálacha Áitribh

Is ceart don meascán áitribh iomlán i scéimeanna chónaithe foráil a dhéanamh le haghaidh réimse cothrom de chineálacha áitribh agus méideanna le freastal ar éagsúlacht teaghlach. Ar shuíomhanna ionlíonta níos lú, ba chóir go mbeadh meascán áitreabh ag cur go héifeachtach le meascán áitreabh iomlán sa cheantar.

Deir SPPR 1 an chaipéis Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Treoirínte do hArasáin Nua (2020) go gcuimseofar forbairt chónaithe suas go dtí 50% sheomra amháin nó aonaid chineál stiúideo (gan níos mó ná 20-25% den fhorbairt iomlán molta mar stiúideonna) agus ní bheidh aon riachtanas íosta le haghaidh arasáin le trí nó ceithre sheomra leaba.

Cuireann na treoirlínte san áireamh freisin pleananna forbartha reachtúla a meascán do fhorbairtí arasáin agus tithíochtaí eile a shonrú, ach amháin tar éis Measúnú ar Riachtanas agus Éileamh Tithíochta (HNDA) fianaise-bhunaithe, atá aontaithe ar cheantar, contae, cathair nó bunús ceantair uirbeach agus cuimsithe i bplean(anna) forbartha oiriúnach.

Déanann an Stratéis Tithíochta agus HNDA eatramhach in Aguisín 11 den Phlean Forbartha measúnú bunaithe ar fhianaise don Chontae suas go dtí 2028. Ag aithint an gá atá le níos mó tithíochta teaghlaigh in arasáin nua, an candam ar cheadanna pleanála ar marthain le haonaid aon seomra agus dhá sheomra leaba, agus tionchar féideartha dlús ard de monathithíocht ar cheantair, go háirithe i gceantar athghiniúna, shonraigh an Plean Forbartha tagarmharc d' aonaid trí sheomra, mar atá leagtha amach thíos.

Meascán Aonaid

Soláthróidh tograí le haghaidh fhorbairt chónaithe 30% ar a laghad d'aonaid 3 sheomra leaba mura léirítear:

- go bhfuil srianta suíomh leithleach ann a chuirfeadh isteach ar an fhoráil seo
- go bhfuil meascán tithíochta molta a chomhlíonann ant-éileamh faoi leith atá riachtanach sa cheantar, ag cur san áireamh an cineál tithíochta atá i réim laistigh siúlóid 10 noiméad ón suíomh agus don shocheacnamaíoch, daonra, agus sonraí tithíochta a leagtar amach sa Straitéis Tithíochta agus HNDA eatramhach.

Ba chóir go sholáthródh Meascán Aonaid:

- Mar chuid den Mheasúnú Cáilíochta Tithíochta atá mínithe faoi Alt 6 den Thithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: *Caighdeáin Deartha d'Arasáin Nua* (2020), **miondealú mionsonraithe** den chandam de chineálacha aonaid molta a chuimsíonn an scoilt idir seomra 1, 2 sheomra agus 3 sheomra móide agus atá i gcomhréireacht leis an íosta 30% aonad 3 sheomra,
- **Ráiteas** ag léiriú conas atá an scéim deartha/agus in-oiriúnaithe do dhaoine níos sine/ daoine atá míchumasach/ nó tithe saoil, ar shuíomh nó plean urláir:
 - Atá deartha agus suite maidir le riachtanais shean-daoine agus/nó daoine le míchumas.
 - Atá deartha maidir leis an gcoincheap saolré solúbtha agus/nó tithe ó ghlúin go glúin.
- I gceantair chónaithe nua sainaitheanta, tá sé oiriúnach go gcuimseodh scéimeanna meascán cineálacha tí agus más tithe amháin atá sa scéim, ní mór aonaid bheaga níos lú ná 3 sheomra a sholáthar tithe ó ghlúin go glúin, faoi réir dearadaj uirbeach agus ag cinntiú úsáid éifeachtúil tailte uirbeacha.

Sa bhreis ar an riachtanas thuas, féadfaidh forbairtí Comhairle Cuid 8 nó forbairtí Cuid 10 nó forbairtí ag Comhlachtaí Tithíochta Formheasta do scéimeanna chónaithe meascán eile a mholadh maidir le feidhmeanna faoi leith chun seachadadh a dhéanamh de réir riachtanais Liosta Tithíochta na Comhairle agus an liosta Tithíochta.

13.5.3 Tionacht Aonaid

Tacóidh an Chomhairle le meascáin de chineálacha tionachta ar fud an Chontae d'fhonn lóistín oiriúnach a chruthú do gach duine agus leithscaradh míchuí agus ró-iomadú tionachta aonar a dhíspreagadh laistigh de cheantar áitiúil (10 nóiméad siúil ó na forbartha molta) faoi réir fhorálacha an Straitéis Tithíochta agus HNDA eatramhach nó aon HNDA Réigiúnach a bhunófar sa todhchaí.

Chomh maith leis an riachtanas thuas, féadfaidh Comhairle Cuid 8 nó Cuid 10 de na forbairtí seo ag Comhlachtaí Tithíochta Formheasta do scéimeanna chónaithe meascán eile a mholadh maidir lena fheidhmeanna faoi leith chun riachtanais Roinn Tithíochta na Comhairle agus an Liosta Tithíochta a sheachadadh.

13.5.4 Caighdeáin Chónaithe

Mar a léiríodh i gCaibidil 6: Tithíocht: ba chóir go sholathródh dearadh agus leagan amach áitreabh aonair timpeallacht ar ard-cháilíocht do áitribh i scéimeanna foirgnithe nua. Ba chóir go dtabharfadh dearthóirí aird ar na caighdeáin a leagtar amach sa Chaibidil seo, agus sonraí maidir le toisí sheomra, buntomhas agus achar úrláir iomlán nuair atáthar ag dearadh caighdeáin chóiríochta chónaithe a leagtar amach i:

- *Tithíocht Cáilíochta do Threoirlínte um Phobail Inbhuanaithe*, DEHLG (2007),
- *Treoirlínte d'Údarás Pleanála ar Fhorbairt Inbhuanaithe Chónaithe I gceantair uirbeacha* (2009), *Lámhleabhar Choimhdeachta Deartha Uirbeach – Treoir Chleachtas Is Fearr*, DEHLG (2009)
- *Tithíocht Inbhuanaithe Uirbeach: Caighdeáin Deartha do hArasáin Nua* (2020).

D'fhonn cloí le caighdeáin tithíochta agus arasáin mar atá leagtha amach amach thíos, ba chóir go mbeadh **Sceideal Lóistín agus Measúnú Cáilíochta Thithíochta** le gach iarratais pleanála in éineacht le caipéis faoi réir Mír 6 den *Thithíocht Inbhuanaithe Uirbeach: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua*, 2020.

Tithíocht

Ba chóir do gach teach caighdeáin íosta achar úrláir mar atá i *dTreoirlínte Thithíocht do Phobail Inbhuanaithe*, DEHLG (2007) shásamh nó a shárú, mar a léiríodh sa tábla thíos agus ba chóir dó a bheith deartha freisin le dóthan toisí sheomra a chruthaíonn ardcháilíocht agus spásanna chónaithe oiriúnaithe.

Éileofar ar thogra forbartha cvloí le caighdeáin spáis phríobháideach oscailte íosta a leagadh amach sa tábla thíos nó iad a shárú Go ginearálta, ba chóir go mbeidh Spás Príobháideach Oscailte do thithíocht lonnaithe laistiar de line tosaigh tógtha an tí agus a bheith deartha chun áis phríobháideach imleor a sholáthar.

Tábla 3.20: Caighdeáin Íosta do Thithíocht

Cineál Aonaid	Toise Tí	Spás Príobháideach Oscailte
Seomra amháin	50 m.c.	48 m.c.
Dhá sheomra leaba	80 m.c.	55 m.c.
Trí sheomra leaba	92 m.c.	60 m.c.
Ceithre sheomra leaba agus níos mó	110 m.c.	70 m.c.

Léireoidh iarratais tithíochta ina moltar sínte roghnacha ar na líníochtaí méid an tsínte agus a ngéilliúlacht do na caighdeáin thuas i scéimeanna cónaithe nua.

Árasáin

Is ionann árasán agus aonad chónaithe féinchiomsitheach i bhfoirgneamh il-aonad le rochtain grúpáilte nó rochtain pobail a d'fhéadfadh aonaid dhá urlár a bheith ina measc. Ar son na soiléire, is ceart achar urláir a thomhas go himmheánach ó bhalla go balla.

Ba chóir go gcomhlíonann gach árasáin le Riachtanais Mionsonraithe Bheartas Pleanála (SPRRs), na caighdeáin a leagadh amach faoi Aguisín 1, agus ábhair ginearálta) *Tithíocht Inbhuanaithe Uirbeach: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua, Treoirlínte do hÚdaráis Pleanála*, DECLG (2020) (Treoirlínte Árasáin)

Tá inneachar na dtreoirlínte uimsithe thíos agus achair úrláir íosta leagtha amach i dtábla 3.2.1 faoir réir SPPR 3 de ma Treoirlíne Árasáin. Ní mór na riachtanais á áirítear sna caighdeáin forbartha oiriúnacha, gan a bheith teoranta do: achair úrláir íosta agus leithead do chistiní, aird urlár don tsíleáil, seomraí leaba, spás poiblí oscailte, spás príobháideach agus pobail, spás spraoi, sábháilteacht agus slándáil, caighdeáin fuaimiúil agus príobháideachta, a chomhlíonadh freisin sa leagan amach thíos agus sna Treoirlínte Árasáin.

Tábla 3.21: Caighdeáin Íosta le haghaidh Árasáin

Cineál Aonaid	Arásán	Spás Príobháideach Oscailte	Spás Oscailte Pobail	Stóráil
Stiúideo	37 m.c.	4 sq.m	4 m.c.	3 m.c.
Seomra amháin	45 m.c.	5 sq.m	5 sq.m	3 m.c.
Dhá sheomra leaba (3 duine)	63 m.c.	6 sq.m	6 m.c.	5 m.c.
Dhá sheomra leaba (4 duine)	73 m.c.	7 sq.m	7 m.c.	6 m.c.
Trí sheomra leaba (5 duine)	90 m.c.	9 m.c.	9 m.c.	9 m.c.

Cosaintí ar Mhéid Árasáin

D'fhonn méid árasáin agus scéimeanna ar ard-cháilíocht a chothú chun cinntiú go mbeidh árasáin tógtha ar chaighdeán íosta, tá na cosaintí seo a leanas riachtanach sna Treorlínte:

1. I bhforbairtí chónaithe príobháideacha, ní féidir le haonaid 2- sheomra leaba (3 duine) a bheith níos líonmhaire ná 10% de na haonaid iomlán atá molta,
2. Sáróidh formhór na n-árasáin in aon scéim molta de 100 aonad nó níos mó caighdeán achair urlár íosta do aon comhcheangal de 1, 2 nó 3 aonad seomra, de 10% ar a laghad. Ní mór aon aon árasáin stiúideo a áireamh san iomlán ach níl siad somheasta mar aonaid a sháraíonn 10% ar a laghad den íosmhéid.
3. Sáróidh formhór na n-árasáin in aon scéim molta de 10- 99 aonad nó níos mó a an caighdeán achair urlár íosta do aon comhcheangal de 1, 2 nó 3 aonad sheomra, ag 10% ar a laghad. Sa scéimeanna seo, tá sé inghlactha an t-achar urláir íosta breise de 10% a dháileadh tríd an scéim, m.sh: chuig gach aonaid molta, chun solúbthacht níos gfearr a cheadú.

Spás Oscailte

- Beidh candam spáis oscailte príobháideach ann do árasáin faoi réir Tábla 3.2.1.
- Solathrófar an spás seo i bhfoirm paitíonna/léibhinn, agus balcóin agus gairdíní dín ag an leibhéal uachtarach agus a chóir a bheith lonnaithe chun treoshuíomh gréine a fheabhsú agus bheith dearth chun scáil agus féachaint síos a laghdú.
- Ní chóir balcóiní bheith ag starradh ar chosán an phobail ar mhaitheas sábháilteachta agus ba chóir iad a leagadh siar.
- Ba chóir balcóiní bheith ceangailte agus caidreamh feidhmiúil leis na príomhcheantair chónaithe san árasán.
- I gcásanna áirithe, 'gairdíní an gheimhridh' scáileáin uaine a sholathrófar. Doimhneacht íosta de 1.5 méadar atá riachtanach do bhalcóiní, I bhfad úsáidte chun caighdeáin faoi Thábla 3.2.1 a chomhlíonadh.
- Nuair atá spas áise ag bun-leibhéal molta, beidh cóireáil na teorann incorpraithe chun príobháideacht a chinntiú.
- Nuair atá spas príobháideach agus pobail comhcheangailte lena chéile, ba chóir idirdhéalú soiléir idir eatarthu le choireáil teorann agus/nó 'stráca príobháideach' idir an dá.

Spás Poiblí/Leath-Phríobháideach

- Ba chóir go solathrófar spás oscailte poiblí i scéimeanna ina bhfuil árasáin.
- Ba chóir go mbeadh spásanna oscailte poiblí mar chuid lárnach den scéim, bheith agtha ó radharc iomlán an phobail agus ó rochtain phoiblí, agus a bheith srianta trí dhearadh agus/nó bacainní fhoirmiúla.
- Is ceart spás áise poiblí i bhforbairtí árasán agus/nó forbairtí tithíochta a sholathar mar ghairdín laistigh den chlós bloic imlíne nó de bhloc árasáin líneach lena thaobh.
- Ba chóir an spás oscailte pobail bheith sofheicthe ó, agus inrochtana, don oiread agus is féidir de na haonaid sa scéim molta.
- Ní bheidh spás oscailte doshroichte, folaithe, nó cúlthailte eils, ná stráicí caola líneacha de spás oscailte poiblí inghlactha.

Caighdeáin Stórála Inmheánach

- Ba chóir go mbeadh stóráil sa bhreis ar chófraí cistine agus troscán an tseomra leaba ann.
- Ní chomhairfear teophreas/ coire mar spás stórála ginearálta.
- Ag soláthar stóráil faoi réir Tábla 3.21, ní sáróidh aon sheomra stórála aonar 3.5m.c. agus solathrófar stórála mar chuid den aonad árasáin.

Airde ó Úrlár go Síleáil

Faoi réir SPPR 5 de na Treoirlínte Árasáin, is ceart go mbeadh airde urlár árasáin ag leibhéal na talún go síleáil 2.7m ar a laghad agus méadófar í i gcúinsí ar leith, go háirithe má tá sé riachtanach chun úsáid tráchtála a éascú amach anseo. Féadfaidh údaráis áitiúla lánrogha a dhéanamh ar bhonn cás ar chás ar scéimeanna athchóirithe suíomh de aon mhéid nó scéimeanna inlíonta uirbeacha suas go 0.25 ha, faoi réir dearadh cáilíochta.

Ardaitheoir agus Sloic Staighre

Faoi réir SPPR 6 de na treoirlínte Árasáin, solathrófar uasmhéid de 12 árasán an t-urlár don sloc ar gach urlár i scéimeanna árasáin. Féadfar an uas-fhoráil seo a mhéadú le haghaidh scéimeanna tógála athchóirithe ar shuíomhanna de aon mhéid nó ar scéimeanna inlíonta uirbeacha ar shuíomhanna suas go 0.25ha, faoi réir dearadh cáilíochta iomlán atá ag cloí le rialuithe tógála.

Achair Scartha agus Leagan amach an Bhloic

Déanfaidh gach togra forbartha cónaithe, go háirithe forbairtí árasáin agus iad siúd atá níos airde ná trí hurlár, achair scartha inghlactha a sholáthar sa bhloc chun tionchar diúltach a sheachaint ar nós: an iomad radhairc thar na comharsana, nó tionchar scáthaa agus coinníollacha áiseanna chónaithe inbhuanaithe agus spásanna oscailte a sholáthar.

I Mír 10 den *Lámhleabhar Deartha Uirbeach* (2009) léitear príobháideacht agus conláiste. Soláthrófar achar scartha 22 méadar go ginearálta idir fuinneoga atá os comhair a chéile ar mhaithe le príobháideacht. Cuirfear achair laghdaithe san áireamh maidir le scéimeanna dlúis níos airde nó suíomhanna comhdhlútha inlíonta nuair a úsáidtear réitigh deartha nuálacha chun ard-chaighdeán príobháideachta a choinneáil.

- Tá achar glanspáis íosta breis is 22 méadar riachtanach go ginearálta, idir fuinneoga os comhair a chéile i gcás arásáin trí urlár ar airde. I mbloic níos airde, ba chóir achar scartha níos mó a éileamh maidir le leagan amach, méid agus dearadh.
- I gcásanna faoi leith, ag brath ar threoshuíomh agus suíomh i limistéar tógtha, féadfaidh achar scartha laghdaithe a bheith inghlactha.
- I ngach cás nach gcomhlíontar na h-chair scartha, féadfaidh an t-iarratasóir anailís tréimhse infhaighte solas an lae a chur faoi bhráid don fhorbairt molta.

Príobháideacht agus Comaoineacha Slándála

- Is ceart do bhloic árasáin agus foirgnimh anuas ar an réimse Poiblí.
- Is ceart bealaí iontrála a thaispeáint go soiléir, a bheith soilsithe go maith agus suite os cionn áitribh atá comhcheangailte.

- Ba chóir aird faoi leith a thabhairt do shlándáil árasáin ar leibhéal na talún agus ar rochtain ar limistéir phoiblí inmhéanacha agus seachtracha.
- Is ceart stráice príobháideachta de 1/5 méadar ar doimhne ar a laghad, nó gairdín tosaigh a bheith ag áitribh le éananas díreach chun na sráide.
- Ba chóir go mbeadh sé sin faoi thionchar dearadh, scála agus treoshuíomh an fhoirgnimh agus ag nádúr na sráide nó an cheantair poiblí agus má tá a leithéid ann, a bheith faoi réir ag dearadh tírdhreacha oiriúnach agus ionramháil teorainn.

Déthreoíocht

In árasáin le déthreoíocht is ceart go mbeadh fuinneoige atá oscailte ar dhá bhalla nó níos mó a sholathraíonn radharc níos mó ná treo amháin. Ní mheastar úsáid fuinneoige, eanga, nó roctha ar airdí seachtracha aonaracha, a bheith inghlactha agus/nó dóthanach le bheith measta mar ghné détreoch agus measfar na haonaid sin mar aonaid ghné aonaracha. Is fearr na fuinneoga a bheith os comhair a chéile, nó in aice timpeall an chúinne. Faoi réir SPPR 4 de threoirlínte Árasáin:

- Beidh 33% ar a laghad de aonais déthreoch riachtanach i 'gceantair lárnach agus uirbeacha inrochtana', nuair is féidir dearadh ardcháilíochta a bhaint amach maidir leis na tréithe a bhaineann leis an suíomh agus le éadanas maith sráide a chinntiú.
 - I 'gceantar bruachbhailteach nó meánleibhéal', is cuspóir é go mbeidh gné déthreoch ag 50% ar a laghad de na hárasáin go ginearálta i scéim aonarach.
- Le haghaidh scéimeanna tógála áthchóirithe ar shuíomhanna aon toise nó scéimeanna inlíonta uirbeach ar shuíomhanna suas go 0.25ha, féadfaidh údaráis pleanála díscréid níos mó a dhéanamh chun foráil aon dédhreach a sholáthar ag bun-leibhéal níos lú ná 33% íosta atá léirithe ar bhunús cás ar chás, ach faoi réir ghnóthú dearadh ar cháilíocht ard I ngnéithe eile.
- Nuair a sholáthraítear árasáin gné déach, ba chóir líon aonaid i dreo an deiscirt a mhéadú, le haonaid atá I dtreo an an Iarthair nó an Oirthir atá inghlactha freisin.
- Meastar árasáin ar ghné aonarach atá I dtreoan Tuaiscirt, ag breathnú os cionn áise tábhachtach ar nós páirc phoiblí, gairdín nó spás foirmiúil, nó comhlacht uisce nó tréith áise eile.
- Tá cúram faoi leith riachtanach nuair atá fuinneoga lonnaithe ar na hurláir ag an bun-leibhéal faoi scáil foirnimh chomhcheangailte.

Solas na gréine/Solas an Lae

Beidh forbairtí chónaithe faoi threoir chur chuige feidhmíochta cainníochtúla agus moltaí faoi 'Pleanáil Leagan Amach an Suíomh do Sholas an Lae agus Solas Gréine' (dara eagrán): *Treoirlíne do Chleachtadh Maith (BRE 2011)* agus BS 8206-2: 2008 – 'Soilsiú do Fhoirgnimh' – Cuid 2: Cód Cleachtais do Shoilsiú le Solas an Lae'. Agus/ nó aon threoir uasdátaithe.

- Beidh **anailís solas lae** riachtanach le haghaidh gach forbairt mholta d'aonaid 30+ nó in aon chás eile ina bhféadfadh an leagan amach nó an dearadh cur isteach go míchothrom ar chonláiste cónaithe go.
- Is ceart tionchar aon fhorbartha ar sheomraí chónaithe a bhreithniú freisin.

Tá sé de dhualgas ar thiomsaithe iarratais chónaithe a léiriú go mbeidh an fhorbairt de réir an chaighdeáin a leagtar amach maidir le tionchar féideartha ar cháilíocht agus úsáideacht spásanna lena n-áirítear spásanna oscailte poiblí agus spásanna pobail. Féadfar é sin a bhaint amach trí airde oiriúnach agus treoshuíomh de bhloic chomhcheangailte chun leibhéal dóthanach desholas na gréine a cheadú sa spás conláiste poiblí i rith na bliana.

Croíláir Rochtana agus Limistéir Chomhchoiteanna

- Ba chóir scéimeanna árasáin iontrálacha comhroinnte a íoslaghdú, más féidir, i bhfabhr le rochtain ar a ndoras féin ag leibhéal na sráide.
- Nuair atá forsheomraí comhroinnte molta, is an líon aonad a roinneann iontráil amháin a choinneáil chomh híseal agus is féidir.
- Is ceart staighrí seachtracha starracha mar rochtain ar na hurláir uachtaracha a sheachaint mar go bhféadfadh siad ceannas a ghlacadh ar an sráid-dreach.

Áiseanna Triomú Éadaí

Is ceart áiseanna triomú éadaí le dea-aeráil imleor a sholathrófar i bhforbairtí árasáin i bhfoirm áiseanna poiblí de mhéid oiriúnach nó áiseanna aonaracha laistigh de gach aonad.

Tuairisc Shaolré an Fhoirgnimh agus Comhlachtaí Bainistíochta

Ní mór costais reatha fad-téarmacha agus comhlíonadh deiridh an Acht Forbartha II-aonad, 2011, (Acht MUD) a chomhlíonadh. Leagann an tAcht MUD amach na ceangaltais reachtúla maidir leis an mbainistíocht a bhaineann le forbairtí árasáin.

Mar seo, beidh **tuairisc shaolré an fhoirgnimh** le hiaratais pleanála le haghaidh forbairtí árasán. Áirítear sn hábhair sin faoi réir *Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua* (2020):

- Measúnú ar chostais reatha fad-téarmacha agus cothabhála mar a bheidh feidhm leo i leith gach aonad cónaithe ag am an iarrais,
 - Bainistíocht ar Réadmhaoin cheantar comhchoiteann na forbartha
 - Buiséad táille sheirbhíse.
 - Caithfidh an tuairisc a léiriú cén bheart atá measta go sonrath ag an tionscnóir chun bainistiú éifeachtach a dhéanamh agus costais a laghdú chun tairbhe na n-áititheoirí.
- Dá réir sin, agus cead pleanála á bhronnadh ar na forbairtí seo, nach bhfuil molta a bheith Tógtha i gCúram ag an gComhairle, féadfaidh údaráis pleanáil coinníolacha pleanála oiriúnacha a cheangal a éilíonn:
- Aontú leis an Acht MUD,
 - Comhlachta Bainistíochta Úinéara a bhunú (OMC) agus:
 - Ciste fiachmhúchta a bhunú agus a chothabháil go leanúnach atá oiriúnach do na háiseanna san fhorbairt a éilíonn cothabháil agus athnuachan leanúnach.

Dearadh Tógála

- I ngach foirgneamh nua beidh teicneolaíochtaí inbhuanaithe atá in ann Rátáil Fuinnimh an Fhoirgnimh a bhaint amach de réir foráileacha S.1 Uimhir.666 de 2006 na gComhphobal Eorpach (Oibriú Fuinnimh na bhfoirgneamh) Rialaithe 2006.
- Beidh bearta spárála uisce, le n-áirítear buainteoireacht uisce fearthainne d'úsáidí sheirbhísí inmheánacha riachtanach i ngach foirgneamh nua.
- Éileofar go háirithe ar gach aonad cónaithe nua le córais bailithe uisce dhromchla aonaí butaí uisce a sholáthar.
- Déanann na foirgnimh nua foráil do dhíonta nó ballaí glasa nó donna chun cuidiú le hionsú uisce ach freisin a bheith mar thionchar dearfach ar an gcomhshaol agus ar chonláiste amhairc.

Le níos mó sonraí, féach ar Chaibidil 4 Bonneagar Glas agus Caibidil 11 *Bonneagar agus Seirbhísí Chomshaoil*.

13.5.5 Tógáil-le-Ligean / Cóiríocht Chomhroinnte

Is ionann Tógáil-le-Ligean agus lóistín saintógtha, lóistín árasáin ar cíós go fad-téarmach a chuimsíonn conláistí tiomanta cónaithe agus áiseanna.

Ní mór do gach lóistín BTR atá beartúaontú le SPPR 7 agus SpPR 8 mar atá leagtha amach faoi na Treoirínte Árasáin.

Tá lóistín comhroinnte comhdhéanta de chóiríocht shaincheaptha atá bainistihe mar a mbíonn seomraí aonair ligthe ar cíós laistigh d'fhorbairt iomlán lena n-áirítear rochtain ar áiseanna comhroinnte nó áiseanna agus conláistí poiblí.

Faoi réir SPPR 9 de na Treoirínte Árasáin, beidh toimhde gcoinne bronnadh chead pleanála ar lóistín comhroinnte/ forbairt il-chónaithe mura bhfuil an fhorbairt molta riachtanach chun freastal ar éileamh faoi leith faoi Mheasúnú Riachtanais Tithíochta agus Éilimh.

13.5.6 Tithe Altranais / Cóiríocht Maireachtála Cuidithe

Lárnach don fhís den Shláintecare (an córas Rialtais chun seirbhísí sláinte agus cúram sláinte) a thrasfhoirmiú tá gluaiseacht chun an oiread cúraim is féidir a sholáthar cóngarach don mbaile, ionas go mbeadh daoine in ann dul chuig ospidéal nuair atá sé fíor-riachtanach; pléadh é sin i gCaibidil 8, Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí. Nuair a aithnítear go bhfuil gá le cineálacha éagsúla lóistín do dhaonra atá ag dul in aois, tógfar critéir éagsúla san áireamh maidir le teach altarnais nó lóistín maireachtála cuidithe:

- Bheadh friotaithe in aghaidh na háiseanna sin i gceantair iargúlta lasmuigh de cheantair uirbeacha mura bhfuil cóngarach do nascanna iompar poiblí ar ard-chaighdeán agus soláthar nascanna coscáin maithe.
- Ba chóir go mbeadh áiteanna lonnaithe i gcomharsanachtaí bunaithe/ceantair chónaithe le freastal maith ón mbonneagar pobail, agus áiseanna. Ba chóir go mbeadh rochtain réasúnta ag áititheoirí sa todhchaí ar sheirbhísí áitiúla ar nós siopaí agus áiseanna pobail.

- Ba chóir breathnú ar thionchar féideartha ar chonláistí chónaithe áitreabh nasctha.
- Féadfar laghdú ar sholáthar spás oscailte, faoi réir riachtanais na n-áititheoirí a mheas ó thaobh cainníochta agus cáilíochta, nuair atá cáilíocht an spáis ar ardchaighdeán deartha chun riachtanais na n-áititheoirí a chomhlíonadh.
- Ba chóir foráil imleor a dhéanfar le haghaidh áiseanna páirceála.
- Ba chóir go mbeadh toise agus scála an togra molta oiriúnach don cheantar.

13.5.7 Sráidbhailte Scoir

Beidh sráidbhailte scoir m.s. forbairtí tithíochta atá déanta d'aonaid tithíochta neamspleácha, le háiseanna teoranta/nó cúraim nó gan iad atá ar shuíomh riachtanach chun lonnaíocht a dhéanamh ar shuíomhanna cónaithe criosaithe (nó i gcás nach bhfuil aon phlean cheantair áitiúil ann, laistigh den theorainn sainithe an tsuímh).

- Faoi réir an tÚdarás Pleanála a bheith sásta go mbeidh conláiste cónaithe ar leibhéal inghlactha ar fáil agus á chothabháil, is féidir laghdú ar na gnáthchaighdeáin le haghaidh carrpháirceála agus spás oscailte príobháideach a mheas i sráidbhailte scoir.
- Beifear ag súil go mbeadh na haonaid chónaithe sna sráidbhailte seo de mhéid measartha (gan a bheith níos mó ná 2 sheomra leaba nó achar 75m.c.), teach aon urláir, le cothabháil íseal agus rochtain ard le freastal ar riachtanais na spriocshealbhóirí.
- Ní mór do shuíomh iomlán an tsráidbhaile scoir, lena n-áirítear na haonaid tithíochta go léir, an bonneagar agus na háiseanna, a bheith in úinéireachta aonair leis an suíomh iomlán, le comhaontachtaí léasa do na sealbhóirí agus comhlacht bainistíochta ann chun na háiseanna comhroinnte a bhainistiú agus a bheith freagracha as.
- Más gá, ar son inmharthanacht an tionscadail, aonaid aonair a dhíol, déanfar é seo ar bhonn chomhaontú dlí ina sonraítear nach mbeidh na haonaid in úsáid ach le haghaidh cóiríochta daoine atá ar aois scoir.

13.5.8 Táthú Cónaithe

Suíomhanna Inlíonta

Ní mór do fhorbairt ar shuíomhanna inlíonta na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- A bheith faoi threoir Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe *Ceantair Uirbeacha – Treoirlínte do hÚdarás Pleanála DEHLG, 2009 agus an Lámhleabhar Deartha Uirbeach* a ghabhann leis.
- Beidh **Anailís suímh** a phléann scála, lonnaíocht agus leagan amach na forbartha nua ag tógaint an comhthéacs áitiúil san áireamh le gach togra forbartha inlíonta. Ar shuíomhanna beaga timpeall 0.5 heictéar nó níos lú, beidh méid áirithe chomtháthaithe leis an bhfoirm tógála máguaird ag teastáil, trí dhlús, tréithe ar nós leaganacha dín, patrúin fuinneoige agus ábhair agus bailchríoch. Beidh níos mó solúbthachta ag suíomhanna níos mó chun carachtar neamhspleách a shainiú.
- Cé go n-éileofar caighdeáin íosta i scéimeanna athchóirithe, aithnítear nach mbeidh toradh pleanála dearfach ar seo, go háirithe maidir le foirgnimh stairiúla, 'tionscadail chónaí os cionn an tsiopa', agus forbairtí inlíonta teanna (níos lú ná 0.25 Heicteáir) i lár-ionaid uirbeacha. Chun solúbthacht a cheadú, measúnófar na caighdeáin ar bhonn cás ar chás, agus nuair a mheasfar iad

bheith oiriúnach, laighdófar iad i bpáirt nó san iomlán, faoi réir cáilíochta deartha iomlána in aontú le treoirlínte: *Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeán Deartha d'Árasáin Nua*, 2020.

- Is ceart tréithe suntasacha suímh, ar nós cóireálacha teorann, piléir, bearnaí gheataí agus fásra a choinneáil, gan dochar do sholáthar comhéadan gníomhach leis an sráid.
- Nuair atá an airde molta níos mó ná an limistéar máguaird, ba chóir trasdul a sholáthar (Féach ar Chaibidil 5, Mír 5.2.7, Mír x na Caibidle seo agus Aguisín X: Treoir Deartha Airde Foirgnimh)
- Faoi réir chosaint oiriúnach chun conláiste áitribh a chosaint, féadfar laghdú ar spás poiblí oscailte agus caighdeán charrpháirceála a bhreithniú le haghaidh fhorbairt inlíonta, fo-dheighilt áitribh, nó atá an fhorbairt írithe ar ghrúpa faoi leith ar nós daoine scothaosta nó mic léinn. Scrúdófar foráil spás poiblí oscailte i gcomhthéacs cáilíochta agus chandaim spás oscailte príobháideach agus cóngarach don pháirc phoiblí. Tá forbairt i bhfoirm chlóis do chónaí neamhspleách maidir le tithíocht do dhaoine scothaosta á spreagadh i limistéir oiriúnacha. Scrúdófar carrpháirceál i gcomhthéacs sholáthair chórais iompair agus cóngarach do sheirbhísí agus áiseanna, ar nós siopaí.
- Measfar moltaí chun áitreabh nó áitribh a leagan ar mhaithe le forbairt inlíonta a éascú de réir caomhantais carachtair an cheantair agus cuirfear san áireamh cion tairbhe an struchtúir don suíomh amhairc nó d'oidhreacht tógála an cheantair.
- Beidh gach togra cónaithe comhtháite faoi threoir cur chuige comhlíonta cainníochtúla agus moltaí faoi *Leagan Amach an Suímh do Sholas an Lae agus Solas Gréine (dara eagrán): Treoirlínte do Chleachtas Maith (BRE 2011)* agus BS 8206-2: 2008 – *Soilsiú do fhoirgnimh – Cuid 2: Cód Cleachtais do Sholas an Lae*, agus/nó aon threoir uasdáthaithe.
- Ba chóir a chinntiú nach gcuirtear isteach ar chonláiste cónaithe mar gheall ar an fhorbairt molta.
- Beidh Seachadadh Spás Poiblí Oscailte agus Ranníoc in Ionad faoi réir na bhforálacha a leagadh amach faoi Alt 8.7.4 de Chaibidil 8, Bonneagar Phobail agus Spás Oscailte.

Suíomhanna Gairdín Cúinne/Taoibh

Is ceart go mbeadh forbairt sa chúinne agus/nó suíomhanna gháirdín taoibh nuálaíoch i ndearadh atá oiriúnach don chomhthéacs agus na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- Faoi réir Beartas 15: Síntí Chónaithe, is ceart go mbeadh an suíomh ar mhéid imleor chun glacadh le háitreabh nó áitribh eile agus go mbeadh cur ar gcúl oiriúnach á choinneáil do na foirgnimh chomhcheangailte le cinntiú nach dtarlódh aon thionchar neamhfhabhrach ar an gconláiste cónaithe in áitribh chomhcheangailte,
- Is ceart d'fhorbairt ar chúinne éadan déthreoch a sholáthar d'fhonn éadain fholmha a sheachaint agus suirbhéireacht fulangach an réimse poiblí a uasmhéadú.
- Ba chóir don áitreabh (áitribh) a bheith deartha agus suite go ginearálta chun freagairt do líne tosaigh an fhoirgnimh agus do phróifíl dín na n-áitreabh chomhcheangailte nuair is féidir.

Is ceart do thograí le haghaidh foirgneamh atá teilgthe amach nó isteach ón líne tosaigh foirngnimh gnéithe traidisiúnta a chuimsiú sa dearadh chun mothú comhtháiteachta le foirngnimh thadhlaacha a chothú.

- Is ceart do fhriotal ailtireachta na forbartha (a chuimsíonn ionramhála teorann) freagairt go ginearálta do charachtar na bhfoirgneamh chomhcheangailte agus mothú comhchuibheachta a chruthú. Moltaí comhaoiseach agus nuálaithe a fhreagaíonn don chomhthéacs a spreagadh, go háirithe ar shuíomhanna níos mó a thionlacan chónaithe éagsúla.
- Féadfar maolú sa chandam an spáis príobháidigh oscailte a mheast ar bhonn cás- ar- chás mar a cheadófar laghdú uasta 10%, nuair a chomhlíonann molta forbartha na caighdeáin eile agus nuair is féidir a léiriú conas is féidir foráil spás oscailte mar ard-chaighdeán, m.s: treoshuíomh buntáisteach, cruth agus feidhmiúlacht.
- Ní mheasfar aon fhoráil spás oscailte ar thaobh áitribh ach mar chuid den fhoráil spás oscailte príobháideach iomlán nuair a féidir é a úsáid mar spás ar ard-cháilíocht. Ní mheasfar stráicí caola spás oscailte ar thaobh áitribh mar spás conláiste príobháideach.

Forbairt Talamh Cúil

Is ceart do dhearadh forbartha na suíomhanna ar thalamh cúil na critéir don fhorbairt inlíonta a chomhlíonadh, chomh maith leis na critéir seo a leanas:

- Faoi threoir phróiseas anailíse suíomh maidir le scála, lonnaíocht agus leagan amach na forbartha.
- Seachnaítear forbairt ina phíosaí a chuireann isteach go mór ar charachtar an cheantair agus ar phatrúin bunaithe na forbartha sa cheantar.
- Beidh forbairtí atá cóngarach do thithe cónaithe chomhcheangailte teoranta do urlár amháin, chun scálú agus féachaint síos a sheachaint.
- Is ceart rochtain do choisithe agus d'fheithiclí a bheith soiléir agus, más cuí, nascacht meán-bhloic a chur chun cinn.

Fo-Roinnt Áitreabh agus Urláir Uachtair

- Is ceart go mbeadh áitribh fho-roinnte agus cóiríocht 'os cionn an tsiopa' faoi réir na dtreoirlínte oiriúnacha agus an chaighdeán atá sa Phlean Forbartha maidir le hárasáin agus cin tairbhe dearfach a bheith acu ar charachtar bunaithe agus conláistí an cheantair.
- Is ceart bearta maolaithe a bheith i ndearadh tithíochta 'os cionn an tsiopa' le dul i ngleic le foinsí féideartha seachtracha torainn.
- Is ceart pointe iontrála ar leith, le seoladh inaitheanta a sholáthar freisin. Ba chóir don fho-aonaid carachtar agus conláiste bunaithe an cheantair a chosaint.
- De lánrogha an Údaráis Pleanála agus faoi réir chosaint oiriúnach conláiste áitribh a chosaint, féadfar spás inmheánach, spás oscailte agus caighdeán carrpháirceála laghdaithe a mhesúnú i gcúinsí eisceachtúla le haghaidh fo-aonaid chónaithe nó cóiríocht 'os cionn an tsiopa', faoi réir gnéithe conláiste cúiteacha a choinníonn conláistí cónaithe na forbartha nó an cheantair.

Síntí

Ba chóir go mbeadh aird ag dearadh síntí ar phatrúin ceadaithe forbartha sa cheantar láithreach agus ar Treoir Síntí Tí Comhairle Chontae Dheiscirt Bhaile Átha Cliath (2010) agus aon chaighdeán a ghlacann a ionad.

Árasáin Teaghlaigh

Soláthróidh arasán teaghlaigh lóistín leath neamhspleách do bhall dhlúth teaghlaigh (atá spleách phríomhshealbhóirí áitribh atá ann cheana). Ní mheastar gur aonad chónaithe neamhspleách é árasán teaghlaigh agus mar sin ní mheasúnaítear spás oscailte agus caighdeáin carrpháirceála. Ní mór do mholtaí le haghaidh síntí árasán teaghlaigh na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- Iarrfar ar an Iarratasóir a léiriú go bhfuil fíor-ghá leis an árasán teaghlaigh,
- Ba chóir achar iomlán árasáin teaghlaigh gan 50% de achar urláir an teach chónaithe atá ann a shárú,
- Coinneofar an príomh-iontráil go dtí an teach atá agus beidh rochtain dhíreach ar an árasán teaghlaigh ó phríomhdhoras an phríomháitribh trí dhoras rochtana inmheánach, agus cuirfear na critéir dheartha do shíntí cónaithe i bhfeidhm.
- Beidh aon dóirse seachtracha a cheadaítear (mar rochtain ar spás príobháideach/ oscailte roinnte nó éalú tine) teoranta do thaobh nó cúl an tí.
- Féadfar coinníollacha a leagan ar aon chead nach féidir an t-árasán teaghlaigh a dhíol, a aistriú nó a chur ar léas ar leithligh ón bpríomháitreabh, agus nuair nach mbíonn an t-árasán teaghlaigh ag teastáil níos mó ní aonad cónaithe aonair a dhéanamh den áitreabh arís.

13.5.9 Tithíocht Tuaithe

Leagann an Straitéis Lonnaíocht Tuaithe atá léirithe I Mír 6.11 de Chaibidil 6 Tithíocht amach an beartas agus na cuspóirí chun riachtanais tithíochta tuaithe a mheast mar thithíocht ar thailte atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU', 'HA-DM', 'HA-LV' agus 'HA-DV'.

Léiríonn an mhír seo na sonraí agus na cuspóirí a dtacaíonn na beartais seo leo. Déanfar iarratais ar fhorbairt chónaithe a mheas ar bhonn cás ar chás, agus caithfear a dheimhniú:

- Go bhfuil gá fíor ann chun cónaí cóngarach don fhostaíocht (an fhostaíocht seo a bhaineann le pobail tuaithe), NÓ
- Go bhfuil nasc dlúth ag an teaghlach leis an bpobal tuaithe.

Ba chóir nach mbeadh cead pleanála bronnta ar iarratasóirí le haghaidh áitribh tuaithe nua agus ní mór a léiriú go soiléir go gcomhlíonfar na coinníollacha thuas tríd an fhaisnéis a leanas a chur faoi bhráid:

- Fianaise ar cháipéis a léiríonn go bhfuil an t-iarratasóir ag aontú le beartas tithíochta tuaithe;
- Léarscáil ag léiriú maoin agus talamh uile an teaghlaigh;

- Réasúnacht cén fáth gur roghnaíodh suíomh faoi leith don fhorbairt;
- Réasún láidir maidir leis an ngá atá le háit chónaithe eile sa cheantar tuaithe;
- Conas a fheabhasaíonn an gnó atá ann nó molta an ceantar tuaithe maraon le fianaise infheistíochta;
- Réasún soiléir ag sonrú cén fáth nach bhfuil árasán teaghlaigh oiriúnach mar rogha malartach;
- Tuairisc oiriúnachta suímh maidir le cóireáil fuíolluisce (Féach tuilleadh sonraí thíos).

Nóta: ní liosta uileghabhálach an liosta thuas, agus scrúdaítear gach iarratas ar bhonn cás-ar-chás.

Le haghaidh chuspóir measúnúnaithe ar chritéir riachtanais thithíocht tuaithe, tá an deighilt idir Crios Ard-Taitneamhachta Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM' agus Crios Ard-Taitneamhachta Ghleann na Dothra 'HA-DV' ag Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne agus an Crios 'HA-DM' ó dheas ón droichead agus an Crios 'HA-DV' lastuaidh den droichead.

Measfaidh an Chomhairle tithíocht tuaithe do dhaoine a léiríonn coinníollacha sláinte faoi leith – le taca cháipéisí cuí ó lia ceadaithe cláraithe agus eagraíochth mhíchumas – nuair atá riachtanas soiléir ag duine a bheith ina chónaí cóngarach do thacaíocht teaghlaigh nó i dtimpeallacht faoi leith.

Dearadh Tithíochta Tuaithe

- Is ceart anailís suímh chuimsitheach agus measúnú charachtar a chur faoi bhráid leis na hiarratais go léir ar thithe agus síntí i gcriosanna tuaithe agus ard-taitneamhachta (féach ar Mír 13.2.1 Charachtar Cheantair, Tírdhreacha Íogaire, agus Mír 13.2.2 Cosaint Éiceolaíoch. Is ceart don anailís agus don measúnú réasún a sholáthar le haghaidh dearadh agus suíomh na forbartha molta a chuimsíonn foirm, tógáil, bailchríoch, airde agus mórdhlúthú bunaithe ar an gcomhthéacs áitiúil agus nádúrtha. Ba chóir go mbeadh an fhorbairt seo íseal. An crith agus foirm an fhorbairt chónaithe i gceantair tuaithe agus ard-áiseanna, a chuimsítear struchtúir dín, a bheith comhdhlúth agus simplí le bailchríoch fhoirgnimh seachtrach a léiríonn an charachtar áitiúil an cheantair lena n-áirítear foirgnimh dúchasach agus ábhair tógála traidisiúnta. Ba chóir síntí codlata a íoslaghú agus gan príomghnéithe an dín a cheilt.
- Is ceart éadanas bóthair de 60 méadar ar a laghad a sholáthar do shuíomhanna áitribh nua i gceantair tuaithe agus is ceart iomadú tithíochta cois stráicí bhóthair ar bhealach a chruthaíonn forbairt ribíneach a sheachaint.
- Ní ceart áitribh agus síntí a lonnú ar líne mullaigh nó in áit ardaithe sa tírdhreach. Is ceart fána nádúrtha agus clúdach talún ar shuíomhanna a choinneáil, le scéim plandú crainn agus fála a úsaideann agus a mhéadaíonn plandú dúchasach. Is ceart teorainn páirce agus thaobh na mbóithre, ina gcuimsítear seanbhallaí teorann cloiche agus fála, a choinneáil nó a aththréimniú oiread is féidir ag léiriú conas a mheastar ar bhonneagar glas (féach ar Chaibidil 4 Bonneagar Glas). I ceart bearta Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe a chuimsiú chomh maith.
- Is ceart do chabhsáin agus limistéir pháirceála achar imleor páirceála carr agus casadh a sholáthar ar an suíomh agus caitear an fána nádúrtha agus líntí an tsuímh a leanúint le hábhair tréscailteacha oiriúnacha.

Is ceart achar pábháilte crua mórthimpeall an tí a sheachaint. Is ceart bealaí gheataí nua-aimseartha, piaraí, ballaí teorann a sheachaint ach amháin le ballaí teorann traidisiúnta a choinneáil agus a athchóiriú. I gceantair ard-taitneamhachta amhairc, féadfaidh iarratasóirí cabhsáin a choiméad le dromchlaí garbha chun cuma nádúrtha a thabhairt.

Cóireáil Fuíolluisce

Beidh ionaid choireála eisilteacha teaghlaigh agus ceantair síothlaithe ag freastal ar thithe tuaithe nó síntí réir le cheangaltais Chód Cleachtais EPA do *Chórais Chóireáil Fuíolluisce Teaghlaigh (Coibhéis Dhaonra <10)*, 2021, seachas nuair a cheadaítear i gcead pleanála roimh 7ú Meitheamh 2021 agus sa chás go bhfuil feidhm le *Cód Cleachtais EPA Chóireáil Fuíolluisce Teaghlaigh Ag Freastal ar Thithe Aonaracha* (2009). Ba chóir na sonraí seo a chur san áireamh le hiarratais do thithe nó síntí athsholáthair nuair atá méadú san éileamh ar inniúlacht chóireála aon chóras Chóireáil Fuíolluisce atá ann cheana.

13.5.10 Lóistín Sealadach

Measfar Ionaid Champála Saoire a chuimsíonn lóistín saoire sealadach (seallaithe agus nó áiteanna pubaill agus carbháin) agus áiseanna coimhdeacha ag ceantair oiriúnacha faoi réir chosaintí oiriúnacha maidir le haird ar chosaint chomhshaoil agus sabháilteacht tráchta.

Ní dhéanfar tograí maidir le múrál aon bhád nó báid ar feadh na bliana ag suíomhanna oiriúnacha a mheas ach ach faoi réir chostaintí oiriúnacha maidir le cosaint chomhshaoil agus sábháilteacht tráchta agus aon cheangaltas de chuid Bhealaí Uisce Éireann nó aon údarás reachtúil eile.

13.5.11 Spás Oscailte Poiblí

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8, Mír 8.7 Páirceanna agus spás Oscailte Poiblí**.

Solathrófar spás oscailte poiblí ag na rátaí atá mionsonraithe i dTábla 13.22 thíos. Is é an ráta áitíochta a úsáidtear le cuspóirí spás oscailte a ríomh ná 3.5 duine i gcás aonad cónaithe le trí nó ceithre sheomra leaba agus 1.5 duine i gcás aonad cónaithe le dhá nó níos lú sheomra.

Tábla 13.22: Caighdeáin Spás Phoiblí Oscailte Íosta

Land Use Úsáid Talún	Caighdeáin Spás Oscailte Poiblí (Íosta)
Caighdeán Iomlán	2.4 Ha do 1,000 Daonra
Forbairt Chónaithe Nua ar Chriosaithe Talún RES-N	Íosmhéid 15% d'achar an tsuímh
Forbairt Chónaithe Nua ar Thailte i gcriosaithe eile lena n-áirítear úsáid mheasctha.	Íosmhéid 10% d'achar an tsuímh

Cúiteamh in ionad Spás Oscailte

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8, Mír 8.7.4, Seachadadh Spás Oscailte Poiblí agus Deonacháin in Ionad.**

Tá sé de lánrogha na Comhairle deonachán airgeadais a ghlacadh in ionad aon riachtanas spás oscailte chun caighdeán iomlán a ghnóthú de 2.4 ha do 1,000 daonra, an deonacháin seo a úsáid le haghaidh páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna sa chomharsanacht a fháil nó a uasgrádú, faoi réir na spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh caighdeáin 'rochtaine ón mbaile' do gach cineál spás oscailte atá sonraithe i dTábla 8.2, Caibidil 8.

I gcoinníolacha eisceachtúla nóuair nach féidir atá fóráil páirceanna beaga nó uasgrádú, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta inrochtaine a bhaint amach, tá lonrogha an gComhairle deonachán airgeadais a ghlacadh in ionad riachtanas spás oscailte chun fóráil a cheadú nó uasgrádú a dhéanamh ar Pháirceanna Réigiúnacha, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh caighdeáin an spáis oscailte 'rochtaine ón mbailte' atá sonraithe i dTábla 8.2.

Nuair a ghlacann an Chomhairle deonachán airgeadais in ionad spás oscailte, beidh an ranníocaíocht iomlán ríofa ar bhunús costais a leagtar amach i Scéim Ranníocaíocht Forbartha, chomh maith le na costais forbartha don spás oscailte.

Cáilíocht Fhoráil Spás Oscailte Phoiblí

Cuimseoidh soláthar agus dearadh spás oscailte na moltaí seo a leanas:

Rochtain

- Ba cheart rochtain a bheith ag naeantair comharsanachta go léir ar réimse foirmiúil agus neamhfoirmiúil spásanna oscailte poiblí le haghaidh concláiste, áineasa, spóirt agus súgradh.
- Ba chóir spásanna oscailte a dhearadh agus a shuíomh le bheith inrochtana go poiblí ag modhanna inbhuanaithe ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ag brath ar an gcineál spás oscailte, agus a bheith inúsáidta ag áititheoirí uile an Chontae.
- Is ceart pointí rochtana imleor a sholáthar do spásanna oscailte chun faid a laghdú chuig na ceantair a fhreastalaítear orthu.
- A oiread is féidir, ba chóir spásanna oscailte a bheith nasctha lena chéile chun a luach áise a mhéadú, taisteal gníomhach idir eatarthu a spreagadh agus líonra bhonneagair glas a éascú.
- Is ceart ballaí leanúnacha agus bacainní eile idir spásanna oscailte a sheachaint.

Áiseanna Áineasa

- Ba chóir spás oscailte bheith dearth chun éagsúlacht áineasa gníomhach agus fulangach atá inrochtana do chách in ainneoin aois nó cumas a thairiscint.
- Is ceart ceantair spraoi do leanaí a sholáthar mar chuid lárnach de dhearadh fhorbairtí chónaithe nua agus úsáid mheasctha agus déileáil leo mar chuid den phlean tírdhreacha. Feach an mhír thíos ar Cheantair Spraoi Pháistí.

Bonneagar Glas, Bithéagsúlacht, agus Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe

- Ba chóir páirceanna agus spásanna oscailte a bheith suite le nascadh le chéile chun conairí glasa a chruthú agus a fheidhm bhonneagar glas a mhéadú.
- Crainn, fála agus cúrsaí uisce atá ann chean a choinneáil chun suíomh nádúrtha na bpáirceanna agus spásanna oscailte a mhéadú
- Ba chóir don phlandú a bheith báúil do speicis dhúchasacha agus do phailneoirí.
- Bainistíocht uisce inbhuanaithe i bhfoirm gnéithe mar bhogach tógála comhtháite, locháin, claiseanna reatah agus abhantracha cuimsithe laistigh de spásanna oscailte poiblí mar bhuntáiste do chonláiste agus luach bithéiceolaíoch na spisanna (oiriúnach do leibhéal ordlathais an spáis oscailte).

Rochtain

- Is ceat bearta atá aois-bháúil agus báúil don mhíchumas a bheith cuimsithe sa dearadh iomlán agus leagan amach spásanna oscailte poiblí, ar nós soláthar fhaisnéis oiriúnach, dromhchlaí oiriúnacha ar chosáin agus suíocháin ag idirlinnte nó cineálacha eile stopanna scíthe.
- Áiseanna, trealamh agus ábhair eolais a bheith inrochtain do gach éinne in ainneoin aois nó míchumas.

Sábháilteacht

- Ba chóir go mothóidh an t-úsáideoir sábháilte i spás oscailte agus monatóireacht imleor a bheith ann i modh suirbhéireachta fulanagach (m.s: fuinneoga ag féachaint síos ar spás; cosáin, bealaí rothaíochta agus sráideanna ag rith tríd nó ar thaobh an spáis, agus araile.).
- Ba chóir páirceanna níos lú agus spásanna oscailte a bheith infheicthe ó agus inrochtan d'uimhir uasta aonaid chónaithe.
- Is ceart do chóireáil teorann, soilsiú poiblí agus pleanáil a bheith deartha go cúramach chun mothú slándála a chruthú agus deiseanna iompair frithshóisialta a sheachaint.
- Pointí rochtana do pháirceanna a uasmhéadú chun úsáid a mhéadú dsabháilteacht a fheabhsú dá réir.
- Spás oscailte sceidiúla agus neamh-inrochtana le limistéir chaola, talún chun cúil, strácaí teagmhasacha, nó stráicí talún 'fuíligh' a bheith deartha amach as scéimeanna go léir.
- Ní ghlacfar le ceantair theagmhasacha spás oscailte mar chuid den spás oscailte feidhmiúil do chuspóirí áirimh.

Limistéir Spraio Leanaí

Éileoidh an Chomhlairle limistéir spraio leanaí a sholáthair mar chuid lárnach de dearadh fhorbairtí chónaithe nua agus úsáide measctha, le háireamh mar chuid de phlean an tírdhreacha. Eisiatar lóistín mac léinn, tithíocht do sheandaoine agus aonaid aon seomhra amháin ó na ceangaltais maidir le spraio na leanaí. Is iad seo a leanas na riachtanais íosta le haghaidh áiseanna spraio a sholáthar:

- Beidh spás oscailte poiblí agus leath-phoiblí (gan aird ar an gcineál forbartha a bhfuil sé ag freastal air) riachtanach chun spásanna poiblí a chuimsiú.
- Soláthróidh forbairtí chónaithe de 30 aonad nó níos mó a sholáthar do spraio na bpáistí i spásanna oscailte ileath-phríobháideacha nó poiblí, de lánrogha an Údarás Pleanála, trí sholáthar Ceantair Spraio do Leanaí Óga (YCAP), nó Ceantar Spraio Áitiúil Gléasta (LEAP) nó ceantar spraio nádúrtha nuair atá inrochtana, beidh siad faoi cheannas Údarás Áitiúil. Nuair atá forbairtí pobail ardcheannasach 3 sheomra nó níos mó, iarrfar foráil do 10 aonad nó níos mó.

- Spásanna spraoi nua a bheith bunaithe go ginearálta ar phrionsabail spraoi nádúrtha.
- Ceantair Spraoi foirmiúil fearastaithe a bheith oiriúnach I gcomhthéacs uirbeacha nó i gcás áiseanna spraoi níos mó.
- Ba chóir suíomhanna spraoi bheith suite go cúramach laistigh ceantair chónaithe agus comhthógtha go ginearálta ionas go mbeadh siad inrochtana go héasca le chéile agus faoi scáil chónaithe, gan chur isteach ar áitribh in aice.
- Ba chóir ceantair spraoi bheith dearth chun cuma amhairc an cheantair a fheabhsú.
- Ábhair nádúrtha théagartha atá so-ghabhálach níos lú do chreachadóireacht a úsáid nuair is féidir.
- Ba chóir spásanna spraoi bheith ag freastal ar réimse leathan d'aois-ghrúpaí agus ábaltachtaí agus a bheith inrochtain do chách.
- Foráil oiriúnach do dhéagóirí a mheas i gcomhthéacs Chlár na Comhairle *Teenspace* (2021), nó aon cháipéis a ghlacann a ionad.

13.6 Bonneagar Pobail

Ba chóir an Mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8, Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte**.

13.6.1 Cúram Luath-Óige agus Áiseanna Oideachais

Is ceart iarratais d'áiseanna chúram leanaí a mheas maidir le riachtanais '*Áiseanna Cúram Leanaí: Treoirínte d'Údarás Pleanála*', DEHLG (2001) agus Ciorclán Litir PL 3/2016 (DECLG), 2016) agus aon threoirínte a ghlacann a ionad, nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála. Molann na Treoirínte áis chúram leanaí amháin le 20 áit íosta do gach 75 aonad forbartha chónaithe, le haon éagsúlacht ó seo a bheith ag brath ar na tosca a leanas:

- Cineál aonaid chónaithe (m.s: más aonaid aon-sheomra iad go príomha, féadfar chúram leanaí a bheith laghdaithe);
- Profíl déimeagrafaíocht éirítheach; agus
- Infhaighteacht seirbhísí chúram leanaí láithreacha sa cheantar.

I bhforbairtí nua, ba chóir áiseanna chúram leanaí a bheith tógtha le haghaidh cuspóra, ag leibhéal íseal nó i bhfoirgneamh neamhspleách. I gceantair chónaithe, meastar chun athrú a dhéanamh ar chónaithe scoite agus leath-scoite ag ceantair oiriúnacha, faoi réir chosaint áis chónaithe. Caithfidh an t-aiarratasóir réasúnacht spásúil a thabairt le háitreabh iomlán a athrú gcomhthéacs infhaighteacht suíomhanna malartacha sa cheantar, suíomhanna an scoilcheantar agus an cheantar fostaíochta, an t-iompar poiblí atá ar fáil agus na háiseanna chúram leanaí atá ann cheana. I gcás athrú ó áitreabh go chúram leanaí, déanfar an togra a mheas mar Ghníomhaíocht Eacnamaíoch Bunaithe sa Bhaile.

Ba chóir sonraí iomlána a áireamh in iarratais pleanála do chúram leanaí agus áiseanna luathoideachais d'fhonn tuiscint ar nádúr agus ar réimse na forbartha atá beartaithe a thabhairt. Déanfar iarratais pleanála a mheas de réir na dtosca seo a leanas:

- Cineál áise (cúram lae iomlán, seisiúnach, iarscoile, agus araile.);
- Líon na leanaí a ndéanfar freastal orthu;
- Líon na foirne lán-aimseartha agus páirtaimseartha;
- Uaireanta oibríochta beartaithe;
- Tionchar ar chonláiste chónaithe, ag cur na dtosca a leanas san áireamh:
 - fuaim, trácht agus páirceáil;
- Oiriúnacht an tsuímh dn chineál agus toise na háise atá molta;
- Infhaighteacht spás laistigh agus spás spraoi lasmuigh;
- Rochtain ar iompar poiblí, bealaí siúlóide agus rothaíochta;
- Coinníollacha tráchta áitiúla;
- Rochtain, carr-pháirceáil agus áiseanna fágála don fhoireanna agus custaméirí.

13.6.2 Áiseanna Oideachais

Is ceart Iarratais maidir le scoileanna agus suíomhanna scoile a mheasúnú maidir leis na riachtanais 'Soláthar Scoileanna agus Córas Pleanála, Cód Cleachtais d'Údaráis Pleanála' DES & DEHLG (2008) nó aon threoirlínte athchóirithe do scoileanna atá foilsithe ag an DES. Tacaíonn an Chomhairle le soláthar scoileanna ag na caighdeáin a leagtar amach ag an DES (i gcás 11.5% den daonra a bhfuil gá acu le háit bhunscoile agus 7.5% a bhfuil gá acu le spás iar-bhunscoile).

Beifear ag súil i gcás iarratais Pleanála do scoileanna go léireofar conas a thabharfar faoi na saincheistean a leanas:

- Ceantar, Suíomh agus Dearadh – is ceart an suíomh a bheith inrochtana do iompar phoiblí, siúl agus rothaíocht; ba chóir go mbeadh tairbhe gréine uasta ag an suíomh agus an dearadh, ag obair le constáicí suímh agus cur le suim amhairc agus le hómós áite sa cheantar;
- Rochtain suímh – pointí rochtana suímh éagsúla do choisithe agus rothaithe a sholáthar chun tréscailteacht agus nascaíocht a mhéadú leis an gceantar ina thimpeall;
- Dearadh Uilechoiteann – oireadh is féidir, ba chóir an cur chuige seo a úsáid chun freastal ar riachtanais éagsúla;
- Tionchar ar Áis Chónaithe – fuaim, trácht, páirceála, ag féachint siar, solas na gréine agus solas an lae, agus araile a chóir a phlé;
- Bainistíocht Gluaisteachta – tá raichtanas ar phleananna bainistíochta gluaiseachta a thugann tósaíocht ar siúlóid, rothaíocht agus iompar poiblí os cionn turasanna charr príobháideacha; trácht, páirceáil agus fágáil bainistíochta a chóir a phlé freisin;
- Rothaíocht – beidh stóráil imleor agus slándála riachtanach;
- Tograí Tírdhreacha – ba chóir nascaíocht a dhéanamh le bonneagar glas agus moltaí maidir le speicis crainn dúchasach agus plandú pailneora;
- Draenáil Uirbeach Inbhuanaithe (SuDs) – bearta a chuimsíonn pábháil tréscailteach, butaí uisce, díonta glasa agus ballaí, swales, agus araile

Maidir le scoileanna i limistéir thógtha, beidh foráil laghdaithe inghlactha maidir le gnéithe ar nós páirceála agus áiseanna tuirlingte nuair atá rochtain mhaith ar iompar poiblí, nuair atá forbairt chónaithe ag dlúis níos airde agus nuair atá áiseanna maithe siúlóide agus rothaíochta ann.

Ní mór don iarratasóir a léiriú conas a sholathraítear áiseanna lasmuigh den suíomh ar nós spás conláiste, áiseanna spóirt agus carr-pháirceála (nuair atá riachtanach) chun na ceangaltais riachtanacha a chomhlíonadh go shásúil don Údarás Pleanála. Measúnaítear foráil áiseanna lasmuigh a sholáthar ar bhonn chás-ar chás. Foirmimh ilstóreacha (m.s: os cionn dhá stór) ar shuíomhanna níos lú i gceantair uirbeacha a bheith oiriúnach fresin, faoi réir fhírinnithe i ráiteas dearaidh.

13.6.3 Áiseanna Cúram Sláinte

Measfar Ionaid mhóra leighis, a chuimsíonn Ionaid Chúraim Phríomhúil (PCC) agus cleachtais ghrúpaí leigheas go fabhrach sa bhaile, dúiche agus sraidbhaile agus in ionaid áitiúla mar is cuí. Tacaíonn an Chomhairle le soláthar Ionaid Cúraim Phríomhúil faoi réir caighdean HSE d'aon áis do dhaonra 7,000-10,000.

s ceart d'iarratais pleanála le haghaidh áiseanna sláinte a chuimsíonn cleachtais leigheas agus ionaid cúraim príomhúil sonraí iomlána a áireamh ar mhaithe le tuiscint ar nádúr agus fairsinge na forbartha a thabhairt mar a leanas:

Sonraí ghníomhaíochtaí leigheas nó gníomhaíochta gairmiúla gaolmhara (m.s. GP, fiaclóir, fisiteiripeoir.);

- Aon ghníomhaíocht trádála chomhcheangailte (m.s. poitigéir, srl.);
- Líon cleachtóirí molta agus foireann tacaíochta;
- Uaireanta oibríochta beartaithe;
- Deimhniú tacaíochta ón HSE (i gcás Ionaid Cúraim Phríomhúil);
- Plean gluaiseachta bainstíochta (i gcás Mórionaid Chúraim Príomhúil).

Maidir le Suíomh, suiteáil agus dearadh is cóir na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Suíomh a mhéadaíonn rochtaine ar iompar poiblí, siúlóid agus rothaíocht;
- Dearadh ailtireachta a chuireann le díol spéise amhairc agus ómós áite;
- Cuimsiú prionsabail deartha uilechoiteann;
- Bearta athrú aeráide a chuimsiú lena n-áirítear lonnaithe agus dearadh chun leas a bhaint as tairbhe na gréine agus úsáid fuinnimh agus teicneolaíochtaí inathnuachana (cumhacht na gréine agus gaoithe, teaschaidéil, agus araile.).

Déanfar clinicí/cleachtais ar mhionscála (dochtúir/fiaclóir/ fisiteiripeoir, agus araile,) a mheas i limistéir bhunaithe, faoi réir chonláiste chónaithe an cheantair a chosaint. Caithfidh an t-iarratasóir réasúnacht spásúil don athrú chónaithe iomlán a léiriú i gcomhthéacs:

- Infhaighteacht suíomhanna eile sa cheantar
- Suíomhanna scoileanna agus fostaíochta;
- Seirbhísí iompair poiblí;
- Áiseanna Cúraim Sláinte atá ann cheana.

I gcás pháirt-athrú ó ionad cónaithe go cúram sláinte, measfar an togra mar ghníomhaíocht atá bunaithe sa bhaile.

13.6.4 Ionaid Phobail

- I gceantair chónaithe nua nó úsáid mheasctha, feidhmeoidh an Comhairle caighdeán de 1 leibhéal dúiche mór, ionad pobail il-fheidhme do dhaonra 8,000 nó a ionais níos lú coibhéiseach ag leibhéal níos áitiúla chun riachtanais faoi leith a phlé (nó a bheith uasdataithe ar aon straitéis ionad pobail a sholaítear ag an gComhairle).
- Ionad pobail ag leibhéal dúiche a chóir a bheith 1,200-1,800 sq m I dtoise.
- Ionaid níos lú ag leibhéal áitiúil a chóir a bheith idir 350-650sqm I dtoise.
- I gcoinníolacha faoi leith, iarrafar an Chomhairle forbairtí chónaithe nó úsáid mheasctha I gceantair forbartha nua chun deonachán pro rata a sholáthar chun ionad pobail a fhoráil, agus faoi réir Scéim Deonachán Forbartha (féach ar Chaibidil 8, Beartas CO53 Cuspóir 3).

Cuirfear na gnéithe a leanas san áireamh agus Ionaid Phobail á ndearadh:

- Suíomh a éascaíonn rochtain siúil, rothaíochta agus iompar poiblí;
- Pointí inrochtana éagsúla a chruthú chun nascaíocht a mhéadú sa cheantar ina thimpeall;
- Cur chuige dearaidh uilechoiteann a chuimsiú;
- Dearadh ailtireachta a chuireann le díol spéise amhaisc agus le hómós áite sa cheantar;
- Bearta athrú aeráide lena n-áirítear lonnaíocht agus dearadh chun leas a bhaint as tairbhe na gréine agus úsáid fuinnimh inathnuachana agus teicneolaíochtaí (cumhacht na gréine agus gaoithe, teaschaidéil, agus araile.).
- Machnamh a dhéanamh ar áis chónaithe maidir le tionchar féideartha a eascraíonn as torann, trácht agus páirceáil, agus araile.

13.6.5 Ionaid Adhartha

Déanfar forbairtí molta d'úsáid ghnáthach foirgnimh mar ionad adhartha poiblí nó teagasc reiligiúnach a mheas i gcomhthéacs talamhúsáide criosaithe agus an gá chun úsáid ghnáthach chonláiistí a chosaint ar thionchar tráchta, torainn, nó aon choiscríú eile. Beidh ceantair laistigh an bhaile, dúiche, ionaid áitiúil agus sráidbhaile inrochtana ag iompar poiblí, siúil agus rothaíocht. Ba chóir go gcuirfeadh iarratais pleanála d'ionaid adhartha sonraí acmhainne na háise (m.s acmhainne suíochánra), measúnú tráchta agus uaireannta oibríochtaí beartaithe san áireamh.

13.6.6 Reilig lena n-áirítear Reilig Ghlas agus Créamatóiriam

Measfar moltaí forbartha do reiligí nua nó síntí agus/nó creamatóiriam, lena n-áirítear reiligí glasa i gceantair oiriúnacha cuspóirí criosaithe talamhúsáide comhoiriúnacha. Caithfidh an t-iarratasóir a léiriú go bhfuil gá leis an fhorbairt agus nach gcuirfidh an togra isteach ar chonláiiste áititheoirí nó gnólachtaí in aice láimhe, nó nach gcurhóidh sé ciotaí móra de bharr plódú mór tráchta nó fadhbanna pháirceála charr.

Is ceart do gach togra a bhaineann le reiligí, creamatóiriam nó reiligí glasa a léiriú go gcloífead le le treoirínite reachtúla cuí agus sonraí a sholáthar maidir le tírdhreachadh, stóráil, dramhaíl agus screamhuisce. Beidh suirbhéanna hidrigeolaíochas agus monatóireacht ar screamhuisce riachtanach le haghaidh reiligí. Is cuid den bhonneagar glas iad reiligí an Chontae agus is cóir do aon togra le haghaidh reiligí nua nó sínte plandú speiceas dúchasacha agus pailneoirí a chur san áireamh.

13.6.7 Ealaín Phoiblí

Tabharfar tacaíocht do thograí forbartha don Ealaín Phoiblí i gceantair oiriúnacha inrochtana sa Chontae. Caithfidh ealaín phoiblí aird a thabhairt ar charachtar an cheantair, idir stairiúil agus comhaimseartha, agus bheith deartha i gcomhairliú agus in aontú leis an Chomhairle. Is féidir soilsiú bheith oiriúnach do phíosáí áirithe ealaín phoiblí ag brath ar a méid, a suíomh agus ar thionchar amhairc agus bithéagsúlachta an tsoilsiú seo.

Tacófar leis an scéim 'Céatadán don Ealaín' le 1% den chostas aon chaipitil maoinithe go poiblí, forbairt bhonneagair agus tógála a bheith leithroinnte do choimisiúnú píosaí ealaíne.

Éileofar ar fhorbairtí trádála móra nua níos mó ná 5,000 sqm i méid, i gcás forbairtí neamh-chónaithe, agus níos mó ná 500 aonad i gcás forbairtí hónaithe, gné ealaíonta a chuimsiú sa scéim chun an comhshaol tógála/réimse Poiblí a fheabhsú. Féadfaidh tréithe ar ard-cháilíocht laistigh den chomhshaol nó den tídreach a bheith san áireamh, in aontú leis an gComhairle.

13.6.8 Áiléir Cholúr

Is féidir le áiléir colúr coiscríú agus nús a churthú agus baint de thaitneamhacht an cheantair agus mar sin, moltar áiléir colúr nua nó síntí a mheas go cúramach. Ní mór d thograí d'áiléir colúr dul i ngleic le seo a leanas:

- Ní sháróidh áiléir cholúr 15 sq. méadar in achar agus uasairde de 4 mhéadar i gcás díon pitseáilte nó 2.5 mhéadar i gcás díon maol,
- Is ceartt áiléir lonnú chomh fada ó réadmhaoiin sa chomharsanacht agus gan a bheith suite laistigh se 5 mhéadar de theorann atá in aice,
- Beidh áiléir colún lonnaithe agus deartha chun tionchar ar chonlástí amhairc agus cónaithe a shechaint, go háirithe maidir le boladh, torann agus sláinteachas,
- Ní bhreathnófar le fabhar ar iomadú áiléir colúr i gceantar cónaithe agus cuirfear líon na n-áiléir colúr atá sa cheantar cheanasan áireamh.
- Is ceart ar dtús ceadanna a thabhairt ann le haghaid ré sealadach nach mó ná dhá bhliain d'fhonn monatóireacht agus measúnú a dhéanamh ar gach forbairt, agus
- Ní cheadaítear áiléir oscailte a cheadaíonn do cholúr dul isteach agus imeacht

13.7 Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 9 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

13.7.1 Crios Athghiniúna

Déanfar forbairt i gcriosaithe athghiniúna a mheasúnú in aghaidh na gcritéir oiriúnacha atá sa *Lámhleabhar Dearadh Uirbeach, an Lámhleabhar do bhóithre uirbeacha agus Sráideanna* agus/ nó an *Lámhleabhar Dearadh Miondíola* más cuí. Is ceart **Ráiteas Dearaidh** (féach ar Mhír 11.2.1 Ráitis Dearaidh) a bheith le le tograí forbartha i gcriosanna Athghiniúna (REGEN) leis na critéir seo a leanas:

- Aistriú soiléir a léiriú i dtreo fhoirm forbartha uirbeach agus líonra sráide traidisiúnta.
- Dul i ngleic le nascacht agus nascanna sa cheantar agus a léiriú nach gcruthóidh forbairt an tsuímh pócaí cónaithe scoite gan nasc le siopaí, áiseanna agus/nó áitribh eile.
- Ní chóir forbairt chónaithe a thabhairt isteach ag leibhéal na talún cóngarach de bhóithre gnóthacha, agus/nó bóithre atá faoi réir gluaiseachtaí móra ag Feithiclí Earraí Troma (HGVs).
- Maidir lei nádúr aistrithe chriosaithe athghiniúna, caithfear réamh-aire a thógáil a chinntiú nach sáraíonn an féidearthacht de thruailliú fuaime, aer nó bearrán eile ón úsáidí tionsclaíocha bunaithe caighdeáin chomhshaoil inghlactha. Iarrfaidh an tÚdarás Pleanála tuarascáil ó dhuine cáilithe chun foinsí truailithe fuaime a aithint agus a mheas, truailiú aer, nó bearrán, agus tionchar féideartha a mheasúnú ar an bhforbairt molta agus sraith moltaí a sholáthar chun tionchar an truailithe a mhaolú chomh fada is is féidir (m's. treoshuíomh agus leagan amach áitreabh, suíomh oscailtí agus insliú).
- Is féidir go bhfuil sé riachtanach breathnú ar fheabhsuithe don bhóthar ina thimpeall agus líonra sráide in éineacht leis an Údarás Pleanála, chun an trácht a mhaolú agus rochtain choisí agus rothaíochta a fheabhsú.

13.7.2 Limistéir Fiontraíochta agus Fostaíochta:

Tábla 13.23: Príomhphrionsabail do Fhorbairt i de gCriosanna Fiontraíochta agus Fostaíochta

Príomhphrionsabail do Fhorbairt i gCriosanna Fiontraíochta agus Fostaíochta	
Rochtain agus Gluaiseacht	<ul style="list-style-type: none"> → Nascanna móra go dtí agus tríd an suíomh a sholáthar mar atá aitheanta i bPlean Forbartha an Chontae nó Plean Cheantair Áitiúil ábhartha, i Máistirphlean agus/nó mar atá deimhnithe ag próiseas anailís suímh agus/comhchomhairle leis an údarás pleanála. → Tá líonra na sráide éasca a leanúint le hordlathas soiléir sráideanna ag aithint feidhm gach sráide. → Tá sráideanna aonair dearth faoi réir riachtanais (DMURS) <i>Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre Uirbeacha agus Stráideanna</i>. → Ceantair pháirceála móra (go háirithe páirceáil foirne) suite ar cúl na bhfoirgneamh agus as radharc ón tsráide. Ceantair pháirceála beaga a bheith suite ar aghaidh na bhfoirgneamh nuair atá siad deartha go maith (lena n-áirítear ceantair phlandaithe) agus gan an iomarca slánachair ón tsráid a bheidh mar thoradh orthu. → Cuirfidh dearadh agus leagan amach pháirceanna gnó siúl, rothaíocht agus úsáid iompar poiblí chun cinn, le nascanna imleora rothaíochta agus don choisí.
Spás Oscailte agus Tírdhreach	<ul style="list-style-type: none"> → Soláthar phlean tírdhreacha ag léiriú spás oscailte suíomh oiriúnach a chuimseodhs ordlathas spásanna oiriúnacha do fheidhmeanna éagsúla agus gníomhaíochtaí. Cuimseoidh an plean tírdhreacha eilimintí BG (féach BG thíos). → Tréithe tábhachtacha nádúir an tsuímh ar nós crainn, fálta agus bealaí uisce a chonneáil, atá chomhtháite laistigh den phlean an tírdhreacha agus atreisithe le plandú speicis dúchasacha. → Criosaithe maolánacha nádúrtha agus plandú cosanta a úsáid chun spás príobháideach a mhíniú agus úsáid fálta ar aghaidh na bhfoirgneamh a laghdú. Fálta atá i gcomhéadan leis an bhfearann poiblí a bheith ar ard-cháilíocht agus ag cuimsoí gnéithe an tírdhreacha (do scagadh). → Coinneigh forbairt i bpáirceanna gnó suíomh fearann páirce le hard-cháilíochta tírdhreacha a chothú.

<p>Bonneagar Glas (BG)</p>	<p>Ba chóir Plean Bhonneagar BG, a bheith le gach togra forbartha agus é a chur isteach de ghnáth mar chuid de fheistithe Pleananna Tírdhreacha atá riachtanach don fhorbairt. Cuimseofar na pleananna seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Plean cheantair suímh ag léiriú an suíomh forbartha i gcomhthéacs BG forleiththeadach mar a léirítear ar Phlean BG na Comhairle don Chontae; → Suirbhé agus anailís ar an suíomh, ag aithint bonneagar BG láithreach agus príomh sócmhainní laistigh den suíomh; → A léiriú conas a nascaíonn na moltaí forbartha chun Líonra forleiththeadach BG an Chontae; → Cosaint BG molta, moltaí feabhsuithe agus aisig mar chuid den phlean an tírdhreacha, más cuí, don suíomh. → Moltaí d’aintheantas agus smacht ar speicis ionracha. <p>In ainneoin toise nó cineál fhorbairt, nó mór do iarratsóirí coimre suímh iomlán a chur isteach ag sonrú mar seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> → aistriú crainn agus fháil, → coinneáil crainn agus fháil → plandú crainn nua agus fháil. <p>Caithfear an fhaisnéis seo a chur isteach i bhfoirm dhigiteach a bheith aontaithe leis an gComhairle chun cumsascú agus tuairisciú ar chlúdach crainn agus fál sa Chontae thar am a cheadú.</p>
<p>Foirm Thógála agus Féiniúlacht Chorparáideach</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Airde tógála ag freagairt don chomhthéacs mórthimpeall air timpeall le haistrithe a sholáthar más gá a threisíonn an struchtúr uirbeach le foirgnimh níos airde lonnaithe ar thaobha príomhchonairí, bhealaíghheataí agus nóid. → Ba chóir foirgnimh aonair a bheith ina dhearadh ailtireachta comhaimseartha (a chuimsíonn úsáid datha). → Cóireáil éagsúla, críochnaithe agus dathanna úsáid chun bulc a laghdú, méadúil agus scála foirnimh níos mó. → Is cóir do leagan amach agus dearadh na bhfoirgneamh éadamais a a mhéadú sa réimse Poiblí agus spásanna seachtracha príobháideacha a chuimsiú (ar nós clóis seirbhísí agus charrpháirceála) agus ceantair stórála taobh thiar dóibh. → Comharthaí a bheith simplí sa dearadh agus deartha le comhtháhtú le tréith ailtireachta agus/nó suíomh an tírdhreacha (féach freisin ar Mhír 11.2.8 Fógraíocht, Aitheantas Corparáideach agus Comharthaí Faisnéise Poiblí).

13.7.3 Forbairt Mhiondíola:

(i) Critéir Miondíola

Beidh iarratais ar fhorbairtí nua faoi réir na riachtanais atá léirithe i gCaibidil 9 Forbairt Eacnamaíoch agus Fiontraíocht, agus leis na critéir seo:

- Beidh forbairt miondíola faoi réir ról agus feidhm an ionaid miondíola agus beidh sé ag aontú le scála agus cineál miondíola aitheanta don suíomh.
- Beidh forbairt miondíola ag aontú le cuspóir bunúsach chun tacú le beocht agus inmharthanacht an ionaid miondíola agus ní mor dó cloí leis an gcur chuige seicheamhach. Measfar tograí chun ionaid miondíola a chomhtháthú go cúramach.
- Éileofar ar thograí móra miondíola (níos mó ná 1,000 méadar c.) **Measúnú Tionchar Miondíola** (MTM) mionsonraithe a sholáthar chomh maith le **Measúnú Tionchar Iompair** (MTI).

(ii) Srianata ar Úsáidí

Deanfar an iomad comhchruinnithe úsáidí faoi leith in ionaid uirbeach a dhíspreagadh, mar gheall ar an ngá tá le sláine, cáilíocht agus beodh na n-ionad a chothabháil.

- Déanfaidh an tÚdarás Pleanála iarracht a chinntiú nach mbeidh an méid siopaí eisceadúnais agus oifigí ghealltóireachta, go háirithe in ionaid níos lú, iomarcach do mhéid iomlán agus carachtar an cheantair agus nach mbeidh tionchar diúltach ar honláiste de bharr fuaime, coiscríú ginearálta, uaireanta oibríochtaí agus bruscar. Tá soláthar roinnt bheag shiopaí áisiúlachta mar eisceadúnas coimhdeacha inghlactha go ginearálta.
- Déanfaidh an tÚdarás Pleanála iarracht a chinntiú nach mbeidh líon na stuaí cluichíochta, geallghlacadóirí, tithe tabhairne, agus ionaid mearbhia iomarcach don mhéid agus do charachtar an cheantair.
- In ionaid dúiche agus áitiúla, féadfar an soláthar úsáidí neamh-mhiondíola a chuirfeadh isteach ar fhoráil réimse seirbhísí níos oiriúnaí a shrianadh ag bunleibhéal urláir laistigh de pháráidí siopaí, chomh maith le haon úsáidí a chuirfeadh isteach go mór ar chonláistí cónaithe an cheantair máguaird.

(ii) Mearbhia/ Ionaid Beir Leat

Is féidir go gcruthóidh ionaid mhearbhia coiscríú, bearrán agus go gcuirfeadh siad isteach ar chonláisí an cheantair agus mar sin de, déanfar tograí le haghaidh ionaid nua nó síntí a mheas go cúramach. Beidh smacht ar mholtaí forbartha d'ionaid mhearbhia/Beir Leat agus beidh de cheangaltas ar na tograí seo dul i ngleic le seo a leanas:

- Tionchar féideartha ar agus cóngarachtaí ionaid mhearbhia nó ionaid beir leat d'úsáidí soloite, ar nós scoileanna nó páirceanna.
- Tionchar carnach ionaid mhearbhia ar áiseanna an cheantair.
- Tionchar na fhorbartha molta ar úsáidí measctha talún láithreach agus gníomhaíochtaí sa cheantar.
- Uaireanta oscailte/oibríochta na háise

- Suímh ghaotaí agus seirbhísí seachtracha eile agus an tionchar atá acu ar áiseanna comhcheangailte maidir le fuaim/boaldh/tionchar amhairc.

(iii) Stáisiún Bhreosla

Cé go bhfuil Stáisiún Pheitril riachtanach, bíonn sé ar a gcumas coiscríú, bearrán agus baint de chonláistí an cheantair agus mar sin de, déanfar tograí d'ionaid nua nó síntí a mheas go cúramach. Ní mholtar stáisiún breosla laistigh de phríomhlárionad míondíola nó i gceantair tuaithe. Is ceart do thograí forbartha do stáisiún breosla dul i ngleic le seo a leanas:

- Éileofar ar na tograí forbartha a léiriú nach gcuirfidh fuaim, trácht, brú chun cinn, much agus bolaithe isteach ar chonláistí an cheantair go háirithe úsáidí íogaire ar nós forbairt chónaithe.
- Ba chóir stáisiún breosla a bheith de ardchaighdeán dearaidh agus a bheith comhtháite sa chomhshaol ina thimpeall. In ionaid uirbeacha, nuair is dócha go mbeadh tionchar mór ar charachtar stairiúil nó ailtireachta an cheantair, d'fhéadfadh sé nach mbeadh úsáid dearáí trádála caighdeánacha agus comharthaí inghlactha.
- Soilsiú réamhchúirte, a chuimsíonn soilsiú téastair, a bheith laistigh an suímh agus gan cur iasteach ar áiseanna an cheantair.
- Ba chóir an siopa réamhchúirte a dhearadh le bheith inrochtana ag siúl agus ar rothar le rochtain cheart do fheithiclí seachadta. Is ceart gnéithe sábháilteachta cúrsaíochta agus páirceála laistigh stáisiún réamhchúirte a mheast go cúramach. Is ceart gníomhaíocht míondíola shrianadh do achar urlár an tsiopa, seachas díolacháin breosla tí, mar a mbeadh cuid stóráil sheachtrach ceadaithe. Is ceart stóráil sheachtrach sorcóirí gáis agus breosla soladach a theorannú ó thaobh achair i limistéir theoranta go docht faoi réir bearta imleora mar chuma radharcach, sábháilteacht agus slándála.
- Díolachán earraí míondíola ó stáisiún pheitril a bheith teoranta d'earraí áisiúlachta agus ceadaithe mar áis choimhdeach ar scála beag amháin. Ní cóir d'achar urlár siopa stáisiún breosla 100 sq mhéadar a sárú. Nuair a iarrfar cead le haghaidh spás urláir míondíola níos mó ná 100 méadar c., beidh an cur chuige seicheamhach do fhorbairt míondíola a fheidhmiú (m.s. measúnaítear eilimint míondíola mar fhorbairt molta as a stuaim féin).
- Ceardlanna do sheirbhísí beaga (m.s. athrú boinn, deisiú pollta, athrú ola) a cheadú i gcoinníolacha nach gcuirfear isteach ar oibriú an phríomhstáisiún pheitril agus áiseanna áitiúla, go háirithe
- Déanfar stáisiún breosla agus ceantair seirbhísí cóngarach don Líonra Bóthair Náisiúnta a mheasúnú maidir le Pleanáil *Spásúil agus Treoirlínte Bóithre Náisiúnta do húdarás Pleanála* DECLG, (2012).

Ollstóráil Míondíola

- Beidh réimse earraí atá díolta agus aon pháirceanna míondíola sa tsodhchaí faoi smacht dhian agus teoranta d'earraí tí bulcacha nó earraí nach bhfuil iniompartha ag custaméirí atá ag taisteal ar chos, ag rothaíocht nó ar ar bhus (Féach Aguisín 1 Treoirlínte Pleanála Míondíola (2012) le haghaidh mínithe a bhaineann le earraí bulcacha.
- Ní chóir earraí coimhdeach 20% den spás urláir míondíola glan iomlán a shárú den aonad míondíola ábhartaigh, agus ba chóir an spás seo a tharraing go soiléir ar tharraingt iarratais pleanála.

- I gcoíthe bhaile agus sráidbhaile, ba chóir go mbeadh méid agus scála fhorbairtí ollstórála miondíola nua ag aontú le carachtar an cheantair.
- De dheasca cóngarachta ionaid dúiche agus áitiúla do cheantair chónaithe ina thimpeall, ba chóir breathnú ar thionchar mholtaí ollstórála miondíola ar chonláistí cónaithe.
- Laistigh de phríomhcheantair miondíola, cuirfidh an tÚdarás Pleanála leibhéal solúbthachta i bhfeidhm ag ceadú cineálacha stórála nuair atá meascán d'earraí bulcacha agus neamh-bhulcacha ar díol.

13.7.4 Talmhaíocht agus Fiontraíocht Tuaithe

Go ginearálta déanfar moltaí le haghaidh éagsúlú feirme a bhaineann le forbairt tionscnaíochtaí gnó inbhuanaithe atá cúnata, agus nasctha go díreach don phríomhúsáid réadmhaoin do thalmhaíocht a mheas go dearfach suas go 200 sq mhéadar (glan) achar urláir. Déanfar forbairtí a sháraíonn an táirseach seo a mheasúnú mar fhiontair neamhspleácha.

Spreagfar forbairt Fiontair Tuaithe nua ar thailte atá ainmnithe le Críosaithe Chuspóra RU nuair atá:

- Scála agus nádúr na forbartha molta agus na foirgnimh comhcheangailte a bheith oiriúnach don suíomh tuaithe, agus i gceantair chomhshaol le hógairacht íseal;
- Atá léirithe go bhfuil sé riachtanach an togra molta a lonnú i gceantar tuaithe;
- Nach cuirfidh an togra isteach ar charachtar nó cuma an tírdhreacha;
- Go bhfuil an líonra hóthair áitiúil agus bonneagar riachtanach eile in ann freastal ar aon éileamh breise atá cruthaithe ag an togra molta;
- Más féidir, baineann an togra molta ath-úsáid as foirgnimh iomarcacha nó nár úsáidtear go leor atá luachmhar sa cheantar tuaithe;
- Nuair is rochtain sábháilte ar an líonra bóthair poiblí a ghnóthú.

13.7.5 Tionsclaíochta Eastóscacha

Déanfar forbairt, treisiú nó éagsúlú ghníomhaíochtaí tionsclaíochta eastóscacha a mheas de réir *Cairéil agus Treoirlínte Gníomhaíochtaí Coimhdeach* DEHLG (2004) (nó aon cháipéis bheartas náisiúnta a ghlacann a ionad), *Cód Cleachtais idir an Roinn Chomhshaoil, Oidhreachta agus Rialtas Áitiúil agus an Cónascadh Concréite na hÉireann* (2009), agus *Treoirlínte Oidhreachta Geolaíoch don Tionsclaíoch Úscach*, GSI (2008), nádúr an mholta, modh tarraingthe, scála an gníomhaíocht atá molta, tionchar ar líonra bhóthair chomhcheangailte agus a thionchar ar an gcomhshaoil. Tógfaidh an Chomhairle san áireamh aon tionchar radharcach, fuaim, creathanna, cosc smúit, cosaint ar aibhneacha, locháin, súimhanna Nádúrtha 2000, foinsí m uisce, tionchar ar chónaithe agus áiseanna eile, tionchar ar líonra an bhóthair, saincheisteanna sábháilteacht bhóthair, pasáil, aischur/nó ath-úsáid, agus tírdhreacha talún oibrithe.

Déanfar forbairtí a bhaineann le tionsclaíocht eastóscach a scagadh do tionchar chomhshaoil agus beidh **Tuarascáil Measúnú Tionchar Chomhshaoil** (TMTC) riachtanach do fhorbairtí fho-threalamh (5 heictéir thíos). Beidh **Plean tírdhreacha** sonraíthe, ar chóir dó an scagadh atá molta don saol oibríochta an tsuímh a léiriú agus clár a leagadh amach do aischur agus/nó athúsáid an tírdhreacha nuair atá an próiseas úscacha críochnaithe, a bheith riachtanach chomh maith,

Teastaíonn ón gComhairle aon drochthionchar timpeallachta a laghdú trí cheadúnais, bainistíocht forbartha agus imscrúdú a dhéanamh ar cur i láthair i scríbhinn agus forálacha den Acht Pleanála agus Forbartha a chur i bhfeidhm.

13.7.6 Gníomhaíocht Eacnamaíoch Bunaithe sa Bhaile

Measfar moltaí forbartha do ghníomhaíochtaí eacnamaíocha bunaithe sa bhaile nuair is é an t-iarratasóir áititheoir an tí agus in ann a léiriú go bhfuil an ghníomhaíocht molta fo-ordaithe do phríomh-úsáid chónaithe an áitribh. Ní mheasfar moltaí a chuireann isteach go mór ar chonláiste cónaithe láithreach an cheantair le trácht méadaithe, fuaim, much, creath, deatach, smúit nó boladh nach meastar go fabhrach. Beidh an tÚdarás Pleanála ag measúnú oiriúnacht an tsuímh chónaithe chun freastal ar ghníomhaíocht eacnamaíoch bunaithe sa bhaile maidir le méid agus scála an tsuímh agus an áitribh, dlús láithreach an cheantair, infhaighteacht pháirceála carr imleora agus oiriúnacht ghinearálta nádúr na húsáide i gcomhthéacs an tsuímh.

Ceadaítear gníomhaíocht eacnamaíoch bunaithe sa bhaile ar bhunús ghearr-théarma nó sealadach chun measúnú leanúnach ar aon tionchar gníomhaíochta ar áis chónaithe a cheadú.

13.7.7 Fiontair Spáis Sínte

A oiread is féidir, os ceart fiontar spáis fairsing a bheith lonnaithe ar thailte atá taobh amuigh den M50 agus nach gcruthaíonn deis dlúthshaothraithe ar thailte críosaithe in aice le iompar poiblí, de réir Cuspóir 1 EDE7.

A éileamh go léireodh fiontair spáis fairsing a leanas:

- Bearta láidre i leith éifeachtúlacht fuinnimh chun a lorg carbóin a laghdú ag tacú spriocanna náisiúnta i dtreo eacnamaíocht carbóin a náid ghlan, lena n-áirítear giniúint fuinnimh inathnuaite;
- Giniúint fuinnimh in-athnuaite a uasmhéadú ar shuíomh chun 100% cumhacht fuinnimh inathnuaite a chinntiú a oiread is féidir, nuair nach féidir éileamh ar shuíomh a shásamh mar seo beidh fianaise rannpháirtíochta i gcomhaontaithe ceannach cumhachta (PPA) le tabhairt.
- Acmhainn imleor laistigh den líonra uisce oiriúnach agus fuíolluisce chun an úsáid molta a éascú;
- Bearta chun tacú le haistrithe i dtreo eacnamaíochta atá ciorclach;
- Bearataa chun téacmh dúiche a éascú nó líonraí teasa nuair atá teas breise cruthaithe;

- Cur chuige deartha art-cháilíochta a laghdaíonn mórdhlúthú agus tionchar amhairc;
- Tuiscint chuimsitheach fostaíochta oibríoch.
- Tuiscint chuimsitheach ar leibhéal tráchtacha chuig agus ón suíomh ag leibhéal foirgneoireachta agus obráide.
- Fianaise maidir le bheith síntí don Chomhaontú Ionad Sonraí na hAeráide Neodrach.

13.7.8 Suíomhanna Seveso

Agus tograí forbartha á meas aige maidir suímh SEVESO, nó in aice leo, rachaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle le comhairle teicneolaíochta den Údarás Sláinte agus Slándála (HAS) maidir le forbairt molta agus úsáid talún molta. Beidh an tÚdarás Pleanála ag measúnú oiriúnacht talún ag úsáid Maistris riosca aonair agus na Críosanna Pleanála Talamhúsáide Inmheánacha, Láir agus Seachtracha. mar atá molta ag an HAS.

Maidir le cuid de na forbairtí, go hairithe na cinn a bhaineann le líon mór daoine agus sealbhóirí soleonta, measfaidh an tÚdarás Pleanála an riosca sochaíoch (m.s. riosca ard-uimhireacha daoine a bheith faoi thionchar timpiste amháin).

13.8 Gluaiseacht Inbhuanaithe

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le beartais agus cuspóirí atá cuimsithe i **gCaibidil 7 Gluaiseacht Inbhuanaithe**.

13.8.1 Páirceáil Rothair/Caighdeáin Stórála

I dTábla 13.24 leagtar amach rátaí Páirceáil Rothaíochta Íosta/Stórála do na forbairtí nua go léir sa Chontae. Tá rátaí páirceáil rothaíochta roinnte i dhá príomh-chatagóir:

- **Fad-Téarmach:** Ba chóir iad a a bheith deartha le húsáid ag áititheoirí agus fostaithe. Ba chóir na spásanna seo a bheith suite i gceantar sábháilte nach bhfuil inrochtana ag an phobal ginearálta.
- **Gearr-Théarma:** Ba chóir iad a dhearadh le haghaidh éascaíocht úsáide an phobail i gcoiteann. Ba chóir na spásanna seo a bheith suite i gceantair atá infheicthe go soiléir le rochtain éasca.

Tábla 13.24: Páirceáil Rothaíochta Íosta/Rátaí Stórála

Catagóir	Talamhúsáid	Fad-Téarmach	Gearr-Théarmach
Lóistín	Óstán ¹	1 do 5 ball foirne	1 do 10 sheomra leaba
	Teach Altranais	1 do 5 ball foirne	1 go 10 chónaithe
	Árasáin Chónaithe	1 do sheomra leaba	1 do 2 árasán
	Lóistín Mac-Léinn	1 do sheomra leaba	1 do 5 sheomra leaba
Cathartha, Pobal agus Reiligiúnach	Banc Ionad Pobail Leabharlann Institiúid Poiblí	1 do 5 ball foirne	1 do 100 sqm Achar Urláir Mór (GFA)
	Ionad Adhartha	-	1 do 10 suíochán
Oideachas	Coláiste Ard-Oideachais	1 do 5 ball foirne 1 do 2 mhac léinn	-
	Naionra	1 do 5 ball foirne	1 do 10 páiste
	Bunscoileanna	1 do 5 ball foirne 1 do 5 mhac-léinn	-
	Iar-Bhunscoileanna	1 do 5 ball foirne 1 do 5 mhac-léinn	-
Leigheas	Clinicí agus Grúpchleachtaí	1 do 5 ball foirne	0.5 do sheomra comhairle
	Ospideál	1 do 5 ball foirne	1 do 10 leaba
Miondíol agus Seirbhís Miondíola	Caifé/Bialann	1 do 5 ball foirne	1 do 10 suíochán
	Beár Club ²	1 do 5 ball foirne	1 do 150 sqm GFA
	Áisiúlacht Miondíola	1 do 5 ball foirne	1 do 50 sqm GFA
	Comparáid Miondíola	1 do 5 ball foirne	1 do 50 sqm GFA
	Ollstóráil Miondíola	1 do 5 ball foirne	1 do 100 sqm GFA
	Stáisiún Seirbhíse Feithicle	1 do 5 ball foirne	

Fiontar agus Fostaíocht	Oifigí ³ Déantúsaíocht	1 do 200 sqm GFA	1 do 200 sqm GFA
	Ollstóráil	1 do 200 sqm	-
	Clubtheach Giomnásiam ⁴	1 do 5 ball foirne	1 do 50 sqm GFA
	Cúirteanna Páirceanna	1 do 5 ball foirne	4 do páirc nó cúirt
	Gailf nó Cúrsaí Galf Dhá Mhaide	1 do 5 ball foirne	-
Áit	Hallaí Éisteachta Pictiúrlann Ionad Comhdhála Staid Amharclann	1 do 5 ball foirne	1 do 10 suíochán
<p>1 – Lena n-áirítear Móstán, Ósta Móstáin , Teach Lóistín, Leaba agus Bricfeasta. Ni chuimsítear aon Bhéar nó Seomraí Feidhme laistigh.</p> <p>2 - Lena n-áirítear Seomraí Rince, Discónna, eomra Comhdhála, Tolglann, Clubanna Rince Príobháideacha agus Club Oíche . Cuimsítear na hÚsáidí mar chuid den Óstán.</p> <p>3 – Lena n-áirítear Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Páirc Gnó. 4 – Lena n-áirítear Ionaid Áineasa.</p>			

Dearadh Soláthar Páirceáil Rothair

Caithfear spásanna rothair a dhéanamh faoi réir cheangaltais Lámhleabhar Rothaíochta Náisiúnta NTA (2011).

Beidh páirceáil rothair/stórála comhcheangailte le harasáin chónaithe ag comhlíonadh riachtanais na Tithíochta Uirbeach Inbhuanaithe: *Caighdeán Dearaidh do hÁrasáin Nua, Treoirlínte d'Údaráis Pleanála* (2018) (*Treoirlínte Árasáin* maidir le dearadh agus soláthar áiseanna, lena n-áirítear mar a leanas:

- **Suíomh:** Is ceat áiseanna stórála rothaíochta a bheith inrochtana ón bhóthar poiblí nó ó cheantar príobháideach comhroinnte a thugann rochtain díreach don bhóthair poiblí.
- **Méid:** Cuirfear caighdeán íosta de spás stórála rothair amháin do gach seomra leaba i bhfeidhm. D'aonaid stiúideo, soláthrófar spás stórála amháin ar a laghad. Páirc cuairteora rothair a sholathar ag caighdeán 1 spás do 2 aonad cónaithe. Aon athrú ó na caighdeáin seo a bheith faoi lánrogha an údaráis pleanála agus bheith fírinneithe maidir le tosca ar nós ceantar, cáilíocht áiseanna molta, solúbthacht do fheabhsú sa toadhcháil/méadú, agus araile.
- **Dearadh:** Solathraítear áiseanna stórála rothair in áis tiomanta i bhforléiriú buan, níos fear bheith sa rian coise tógála, nó mura féideartha bheth laistigh struchtúr in aice nó cuspóir-tógála nó forléiriú buan. Tagair ar Threoirlínte Árasáin do níos mó sonraí ar riachtanais dearaidh.

- **Bainistíocht:** Tá cáilíocht inghlactha stóráil rothair riachtanach do phlean bainistíochta a chinnteoidh obriú éifeachtach agus cothabháil páirceáil rothair. Déan tagairt do na Treoirlínte Árasáin le haghaidh tuilleadh sonraímaidir leis an mmbainistíocht.

Comhairlíonn Treoirlínte Árasáin freisin:

- Gur cheart do na húdaráis pleanála a chinntiú go gcuimsíonn moltaí forbartha sonraí ar fhoráil agus rochtain áiseanna stórála rothair ag leibhéal iarratais pleanála ag moltóir forbartha;
- Coinníollacha oiriúnacha maidir le oibriú agus cothabháil áiseanna stórála rothair a bheith ceangailte le haon chead atá bronnta ar fhorbairtí árasáin.

Déanfaidh an Chomhairle iarracht deiseanna eile le haghaidh áiseanna páirceáil rothair ar thaobh bhealaí iompair poiblí agus i lár bhailte agus sráidbhailte, páirceanna, agus aon áiseanna eile ar thábhachtacht cathartha a sholáthar.

Chun rothaíocht a spreagadh agus a chothú, caithfidh forbairtí trádála nua a bhfuil dóthain spáis acu chun breis is 10 fostaithe agus 10 mhac-léinn eile (nó meascán araon) áiseanna cheatha agus athrú éadaí a sholáthar.

13.8.2 Caighdeáin Carrpháirceála

I dáblaí 13.25 agus 13.26 leagtar amach rátaí páirceála uasta do fhorbairt neamh-chónaithe agus chónaithe. Tá rátaí páirceála roinnte i dhá phríomh-chatagóir:

- **Crios 1:** Infheidhme go ginearálta laistigh den Chontae.
- **Crios 2 (Neamh-Chónaithe):** Rátaí níos teoranta atá infheidhme laistigh den bhaile agus lár sráidbhailte, laistigh de 800 mhéadar de stáisiún traenach nó stáisiún Luas agus laistigh 400 mhéadar de sheirbhís bhus ard-cháilíochta (lena n-áirítear seirbhísí bus atá á thógáil).

Soláthar spásanna páirceála do roinnt charr/ comhroinnt a spreagadh gan cur isteach ar ar na rátaí uasta ar Tábla 13.25.

- **Crios 2 (Cónaithe):** Rátaí níos teoranta atá infheidhme laistigh den bhaile agus i lár sráidbhailte, laistigh 400 mhéadar sheirbhísí ard-cáilíochta iompar poiblí lena n-áirítear stáisiún traenach, stáisiún Luas nó stad an bhus le seirbhís ar ard-cháilíocht).

Tábla 13.25: Rátaí Páirceála Uasta (Neamh-Chónaithe)

Catagóir	Úsáid-Talún	Zón 1	Zón 2
Lóistín	Óstán ¹	1 do 1 sheomra	0.5 do sheomra leaba
	Teach Altranais	1 do aonad	1 do aonad
	Teach Altranais Teach Scoir	1 do 4 chónaithe	1 do 8 chónaithe
	Lóistín Mac-Léinn	1 do 10 spás leaba	1 do 20 spás leaba
Cathartha, Pobal agus Reiligiúnach	Banc Ionad Pobail Leabharlann Institiúid Poiblí	1 do 25 sqm GFA	1 do 50 sqm Achar Urláir Mór (GFA)
	Ionad Adhartha	1 do 6 suíochán	1 do 12 suíochán
Oideachas	Teach Tórraimh	1 do 20 m.c GFA	1 do 20 m.c. GFA
	Coláiste Ard-Oideachais	1 do ball foirne 1 do 15 mhac léinn	1 do 2 ball foirne 1 do 30 mhac léinn
	Naionra Scoil ⁹	1 do sheomra ranga	0.5 do sheomra ranga
Leigheas	Clinicí agus Grúpchleachtaí	2 do sheomra comhairle	1.5 do sheomra comhairle
	Ospideál	1 do 100 m.c. GFA	1 do 150 m.c. achar urláir
Miondíol agus Seirbhís Miondíola	Caifé/Bialann	1 do 15 m.c. GFA	1 do 20 m.c. achar urláir
	Beár Club ²	1 do 30 m.c.	1 do 40 m.c.
	Áisiúlacht Miondíola	1 do 15 m.c.	1 do 25 m.c.
	Comparáid Miondíola	1 do 25 m.c.	1 do 35 m.c.
	Ollstóráil Miondíola	1 do 50 m.c.	1 do 50 m.c.
	Stáisiún Seirbhíse Feithicle	1 do 250 m.c. GFA	1 do 250 m.c. GFA
Fiontraíocht agus Fostaíocht	Oifig ¹¹ Déantúsaíochta	1 do 50 m.c. GFA	1 do 75 m.c. GFA
	Ollstóráil	1 do 100 m.c. GFA	1 do 200 GFA

Spóirt agus Áineas¹²	Lána Babhlála	3 do lána	1 do lána
	Raonta Boghdóireachta Raonta Tiomána	1 do 3m of bonn-líne	1 per 3m de bhonn-líne
	Clubtheach agus Giomnásiam ⁴	1 do 20 m.c. GFA	1 do 40 m.c. GFA
	Cúirteanna	15 do pháirc nó cúirt	7.5 do pháirc nó cúirt
	Páirceanna		
	Gailf nó Cúrsaí Galf Dhá Mhaide	2 spás do pholl	2 spás do pholl
Ionad Tionóil	Seomraí Éisteachta Pictiúrlann Ionad Comhdhála Staid Amharclann	1 do 5 síocháin	1 do 10 síocháin
	Staid	1 do 15 suíochán agus spás bhus do 500 lucht féachana	1 do 15 suíochán
Eile	Muiríne (Canáil)	1 spás do bheart gan cuimsiú beartanna cuairteoirí)	1 spás do bheart (gan cuimsiú beartanna cuairteoirí)

5 - Bealaí ardmhínicíochta mar a oibríonn busanna le minicíocht 10 noiméad ag amanna éilimh agus 20 noim ag uair bheagéilimh.

6 - Ní cuimsítear chónaithe.

7 - Lena n-áirítear Móstáin, Ósta Móstáin, Teach Lóistín, Leaba agus Bricfeasta. Ní chuimsítear Beáir, nó seomraí feidhme laistigh.

8 - Lena n-áirítear Páirc Carbháin, Páirc Laethanta Saoire, Páirc Teach Soghluaite Chónaithe

9 - Lena n-áirítear Montessori, Bunscoil, Iar-bhnscoil.

10 - Lena n-áirítear Hallaí Rince, Discónna, Dance Halls, Seomra Feidhme, Tolglann, Clubanna Rince Príobháideacha agus Club Oíche. Lena n-áirítear úsáidí seo mar chuid den óstán.

11- Lena n-áirítear Tionsclaíoch Bunaithe san Oifig, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Páirc Gnó

12 - Iarrfaidh an Chomhairle carr-páirceáil a sholáthar agus leataobh do rothaí, cnocadóirí agus dreapadóirí sléibhte ag pointí rochtaine/ sraoilleanna rothaíochta i gceantair amhairc.

13 - Lena n-áirítear Ionaid Áineasa.

14 - Páirceáil Bhus a sholáthraí ag ráta íosta do spás amháin do chúrsa. Nuair a sholáthraítear spásanna bhus eile, an uimhir uasta spásanna charr do chúsa alaghdú tar éis (méid a bheith ainmnithe)

Nóta: Tábla 11.23 lena n-áirítear fórála do lódáil agus dí-ualú earraí agus páirceáil mhíchumais (atá riachtanach ag Cuid M do Rialaithe Foirgnimh, 2010) (arna leasú) agus páirceáil do fheithiclí leictreacha.

Tábla 13.26: Rátaí Páirceála Uasta (Forbairt Chónaithe)

Cineál Áitribh	Uimhir Seomraí Leaba	Crios 1	Crios 2
Arásán Dhá Urlár	1 leaba	1 spás	0.75 spás
	2 Leaba	1.25 spás	1 spás
	3 Leaba+	1.5 spás	1.25 spás
Teach	1 Leaba	1 spás	1 spás
	2 Leaba	1.5 spás	1.25 spás
	3 Leaba+	2 spás	1.5 spás

Uimhir spásanna a sholáthru d'aon fhorbairt faoi leith gan sárú an fhoráil uasta. Ní cóir an fhoráil uasta a fheiceáil mar sprioc agus féadfaidh ráta páirceála níos ísle bheith inghlactha faoi réir:

- Cóngarachta an suíomh do iompar poiblí agus cáilíocht sheirbhís iompair a sholáthru. (ba cóir é seo a léiriú go soiléir i **Ráiteas Dearaidh** a chur isteach le hiarratas pleanála.
- Cóngarachta an fhorbairt do sheirbhísí a chomhlíonann breac-riachtanais agus riachtanais ó lá go lá,
- Fáil Plean Bainistíocht Oibrithe nó Gluaiseachta don fhorbairt atá téagartha agus gnóthaithe,
- Ábáltacht daoine il-riachtanais a chomhlíonadh i dturas amháin,
- Leibhéal brath ar charr athghinithe ag úsáidí faoi leith laistigh den fhorbairt,
- Ábaltacht na cónaithe chun bheith ina chónaí don ionad-oibre,
- Uaireanta ard-mhínicíocht éilimh agus an ábáltacht spásanna a roinnt idir úsáideoirí éagsúla,
- Úsáidí ar féidir rátaí páirceála a chnuasach,
- Ábaltacht don líonra bhóthair ina thimpeall chun freastal ar mhéadú tráchta.
- Ba chóir dul i ngleic leis na critéir seo mar chuid d'aon Mheasúnú Tráchta agus Iompair agus/nó Plean Oibrithe in ionad chun fírinne iomlán a sholáthar don uimhir spásanna atá molta.
- Féadfar na huaschaighdeáin pháirceála a athrú i limistéir áirithe ag an Údarás Pleanála trí shásanna páirceál ar nós Scéimeanna Pleanála CFS, Pleananna Ceantair Áitiúla nó Creat-phleananna Gluaisteacha agus Staidéir Rochtana Limistéir

13.8.3 Páirceáil Charr/Luchtú do Fheithiclí Leictreacha (s)

- Luchtú EV a sholáthar i bhforbairt chónaithe go léir, úsáid mheasctha agus trádála agus lena n-áirítear 15% -20% den spásanna páirceála iomlán a sholáthar,
- Na spásanna páirceála atá fágtha a bheith déanta chun níos mó pointí luchtuithe a chruthú sa todhcháí, más gá.
- I scéimeanna chónaithe agus úsáid-mheasctha, ba chóir luchtú EV a sholáthar i mbloic nó mogaill mura bhfuil sé léirithe chun é a sholáthar ar bhealach sásúil agus éifeachtúil.

- Ba chóir é a dhearadh agus a lonnú le faireachán fhulangach a chinntiú agus iompar frithshóisialta a sheachaint.
- Ba chóir don iarratsaóir an sás luchtaithe EV agus íocaíochta (m.s: fob/cárta creidmheasa nó modhanna eile) a chur in iúl agus a chinntiú go bhfuil sé ar fáil do áitheoirí agus cuairteoirí.
- Ní cóir go gcuirfidh luchtaithe EV isteach ar chionroinnt páirceála roinnte.
- Ní cóir go gcuirfidh áiseanna luchtaithe EV isteach ar chosáin siúlóide nó rothair.
- Ba chóir pointí luchtaithe ceantair a sheachaint atá teoranta le troscán sráide cheana m.s: mullaird, comharthaí bhóthair, bínsí, racaí rothair.
- Ní cóir do phointí luchtaithe cur isteach ar mhodhanna iompar phaisinéara de charbón íseal.
- Ní cóir pointí luchtaithe a lonnú ar chúl an chosáin (m.s an taobh atá i bhfad ón mbóthar) chun cánblaí a bheith mar dochar cor coise.
- Do fhoirgnimh il-aonad chónaithe, an ductú riachtanach do spásanna páirceála charr go léir a chur isteach, ag ceadú soláthar bonneagar eile.
- Do chónaithe nua le páirceáil cúirtealáiste, ba chóir bonneagar oiriúnach a sholáthar chun pointí luchtaithe a fheistiú níos déanaí.

13.8.4 Dearadh agus Leagan Amach Páirceála do Charranna

Páirceáil Sráide

I gceantair uirbeach, is ceart páirceáil charr sráide a bheith ann le spásanna pobail (neamhshannta) do chuspóirí:

- **Ceansú Tráchtá:** Páirceáil sráide a mhéadaíonn cúram an tiománaí tiomána ag caolú go radharcach carrbhealach feithiclí agus ag laghdú radharcach ar aghaidh,
- **Feidhmiúlacht:** Ceadáíonn páirceáil sráide níos mó úsáid spáis do úsáideoirí agus freastalaíonn ar chuairoteoirí;
- **Compord Choisí:** The need for vehicular crossovers and the temptation for drivers to kerb mount and block footpaths is significantly reduced; An gá do trasnasc feithiclí agus an mealladh do tiománaí chun páirceáil ar churb a laghdú agus cosáin a bhlocáil.
- **Sráidhreach:** Páirceáil fairsing do aghiadh na cónaithe (nuair a chóir tírdhreach a sholáthrú) a fhorlámhú Cuma na tithe agus tógaint ó cáilíochtaí radharcacha.

Páirceáil na sráide bheith déanta ar bhealach chun conláiste amhairc a chothú, bonneagar glas, ceapadh carbóin, agus draenail inbhuanaithe (SuDS) ag feidhmiú na riachtanais seo a leanas:

- Soláthar tírdhreacha bheith comhtháite sa dearadh do gach páirceáil charr, chun plandú crainn dúchasach agus báuil do speicis phailneora;
- Soláthar nach mó ná dhá spás comhthreomhar agus cúig atá díreach idir chrainn/ bána plandaithe;
- Pábháil ceadaithe a úsáid, más cúí.

Leagan amch ar spásanna sráide a dhéanamh faoi réir Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre Uirbeacha agus Lámhleabhar Rothaíochta Náisiúnta (a sholáthar in aice cosáin rothair/lánaí).

Páirceáil Cúirtealáiste

Meastar páirceáil cúirtealáiste ar aghaidh an tí le haghaidh forbartha le dlús cónaithe níos lú (40 áitreabh nó níos lú do gach heictéar), faoi réir:

- Bearta imleora chun timpeallacht sráide féin-rialaithe a chothú,
- Leithead phlotaí imleora chun plandú ábhair a chothú atá leibhéal íseal tionchar scagadh air,
- Soláthar páirceáil sráide atá suite go háisiúil do chuirteoirí.

Cabhsáin a leathnú chun Páirceáil Cúirtealáiste a Spreagadh

Moltaí chun cabhsáin a leathnú chun páirceáil cúirtealáiste a spreagadh mar a leanas:

- Leithead de 3.5 m idir piléir gheata nach sáraítear de ghnáth. Tá siad ann ar son sábháilteacht na gcoisí agus áis amhairc agus chun spásanna sráide a choinneáil.
- Ní cheadófar moltaí chun cabhsáin a leathnú a mbeadh baint amach nó damáiste go chrann mar thoradh air agus ní mór é a mhaolú má cheadaítear é.
- Nuair a mholtar dromchla crua mar chóireáil páirceála i ngairdín tosaigh, is ceart pábháil scagach a úsáid ar mhaithe le draenáil inbhuanaithe.

Páirceáil sa Bhaile, Dúiche agus Ionaid Siopadóireachtaí agus Forbairt Trádála

Mór/ Chónaithe

- Socruithe páirceála le haghaidh riachtanais úsáideoirí faoi leith lena n-áirítear tiománaithe mhíchumasacha, gluaisrothair agus scútair a bheith riachtanach sa bhaile agus ionaid dúiche, ionad siopadóireachtaí, nódana iompar poiblí, agus cinn scríob eile.
- Is ceart córais íocaíochtaí a bheith riachtanach do chlóis charr comhcheangailte le hionad siopadóireachtaí móra agus forbairtí móra trádála eile nuair atá áiseanna nua nó síntí móra molta d'áiseanna láithreacha.
- Le haghaidh dlúis chónaithe de 40-50 chónaithe do gach heictéar agus laistigh de bhaile agus ionad sráidbhailte, beidh mheascán de pháirceáil sráide agus páirceáil neamh-sráide ag teastáil
- Do fhorbairtí trádála móra nó forbairtí chónaithe os cionn 50 chónaithe do gach heictéar, beidh riachtanas do pháirceáil neamh-sráide mar seo a leanas:

Cúirteanna Páirceála Le cinntiú nach gcuireann páirceáil ar dhromhchla isteach ar thírdhreach uirbeach, is ceart cúirteanna páirceála atá infheicthe go soiléir ón réimse poiblí, a bheith teoranta i méid (gan níos mó ná 40 spás do gach cúirt) agus tírdhreachaithe go maith. Nuair atá limistéir pháirceála dromchla molta, ní mór dóibh a bheith lonnaithe taobh thiar den fhoirgnimh, agus/nó i lár na mbloc, d'fhonn iad a cheilt ón radharc.

Íoslaigh: Chun timpeallacht sábháilte agus slándála a chinntiú, is ceart carrpháirceanna íoslaigh a chóir bheith soilsiithe go maith le haeráil mhaith. Ní bheidh carrpháirceanna íoslaigh os cionn leibhéal an urláir inghlactha mar chomhéadan shráide go ginearálta i mbhaile agus sráidbhailte de bharr go gcuireann sé isteach ar an radharc lena nádúr neamhghníomhaíoch. Féadfaidh gobadh suas le 1.2 m a bheith inghlactha i gceantair chónaithe má tá a éadan ceilte faoi faoi scagadh plandaithe agus nach bhfuil sé ag cur isteach ar léibhéal faireacháin ó áitribh nó ó dhéanamh a 'dhoras rochtana féin' ón tsráid.

Carrchlóis Ilstóreacha: Is ceart achar mór d'éadanas dubh a sheachaint le cinntiú go gcruthaítear comhéadan tarraingteach. I lár bhailte agus sráidbhailte is ceart déanmhais a fhilleadh nó a chur os cionn aonaid mhiondíola agus tráchtála. Is cóir caoi oiriúnach a chur ar stóir uachtair le cinntiú go gcuirfidh siad go deara leis an réimse poiblí.

13.8.5 Measúnaithe Tráchtá agus Iompair

Measúnaithe Tráchtá agus Iompair (TTAs) a sholathraíonn creatlach do cur chuige comhtháite don fhorbairt a chintíonn go cothaíonn moltaí úsáid níos fear infheistíochta I mbonneagar iompair, éileamh taistil a laghdú agus sábháilteacht bhóthair a chothú. Ba chóir TTAs dul i ngleic leis tionchar na forbartha molta ag an líonra áitiúil agus sráide níos leithne agus a chóir réasúnacht soiléir a sholáthar leis an leibhéal molta páirceáil charr maidir le infhaighteacht féideartha láithreach seirbhísí iompar poiblí sa cheantar,

Beidh Ráitis Tionchar Tráchtá riachtanach do trácht mór go léir ag athghiniúint forbartha mar atá mínithe ag an *Treoirlínte Tráchtá agus Iompair* (2014) atá foilsithe ag an tÚdarás Bóithre Náisiúnta (NRA) (anois Bonneagar Iompair Éireann (TII). Beidh riachtanas ag an tÚdarás Pleanála na measúnaithe seo nuair atá forbairt faoi leith atá tionchar mór ar líonra bhóthair an Chontae, Caithtear na ráitis seo bheith ullmhaithe in aontacht leis na Treoirlínte.

Beidh Measúnaithe Tionchar Tráchtá riachtanach ag léiriú leibhéal imleora, réalaíoch agus fíorú iompar poiblí ag iompar ceapaíochta agus ceapaíocht bhóthair a sholáthar, I mbealach inbhuanaithe, i gcéimeanna, ag freastal ar turais nua a bheith athghiniúint ag an bhforbairt.

Beidh Measúnaithe Tionchar Tráchtá riachtanach a chuireann san áireamh suirbhéanna tráchtá suas chun dáta (laistigh de shé mhí ó dháta an iarratais) agus an candem cnuasach tráchtá a athghiniúint mar thoradh forbairtí pleanála (atá faoi réir iarratais pleanála láithreacha nó atá cead bronnta agus fós nach bhfuil forbartha (nó a cheadítear in aontú leis an bplean deimnithe) a thoradh ar thrácht ag úsáid an líonra bhóthair céanna agus acomhail nuair atá an fhorbairt atá faoi réir Measúnú Tionchar Tráchtá. Nuair atá taisteal ar scoil ag cruthú tionchar ar an trácht, caithfear measúnaithe a dhéanamh le linn téarma na scoile nuair atá gluaiseachtaí uasta. Ba chóir meas ar cháipéis threoir *Treoirlínte ar Mhodhanna do Mheasúnú agus Cóireáil Geolaíoch, hidreolaíocht agus hidrigeolaíochta do Scéimeanna Bhóthair Náisiúnta* (foilsithe ag an NRA, TII anois) maidir le coinneáil nochtadh carriage ar shuim geolaíoch, más féideartha agus oiriúnach, I déanamh bóithre nua nó carrbhealaí.

13.8.6 Pleananna Taistil

Plean Taistil Ionad Oibre nó **Plean Gluaiseachta Bainistíochta** a léiríonn drraith míosúir

chun modhanna taistil inbuanaithe a spreagadh agus trácht charr a laghdú laistigh an fhorbairt. Beartais a chuimsítear moltaí chun rothaíocht agus siúlóid a spreagadh, carr-roinnt) lena n-áirítear clubanna charr) – roinnt charr, uaireanta oibre solúbhthachta, rothaíocht agus úsáid iompar poiblí. An tÚdarás Iompar Náisiúnta (NTA) treoirlínte ar *Pleananna Taisteal Éifeachtacha Ionad Oibre a Ghnóthú- Treoir d'Údarás Áitiúla* a nótáil:

'Taithí idirnáisiúnta a léirítear go cur chuige rianúil agus pleanála chun deileáil le patrúin taistil agus cuairteoirí ag leibhéal bainistíochta, a chthóidh tairbhe chun taisteal inbhanaithe a chothú.'

Pleananna Taistil Ionad Oibre atá riachtanach do fhorbairtí níos mó atá mínithe I dTábla 13.27. Pleananna Taistil Ionad Oibre go leir atá riachtanach bheith ullmhaithe ag aontú le Gnóthú Pleananna Taistil Éifeachtúla Ionad Oibre. Pleananna Gluaiseachta Bainistithe atá riachtanach do scoileanna nua go léir nó scoileanna láithreacha nuair atá 25% nó leathnú níos mó I seomraí ranga atá molta.

Tábla 13.27: Trealaimh do Chur Isteach Plean Ionad Oibre

Úsáid Talún	Ráiteas Ionad Oibre Phlean Taistil	Treoir Uimhir na bPost	Plean Taistil Ionad Oibre Caighdeánach	Treoir Uimhir na bPost
Oifigí/Airgeadúil	>500sqm	25-100	>2,000sqm	>100
Miondíol/Siopaí	>600sqm	25-100	>2,500sqm	>100
Tionsclaíoch	>2,500sqm	25-100	>6,000sqm	>100
Fóillíocht		25-100		>100 nó>100,000 cuairteoirí don bhliain
Ospidéal Ionaid Leigheas		25-100		>100 nó>100,000 cuairteoirí don bhliain
Ollstóráil	>2,500sqm	25-100	>10,000sqm	>100

13.9 Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 11 agus na beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

13.9.1 Bainistíocht Uisce

(i) Measúnú Maol Tuile

Bainistíocht maol tuile a dhéantar in aontú le *Treoirlínte maol Tuile Bainistíochta do hÚdarás Pleanála*, DOECLG (2009) agus Ciorclán PL2/2014. Na Dothra, CFRAMS,

CFRAMS an Oirthear (Dobarcheantar agus *Measúnú Maol Tuile agus Bainistíocht* (2021) agus Measúnú Straitéiseach Maol Tuile Dheisceart Bhaile Átha Cliath a sholáthraíonn faisnéis maidir le maol tuile aitheanta I nDeisceart Chontae Bhaile Átha Cliath (féach ar Phlean Forbartha Bonneagar Glas (2021) Léarscáil (GI)).

- Moltaí forbartha ar thalún atá I maol tuile a chóir bheith faoi réir **measúnú maol tuile**, ullmhaithe ag Innealtóir cairtfhostaithe cáilithe oiriúnach, in aontú le Treoirlínte Bainistíocht Maol Tuile. Ba chóir go bhfuil feasacht ag measúnaithe mionsonraithe maol tuile maol tuile báistiúil féideartha agus moltaí draenála oiriúnacha a chóir a chur I bhfeidhm chun maol tuile báistiúil a laghdú;
- Moltaí do fhorbairtí beaga do foirnimh láithreacha (m.s: síntí nó athrú úsáide) I gceantair atá I maol tuile a chóir **measúnú maol tuile** ar shonraí oiriúnacha.

(II) Uisce Dromchla

Moltaí forbartha a chóir bearta draenála oiriúnacha a sholáthar in aontú le *Córas Draenála Inbhuanaithe Chomhairle Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath (SuDS) Treoir Míniú, Dearadh agus Measúnú*.

- Eisileadh uisce dromchla ceadaithe uasta ó aon fhorbairt nua gan sárú an suí láithreach, agus ar talún páirceanna glasa atá mar shuíomh páic glasa sula dtarlaíodh aon fhorbairt.
- Caithfidh gach forbairt nua tógaint san áireamh 'prionsabail réam-aireach' maidir le athrú aeráide.
- Ní chaithfidh moltaí forbartha truailliú a éascú den talún nó uisce dromchla I rith céimeanna tógála nó oibríoch tar éis. Féadfaidh é sin a ghnóthú trí aontú cleachtas is fear sa dearadh, cur isteach agus bainistíocht don tús, bailiú agus cur de lámh oiriúnach nó cóireáil do gach uisce dromchla agus eisiltigh.

(III) Córas Draenála Uirbeach Inbhuanaithe (SuDS)

Go ginearálta, beidh riachtanais ag gach forbairt nua chun cuimsiú Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeach (SuDS).

- Córais Draenála Inbhuanaithe lena n-áirítear seifteanna ar nós swales, cosáin tréscailteachta, draenacha scagaire locháin stórála, fliuchán tógála, maothbhealaí agus díonta glasa.
- I gcuid de na cásanna faoi leith ag discríd an TÚdarás Pleanála, atá sé léirithe nach bhfuil seifteanna SuDS feideartha, tugadh cead chun tancanna tánúcháin faoi thalamh a chur isteach nó piobaí níos mó in éineacht le seifteanna eile chun cáilíocht uisce a ghnóthú. Meastar ar na bearta seo mar phort deireanach.
- Caithfidh an fhorbairt úsáid dromchlaí tréscailteacha a uasta, chomh maith le deiseanna uisce stoirme tanúcháin agus stóráil trí SuDS agus úsáid a theorannú tanúcháin faoi thalamh agus stóráil.
- Ba chóir go bhfanann cúrsaí uisce ar oscailt sa ghleann nádúrtha agus tóchar bheith sáinnithe do thrasnáil bhóthair. I gcoinníollacha eisceachtúla agus ag discríd

an tÚdarás Pleanála, ceadaíthe a thabhairt chun tóchar a chur isteachlaistigh an fhorbairt nuair atá sé léirithe go bhfuil sé seo an freagairt dearaidh is oiriúnaí bunaithe ar constaicí suíomh faoi leith/coinníollacha.

(IV) Uisce Talún

Tá riachtanas ag an tÚdarás Pleanála Imscrúduithe imleora agus oiriúnacha a dhéanamh I nadúr agus fad d'aon truailliú ithir agus uisce talamh agus na maoil comhcheangailte le hobair forbairt an suímh ag ceantair íogaire, go háirithe nuair atá forbairt páirceanna donna atá molta.

(V) Sábháil Uisce Báistí

Nuair a mholann molta forbartha sábháil uisce báistí, caithfidh comhoibriú le na geallsealbhóirí oiriúnacha, chun cinntiú go gcuirfear BS8515-2009 I bhfeidhm (Báistí agus Sabháil Uisce Liath), faoi réir rangú úsáide (SI 600 2001) agus inmharthanacht eacnamaíoch don úsáideoir deireadh.

13.9.2 Faisnéis agus Teicneolaíocht Cumarsáide

Maidir le moltaí do aintéineacha teileachumarsáide agus struchtúir tacaíochta, caithfidh iarratsóirí a léiriú:

- Aontú leis an gcaipeis *Aintéineacha Teileachumarsáide agus struchtúir tacaíochta: Treoirlínte do hÚdarás Pleanála* (1996) agus Ciorclán Litir 07/12 eisithe ag an Roinn Comhshaoil agus Rialtas Áitiúil (mar a leasaítear), agus do fhoilseacháin eile agus ábhar mar ata oiriúnach sa choinníollacha;
- Ar an léarscáil, ceantair struchtúir teileachumarsáide láithreacha laistigh 2km radúil den suíomh molta, ag maimh na cúiseanna conas (mura moladh) nach bhfuil sé féideartha chun áiseanna láithreacha a roinnt maidir leis an *Cód Cleachtais Roinnt Suiomhanna Raidió* eisithe ag an gCoimisiún do Rialacháin Cumarsáide;
- An méid go mbeadh tionchar ar an molta ar áiseanna na cónaitheoirí I réadmhaoin in aice, nó áiseanna sa cheantar (m.s: tionchar radharcacha measraí agus caibinéid trealamh comhcheangailte, coireáil fálta slándála agus araile) agus féidearthacht tionchar radharcach a mhaolú lena n-áirítear scagadh tírdhreacha íseal agus meán-leibhéal, measraí crainn a sholáthar más cuí, ag dathú nó péinteáil measraí agus aintéineacha, agus beartais rochtaine a mheastar;
- Tábhacht an fhorbairt molta mar chuid líonra teileachumarsáide.

Ceadúnais Mhír 254:

Tá Ceadúnas Mhír 254 éilithe ag na húdarás pleanála leis na míreanna nó an trealamh a leanas a chur ar, faoi, os cionn nó feadh bhóthar poiblí:

- meaisín díola,
- léarscáil bhaile nó tírdhreacha chun treo nó áiteanna a chur in iúl,
- fál lónú nó scafall,
- struchtúr fógraíochta
- cábla, sreanga or línepioba, bonneagar cumarsáide leictreonacha thar talún agus

- aon bhonneagar, fisiceach comhcheangailte,
- both ghutháin nó seastán,
- Aon ghléas eile, fearas nó struchtúr, a bheith leagadh amach ag iarraidh ceadúnas faoin mír seo, ar, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí ag aontú le ceadúnas bronnta ag Údarás Pleanála faoin mír seo.

An tAcht Pleanála agus Forbartha, 2000 (mar a leasaítear) a mhaíonn gurb:

'Ag breathnú ar iarratas don cheadúnas faoin mír seo, beidh mea sag Údarás Pleanála, nó Bord Achomhairc -

- (a) Pleanáil ceart agus forbairt inbhuanaithe an cheantair,
- (b) aon fhorálacha oiriúnacha den phlean forbartha, nó plean cheantairáitiúil,
- (c) uimhir agus ceantar gléasanna láithreacha, fearais, nó struchtúir ar, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí, agus
- (d) áisiúlacht agus sábháilteacht úsáideoirí bhóthair a chuimsítear coisithe.'

Rudaí agus trealamh atá r, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí – mar throsacán sráide agus bonneagar teileachumarsáide thar thalamh – agus bheith féideartha chun cur isteach go mór ar cháilíocht an chomhshaoil laistigh ceantar áirithe. A chuimsítear oibríochta forbartha atá rialaithe trí Mír 254 riachtanais ceadúnais.

Ag measúnú iarratais faoi Mhír 254 den Acht Pleanála agus Forbartha 200, caithfidh an tÚdarás Pleanála, faoi réir an Achta 2000 (mar a leasaítear), meas acu ar na fórála oiriúnacha den Phlean Forbartha agus aon phlean cheantair áitiúil at áta I bhfeidhm. Ba chóir machnamh cúramach ar Chaibidil 5 den Phlean seo 'Dearadh Cáilíochta agus Comhforbairt Áite Sláintúla', go háirithe na míreanna atá ag dul I ngleic le 'Seachadadh Comharsanaigh Inbhuanaithe', 'Cur chuige an Phlean' agus na hocht bprionsabal a chaitfear bheith infheidhme do fhorbairtí nua sa Chontae.

Iarratais atá déanta faoi réir Acht Pleanála agus Forbartha, 2000 (mar a leasaítear) maidir le foráil bonneagar teileachumarsáide thar thalamh, a chuimsítear iarratais pleanála agus Móir 254 iarratais ceadúnais, a thógaint san áireamh agus a léiriú aontú le 'Treoir ar Cheantar Féideartha Bhonneagar Teileachumarsáide Thar Thalamh ar Bhóithre Poiblí' (2015).

13.9.3 Bainistíocht Guais Timpeallachta

(i) Caighdeán an Aer

Ag breathnú ar moltaí forbartha do chead pleanála, beidh meas ag an tÚdarás Pleanála don Rialtas Áitiúil (Pleanáil agus Forbairt) Treoir Bheartais Ginearálta, 1988, (mar a leasaítear) eisithe ag an tAire don Chomhshaoil agus Rialtas Áitiúil maidir le caighdeán an aergo náisiúnta, agus don Phlean Bainistíochta Cáilíocht an Aer don Reigiún Bhaile Átha Cliath.

(ii) Fuaim

- Beidh meas ag an tÚdarás Pleanála don *Plean Cheirtleáin Bhaile Átha Cliath Gníomhaireacht Fuaim* (2018 -2023), nó plean sáraithe, ag measúnú moltaí forbartha

Ar thaobh chonairí móra bhóithre agus iarnróid, le radharc chun fuaim a laghdú ó fhoinsí nua agus chun ceantair a aithint agus a chosaint ó leibhéil na bhfuaimeanna isle.

- Moltaí féideartha le féidearthacht chun tionchar fuaim a éascú atá riachtanas do Mheasúnú **Tionchar Fuaim agus Plean Maolaithe** chun dochar fuaim a laghdú agus chun áiseanna an cheantair a chosaint.
- Measúnofar an tÚdarás Pleanála ceantar forbairtí atá íogaire do fhuaim chun iad a chosaint ó fhioní fuaim móra. Lena chois sin, soláthar míosúir maolaithe do cheantair láithreacha in aice foinsí fuaim móra atá tacaíthe agus measta maidir le háis radharcach agus pleanáil oiriúnach agus forbairt inbhuanaithe sa cheantar.
- Nuair atá suíomhanna forbartha ceanmgailte le réadmhaoin chónaithe, ceanglófar an tÚdarás Pleanála coinníoll do dheontaisí cheadanna pleanála ag teoránú oibríochá fearais nó innealra (chun cuimsiú drilleanna aer, feithiclí tógála, gineadóirí, agus araile.) ar nó in aice an suíomh roimh 07.00 ar laethanta na seachtaine agus 09.00 uaireanta Dé Sathairn, tar éis 19.00 uaireanta ar laethanta na seachtaine agus 13.00 uaireanta ar Dé sathairn agus ag aon am Dé Domhnaigh, Saoire na mBanc nó Laethanta Saoire Poiblí.

(III) Soilsiú

Rathúil dearadh soilsiú a bheith ag brath ar chothromaíocht cheart a fháil idir sholas agus dhordadas maidir le ceantair talún éagsúla agus a chómhthéacsanna láithreacha, má tá sé sin pleananna ceantair áitiúla nó suíomhanna aonair. Ag measúnú iarratas pleanála nó pleananna a ullmhú, **Criosaithe Chomshaoil** a ainmniú, mar a mínítear leis an Institiúid Soilse Innealtóireachta' foilseachán, *Nótaí Treoir do Laghdú Truailiú Soilse* foilsithe sa RA agus a leagadh amach thíos a mheastar.

Tábla 13.28: Criosaithe Timpeallachta do Shoilsiú

Zón	Timpeallachtaí	Timpeallacht Soilsiú	Samplaí
E1	Nádúrtha	Dorcha Intreach	Páirceanna Nádúrtha
E2	Tuaithe	Geal Dúiche Íseal	Tuaithe, Sráidbhaile beag, ceantair uirbeach cuíosach dorcha
E3	Fo-uirbeach	Geal Dúiche Mesartha	Croíthe bhailte beaga nó ceantair uirbeacha
E4	Uirbeach	Geal Dúiche Ard	Baile/Croíthe na Cathracha le ar hard-leibhéal áis na hoíche

Moltaí forbartha lena n-áirítear soilsiú seachtrach a chóir a chuimsiú sonraí scéime soilsiú seachtrach.

- Ba chóir soilsiú a bheith deartha chun doirteadh soilsiú, cruthú ghleadhartha nó astú soilsiú thar phlána cothrómán.
- Scéimeanna soilsiú seachtracha agus comharthaí lasta ar áiteanna trádála agus tionsclaíocha, talún spóirt, agus áiseanna phobail eile, bheith déanta, cur isteach agus oibríthe chun bearrána sheachaint do chónaitheoirí eile aus úsáideoirí bóithre, ar mhaitheas sábháilteacht na háise agus pobail. Tá gá do **Plean Soilsiú** do fhorbairtí I gceantair ígaire.

13.9.4 Bainistíocht Dramhaíola

(I) Bainc Tugtha agus Áiseanna Athchúrsála

Tá riachtanas ag forbairtí miondíola go léir chun soláthar bainc poiblí tugtha, mura bhfuil áisenna láithreacha ann láithreacha laistigh 1 km radúil. Tá riachtanas de ghnáth ag bainc tugtha ag ceantair oiriúnacha sna chineálacha forbairtí seo a leanas:

- In éineacht le forbairtí trádála nua móra, nó síntí do chéanna, seach beag atá riachtanach I bpáirceáil charr atá riachtanach nuair a sholáthraítear áiseanna athchúrsála tugtha poiblí.
- In éineacht le háiseanna bhonneagair dramhaíola nua, ba chóir go gcuimseofar moltaí áiseanna tugtha le inghlacadh dramhaíl guaiseach agus neamh-ghuaiseach agus dramhail guaiseach ó bhall an phobail agus gnothaí beaga.
- In éineacht le forbairtí ar mheán scála agus nío mó chónaithe agus úsáid mheasctha ag soláthar níos mó ná 10 aonad chónaithe, caithfidh moltaí áiseanna athchúrsála agus bainc tugtha a sholáthar chun freastal ar chónaitheoirí agus I gcuid de na ceantair oiriúnacha, an pobal fairsing.
- In éineacht le forbairtí miiondíola móra go léir, chun spás a sholáthar do maisín díola aisiompaithe chun eacnamaíoch ciorclach a chothú.

(II) Dearadh agus Suíomh Stóráil Bruscair agus Áiseanna Athchúrsála agus Tugtha I bhForbairtí

Meastar na critéir seo a leanas I measúnú an dearadh agus lonnáiocht áiseanna dramhaíola agus áiseanna tugtha:

- Ceantar agus dearadh stóráil dramhaíola nó áiseanna athchúrsála a chinntiú go bhfuil sé inghluaiste go héasca do chónaitheoirí agus/nó pobail agus do bailiú boscaí bruscair, bheith profa ó fheithidí agus míolra, gan fadhb boladh a chruthú, agus gan tógaint go mór ó na háiseanna chónaithe ón réadmhaoin in aice nó cónaitheoirí sa todhchaí.
- Soláthar stórála agus bailiú ábhair dramhaíola a bheith faoi réir leis na treoirlínte d'áiseanna stórála dramhaíola sa Phlean Bainistíocht Dramhaíola Réigiúnach oiriúnach agus moltaí dearadh a chuimsítear I Mír 4.8 agus 4.9 de na treoirlínte. Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: *Caighdeáin Dearaidh do hÁrasáin Nua Treoirlínte do hÚdarás Pleanála* (2020), DHLGH. Stóráil dramhaíola do thithe a chóir a bheith suite go seachtrach, a cheilt/ clúdaithe agus imleor chun freastal ar thiose agus uimhir boscaí bruscair a sholáthar do theach go ginearálta. Do thithe sraithe, an áit is oiriúnaí chun boscaí bruscair a stóráil ná ar aghaidh an tí, a chóir bheith lonnaithe I garraithe atá déanta go maith nach dtógann ón áis radharcach.

(III) Foirgneoireacht agus Drámháil Tógála

Pleananna Foirgneoireacht agus Bainistíocht Drámháil Tógála a chur isteach mar chuid de mholtaí forbartha do thionscadail a sháraíonn na trealamh seo: Forbairt chónaithe nua de 10 aonad nó níos mó;

- Forbairtí nua seachas thuas, lena n-áirítear institiúideach, oideachsúil, sláinte agus áiseanna poiblí eile, le achar urláir comhliomlán a sháraíonn 1,000 cearnóg mhéadar;
- Scartáil/athchóiriú/tionscadail athchóirithe a athghiniúint níos mó ná 11 mhéadar ciúbach sa toirt, de foirgneoireacht agus scartáil (C&D)
- Tionscadail Innealtóireacht Sibhialta a sháraíonn 500 mhéadar ciúbach ábhair drámhaiola a úsáid do hoibreacha forbartha ar an suíomh.

Plean Foirgneoireacht agus Bainistíocht Drámháil Tógála, ar a laghad a chóir a sholathar foráil bainistíocht do gach foirgneoireacht agus dramhail tógála a eascraíonn ar an suíomh, agus a sholathrú do athúsáid an ábhar seo/ nó gnóthú nó diúscairt an drámhail do húdaráid ceadaithe ag bailitheoirí ceadaithe. Más cuí, ábhair tochairt ó shuíomhanna forbartha a athúsáid ar an suíomh seo.

13.9.5 Eitlíocht, Aerfoirt agus Aeradróim

Cad atá tábhachtach nuair a mheasúnaítear Iarratas Pleanála

Is féidir forbairt níos ísle ná airde sonraí ordanás (OD) ón dromchla constaic teoranta infheidhme is ísle – ag cuimsiú arda grádach na forbartha faoi Dromchlaí Ascnaimh agus éirithe – a cheadú, faoi réir léirsiú nach gcuirfidh an fhorbairt isteach, nó nach mbeidh mar chonstaic, ar eitlíocht. Rachfaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle leis an Roinn Cosanta (DoD) agus an tÚdarás Eitlíochta na hÉireann (IAA), mar oiriúnach sa mheasúnú. Don fhorbairt in aice aeradróim, nó faoi Cur chuige nó Dromchla éirithe nó ar talúin ardú faoi Dhromchla Inmheánach Cothromán, beidh riachtanas ag an gComhairle Pleanála go gcuirfidh isteach an t-iarratasóir **mír fhaid** trí '**Dromchla Constaic Teoranta**' (dromchla Ascnaimh agus araile)

Áireofar sa líníocht trasghearrtha mar a leanas:

Don Fhorbairt:

- Ardú OD don phointe is airde, agus ardú OD don Phríomharda, den fhorbairt molta;
- Ardaithe OD do réimse pointí tagairtí ag leibhéal talún láithreacha ar an príomh suíomh.

Don aeradróm/aerfort oiriúnach:

- Ardaithe OD den trealamh bealaí oiriúnach, agus a achar ón fhorbairt molta;
- Achar cothromán ón príomh suíomh ón mbealaí oiriúnach.

'Do Dhromchlaí Constaic Teoranta' ábhartha

Ardaithe OD agus claon d'aon 'dhromchla constaic teoranta' atá sintí os cionn an suímh, atá mínithe laistigh ICA láithreach riachtanais 'Aguisín 14", agus faoi réir Ábhar Treoir IAA Láithreach ¹.

Don Chomharsanacht:

→ Ardaithe OD ag bun constaicí buan láithreacha san I gceantar an suímh má ag feidhmiú an prionsabal 'ag sciath' (faoi réir Eagraíocht Eitlíochta Idirnáisiúnta, Sibhialta (ICAO) agus Ábhar Treoir maidir leis sin.).

Le haghaidh forbairtí móra agus i gcásanna imeallacha, iarrfar measúnú aonar aerloingseoireacht ar an iarratasóir.

Faoi Dhromchlaí Cothrómán Inmheánacha, ceadaítear forbairt suas go dtí 45 mhéadar os cionn ardú sonraí an aeradróm ábhartha, agus ard an fhoirgnimh (agus ardú OD) den achar timpeall san áireamh. Tá Dromchla Cothrománach Inmheánach Aeradróm Mhic Easmain ag airde 131.6m OD, agus Dromchla Cothrómánach Inmheánach Weston ag airde 91.3m OD.

Faoi Dhromchla Cothrómán Seachtrach (i gceantair lasmugh de theorainn sheachtrach na nDromchlaí Cónúla), ba chóir rudaí agus forbairt molta a shítear d'ard 145 mhéadar nó níos mó os cionn sonraí Aeradróm Mhic Easmain nó Aerfort Bhaile Átha Cliath a mheas mar constaicí, mura bhfuil staidéir aerloingseoireacht nach cruthaítear dáinsear don eitlíocht. Tá Dromchla seachtrach Cothrománach Mhic Easmain ag 2.31.6m OD, agus Dromchla Cothrómánach Seachtrach Aerfort Bhaile Átha Cliath ag 212m OD.

¹ Feictear na bunthomais na claonta den dromchlaí atá i bhFigiúr 13.2 atá léirithe ar Lárscáil Aguisín atá ceangailte leis an bplean Forbartha.

- Forbairt faoi Dromhchlaí Ascnaimh agus Éirithe Dromchlaí Dreapadóireachta aeradróim
- Inlíonta nó áiseanna Cathartha Áise molta laistigh de 13km radúil do aeradróim
- Próisis tionsclaíocha a d'fhéadfadh deatach, smúit, nó búirthé a astú a chuirfeach isteach ar infheictheacht laistigh 4 km de ascnaimh rúidbhealaí.
- Línte leictreacha os cionn, líntepiobaí straitéiseacha agus stáisiúin athghiniúna laistigh 4km de aeradróim;
- Aon fhorbairt molta ag sárú sonraí ordánas ardú de 45 mhéadar os cionn leibhéal sonraí na haeradróim
- Aon ghníomachtaí nó forbairt a mheallann éin chug ceantar Ascamh Dromchlaí nó Dromchlaí Cothrománacha Inmheánacha
- Aon soilsiú móra seachtracha nó dromchlaí scáleacha fao Druidim Dromchlaí; nó sa cheantar na haeradróim, a chur isteach ar eitlíocht nó a chruthú dallrú nó gleadhradh
- Aon tuirbín gaoithe molta (feirm gaoithe) in aice aeradróim nó síntí os cionn aon 'dhromchla constaic teoranta' laistigh 15 km den aerfort/aeradróm.

Déanfar forbairtí a chuirfeadh isteach ar Crios Sládála na Roinne Cosanta ag Aeradróim Mhic Easmain, nó aon fhorbairt a fhéadfaidh cur isteach ar shábháilteacht, éifeachtacht nó rialú oibríocha ag Aeradróm Mhic Easmainn, a atreorú chuig an Roinn Cosanta.

Déanfar forbairtí a chuirfeadh isteach ar Shábháilteacht, éifeachtacht nó rialú oibríocha ag Weston nó Aerfort Bhaile Átha Cliath a atreorú chuig Údarás Eitlíochta na hÉireann agus chuig daa nuair a bhaineann sé le hAerfort Bhaile Átha Cliath.

Féadfar forbairtí i ngar héileapad in ospidéal a atreorú chuig Aonad Leigheas Aer HSE.

Fuaim Aerárthach

Tá uasleibhéal **Torann Aerárthach** le haghaidh gach rangú aerárthach (lena n-áirítear héileacaptair) leagtha síos ag an ICAO in Aguisín 16 – Cosaint Comhshaoil: Imleabhar 1 (Torann Aerárthach). Tá sé luaite ag Éirinn (i I gcáipéis IAA: Aip Éire Gen 1.7) nach bhfuil aon difríochtaí ann maidir le Aguisín 16 ICAO riachtanais fuaime. Tá comhlíonadh caighdeáin fuaime Aguisín 16 "do chosaint comhshaoil" rialaithe san AE ag an gGníomhaire Sábháilteachta Eitlíochta Eorpach, agus i mbaill aonair ag údaráis aerárthach cláraithe, m.s: ag Údarás Eitlíochta na hÉireann atá aerárthaigh Éire-cláraithe ('EI reg'), agus le aerárthaigh atá cláraithe san AE ag an Údarás Eitlíocht Sibhialta an RA ('G-reg'). Teastas fuaime a bhronnadh (ag an Stát – m.s.: tír - Cláraithe aerárthacha a gcomhlíonann an aerárthach leis na Caighdeáin infheidhme a leagadh amach san ICAO Aguisín 16. Tá sé déanta in Éirinn ag IAA faoi Údarás Eitlíocht na hÉireann (Teastas Fuaime agus Teorainn) Ordú S.I. 55 de 2015. Ní feidmítear le aerárthach míleata nó Aerdróim Mhic Easmain, ach tá aerárthach láithreach agus héileacaptair ag Aeradróm Mhic Easmainn a bheith déanta de réir na gcaighdeáin fuaime céanna.

Torann Aerfoirt: luaite faoi bheartas 2.3.5 den Cháipéis Bheartais Eitlíochta Náisiúnta 2015, a leanas: Cuirfidh Éire 'Cur Chuige Cothro' i bhfeidhm do bhainistíocht fuaime ag aerfoirt na hÉireann faoi réir Rialacháin (EC) *Uim.598 of 2014 ar*

Rialaithe bunaithe agus modhanna maidir le tabhairt isteach srianta maidir le oibríochta fuaime ag aerfoirt an Aontas.'

Ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil "fuaime de bharr aerárthach" eisiata go sonrach ón shainorú naGníomhaireachta Cosanta Comhshaol faoi Mír 108 (4) (a) den Acht Gníomhaireachta um Chosaint an Comhshaol, 1992.

Comhlínte Torainn ag Aeradróim Weston agus Mhic Easmain

Rinneadh na Línte torainn ag Aerfort Weston agus Aeradrím Mhic Easmain a dhréachtadh níos mó ná fiche bliain ó shin agus níl nuashonrú déanta orthu le haird ar na figiúir aer tráchta is déanaí (agus a réamhaisnéis), nó machnamh ar astaíochtaí fuaime do na haerárthaigh atá ag úsáid na heradróim seo faoi láthair.

Cumadh an líne torainn do Weston roimh 1999 agus sheas sé do luach torainn de 57 db(A)Laeq16 (cothrom leis an 'gCrios B' nua go garbh laistigh de chomhlíne donn **) atá in úsáid ag Aerfort Átha Cliath le déanaí)

Cumadh an líne torainn do aeradróm Mhic Easmain roimh 1999 agus sheas sé do luach torainn de bheith 35 NNI (Innéacs Torainn agus Uimhreach), atá breis is 55 to 57.5 db(A) Laeq 16².

Beidh insliú torainn imleor riachtanach le haghaidh aon fhorbairt nua laistigh de líne torainn Weston, agus aon fhorbairt nua laistigh de chomhlíne Torainn Mhic Easmain (a bhí bunaithe ar chritéir dhifriúla), insliú fuaime imleor (oiriúnach don chineál forbairt) atá riachtanach. I gceantair ina bhfuiltear ag súil le hardleibhéal torainn ó aerárthaigh beidh **tuarascáil measúnú torainn** riachtanach chomh maith le deimhniú glactha ón iarratasóir maidir le torthaí na tuarascála torainn.

Srianta na Roinne Cosanta (Crios Slándála agus Srianta Tógála)

Is é Aeradróim Mhic Easmain an t-aon aeradrím slándála míleata amháin atá ag an Stát. Léirítear riachtanas na háise seo ina úsáid sna taisc is airde leibhéil idir Rialtais agus le haghaidh eiseachadtha íogaire. Níl aon fhoirgneamh ag breathnú anuas ari sa chomharsantach agus dá bhrí sin ní mór srianta a chur i bhfeidhm ar fhorbairt sa cheantar seo agus i ngar do theorann an aeradróim. Nuair a mheastar forbairt oiriúnach laistigh de 400m dé rúidbhealaí agus bealaí tacsáí an aeradróim beidh na riachtanais a leanas i bhfeidhm mar chuid d'aigheacht forbartha nó mar cheangaltas le haghaidh cead mar is cuí.

Crios Aimrid:

Cruthófar crios aimrid ó fhál teorann láithreach an Aeradróim go dtí teorainn na forbartha fhorbairt, faoi réir leithead glan de 2.5 mhéadar. Beidh geataí ar an gcrios seo le rochtain a shrianadh do dhaoine ó na Fórsaí Cosanta (nó der réir socraith). Tá cead tarmlighe ag an Roinn Cosanta córas aláram a chur isteach sa cheantar seo.

² Léiríonn an figiúr seo eolas faoi leibhéal meánach torainn (thar 16 uair an lae) nuair atá an torann ag cur isteach agus measta mar thorann neamhinmhianaithe.

Fál Teorann na Forbartha:

Tógfar fál sofheicthe glan trí mhéadar in ard, le bacainní reithe cosanta, nuair a bhíonn teorainn na forbartha ar tadhál leis an aeradróm.

CCTV:

Beidh ceamairí clanadh agus zúmála ag clúdach aon fhorbairt nua feadh pheriméadar an aeradróim clúdaithe le zúmáil íosta 20:1, nó ar fhorbhéadú feabhsaithe mar a bheidh comhaontaithe. Beidh íomhánna ó na ceamaraí seo á gcomhroinnt leis na húdaráis mar is gá.

Srianta Tógála:

Ní chóir foirgnimh a bheith lonnaithe laistigh 10 mhéadar ar imeall chrios aimrid (beidh úsáid an cheantair seo do pháirceáil charr inghlactha). Leagan amach an suíomh a bheith déanta le bóithre agus ceantair clóis lonnaithe cóngarach don teorainn aeradróim chun línte soiléir radhairc don mhonatóireacht agus faireachán a sholáthar.

Beidh fuinneoga teoranta ar fhoirgnimh atá ag féachaint amach ar an phieriméadair (le gloine siocánta) os cionn leibhéal urláir na talún. Beidh díonta slán, agus ní thabharfaidh dromchlaí deis breathnú ar an Aeradróm nuair atá sé ceilte ó radharc.

13.9.6 Forbairtí Srianta agus Toirmiscthe

Guais Éantuarite

I dTreoir Údarás Eitlíochta Éireann déantar foráil nach féidir forbairt a mheallfadh éin, ar nós dump bruscair, a lonnú laistigh de 13km ó Aeradróim Mhic Easmainn nó Aerfort Bhaile Átha Cliath, nó laistigh 8 km ó Weston, agus druidim do bhealaí iompair áirithe a chóir bheith saor ó guais stríoc na n-éan. Is ceart ússáidí agus tírdhreachadh ar nós ionad dumpála bruscair, oibreacha séarachais, taiscumair, bogach nó tearmainn dúlra, nó plandaithe mórscéime, a mhealann éin a sheachaint, go háirithe ar cnaimh go rúidbhealaí.

Deatach, deannach, gal nó gníomhaíochtaí a chruthaíonn múch

Ní ceart gníomhachtaí a chruthaíonn deatach, smúit, gal cheo nó gníomhaíochtaí ar nós sracadh, eastóscadh mianraí, nó forbairt thionsclaíoch eile a churfadh isteach ar infheictheacht a bheith lonnaithe ar na hascnaimh go rúidbhealaí.

Eagair Gréine/Fótavoltacha

Féadfaidh Eagair Gréine/Fótavoltacha ar fhadhbanna dallraithe a ghiniúint do phíolótaí agus do rialtóirí aerthráchta, agus ní mór eagair atá molta i gceantar aeradróm nó héileapadanna, nó ascnamh, a bheith measúnaithe i staidéir 'Glíniúint agus Dallrú' a chuirtear faoi bhráid maidir le táirsigh rúidbhealaí, cosáin eitiltí agus túr smachta (Féach ar mhír 10.2.6. PV Gréine).

Léasair agus Dróin

Is féidir le húsáid léasair cur isteach ar radharc an píolóta agus is úsáid shealadach léasair a sheachaint i limistéir ascnamh (ach amháin le cead roimh ré ó oibreoir an aeradróim).

Tá oibriú dróin/UAS (Córas Aerárthach Gan Foireann) faoi smacht an IAA (faoi Rialachán AE 2019/947), agus ní ceadaítear iad a eitilt gan údarás in aerspás faoi smacht nó i gceantar aeradróim. Cuireann an IAA treoir ar fáil maidir le húsáid dróin.

Soilsiú Seachtrach agus Línte Cumhachta Lasnairde

Is ceart don soilsiú seachtrach faoi ascnaimh rúidbhealaí a bheith de chineál scoite (m.s: gan solas a thaispeáint os cionn an léaslíne), agus ní chóir dóibh gobadh os cionn dromchlaí srianú teorann (mura bhfuil réad den airde chéanna nó níos airde á 'sciathadh' cheana féin). Is ceart ínte cumhachta lasnairde a sheachaint ar ascnaimh rúidbhealaí cóngarach le haeradróm nó héileapad, le línte cumhachta faoi thalamh sna ceantair seo.

Tuirbín Gaoithe

Is féidir le tuirbín gaoithe agus feirmeacha gaoithe ghuais a chruthú don eitlíocht, go háirithe i limjistéar aeradróim nó ascnamh rúidbhealaí nó ar thalamh ardaithe. Cuireann siad isteach ar threalamh treoracha agus craoltóireachta, lena n-áirítear radar. Ní mór soilse rabhaidh eitlíochta a sholáthar le tuirbín a sháraíonn 100m osc ionn talún agus iad a bheith aitheanta ar chairteacha eitlíochta (le fóralacha soilse breise atá riachtanach do thuirbín atá sínte os cionn 150m). An Gníomhaire Eitlíocht Eorpach Sábháilteacha (EASA) mionsonraithe aeradróm 2017 agus athchóirithe ICAO 'Aguisín 14' Caighdeán 2018 lena n-áirítear caibidil treorach maidir le sin. D'fhoilsigh Údarás Eitlíochta na hÉireann treoir i 2015 maidir le tuirbín as an gcósta agus feirmeacha gaoithe (le infheidhmeacht do shuiteálacha intíre), agus is ceart aon thuirbín molta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a atreorú chuig an IAA (Féach ar mhír 10.2.7, Fuinneamh Gaoithe).

Struchtúir Arda/Suntasacha

Ar thailte ardaithe, is féidir le haon fhoirgnimh cur isteach ar cheann amháin nó níos mó 'dromhchlaí teorannú constaice' atá ag síneadh os cionn achar iomlán an Chontae. Sna coinníollacha sin, aon foirgnimh 'sprioc' molta, agus aon struchtúir arda neamhghnacha I leath an Dheiscirt ceantair Bhaile Átha Cliath, a chóir faoir réir anailís eitlíochta maidir le dromhchlaí constaic teorann nó aon constaicí oiriúnacha láithreacha. Ó thuairim eitlíochta, forbairtí a bhaineann le foirgnimh atá sintí go arda níos mó nó níos lú agus ardaithe cosúil OD atá níos fearr do fhorbairtí lena n-áirítear foirgnimh le hairde éagsúla agus ardaithe OD.

Dromhchlaí Miotalacha

Is ceart dromhchlaí miotalacha nó balla frithchaiteach, a chuirfeadh isteach ar radar agus tonnta raidió, a sheachaint (faoi réir anailís aerlíongseoireachta) sa limnistéar in aice le aeradróm agus cóngarach do shuiteálacha treoracha don eitlíocht.

13.9.7 Sciathadh/ Cosaint

Cuirtear an chosaint do aerárthaigh atá ag eitilt osc cionn Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (agus cosaint do dhaoine ar an talamh) ar fáil go príomha trí chur i bhfeidhm srianta ar airde foirgneamh a leagadh amach (maidir le Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston) ag ICAO agus cáipéis 'Aguisín 14' (athchóirithe i 2018), agus maidir le hAerfort Átha Cliath (ó 2017) ag EASA ina cháipéis

Sonraithe Teastais". Ó Nollag 2017, tháinig aerfoirt Eorpacha atá oscailte d'úsáid phoiblí, le bealach iompair pábháilte níos mó ná 800m, faoi smacht EASA (in ionad an ICAO, mar a bhí cheana). Ní sé infheidhme maidir le aeradróm mileata, agus tugadh eisceacht sealadach do Weston de bharr uimhir phaisinéirí isle, ionas go mbeidh Mac Easmainn agus Weston faoi Chaighdeáin ICAO (caighdeáin athchóirithe i 2018 chun iad a thabhairt i líne le Sonraithe Aeradróm nua EASA).

'Dromchlaí constaic teorann' eitlíochta eascraíonn ar ard (agus ardú OD) srianta atá infheidhme i Chontae Dheisceart Átha Cliath a léiriú sa léaráid seo a leanas agus ailt. Na bunthomais infheidhme na 'dromchlaí' seo ag 3 aeradróm a chur isteach ar Dheisceart Chontae Átha Cliath a tógadh níos mó sonraí in ailt níos déanaí (faoi ainmneacha na haeradróm seo). Na 'dromchlaí constaic teorann' (agus srianta eile atá gaoilta le eitlíocht) a léiriú le níos mó sonraí ar na léarscáil atá ceangailte leis an gcáipéis seo.

Is iad na **Príomh 'dromchlaí' ICAO (agus EASA)** a d'fhéadfadh cur isteach ar airde forbartha i nDeisceart Átha Cliath:

(i) **Dhá dhromchla samhlaithe claonta ag dul go dtí/ó dheireadh gach Rúidbhealach** nár chóir go mbeidh an fhorbairt ag síneadh tharsta (i gcruth dingeach sa phlean):

- (a) 'Dromchlaí Ascnaimh' ● ; and
- (b) 'Dromchlaí Éirithe' ● ;

Éiríonn an dá dromchla se ag gráid éagsúla – ag 2% (go 3.33%) ag Aeradróm Mhic Easmainn, agus ag 3.3% & 4% ag Weston – atá mínithe san ICAO "Aguisín 14 – Dearadh Aeradróm..." agus a léiriú thíos), agus atá ag síneadh ar feadh suas go dtí 15km.

[Lena chois sin, sa cheantar éirithe, tá réada atá sínte níos airde ná 1.2& grádán – mura bhfuil sé amach os cionn Dromchla Dreapadóireacht Éirithe – faoi réir anailís aerloingseoireacht agus atá riachtanach bheith aitheanta i Cairteacha Aeradróm (mar ICAO 'Aguisín 4- Cairteacha Areoloingseoireachta')].

agus tá

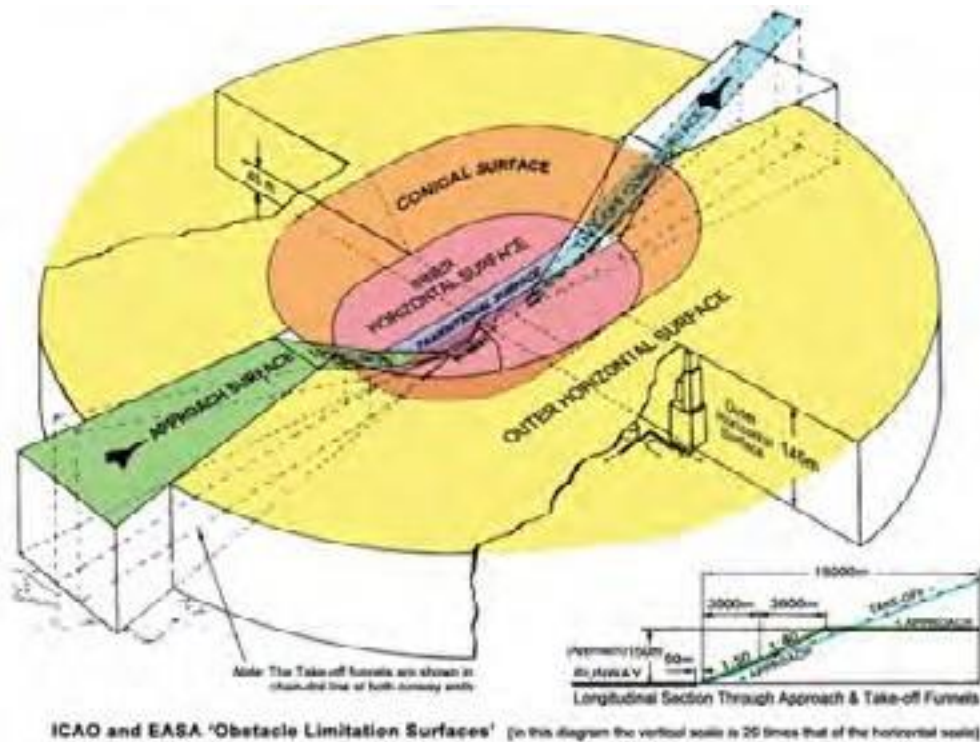
(ii) **dhá (nó trí) 'Dhromchla Srianadh Constaice' eile i gcruth chúrsa rása.** chun cosaint a sholáthar do ghluaiseacht agus ciorclú aerárthach:

- (a) 'Dromchla Cothromán Inmheánach' maol ● atá suite ag 45m os cionn sonraí an aerfoirt ardaithe
- (b) 'Dromchla cónúil' ● a ardaíonn ó imeall Dromchla Cothroman Inmheánach ag grádán 5%; agus
- (c) – le haghaidh Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Átha Cliath (gan Weston) – 'Dromchla Cothromán Seachtrach' ciorclach cothrom ● ag tosnú ag imeall (uachtarach) bile an dromchla cónúil agus atá síntí (ag 145m os cionn sonraí ardú aerfoirt) go dtí 15km ón bpointe tagartha aeradróm.

Ar na dromchlaí liostaithe thuas, is iad naDromchlaí Dreapadóireachta Druidim agus Éirithe is tábhachtaí.

[Tá Dromchlaí tábhachtacha eile cóngarach do rúidbhealaí (m.s: 'Dromchlaí aistrithe' ● in aice bealaí iompair), ach níl siad sonraithe sa Phlean seo mar go gcuireann siad isteach ar haerpháirceanna féin seachar ar thailte in úinéireacht eile.]

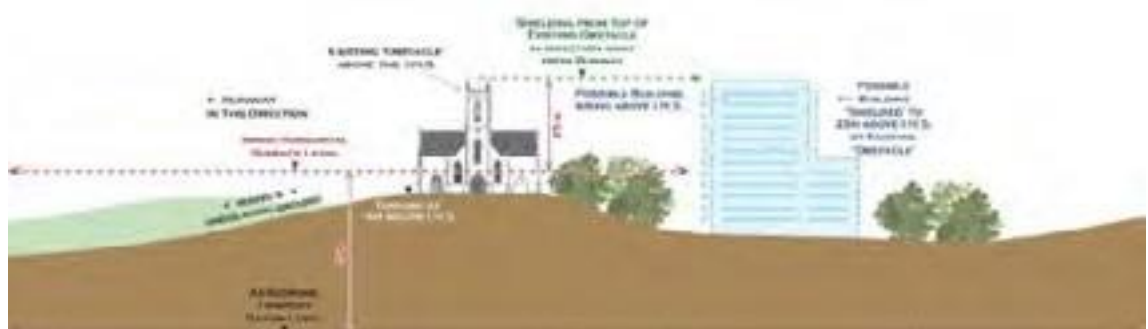
Ní cóir do réada nua a bheith ag gobadh os cionn aon cheann de na 'dromchlaí' samhla seo, mura bhfuil 'sciathadh' acu ó chonstaic atá ann cheana.

Figióir 13.2: Dromchla Constaic Teorann: Údarás Eitlíocht na hÉireann

Prionsabal Sciathaithe:

D'fhéadfadh measúnú airde maidir leis na dromchlaí constaic teorann thuas, a bheith ábhartha maidir le prionsabal an 'Sciathadh' (atá mínithe ag ICAO), go háirithe sna ceantair ardaithe i ndeisceart an Chontae nuair atá réada ann cheana, agus an talamh féin ag gobadh os cionn na ndromchlaí constaic teorann. Tugann an IAA treoir ar 'sciathadh' freisin. Ceadáíonn an prionsabal seo (faoi réir anailís aerlionseoireachta) 'constaic' ard láithreach – má tá foirgneamh atá ann, meas, aerga, crann, nó an talún é féin – atá suite níos gaire don rúidbhealach ábhartha, 'sciathadh' a sholáthar do réad nua laistiar de, a ardaíonn ag an ardú céanna OD. Sampla de seo a léirítear sa léaráid thíos:

Figióir 13.3: Sciathadh³

Caithear a thabhairt faoi deara go bhfuil teorainn an cheantair aeradróim atá léirithe in ardaithe OD (m.s: méadair os cionn méanleibhéal na farráige), ionas go gcinntítear airde ceadaithe in aon láthair ag tógaint leibhéal ardaithe OD na talún (m.s: na líne comhrianach i méadair OD) ó ardú OD aon 'Dromchla Constaic Teorann' atá os cionn an tsuímh faoi leith.

Crainn Tógála le linn Tógála:

Ní mór aon struchtúir sealadach, ar nós, crainn tógála a úsáidtear le linn tógála, a thomhas freisin maidir le ICAO (nó EASA) dromchlaí constaic teorann. Tá sé sin infheidhme maidir le túir craenacha atá sínte go hairde mór os cionn fhorbairt molta (agus os cionn 45m in ard Dromchla Cothromónach Inmheánach). Faoi S.I 215 ó 2005, Ní mór fógra faoi aon chraen sháródh srian dromchla constaice fógra a thabhairt 30 lá roimhré don IAA agus d'oibríteoir an aerfoirt/aeradróim a d'fhéadfadh coinníollacha oibriúchán a leagadh síos.

13.10 Fuinneamh

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 10 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

13.10.1 Feidhmíocht fuinnimh i bhFoirgnimh Nua

Is ceart go mbeadh **Ráiteas Dearaidh Athchóirithe Éifeachtacht Fuinnimh agus Athrú Aeráide** le forbairtí molta do forbairtí chónaithe nó trádála ar mheánscála nó ar mhórscála níos mó ná 10 n-aonad cónaithe agus/ nó achar 1,000 m.c. d'urláir trádála. Sonrófar sa ráiteas:

- Conas a freastalaítear ar scartáil ar shuíomh, foirgneoireacht agus bainistíocht fad-téarmach na forbartha;
- Conas a nndeachaigh I ngleic le moltaí athchóirithe fuinnimh agus athrú aeráide sa scéim dearaidh agus pleanála.

Beidh feidhm le caighdeáin tógála nZEB (fuinneamh neas-nialasach) sna foirgnimh atá áitithe tar éis 31 Nollag 2020. Do chomhlachtaí earnáil phoiblí, tá an caighdeán infheidhme do foirgnimh nua go léir in uinéireacht nó atá áitithe ar an 31ú Nollag 2018. Tá socruithe trasdula sna Rialacháin Tógála a dhéanann maolú ar ghlacadh na riachtanas seo nuair atá obair ar fhoirgnimh torsiáite roimh na dátaí seo. Cuirfear nZEB i bhfeidhm in Éirinn trí Cuid L de na Rialaithe Tógála. Tá dhá rialaithe éagsúla mar Chuid L infheidhme ag brath ar an bhfuil áititheoir sa bhfoirgneamh nó nach bhfuil. Tá an rialachán cuí do gach ceann liostaithe thíos:

- Áitribh Teaghlaigh atá rialaithe faoi Cuid L (2019) *Caomhantas Bhreosla agus Fuinneamh- Cónaithe*.
- Foirgnimh neamh-theaghlaigh atá rialaithe faoi Cuid L (2017) *Caomhantas Bhreosla agus Fuinneamh – Foirgnimh seachas Cónaithe*. Caithfear é a nótail freisin Gur Feidhm Fuinnimh sa Rialachán Foirgnimh (EPBD) lena n-áirítear riachtanais do bhonneagar luchtú fheiticlí leictreacha. Tá plé níos mionsonraithe air seo i mír iompair na tuarascála seo.

Tacaíonn an Chomhairle le húsáid CEM III/or (nó rialuithe a ghlacann a iond) rangú suiminte sna moltaí forbartha do fhoirgnimh nua. Cintíonn úsáid modhanna tógála glasa ar nós BREEAM (Modheolaíoch Taighde Tógála Measúnú Comhshaoil Bunaithe) agus LEED (Ceannaireacht in Éifeachtach Fuinnimh agus Dearadh) cur chugie shaolré iomlán don dearadh tógála a chuimsíonn carbóin oibríoch agus carbóin ionchollaithe. De thoradh an chur chuige iomlánaíoch seo íslítear éileamh fuinnimh agus lorg carbóin i bhfoirgnimh agus bíonn a luach trádála níos airde.

13.10.2 Líonraí Téamh Dúiche Carbóin Ísle

Is ceart do thograí forbartha chónaithe, tráchtála nó measctha ar mhórscála (100+ áitreabh ag dlús 50 áitreabh an heictéar (dph) nó níos mó agus /nó forbairt neamh-chónaithe de 10,000 sq mhéadar nó níos mó) i dTamhlacht, Cluain Bhuiríosa/ Caisleán na Gráinsí agus Cluan Dolcáin, atá aitheanta mar Cheantair Féideartha Dúiche Teasa Carbóin Ísle, tacú le seachadadh **Moltaí Téamh Dúiche** agus:

- Anailís Fuinnimh a dhéanamh ar an togra molta agus ar an gcainníocht úsáide fuinnimh bliantúil atá beartaithe a fháil ó na forbartha; agus
- Tograí le haghaidh téamh carbóin ísil, téamh agus cumhacht chomhtháite mar shampla, (giniúint CHO) agus bonneagar dáileadh ar an suíomh a áireamh agus a léiriú conas deiseanna chun éascú ar réiteach téamh dúiche atá uasta, ag tógaint san áireamh éileamh fuinnimh, meascán iompair fuinnimh, leagan amach agus céimeanna na fhorbartha molta; agus
- Nuair atá deiseanna don téamh carbóin ísil don suíomh aitheanta, ní mór bonneagar dáileadh teasa a sholáthar le moltaí i leith dáileadh áitúil, le clár ama réasúnta; agus
- Nuair atá Córais Téamh Dúiche deimhnithe i láthair, nascadh leo, agus
- Mura bhfuil Córais Téamh Dúiche deimhnithe ní mór forbairt nua a dhearadh ionas gur féidir leis nascadh le scéim mar seo nuair atá ceann á sheachadadh.

nó

- Fianaise a thabhairt go bhfuil moltaí líonra téamh carbóin ísil (lena n-áirítear deiseanna fuinnimh athnuachana) fiosraithe go hiomlán agus nach bhfuil sé indéant; agus
- Nuair atá moltaí ar shuíomh líonra téamh carbóin ísil fiosraithe agus nach bhfuil sé indéanta, is ceart sonraí maidir le seasmhacht sa todhchaí an fabraic an fhoirgnimh agus cumhdach bealaí líonra píoba go dtí teorainn an tsuímh a chóir a chur faoi bhráid, chun scéimeanna nascaíochta sa todhchaí a éascú.

Is ceart forbairtí sa todhchaí sna ceantair seo a nascadh Córais Téamh Dúiche atá ann cheana nó deimhnithe. Mura bhfuil scéim Téamh Dúiche deimhnithe, ba chóir forbairt nua a dhéanamh ionas go mbeadh sé in ann nascadh leis an scéim seo nuair a sheachadtar é.

13.10.3 Fuinneamh ó Dhramhaíl

Ní mór do thograí forbartha le haghaidh forbairtí nua tionsclaíocha agus trádála agus síntí móra ar áitribh láithreacha, nuair atá an-chuid teasa fuíll á ghiniúint ag na próisis a bhaineann le príomhfheidhmeanna an togra:

- Anailis Fuinnimh a dhéanamh den fhorbairt mholta agus na sonraí an fhuíoll teasa féideartha a shainaithint agus a oiriúnacht don athghabháil agus athúsáid teasa i gcomhar le láithreacha sa chomharsanacht; agus
- Teicneolaíocht athghabhála agus athúsáide teasa a shuiteáil ar an suíomh; agus
- Bonneagar dáileadh teasa a shuiteáil os cionn nó faoi thalamh, (lena n-áirítear seasmhacha de fhabraic an fhoirgnimh chun nascadaj sa todhchaí a éascú, ag cumhdach aon bhealaí oibre píobaí go dtí an teorainn na suíomhanna tadhaill)

Nó

- Fianaise a sholáthar go bhfuil athghabháil teasa agus dáileadh fiosraithe go hiomlán agus nach bhfuil sé indéanta.

A chinntiú go bhfuil coinníollacha oiriúnacha ceangailte leis na hiarratais pleanála chun téamh dúiche a bhaint amach i gceantair aitheanta maidir lena bhfuil thuas.

13.10.4 Fótavoltach Gréine

Foirgnimh

Ní mór do thograí forbartha do fhuinneamh gréine ar fhoirgnimh, mura léirítear féidearthacht ar bhealach eile:

- Tús áite a thabhairt do aghaidheanna i dtreo an deiscirt agus a bheith idir timpeall 35 agus 50 céim ag brath ar úsáid PV gréine nó teicneolaíochtaí teirmeacha gréine.
- A bheith déanta chun scáthú ó fheistí gréine eile ar an suíomh a chur san áireamh, ó eilimintí láithreacha na timpeallachtaí tógála ar nós simléir, forbhallaí, trealamh plandú dín agus foirgnimh níos airde agus struchtúir sa cheantar máguaird.
- Spás imleor ar rochtain, feiste, agus cothabháil a chinntiú.
- Aa chinntiú go mbíonn aird ag an suíomh agus dearadh na dtograí ar chonláiste amhairc an cheantar máguaird.
- Forálacha an Treoir Creatlaí Uisce, Treoir Gnáthóga agus saincheisteanna comhshaoil eile agus oidhreacht thógála a bhreithniú.

Forbairtí Fótavóltacha Gréine ar Scála Tráchtála (Fóntais)

- Le haghaidh feirmeacha ar scála fóntais, beidh tírdhreachadh bog oiriúnach agus cruthú gnáthóg/bithéagsúlacht le cuimsiú a bheidh comhtháite sa shuíomh ina timpeallacht áitiúil agus fál teorann oiriúnach a bheidh ann más gá le cinntiú go bhfuil an suíomh slánd go leor.
- Tionchar féideartha comhshaoil a thógaint san áireamh ag brath ar cheantar agus scála an fhorbair, lena n-áirítear measúnú tionchar amhairc nó measúnaithe glinniúint agus dallrú, go háirithe nuair atá an suíomh cóngarach do bhealaí eiltile an aerfoirt, línte iarnróid nó gabhdóirí radharchacha íogaire eile.

- Tugann Eagraíocht Fuinneamh Gréine na hÉireann treoir ar an scagadh comhshaoil is cóir a leanúint agus is ceart iad a léamh i gcomhar le treoirlínte na Roinne ar Mheasúnú Cuí. Is ceart Suíomhanna Natura 2000 le nascaíochtaí éiceolaíocha agus/nó hidreolaíocha le feirm gréine molta agus/nó bealaí eangaí táscacha a bheith aitheanta agus an tionchar féideartha ar na suíomhanna Natura a bheith measúnaithe.
- Talamhúsáid le haghaidh fhorbairt feirmeanna USSPV a bheith cothrom i gcónaí in gcoinne an riachtanais an talamh chéanna a úsáid do oibríochtaí ar shuíomh eile ar nó giniúint bhia.
- *Moltaí Pleanála agus Forbartha do Scéimeanna Gréine Áisiúlachta PV in Éirinn (2016)* a sholáthar moltaí eile.

13.10.5 Tionscadail Hidrileictreacha ar Mhionscála

Ní mór do aon togra forbartha do fhorbairt fhuinnimh Hidrileictreach:

- Measúnú mionsonraithe ar choinníollacha sreabhaidh a bheith leis.
- A chinntiú nach gcuireann struchtúir molta isteach ar ghluaiseacht speicis fóruisce trí na struchtúir.
- A chinntiú go bhfuil meas ag an suíomh agus dearadh na dtograí ar chonláistí amhairc agus chónaithe an cheantair ina timpeall, lena n-áirítear tionchar fuaimne.
- Meas ar na forálacha ón Threoir Creatlaí Uisce, Treoir Gnáthóga agus comhshaoil eile, iascach agus saincheisteanna oidhreachta tógtha eile.
- Ag comhlíonadh Treoirlínte Iascaigh Intíre Éireann ar Phleanáil, Dearadh, Tógáil agus Oibriú Scéime Hidrileictreach ar mhionscála.

13.11 Monatóireacht

13.11.1 Réamhrá

Leagann an Mhír sep den Chaibidil amach gné Monatóireachta an Phlean Forbartha.

Tá bunú chóras monatóireachta tábhachtach le tuiscint níos fearr a fháil ar an bhfuil beartais an Phlean Forbartha agus a gcuid cuspóirí á gCur i bhfeidhm agus go tí cén leibhéal.

Ba chóir go bhfuil sé aitheanta go bhfuil na torthaí chreatlach monatóireachta a thógaint go rialto uimhir timthrialta chun a chur i bhfeidhm agus soláthraíonn an plean an chéad chéim, ag leanúint glacadh den Chreatlach Pleanála Náisiúnta (NPF) agus An Straitéis Spásúil Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES), i dtreo léiriú conas a bhfuil luachanna agus cáilíocht na dtorthaí ag feidhmiú ag leibhéal Phlean Chontae Forbartha.

Soláthraíonn an creat monatóireachta measúnú ar nagníomhaíochtaí ar fud an Chontae i saolré an Phlean le meascán cáiníochtúil (uimhreacha) agus bearta cáilíochta beartais agus cuspóirí. Féadfaidh na bearta cainníochtúla uimhir aonad tógtha a áireamh, na haonaid a cheadaítear agus ceantar spásúil na haonad sin nuair atá baeartha cáiníochtúla lena n-áirítear measúnú agus Cur i bhfeidhm caighdeáin deardh ar nós: 'cáilíocht dearadh uirbeach' nó conas a fheabhsaítear comhfhorbairt áite.

13.11.2 Struchtúir Monatóireachta

Leagtar amach an Creat Monatóireachta do Phlean Forbartha an Chontae i Mír 13.11.5 thíos.

Tá an Creat ceangailte do fhís iomlán an Phlean Forbartha agus leanann sé caibidlí aonair (Feach Chaibidil 1 mír 1.4) Spriocanna Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, Straitéis Náisiúnta na dTorthaí don NPF agus Torthaí Straitéis Réigiúnach an RSES.

Déanann Cur i bhfeidhm agus creat monatóireachta rangú ar na príomh-bheartais i dtéarmaí a gcion tairbhe do ghnóthú Fhís Straitéiseach a leagadh amach thíos agus i gCaibidil 1 mír 1.7 An Fhís a Bhaint Amach.

I 2028 beidh Deisceart Átha Cliath mar áit a bhfuil ár bpobail bródúil as, go bhfuil ár gnóthaí ag borradh agus a g cabhrú linn saoil glasa agus níos folláine. Tá alán de na beartais il-ghnéithe agus mar sin de, bheith mar thairbhe don ghnóthú Fís Straitéiseach an Chontae.

Tá a lán de na beartais il-ghnéitheach agus mar sin de, déanfaidh siad a gcion tairbhe le Fís Straitéiseach an Chontae a bhaint amach.

Déantar beartais ábhartha a mheasúnú i dtéarmaí Cur i bhfeidhm díreach lena n-áirítear príomhthreoracha feidhmiúla chun monatóireacht/ seachadadh na mbeartas a mheasúnú.

Tá sé tugtha faoi deara go bhfuil cuspóir na mbeartas il-réimseach agus mar sin de, ní chuimsíonn an creatlach Cur i bhfeidhm agus monatóireachta liosta cuimsitheach de na beartais.

Nuair atá gach iarracht déanta chun beartais a chruthú sa Phlean atá S.M.A.R.T.E.R (sonraithe, intomhaiste, Ainmnithe, Réalaíoch, Faoi Cheangal Ama, Measta agus Measúnaithe), tá sé aitheanta nach féidir na beartais go léir a thomhas de réir luachanna cáiníochtúla ar féidir iad a shainiú ar héasca.

Baineann a lán beartais le próisis Sonraí Pleanála (APAS) a chur i bhfeidhm trí phróisis inmheánacha bunaithe agus modhanna. Baineann beartais eile le critéir a mheastar mar chuid de phróisis cinnteoireachta iomlánaíoch a éilíonn cothromú a dhéanamh ar réimse beartais i gcoinne coinníollacha a bhaineann go sonrath leis an suíomh.

Lena chois sin, tugadh faoi deara go bhfuil a lán beartas dírithe ar thorthaí faoi leith a éascú agus a thacú, in ionad bheith mar mhodhanna díreacha seachadadh na torthaí. Maidir le sin, Cur i bhfeidhm na mbeartais den Phlean Forbartha an Chontae agus seachadadh torthaí pleanála inmheánaithe, a bheith faoi réir réimse fachtóirí seactracha, coinníollacha eacnamaíocha den chuid is mó agus infhaighteacht acmhainní. In ainneoin na teoranta, lorgaíonn Cur i bhfeidhm an Creatlaí agus Monatóireachta bheith cothrom, más féideartha, na treoracha cearta a dhéanann machnamh ar agus a thomhais má tá beartas in ann bheith gnóthaithe.

13.11.3 Measúnú agus Tuairiscú an Phlean

Is é cuspóir atá ag an gCreatlach Monatóireachta feidhmiú mar lúb aiseolais foirmiúil. Tá an próiseas measúnaithe agus tuairiscithe írithe ar ionchar tábhachtach a dhéanamh maidir le foirmlíú agus leasú an bheartais phleanála sa todhchaí.

Figiúr 13.4: Plean Forbartha 2022 - 2028 Timthriall Monatóireachta

Beidh an creat ina ionchur tábhachtach fianaise-bhunaithe agus beidh sé comhtháite leis próiseas athbhreithnithe an chéad Phlean Forbartha Contae eile 2028 – 2034.

Tá an creat seo deartha chun cabhrú leis an Údarás Pleanála tuarascálacha a ullmhú agus na ceangaltais reachtúla a chomhlíonadh, lena n-áirítear:

- Measúnú 2 bhliain ó 2022 -2028 – Plean Forbartha an Chontae
- Tuairiscíú don Gníomhaire Réigiúnach ag leagadh amach dul chun cinn a tá déanta ag tacú cuspóirí den SRSE.

13.11.4 Monatóireacht Chomhshaoil

Éilítear in Airteagal 10 den Threoir Measúnú Comhshaoil monatóireacht tionchar comshaoil a chur i bhfeidhm den Phlean Forbartha an Chontae d'fhonn droch thionchar nárbh fhéidir a thuar a aithint, ag céim luath, agus chun cuidiú le gníomh oiriúnach leighis a dhéanamh.

Nuair atá an Creatlach Monatóireachta a leagadh amach sa Chaibidil seo a chuimsíonn cuid monatóireachta ar chuspóirí atá gaolmhar leis an gcomhshaoil, an measúnú iomlán agus monatóireacht cuimsitheach, atá riachtanach bheith déanta faoi Airteagal 10 den Threoir SEA, atá leagtha amach sa Mheasúnú Comhshaoil Straitéiseach atá in éineacht le Plean Forbartha an Chontae. Tabharfar meas ar chun próisis monatóireachta a chomtháthú thar saolré an Phlean ag cinntiú go bhfuil na cuspóirí comhshaoil aitheanta go soiléir.

13.11.5 Crea Monatóireachta

Réamhrá

Leagtar amach mar a leanas an Creat Mhonatóireachta le haghaidh Plean Forbartha 2022-2028 atá struchtúrtha le sraith Plean na Caibidle.

Caibidil 1 – Réamhrá, Fís Straitéiseach agus Gníomhú ar son na hAeráide

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht Príomhfheidhmíochta/ Foinse Sonraí
GA1: Idirnáisiúnta/ Náisiúnta/ Cuspóirí ar son na hAeráide agus Plean na hAeráide Dheisceart Bhaile Átha Cliath	☐	☐	Comhsheasmhacht le Cuspóirí na hAeráide Idirnáisiúnach, Náisiúnta, Réigiúnach	Tuairisc a ullmhaíodh ar aon dul le riachtanais 25(A)1 d'Acht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú). Cur i bhfeidhm Plean na hAeráide Dheisceart Bhaile Átha Cliath 2019-2024 atá monatóirithe trí 'rianaire' laithreach.

Caibidil 2 – Croí-Stréiteach agus Straitéis Lonnaíocht

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí
CS1: Ceantair Forbartha Straitéiseacha	☐	☐	Roinn Pleanála, Soláthróirí Bhonneagair, gníomhaireachtaí stáit.	Céatadán forbartha istigh I bhfás ceantair chónaithe agus fostaíochta aitheanta I MASP. Foinse: GeoEolaire, CSO Críochnuithe, Tascfhórsa Tithíochta Tuairisce agus Cur i bhfeidhm Grúpa MASP.
CS2: Bóthar an Náis Tailte Athghiniúna Bhaile an Mhóta	☐	☐	Roinn Pleanála, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus gach geallsealbhóir oiriúnach	Ullmhú de Plean Cheantair Áitiúil nó meicníocht oiriúnach eile agus monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairt istigh Bóthar Náis/ Talún Athghiniúna Bhaile an Mhóta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
CS3: Monatóireacht ar dhaonra agus Fás Tithíochta	☐	☐	Roinn Pleanála	Críochnaithe cónaithe nua I gach réiteach. Dul chun cinn ar Chur i bhFeidhm Cheadanna Pleanála ar marthain, ráta seachadta na n-aonad do chomharsanach laistigh sa réiteach ar an iomlán. Foinse: GeoEolaire, CSO críochnuithe chónaithe, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022, APAS agus GeoEolaire.

CS4: Bainistíocht Talún Gníomhach	☐	☐	Pleanáil agus Ranna Eacnamaíoch ta	Uimhir laithreacha breise nó tógtha ó Chlár Láithreacha Follamh agus curtha ar aghaidh do fhorbairt. Foinse: Clár Láithreacha Follamh.
CS5: Talún do Fhostaíocht	-	☐	Pleanáil agus Ranna Eacnamaíoch ta	Monatóireacht ar ghlacadh talún fostaíochta ag úsáid bonnlíne staidéir acmhainn talún. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus BCMS. Céatadán forbartha chónaithe laistigh nó comhtheagmhálach go Cathair Bhaile átha Cliath agus Bruachbhaillte, Sagard, Rath Cúil agus An Caisleán Foinse: GeoEolaire, Críochnuithe CSO, agus APAS.
CS6: Straitéis Chónaithe – Prionsabail Straitéiseach Pleanála	☐	☐		Céatadán forbartha chónaithe laistigh nó comhtheagmhálach le Cathair Bhaile átha Cliath agus Bruachbhaillte, Sagard, Rath Cúil agus An Caisleán Nua. Foinse: GeoEolaire, Críochnuithe CSO, agus APAS.
CS7: Ceantair Chomhdhlútha ithe i Cagthair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhaillte	☐	☐		Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i gcathair Bhaile Átha Cliath agus Cónaithe Bhruachbhaillte. Foinse: Críochnuithe cónaithe CSO agus Daonáireamh 2022.
CS8: Sagard	☐	☐	An Roinn Pleanála	Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i dTeach Sagaird. Foinse: Críochnuithe cónaithe CSO agus Daonáireamh 2022.
CS9: An Caisleán Nua	☐	☐	An Roinn Pleanála	Críochnuithe chónaithe nua agus fostaíocht sa Chaisleán Nua. Foinse: Críochnuithe Cónaithe CSO, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
CS10: Rath Cúil	☐	☐	An Roinn Pleanála	Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i Rath Cúil. Foinse: Críochnuithe Cónaithe CSO, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.

CS11: Ceantair Tuaithe	☐	☐	Roinn Pleanála	Críochnuithe nua i gceantar tuaithe. Foinse: Críochnuithe chónaithe CSO, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
----------------------------------	--------------------------	--------------------------	----------------	---

Caibidil 3 – Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foins e Sonraí)
NCBH1: Uileghabhálach	☐	☐	Stiúrtóireacht na Ranna Pleanála agus Comhshaoil Tacaíthe ag Plean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019, Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlachta 2021 - 2025 agus Plean Gníomhaithe Chomhairle Cathrach Dheisceart Bhaile Átha Cliath Bhithéagsúlachta, 2020-2026, an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Staitéis Eacnamaíochta Réigiúnach Spásúlachta an Oirthir agus Lár na Tíre (SRSE).	Ullmhú agus Cur i bhfeidhm den Phlean Nua Oidhreachta an Chontae agus Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlachta Dloí le ceadaithe pleanála. Foinse: APAS, Measúnaithe ar Phlean Oidhreachta Bhithéagsúlachta,
NCBH2: Bithéagsúlacht	☐	☐	Ranna Pleanála agus Comhshaoil. Cloí le Straitéis Bhonneagair Glas (BG).	Cur i bhfeidhm ar Ghníomhaithe I bPlean Ghníomhaithe Bhithéagsúlachta SDCC agus Plean Phailneora. Cloí le Bearta GI. Foinse: Pleananna Bhithéagsúlachta agus Phailneora, Deisceart Chontae Bhaile Átha Cliath. Pleananna Bhithéagsúlachta agus Phailneora, Plean Phailneora na hÉireann, agus monatóireacht BG lena n-áirítear 'glasú toisce'.
NCBH3: Láithreacha Natura 2000	☐	☐	Rann Pleanála	Scagadh le haghaidh gach iarratas pleanála agus plean agus measúnú cuí nuair is gá. Atreorú chuig Seirbhís na bPáirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra agus comhlachtaí sainorduithe ábhartha eile Foinse: APAS.

NCBH4: Ceantair Oidhreachtá Nádúrtha Molta	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreorú go NPWS agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha eile Foinse: Reachtaíocht Náisiúnta agus APAS.
NCBH5: Cosaint ar Ghnáthóg agus Specis Iasmuigh de Cheantair Ainmnithe.	☐	☐	Pleanáil agus Ranna Inmheánacha eile	Tionchar Éiceolaíoch Measúnaithe a rinneadh agus atreoirithe go NPWS.
NCBH6: Sléibhte Bhaile Átha Cliath	☐	☐	Roinn Pleanála	Beartas cloíte I gcriosú oiriúnach. Foinse: APAS
NCBH7: Gleann Sruthán na Life agus Ordú Áis Speisialta	☐	☐	Roinn Pleanála	Beartas cloíte I gcriosú oiriúnach agus Orduithe Cheantair Áise Speisialta (SAAO). Coiste SAAO athbhunaithe. Foinse: APAS agus Comheagar le Comhairle Chontae Fhine Gall.
NCBH8: Gleann na Dothra	☐	☐	Roinn Pleanála	Beartas cloíte I gcriosú oiriúnach. Foinse: APAS.
NCBH9: An Chanáil Mhór	☐	☐	Roinn Pleanála	Cloíte le beartas trí Bhainstíocht Forbartha. Foinse: Comhoibriú le Uiscebhealaí Éireann agus Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) agus APAS.
NCBH10: Speicis Ionracha	☐	☐	Stiúrtóireacht Pleanála, Comhshaoil, Uisce agus Athrú Aeráide	Gníomhuithe sa Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúla a dheanamh. Foinse: Plean Gníomhú Bithéagsúlachta, monatóireacht agus fóraim
NCBH11: Orduithe Caomhnú Crainn agus Cosaintí eile do Chrainn	☐	☐	Stiúrtóireacht Pleanála, Comhshaoil, Uisce agus Athrú Aeráide	Athbhreithniú ar Orduithe Caomhnú Crann. Source: Review completed to achieve indicator.
NCBH12: Láithreacha Geolaíoch	-	-	Roinn Pleanála	Cloífear leis na Beartais trí Bhainistiú Forbartha. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann

NCBH13: Oidhreacht Sheadálaíochta	☐	-	Roinn Pleanála	Ceadanna Pleanála Caighdeáin. Atreorú d'iarrais pleanála don Roinn Tithíochta, Rialtas Áitiúil agus Oidhreacht agus An Chomhairle Oidhreacht. Foinse: APAS (Atreorú Pleanála)
NCBH14: Tírdhreacha	☐	☐	Roinn Pleanála Cloí le Measúnú Charactair Tírdhreacha	Bainstíocht Forbartha, Foinse: Measúnú Charactair Tírdhreacha
NCBH15: Radhairc agus Ionchais	☐	-	Roinn Pleanála	Bainstíocht Forbartha, Foinse: Measúnú Charactair Tírdhreacha
NCBH16: Oidhreacht Thionsclaíoch	☐	☐	Roinn Pleanála Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta.	Measúnú ar Shuirbhé Tionsclaíoch Oidhreacht.
NCBH17: An Ghaeilge agus Oidhreacht Áitiúil	☐	-	Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta	Ceadanna Pleanála Caighdeáin/ Rialtas Tacaíthe Ainmnithe.
NCBH18: Multi- Culturalism	☐	-	Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta	Gníomhaíocht um chothú Oidhreacht Chultúrtha.
NCBH19: Struchtúir Cosanta	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreoirú d'iarrais pleanála agus alt 57 chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Measúnú agus athrú chun dáta más gá, tar éis foilsiú d'aon Fhardal Náisiúnta chun data Oidhreacht Ailtireachta (NIAH) don Chontae. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) nó measúnú ar Phlean Forbartha an Chontae

NCBH20: Ceantair Ailtireachta Caomhantais	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreoirú d'íarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
NCBH21: Ailtireacht Caomhantais agus Dearadh	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreoirú d'íarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
NCBH22: Oiriúnaitheach agus Athúsáid Forgnimh Stairiúla	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreoirú d'íarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
NCBH23: Comhfhorbairt agus Timpeallacht Thógtha Stairiúí	☐	☐	Roinn Pleanála	Ceadaithe Pleanála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
NCBH24: An t-Athrú Aeráide, Oiriúnú agus Éifeachtúlacht Fuinnimh I bhfoirgnimh traidisiúnta agus stairiúla.	☐	☐	Roinn Pleanála	Atreoirú d'íarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
NCBH 25: Dúchasach/ Foirgneamh Traidisiúnta agus Aosta, Eastáit agus Sráid-Dreacha.	☐	☐	Roinn Pleanála	Ceadaithe Pleanála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
NCBH 26: Gnéithe Suime	☐	-	Roinn Pleanála	Ceadaithe Pleanála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 4 – Bonneagar Glas

Beartas Tag:			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochtaí/ Foinse Sonraí
BG1: Uileghabhálach	☐	☐	Cloí le Straitéis BG I dtaca leis an bplean seo, Roinn Pleanála agus Stiúrthóireacht Chomhshaoil Tacaithe le Plean Gníomhaire Náisiúnta ar son na hAeráide 2019, Tacaithe ag Plean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019, Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlachta 2021 - 2025 agus Plean Gníomhaithe Chomhairle Cathrach Dheisceart Bhaile Átha Cliath Bhithéagsúlachta, 2020-2026, an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Staitéis Eacnamaíochta Réigiúnach Spásúlacht an Oirthir agus Lár na Tíre (RSES).	Cur i bhfeidhm na gcuspóirí a leagtar amach I gcaibidil 4 <i>Bonneagar Glas</i> agus na beartais a leagadh I gCaibidil 13 <i>Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht</i> an Phlean seo. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
BG2: Bithéagsúlacht	-	☐	Cloí le Straitéis BG agus Ionchuir liostaithe I gCur i bhfeidhm agus monatóireacht I gCaibidil 13 den Phlean seo,	Cur i bhfeidhm na gcuspóirí a leagtar amach I gcaibidil 4 <i>Bonneagar Glas</i> agus na beartais a leagadh I gCaibidil 13 <i>Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht</i> an Phlean seo. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
BG3: Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe	-	☐	Roinn Pleanála agis Stiúrthóireacht Comhshaoil	Bainistíocht Forbartha, cloí d'iarraitais pleanála oiriúnacha le staidéir Uisce, más gá. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
BG4: Córais Draenála Uirbeach Inbhuanaithe	☐	-	Roinn Pleanála agis Stiúrthóireacht Comhshaoil	Cloí le hiarratais Pleanála le soláthair TreoirSuDS agus comhairle ar ranna an Chomhairle draenála agus na hAeráide. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

BG5: Athléimneacht na hAeráide	☐	☐	Pleanáil agus Ranna Inmheánacha eile SDCC, Tacaíocht ar son Phlean Ghníomhaire na hAeráide (CCAP) 2019 -2024, Plean Gníomhaire Náisiúnta ar son na hAeráide (CAP) 2019.	Ionchur leanúnach I gCóras na hAeráide Rianaire a dhéanann monatóireacht ar dhulchun cinn ar réimse ionchuir ar fud Ranna SDCC. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus Rianaire ar son na hAeráide.
BG6: Sláinte agus Folláine Dhaonna	☐	☐	Cloí le foráil BG an phlean ag cur isteach ar shláinte daonna agus folláine m.s: Foráil de pháirceanna, áineasa agus ceantair bhithéagsúlachta agus araile	Ceadanna bronnta le riachtanais bainistíochta a leagadh I gCaibidil 13 Sonraí <i>Cur i bhfeidhm</i> de nascanna go Gréasán BG agus foráil de Phleananna Bhonneagair GI. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
BG7: Tírdhreach, Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha	☐	☐	Cloí le Plean Oidhreachta an Chontae, Measúnú Charachtair Tírdreacha agus beartais ar fud gach mír den Phlean.	Bainistíocht Forbartha. Ceadanna bronnta ag léiriú cloí le Caibidil 13 BG <i>Cur i bhfeidhm agus</i> <i>Monatóireacht</i> Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)

Caibidil 5 – Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Shláintiúil

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí)
DCC1: Comharsanacht Rathúil Inbhuanithe	☐	☐	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Tionscadail tacaithe le maoiniú Rialtas Láir (ar nós: Athghiniúnt Uirbeacha agus Ciste Forbartha (URDF), Clár Caipitil rolladh trí blaina, Cur i bhfeidhm scéimeanna pleanála, LAPs, Máistirphleananna agus ullmhú Bóthar Náis/Plean Creatlaí Bhaile an Mhóintigh. Foinse: Clár Chaipitil, Obair Pleanáil Chun Cinn, Clár, Foireann Seachadh Tionscadail, agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC2: Uileghábhálach-Comharsanacht Rathúil Inbhuanithe	☐	☐	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Maoinú Rialtas Láir (ar nós: URDF) Clár Caipitil rolladh trí blaina, Cur i bhfeidhm scéimeanna pleanála, LAPs, Máistirphleananna agus ullmhú Bóthar Náis/Plean Creatlaí Bhaile an Mhóintigh. Foinse: Clár Chaipitil, Obair Pleanáil Chun Cinn, Clár, Foireann Seachadh Tionscadail, agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC3: Comhthéacs Comharsanach	☐	-	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Dul chun cinn ar Shráidbhaile SDCC agus feabhsú tionscnaíochtaí Ionaid, uimhir Deontais Chaomhnaithe eisithe, agus dul chun cinn ar Cheantair Ailitireachta Chaomhnaithe molta (ACAs)Foinse: Clár Chaipitil agus Oifigeach Caomhnaithe.
DCC4: Comhfhorbairt Shláintiúil	☐	-	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Maoinú Rialtas Láir ar nós: URDF) Clár Caipitil rolladh trí blana, Cur i bhfeidhm scéimeanna pleanála, LAPs, Máistirphleananna agus ullmhú Bóthar Náis/Creatphlean Bhaile an Mhóintigh. Foinse: Clár Chaipitil, Obair Pleanáil Chun Cinn, Clár, Foireann Seachadh Tionscadail, agus Sonraí Pleanála (APAS).

DCC5: Comharsanachtaí nasctha	☐	☐	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Spásanailís – ceantar de fhorbairt chónaithe ceadaithe agus cóngarach do modhanna iompair inbhuanaithe. Monatóireacht ar Sonraí Gluaiseachta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS), Oifig Líníochta, Daonáireamh 2022 (Áit Oibre, scoile/choláiste, Daonáireamh taifid gan ainm, Sonraí POWSCAR), Sonraí Astaíochta/Tacair Dáta NTA, Tascfhórsa Tithíochta Dáta Tuairisce.
DCC6: Réimse Poiblí	☐	☐	Roinn Pleanála agus Oibreacha Chomhairle	Uimhir de tionscadail réimse Poiblí tacaíthe le Maoiniú Rialtas Láir (ar nós URDF), Clár rollacháin Caipitil trí bliana, dul chun cinn ar Shráidbhaile SDCC agus tionscnaimh feabhsaithe an Ionaid, agus Cui dBs. Foinse: Clár Caipitil, Foireann Pleanáil Chun Cinn, Foireann Sholáthair Tionscadail agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán- Forbairt Ginearálta	☐	☐	Roinn Pleanála	`Cur Chuige an Phlean' agus Ard an Fhoirgnimh agus Treoir Dlúis (BHDG) prionsabail agus treoir.
DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán- Éadan na Sráide	☐	-	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, agus fostaíocht, agus fograíocht agus iarratais comharthaíochta go háirithe laistigh de cheantair uirbeacha le comhsheasmhacht le beartas éadain agus cuspóirí. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán- Leithead na Sráide agus Airde	☐	-	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, úsáid mheascaithe, trádála agus fostaíocht, go háirithe laistigh de cheantair uirbeacha le comhsheasmhacht le Leithead na Sráide agus Beartas aird agus cuspóirí. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

DCC7: Dearadh ar ardchaighdeán- Inoirúnaitheacht agus Uileghabhálacht	☐	☐	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, ilchineálach, tráchtála agus fostaíocht, agus réimse poiblí/spas oscailte agus forbairtí páirceanna, le chomhsheasmhacht agus beartas uileghabhálachta agus cuspóirí. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
DCC8: Dearadh ar ardchaighdeán- Airde an Fhoirgnimh agus Treoir Dlúis (BHDG)	☐	☐	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, ilchineálach, tráchtála agus fostaíocht do chomhsheasmhacht le prionsabail BHDG agus treoir. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
DCC9: Airde an Fhoirgnimh agus Dlús	☐	☐	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, ilchineálach, tráchtála agus fostaíocht do chomhsheasmhacht le prionsabail BHDG agus treoir. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
DCC10: Measacán de Chinéalacha Chónaithe	☐	-	Roinn Pleanála agus Roinn Tithíochta	Monatóireacht ar iarratais I gconne na moltaí na Straitéis Tithíochta agus Measúnú Éilimh (HNDA). Foinse: Sonraí Tascfhórsa Tithíochta agus críochnuithe cinéa-aonaid CSO.
DCC11: Ábhair, Dathanna agus Uigeachtaí	☐	-	Roinn Pleanála	Measúnú ar Mhéid na Forbartha lena n-áirítear cónaithe, ilchineálach, tráchtála agus fostaíocht do chomhsheasmhacht le prionsabail BHDG agus treoir. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS)
DCC15: Comharsanachtaí Thuaithe Inbhuanaithe	☐	☐	Roinn Pleanála	Iarratais a mheasúnú laistigh na ceantair tuaithe na gculchríoch. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
DCC12: Pleananna Cheantair Áitiúla (LAP)	☐	-	Roinn Pleanála	Ullmhú/ Measúnú ar LAPs. Foinse: Roinn Pleanála.
DCC13: Criosaithe Forbartha Straitéiseach a (SDZs)	☐	-	Roinn Pleanála	Ullmhú/ Measúnú ar SDZs. Foinse: Roinn Pleanála
DCC14: Pleananna Creatlaí (FP)	☐	-	Roinn Pleanála	Ullmhú/ Measúnú ar FPs. Foinse: Roinn Pleanála

Caibidil 6 - Tithíocht

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfeidhmíochtaí/Foinse Sonraí)
T1: Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatrainmh	☐	-	Rann Pleanála agus Rann Tithíochta	Monatóireacht ar iarratais in aghaidh moltaí Straitéise Tithíochta agus HNDA. Foinse: Sonraí Tastfhórsa Tothíochta agus críochnuithe cineál aonaid CSO.
T2: Soláthar Tithíochta	☐	☐	Rann Pleanála	Críochnuithe chónaithe nua agus rátaí folúntais laistigh gach lonnaíocht. Dul chun cinn ar Cur i bhfeidhm cheadanna pleanála ar marthain, ráta seachadh na haonaid do chomharsanach laistigh den lonnaíocht iomlán. Foinse: Críochnuithe chónaithe CSO, Tuairiscí Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022 agus GeoEolaire.
T3: Tithíochta do chách	☐	☐	Rann Pleanála agus Rann Tithíochta	Cur i bhfeidhm Straitéis Aois Chairdiúil Dheisceart Bhaile Átha Cliath 2020-2024 agus cothú um 'Aosú in áit' agus deiseanna do thoisíú cearta laistigh I gceantair. Foinse: Cur i bhfeidhm Straitéis Aois Chairdiúil.
T4: Lóistín Taisteálaí	☐	☐	Rann Pleanála	Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2019- 2024 (agus aon chlár sáraithe aontaithe leis an gcomhairle. Foinse: Clár Lóistín Táisteálaí.
T5: Tithíochta eile	☐	-	Rann Pleanála	Tacú agus éascú gníomhaireachtaí oiriúnacha I sholáthar eigeandál faoi leith nó modhann a eile riachtanais tithíochta. Foinse: Roinn sonraí tithíochta agus Sonraí Pleanála (APAS).
T6: Tithíochta mhic-léinn	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht ar suíomh lóistín mac-léinn bainistithe go gairmiúil. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T7: Leagan Amach ChónaitheD eartha	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht agus aithin scéimeanna chónaithe ardchailíocht sa chontae chun cuir in iúl ar bheartas mionchoigeartuithe sa todhchaí. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

T8: Spás Oscailte Poiblí	☐	☐	Roinn Pleanála, Rann Phobail, agus Foireann Réimse Poiblí	Dul chun cinn na n-oibreacha a bheith mar chuid den Straitéis na Páirceanna agus Spás Oscailte, dul chun cinn roll amach Clár Spás Dhéagóirí 2021 agus Straitéis Spóirt Páirce Foinse: Measúnú ar Chur I Bhfeidhm na Straitéise.
T9: Príobháideach/ Leathphríobháideach Spás Oscailte	☐	☐	Rann Pleanála	Foinse: Sonraí Pleanála (APAS). Monatóireacht ar iarratais in aghaidh caighdeáin. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T10: Lóistín Chónaithe Inmheánach	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht agus uimhir iarratais a chomhaireamh a sholathraíonn aonaid tithíochta a sháraíonn íoschaighdeáin Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T11: Príobháideachachta & Slándáil	☐	-	Rann Pleanála	Monatóireacht agus uimhir iarratais a chomhaireamh a sholathraíonn aonaid tithíochta a sháraíonn íoschaighdeáin Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T12: Suíomhanna Géara nó Athraitheacha	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht agus aithin scéimeanna chónaithe ardchailíocht sa chontae chun cuir in iúl ar bheartas mionchoigeartuithe sa todhchaí. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T13: Cónaithe Comhdhlúthaithe	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht ar uimhir agus suíomh iarratais chónaithe inlíonadh I saolré an Phlean. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T14: Síneadh Chónaithe	☐	☐	Rann Pleanála	Monatóireacht ar uimhir agus suíomh iarratais chónaithe inlíonadh I saolré an Phlean. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T15: Arasáin Teaghlaigh	☐	-	Rann Pleanála	Monatóireacht ar uimhir agus suíomh iarratais arasáin teaghlaigh saolré an Phlean. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T16: Bainistíocht Tí Tuaithe	-	☐	Rann Pleanála	Uimhir tithe le pleananna ceadaithe bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T17: Beartas Tí Tuaithe	☐	☐	Rann Pleanála	Uimhir tithe le pleananna ceadaithe bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

T18-20: Teach Tuaithe I gcriosaithe faoi leith RU, DMZ, HA	☐	☐	Roinn Pleanála	Uimhir tithe le pleananna ceadaithe bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T21: Áitribh athsholáthair	☐	☐	Roinn Pleanála	Uimhir tithe le pleananna ceadaithe bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T22: Áitíocht Áitribh Tuaithe	☐	☐	Roinn Pleanála	Ag cinntiú Cur i bhfeidhm an bheartais Uimhir tithe le pleananna ceadaithe bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
T23: Síneadh Tí Tuaithe	☐	☐	Roinn Pleanála	Uimhir tithe síneadh tithíochta le ceadanna pleanála bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 7 – Gluaiseacht Inbhuanaithe

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí)
G1: Uileghabhálach	☐	☐	NTA agus TII, Roinn Pleanála agus Oibreacha an Chomhairle	Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte, Cur i bhfeidhm Cláir Bóithre an Chontae agus Clár Rothaíochta Dheisceart Bhaile Átha Cliath agus Cur i bhfeidhm Straitéis Iompair NTA agus Beartas TII Foinse: Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn, measúnú ar chlár an Chomhairle (mar os cionn, agus measúnú cláir gnónachtúil (mar oscionn).

GI2: Siúl agus Rothaíocht	☐	☐	NTA, Roinn Pleanála agus Oibreacha an Chomhairle	Cur i bhfeidhm Chlár Rothaíochta Dheisceart Bhaile Átha Cliath, Cur i bhfeidhm tionscadail tréscailteachta ag eascú ó Ghluaiseacht Staidéir Inbhuanaithe, Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte do Siúlóid agus Rothaíochta, agus uimhir scoileanna ag glacadh páirt I dtionscnaíochtaí Sráideanna Scoile agus Scoileanna Ghlasa. Foinse: Sonraí POWSCAR ó daonáireamh dar gcionn, measúnú ar chlár an Chomhairle. Cláir Scoileanna Ghlasa An Taisce agus Ranna Bóithre.
GI3: Iompar Poiblí (PT)	☐	☐	NTA, TII, SDCC	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte do Chóras Iompair Phoiblí. Foinse: NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI3(a): PT BUS	☐	☐	NTA, TII, SDCC	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte do Bhus. Foinse: NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI3(b): P T IARNR-ÓD	☐	☐	NTA, TII, SDCC	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte don Iarnród. Foinse: NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI6: Líonra Straitéiseach Bhóthair	☐	☐	TII and SDCC	Cur i bhfeidhm Clár Bóithre an Chomhairle agus Beartas TII Foinse: SDCC agus TII.
GI7: Sráid agus Dearadh Bhóthair	☐	☐	NTA, Roinn Pleanála agus Oibreacha an Chomhairle	Comhsheasmhacht le DMURS Foinse: Foirm Monatóireachta agus Measúnaithe, agus Sonraí Pleanála (APAS).
GI8: Trácht/Iompar	-	☐	NTA, Roinn Pleanála agus Oibreacha an Chomhairle	Aighneachtaí agus Cur i bhfeidhm pleananna bainistíochta inrochtanaachta do thógraí móra agus déanamh staidéir tráchta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus Mír Bóithre

G19: Carrpháirceáil agus pointí luchtaithe leictrigh EV	-	☐	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Comhoibriú le Oifig Réigiúnach Gníomhaire na hAeráide (CARO) i gCur i bhfeidhm pointe luchtaithe leictrigh EV, líon pointí luchtaithe leictrigh EV ceadaithe/ a sholáthair, agus Cur i bhfeidhm Plean Forbartha an Chontae, uaschaighdeáin pairceála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus CARO.
--	---	---	--	--

Caibidil 8 – Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Beatas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí)
PSO1: Iomchuimsiú Sóisialta/Forbairt an Phobail	☐	☐	Comhairle Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath/Rann Phobail	Cur i bhfeidhm riachtanais an Phlean Corparáideach/ Plean Eacnamaíochta agus Phobail Áitiúla (LECP). Foinse: Plean Corparáideach, Tuairiscí Phríomh Fheidhmeannach agus Measúnú LECP.
PSO2: Bonneagar	☐	☐	Roinn Pleanála agus Rann Phobail	Cur i bhfeidhm riachtanais an Phlean Corparáideach/LECP. Foinse: Plean Corparáideach agus Measúnú LECP.
PSO3: Ionaid Phobail	☐	☐	Roinn Pleanála agus Iniúchtaí Roinn Phobail agus Measúnaithe	Forbairt agus Cur i bhfeidhm den Straitéis Ionad Phobail, gníomhachtúil chaighdeáin do sholáthair ionaid phoiblí, agus Cur i bhfeidhm riachtanais LECP. Foinse: Measúnú LECP.
PSO4: Áiseanna Spóirt/Ionaid	☐	☐	Roinn Pleanála agus Iniúchtaí Roinn Phobail agus Measúnaithe	Cur i bhfeidhm den riachtanais LECP. Foinse: Measúnú LECP.
PSO5: Páirceanna/OS	☐	☐	Roinn Pleanála agus Rann Phoiblí/Foireann Réimse Poiblí	Dul chun cinn oibreacha mar chuid den Straitéis Páirceanna Oscailte agus Spás Oscailte, rolladh amach Cláir Spás Dhéagóirí 2021 agus Straitéis Spóirt Páirce. Foinse: Measúnú ar Chur i bhfeidhm na Straitéise.

PSO6: Cúram Sláinte	☐	☐	Roinn Pleanála	Soláthar áiseanna cúram Sláinte an Chontae/ Dáta Bonnline Iníúchadh Bhonneagair Sóisialta agus ag cloí le caighdeán. Foinse: Sonraí HSE.
PSO7: Cúram Leanaí	☐	☐	Roinn Pleanála/Pobal/ Tusla	Soláthar Chúram Sláinte sa Chontae. Foinse: SDCC, Iníúchadh an Phobail, Tusla, Measúnú ar Shonraí Pleanála (APAS).
PSO8: Scoileanna	☐	☐	Roinn Pleanála, Roinn Oideachais agus Scileanna	Pleanáil Scoileanna má atá riachtanach. Foinse: SDCC/DES
PSO9: Ard-Oideachais	☐	☐	Roinn Pleanála/ Bord Oideachais agus Oiliúna Bhaile Átha Cliath agus Dhún Laoighre (DDLETB) Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath (TUD)	Forbairt agus/forleathnú ar áiseanna laistigh den chontae/LECP Gnóthachtáil Oideachais. Foinse: Ceadanna SDCC agus Sonraí CSO.
PSO10: Leabharlanna	☐	☐	Roinn Pleanála, Seirbhísí Pobail agus Leabharlainne	Cur i bhfeidhm Oscailt Duit Plean Forbartha Leabharlainne Dheisceart Bhaile Átha Cliath agus aon chaipéis cealaitheach. Foinse: Measúnú agus Uasdátú Rann Phobail.
PSO11: Ealaín/Cultúr	☐	-	Pobal SDCC	Cur i bhfeidhm Straitéise Ealaíne Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath 2016 -2020) agus Straitéis Chruthaitheachta agus Chultúrtha Dheisceart Chontae BhaileÁtha Cliath (2018 -2022) agus aon phleananna ceatlaitheacha agus straitéis. Foinse: Measúnú agus Uasdátú Rann Phobail.
COS12: Áiteanna Adhartha	☐	-	Roinn Pleanála agus Pobal SDCC/ Réimse Poiblí.	Ceadanna nua de bharr riachtanais. Foinse: Táscairí Pleanála.

PSO13: Ionad Adhlactha	☐	-	Pobal/Réimse Poiblí SDCC/Rann Chomhshaoil	Ranna Chomhshaoil/Phobail, Nuair a aithnítear riachtanais. Foinse: Táscairí Pleanála
PSO14: Stáisiún Dóiteáin	☐	-	SDCC Rann Chomhshaoil SDCC	De réir riachtanais i gcomhchomhairle le Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath. Foinse: Comhchomhairle le Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath.

Caibidil 9 – Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht

Bearats Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfhéidhmíochta/Foinse Sonraí)
FFE2: Uileghabhálach	☐	☐	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí	Fás Fostaíochta ag Ceantair Straitéiseacha Fostaíochta, Caighdeán Chomhthoiliúl Pleanála, ullmhú do SDCC LECP nua. Foinse: Sonraí CSO agus SDCC.
FEF2: Eacnamaíocht Ghlas	☐	☐	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Sonraí Fuinnimh Náisiúnta, Réigiúnach agus Áitiúla. Foinse: Sonraí : CODEMA, CARO agus CSO.
FEF3: Eacnamaíocht Nuálaíochta	☐	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí	Méadú ar chomhlachtaí IDA tacaíthe laistigh i Bhfás Fostaíochta SDCC/IDA ag Ceantair Fostaíochta Straitéiseacha. Foinse: Sonraí SDCC agus CSO.
FEF4: Fás Uirbeacha	☐	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí	Candam forbartha neamh-fhostaíochta ceadaithe I criosaithe talún fostaíochta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

FEF5: Tógáil ar Chnuasaigh	☐	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Fás Fostaíochta ag Ceantair Fostaíochta Straitéiseacha. Foinse: Sonraí CSO
FEF6: Eacnamaíocht Foglamtha	☐	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Gnóthachtáil Oideachais Chónatheoirí SDCC. Foinse: Sonraí CSO
FEF7: Spás agus Úsáid Talún Fairsing.	☐	-	Roinn Pleanála	Caighdeáin Chomhthoilí Pleanála agus Ullmhú Chreatlaí/Pleananna Sáraithe Foinse: Sonraí CSO
FEF8: Miondíol Uileghabhálach	☐	-	Roinn Pleanála	Críochnuithe Díolacháin in ionaid na mbailte agus daonraí agus fás fostaíochta I mBailte an Chontae. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS), Sonraí CSO, agus an Roinn Pleanála.
FEF9: Tamhlacht TC	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae Foinse: Sonraí CSO
FEF10: Gleann na Life MRC	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae Foinse: Sonraí CSO
FEF11: Cluain Dolcáin	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae Foinse: Sonraí CSO
FEF12: Ionaid Dúiche	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae agus ullmhú LAPs/Pleananna Creatlaí. Foinse: Sonraí CSO agu s Roinn Pleanála
FEF13: Croí na mBailte	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae Foinse: Sonraí CSO agu s Roinn Pleanála

FEF14: Ionaid Áitiúla	☐	-	Roinn Pleanála	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae Foinse: Sonraí CSO agu s Roinn Pleanála
FEF15: Ollstóráil Miondíola	☐	-	Roinn Pleanála	Críochnuithe Díolacháin de réir ceantair Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
FEF16/17: Miondíol	☐	-	Roinn Pleanála	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha/SDCC. Foinse: Sonraí Bonnline Eacnamaíochta ullmhaithe de chuid CDP/ Sonraí Pleanála (APAS).
FEF18: Eacnamaíocht Thuaithe	-	☐	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireacht a	Fás Fostaíochta agus Éagsúlú laistigh ceantair tuaithe/CSO. Foinse: Sonraí CSO, Ceadanna Pleanála, agus Sonraí Teagasc.
FEF19: Bonneagar Turasóireachta	☐	☐	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha/SDCC Foinse: Gnóthachtáil Cuspóirí Turasóireachta Straitéiseacha, agus Forbairt Eacnamaíochta/Turasóireacht/ Sonraí Réimse Poiblí.
FEF20: Féarbhealaí, Rianta agus Lúba	☐	☐	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireacht a	Comhlánú Siúlán, Rotharbhealaí, agus Féarbhealaí/SDCC. Foinse: Forbairt Eacnamaíochta/ Turasóireacht/Sonraí Réimse Poiblí.
FEF21: Turasóireacht, agus Gníomhaíochtaí Fóillíochta	☐	-	Roinn Pleanála	Monatóireacht ar Cheadanna Pleanála d'áiseanna nua, agus Sonraí Ócáide Ceadúnaithe. Foinse: Roinn Sonraí Pleanála/ Forbairt Eacnamaíochta/ Sonraí LECP.
FEF22: Oidhreacht, Cultúr agus Turasóireacht	☐	☐	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí	Monatóireacht ar Cheadanna Pleanála d'áiseanna nua, agus Sonraí Ócáide Ceadúnaithe. Foinse: Roinn Sonraí Pleanála/ Forbairt Eacnamaíochta/ Sonraí LECP.
FEF23: PROW	☐	-	Roinn Pleanála	Aitheantas agus Bunú de Chearta Slí Phoiblí. Foinse: Roinn Pleanála.

FEF24 : PAR	☐	-	Roinn Pleanála	Cruthú ar Rochtain Ceadaithe Bealaí Foinse: Roinn Pleanála
FEF25: Eastóscadh Mianraí	-	☐	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí	Ceadanna/Críochnuithe/Caighdeáin Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
FEF26: Timpistí Móra	-	-	Roinn Pleanála	Ceadanna Forbartha/ Críochnuithe laistigh zóin Seveso/SDCC. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 10 - Fuinneamh

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí)
F1: Uileghabhálach	-	☐	Foireann Tras- Rannóg Athrú hAeráide SDCC	SDCC CCAP 2019-2024 arna curtha Clár Gníomhaire na hAeráide Reigiúnach, Eorpach agus Náisiúnta I bhfeidhm. Córas Rianaire Foirne Athrú Aeráide Inmheánach a dhéanann monatóireacht ar gach gníomh athrú na hAeráide. Foinse: Foireann Gníomhaire na hAeráide SDCC agus Tuairisc bliantúil ar dhul chun cinn curtha I láthair don Chomhairle.
F2: Profil Fuinnimh	-	☐	Foireann Tras- Rannóg Athrú hAeráide SDCC	Éileamh fuinnimh sa chontae a laghdú le tacaíocht EMRA, Gníomhaireacht Fuinnimh (Codema), CARO trí SDCC CCAP 2019-2024. Córas Rianaire Foirne Athrú Aeráide Inmheánach a dhéanann monatóireacht ar gach gníomh athrú na hAeráide ar fud an Chomhairle. Tuairisc bliantúil ar dhul chun cinn curtha I láthair don Chomhairle. Foinse: Foireann Athrú na hAeráide agus Uasdátú rianaire.
F3: Oibriú Foirgnimh	-	☐	Rialaithe Foirgnimh	Foinse: BCMS.
F4: Feithicilí Lánleictreacha	-	☐	Roinn Pleanála	Ceadanna Pleanála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

F5: Téamh Dúiche	-	☐	Foireann Tras-Rannóg Athrú hAeráide SDCC	Cur i bhfeidhm Heatnet i dTamhlacht agus aitheantas ar chrios dícharbónaithe. Foinse: Uasdátú Rianaire Athrú na hAeráide agus tuairiscí bliantúla
F6: Teas Athshlánaithe	-	☐	Roinn Pleanála	Bronnadh ceadanna pleanála agus Úsáid Teas Athshlánaithe i soláthar foirgneamh an Chomhairle. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus uasdátú bliantúla ar spriocanna a ghnóthú I SDCC déanta ag Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath).
F7: Fuinneamh Gréine	-	☐	Roinn Pleanála agus Úsáid teicneolaíocht gréine I soláthar foirgneamh an Chomhairle	Líon ceadanna pleanála do shuiteálacha gréine ar fhoirgnimh láithreacha nó feirm gréine feidhmeanna trádála Foinse: Sonraí Pleanála (APAS) agus uasdátú bliantúla ar spriocanna a ghnóthú I SDCC déanta ag Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath).
F8: Fuinneamh Gaoithe	-	☐	Roinn Pleanála	Measúnú ar Straitéis Fuinnimh Gaoithe agus uimhir ceadanna pleanála ar eolas sa Straitéis Fuinnimh Gaoithe. Foinse: Straitéis Fuinnimh Gaoithe measúnaithe.
F9: Micreaghaoth	-	☐	Roinn Pleanála	Ceadanna Pleanála bronnta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
F10: MicreaUisce	-	☐	Roinn Pleanála agus Tionscadail Tacaithe an Chomhairle	Ceadanna Pleanála bronnta. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
F11: Bonneagar Glas	☐	☐	Roinn Pleanála	Comhthoilíú Pleanála ag cloí le riachtanais BG de Chaibidil 13 Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
F12: Criosanna Dícharbónaithe	-	☐	SDCC CCAP 2019-2024	Foireann Athrú Aeráide SDCC tacaithe le Ranna Chomhairle eile lena n-áirítear pleanáil. Foinse: Foireann Athrú na hAeráide agus Rianaire Gníomhaire. Crios Dícharbónaithe aitheanta.
F13: Buntáistí Eanamaíochta agus Sóisialta	-	☐	Roinn Pleanála	Ceadanna pleanála le gnóthaí fuinnimh gaolmhara (Meastachán uimhir. Fostaithe). Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 11 – Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil

Beartas Tag.			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta/Foinse Sonraí)
BC1: Uilghabhálach	-	☐	Roinn Pleanála	Bainistíocht oiriúnach forbartha laistigh reachtaíocht comhshaoil. Foinse: Sonraí Monatóireachta EPA agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC2: Soláthar Uisce agus Fuíolluisce	-	☐	Comhordú le Geallsealbhóirí oiriúnacha, lena n-áirítear Uisce Éireann, déanamh – pleananna agus obair oibríochtaí.	Seachadadh uisce straitéiseach agus bonneagar fuíolluisce. Foinse: Uisce Éireann
BC3: Uiscid Dromchla agus Screamhuisce	-	☐	Roinn Pleanála	Líon Cheadanna do fhorbairtí nua lena n-áirítear láithreáin I gcomhair áiseanna cóireáil fuíolluisce Roinnt iarratais pleanála arna curtha SuDS i bhfeidhm. Foinse: Sonraí Monatóireachta EPA, Sonraí Pleanála (APAS), lena n-áirítear beartas agus cuspóirí I bpleananna cheantair.
BC4: Riosca tuille	☐	☐	Comhordú le Geallsealbhóirí oiriúnacha, an OPW san áireamh Roinn Pleanála	Dul chun cinn ar scéimeanna maolú tuile formheasta i gClár deich bliana Infheistíochta I mbearta Maolú Tuile, agus géilliúlacht le Bainistíocht Riosca Tuile. Treoirínte ag an suíomh agus leibhéal an phlean. Foinse: Sonraí OPW, Sonraí EPA agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC 5: TFC	☐	☐	Comhordú le Geallsealbhóirí oiriúnacha, an OPW san áireamh Roinn Pleanála	Céatadán tithe le rochtain ar bhanda leathan Foinse: Daonáireamh 2022
BC6: Bainistíocht Dramhaíola	-	☐	Roinn Pleanála	Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le beartas bainistíochta dramhaíola. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS), Tuairiscí Phlean Réigiúnach Bainsitíocht Dramhaíola, agus caighdeáin pleanála measúnaithe.

BC7: Cáilíocht comhshaoil	-	☐	Roinn Pleanála le comhordú le páirtí leasmhara oiriúnacha lena n-áirítear EPA.	Caighdeán an aeir Bearta agus Plean Gníomhaire Torainn measúnaithe. Foinse: EPA agus SDCC
--	---	---	--	---

BC8: Aerodróm Mhic Easmain	-	-	Roinn Pleanála le comhordú le páirtí leasmhara oiriúnacha.	Caighdeán an aeir Bearta agus Monatóireacht Torainn. Measúnú ar phleanáil caighdeánach i dtaca leis Aerodróm /forbairt aerfoirt. Foinse: EPA, SDCC agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC9: Aerfort Weston	-	-	Roinn Pleanála le comhordú le páirtí leasmhara oiriúnacha	Caighdeán an aeir Bearta agus Monatóireacht Torainn. Measúnú ar phleanáil caighdeánach i dtaca leis Aerodróm /forbairt aerfoirt. Foinse: EPA, SDCC agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC10: Aerfort Bhaile Átha Cliath	-	-	Roinn Pleanála le comhordú le páirtí leasmhara oiriúnacha	Caighdeán an aeir Bearta agus Monatóireacht Torainn. Measúnú ar phleanáil caighdeánach i dtaca leis Aerodróm /forbairt aerfoirt. Foinse: EPA, SDCC agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC11: Héileapadanna	-	-	Roinn Pleanála	Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le héileapadanna. Foinse: Sonraí Pleanála (APAS).
BC12: Torann	-	☐	Roinn Pleanála	Monatóireacht torainn agus Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le /forbairt aerfoirt. Foinse: EPA, SDCC agus Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 12 – Ar gComharsanachtaí

Tá gníomhartha do na Comharsanachtaí le fáil sna beartais i ngach caibidil.

Buaiteoirí Chomórtas Ealaíne na Leanaí
Téama- 'Déan do Chontae a Athshamhlú agus a Athchruthú'

Rang 1 Ayla Reine Fajardo

2nd Tori Ní Mhathúna

Rang 3 Muirinn Nic Giolla Phadraig

4th Emily Dunne

South Dublin 2022-2028
County Development Plan

Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas
Halla an Chontae,
Tamhlacht
Baile Átha Cliath 24,
D24 A3XCTel: 01 414 9000
www.sdcc.ie/en/devplan2022

